http://www.dhammadownload.com

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ

ဝထမပြန်စာမေးပွဲအတွက်

ရှေးမျှင်းသဒ္ဒါသင်္ဂဟပ်

ပထမတွဲ

လှိုင်းနှစ်၊ ကာရက၊ အရာတ်၊ ဂီတ်

ပွောစရိယ = အရှင်ရာဇိန္ဒ = လှိုင်းထက် (တောင်သာ)

ဝိုယ်းကောင်းကျောင်းပရိယတ္တိအသင်တိုက်၊
အမှတ်(၁၉)ရပ်ကွက်၊ ရန်ကင်းပြုနယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

သာသနာတော်ဖွန်း - ၂၅၅၆ ကောသေရှာရာပ်- ၁၃၇၄၃

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္ထောဆာသ သဟေ ဩထာထော နာမ နက္ကိ

သုတ်ဖြင်လျှင် ရုပ်သင်ချို၊ ရုပ်ဖြင်လျှင် သုတ်အစ်အရင်ငင်ခိုင်ရဉ်။

စာအုပ်ရင်ထွင်းကေား
ထောထုနောင်ထွား စာသင်သားထို့
ကျွန်ုပ်ကိုပင် သင်ထွေ့မြင်ရ
ဤကာစာဝယ် သတောကျွတွယ်ခြင်း
သစ်ခုမျှဖြင့် ဝယ်ယူပြုသောင်
ကျွန်ုပ်မပျော် အကြောင်းဇော်သော်
အချို့သော်ကား
အဝယ်ရွယ်ရွက် အဓိပ်ခက်
နှုတ်ထက်သစ်ရာ သစ်ဆုံးစာယူ
စဉ်ဆာရှေးထုံး နှဆုံးမမှု
ရေးယူမှုဖြင့် ပြက်ရယ်သည့်ပမာ
ပစ်ချိုသားသက် မပြုအပ်ဧာ
ကျွန်ုပ်ဝမ်းစာ ဤပညာကို
ဆေးလာဇယ်ရှု ဆွဲမှတ်ပြုမှ
ထိုးသက်သင့်မှာ ထိုပညာ
ပွဲသဝင်ထင့် ဆွန်ရရင့်မှာ
အဆင်သင့်ထုံ အခါ သင်နှင့်ဝါ
မျက်နှာချင်းဆိုင် ဆွေးနွေးနိုင်မှ
ဆေါင်ကျွန်
သင့်မှာပညာ ကျွန်ုပ်ကဝမ်းသာ
နှစ်ဖြာနှစ်ဦး အကျိုးထုးမည့်
ရည်ရုံး အနုတောသည်း

ဒေါ်ဒါန+ဘလျှုဂြင်
ရုတန်းမိုသကာ၊ မိုသိကာမ
ဦးအန်နီ + အရာမမေါ်ကျိုကြိုင်
သား ကိုမင်းထက် ဗိသားရုတောင်းမှု
နိုဗွာနိုဆု

http://www.dhammadownload.com

ဝေညာဆာသ သဟေ ဩဘာသော နာဓ နတ္ထိ

သုတ်ခြင်လျှင် ရှင်သင်စ်၏ ၊ ရှင်ခြင်လျှင် သုတ်အစ်အရင်ငင်နိုင်ရမည်။

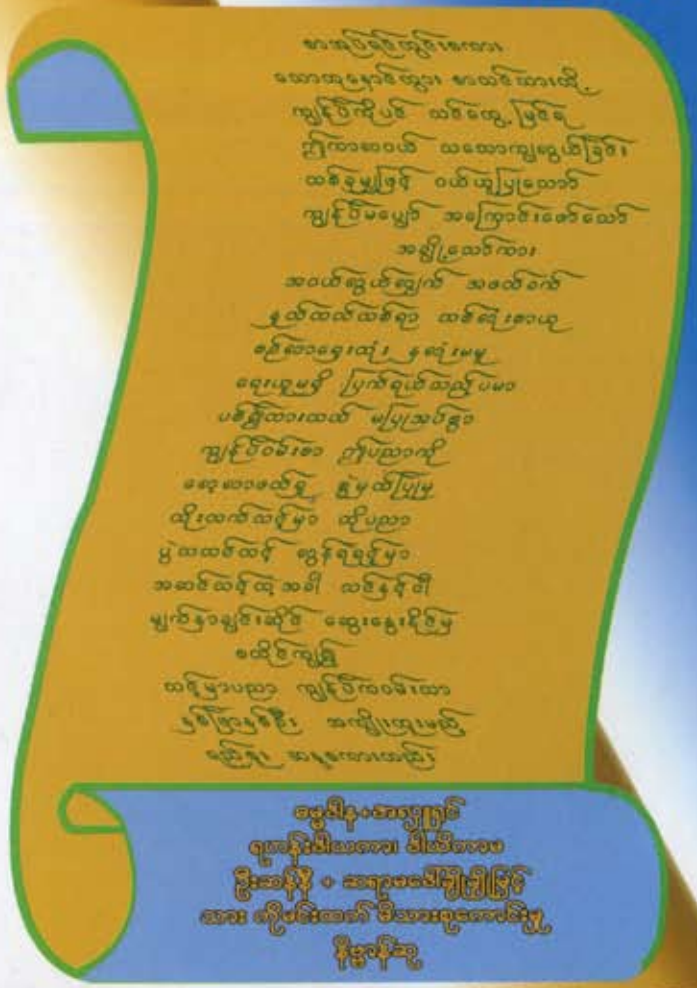

[illegible]

ဒေါ်ဒိန်း၊ အလွှေကြင်
ရုပ်နိုးမိုးသာ၊ မိုးမိုးသာ
ဦးအန်နီ ၊ အရာမပေါ်ကျိုးမြိုင်
သား ကိုပင်းထက် မိသားစုကောင်းမှု
နိုးမှာနိုးမှု

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ဝထမြန်စာဇေးပွဲအတွက်

ရှေးမှုဉ်းသဒ္ဒါသင်္ဂပကျမ်း

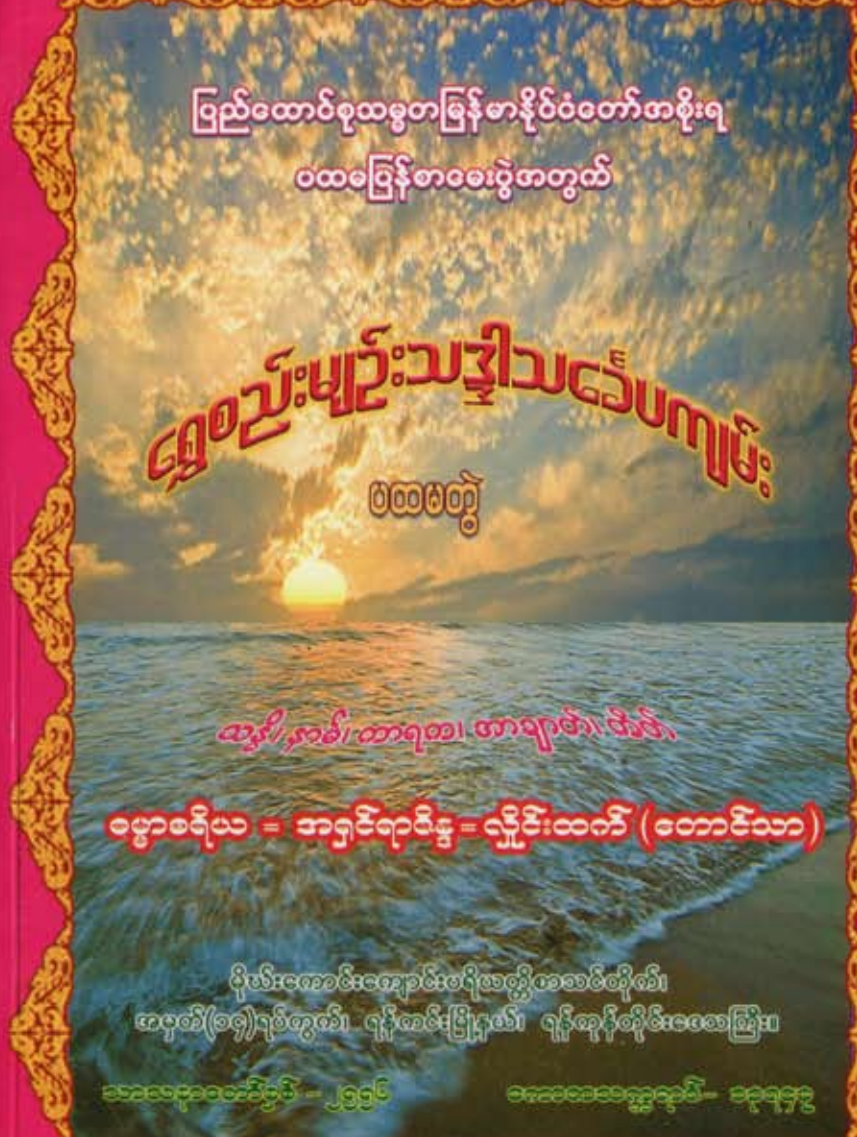

ပထမတွဲ

[illegible]

ဒေါ်ဒိန်း = အရှင်ရာဓိန္ဒ = လှိုင်းထက် (တောင်သာ)

ပိုယ်းကောင်းကျောင်းပရိယတ္တိတသင်တိုက်၊
အမှတ်(၁၄)ရပ်ကွက်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

သာသနာတော်ဖွန်း - ၂၅၅၆ ကောဇသရှာရာမ် - ၁၃၇၄၃

http://www.dhammadownload.com

ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါသခေ်ပကျမ်း

(ပထမတွဲ)

မြောစရိယအရှင်ရာဇိန္ဒ

လှိုင်းထက်(တောင်သာ)

ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၀၉-၄၂၁၁၀၅၅၉၄

http://www.dhammadownload.com

"ပုံနှိပ်ဓှတ်တမ်း"

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၆၀၀၃၈၂၀၅၁၂
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၆၀၀၃၆၅၀၅၁၂
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးစိုးတင့်(ရွှေပြည်သာစာပေ) ၆/၁၀ ချင်းတွင်းလမ်း၊ ရွှေပြည်သာ
မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ်သူ	-	ဦးစွန်ကော်ယု(မြဲ)၀၅၅၅၇ မာကျူရီပုံနှိပ်တိုက်
မျက်နှာဖုံး၊ဒီဇိုင်းဖလင်	-	မြတ်ကွန်ပျူတာ(စာစီ၊ ဒီဇိုင်း၊ မိတ္တူ ဆိုင်အမှတ်(၂၁၇)ဆိပ်ကမ်းသာ)
အတွင်းဖလင်	-	ဦးထွန်းဆိုင်
အုပ်ရေ	-	၁၀၀၀
တန်ဖိုး	-	၂၀၀၀ ကျပ်
ပုံနှိပ်ခြင်း	-	ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၂၊ မေလ။
စီစဉ်သူ	-	မွှောစရိယအရှင်ရာဇိန္ဒလှိုင်းထက်တောင်သာ
ဖြန့်ရှိရေး	-	သန်းမြင့်မြင့်(ပိဋကတ်စာအုပ်ဆိုင်) အမှတ်(၃၇)၊ ရွှေတိဂုံတောင်ဘက်ဈေးတော်ရုံ၊ ဒဂုံစာတိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ရာဇိန္ဒ၊အရှင်၊လှိုင်းထက်(စီစဉ်သည်) ၂၉၄.၃

ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါသခေါ်ပကျမ်း(ပထမတွဲ)

အရှင်ရာဇိန္ဒ(တောင်သာ)

ရွှေပြည်သာစာပေ

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
နိဒါန်း	
စာအုပ်မိတ်ဆက်	က
စာအုပ်စီစဉ်ထားပုံ	ဂ
ကျေးဇူးတင်လွှာ	၉
တိုက်တွန်းလွှာ	ဆ
သိန္ဓိကျမ်းအညွှန်း မိတ်ဆက်အမှာစာ	၁
သညာဝိဓာန	၂
သရသန္ဓိဝိဓာနကဏ္ဍ	၃
ပကတိ သန္ဓိဝိဓာန	၁၃
ဗျဥ္ဇန သန္ဓိဝိဓာန	၁၄
နိဂ္ဂဟိတ သန္ဓိဝိဓာန	၁၈
မိတ်ဆက်အမှာစာ နာမ်ကျမ်းအညွှန်း	၂၆
နာမ်အစ	၃၁
အာလုပ်သိဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	၃၂
အာလုပ်ယောဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	၃၆
သိဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	၃၇
ယောဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	၄၃
အံဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	၅၄
တတိယာနာဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	၅၉
တတိယာ,ပဉ္စမီဟိဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့် ရှုပ်မျှား	၆၅
စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား	
စတုတ္ထီ,	၆၈

http://www.dhammadownload.com

ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သင်္ခေပကျမ်း

ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ်နံဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ ၇၇
သ္မာဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ ၈၃
သ္မိံဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရုပ်များ ၈၇
သုဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရုပ်များ ၉၅
နာမ်စတုတ္ထပိုင်းနှင့်ပဉ္စမပိုင်းလာ
ပစ္စည်းကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရုပ်များ ၁၀၀
တောပစ္စည်း ပဉ္စမီအနက် ၁၀၂
သတ္တမီအနက် ၁၀၄
ဣယ, ဣဋ္ဌပစ္စည်းတို့ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ ၁၀၈
အာဒေသအပြုတူသော သုတ်နှင့်ရုပ်များ ၁၁၁
မိတ်ဆက်အမှာစာ ကာရကကျမ်းညွှန်း ၁၂၇
ပဌမာဝိဘတ်သက်သော သုတ်နှင့်စီရင်သော
သုတ်ရုပ်များ ၁၂၈
ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သော သုတ်နှင့်စီရင်သော
သုတ်ရုပ်များ ၁၂၉
တတိယာဝိဘတ်သက်တဲ့ သုတ်နှင့်ကရိုဏ်းအမည်
မှည့်သောသုတ်ရုပ်များ ၁၃၁
သုဒ္ဓကတ္တားအမည်မှည့်သောသုတ် ၁၃၂
စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်တဲ့ သုတ်သမ္ပဒါန်
အမည်မှည့်သော သုတ်များ ၁၃၄
ပဉ္စမီဝိဘတ်အနက်အပါဒါန်အမည်မှည့်သောသုတ်များ ၁၃၇
ကာရကနှစ်ပါးအလယ်ပုံစံ ၁၃၉
ဆဋ္ဌီဝိဘတ်အနက်သက်တဲ့သုတ်,
သာမီအမည်မှည့်သောသုတ် ၁၄၄
သတ္တမီဝိဘတ်သက်တဲ့သုတ် ဩကာသ
အမည်မှည့်သောသုတ် ၁၄၇

http://www.dhammadownload.com

အာချာတ်ကျမ်း မိတ်ဆက်အညွှန်း	၁၅၂
အာချာတ်အစ	၁၅၃
ဆရာတော်၏ ဝါကျရေးသားနည်း	၁၅၅
အာချာတ်ကျမ်းရှုပ်ပြီးအောင် စီရင်သောသုတ်များအတွဲ	
ပစ္စုပ္ပန် ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ် အစီအရင်	၁၆၃
ပဌမီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော	
သုတ်အစီအရင်များ	၁၇၀
သတ္တမီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော	
သုတ်အစီအရင်များ	၁၇၁
အတီတ်, ပရောက္ခာဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်	
ပြုသောအစီရင်များ	၁၇၂
ဟိယျတ္တနီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော	
သုတ်အစီရင်များ	၁၇၄
အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော	
အစီအရင်များ	၁၇၅
အနာဂါတ်ဝိဘတ်ကဏ္ဍ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဆိုင်ရာ	
ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော သုတ်အစီရင်များ	၁၇၉
ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော	
သုတ်အစီရင်များ	၁၈၁
ပစ္စည်းကဏ္ဍ	၁၈၃
ခ, ဆ, သ ပစ္စည်းတို့သက်သောသုတ်	
ခပစ္စည်းနှင့်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်စီရင်ရာသုတ်	၁၈၄
ဆပစ္စည်း	၁၈၅
သပစ္စည်း	၁၈၆
အာယပစ္စည်း	၁၈၇

http://www.dhammadownload.com

ရှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သခေါ်ပကျမ်း

ဤယပစ္စည်းဏောပစ္စည်းဏယပစ္စည်း
ဏာပေပစ္စည်းဏာပယပစ္စည်း ၁၈၈
ဏယပစ္စည်းအာရပစ္စည်း အာလပစ္စည်း ၁၉၀
ဝိကရဏပစ္စည်းများကဏ္ဍ ဘူဝါဒိဂုဏ်းအပစ္စည်း ၁၉၁
ရူဓာဒိဂုဏ်း အပစ္စည်း ၁၉၂
ဒိဝါဒိဂုဏ်းယပစ္စည်း ၁၉၃
သွာဒိဂုဏ်းဏုပစ္စည်း ဏာပစ္စည်းဥဏာပစ္စည်း
ကိယာဒိဂုဏ်နပစ္စည်း ၁၉၄
ဂဟာဒိဂုဏ်းပွပစ္စည်း ဏှာပစ္စည်း ၁၉၅
တနာဒိဂုဏ်းဩပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်း ၁၉၆
စုရာဒိဂုဏ်း ဏောပစ္စည်း ဏယပစ္စည်း ၁၉၇
ကာရိတ်ပစ္စည်း ၁၉၈
ဘောအနက်, ကံအနက်ဟောယပစ္စည်း ၂၀၁
အဘ္ဘာသကဏ္ဍ ၂၀၆
ဓာတ်ကဏ္ဍ ၂၁၁
ဓာတ်အစိတ်အဆုံးသရကိုချေသောသုတ် ၂၁၄
သရကဏ္ဍ ၂၁၅
ကာရီယ ၅ ချက်စီရင်သောသုတ်ကြီး ၂၁၆
မိတ်ဆက်အမှာစာ ကိတ်ကျမ်းအညွှန်း ၂၁၇
အပစ္စည်းကိုသက်သော သုတ်နှင့်အပစ္စည်းကို
စီရင်ရာသုတ်ရုပ်များ ၂၁၈
အာဝီပစ္စည်း ၂၂၀
အနီယပစ္စည်း, အန္ဓပစ္စည်း, ဂ္ဂပစ္စည်း ၂၂၁
ဂ္ဂနပစ္စည်း, ဂ္ဂကပစ္စည်း ၂၂၂
ကွိပစ္စည်း ၂၂၃
ကာရပစ္စည်း, ခပစ္စည်း,ဏပစ္စည်းသက်သောသုတ် ၂၂၄

http://www.dhammadownload.com

ဏ္ဍုပစ္စည်း ၂၂၆
ဏီပစ္စည်း,ဏုကပစ္စည်းသက်သောသုတ် ၂၂၇
ဏျပစ္စည်း,ဏအနူဗန်ကြောင့် စီရင်သောသုတ်များ ၂၂၈
တပစ္စည်း,တဝေပစ္စည်း,တုံပစ္စည်း,တဗွပစ္စည်း ၂၃၆
တိပစ္စည်း,တုပစ္စည်း,တုကပစ္စည်း ၂၃၈
တုံပစ္စည်း,တုန,တွာန,တွာ,ပစ္စည်းသက်သောသုတ် ၂၄၂
တ,တုန,တွာန,တွာပစ္စည်းကိုပြုသောသုတ်နှင့်ရုပ်များ ၂၄၃
တဗွ, တဝေ, တု တုန, တွာန, တွာ, တဝန္တ
ပစ္စည်းတို့ပြုကြောင်းရုပ် ၂၅၄
မာနပစ္စည်း,ယုပစ္စည်း ၂၅၃
ရပစ္စည်း ၂၅၉
ရူပစ္စည်း ၂၆၀
ရမ္ဘပစ္စည်း ၂၆၁
ရိစ္ဆ ပစ္စည်း, ရိရိယပစ္စည်း ၂၆၂
ရတ္ထုပစ္စည်း, ရိတုပစ္စည်း, ၂၆၃
ရာတုပစ္စည်း,တစ်သုတ်ခြင်းစီရင်သောသုတ်များ ၂၆၄
ပစ္စယ ဝိဓိသုတ်များအကျဉ်းရာစဉ် စုစည်းမှု ၂၃၀

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သင်္ခေပကျမ်း

နိဒါနိုး

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပညာသုတ၊ မရသေးစွာ၊ ကျမ်းဂန်စာကို၊ နှုတ်မှာ အမြဲ၊ တက်နိုင် ခဲ၏၊ နှုတ်ထဲ လေ့လေ့၊ တက်နိုင်၍လည်း၊ မမေ့မှတ်စွဲ၊ ဆောင်နိုင်ခဲ့၏၊ ဝမ်းထဲအကယ်၊ ဆောင်မှတ်လွယ်လည်း၊ ဓိပ္ပာယ်အနက်၊ ဝက်ဝက်ဝေခွဲ၊ သိနိုင်ခဲ၏။

(မဃဒေဝ-နှာ ၄၄၃၊ ပိုဒ်-၆၀၃)

ဓမ္မာစရိယသဂြိုဟ်

မသင်ကြားရသေးသော ကျမ်းဂန်စာပေကို ကျက်မှတ်ရခြင်းသည် ခက်ခဲပင်ပန်း၏။ ထို့ထက် ကျက်မှတ်ပြီးသား စာပေများကိုမမေ့မပျောက် နှုတ်တက်ရောက်အောင် အာဂုံ ဆောင်ထားရခြင်းသည်ပို၍ ခက်ခဲပင်ပန်း၏၊ ထို့ထက် အာဂုံနှုတ်တက် ဆောင်ရွက်ပြီးသား စာပေများ၏ အနက်ဓိပ္ပယ်အဆုံးအဖြတ် အမှန်ကိုနက်နက်နဲနဲ ထဲထဲဝင်ဝင် သိမြင်ရခြင်းသည် ပို၍ခက်ခဲပင်ပန်း၏။

ထိုထက် မိမိသိမြင်ပြီးသား စာပေများကို သူတစ်ပါးနားလည်အောင် ဟောပြောပြသသင်ကြား ပေးရခြင်းသည် ပို၍ခက်ခဲပင်ပန်း၏။

မိမိအနေဖြင့်မူ ထိုအရာအားလုံးထက် သိမြင်ပြီးသားစာပေကျမ်းဂန်၏ အနက်ဓိပ္ပာယ်များကို သူတစ်ပါးနားလည်အောင် ရေးသားတင်ပြရခြင်းသည် အခက်ခဲဆုံးအရာဟု ထင်ပေသည်။အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မိမိသည်ကျွမ်းကျင်သောစာရေးဆရာတစ်ယောက်မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော်လည်း အတက်နိုင်ဆုံးအများနားလည် လွယ်ကူအောင်ကြိုးစား၍ စီရင်ရေးသားထားပါသောကြောင့် သဒ္ဒါဘာသာလေ့လာသူများ သဘောပေါက် ရှင်းလင်း၍ နှစ်သက်နိုင်လိမ့်မည်ဟုမျှော်လင့်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

စာအုပ်မိတ်ဆက်

အိုသဒ္ဓါဘာသာ စာပေလေ့လာသင်ယူသူအပေါင်းတို့ ယခုသင်တို့ လက်ဝယ်၌ ဖက်ရှုလေ့လာနေသောဤရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဓါ သခ်ေပ ကျမ်းငယ်သည် ရှေ့ရှေ့ဖြစ်သော ကျမ်းဂန်တို့သည် နောက် နောက်သော ကျမ်းဂန်များဖြစ်လာဖို့ရန် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စမြဲဟူသော ဆိုစကားအတိုင်း အရှင်ကစ္စည်းမထေရ်စီရင် ဟောကြားအပ်သော ကစ္စည်းသဒ္ဓါကြီးကျမ်း၊ထိုကျမ်းကိုပင်မဟာ ဂန္ဓာရုံဆရာတော် အရှင်ဇနကာ ဘိဝံသ၏ကျဉ်းလည်းကျဉ်း၊ ရှင်းလည်းရှင်းသော အခြေပြုသဒ္ဓါကျမ်းတို့၏ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကိုကြောရိုး အမာခံတည်၍အခက်အလက်တို့ကား ရူပသိဒ္ဓိ၊ သဒ္ဓါကြီးပုဒ်စစ်စုံ၊ ကစ္စည်းသုတ်စဉ် သရုပ်ခွဲကျမ်းများ တို့၏ အာဘော်နှင့် မိမိလေ့လာ သိရှိသော နည်းစနစ်တို့ကို ပေါင်းစပ်၍အတတ်နိုင်ဆုံး ကောင်းမြတ် အောင် စီရင်ထားပါသည်။

ဘယ်လိုပင်ကောင်းမြတ်အောင် စီရင်ထားသော်လည်း ချွတ်ယွင်းချက် တွေများစွာရှိနေဦးမှာပါ။ အကြောင်းကတော့ မိမိ မှာလည်း လေ့လာသင်ယူသူများထဲက တစ်ယောက်သာဖြစ်၍ ပညာရှင်အဆင့်မဟုတ် ဝါသနာအဆင့်မို့ဖြစ်ပါသည်ဝါသနာရှင် အဆင့်နဲ့ ဤကဲ့သို့ကျမ်းတစ်ဆောင်စီရင်ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းပြောရမည်ဆိုလျှင် မိမိအနေနဲ့ စာသင်သားဘဝအစ ခရမ်းကိုင်းကုန်း ပါဠိတက္ကသိုလ် ပရိယတ္တိ စာသင်တိုက်ကြီး၌ မူလတန်း၊ အငယ်တန်းပညာသင်၍ အခြားသောပရိယတ္တိ စာသင် တိုက်များ၌လည်း အတန်းငယ်တုန်းကတော့ ဆရာသင်ပြ ပေးသည့် အတိုင်း သုတ်,ဝုတ္တိ,ဥဒါဟရဏ် အရကျက်ပြီး၊ ရှုပ်တွင် တွင် တွက်လျှက် အဓိပ္ပါယ်သင့်ယုံမျှဖြင့် အတန်းတွေတက်လာခဲ့တာ

http://www.dhammadownload.com

အဆင်ပြေလို့ပဲ။ အဆင်မပြေတာက ပထမကြီးတန်း၊ ပြဌာန်းကျမ်းစာ အသစ်တွေက များတော့ သဒ္ဒါဘက်ကို အားစိုက်မကြည့်နိုင်ခဲ့ဘူး။အတန်းမြင့်လာသလောက် မေးခွန်း တွေနက်နဲခက်ခဲလာမှ သဒ္ဒါဘာသာကနက်နဲ ခက်ခဲပါလား လို့သိလာရတယ်။ ထိုအခါကျမှ " ဖောင်စီးရင်း ရေငတ် " စကားပုံ နှင့် " ဆင်လျက်နဲ့မလှ သင်လျက်နဲ့မရ " ဟူသော စကားပုံတွေလို ဖြစ်နေပါလား နှစ်တွေအချိန်တွေအများကြီးပေးပြီးသင်ယူခဲ့ပါလျက် တတ်မြောက်မှုကြတော့ နည်းလိုက်တာစသည်ဖြင့်တွေးတောကြံစည်ရင်းကနေ ဘယ်လိုကြောင့် ခက်ခဲသလဲ၊ ခက်ခဲနေတဲ့အကြောင်းတွေက ဘာတွေ လည်းဖြင့်အကြောင်းရှာ စီးစစ်မိတယ်၊ အဲဒါနဲ့တဆက်ထဲ သင်ယူပို့ချပုံတွေ မေးခွန်းမေးထား ပုံစံတွေကို လေ့လာဆက်စပ်၍ ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးကျမ်း၊ စီရင်ရေးသားထားပုံတို့ကို အနည်းငယ် ချဉ်းကပ် မိလာတယ်၊မိမိချဉ်းကပ်မိသလောက် အမြင်ဖြင့် ပြောရရင် ဥပမာ နာမ်ပိုင်းဆိုပါတော့ သိစသော ဝိဘတ်ခုနှစ်သွယ် ဝုစ်နှစ်သွယ် ကိုသိယော အံ့ယောနာဟိသနံ့သ္မာဟိသနံ့သ္မိ သု" ဟုဝိဘတ် အမည် မှည့်သော သညာသုတ်တည်သလို လိင်သုံးပါး ဝုစ်နှစ်ပါးဖြင့် သဒ္ဒါ ရုပ်သွားကို ပြရာမှာတော့ ယထာဂ္ဂမနည်းဖြင့် မပြဆိုပဲ သိပြလိုက်, သပြလိုက်, သ္မိ ပြ လိုက်, နံ ပြလိုက်၊ သ္မာ သ္မိ ပြ လိုက်နဲ့ ဝိဘတ် တစ်လုံးချင်း စီ၏ ဆိုင်ရာရုပ်တွက်ရာမှာ အဆင်မပြေမှုတွေ ဖြစ်စေ ပါတယ်၊ အမြင်ရှင်းအောင်ပြရရင် သိဝိဘတ် ဆိုပါတော့ အာလုပ် အနေနဲ့ အာလပနေသဂသညော အာလုပ်အနက်ဌ ဖြစ်သောသိကိုဂ အမည်မှည့်သည်ဟုပြပြီး ထိုဂသိကိုဘယ်သုတ်ကဖြင့် ဘာပြုတယ် ဆက်တိုက်မပြဘဲ အခြားသော ဝိဘတ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော သုတ်အစီရင် တွေ ပြလိုက်တာ သခတောဂသောဝါ သုတ် ကြမှ ဂသိဝိဘတ် ကိုပြန်တွေ့တော့တယ်။ ဒီတော့ဂသိမှည့်

http://www.dhammadownload.com

တဲ့သုတ်ပါ အယျေ။ ကညေစတဲ့ရုပ်တွေ တွက်ပြီးဖို့က ယတေစ သုတ်ဖြင့် ဂသိဝိဘတ်ကို ပြေပြီးမှ အယျေရုပ်ပြီးတယ် ဒီလိုရုပ် တစ်ရုပ်ပြီးဖို့ ပါဝင်တဲ့ သုတ်တွေက ဝေးကွာလွန်းတော့သုတ် အနက်ကျက်သဘော အဓိပ္ပါယ်ပြန်၍ ရုပ်တွက်ပြီးအောင် ကြံရသူများအတွက်ခက်ခဲ နေခြင်း ဖြစ်တယ် အခြားသောဝိဘတ် များလည်း ထိုနည်းတူစွာပဲမို့ အသိပညာလုံ့လဝီရိယတို့ အားစိုက်ရှုန်းကန် ကျက်စားရန်သို့မဟုတ် ကာမဝိတက်တို့ ကြံစည်ခွင့်မပေး သဒ္ဒါပညာရေးမှာသာဥာဏ် သက်ဝင် စေရန်များ စီရင်ထားသလားလို့တောင်ထင်မြင်မိတယ်။

စာအုပ်စီစဉ်ထားပုံ

အမြန်လိုက်ရသော နည်းပညာခေတ်အခါကြီးမှာ ပြီးမြောက် အောင်မြင်ရန်သာဖြစ်ပြီး အဖန်ဖန်ရှုန်းကန်ကျက်စားနေရန် အချိန် မရှိပေ၊ ထို့အတွက်ကြောင့် မိမိသည် နာမ်မှစတင်ပြီးသိစသော ဝိဘတ်ခုနှစ်သွယ် ဝုစ်နှစ်သွယ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးအောင်စီရင်သော သုတ် တို့တွင် သိဆိုသိဝိဘတ် နှင့်ဆိုင်သမျှတို့ကို စီစစ်ရှာဖွေ၍ လေ့လာ ကြည့်တဲ့အခါ သုတ်တို့၏ စီရင်ပုံရုပ်တို့၏ ပြီးမြောက်ပုံနှင့်ပုလ္လိင်၊ ဣတ္ထိလိင်၊ နပုလ္လိင်အလိုက်သိဝိဘတ်၏ စီရင်ရာသုတ်နှင့်ပါဝင်ရာ ရုပ်များ ပြောင်းသွားပုံ အဆင့်ဆင့်တို့ကို လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ သိရှိမှတ်မိ သွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်နာမ်စတုတ္ထပိုင်းနှင့် ပဉ္စမပိုင်း ပစ္စည်း များကိုလည်း ပစ္စည်းစဉ်အလိုက် သက်တဲ့ အနက်, ပြုရာ သုတ်စသဖြင့် ခွဲခြား၍ မှတ်စုထုတ်ကျက် ကာရကမှာလည်း ပဌမာ ဝိဘတ်အနက်, ပဌမာဝိ ဘတ်သက် တဲ့သုတ်, စီရင်တဲ့သုတ် စသဖြင့် ဝိဘတ်စဉ် အလိုက် စုစည်း၍ မှတ်စုထုတ်ကျက်သမာသ် မှာလည်း အဗျယီဘော သမာသ်စသဖြင့် မှတ်စုထုတ်ကျက် တဒ္ဓိတ် မှာလည်း

http://www.dhammadownload.com

အပစ္စတဒ္ဓိတ်စသဖြင့် မဟုတ်ဘဲ အပစ္စည်းသက်တဲ့သုတ် အပစ္စည်းစီရင်တဲ့သုတ်စသဖြင့်ပစ္စည်းစဉ်အလိုက် မှတ်စုထုတ်ကျက်၊ အာချာတ်ကျတော့ ဝိဘတ်, ပစ္စယ,ဓာတု, သရဟုပိုင်းခြား၍ ဝိဘတ်ဆိုင်ရာမှာ ဝိဘတ်အမည်မှည့်ခြင်း, သက်ခြင်း, စီရင်ခြင်း,ဟု သုံးမျိုးတစုစီကတစ်တွဲ, ပစ္စည်းဆိုင်ရာမှာ ဓာတုနိဒ္ဒဋ္ဌပစ္စယ ကတစ်တွဲ, ဝိကရဏ ပစ္စယက တစ်တွဲ, ဘောကံဟော ယစ္စယက တစ်တွဲ, အဗ္ဘာသဖြင့် စီရင်သော သုတ်များ ကတစ်တွဲ, ဓာတ်ဖြင့် စီရင်ရာသုတ်များက တစ်တွဲ,သရဖြင့် စီရင်ရာသုတ်များက တစ်တွဲ စသည်ဖြင့် တွဲစပ်၍ မှတ်စုထုတ်ကျက်၊ ကိတ်ကျမ်းမှာလည်း ကိစ္စပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်းဟု ရှိရင်းအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ အပစ္စည်း သက်တဲ့သုတ် ,စီရင်တဲ့သုတ် စသဖြင့် ပစ္စည်းအက္ခရာစဉ်အလိုက် စုစည်း၍မှတ်စုထုတ်ကျက် ဥဏာဒ်ပိုင်းမှာလည်း ပစ္စည်းစဉ်အလိုက် စီရင်၍ မှတ်စုထုတ်ကျက်မှတ်လိုက်တဲ့ အခါ သဒ္ဒါအမြန်ရှင်းပြီး ပုစ္ဆာတွေကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုအောင်မြင်လာတာကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရှိခံစားရ၍ သဒ္ဒါဘာသာကို ဆက်လက်လေ့လာချင်မှု ရှိနေချိန် မှာဘဲ ဓမ္မာစရိယလောင်းလျာတွေအတွက် သဒ္ဒါဘာသာကိုအဓိက ထားသင်ကြားပေမည်ဖြစ်၍ ကြံခင်းမြို့၊ နဝင်းဂုဏ်ကျောင်းအတွင်း ကျင်းပမည်ဖြစ်သော ဓမ္မာစရိယသင်တန်း တက်ရောက်ကြပါရန် ဖိတ်ခေါ် ကြော်ငြာစာကို တွေ့ရပါတယ်။

ထို့ကြောင့် ၂၀၀၅-ခုနှစ်၊ ကြံခင်းမြို့၊နဝင်းဂုဏ်ကျောင်း ဓမ္မာစရိယသင်တန်းကို သွားရောက်သင်ယူခဲ့ပါတယ်။၎င်းသင်တန်း ကြီးကပေးလိုက်တဲ့ အသိအလိမ္မာ၊ ဉာဏ်ပညာတွေကဖြင့် အများကြီး ပါပဲ၊ ထိုအထဲတွင် သဒ္ဒါဘာသာကို နာမ်ဂိုဏ်းစဉ် သဘော, အာချာတ် ဂိုဏ်းစဉ်သဘောမှစပြီး ပါဠိဝါကျရေးနည်းတွေ ကိုပါသင်ကြား ပေးပါတယ်။

http://www.dhammadownload.com

ထိုအခါကျမှ သဒ္ဒါပညာ၏အနှစ်သာရကို တွေ့ထိခံစားရပြီး အကမ္မကဝါကျ, သကမ္မကဝါကျကွဲ၍ အကမ္မကဝါကျကို သကမ္မကဝါကျဖြစ်အောင်, သကမ္မကဝါကျကို ဒွိကမ္မကဝါကျဖြစ်အောင်, ဒွိကမ္မကဝါကျကို တိကမ္မကဝါကျဖြစ်အောင် အဆင့်ဆင့်ရေးနည်း, ကိတ်ကျမ်းမှာလည်း မာနပစ္စည်း၊ အန္ဓပစ္စည်းစသော ဓါတ်ပစ္စည်းဆက်ပုံတွေကို သင်ကြားပေးပါသည်။

ပါဠိဝါကျတည်ဆောက်ရာမှာလည်း ကတ္တားနှင့်ကြိယာ ဝိသေသန ဝိသေသျှ, လိင်ဝုစ်တူ, လိင်ဝုစ်ကွဲ စုံစွာသင်ကြားပေးပါ၍ ပါရာဇိကဏ်, သီလက္ခန် နှစ်ကျမ်းလုံးကို ပထမနေ့, ဒုတိယနေ့ စည်းမျဉ်းစုံစွာသင်ကြားပေးပြန်ပါသည်။ ဓမ္မာစရိယတန်းစာ သင်လိုက်ရမှ သဒ္ဒါဘာသာ၏ရေးသားနည်း, ကြံ့ဆနည်း, ဖတ်ရှုနည်းတို့ကို လေ့လာနေရတာပါပဲလို့ သိလိုက်ရတယ်။

မှန်ပါသည် ဓမ္မာစရိယအောင်ပန်းတံဆိပ် ဆွတ်ယူနိုင်ဖို့က သဒ္ဒါကျွမ်းကျင် ပညာရှင်ဖြစ်မှ လွယ်ကူပါကြောင်း ရှေးဆရာတော် အပေါင်းတို့က သတိပေးလက်ာရေး၍

ဓမ္မာစရိယ၊ အောင်မြင်ကြ၊ မုချနည်းလမ်းမှာ၊
အနက်ကျေမှ၊ စည်းမျဉ်းရ၊ တစ်ဝက်ကြေမည်သာ၊
သဒ္ဒါပိုင်မှ၊ တစ်ဝက်ရ၊ မုချအောင်သေချာ၊
သို့မဟုတ်လျှင်၊ စာဖြေအရှင်၊ အသင်ကျဆုံးမှာ၊
ထို့ကြောင့်သာပင်၊ သောတုရှင် အစဉ်သတိပြုပါ။

ဤကဲ့သို့ဆုံးမခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူအနေနဲ့ သင်တန်းတက်ရင်း အတွေ့အကြုံတစ်ခုရခဲ့ပါသည်။ စာသင်သားတွေအဖို့ သင်ခန်းစာယူစရာလေးမို့ တင်ပြလိုက်ပါသည်။ ပထမကြိုးတန်းကို တောင်ဖြေပြီးနေပေမဲ့ စာမေးပွဲမှာပုဒ်စစ်မေးခွန်းက (၁၀)မှတ် ဖြေပဲမို့ ဆိုပြီးအတန်းတိုင်း မကျက်ခဲ့ဘူးတဲ့ ပါရာဇိကဏ် ဥက်ကောက်,

http://www.dhammadownload.com

သံဝဏ္ဏနာ, နည်းဥပစာတွေသင်ရတော့ နားမလဲဘူးဖြစ်နေတယ် ဆိုသောသင်တန်းသားအချို့ကိုတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

တကယ်တော့ သဒ္ဒါတတ်ချင်ရင် ပုဒ်စစ်စုံကျမ်းကိုလည်း အတန်းအလိုက် မှန်မှန်ကျက်မှတ်ခဲ့သင့်ပါသည်။ နောက်တစ်နည်း ကသဒ္ဒါစာစပ်ပေါ့။ ယခုခေတ်မှာ စာရေးသူတို့ပါမကျန် ပထမပြန် အဆင့်စာသင်ပုံစံက သဒ္ဒါစာစပ်ကို ဆရာကလည်းမသင်ပေး။ မိမိ ကိုယ်တိုင်လည်းမလေ့လာခဲ့သမျှ စာချတန်းကျတော့ အထိနာတာပဲ၊ သဒ္ဒါတတ်ချင်ရင် စာစပ်သင်လို့တောင် ဆိုရမလောက် အရေးကြီး ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ပုသိမ်မြို့၊ ပဏ္ဍိမာရုံဆရာတော်က ပါဠိဝါကျရေးသားနည်း စာအုပ်မိတ်ဆက်မှာ ပထမပြန်စာသင်သား တွေကိုအိမ်ဆောက်လိုသောအိမ်ရှင်ယောကျာ်း သစ်ဝါးအုတ် ကျောက်တွေစုဆောင်းရှာဖွေထားပြီး အိမ်ဖြစ်အောင်ပြုခြင်း လက်သမား ပညာမတတ်သောသူနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာသင်သားတွေမှာ အိမ်ဖြစ်အောင်ပြုဖို့ လိုအပ်သမျှ ပစ္စည်းတွေ အစုံရှိပြီး အိမ်ဖြစ်အောင်ပြုနည်းဆိုတဲ့ စာစပ်နည်းစသော ပညာမရှိ ရှာသောကြောင့်သာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာနေခြင်း ဖြစ်ပါတော့သည်။

မိမိသည်လည်းထိုအသိနှင့်အတူ လေ့လာသင့်တာမှန်သမျှ လေ့လာပြီးပထမကြီးတန်း အောင်မြင်ခဲ့၍ ဓမ္မာစရိယ ကျမ်းရင်း သုံးကျမ်း သင်ယူရာမှာလည်း ဆရာကအရိပ်ပြရင် အကောင်မြင်လို့ အဆင်ပြေခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော အတွေ့အကြုံတွေမှ တစ်ဆင့် ရရှိသော အကျိုးကတော့သဒ္ဒါမြင်မှ အောင်ပွဲဆင်နိုင်မှာကို တွေ့မြင် ရပြီး သဒ္ဒါဘာသာ၏ ပရိယတ္တိ စာပေမှာ အရေးပါအရာရောက် အကျိုးရှိမှုတွေ များစွာကြောင့် မိမိ မှတ်စုစာအုပ်တွေကို ပြန်လည် ဖြည့်စွက်၍ မိမိနည်းတူစာအတက်မှာသဒ္ဒါအခက်နှင့်ရင်ဆိုင်တွေ့ပြီး ပထမပြန်ယမုံနာမှ အောင်စခန်း တစ်ဖက်ကမ်းသို့ လှမ်းမတက်နိုင်

http://www.dhammadownload.com

သေးတဲ့ ညီတော်နောင်တော် စာသင်ဖော်တို့အတွက် ကူညီဖြည့်စွက်သောအားဖြင့် ကြိုးစားအားထုတ်၍ သာသနာဥယျာဉ်ကြီးအတွင်း ပရိယတ္တိပန်းခင်းကြီးထဲမှာ ရွှေစည်းမျဉ်း သဒ္ဒါသခေါ်ပကျမ်းဟုသော အဆင်းရနံ့နှင့် ပြည့်စုံသော ပဒုမ္မာကြာပန်းတစ်ပွင့်စွာစွင့်စွင့် ပွင့်လန်းလို့လာခဲ့ပါပြီ။ ပန်းဝတ်မှုံစားသုံးမည့် ပျားပိတုံးပမာ စာသင်ငယ်များသည် ပန်းဝတ်မှုန်ကိုစားလို့ ပန်းဝတ်ရည်ကို သောက်သုံးပြီး မိမိတို့လိုရာပန်းတိုင်ဆီသို့ ပျံသန်းနိုင်ကြပါစေလို့ ရည်စူးကာ သင်တို့လက်အတွင်းသို့ အပ်နှင်းလိုက်ပါကြောင်း သောတုဇနာ အပေါင်းတို့ . . . . .

ကျေးဇူးတင်ရွှာ

ဤရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သခေါ်ပကျမ်းစာအုပ်သည် ပရိယတ္တိစာပေဖြစ်သောကြောင့် ပရိယတ္တိသာသနာ အဆုံးအမတွေက သဗ္ဗညုတဘုရားရှင် ဟောကြားခဲ့တာ ဖြစ်လို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ပိုင်ရှင် ဘုရားသခင်အား လည်းကောင်း၊ ထိုအဆုံးအမ ပရိယတ္တိသည် တရားတော်ဖြစ်လို့ တရားတော်အား လည်းကောင်း၊ ထိုတရားတော်တွေကို သံဃာတော်တွေက လက်ဆင့် ကမ်းထိန်းသိမ်းသယ်ဆောင်လာသောကြောင့် ယနေ့တိုင် ဗုဒ္ဓ,ဓမ္မ, စာပေတွေ သင်ကြားခွင့်ကျင့်ကြံခွင့်ရတာဖြစ်လို့ သံဃာတော်အားလည်းကောင်း ကျေးဇူးတရားကို အထူးအောင်းမေ့သောအားဖြင့်ရင်း။

ထို့အတူ မိဘနှစ်ပါးဖြစ်ကြသော ဦးစိုးငြိမ်း+ ဒေါ်ဖွားမြင့် ဆည်ကုန်ကျေးရွာ၊ တောင်သာမြို့,နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းလည်းကောင်း၊ စာဖတ်တတ်အောင်သင်ကြားပေးသောဆရာ၊ စာပေပညာရအောင်သင်ကြားပေးသော ဆရာများနှင့် မိမိကိုနေထိုင်ခွင့်ပြု၍ ပညာသင်ကြားပေးသော ပရိယတ္တိစာသင်တိုက် အသီးသီးမှ ပဓာန

http://www.dhammadownload.com

နယကဆရာတော်များ၊ စာချဆရာတော်များအား၎င်း၊ အထူးသဖြင့် (၁၄) ရပ်ကွက်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ် မိုယ်းကောင်းကျောင်း၊ ပရိယတ္တိစာသင်တိုက်ကြီး၏ ပဓာန နာယကဆရာတော်ဘဒ္ဒန္တဝိလာသမထေရ်အား၎င်း၊ ဤကျမ်းငယ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး မှီခိုအားထားရေးသားရသော ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီးကျမ်း၊ ပဒရူပသိဒ္ဓိကျမ်း၊ သဒ္ဒါကြီးပုဒ်စစ်စုံကျမ်း အခြေပြုသဒ္ဒါကျမ်း၊ ကစ္စည်းသုတ်စဉ် သရုပ်ခွဲကျမ်းတို့နှင့်အတူကျမ်းစီရင်တော်မူခဲ့သော ဆရာတော်တို့အား၎င်း၊ မိမိကို ရဟန်းပဥ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် စတုပစ္စယာဖြင့် ထောက်ပံ့၍ ယနေ့တိုင်လိုလေသည့်မရှိ လှူဒါန်းပြီး ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် အားတက်သရော ဝတ္တုငွေထုတ်လှူသော စာရေးသူ၏ ရဟန်းဒါယကာ၊ဒါယိကာမဖြစ်ကြသောဦးဆန်နီ+ဆရာမဒေါ်ချိုချိုမြင့်၊သားမောင်မင်းထက်မိသားစုဘော့သပြေကန်ကျေးရွာ၊သန်လျင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအား၎င်း၊ ဤစာအုပ်ပါစာမူကို အကြမ်းကူးပေးခြင်းနှင့်စာစစ်ကူပေးခြင်းဖြင့် ကူညီသော အရှင်ဝိသုဒ္ဓပထမကြီးတန်း (စဉ်ကိုင်)၊ အရှင်ဝိဓူရ-ဓမ္မာစရိယ (တောင်သာ) အရှင်စန္ဒိမာလင်္ကာရ (သထုံ) သာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိနယဝိဒူ ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဝိဒူ၊ ရှင်မတောင်ဝိနယဓရ၊ ဝိနယကောဝိဒအားလည်းကောင်း၊ စိတ်ကြိုက်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးသော " မြတ် "ကွန်ပျူတာ စာစီ၊ ဒီဇိုင်း၊ မိတ္တူဆိုင်အမှတ် (၂၁၇)၊ (မြေညီထပ်) ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း ၊အလယ်ဘလောက်၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့အား၎င်း၊ စာအုပ်များအား ဖြန့်ချီရောင်းချပေးသော သန်းမြင့်မြင့်(ပိဋကတ်စာအုပ်ဆိုင်)၊ အမှတ်-၃၇၊ရွှေတိဂုံတောင်ဘက်ဈေးတော်ရုံ၊ ဒဂုံစာတိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့အား၎င်း၊ စာအုပ်ကို အော့ဖ်စက်ရိုက်ပေးသော၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရေကျော်လမ်း၊ အမှတ်-၄၉ရှိ Mercury Offset Printing

http://www.dhammadownload.com

အားရင်း ဤစာအုပ်နှင့် ပတ်သတ်သမျှ အကြံဉာဏ် အတွေ့အကြုံ ပေးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဝယ်ယူအားပေးသူ အပေါင်း တို့အား လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးတင်ထိုက်သူ အားလုံးကို ကျေးဇူး တင်ရှိပါ ကြောင်း ဤစာအုပ်ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

တိုက်တွန်းလွှာ

မြင့်မြတ် နှလုံးသား စာသင်သား

အို --- ညီတော်နောင်တော်သောတုဇနများ

သင်တို့ယခုသင်ယူဆည်းပူးနေသော ပရိယတ္တိစာပေများ သည်ဒီလောကကြီးမှာရှိရှိသမျှသောစာပေတို့တွင် အမြင့်မြတ်ဆုံးနှင့် အနှစ်သာရအရှိဆုံးသော စာပေဖြစ်သည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုရသော်ဤစာပေသည် လူသာမန်တို့ စိတ်ကူးကြံစည် ဖန်တီးထားသော အကြောင်းအရာတွေကို ပြဆိုသော စာပေမျိုးမဟုတ်။

ပါရမီဆယ်ပါး အပြာသုံးဆယ်တို့ကို လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ တစ်သိန်းဖြည့်ကျင့်ပြီးမှရရှိလာသော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် သခင် ဘုရားရှင်၏ သာသနာသုံးရပ်အနက် "သာသနသ ပရိယတ္တိမူလ" ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ သာသနာ၏ မူလဖြစ်သော ဝိနည်း, သုတ္တန်, အဘိဓမ္မာ သုံးဖြာသော ဓမ္မဘဏ္ဍာရတနာတိုက်ကြီး၌ လောကီ, လောကုတ္တရာ, ပစ္စုပ္ပန်, တမလွန်, မိမိ, သူတစ်ပါး နှစ်ဖြာသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို ဖြစ်ထွန်းစေသော ဓမ္မ ရတနာ တွေ၏ အစွမ်းသတ္တိ အကြောင်းနှင့်ထိုဓမ္မရတနာတွေကို ရယူပိုင်ဆိုင်နိုင်ဖို့ နည်းလမ်းကောင်းတွေပြဆိုသော ပရိယတ္တိ ခြေလှမ်းအစ စာပေဖြစ်ခြင်းကြောင့် မြင့်မြတ်၍ အနှစ်သာရ အရှိဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဓမ္မရတနာများရှိသော ပရိယတ္တိစာပေကို သင်ယူမှတ်သားရသည်က လွယ်ကူသော အလုပ်တော့မဟုတ်ပေ။

http://www.dhammadownload.com

ထိုပရိယတ္တိဓမ္မရတနာဘဏ္ဍာတွေကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်တိုင်ဟောကြားတော် မူအပ်သော မာဂဓ ဘာသာခေါ် ပါဠိဘာသာဖြင့်ထားတော်မူခဲ့ သောကြောင့် ပါဠိဘာသာကား ဓမ္မရတနာများ၏ တည်ရှိရာ ဘဏ္ဍာတိုက်ကြီးဖြစ်ပြီး အက္ခရာကောသလ္လဉာဏ် ဟူသော တံခါးဖြင့် ဝင်ပေါက်ထား၍ တည်ရှိနေပါသည်။အက္ခရာကောသလ္လဉာဏ်ဝင်ပေါက်တံခါးတွေအောင်ရှာနိုင်ဖို့ နည်းဥပဒေသတွေ ပိဋကတ်တော်မှ ထုတ်နှုတ်ပြီး၊ အရှင်ကစ္စည်း မဟာထေရ်မြတ် ကစ္စည်းသဒ္ဒါပါဠိကို စီရင် ခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ဆိုလျှင် အက္ခရာကောသလ္လဉာဏ်ရင့်သန်စေ သော သဒ္ဒါပညာကားပရိယတ္တိစာပေ၌ အခြေခံ၍ နက်နဲခက်ခဲသလောက် အကျိုးကျေးဇူးလည်းရှိသော ကျမ်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့နက်နဲ့ ခက်ခဲသော အခြားကျမ်းပေါင်း များစွာကိုလည်း သင်ယူရပါသည်။ ထို့ကြောင့်လွယ်ကူသော အလုပ်မဟုတ်ဘူး လို့ဆိုရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မလွယ်ကူသော်လည်း သင်ယူမြို့

ဘာသာပျောက်က လူမျိုးပါပျောက်လိမ့်မည်ဟူသော အဆိုနှင့် အညီ ဘာသာပျောက်လို့ လူမျိုးပျောက်သွားကြသော လူမျိုးနွယ်စုများ အများအပြားပင်၊ ထိုထဲတွင် မိမိတို့လူမျိုးမပါအောင် ကျင့်ဆောင်သည့် အနေနဲ့ဘာသာတရား၏ တာဝန်ကိုရွက်ဆောင်ကြရပါမည်။ မိမိတို့လူမျိုး ကိုးကွယ်သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ကွယ်ချိန်ရောက်ကပရိယတ္တိသာသနာက အရင်ကွယ်ပျောက်မှာဖြစ်တယ် ဆိုစဉ်အရ ပရိယတ္တိဓမ္မစာပေကွယ်ရင်သာသနာကွယ်ပြီး၊ သာသနာကွယ်ရင် ဘာသာကွယ်ပြီး၊ ဘာသာကွယ်ရင်းဖြင့် လူမျိုးလည်း ကွယ်ပျောက်မည်။ ထိုအရေးကို ကြိုတွေး ကာကွယ်သောအားဖြင့် သဒ္ဒါဘာသာပညာဖြင့် အက္ခရကောသလ္လဉာဏ် ရင့်သန်အောင်

http://www.dhammadownload.com

ပြုလုပ်၍ ပိဋကတ်တော်တွေရဲ့ အနှစ်သာရ မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ပရိယတ္တိ သာသနာမကွယ်ကွယ်အောင်ကာကွယ်ပြီးဖြစ်သလို ဗုဒ္ဓဘာသာမကွယ်အောင်လည်း ပြုလုပ်ရာရောက်။ ဗုဒ္ဓသာသနာ မကွယ်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာမကွယ်မှာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာမကွယ်မှ မိမိတို့လူမျိုးနွယ်စု မကွယ်မှာ အဆင့်ဆင့်ကာကွယ်ပြီးသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၏ မြင့်မြတ်သော ဓမ္မရတနာ တရားတော်လည်းဖြစ် မျိုးစောင့်တတ်သော ဝံသာနုရက္ခိတ တရားလည်းဖြစ်သော ပရိယတ္တိစာပေအသိများကို လက်ဆင့်ကမ်းသင်ယူပို့ချနေသော စာသင်စာချအများတို့၏ နှလုံးသားမှာ ဗုဒ္ဓဘုရား၏ မြင့်မြတ်သော တရားတော်များလည်းဖြစ်၊ မျိုးစောင့်တရား လည်းဖြစ်သော တရားတွေကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် နေသောကြောင့် ဝံသာနုရက္ခိတ မြင့်မြတ်သော နှလုံးသား ပိုင်ရှင်များဖြစ်ကြပါသည်။ ဤသို့သောကြောင့် မိမိတို့ယခု လက်ရှိသင်နေသော ပရိယတ္တိစာပေကိုထက်သန်သော စေတနာ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတက်ကြွသော ဥဿာဟ မဆုတ်နစ်သော ဇွဲလုံ့လ၊ ဝီရိယတို့ဖြင့် မိမိတို့ရည်မှန်းရာ အသီးသီးသော ပန်းတိုင်ဆီသို့ အရောက်သွားနိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါဟုတိုက်တွန်းလိုက်ပါရစေ။

အရှင်ရာဇိန္ဒ

လှိုင်းထက် (တောင်သာ)

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

စိတ်ဆတ်အမှာစာ သန္ဓေကျမ်းအညွှန်း

အရှင်ကစ္စည်းဆရာ မဟာထေရ်မြတ်စိရင် အပ်သော ကစ္စည်း ကျမ်းသည် ကား ပကရဏ ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် သန္ဓေ, နာမ်, ကာရက, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာချာက် ကိတ်, ဥဏာဒ် ဟူ၍ ရှစ်ပါး အပြားရှိ၏။

ထိုတွင် ဒွိန္ဒံပဒါနံ အန္တရံ အဒဿေတွာ သမ္မာဓိယတိတိ သန္ဓေ ဟူသောဝစနတ္ထနှင့်အညီပုဒ် နှစ်ပါးတို့၏ အကြားကို မမြင်စေမူ၍ ကောင်းစွာ စပ်အပ်သောကြောင့် သန္ဓေမည်၏။

ဤသို့သာမညအားဖြင့် တစ်ပါးသာ ဝိသေသ လက္ခဏာ အားဖြင့် သော်ကား သရသန္ဓေ, ဗျဉ္ဇန သန္ဓေ, ဝုတ္တသန္ဓေ ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏ ဟူသော သဒ္ဒါကြီးပုဒ် စစ်စုံဆရာတော်၏ အာဘော်အားဖြင့်လည်းကောင်း သရသန္ဓေ, ပကတိသန္ဓေ, ဗျဉ္ဇနသန္ဓေ, နိဂ္ဂဟိတသန္ဓေ ဟူ၍ ရူပသိဒ္ဓိ ဆရာတော်၏အဖွင့်အားဖြင့် လည်းကောင်း ဤရှေ့စည်းမျဉ်း သဒ္ဒါ သခ်ေပ ကျမ်း၌ စီရင်ထား ပါသည်။ သို့ကြောင့် ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီးပါ၌ မူအတိုင်း မဟုတ်ဘဲ သရကို စီရင်ရာ, ဗျဉ်းကို စီရင်ရာ, နိဂ္ဂဟိတ်ကို စီရင်ရာ ပကတိကို စီရင်ရာဟု ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ တစ်စုတစ်စည်းထဲ လေ့လာရမှာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီး ပါ၌ကိုမတူ ကွဲပြား နေသောကြောင့် ဤ ကျမ်ငယ်မှာ သုတ်တွေရဲ့ ရှေ့ဂဏန်းစဉ်သည် ဤကျမ်းပါအမှတ်အသားဖြစ်ပြီးနောက်ဂဏန်းစဉ်သည် ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီး သုတ်စဉ် အမှတ်အသားတွေ ဖြစ်ပါသည်။ ကစ္စည်း သဒ္ဒါကြီးဖြင့် တိုက်ဆိုင်ဖတ်ရှုချင်သူများအတွက် အဆင်ပြေအောင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထား ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သင်္ခေပကျမ်း

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ သမ္ပုဒ္ဓဿ

၁။ **အတ္ထော အက္ခရသညာတော။** ခပ်သိမ်းသော သဒ္ဒါတို့၏အနက်ကို အက္ခရာတို့ဖြင့်သာလျှင်ကောင်းစွာ သိအပ်မှတ်အပ်၏။

သညာဝိဓာန

၂။ **အက္ခရာပါဒယော ဧကစတ္တာလီသံ။** အ-အစရှိသော လေးဆယ့်တလုံးသောဝဏ္ဏ တို့ကို အက္ခရာအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ အ. အာ. ဣ. ဤ. ဥ. ဦ. ဧ. ဩ. က ခ ဂ ဃ င၊ စ ဆ ဇ ဈ ည၊ ဋ ဌ ဍ ဎ ဏ၊ တ ထ ဒ ဓ န၊ ပ ဖ ဗ ဘ မ၊ ယ ရ လ ဝ သ ဟ ဋ, အံ, ဟူသည်တို့တည်း။

၃။ **တတ္ထောဒန္တာသရာ အဌ။** အက္ခရာလေးဆယ့်တလုံးတို့တွင် အ-အစဩအဆုံးရှိသောရှစ်လုံး သောအက္ခရာတို့ကို သရအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ အ. အာ. ဣ. ဤ. ဥ. ဦ ဧဩ တို့တည်း။

၄။ **လဟုမတ္တာ တယောရဿာ။** သရရှစ်လုံးတို့တွင် ပေါ့ပါးလျင်မြန်သော အတိုင်းအရှည်ရှိ သရတို့ကို ရဿအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ အ. ဣ. ဥ တို့တည်း။

၅။ **အညေဒီဃာ။** သရရှစ်လုံးတို့တွင်ရဿသရသုံးလုံးမှတစ်ပါးသော ငါးလုံးသော သရတို့ကိုဒီဃအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ အာ. ဤ. ဦ. ဧ ဩ တို့တည်း။

၆။ **သေသာဗျဥ္ဇနာ။** သရရှစ်လုံးတို့မှကြွင်းကုန်သော အက္ခရာတို့ကို ဗျည်းအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ က ခ ဂ ဃ င၊ စ ဆ ဇ ဈ ည၊ ဋ ဌ ဍ ဎ ဏ၊ တ ထ ဒ ဓ န၊ ပ ဖ ဗ ဘ မ၊ ယ ရ လ ဝ သ ဟ ဋ အံ တို့တည်း။

၇။ **ဝဂ္ဂါပဥ္စ ပဥ္စသော မန္တာ။** ဗျည်းတို့တွင် ကအစ မအဆုံးရှိသော နှစ်ဆယ့်ငါးလုံး ဗျည်းတို့ကို ငါးလုံးတစ်စု ငါးလုံးတစ်စုကို ဝဂ်အမည် မည့်သည်။

ပုံစံ။ ကဝဂ် = က ခ ဂ ဃ င၊

http://www.dhammadownload.com

စဝဂ် - စ ဆ ဇ ဈ ည၊

ဋဝဂ် - ဋ ဌ ဍ ဎ ဏ၊

တဝဂ် - တ ထ ဒ ဓ နဲ၊

ပဝဂ် - ပ ဖ ဗ ဘ မ တို့တည်း။

၈။ အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟိတံ။ အံ-ဟုသော ဗိန္ဒုပြောက်ကို နိဂ္ဂဟိတ်အမည်မှည့်သည်။

၉။ ပရသမညာ ပယောဂေ။ တစ်ပါးသော သဣတကျမ်းတို့မှ လာသော အမည်သညာတို့ကို ယှဉ်စပ်သင့်ရာ၌ ဤကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း သုံးစွဲသင့်သောယောသ၊ အယောသ တို့ကိုပြသည်။

ပုံစံ။ယောသ။ ဂ ယ ငဲ ဇ ဈ ည၊ ဍ ဎ ဏ၊ ဒ ဓ နဲ၊ ဗ ဘ မ၊ ယ ရ လ ဝ သ ဟ ဋ တို့တည်း။

အယောသ။ က ခ၊ စ ဆ၊ ဋ ဌ၊ တ ထ၊ ပ ဖ သ တို့တည်း။

သရသန္ဓိဝိဓာနကဏ္ဍ

၁၀။ ပုဗ္ဗမဓောဌိတ မဿရံသရေန ဝိယောဇယေ။ ပရာသယဖြစ်သော ရှေ့ဗျဉ်းကိုရှေ့ဟုဆိုအပ်သော အောက်၌အစဉ်မပျက်တည်ထားဖို့ရန် သရကင်းအောင် မှီရာသရမှ ခွင်းရ ခွဲရွှေ့ရမည်ကိုပြသည်။

ပုံစံ။ ပုဒ်စပ် ပုဒ်ဖြတ်

တတြာယမာဒိ ၊ တတြ+အယံ+အာဒိ။

၁၁။ နယေပရံယုတ္တေ။သန္ဓိစပ်သင့်ရာ၌ သရကင်းသော ဗျည်းကိုနောက်အက္ခရာသို့(ဝါ)သရသို့ဆောင်ကပ်လေဟုပြသည်။

ပုံစံ။ ပုဒ်စပ် ပုဒ်ဖြတ်

တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ ၊ တတြ+အဘိရတိံ+ဣစ္ဆေယျ။

ယုတ္တေ၏ကိသဒ္ဒါပုံစံ။

အက္ကောစ္ဆိမံ+အဝဓိမံ+အဇိနိမံ+အဟာသိမေ။

၁၂။ သရာသရေ လောပံ။ နောက်သရကြောင့်ရှေ့သရတို့ကိုချေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ပုဒ်စပ် ပုဒ်ဖြတ်

ယသိန္ဒြိယာနိ ယသ+ဣန္ဒြိယာနိ

သမထဝိတာနိ သမထ+ဝိတာနိ

နောဟေတံဘန္တေ နောဟိ+ဧတံ

သမေတာယသ္မာ သမေတု+အာယသ္မာ

ရှုပ်တွက်။ ယသိန္ဒြိယာနိကို 'ယသ+ ိ န္ဒြိယာနိ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ပုဗ္ဗမဟော ဋ္ဌိတမသ္သရံသရေနဝိယောဇယေသုတ်ဖြင့်, ၊သရမ္ဘသ်ဗျည်းကို ခွင်း၍ ရှေ့ဟုဆိုအပ်သောအောက်၌ အစဉ်မပျက်ထား, သရာသရေ လောပံသုတ် ဖြင့် နောက် ိ သရကြောင့် ရှေ့ ၊သရကိုချေ, နယေပရံ ယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် သရကင်းသောသ်ဗျည်းကိုနောက် ိ သရသို့ကပ်, ယသိန္ဒြိယာနိက ပြီး၏။

အမှာ။သင်ပုန်း၌ချ၍လက်တွက်ပြသည့်အခါ ဤကဲ့သို့ပြောင်းလွဲ ဖြစ်ပေါ်ပုံ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ယသ ိ န္ဒြိယာနိ (ပုဒ်ဖြတ်ထားပုံ)

ယသ်၊ ိ န္ဒြိယာနိ (၊ သရမ္ဘသ်ဗျည်းကိုခွင်းထားပုံ)

ယသ် ိ န္ဒြိယာနိ (၊ သရကျေနေပုံ)

ယသိန္ဒြိယာနိ ဆောင်ကပ်၍ပင်ကိုယ်အတိုင်းပြီးနေပုံ

၁၃။ ဝါပရော အသရှပါ။ သုတိမတူသော ရှေ့သရမ္ဘနောက်သရကို အချို့ချေသည်။

ပုံစံ။ ပုဒ်စပ် ပုဒ်ဖြတ်

စတ္တာရော မေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ စတ္တာရော+ဣမေ

ကိန္နုမာဝ သမဏိယော ကိန္နု + ဣမာဝ

ဝါသဒ္ဒါ ကိပြယုဂ်

ပဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ ပဋ္ဌ + ဣန္ဒြိယာနိ

တယသုဓမ္မာ ဇဟိတာဘဝန္တိ တယော + အသုဓမ္မာ။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ စတ္တာရောမေကို 'စတ္တာရော+ ိ မေ'ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ပုဗ္ဗမဟောဠိတ
မဿရံသရေန ဝိယေဇယေသုတ်ဖြင့် ၎ါသရမ္ဗ ရ်ဗျည်းကို
ခွင်း၍ရှေ့ဟုသောအောက်ခ္ခအစဉ်မပျက်ထား, ဝါပရောအသရှုပါ သုတ်ဖြင့်
ရှေ့၎ါ သရမ္ဗသုတိမတူသော နောက် ိ သရကိုချေ၊, နယေပရံ ယုတ္တေ
သုတ်ဖြင့် သရကင်းသောရ်ဗျည်းကို နောက် ၎ါ သရသို့ကပ် စတ္တာရောမေက
ပြီး၏။

၁၄။ ကွစာ သဝဏ္ဏံလုတ္တေ။ ရှေ့သရကျေပြီးသော် နောက်သရကိုအချို့
အရာ၌ ဏ္ဍကိုဇ, ဉကိုသြ အဝဏ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ သချီနောပေတိဝေဒဂူ သချီန+ဉပေတိ
ဗန္ဓုသော သမာဂမော ဗန္ဓုသ + ဏ္ဍ

ကွစိသဒ္ဒါ ကိပြယုဂ်

ယသိန္ဒြိယာနိ ယသ + ဏ္ဍန္ဒြိယာနိ
တထူပမံ ဓမ္မဝရံအဒေသယိ တထာ + ဉပမံ

ရှုပ်တွက်။ ဗန္ဓုသောဝကို 'ဗန္ဓုသ ိ ဝ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ပုဗ္ဗမဟောဠိတမဿရံ
သရေနဝိယောဇယေ သုတ်ဖြင့် ၊ သရမ္ဗသ်ဗျည်းကိုခွင်း၍ ရှေ့
ဟုသော အောက်ခ္ခအစဉ်မပျက်တည်ထား(ဗန္ဓုသ်၊ ိ ဝ)သရာသရေလောပ်
သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၊သရကိုချေ၊, ကွစာသဝဏ္ဏံလုတ္တေ သုတ်ဖြင့် နောက် ိ သရကို
ဇ-အ ဝဏ်ပြု နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် သ်ဇသို့ကပ်၊, ဗန္ဓုသော ဝ ကပြီး၏။

နောပေတိကို'နန+ပေတိ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ နိ၌ခွင်းသရာသရေလောပ်သုတ်ဖြင့်
ရှေ့ ၊သရကိုချေ၊ ကွစာသဝဏ္ဏံလုတ္တေ သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၊သရချေပြီးသော်
နောက်သရကို ၎ါအဝဏ်ပြု, နိ၎ါသို့ကပ်, နောပေတိကပြီး၏။

(ဆောင်)အဆင်းပုံဟန်ဌာန်တူသမ္ဘအစွဲပြု၍နှစ်ခုတွဲကာအနှင့်အာ ယူဏ္ဍဏ္ဍျှပ်ဟူ
ဉ ဉ သ ဝ ဏ္ဏ၊အဆင်းပုံဟန် ဌာန်တူမနှော, ဇနှင့်သြ မှတ်လော
အသဝဏ္ဏ ဌာန်တစ်စိတ်ချင်တူသည့်ခင်းကြောင့် မယွင်းဆိုဏ္ဍဝဏ်ကို ဇဉဝဏ်
ဒွေး မှတ်ရေးသြပြုရ

http://www.dhammadownload.com

၁၅။ ဒီယံ။ ရှေ့သရကျေပြီးသည်ရှိသော် နောက်ဖြစ်သောသရကို အချို့အရာ၌ဒီယပြုသည်။

ပုံစံ။ သဒ္ဓီဓ ဝိတ္တံပုရိသဿ သေဋ္ဌံ သဒ္ဓါ + ဣဓ
အနာဂါရေဟိ စူဘယံ စ + ဥဘယံ

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

ပဥ္စဟုပါလိ အင်္ဂေဟိ ပဥ္စဟိ + ဥပါလိ
သမန္နာ ဂတော သမန္နာ ဂတော
နတ္ထည် ကိဥ္စိ နတ္ထိ + အည်

ရုပ်တွက်။ သဒ္ဓီဓကို 'သဒ္ဓါ ၀ ဓ' ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဒ္ဓ်ခွင်း, သရာသရေလောပံ သုတ်ဖြင့်ရှေ့ါ သရကိုချေ, ဒီယံသုတ်ဖြင့်နောက် ိ သရကို ီ ဒီယပြု ဒ္ဓ် ကို ီ သို့ ကပ် သဒ္ဓီဓကပြီး၏။

၁၆။ ပုဗ္ဗောစ။ နောက်သရကျေပြီးသော် ရှေ့သရကို အချို့အရာ၌ ဒီယပြုသည်။

ပုံစံ။ ကိသူဓဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌံ ကိသု + ဣဓ
သာဓူတိ ပဋိသုဏိတွာ သာဓု + ဣတိ

တွစိသဒ္ဒါ ပြယုဂ်

ဣတိဿ မုဟုတ္တမ္ပိ ဣတိ+အဿ

ရုပ်တွက်။ ကိသူဓကို 'ကိသု ိ ဓ'ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ သ်ခွင်း, (ကိသ် ိ ဓ) ဝါပရော အသရူပါ သုတ်ဖြင့်နောက်ိ သရကိုချေ (ကိသ် ၊ဓ) ပုဗ္ဗောစ သုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊ ကို ။ ဒီယပြု သ်ကို။ သို့ကပ်, ကိသူဓကပြီး၏။

၁၇။ ယမေ ဒန္တဿာ ဒေသော။ နောက်သရကြောင့် တေ,မေ၏အစိတ်ဧ ကိုယပြုသည်။

ပုံစံ။ အဓိဂတော ခေါမျာယံ ဓမ္မော မေ+အယံ
တျာဟံ ဧဝံ ဝဒေယျ တေ + အဟံ
တျာဿ ပဟီနာ ဟောန္တိ တေ + အဿ။

http://www.dhammadownload.com

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

နေနာဂတာ ဣတိ	နေ +အနာဂတာ
နေတ္ထ	နေ+ဇတ္ထ

ရှုပ်တွက်။ မျာယ်ကို 'မေ+အယ်' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ မ်ခွင်း, (မ်ေ ।ယ်) ယမေဒန္တ

သာဒေသော သုတ်ဖြင့် ပုဒ်အဆုံးဖြစ်သော ေ-သရကို'ယ' ပြု,တတိယပိုင်း ဒီယံသုတ်ဖြင့် ।သရကို ।ဒီယပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့်သရကင်း သော ယ်ကိုနောက် ।သို့ကပ်,မ်ကိုလည်း ।ာ သို့ကပ်, များယ်ကပြီး၏။

၁၈။ ဝမောဒုဒန္ဓာနံ။ နောက်သရကြောင့်အစိတ်သြ ဥတို့ကို အချို့အရာ၌ ဝပြုသည်။

ပုံစံ။ အထခွသ	အထခေါ+အသ
သွသ	သော+အသ
ဗဟွာဗာဓေ	ဗဟု+အာဗာဓေ
ဝတ္ထေတ္ထ ဝိဟိတံနိစ္စံ	ဝတ္ထု+ဇတ္ထ
စက္ခာပါထမာဂစ္ဆတိ	စက္ခု+အာပါထံ+အာဂစ္ဆတိ

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

စတ္တာရော မေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ	စတ္တာရော + ဣမေ
ကိန္နုမာဝ သမဏိယော	ကိန္နု+ဣမာဝ

ရှုပ်တွက်။ အထခွသကို 'အထခေါ ।သ'ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ခ်ခွင်း,

(အထခ် ေ-ါ ।သ) ဝမောဒုဒန္ဓာနံ သုတ်ဖြင့် ပုဒ်အဆုံးဖြစ်သော ေ-ါကိုဝပြု, နယေ ပရံယုတ္တေသုတ်ဖြင့် ဝ်ကို ।သို့ကပ်,ခ်ကိုလည်း ဝသို့ကပ်,အထ ခွသက ပြီး၏။

ဝတ္ထေတ္ထကို'ဝတ္ထု ဇတ္ထ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဝမောဒုဒန္ဓာနံ သုတ်ဖြင့် ပုဒ်အဆုံးဖြစ်သော ု ကိုဝပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့်ဝ် ေ-သို့ ကပ် ဝတ္ထေတ္ထပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၉။ သဗ္ဗောစံတိ။ နောက်သရကြောင့် အလုံးစုံသော တိသဒ္ဒါကိုအချို့၌ စပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣစ္စေတံ ကုသလံ ဣတိ+ဧတံ
ဣစ္စသ ဒနိယံ ဣတိ+အသ
ပစ္စုတ္တရိတွာ ပတိ+ဥတ္တရိတွာ
ပစ္စာဟရတိ ပတိ+အာဟရတိ။

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်။

ဣတိသ မုဟုတ္တမ္ပိ ၊ ဣတိ+အသ မုဟုတ္တံ+အပိ

ရှုပ်တွက်။ ဣစ္စေတံကို'ဣတိ+ဧတံ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ သဗ္ဗောစံတိ သုတ်ဖြင့် ဣတိသဒ္ဒါ၏ တိကို စပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် သရကင်းသောစ် ဗျည်းကိုနောက် ၎-သို့ ကပ်,ပရဒ္ဒေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် သဒိသဒ္ဒေ ဘော်စ်လာ, ဣစ္စေတံကပြီး၏။

၂၀။ ဒေါဓသစ။ သရကြောင့် ဓကိုအချို့အရာ၌ ဒပြုသည်။

ပုံစံ။ ဧကမိဒါဟံ ဘိက္ခဝေ သမယံ ၊ ဧကံ+ဣဓ+အဟံ

တွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

ဣဓေဝ မရဏံ ဘဝိဿတိ ၊ ဣဓ+ဧဝ

စသဒ္ဒါပြယုဂ်

သာဟုဒဿန မရိယာနံ ၊ သာဓု+ဒဿနံ+အရိယာနံ။

သုတ္တဝိဘာဂပြယုဂ်များ

သုတ်	ပုဒ်စပ်	ပုဒ်ဖြတ်
တောဒဿ	သုဂတော	သုဂဒေါ
ဌောတဿ	ဒုက္ကဋံ	ဒုက္ကတံ
ဓောတဿ	ဂန္ဓဗ္ဗော	ဂန္ဓဗ္ဗော
တြောတ္တဿ	အတြဇော	အတ္တဇော
ကောဂဿ	ကုလူပကော	ကုလူပဂေါ
လောရဿ	မဟာသာလော	မဟာသာရော

http://www.dhammadownload.com

ဇောယဿ	ဂဝဇော	ဂဝယော
ဗ္ဗောဝွဿ	ကုဗ္ဗတော	ကုဝွတော
ကောယဿ	သကေ	သယေ
ယောဇဿ	နိယံပုတ္တံ	နိဇံပုတ္တံ
ကောတဿ	နိယကော	နိယတော
စ္စောတဿ	ဘစ္စော	ဘတ္တော
ဖောပဿ	နိပ္ပတ္တိ	နိပတ္တိ
ခေါကဿ	နိက္ခမတိ	နိကမတိ

ရုပ်တွက်။ ဧကမိဒါဟံကို 'ဧကမိဓ ၊ဟံ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဒေါဓဿစ သုတ်ဖြင့်

ဓကိုဒပြု, ဒ်ဗျည်းကိုခွင်း, (ဧကမိဒ်၊ ဟံ) သရာသရေ လောပံ သုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊သရကိုချေ,ဒီယံ သုတ်ဖြင့် နောက် ၊သရကို ၊ ဒီဃပြု,ဒ် ၊ သို့ကပ်, ဧကမိဒါဟံ ကပြီး၏။

စသဒ္ဒါရုပ်။ သာဟုကို'သာဓု'ဟုတည်၊ ဒေါဓဿစ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့်

ဓအောက်ခြိုက်ကို 'ဟ' ပြု, သာဟုကပြီး၏။

၂၁။ ဣဝဏ္ဏောယံနဝါ။ နောက်သရကြောင့် ဣဝဏ်ကိုအချို့ယပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဋိသန္ဆာရဝုတျဿ ပဋိသန္ဆာရ ဝုတ္တိ+အဿ

သဗ္ဗာဝိတျာနုဘူယတေ သဗ္ဗာဝိတ္တိ+အနုဘူယတေ

နဝါသဒ္ဒါ ပြယုဂ်

ပဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာ ဂတော ပဋ္ဌဟိ+အင်္ဂေဟိ

မုတ္တ စာဂီအနုဒ္ဓတော မုတ္တစာဂီ+အနုဒ္ဓတော

ရုပ်တွက်။ ပဋိသန္ဆာရဝုကျဿကို'ပဋိသန္ဆာရဝုတ္တိ၊ဿ'ပုဒ်ဖြတ်၊

ဣဝဏ္ဏောယံနဝါ သုတ်ဖြင့် တ္တိ၏ အစိတ် ိ- ကို ယပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် ယ်ကို ၊သရသို့ကပ်, တ္တ်ကိုလည်း၂သို့ကပ်, ဗျဉ္ဇနောစဝိ သညောဂေါ သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် တ္တ်ဗျည်း၂လုံးတွင် ၁လုံးကို ချေ, ပဋိသန္ဆာရဝုတျဿ ကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၂။ ဧဝါဒိဿရိ ပုဗ္ဗောစ ရဿော။ ဧဝသဒ္ဒါ၏ အစဧကို ရိပြု၍ ရှေ့ဖြစ်သောသရကိုလည်း အချို့ရဿပြုသည်။

ပုံစံ။ ယထရိဝ ဝသုဓာတလဥ္စသဗ္ဗံ ယထာ+ဧဝ
တထရိဝ ဂုဏဝါသုပူဇနီယော တထာ+ဧဝ

ရုပ်တွက်။ ယထရိဝကို'ယထာဧဝ'ဟု ပုဒ်ဖြတ် ဧဝါဒိဿရိ ပုဗ္ဗေါစရ သော သုတ်ဖြင့် ဧဝသဒ္ဒါ၏ ဧကို ရိပြု၍ ရှေ့ထာ၏ ါ ကိုလည်း၊ ရဿပြု ယထရိဝက ပြီး၏။

၂၃-၃၅။ ယဝမဒနတရလာစာဂမာ။ နောက်သရကြောင့် ယ. ဝ,မ,ဒ,နဲ,တ ရ,လ,အက္ခရာတို့သည်အချို့လာကုန်သည်။

ပုံစံ။ နယိမဿဝိဇ္ဇာ နဲ+ဣမဿ - (ယ)
ယထယိဒံ စိတ္တံ ယထာ+ဣဒံ - (ယ)
မိဂီဘန္တာဝုဒိက္ခတိ မိဂီဘန္တာ+ဥဒိက္ခတိ (ဝ)
သိတ္တာတေ လဟုမေဿတိ လဟု+ဧဿတိ (မ)
အသိတ္တာတေ ဂရုမေဿတိ ဂရု+ဧဿတိ (မ)
အဿော ဘဒြောကသာမိဝ ကသာ+ဣဝ (မ)
သမ္မဒညာဝိမုတ္တာနံ သမ္မာ+အညာ (ဒ)
မနသာဒညာ ဝိမုတ္တာနံ မနသာ+အညာ (ဒ)
အတ္တဒတ္ထမဘိညာယ အတ္တ+အတ္ထ+အဘိညာယ(ဒ)
စိရံနာယတိ စိရံ+အာယတိ (နဲ)
ဣတောနာ ယတိ ဣတော+အာယတိ (နဲ)
ယသ္မာ တိဟ ဘိက္ခဝေ ယသ္မာ+ဣဟ ဘိက္ခေဝေ (တ)
တသ္မာ တိဟ ဘိက္ခဝေ တသ္မာ+ဣဟ ဘိက္ခဝေ (တ)
အဇ္ဇ တဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ အဇ္ဇ+အဂ္ဂေ (တ)
ဘဗ္ဘိရေဝသမာသေထ သဗ္ဗိ+ဧဝ (ရ)
အာရဂ္ဂေရိဝသာသပေါ အာရဂ္ဂေ+ဣဝ (ရ)
ဆဋ္ဌဘိညာ ဆ+အဘိညာ (လဋ္ဌ)
သဋ္ဌာယတနံ ဆ+အာယတနံ (လဋ္ဌ)

http://www.dhammadownload.com

ဝါသဒ္ဒါပြယုဂ်

ဧဝံမဟိဒ္ဓိယာ ဧသော	ဧဝံမဟိဒ္ဓိယာ+ဧသော
အဂ္ဂေါ့ဘိမံ အဝဓိမံ	အဂ္ဂေါ့ဘိမံ+အဝဓိမံ
အဇိနိမံ အဟာသိမေ	အဇိနိမံ+အဟောသိမေ
အဇေယ္ယော အနုဂါမိကော	အဇေယ္ယော+အနုဂါမိကော

စသဒ္ဒါ အကျိုးပြပြယုဂ်

စိရပ္ပဝါသီ	စိရံ+ပဝါသီ
သဒတ္ထပသုတော သိယာ	သကတ္ထ+ပသုတော
သုဂတော	သုဂဒေါ

ရှုပ်တွက်။ နယိမသဿကို'နဲ့ မသ'ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ယဝမဒန တရလာစာ ဂမာသုတ်ဖြင့်နောက် ဲ့ သရကြောင့် ယ်လာ,နယိမသဿကပြီး၏။ ယထယိဒံကို'ယထာ+ဒံ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ယဝမဒနတရလာစာဂမာ သုတ်ဖြင့်နောက် ဲ့သရကြောင့် ယ်လာ, ထ်ခွင်း ၂ ကြွင်း ရှေ့ ၂ ကို ချေ, ယ် ဲ့ သို့ကပ်,ယထယိဒံကပြီး၏။

၂၄-၄၂။ ဂေါသရေ ပုထဿာဂမောကွစိ။ နောက်သရကြောင့် ပုထနိပါတ် ပုဒ်၏အဆုံး၌ အချို့ဂလာခြင်းပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုထဂေဝ ၊ ပုထ+ဧဝ

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

ပုထဧဝ ၊ ပုထ+ဧဝ

ရှုပ်တွက်။ ပုထဂေဝကို'ပုထ+ဧဝ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဂေါသရေပုထဿာဂမော ကွစိ သုတ်ဖြင့် နောက်ဧသရကြောင့် ပုထနိပါတ်၏အဆုံး၌ ဂ်လာပုထဂေဝက ပြီး၏။

၂၅-၄၃။ ပါဿစန္ဓော ရဿော။ နောက်သရကြောင့် ပါနိပါတ်၏ အဆုံး၌ အချို့ဂလာပြီးပါ၏ အစိတ်အာကိုလည်း အရဿပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဂေဝ ဝုတ္ကဿ ၊ ပါ+ဧဝဝုတ္ကဿ

ကွစိသဒ္ဒါ။ ပါဧဝ+ဝုတ္ကဿ

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ပဂေဝကို'ပါ+ဧဝ'ဟုပုဒ်ဖြတ်,ပါသစန္တောရသော သုတ်ဖြင့် နောက်ဧသရကြောင့် ပါနိပါတ်၏ အဆုံး၌ ဂ်လာ၍ ပါ၏အစိတ် ါ ကိုလည်း ၊ ရသပြု,ပဂေဝကပြီး၏။

၂၆/၄၄။အဗ္ဘောအဘိ။နောက်သရကြောင့် အဘိဥပသာရပုဒ်ကို အဗ္ဘပြု သည်

ပုံစံ။ အဗ္ဘုဒီရိတံ အဘိ+ဥဒီရိတံ
အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ အဘိ+ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။

ရုပ်တွက်။ အဗ္ဘုဒီရိတံတို 'အဘိ+ ုဒီရိတံ' ဟုပုဒ်ဖြတ်, အဗ္ဘောအဘိသုတ် ဖြင့်နောက် ု သရကြောင့် အဘိဥပသာရပုဒ်ကို အဗ္ဘပြု, ဗ်ခွင်း, သရာသ ရေလောပံ သုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊သရကို ချေဗ္ဘုသို့ကပ်, အဗ္ဘုဒီရိတံ ကပြီး၏'။

၂၇/၄၅။အဇ္ဇောအဓိ။ နောက်သရကြောင့် အဓိဥပသာရပုဒ်ကို အဇ္ဇပြုသည်။

ပုံစံ။ အဇ္ဇောကာသေ ၊ အဓိ+ဩကာသေ
အဇ္ဇာဂမာ ၊ အဓိ+အာဂမာ။

ရုပ်တွက်။ အဇ္ဇောကာသေကို'အဓိ ေါ ကာသေ'ဟုပုဒ်ဖြတ်, အဇ္ဇောအဓိ သုတ်ဖြင့် နောက်ေါသရကြောင့် အဓိဥပသာရပုဒ်ကို အဇ္ဇပြု, ဇ္ဇ်ခွင်း,သရာ သရေလောပံသုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကိုချေ, ဇ္ဇ်ေါသို့ကပ်, အဇ္ဇောကာသေပြီး။

၂၈/၄၆။ တေနဝါဣဝဏ္ဏေ။ ဣဝဏ်ကြောင့် ထိုအဘိ,အဓိပုဒ်တို့ကို အဗ္ဘ, အဇ္ဇရုပ် အပြုတို့ မပြုရဟု အချို့တားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ အဘိစ္ဆိတံ အဘိ+ဣစ္ဆိတံ
အဓိရိတံ အဓိ+ဤရိတံ

ဝါသဒ္ဒါပြယုဂ်

အဗ္ဘီရိတံ အဘိ+ဤရိတံ
အဇ္ဇိဏမုတ္တော အဓိ+ဣဏမုတ္တော

ရုပ်တွက်။ အဘိစ္ဆိတံကို'အဘိ ိ စ္ဆိ တံ'ဟုပုဒ်ဖြတ် အဗ္ဘောအဘိသုတ်ဖြင့် နောက် ိသရကြောင့်အဘိကို အဗ္ဘပြုမည်ဖြစ်သော်လည်း တေနဝါ

http://www.dhammadownload.com

ဣ၀ ဣ၀ သုတ်ကတားမြစ်သောကြောင့် မပြုရ, ဘ်ခွင်း, သရာသရေ လောပ်သုတ် ဖြင့်ရှေ့ ိ သရကိုချေ,နယေပရံယုတ္တေသုတ်ဖြင့်ဘ် ိ သို့ကပ်, အဘိစ္ဆိတ်က ပြီး၏။

၂၉-၄၇။ အတိသမ္ဘဿ။ ဣ၀ဏ်ကြောင့် အတိဥပသာရ၏ အစိတ်တိ ကို သဗ္ဗောစ်တိ သုတ်၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စပြုခြင်းကို ဒီသုတ်၌ မပြုရ ဟုတားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ အတိသိဂဏော အတိ+ဣသိဂဏော
အတိရိတံ အတိ+ဣရိတံ။

ဣ၀ဏ္ဏ သဒ္ဒါပြယုဂ်

အစ္ဆန္ဒံ ၊ အတိ+အန္ဒံ။

ရှုပ်တွက်။ အတိသိဂဏောကို 'အတိ ိ သိဂဏော' ဟုပုဒ်ဖြတ်, သဗ္ဗောစ်တိ သုတ်ဖြင့် နောက် ိ သရကြောင့် အတိ၏ အဆုံးတိကို စပြုမည် ဖြစ်သော်လည်း အတိသမ္ဘဿ သုတ်က တားမြစ်သောကြောင့် မပြု ရတ် ခွင်း သရာသရေလောပ်သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ိ သရကိုချေ, ဒုတိယပိုင်း ဒီယံသုတ်ဖြင့် နောက် ိ သရကို ဒီယပြု တ် ိ သို့ကပ်,အတိသိဂဏော ကပြီး၏။

အစ္ဆန္ဒံကို 'အတိ-၊ န္ဒံ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ သဗ္ဗောစ်တိ သုတ်ဖြင့် အတိသဒ္ဒါ ၏အဆုံးတိကို စပြု, ထိုပြုခြင်းကို တေနဝါဣ္ဣ၀ဏ္ဏေသုတ်ဖြင့် အတိသဒ္ဒါ နောင် ဣ၀ဏ်မဟုတ်သောကြောင့် မတားမြစ်နိုင်, ပရဒ္ဒေဘာ၀ေဘာနေ သုတ်ဖြင့်စ၏ သဒ်သဒ္ဒေးဘော်စ်လာ,စ္ဆ ,သရသို့ကပ်,အစ္ဆန္ဒံကပြီး၏။

ပကတိသန္ဓိ၀ိဓာန

၃၀-၃၂။ သရာပကတိ ဗျဥ္ဇနေ။ နောက်ဗျည်းကြောင့်ရှေ့သရတို့ကို ပကတိပြုသည်။

ပုံစံ။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၀မ္ဘာ မနော+ပုဗ္ဗင်္ဂမာ၀မ္ဘာ
ပမာဒေါမစ္ဆုနောပဒံ ပမာဒေါ+မစ္ဆုနောပဒံ
တိဏ္ဏောပါရင်္ဂတောအဟု တိဏ္ဏော+ပါရင်္ဂတော+အဟု

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာကို 'မနော ပုဗ္ဗင်္ဂမာ'ဟုပင်တည်၊ နိ်ခွင်း,(မန်ေါ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ) သရာပကတိဗျဥ္ဇနေသုတ်ဖြင့် နောက်ပပစ္စည်းကြောင့် ရှေ့ ေါ ကိုေါဟုပင်ပင်ကိုယ် အတိုင်း ပကတိပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့်နိ ေါသို့ ကပ်,မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာကပြီး၏။

၃၁-၂၄။သရေကွစိ။ နောက်သရကြောင့် ရှေ့သရတို့ကို အချို့အရာ၌ ပကတိပြုသည်။

ပုံစံ။ ကော ဣမံ ပထဝိ ဝိစေဿတိ ၊ ကော+ဣမံ

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

အပ္ပဿုတာယံပုရိသော ၊ အပ္ပဿုတော+အယံ+ပုရိသော

ရုပ်တွက်။ ကောဣမံကို 'ကောဣမံ' ဟုပင်တည်၊ က်ခွင်း,သရေကွစိသုတ် ဖြင့်ရှေ့ေါသရကိုပင်ကိုယ်အတိုင်းထား,က်ေါသို့ကပ်, ကောဣမံ ကပြီး၏။

ဗျဥ္ဇနသန္ဓိဝိဓာန

၃၂-၂၅။ ဒီဃံ။ နောက်ဗျည်းကြောင့် ရှေ့သရတို့ကို အချို့ဒီဃပြုသည်။

ပုံစံ။ သမ္မာ ဓမ္မံဝိပဿတော သမ္မ+ဓမ္မံဝိပဿတော
ဧဝံ ဂါမေမုနီစရေ မုနိ+စရေ
ခန္တီပရမံ တပေါတိ တိက္ခာ ခန္တိ+ပရမံ၊

ကွစိသဒ္ဒါ-ပြယုဂ်

ဣဓမောဒတိ ဣဓ+မောဒတိ
ပေစ္စမောဒတိ ပေစ္စ+မောဒတိ
ပတိလီယတိ ပတိ+လီယတိ
ပဋိဟညတိ ပဋိ+ဟညတိ

ရုပ်တွက်။ သမ္မာဓမ္မံကို 'သမ္မ ဓမ္မ'ဟုတည်၊ မ်ခွင်း, ၊ကြွင်း ဒီဃံသုတ်ဖြင့် နောက် ဓ ဗျည်းကြောင့်ရှေ့ ၊သရကို ါ ဒီဃပြု,မ်ွ ါ သို့ကပ်, သမ္မာဓမ္မံက ပြီး၏။

၃၃-၂၆။ရဿံ။ နောက်ဗျည်းကြောင့်ရှေ့သရတို့ကိုအချို့ရဿပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဘောဝါဒိ နာမသော ဟောတိ ဘောဝါဒိ+နာမ
ယထာဘာဝိ ဂုဏောနသော ယထာဘာဝိ+ဂုဏောန

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်

သမ္ဘာသမာဓိ သမ္ဘာ+သမာဓိ
သာဝိတ္ထိဆန္ဒသောမုခံ သာဝိတ္ထိ+ဆန္ဒသောမုခံ
ဥပနိယတိ ဇိဝိတမပ္ပမာယု ဥပနိ+ယတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဘောဝါဒိနာမကို 'ဘောဝါဒိနာမ'ဟုတည်း၊ ဒ်ခွင်း,ရသံသုတ် ဖြင့်နောက်နဗျည်းကြောင့်ရှေ့ ိ သရကို ိ ရသပြု,ဒ် ိ သို့ကပ်, ဘောဝါ ဒိနာမ ကပြီး၏။

၃၄-၂၃။လောပဠွတတြာကာရော။ နောက်ဗျည်းကြောင့် ရှေ့သရတို့ကို ချေ၍ထိုရှေ့သရတို့ ကျေရာ၌အ-အက္ခရာလာသည်။

ပုံစံ သသီလဝါ သော+သီလဝါ
သပညဝါ သော+ပညဝါ
ဧသဝမ္ဘော သနန္ဓနော ဧသော+ဝမ္ဘော
သဝေ ကာသာဝ မရဟတိ သော+ဧဝ
သမာန ကာမောပိ ဘဝေယျ သော+မာနကာမောပိ
သဝေမုနိဇာတိဘယံအဒသိ သော+ဧဝ

ကွစိ-သဒ္ဒါပြယုဂ်

သောမုနိ သော+မုနိ
ဧသော ဝမ္ဘော ပဒိသတိ ဧသော+ဝမ္ဘော
နသော ကာသာဝ မရဟတိ နသော+ကာသာဝ+အရဟတိ။

ရှုပ်တွက်။ သသီလဝါကို 'သော-သီလဝါ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊သ်ခွင်း,လောပဠွတ ကြောကာရောသုတ်ဖြင့်ေါ်ကိုချေ,၍ထိုေါ်ကျေရာ၌ ၊လာ,သ် ၊သို့ကပ်, သသီလဝါကပြီး၏။

၃၅-၂၈။ပရဒ္ဓေဘာဝေါ ဌာနေ- သင့်လျော်သောအကြောင်းရှိသော်နောက် ဗျည်းကိသဒ်သဒ္ဒေးကော်ပြ၊ကျ,ရ်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ	ဣဓပွမာဒေါ	ဣဓ+ပမာဒေါ
	ပုရိသဿ ဇန္တုနော	ပုရိသ+သဇန္တုနော
	ပဗ္ဗဇ္ဇံ ကိတ္တယိဿာမိ	ပ+ဗဇ္ဇံ ကိတ္တယိဿာမိ
	စာတုဒ္ဒသိ	စာတု+ဒသိ
	ပဉ္စဒ္ဒသိ အဘိက္ကန္တရော စန္ဒော	ပဉ္စ+ဒသိ

ဌာနေ-သဒ္ဒါပြယုဂ်

ဣဓမောဒတိ	ဣဓ+မောဒတိ
ပေစ္စ မောဒတိ	ပေစ္စ+မောဒတိ

ရုပ်တွက်။ ဣဓပွမာဒေါကို 'ဣဓပမာဒေါ' ဟုတည်,ပရဒွေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် ပ်ဗျည်း၏သဒိသဒွေးဘော်ပ်လာ,ဣဓပွမာဒေါကပြီး၏။

၃၆-၂၉။ဝဂ္ဂေယောသာယောသာနံ တတိယပဌမာ။ သင့်လျော်သော အကြောင်းရှိသော် ငါးပါးသောဝဂ်၌ စတုတ္ထအက္ခရာသို့ တတိယ အက္ခရာ အသဒိသလာခြင်း ယောသဝင်း,ဒုတိယအက္ခရာသို့ ပဌမ အက္ခရာလာ ခြင်း အယောသအားဖြင့်ဝင်းဒွေးဘော်ပြုသည်။

ပုံစံ။	ဧသေဝ စဇ္ဇာနပ္ပလော	ဧသေဝစ+ဈာနပ္ပလော
	ယတြဋ္ဌိတံ နပ္ပသဟေယျ မစ္စု	ယတြ+ဋ္ဌိတံ
	သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတ မုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော	မုဒ္ဓနိ+ဋ္ဌိတော
	စတ္တာရိဌာနာနိနရော ပမတ္တော	စတ္တာရိ+ဌာနာနိ။

ဌာနေ -သဒ္ဒါပြယုဂ်

ဣဓ စေတသော	ဣဓ+စေတသော
ဒဋ္ဌံ ဂဏ္ဌာတိ ထာမသာ	ဂဏ္ဌာတိ+ထာမသာ

ရုပ်တွက်။ စဇ္ဇာန နပ္ပလောကို 'စ ဈာန+နဖလော'ဟုတည်၊ ဝဂ္ဂေယော သာယောသာနံတတိယပဌမာ သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထအက္ခရာစျ၏ အသဒိသ ဒွေးဘော်ဇ်လာ,ဒုတိယအက္ခရာဖ၏ အသဒိသ ဒွေးဘော်ပ်လာ, စဇ္ဇာန နပ္ပလောကပြီး၏။

၃၇-၃၆။ ကွစိသြဗျဥ္ဇနေ။ နောက်ဗျည်းကြောင့် အချို့အရာ၌ သြအက္ခရာ လာသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အတိပွဂေါ ခေါတာဝ အတိပွ+ခေါ
ပရော သဟဿံ ပရ+သဟဿံ

ကွစိသဒ္ဒါ-ပြယုဂ်

ဧထပဿ ထိမံလောကံ ဧထ+ပဿထ+ဣမံလောကံ
အန္ဓိဘူတော အယံလောကော အန္ဓိ+ဘူတောအယံ+လောကော

ရုပ်တွက်။ အတိပွဂေါခေါကို'အတိပွခေါ'ဟု ပုဒ်ဖြတ်,ကွစိသြဗျဥ္ဇနေ သုတ်ဖြင့်နောက်ခဗျည်းကြောင့်ရှေ့၌ ေါ သရလာ, ယဝမဒနတရလာစာဂမာသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် နောက် ေါ သရကြောင့်ဂ်လာ, အတိပွဂေါခေါကပြီး၏။

၃၈-၄၈။ ကွစိပဋိပတိဿ။ နောက်ဖြစ်သောသရကြောင့်ဌင်းဗျည်းကြောင့် ဌင်းပတိဥပသာရကိုအချို့ပဋိပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဋ္ဌဂ္ဂိဒါတဗ္ဗော ပတိ+အဂ္ဂိဒါတဗ္ဗော
ပဋိဟညတိ ပတိ+ဟညတိ။

ကွစိသဒ္ဒါ ပြယုဂ်

ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ပတိ+အန္တိမေသု ဇနပဒေသု
ပတိလီယတိ ပတိ+လီယတိ
ပတိရူပ ဒေသဝါသောစ ပတိ+ရူပဒေသဝါသောစ

ရုပ်တွက်။ ပဋ္ဌဂ္ဂိကို'ပတိ၊ ဂ္ဂိ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ကွစိပဋိပတိဿ သုတ်ဖြင့် နောက်၊သရကြောင့်ပတိကိုပဋိပြု,ဋ်ခွင်း,သရာသရေလောပံသုတ်ဖြင့်ရှေ့ိသရ ကိုချေ,ဋ်၊ သရကိုတပ်,ပဋ္ဌဂ္ဂိကပြီး၏။

ပဋိဟညတိကို 'ပတိဟညတိ' ဟုတည်၊ ကွစိပဋိပတိဿ သုတ်ဖြင့် နောက်ဟဗျည်းကြောင့် ရှေ့ပတိသဒ္ဒါကို ပဋိပြု,ပဋိဟညတိကပြီး၏။

၃၉-၄၉။ ပုထဿု ဗျဥ္ဇနေ။ နောက်ဗျည်းကြောင့် ပုထသဒ္ဒါ၏ အစိတ်အကို ဥပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုထုဇ္ဇနော ပုထ+ဇနော
ပုထုဘူတံ ပုထ+ဘူတံ

http://www.dhammadownload.com

အန္တသဒ္ဒါအကျိုးပြ ပြယုဝ်

မနုည်	၊	မနော+အည်

ရှုပ်တွက်။ ပုထုဇနောကို 'ပုထဇနော' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ပုထသု ဗျဥ္ဇနေ သုတ်ဖြင့် နောက်ဇဗျည်းကြောင့် ရှေ့ပုထသဒ္ဒါ၏အစိတ်၊ကို ၊ သရပြု, ပရ ဒ္ဒေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် ဇ၏သဒိသဒ္ဒေးဘော်ဇ်လာ, ပုထုဇနော ကပြီး၏။

၄၀-၅၀။ ဩအဝဿ။ နောက်ဗျည်းကြောင့် အဝဥပသာရပုဒ်ကိုအချို့ဩ ပြုသည်။

ပုံစံ။	အန္ဓကာရေ ဩနဒ္ဓါ	၊	အန္ဓကာရေ+အဝ+နဒ္ဓါ

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဝ်

အဝသုဿတုမေ	အဝ+သုဿတုမေ
သရီရေမံသလောဟိတံ	သရီရေမံသလောဟိတံ

ရှုပ်တွက်။ ဩနဒ္ဓါကို 'အဝ+နဒ္ဓါ' တည်၊ ဩအဝဿ သုတ်ဖြင့်နောက်နဗျည်းကြောင့်ရှေ့အဝ ဥပသာရကိုဩပြု,ဩနဒ္ဓါကပြီး၏။

နိဂ္ဂဟိတ သန္ဓိဝိဓာန

၄၁-၃၀။အံဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ။ နောက်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို အံပြုသည်။

ပုံစံ။	ဇေဝုတ္တေ	ဇေဝ+ဝုတ္တေ
	တံသာဓုတိပဋိသုဏိတ္ဝာ	တံ+သာဓု+ဏ္ဍတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဇေဝုတ္တေကို 'ဇေဝုတ္တေ' ဟုတည်၊ ဝ်ခွင်း,(ဇေ၀ ၊ ဝုတ္တေ) အံဗျဥ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ၊ပြု,ဝ် ၊ သို့ကပ်,ဇေ၀ုတ္တေကပြီး၏။

၄၂-၃၁။ဝဂ္ဂန္တိ ဝါ ဝဂ္ဂေ။ ဝဂ်ဖြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို နှောင်းသော ဝဂ် ၏ c. ဉ. ဏ. န,မ,ဟူသော ဝဂ္ဂန္တအဖြစ်သို့အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။	တန်ဒ် စ္ဆုတံ	တံ+နိစ္ဆုတံ
	ဓမ္မဥ္စရေသုစရိတံ	ဓမ္မံ+စရေ
	စိရပ္ပဝါသိ	စိရံ+ပဝါသိ
	သန္ဓန္ဓသ မနံဟောတိ	သန္ဓံ+ဓသ
	ဓက်ာရုဏိကံ	ဓံ+ကာရုဏိကံ
	ဇေခေါ ဘိက္ခဝေ သိက္ခိတဗ္ဗံ	ဇေ+ခေါ

http://www.dhammadownload.com

ဝါဂ္ဂဟဏ သဒ္ဒါပြယုဂ်

ပုဂ္ဂလံ ၊ ပုဂ္ဂံအံ

ဝါသဒ္ဒါ ပြယုဂ်

နတံကမ္မံကတံသာဓု ၊ နတံ+ကမ္မံ+ကတံသာဓု

ရုပ်တွက်။ တန္ဓိစ္စုတံကို 'တံနိစ္စုတံ' ဟုတည်၊ ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂေ သုတ်ဖြင့်

နောက်နဗျည်းကြောင့်ရှေ့တ၏အထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တန်ပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် သရကင်းသောန် ဗျည်းကိုနောက် နသို့ကပ်, တန္ဓိစ္စုတံကပြီး၏။

ပုဂ္ဂလံကို 'ပုဂ္ဂံ ၊ ' ဟုပုဒ်ဖြတ်တည်၊ ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂေ သုတ်ပါ ဝါဂ္ဂဟဏ သဒ္ဒါဖြင့်ဂ္ဂ၏ အထက်ရှိနိဂ္ဂဟိတ်ကို လပြု,လ ၊သို့ကပ်,ပုဂ္ဂလံက ပြီး၏။

၄၃-၃၂။ ဧဟေဉံ- ဧအက္ခရာ ဟအက္ခရာကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုအချို့ဥပြု သည်။

ပုံစံ။ ပစ္စတ္တညေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ ပစ္စတ္တံ+ဧဝ

တညေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ တံ+ဧဝ+ဧတ္ထ

ဧဝံဦဝေါ ဘိက္ခဝေသိက္ခိတဗ္ဗံ ဧဝံ+ဟိ

တဦတဿ မုသာ ဟောတိ တံ+ဟိ

ဝါသဒ္ဒါ ပြယုဂ်

ဧဝမေတံ အဘိညာယ ဧဝံ+ဧတံ

ဧဝံဟောတိ သုဘာသိတံ ဧဝံ+ဟောတိ

ရုပ်တွက်။ပစ္စတ္တညေဝကို 'ပစ္စတ္တံဧဝ' ဟုပုဒ်ဖြတ်တည်၊ ဧဟေဉံသုတ်ဖြင့်

နောက်ဧကြောင့် တ္တထက်ရှိ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုဥ ပြု, ဉ် ဧသို့ကပ်, ပရဒ္ဒေ ဘာဝေါ ဌာနေ သုတ်ဖြင့် ဥ ၏သဒိသဒ္ဒေးဘော် ဉ် လာ,ပစ္စတ္တညေဝပြီး၏။

ဧဝဦကို 'ဧဝံဟိ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဧဟေ ဉံသုတ်ဖြင့်ဝအထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ဥ ပြု်, ဉ် ဟိသိုကပ်, ဧဝဦကပြီး၏။

၄၄-၃၃။ သယေစ။ နောက်ယဗျည်းနှင့်တကွ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုအချို့ဥပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ သညောဂေါ သံ+ယောဂေါ
သညုတ္တံ သံ+ယုတ္တံ

ဝါသဒ္ဒါပြယုဂ်

သံယောဂေါ သံ+ယောဂေါ
သံယုတ္တံ သံ+ယုတ္တံ

ရှုပ်တွက်။ သညောဂေါကို 'သံယောဂေါ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ သယေစ သုတ်ဖြင့် ယနှင့်တကွသအထက်၌ ရှိသောနိဂ္ဂဟိတ်ကိုဥပြု, ပရဒ္ဒေဘာဝေါ ဌာနေ သုတ်ဖြင့် သဒိသဒ္ဒေးဘော်ဥလာ,သညောဂေါကပြီး၏။

၄၅-၃၄။ မဒါသရေ- နောက်သရကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို အချို့မ,ပြုဒေပြုသည်။

ပုံစံ။ တမဟံ ပြုမိဗြာဟ္မဏံ တံ+အဟံပြု မိ ဗြာဟ္မဏံ
ဘေဒဝေါစ သတ္ထာ ဘေဒံ+အဝေါစသတ္ထာ

ဝါသဒ္ဒါ ပြယုဂ်

အဂ္ဂေါ့ဆ္ဆိမ် အဝဓိမ် အဂ္ဂေါ့ဆ္ဆိမ်+အဝဓိမ်
အဇိနိမ် အဟာသိမေ အဇိနိမ်+အဟာသိမေ။

ရှုပ်တွက်။ တမဟံကို 'တံ ၊ဟံ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ မဒါသရေ သုတ်ဖြင့်တထက်၌ ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကိုမ ပြု, မ်ိသို့ကပ်,တမဟံကပြီး၏။

ဘေဒ ဝေါစ ကို 'ဘေဒံ၊ ဝေါစ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ မဒါသရေသုတ်ဖြင့် တထက်၌ ရှိသောနိဂ္ဂဟိတ်ကိုဒ်ပြု,ဒ်၊ သို့ကပ်,ဘေဒဝေါစကပြီး၏။

၄၆-၃၇။နိဂ္ဂဟီတဠ။ နောက်ဖြစ်သော သရကြောင့်ဂင်း ဗျည်းကြောင့်ဂင်း အချို့အရာ၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာသည်။

ပုံစံ။ စက္ခု ဥဒပါဒိ စက္ခု + ဥဒပါဒိ
အဝံသိရော အဝ+သိရော
ယာဝဠ္ဘိ ဘိက္ခဝေ ယာဝ+ဒ+ဗ္ဘဘိက္ခဝေ
ပုရိမံဇာတိ သရာမိ ပုရိမ+ဇာတိ
အဏုံထူလာနိ သဗ္ဗသော အဏု+ထူလာနိ
မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာဓမ္မာ မနောပုဗ္ဗ+ဂမာဓမ္မာ

http://www.dhammadownload.com

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဝ်

ဣဓေဝ နံပသံသန္တိ ဣဓ+ဧဝနံပသံသန္တိ
ပေစ္စသဂ္ဂေ ပမောဒတိ ပေစ္စ+သဂ္ဂေ ပမောဒတိ
နဟိဧတေဟိ ယာနေဟိ နဟိ+ဧတေဟိယာနေဟိ
ဂစ္ဆေယျ အဂတံဒိသံ ဂစ္ဆေယျ+အဂတံဒိသံ။

စသဒ္ဒါအကျိုးပြယုဝ်

ပစေဿတိ ၊ ဝိစေဿတိ။

ရုပ်တွက်။ စက္ခုံ ဥဒပါဒိကို'စက္ခုဥဒပါဒိ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ နိဂ္ဂဟိတဉ္စသုတ်ဖြင့်
နောက်ဥသရကြောင့်ကျွနောက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ,စက္ခုံဥဒပါဒိက ပြီး၏။
အဝံသိရောကို 'အဝသိရော' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ နိဂ္ဂဟိတဉ္စသုတ်ဖြင့်
သဗျည်းကြောင့် ဝနောက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ,အဝံသိရောကပြီး၏။
ပစေဿတိကို 'ဝိစေဿတိ' ဟုတည်၊ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါ
ဖြင့်ဝိကို ပပြု,ပစေဿေတိကပြီး၏။

၄၇-၃၈။ ကွစိလောပံ- သရကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုအချို့ချေသည်။

ပုံစံ။ တာသာဟံ သန္တိကေ တာသံ+အဟံ သန္တိကေ
ဝိဒူနဂ္ဂမိတိ ဝိဒူနံ+အဂ္ဂံဣတိ

ကွစိသဒ္ဒါ ပြယုဝ်

အဟမေဝ နုန ဗာလော အဟံ+ဧဝ
ဧဝမတ္ထံ ဝိဒိတွာန ဧတံ+အတ္ထံ။

ရုပ်တွက်။ တာသာဟံကို 'တာသံ၊ ဟံ'ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ကွစိလောပံ သုတ်ဖြင့်
နောက် ၊သရကြောင့်ရှေ့သနောက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ် ကိုချေ, သ်ခွင်း,
(ထာသ်၊ ဟံ) သရာသရေလောပံသုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၊သရကို ချေ,
ဒီယံသုတ်ဖြင့်နောက် ၊သရကို ၊ ဒီယပြု, သ် ၊ သို့ ကပ်, တာသာဟံကပြီး၏။

၄၈-၃၉။ ဗျဉ္ဇနေစ။ နောက်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုအချို့ချေသည်။

ပုံစံ။ အရိယ သစ္စာနဒဿနံ အရိယသစ္စာနံ+ဒဿနံ
ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံ ဧတံဗုဒ္ဓါနံ+သာသနံ

http://www.dhammadownload.com

ကွစိသဒ္ဒါပြယုဂ်။

တေမဂ်လမုတ္တမ်	တေ+မဂ်လ+ဥတ္တမ်
တံဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒန္တေ	တံ+ဝေါ ဝဒါမိဘဒ္ဒန္တေ

ရှုပ်တွက်။ အရိယ သစ္စာန ဒဿနံကို 'အရိယသစ္စာနံ ဒဿနံ' ဟုတည်၊ ဗျဥ္ဇနေစ သုတ်ဖြင့် နနောက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ, အရိယ သစ္စာ နဒဿနံကပြီး၏။

၄၉-၄၀။ပရောဝါသရော။ နိဂ္ဂဟိတ်မှ နောက်ဖြစ်သောသရကိုအချို့ချေ သည်။

ပုံစံ။

ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ	အဘိနန္ဒုံ+ဣတိ
ဥတ္တတ္တံဝ	ဥတ္တတ္တံ+ဣဝ
ယထာ ဗီဇံဝ	ယထာဗီဇံ+ဣဝ
ယထာ ဧည်ဝ	ယထာ ဧည်+ဣဝ

ဝါသဒ္ဒါပြယုဂ်

အဟမေဝ နုနဗာလော	အဟံ+ဧဝနုန ဗာလော
တေဒဟောသိ	တေံ+အဟောသိ

ရှုပ်တွက်။ အဘိနန္ဒုန္တိကို 'အဘိနန္ဒုံ ဣတိ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ပရောဝါသရော သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ံ သရကိုချေ,ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ နှ်ပြု,နှ်တိသို့ကပ်,အဘိ နန္ဒုန္တိက ပြီး၏။

၅၀-၄၁။ဗျဥ္ဇနောစ ဝိသညောဝေါ။ နိဂ္ဂဟိတ်မှ နောက်ဖြစ်သောသရကျေ ပြီးသော် သံယောဂဗျည်းကို ဝိသံယောဂဗျည်းပြုသည်။

ပုံစံ။

ဧဝံသတေ အာသဝါ	ဧဝံ+အာသ တေ အာသဝါ
ပုပ္ပံသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ပုပ္ပံ+အာသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ

လုတ္တသဒ္ဒါပြယုဂ်

ဧဝမသ	ဧဝံ+အသ
ဝိဒူနဂ္ဂမိတိ	ဝိဒူနံ+အဂ္ဂ+ဣတိ။

http://www.dhammadownload.com

စသဒ္ဒါပြယုဂ်

အဂျာဂါရံ	အဂ္ဂိ+အာဂါရံ
ပဋိသန္ဆာရ ဝုတျဿ	ပဋိသန္ဆာရ ဝုတ္တိ+အဿ။

ရုပ်တွက်။ ဧဝံသကို'ဧဝံ ၊ဿ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ပရောဝါသရော သုတ်ဖြင့်

၊သရကိုချေ,ဗျဉ္ဇနောစဝိသညောဂေါ သုတ်ဖြင့် သံယုဂ်ဖြစ်သော ဿကို သံယုဂ်ကင်းသော သပြု,ဧဝံသကပြီး၏။

အဂျာဂါရံကို 'အဂ္ဂိ ါ ဂါရံ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဂ္ဂ်ခွင်း,ဏ္ဍဝဏ္ဏောယံနဝါ သုတ်ဖြင့် ိ ကိုယပြု,ယ် ါသို့ကပ်, ဂ္ဂကိုလည်းယာသို့ကပ်, (အဂ္ဂျာဂါရံ) ဗျဉ္ဇနောစဝိသညောဂေါ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် ဂ္ဂ်ဗျည်းနှစ်လုံးတွင် တစ်လုံး ကိုချေ,အဂျာဂါရံကပြီး၏။

၅၁-၄၂။ အနုပဒိဌာနံ ဝုတ္တ ယောဂတော။ ရှေ့၌ မပြအပ်ခဲ့သေးသော

ဥပသာရပုဒ်နိပါတ်ပုဒ်တို့၏ ရုပ်အထူးတို့ကို ဆိုအပ်ခဲ့ကုန်ပြီးသော သရသန္ဓိ,ဗျဉ္ဇနသဒ္ဓိ,ဝုတ္တသန္ဓိစသော သုတ်တို့ဖြင့် သင့်လျော်သလိုပြီးစီး အောင်စီရင်ပါဟု ပရိဘာသာပြုသည်။

ပုံစံ။ သရသန္ဓိ ပြယုဂ်များ

ပါပနံ	ပ+အာပနံ
ပရာယဏံ	ပရံ+အယနံ
	ပရာ+အယနံ
	ပရံ+အာယနံ
ဥပါယနံ	ဥပ+အယနံ
	ဥပ+အာယနံ
ဥပါဟနံ	ဥပ+အာဟနံ
ဣာယောဂေါ	နိ+အာယောဂေါ
နိရုပဓိ	နိ+ဥပဓိ
အနုဗောဓော	အနု+ဗောဓော
ဒုဝူပသန္တံ	ဒု+ဥပသန္တံ

http://www.dhammadownload.com

သုဝူပသန္တံ	သု+ဥပသန္တံ
ဒ္ဒါလယော	ဒု+အာလယော
သ္ဝာလယော	သု+အာလယော
ဒုရာချာတံ	ဒု+အာချာတံ
သ္ဝာချာတော	သု+အာချာတော
ဥဒိရိတံ	ဥ+ဣရိတံ
သမုဒ္ဒိဋ္ဌံ	သံ+ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ
ဝိယဂ္ဂံ	ဝိ+အဂ္ဂံ
ဝိမ္ဗဂ္ဂံ	ဝိ+အမိ+အဂ္ဂံ
ဗျဂ္ဂံ	ဝိ+အဂ္ဂံ
အဝယာဂမနံ	အဝ+အာဂမနံ
အနေတိ	အနု+ဧတိ
အနုပယာတော	အနု+ဥပယာတော
အနစ္ဆရိယံ	အန်+အာစ္ဆရိယံ(ရှာ)
	အနု+အစ္ဆရိယံ (ရှာ)
	အန+အစ္ဆရိယံ(နန်းကျောင်း)
ပရိယေသနာ	ပရိ+ဧသနာ
ပရာမာသော	ပရာ+အာမာသော

ဗျဉ္ဇနသန္ဓိပြယုဝ်များ

ပရိဂ္ဂဟော	ပရိ+ဂဟော
ပဂ္ဂဟော	ပ+ဂဟော
ပက္ကမော	ပ+ကမော
ပရက္ကမော	ပရာ+ကမော (ရှ)
	ပရ+ကမော(ကန်)
နိက္ကမော	နိ+ကမော
နိက္ကသာဝေါ	နိ+ကသာဝေါ

http://www.dhammadownload.com

နိလ္လယနံ	နိ+လယနံ
ဒုလ္လယနံ	ဒု+လယနံ
ဒုဗ္ဘိက္ခံ	ဒု+ဘိက္ခံ
ဒုဗ္ဗုတ္တံ	ဒု+ဥတ္တံ
သန္ဒိဋ္ဌံ	သံ+ဒိဋ္ဌံ
ဒုဂ္ဂဟော	ဒု+ဂဟော
ဝိဂ္ဂဟော	ဝိ+ဂဟော
နိဂ္ဂတော	နိ+ဂတော
အဘိက္ကမော	အဘိ+ကမော
ပဋိက္ကမော	ပဋိ+ကမော

ရုပ်တွက်။ ပါပနံကို 'ပ+ါ ပနံ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ပ်ခွင်း,၊ ကြွင်းသရာသရေ လောပံ သုတ်ဖြင့် နောက် ၊သရကြောင့်ရှေ့ ၊သရကိုချေ,ပ်ါသို့ကပ်, ပါပနံက ပြီး၏။

ဤတွင် သန္ဓိ တျမ်းပြီး၏။

ကြိုးစားမှုရဲ့ရလာဒ်ကာ
အောင်မြင်ပြီးမြောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မိတ်ဆက်အမှာစာနာမ်တျမ်းအညွှန်း

အတ္ထေန မတီတိ နာမံ ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ အနက်၌ ညွတ်တတ်သော အတ္တနိ စတ္ထေ နာမေတီတိနာမံ ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ မိမိသို့ အနက်တို့ကို ညွတ်စေ တတ်သော ဒဗ္ဗဝါစကံနာမံ ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ ဒြပ်ကိုဟောတတ်

http://www.dhammadownload.com

သော နာမ်ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ပုဒ်သည် နာမ်ပုဒ် မည်၏ ဟူသော သဒ္ဒါကြီးပုဒ်စစ် စုံဆရာတော်၏ အာဘော်အရ ဤကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီး ကျမ်းပါနာမ ကဏ္ဍသည် နာမ်ဝိဘတ်အဆုံးရှိသော ပုဒ်, နာမ်ပုဒ်

တနည်းအားဖြင့် ပုဒ်ကို နာမ်ဝိဘတ်ဖြင့် ပုလ္လိင်, ဣတ္ထိလိင်, နပုလ္လိင် သုံးပါး၌ သင့်သလို စီစစ်ဝေဖန်ပြရာ အခန်းကဏ္ဍ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ သောကြောင့် သိယော, အံယော, နာဟိ, သနံ, သ္မာဟိ, သနံ, သ္မိံသုဟု သုတ်တည်၍ နာမ် ဝိဘတ်တို့ကို အရှင် ကစ္စည်းဆရာပြဆိုတော်မူခဲ့ ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ပြဆိုရာမှာ နာမ်ဝိဘတ်တို့ကို သင်္ချာယ ထာဣမ အားဖြင့် သိယောပဌမာ, အံယော ဒုတိ ယာ,နာဟိ တတိယာ, သနံစတုတ္ထီ, သ္မာဟိ, ပဉ္စမီ, သနံ ဆဋ္ဌီ, သ္မိံသုသတ္တမီ ဟု ဝိဘတ် ခုနှစ်သွယ် အားဖြင့်လည်းကောင်း ဝုစ်အားဖြင့် သိဧကဝုစ်, ယော ဗဟုဝုစ်ဟု နှစ်ပါးအားဖြင့်လည်းကောင်းအစဉ် အားဖြင့် ပြဆို သော်လည်း နာမ်ဝိဘတ်ဖြင့် လိင်ကို ဝေဖန်ရာ၌ သုတ်တည် သကဲ့သို့ အစဉ်အတိုင်းမပြ ဆိုဘဲ အလျှင်းသင့်သလို ပြဆိုတော် မူခဲ့ပါသည်။

ဥပမာပြဆိုရသော် သိဝိဘတ်အနေန အာလုပ်သိဆို ပါတော့ သုတ်အမှတ်စဉ် ၅၁၊ အာလ ပနေသိဂသညော သုတ်ဖြင့် အာလုပ်အနက်၌ သက်သော သိဝိဘတ်ကို ဂ အမည်မှည့် ပါသည်ဟု ပြပြီးပြယုဂ်အနေနဲ့အယျေ စသည်ဖြင့် ထုတ်ဆောင် ပြသော်လည်း ထိုအယျေ ရုပ်ပြီးအောင်ပြုရန်ကား အမှတ်စဉ် ၁၁၄၊

http://www.dhammadownload.com

ဃတေစဟူသော သုတ်ကျမှ ဣတ္ထိလိင်၌ ဖြစ်သော ၈ သိကို ဧပြု၍ အယျေရုပ်ပြီး အောင်ပြုရသည်။ ဒီတော့ အယျေရုပ်ပြီးဖို့ရာဟာ သိဝိဘတ်ဂမှည့်သော သုတ်နှင့် ဂသိကို ဧပြု ရုပ် ပြီးအောင် စီရင်သောဃတေစနှစ်သုတ်ကား စပ်ဟပ်မှုအလှမ်းကွာနေပါတယ်။ တကယ် လို့သာ အာလပနေ သိဂသညောသုတ်ပြီးလျှင် အာလုပ် အနက်နဲ့ ဆိုင်သမျှသုတ် တို့ကို အစဉ်အတိုင်း စီရင်ခဲ့လျှင် အယျေ ရုပ်တွက်ရာ၌ ဒီလောက်မခက်ခဲရာ။

ယခုတော့ အာလပနေ သိဂသညောသုတ်ကိုပြပြီး နောက် သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်, သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်, သို့ဝိဘတ်ကြောင့် စီရင်ရာရုပ်, နာစ ဒွါဒိတောနမှိ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ် ဤသို့စသည် စသည်ဖြင့် ဝိဘတ်ချင်မတူ သဒ္ဒါချင်မတူ ပြုပုံချင်လည်း မတူသော သုတ် များကြားဝင်နေသောကြောင့် ရှုပ်ထွေးနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အလားတူဘဲ သိဝိဘတ်ဆိုလျှင်လည်း အမှတ် ၈၄၊ အဃောရဿမေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်အပိသဒ္ဒါနဲ့ အမှတ် ၈၅၊နသိသို့မနပုံ သကာနိ သုတ်တို့ကြမှ သုခကာရိဒါနံဟု ပြယုဂ် ထုတ်၍ စီရင် ခြင်းကို တွေ့ရပြီး အမှတ် ၈၆၊ ကျတော့ ဥဘာဒိ တောနမိန့် သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်စီရင်ပုံကို ရောက် သွားပြန်၍ အမှတ် ၉၄၊ သိမှိဝါသုတ်ကျမှ သိဝိဘတ် ကို ပြန်တွေ့ရပြန်ပါတယ်။

အလားတူဘဲ ယောဝိဘတ်ဆိုရင်လည်း အမှတ် ၇၄၊ ယောသုစ သုတ်မှာ စတွေ့ပြီး အမှတ် ၉၇၊ ဝေဝေါသုလောစ သုတ်ဖြင့် ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခဝေါ ဟူသော ရုပ်ပြီးအောင် စီရင်ဖို့က

http://www.dhammadownload.com

အမှတ် ၁၁၆၊ အကတရသာ လတောယွာလပန သဝေဝေါ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကိုဝေ, အပြု ဝေါအပြုပြီးမှ ဘိကွဝေ, ဘိကွဝေါပြီးအောင် ပြုရတာက ရုပ်အသွင် မှာ သုတ်အဝင်တွေ အလှမ်းဝေးတော့ မှတ်မိဖို့ အရေးက မလွယ် လှချေဘူး။

အလားတူဘဲ အံဝိဘတ်မှာလဲ အမှတ် ၇၅၊ အဝံမှိစ သုတ်မှစတွေ့ရပြီး စီရင်သောသုတ်တို့က အလှမ်းဝေးကွာကြပါသည်။ အလားတူဘဲ တတိယာနာဝိဘတ်လည်း အမှတ် ၇၄၊ ယောသုစ သုတ်စသဒ္ဒါပိုဖြင့် စီရင်ပုံမှာ စတွေ့ရပြီး ကျန်စီရင်ပုံကို ပြသောသုတ်များကာ ဝေးကွာမြဲဖြစ်၍ ယခုနာဝိဘတ်ကဲ့ သို့သော အချို့ဝိဘတ်များကို သုတ်ရင်းမှာစီရင်ခြင်းမပြုဘဲ စသဒ္ဒါစသော သဒ္ဒါပိုတွေနဲ့စီရင်တာတွေ့ကြတော့ မှတ်ဉာဏ်မှာ ဘယ်သုတ်ရဲ့ သဒ္ဒါပိုဖြင့်စီရင်ခြင်းဖြစ် မလဲ ဖြစ်မလဲ စသည် ထွေပြားဝေ့ဝါးစေပါသည်။

တတိယာ ပဉ္စမီ ဟိဝိဘတ်လည်း ထို့အတူ ပါဘဲစတုတ္ထီ၊ ဆဋ္ဌီ သဝိဘတ်လည်း အမှတ် ၆၁၊ သာဂမော သေသုတ်မှာ စတွေ့ရပြီး အမှတ် ၆၂၊ သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ပါ ဧတိသံ၊ ဧတိ ဿာရုပ်ဆိုရင် အမှတ် ၁၇၉၊ ဃပတော သ္မိံသာနံ သံသာ သုတ်ကျမှ သ္မိံဝိဘတ်ကိုသံ သဝိဘတ်ကို သာပြုပြီးမှ သလာခြင်းကို ဤသုတ်ဖြင့်မစီရင်ရ ခြင်းမို့ ဧတိဿာရုပ်ပြီးဖို့ အတွက် ဝင်ရောက်စီရင်သော နှစ်သုတ်ကား ဝေးကွားပါဘိ။

စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီ ဗဟုဝုစ်နံဝိဘတ်ဆိုလျှင် အမှတ် ၉၂၊ နှုဿဿန္ဓော ယောသုစ သုတ်ပါ ဂုဏ ဝန္ဓာနံ ရုပ်သည် အမှတ် ၈၉၊

http://www.dhammadownload.com

သုနံဟိသုစ သုတ်နဲ့ မှပြီးမြောက်ရသကဲ့သို့ သဗ္ဗေသာနံ ရှုပ်သည်လည်း အမှတ် ၁၀၂ သဗ္ဗနာမာနံ နမ္မိစ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ် ကြောင့် သဗ္ဗ၏ အစိတ်အသရကို ဧသရပြု၍ နံဝိဘတ်ကို အမှတ် ၁၆၈၊ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ သုတ်ကျမှ သံပြုပြီး သဗ္ဗေသံဟုရှုပ်ပြီးရသည်။

သွာဝိဘတ်လည်း စီရင်သော သုတ်များ အနေဝေးတာပါဘဲ အလားတူ သွိဝိဘတ်မှာလည်း အမှတ် ၆၂၊ သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် တစ်ဝက်စီရင်သော ဧတိသံရှုပ်သည် အမှတ် ၁၇၉၊ ယပတော သွိသာနံသံသာသုတ်ဖြင့် သွိဝိဘတ်ကို သံပြုစီရင်ပြီးပါမှ ဧတိသံပြီးရသလို အမှတ်စဉ် ၇၈၊ ဩသရေ စသုတ် စသဒ္ဒါပိုဖြင့် တစ်ဝက်စီရင်ခြင်း ပါသော ဘုဝိရှုပ်သည် အမှတ် ၂၀၆၊ တတော သွိမိ သုတ်ပါ တတောသဒ္ဒါပိုဖြင့် သွိဝိဘတ်ကို ဣပြုပြီးမှ ဘုဝိဟုရှုပ်ပြီးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အလားတူ သုဝိဘတ်ဆိုရင်လည်း အမှတ် ၇၄၊ ယောသုစ သုတ်စသဒ္ဒါပိုမှာ ဂါဝေသု ဟူသော ပြယုဂ်ဖြင့် စတွေ့ရပြီး ဂါဝေသုရှုပ်ကို ဤသုတ်ပါ စသဒ္ဒါက ဂေါကိုဂါဝပြုခြင်း တစ်ဝက်စီရင်ပြီး အမှတ် ၁၀၁၊ သုဟိသွကာရော ဧသုတ်က သုဝိဘတ်ကြောင့် ဂါဝ၏အကို ဧပြုပြီးမှ ဂါဝေသုဟု ရှုပ်ပြီးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အလားတူဘဲ နာမ်စတုတ္ထပိုင်းနှင့်ပဉ္စမပိုင်း တွေမှာ ပစ္စည်းများဖြင့် ရှုပ်သွင်တည်ဆောက်ရာမှာ လည်းပစ္စည်းကြောင့် ပြုတဲ့ သုတ်ကိုအရင်ပြပြီး ပစ္စည်းသက်တဲ့ သုတ်တွေက နောက်က ဖြစ်နေတော့ တကယ်ရှုပ်တွက်ကြတဲ့အခါ ဘယ်ပစ္စည်းကြောင့်ဘာပြုတယ်

http://www.dhammadownload.com

လို့ စီရင်ဖို့အတွက် ဘယ်သုတ်ဖြင့် ဘာပစ္စည်းသက် ရတယ်လို့ သိရဖို့က အရင်ဖြစ်နေပါတယ် ဒါကြောင့် ဟိုလှန် ဒီလှန်နှင့်ရုပ်တွက် ရတာ အဆင်မချောပါဘူး။ သို့အတွက်ကြောင့် ပစ္စည်းစဉ်အလိုက် သက်တဲ့ သုတ်ကို အရင်ပြပြီး နောက်မှ စီရင်တဲ့ သုတ်ကိုပြဆို ပေးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ စီရင်ပေးခြင်းမျိုးဖြင့် အထက်ပါဆိုခဲ့ သလို အခက် ခဲတွေမတွေ့ရအောင်ကတစ်ကြောင်း၊ ဝိဘတ်ခုနှစ်သွယ်လုံးကို တစ်ဝိဘတ်ချင်းစီ စီရင်ရာသုတ်အလိုက် ဆက်တိုက်လေ့လာ မှတ်သား ရတော့ မှတ်မိဖို့လွယ်သလို ဘယ်သဒ္ဒါ တွေကြရင် ဘယ်ဝိဘတ်ကဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ပြောင်းသွားပုံ လိင်သုံးပါးဝိဘတ် ခုနှစ်သွယ်ရဲ့ တခု နှင့်တခု မတူကွဲပြားသွားပုံ အဆင့်ဆင့်ကိုသိရှိပြီး အဆင့်ဆင့်ပြောင်းသွားအောင် စီရင်ပေးသော သုတ်တို့၏စည်း မျဉ်း သဘောကို သင်တို့မနောမှာ သက်ဝင်လာလျှင် သုတ်မြင်လျှင် ရုပ်သွင်ကို သိလို့, ရုပ်မြင်လျှင်သုတ်အစီရင်ဝင် တတ်ပြီး အခက်ထင် နေတဲ့သဒ္ဒါမျက်မြင်ကိုယ်တွေ လွယ်လွယ်လေးပါကွာဟု ဦးနှောက် က ကြွေးကြော်လာလိမ့်မည်။

http://www.dhammadownload.com

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁။၅၁။ ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ- ရှေ့နောက်သုတ်ဝုတ္တိဥဒါဟရုဏ်အလုံးစုံသည် မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်အားလျော်သည်ဟု သီဟဂတိက အဓိကာရ သုတ်တည်း။

၂။၅၃။ လိင်ဥနိပွဇ္ဇတေ- လိင်ပုဒ်ကိုအပြီးအစီး တည်ထားရမည် ဟုညွှန်ပြသည်။

၃။၅၄။ တတောစ ဝိဘတ္တိယော- အနိပ္ပန္နလိင်ပုဒ်တို့နောင်မှ ဝိဘတ်သက်ရမည်ဟုညွှန်သည်။

၄။၅၅။ သိယောအံယောနာဟိသနံသွာဟိသနံသွီသု- သိစသောဝဂလုံးတို့ကိုဝိဘတ်မှည့်သည်။

၅။၅၆။တဒနု ပရောဓေန- ထိုဇိနဝစနနှင့်မဆန့်ကျင်သဖြင့်လိင်ကိုလည်းကောင်း၊, ဓာတ်ကိုဂင်း တည်ထားစေအပ် ပြီးစေအပ်၏ဟု ညွှန်ပြသည်။

၆။၅၈။ ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာ- ဣဝဏ်, ဥဝဏ်ကို အစဉ်အတိုင်း စျလ အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဣသိနော၊ အဂ္ဂိနော၊ ဂဟပတိနော၊ ဒဏ္ဍိနော၊ သေတုနော၊ ကေတုနော၊ ဘိက္ခုနော၊ သယမ္ဘုနော၊ အဘိဘုနော။

၇။၅၉။ တေဣတ္ထိချာပေါ- ဣတ္ထိလိင်ကို ဟောကုန်သော ဣဝဏ်,ဥဝဏ်ကို ပအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ သဒ္ဓါယ၊ ကညာယ၊ ဝိဏာယ၊ ဂင်ါယ၊ ဒိသာယ၊ သာလာယ၊ မာလာယ၊ တုလာယ၊ ဒေါလာယ၊ ပဘာယ၊ သောဘာယ၊ ပညာယ၊ ကရုဏာယ၊ နာဝါယ၊ ကပါလိကာယ။

၉။၇၀။ စျလာန မိယုဝါ သရေဝါ- နောက်သရကြောင့် စျအမည်ရှိ ဣကိုဣဃယ၊ လအမည်ရှိ ဥကိုဥဝပြုသည်။

ပုံစံ။ တိယန္တံ၊ ပစ္ဆိယာဂါရေ၊ အဂ္ဂိယာဂါရေ၊ ဘိက္ခုဝါသနေ နိသီဒတိ၊ ပုထုဝါသနေနိသီဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ အဂ္ဂိယာဂါရေကို'အဂ္ဂိ ါ ဂါရေ' ပုဒ်ဖြတ်၊ ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏု စျလာ သုတ်ဖြင့် ိ- ကိုစျအမည်မှည့်,စျလာနမိယုဝါသရေ ဝါသုတ်ဖြင့် အဂ္ဂိ၏ ိ- ကို ိ- ယ်ပြု,ယ် ါ သို့ကပ်,ပြီး၏။

၁၀။၇၁။ ယဝကာရာစ- နောက်သရကြောင့် စျအမည်ရှိဣကို ယပြု, လမည်သောဥကိုဝပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂျာဂါရံ။စက္ခာယတနံ၊ သွာဂတံတေမဟာဝီရ။

ရုပ်တွက်။ အဂျာဂါရံကို'အဂ္ဂိ -ါ ဂါရံ' ပုဒ်ဖြတ်၊ ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာစျ လာ သုတ်ဖြင့် ိ- ကိုစျအမည်မှည့်,ယဝကာရာစ သုတ်ဖြင့် ိ- ကို ိ- ယပြု, ဂ္ဂိ ါ သို့ကပ်, ဗျဥ္ဇနောစ ဝိသညောဂေါသုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါ ဖြင့်ဂ္ဂ ဗျည်း ၂ လုံးတွင် ၁လုံးကိုချေ,အဂျာဂါရံကပြီး၏။

စက္ခာယတနံကို 'စက္ခု ါပါတံ' ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ုကိုလမှည့်,ယဝကာရာစသုတ် ဖြင့် ု ကိုဝပြု, က္ခဝသို့ကပ်က္ခ ါသို့ကပ်, စက္ခာယတနံကပြီး၏။

အာလုပ်သိဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁၁-၅၇။ အလပနေ သိဂသညော- အာလုပ်အနက်၌ သက်သောသိဝိ ဘတ်ကိုဂအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဘောတိအယျေ၊ ဘောတိကညေ၊ ဘောတိခရာဒိယေ။

၁၂-၁၁၃။ သခတော ဂဿေဝါ- သခသဒ္ဒါ နောင်သက်သော ဂအမည်ရှိ သိဝိဘတ်ကို အချို့အ-အပြု,အာအပြု,ဣပြု, ဤအပြု, ဧအပြုပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောသခ၊ ဘောသခါ၊ ဘောသခိ၊ ဘောသခီ၊ ဘောသခေ။

ရုပ်တွက်။ ဘောသခကို 'ဘောသခ' လိင်တည်၊ ဘောသခ-အိုခင်ပွန်းဟု အနက်ပေးရသောကြောင့် အလုပ်အနက်ကို အလိုရှိရကား အာလပနေစ သုတ်ဖြင့်အာလုပ်သိဝိဘတ်သက်, အာလပနေသိဂသညော သုတ်ဖြင့် အာလုပ်သိဝိဘတ်ကိုဂ အမည်မှည့်,သခတော ဂဿေဝါ သုတ်ဖြင့် ဂမည် သော သိဝိဘတ်ကို၊ ပြု,ခ်ခွင်း, (ဘောသခ်၊) ရှေ့၊ သရကိုချေ,ခ်၊ သရသို့ ကပ်,ဘောသခကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၃-၁၁၄။ ယတော စ- ဣတ္ထိလိင် ယအမည်ရှိ အာမှနောင် ဂသိဝိဘတ်ကို ဧပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောတိအယျေ၊ ဘောတိကညေ၊ ဘောတိခရာဒိယေ။

ရှုပ်တွက်။ ဘောတိအယျေကို 'အယျာ'တည်၊ အိုရှင်မဟူ၍ အနက်ပေးသိ ဝိဘတ်သက်,အာလပနေသိဂသညော သုတ်ဖြင့် ဂအမည် မှည့်,ယ်ျခွင်း, ၁ ကြွင်း, အာယောသုတ်ဖြင့် ၁ ကို ယအမည်မှည့်, ယတေစသုတ်ဖြင့် ဂသိကို ဧပြု,သရလောပေါ မာဒေသ ပစ္စယာဒိမှိသရ လောပေတုပကတိ သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၁ သရကိုချေ၍ နောက်ဧကိုလည်း ဧ-ဟုပကတိပြု, ယ်သို့ ကပ်, အယျေကပြီး၏။

၁၄-၁၁၅။ နအမ္မာဒိတော- အမ္မ-အတူရှိသော အမိဟောသဒ္ဒါမှနောင်ဂ အမည်ရှိသော သိဝိဘတ်၏ဧအပြုမဖြစ်တားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ ဘောတိအမ္မာ၊ ဘောတိအန္ဓာ၊ ဘောတိအမ္ဗာ၊ ဘောတိ တာတာ။

ရှုပ်တွက်။ ဘောတိအမ္မာကို 'ဘောတိအမ္မာ'လိင်တည်၊ အာလုပ်သိ ဝိဘတ်သက်,ဂအမည်မှည့်,အာယောသုတ်ဖြင့်ါကိုယမှည့်, ယတေစ သုတ်ဖြင့် ဂသိကို ဧပြုမည်ဖြစ်သော်လည်း နအမ္မာဒိတော သုတ်က တားမြစ်သောကြောင့် မပြုရ သေသတော လောပ်ဂသိဝိ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုချေ, ဘောတိအမ္မာပြီး၏။

၁၅-၁၂၆။ အဝဏ္ဏာစ ဂေ။ ဂသိကြောင့် န္တုပစ္စည်းကို ဂသိနှင့်တကွ အ, ဝဏ်ပြု, အံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောဂုဏဝ၊ ဘောဂုဏဝါ၊ ဘောဂုဏဝံ။

ရှုပ်တွက်။ ဘောဂုဏဝကို 'ဘောဂုဏဝန္တု' လိင်တည်၊ အာလုပ်သိသက်, ဂမှည့်,အဝဏ္ဏာစဂေ သုတ်ဖြင့် ဂသိနှင့်တကွ န္တုပစ္စည်းကို ၊ပြု, ဝ်ခွင်း, ကြွင်း, ချေ,ဝ်၊ သရသို့ကပ်,ဘောဂုဏဝကပြီး၏။

၁၆-၁၅၃။ အမာလပနေကဝစနေ- အာလုပ်ဧကဝုစ်, ဝိဘတ်ကြောင့် ပုမသဒ္ဒါ၏ အစိတ်အကိုသိနှင့်တကွအံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဟေပုမံ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဟေပုမံကို-ဟေပုမ လိင်တည်၊ အိုယောက်ျားအနက်ပေး

အာလုပ်ဧကဝုစ် သိဝိဘတ်သက်,မ်ခွင်း၊ ကြွင်း,အမာလပနေက ဝစနေသုတ် ဖြင့် အာလုပ်သိနှင့်တကွ၊ ကို ၊ ပြု,မ် ၊သို့ကပ်, ဟေပုမံက ပြီး၏။

၁၇-၁၅၄။ သမာသေစ ဝိဘာသာ- အာလုပ်ဧကဝုစ် ဝိဘတ်ကြောင့်

သမာသ်အရာ၌လည်း ဝိဘတ်နှင့်တကွ ပုမ၏အဆုံး အကို အံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထီစ ပုမာစ နပုံသကံစ ဣတ္ထိပုမံနပုံသကာနိ။

ရုပ်တွက်။ဣတ္ထိပုမံကို 'ဣတ္ထိပုမ' လိင်တည်၊ အိုမိန်းမယောက်ျား

အနက်ပေး အာလုပ်သိဝိဘတ်သက်, သမာသေစဝိဘာသာ သုတ်ဖြင့် အာလုပ်သိနှင့်တကွ ပုမ၏အဆုံး ၊သရကို ၊ပြု,ဣတ္ထိပုမံက ပြီး၏။

၁၈-၁၉၃။ ဗြဟ္ဟတော ဂဿစ။ ဗြဟ္ဟသဒ္ဒါနောင် ဂအမည်ရှိ သိဝိဘတ်

ကိုဧပြုသည်။

ပုံစံ။ ဟေ ဗြဟ္ဟေ။

ရုပ်တွက်။ဟေဗြဟ္ဟေကို 'ဟေဗြဟ္ဟ' လိင်တည်၊ အိုဗြဟ္ဟါအနက်ပေး

အာလုပ် သိဝိဘတ်သက်,ဂမှည့်,ဗြဟ္ဟတော ဂဿစ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုဧပြု, ဟ်ခွင်း, ၊ကြွင်း,ချေ,ကပ်,ဟေဗြဟ္ဟေကပြီး၏။

၁၉-၂၂၀။ သေသတော လောပံ ဂသိပိ။ သိ,သော,သျာစ စသည့်က

လျင်စီရင် မပြုကြွင်းကျန်သော လိင်စုမှနောက်ဖြစ်သော အာလုပ် သိဝိဘတ် ပဌမာသိဝိဘတ်တို့ကို ချေသည်။

ပုံစံ။ ဘောတိဣတ္ထိ၊ သာဣတ္ထီ၊ ဘောဒဏ္ဍီ၊ သောဒဏ္ဍီ။ ဘောသတ္ထ၊

သောသတ္ထာ။

ရုပ်တွက်။ ဘောတိဣတ္ထိကို 'ဘောတိဣတ္ထီ' လိင်တည်၊ အိုမိန်းမအနက်ပေး

အာလုပ်သိဝိဘတ်သက်,ဂမှည့်, တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထီ၏ ိ ကို ပမှည့်,စျလပါရဿံ သုတ်ဖြင့် နောက်ဂသိ ကြောင့်ရှေ့ပမည်သော ိ ကို ိ ရဿပြု, သေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုချေ, ဘောတိဣတ္ထိကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၀-၂၄၃။ ဘောဂေတု- ဂသိကြောင့် ဘဝန္တသဒ္ဒါကိုဘောပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောပုရိသ၊ ဘောအဂ္ဂိ၊ ဘောရာဇ၊ ဘောသတ္ထ။

ရုပ်တွက်။ ဘောကို 'ဘဝန္တ' လိင်တည်၊ အိုအနက်ပေး အာလုပ် သိဝိဘတ်သက်, အာလပနေသိဂသညော သုတ်ဖြင့် အာလုပ်သိကိုဂမှည့်, ဘောဂေတု သုတ်ဖြင့်ဘဝန္တကို ဘောပြု,သေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂသိဝိဘတ်ကို ချေ, ဘောကပြီး၏။

၂၁-၂၄၄။ အကာရပိတာ ဒျန္တာနမာ- ဂသိဝိဘတ်ကြောင့် အကာရန္တ သဒ္ဒါ ပိတုအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏အဆုံးသရတို့ကို အာပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောပုရိသာ၊ ဘောရာဇာ၊ ဘောပိတာ၊ ဘောမာတာ။

ရုပ်တွက်။ ဘောပုရိသာကို 'ဘောပုရိသ' လိင်တည်၊ အိုယောက်ျား အနက်ပေး အာလုပ်သိသက်, ဂအမည်မှည့်,သ်ခွင်း, (ပုရိသ် ၊သိ) အကာရပိတာ ဒျန္တာနမာသုတ်ဖြင့်၊ ကို ါ ပြု,သ် ါ သို့ကပ်, သေသတော လေပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ချေ,ပြီး၏။

၂၂-၂၄၅။ ဈလပါရဿံ- ဂသိကြောင့် ဈ,လ,ပအမည်ရှိသော ဤ,ဦသရတို့ကိုရဿပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောဒဏ္ဍိ, ဘောသယမ္ဘု ဘောတိဏ္ဍတ္ထိ။

ရုပ်တွက်။ ဘောဒဏ္ဍိကို 'ဘောဒဏ္ဍီ' တည်၊ အိုအနက်ပေးအာ လုပ်သိဝိဘတ်သက်,အာလုပ်သိကိုဂမှည့်, ဏ္ဍဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာဈလာ သုတ်ဖြင့် ီ- ကိုဈအမည်မှည်, ဈလပါရဿံ သုတ်ဖြင့်နောက်ဂသိကြောင့် ရှေ့ဈအမည်ရှိ ီ- ကို ိ- ရဿပြု, သေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုချေ, ဘောဒဏ္ဍိကပြီး၏။

၂၃-၂၄၆။ အာကာရောဝါ- ဂသိကြောင့်အာအက္ခရာကို အချို့ရဿပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောရာဇ၊ ဘောရာဇာ၊ဘောပုရိသ၊ ဘောပုရိသာ။

ရုပ်တွက်။ ဘောပုရိသကို 'ဘောပုရိသ'တည်၊ အိုယောက်ျား အနက်ပေး အာလုပ်သိဝိဘတ်သက်, ဂမှည်,သ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, အကာရပိတာ

http://www.dhammadownload.com

ဒျန္တာနမာ သုတ်ဖြင့်၊ ကို ါ ဒီဃပြု, အာကာရော ဝါသုတ်ဖြင့် ါကို ၊ရသ ပြုသေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုချေ ဘောပုရိသက ပြီး၏။

အာလုပ်ယောဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၂၄-၉၇။ ဝေဝေါသုလောစ-ဝေအပြုဝေါအပြုတို့ကြောင့် မပြုပြင်ပင်ကို ရဿဖြစ်သော လအမည်ရှိသော ဥသရကို အသရပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခဝေါ၊ ဟေတဝေ၊ ဟေတဝေါ။

ရုပ်တွက်။ ဘိက္ခဝေကို 'ဘိက္ခု' တည်၊ အိုရဟန်းတို့အနက်ပေး အာလုပ် ယောဝိဘတ်သက်ဂ္ခ်ခွင်း, ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ၊ ကို လအမည်မှည့်, အကတရဿာ လတောယွာလပနဿဝေဝေါ သုတ်ဖြင့် အာလုပ် ယောဝိဘတ်ကို ဝေပြု,ဝေဝေါသုလောစ သုတ်ဖြင့် ၊ သရကို ၊သရပြု, ဂ္ခ်ကို ၊သို့ကပ်,ဘိက္ခဝေက ပြီး၏။

၂၅-၁၁၆။ အကတရဿာလတော ယွာလပန ဿ ဝေဝေါ- မပြုပြင် ပင်ကိုရဿဖြစ်သော လအမည်ရှိသော ဥဝဏ်မှနောက်ဖြစ် သော အာလုပ်ယောဝိဘတ်ကိုဝေပြု,ဝေါပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခဝေါ၊ ဟေတဝေ၊ ဟေတဝေါ။

ရုပ်တွက်။ ဘိက္ခဝေကို 'ဘိက္ခု' တည်၊ အိုတို့ အနက်ပေး အာလုပ်ယော ဝိဘတ်သက်,ဂ္ခ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ၊ ကိုလမှည့်, အကတရဿာလတော ယွာလပနဿဝေဝေါ သုတ်ဖြင့် အာလုပ်ယော ဝိဘတ်ကိုဝေပြု,ဝေဝေါသုလောစ သုတ်ဖြင့် နောက်ဝေ အပြုကြောင့်လ အမည်ရှိ ၊ ကို ၊သရပြုဂ္ခ်၊သရသို့ကပ်, ဘိက္ခဝေကပြီး၏။

၂၆-၂၂၁။ သဗ္ဗာသမာဝုသောပသဂ္ဂနိပါတာဒီဟိစ-အာလုပ်,ဥပသာရ, နိပါတ်အစရှိသည်တို့မှ နောက်ဖြစ်ကုန်သော အလုံးစုံသော ဝိဘတ်တို့ကိုချေ သည်။

ပုံစံ။ တွံပနာဝုသော၊ တုမှေပနာဝုသော၊ ပဒသောဓမ္မံဝါစေယျံ ဝိဟာရံသေ ဥပဂစ္ဆေယျ။

ရုပ်တွက်။ အာဝုသောကို 'အာဝုသော'တည်၊ အိုအနက်ပေး အာလုပ်သိ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ်သက်,သဗ္ဗာသမာဝုသောပသဂ္ဂနိပါတာ ဒိဟိစ သုတ်ဖြင့် သိကို ချေ,အာဝုသောပြီး၏။ (ယောဝိဘတ်နှင့်လည်း အာဝုသောရှိသည်) ဤသုတ်သည်နောက်ဝိဘတ်တိုင်း၌လည်း စီရင်နိုင် သည်။

သိဝိဘတ် ကိုစီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၂၇-၈၄။ အယောရဿမေကဝစန ယောသွပိစ- ဧကဝုစ်ဝိဘတ်, ယော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဃမမည်သော ဒီဃသရကိုရဿပြုသည်။ အပိသဒ္ဒါဖြင့်သိဝိဘတ်ကို ဣတ္ထိလိင်, ပုံလိင်အရာ၌ စီရင်ခြင်းကိုတားမြစ် ပြီးနပုံလိင်အရာ၌ ခွင့်ပြုသည်။

ပုံစံ။ သာ,ဣတ္ထိ၊ သယမ္ဘုံ၊ ဝဓုံ၊ ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိ။

သုခကာရိဒါနံ၊ သုခကာရိသီလံ၊ သီဃယာယိစိတ္တံ။

ရုပ်တွက်။ သုခကာရိကို 'သုခကာရီ' လိင်တည် သည်ဟုအနက် ပေးသောကြောင့်သိဝိဘက်,သက်,ရ်ခွင်း,(အပိသဒ္ဒါနသိသ္မိမနပုံသကာနိ သုတ်တို့ကနပုံလိင်အရာ၌ မတားမြစ်သောကြောင့်) အယောရ ဿမေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရဿပြု,ရ် ိ- သို့ ကပ်, သုခကာရိ ကပြီး၏။

၂၈-၈၅။ နသိသ္မိမနပုံသကာနိ။ သိဝိဘတ်ကြောင့် နပုံလိင်မဟုတ် ဣတ္ထိ လိင်ပုံလိင်တို့၏ ဒီဃသရကို ရဿမပြုရ ဟုတားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထိ၊ သယမ္ဘူ ဘိက္ခုနီ၊ ဝဓူ၊ ဒဏ္ဍီ။

ရုပ်တွက်။ ဣတ္ထိကို 'ဣတ္ထိ' လိင်တည် မိန်းမသည်ဟုအနက်ပေးသော ကြောင့် သိဝိဘတ်သက်, အယောရဿ မေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရဿပြုမည်ဖြစ်သော်လည်း အပိသဒ္ဒါ နသိသ္မိမနပုံသကာနိ သုတ်တို့က တားမြစ်သောကြောင့် ရဿမပြုရ, သေသတော လောပံ ဂသိပိ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ချေ,ဣတ္ထိကပြီး၏။ သမ္ဘူ,ဝဓူ, ဒဏ္ဍီတို့ကိုလည်း ရှိရင်းစွဲအတိုင်း တည်၍တွက်။

၂၉-၉၄။ သိမှိဝါ- သိဝိဘတ်ကြောင့် နွှုပစ္စည်းအဆုံးဥကို အချို့အ-အဖြစ် ပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဟိမဝန္တော ပဗ္ဗတော

ရုပ်တွက်။ ဟိမဝန္တောကို 'ဟိမဝန္တ' တည်၊ သည်ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် သိဝိဘတ်သက်,သိမှိဝါ သုတ်ဖြင့်နှု၏အဆုံး ၊ကို ၊ပြု,သောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ၎-ါ ပြု, နှ်ခွင်း, ၊ကြွင်း,ချေ, နှ် ၎-ါ သို့ကပ်, ဟိမဝန္တောက ပြီး၏။

၃၀-၉၅။ အဂ္ဂိသိနိ- သိဝိဘတ်ကြောင့်အဂ္ဂိသဒ္ဒါ၏အဆုံးဣကို ဣနိအချို့ ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရတော အဂ္ဂိနိ ပစ္ဆတော အဂ္ဂိနိ။

ရုပ်တွက်။ အဂ္ဂိနိကို 'အဂ္ဂိ' လိင်တည်၊ သည်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သိဝိဘတ်သက်,အဂ္ဂိသိနိ သုတ်ဖြင့် အဂ္ဂိသဒ္ဒါ၏အဆုံး ိ- ကို ိ- နိပြု, သေသတော လောပံဂသိမိသုတ်ဖြင့် သိကိုချေ, အဂ္ဂိနိက ပြီး၏။

၃၁-၁၀၄။ သော-အကာရန္တနောင်ဖြစ်သော သိဝိဘတ်ကိုသြပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗော၊ ယော၊ သော၊ ပုရိသော၊ ဗုဒ္ဓေါ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗောကို 'သဗ္ဗ'တည်၊ သည်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သိဝိဘတ်သက်, သောသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ၎-ါပြု,ဗ္ဗ်ခွင်း, ၊ကြွင်း,ချေ, ကပ်, သဗ္ဗောကပြီး၏။

၃၂-၁၂၄။ အာသိမှိ-သိဝိဘတ်ကြောင့် နှုပစ္စည်းကို သိဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝါ၊ ပညဝါ၊ သီလဝါ၊ ဗလဝါ၊ ဓနဝါ၊ မတိမာ၊ သတိမာ၊ ဓိတိမာ။

ရုပ်တွက်။ဂုဏဝါကို 'ဂုဏဝန္တ' တည်၊ ဂုဏ်ရှိသူသည်အနက်ပေး သိဝိဘတ်သက်,အာသိမှိသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ နှုကို ါ ပြု, ဝ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, ချေ, ဝ်-ါ သို့ ကပ်, ဂုဏဝါက ပြီး၏။

၃၃-၁၂၅-အံနပုံသကေ- သိဝိဘတ်ကြောင့် နပုံလိင်၌ ဝိဘတ်နှင့်တကွ နှုပစ္စည်းကို အံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝံ စိတ္တံ တိဌတိ၊ ရုစိမံပုပ္ပံ ဝိရောစတိ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဂုဏဝံကို 'ဂုဏဝန္တု' တည်၊ ဂုဏ်ရှိသောအမျိုးသည် အနက်ပေး သိဝိဘတ်သက်,အံနပုံသကေ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တုကို၊ ပြု, ဝ်ခွင်း,၊ ချေ,ဝ်သို့၊ ကပ်,ဂုဏဝံ ကပြီး၏။

၃၄-၁၂၉။ ဣမသိဒမ်သိသု နပုံသကေ-အံဝိဘတ်,သိဝိဘတ်တို့ကြောင့် နပုံလိင်၌ ဝိဘတ်နှင့်တကွဖြစ်သော ဣမသဒ္ဒါကို ဣဒံပြု သည်။

ပုံစံ။ ဣဒံစိတ္တံ ပဿသိ၊ ဣဒံ စိတ္တံတိဌတိ။

ရုပ်တွက်။ ဣဒံကို 'ဣမ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်,ဣမသိဒမ်သိသုနပုံ သကေသုတ်ဖြင့်သိဝိဘတ်နှင့်တကွ ဣမကို ဣဒံပြု, ဣဒံက ပြီး၏။

၃၅-၁၃၀။ အမုဿာဒုံ-အံဝိဘတ် သိဝိဘတ်တို့ကြောင့် နပုံလိင်၌ဝိဘတ် နှင့်တကွအမုသဒ္ဒါကိုအဒုံပြုသည်။

ပုံစံ။ အဒုံပုပ္ပံပဿသိ၊ အဒုံပုပ္ပံဝိရောစတိ။

ရုပ်တွက်။ အဒုံကို 'အမု' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, အမုဿာဒုံသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ အမုသဒ္ဒါကို အဒုံပြု, အဒုံက ပြီး၏။

၃၆-၁၄၀။ တွမဟံသိမှိစ- သိဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တွံပြုအမှသဒ္ဒါကိုအဟံပြု စသဒ္ဒါဖြင့် တုဝံလည်း ပြုသည်။

ပုံစံ။ တွံ၊ အဟံ၊ တုဝံ။

ရုပ်တွက်။ တွံ ကို'တုမှ' လိင်တည်၊ သင်သည်အနက်ပေး သိဝိဘတ် သက်, တွမဟံသိမှိစသုတ်ဖြင့်သိဝိဘတ်နှင့်တကွတုမှသဒ္ဒါ ကိုတွံပြု, တွံကပြီး၏။

အဟံကို 'အမှ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, တွမဟံသိမှိစ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကိုအဟံပြု, အဟံပြီး၏။

တုဝံကို 'တုမှ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, တွမဟံသိမှိစ သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့်သိဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကိုတုဝံပြု, တုဝံကပြီး၏။

၃၇-၁၅၂။ ပုမန္တဿာသိမှိ- သိဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ပုမသဒ္ဒါ ၏ အဆုံးအကိုအာပြုသည်၊

အန္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် မဃဝ, ယုဝ, အန္ဓသဒ္ဒါများ၌လည်း စီရင်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ပုမာတိဌတိ အန္တသဒ္ဒါ- မယဝါ ယုဝါ။

ရှင်းတွက်။ ပုမာကို 'ပုမ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, ပုမန္တသာ သိမှီ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ ပုမ၏အဆုံး ၊ကို ါပြု, ပုမာကပြီး၏။

မယဝါကို 'မယဝ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, ပုမန္တသာသိမှီ သုတ်၌ပါသော အန္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ မယဝသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊ကို ါ ပြု, မယဝါကပြီး၏။

၃၈-၁၇၂။ **အနပုံသကသာယ်သိမှီ-** သိဝိဘတ်ကြောင့် နပုလ္လိင်မဟုတ် သော အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကို အယ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ အယ်ပုရိသော အယ်ဣတ္ထိ။

ရှင်းတွက်။ အယ်ကို 'ဣမ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, အနပုံသကသာယ် သိမှီ သုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို အယ်ပြု, သေသတော လောပ်ဂ သိဝိ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကိုချေ, အယ်ကပြီး၏။

၃၉-၁၇၃။ **အမုဿမောသံ-** သိဝိဘတ်ကြောင့် နပုလ္လိင်မဟုတ်သော အမုသဒ္ဒါ၏မကိုအချို့သပြုသည်။

ပုံစံ။ အသုရာဇာ၊ အသုဣတ္ထိ၊ အမုကောရာဇာ၊ အမုကာဣတ္ထိ။

ရှင်းတွက်။ အသုကို 'အမု' တည်၊ သိသက်, အမုဿမောသံ သုတ်ဖြင့် အမုသဒ္ဒါ၏ မကိုသပြု, သေသတော လောပ်ဂသိဝိ သုတ်ဖြင့် သိကိုချေ, အသုကပြီး၏။

၄၀-၁၇၄။ **တေတေ သံတော-** သိဝိဘတ်ကြောင့်နပုံလ္လိင်မဟုတ်ကုန်သော တေသဒ္ဒါ, တသဒ္ဒါတို့၏တကို သပြုသည်။

ပုံစံ။ သော ပုရိသော၊ သောပုရိသော၊ ဧသော ဣတ္ထိ၊ သာ ဣတ္ထိ။

ရှင်းတွက်။ သောကို 'တေ' တည်၊ သိသက်, တေတေ သံတောသုတ်ဖြင့် တေ၏တကိုသပြု, သောသုတ်ဖြင့်သိဝိဘတ်ကို ေ-ပြု, သ်ခွင်း, ချေ,ကပ်, ဧသောကပြီး၏။

သောကို'တေ' တည်၊ သိဝိဘတ်သက်, ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စ ယော သုတ်ဖြင့် ါ ပစ္စည်းသက်, တေတေသံတောသုတ်ဖြင့် တေ၏ တကိုသပြု,

http://www.dhammadownload.com

သ်ခွင်း, ချေ,သ် ါသို့ ကပ်, သေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် သိချေ, ပြီး၏။

၄၁-၁၇၈။ သဗ္ဗတောကော- အလုံးစုံသောပုဒ်နောင် ကအက္ခရာအချို့ လာသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗကော၊ ယကော၊ သကော၊ အမုကော၊ အသုကော။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗကောကို 'သဗ္ဗ' တည်၊ သိသက်သဗ္ဗတောကော သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကြောင့်သဗ္ဗပုဒ်နောင်က်လာ, သော သုတ်ဖြင့် သိကို ေါ် ပြု, က်ေါ် သို့ကပ်, သဗ္ဗကောကပြီး၏။

၄၂-၁၈၃။ ဧတေသမောလောပေ- နိပ္ပန္နဝိဘတ်ကျေပြီးသော် မနောဂိုဏ် လျှင်အတူရှိသော သဒ္ဒါတို့၏အစိတ်သရကို ဩပြုသည်။

ပုံစံ။ မနောမယံ၊ အယောမယံ၊ တေဇောသမေန။

ရုပ်တွက်။ မနောမယံကို 'မနတော နိပ္ပန္နံ' တည်၊ တပ္ပကတိ ဝစနေမ ယော သုတ်ဖြင့် မနတောနောင် နိပ္ပန္နအနက်၌ မယပစ္စည်း သက်, ဝိဘတ် နိပ္ပန္နပုဒ်ကိုချေ, (မန မယ) ဧတေ သမောလောပေ သုတ်ဖြင့် မန၏ အဆုံး ၊ကို ေါ်ပြု, နာမ်ငဲ့ သိသက်, သိ သုတ်ဖြင့် သိကို ၊ ပြု,ခွင်း,ချေ, ကပ်,မနောမယံကပြီး၏။

၄၃-၁၈၆။ သိမှိ ဂစ္ဆန္တာဒီနံ န္တသဒ္ဒေါအံ- သိဝိဘတ်ကြောင့် ဂစ္ဆန္တဒိဂိုဏ်း သဒ္ဒါ တို့၏ န္တသဒ္ဒါကို အံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တော၊ မဟံ၊ မဟန္တော၊ စရံ၊ စရန္တော၊ ခါရံ၊ ခါရန္တော။

ရုပ်တွက်။ ဂစ္ဆံကို 'ဂစ္ဆန္တ' တည်၊ သိသက်,သိမှိဂစ္ဆန္တာ ဒီနံန္တသဒ္ဒေါအံ သုတ် ဖြင့် နွှကို ၊ ပြု စ္ဆ်, ခွင်း, ချေ,ကပ်, သေသတောလောပံ ဂသိပိ သုတ်ဖြင့် သိချေ, ဂစ္ဆံကပြီး၏။

၄၄-၁၈၉။ သျာစ-ဗြဟ္ဟ,အတ္တ, သခ, ရာဇအစရှိသော သဒ္ဒါတို့နောင် သိဝိဘတ်ကို အာအမြဲပြုသည်။

ပုံစံ။ ဗြဟ္ဟာ၊ အတ္တာ၊ သခါ၊ ရာဇာ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဗြဟ္ဓာကို ' ဗြဟ္ဓ ' တည်သိသက်, သျာစ သုတ်ဖြင့် သိကို ါပြု, ဟ္ဓ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, ၊ချေ, ကပ်, ဗြဟ္ဓာကပြီး၏။

၄၅-၁၉၉။ သတ္ထု ပိတာဒီနမာ သိသ္မိ သိလောပေါစ- သိဝိဘတ်ကြောင့် သတ္ထု, ပိတုအစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးဥကို အာပြု၍ သိဝိဘတ်ကို လည်းချေသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထာ၊ ပိတာ၊ မာတာ၊ ဘာတာ၊ ကတ္တာ။

ရုပ်တွက်။ သတ္ထာကို 'သတ္ထု' တည်၊ သိသက်, သတ္ထုပိတာဒီနမာ သိသ္မိ သိလောပေါစ သုတ်ဖြင့် သတ္ထု၏အဆုံး ၊ကို ါပြု,၍ သိဝိဘတ် ကိုလည်းချေ, သတ္ထာကပြီး၏။

၄၆-၂၁၁။ အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ-အနတ္တမီတိသဒ္ဒါ- အနတ္တံဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသ ဖြင့် အလုံးစုံသောဝိဘတ်တို့ကြောင့် အတ္တသဒ္ဒါ ကိုသက ပြုသည်။

ပုံစံ။ သကော၊ သကာ၊ သကံ၊ သကေ။

ရုပ်တွက်။ သကောကို 'အတ္တ'တည်၊ သိသက်, အတ္တန္တောဟိသသ္မိမနတ္တံ သုတ်၌ပါသော အနတ္တသဒ္ဒါဖြင့် အတ္တကိုသကပြု,သော သုတ်ဖြင့် သိကို ေါပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,သကောကပြီး၏။

၄၇-၂၁၉။ သီ- နပုံလိင် အကာရန္တနောင်သက်သော သိဝိဘတ်ကိုအံပြု သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗံ၊ စိတ္တံ၊ ယံ၊ တံ၊ ကံ၊ ရူပံ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗံကို 'သဗ္ဗ' တည်၊ သိသက်, သီဟူသောဤသုတ်ဖြင့် သိကို ၊ပြု,ဗ္ဗ်ခွင်း,သရလောပေါစသောသုတ်ဖြင့် ရှေ့၊သရကိုချေ, နောက် ၊ ကို ၊ဟုပကတိပြု သဗ္ဗံကပြီး၏။

၄၈-၈၁။ သုဟိနာသုစ-စသဒ္ဒါ- ဖြင့်ဂေါဏနံမှိဝါ, သုဟိနာသုစ ဤနှစ် သုတ်တို့၌ တိုက်ရိုက်ပါသော ဝိဘတ်တို့မှ ကြွင်းကျန်သမျှ သိစသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ၊ ဂေါဏံ၊ ဂေါဏေ၊ ဂေါဏသ၊ ဂေါဏမှာ၊ ဂေါဏမှိ၊ ဂုန္ဓံ၊ ဂဝယေဟိ-ဂဝယေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏောကို'ဂေါ'တည်၊ သိသက်, သုဟိနာသုစ သုတ်ပါစသဒ္ဒါပိုဖြင့် နောက်သိဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကိုဂေါဏပြု, သော သုတ်ဖြင့် သိကို ေ-ါ,ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဂေါဏောကပြီး၏။

ယောဝိဘတ်ကိုစိရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၄၉-၇၄။ယောသုစ- ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်(ပထမ-ဒုတိယာယော)ဂေါသဒ္ဒါ အစိတ်ဩကို အာဝ ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝေါဂစ္ဆန္တိ၊ ဂါဝေါ ပဿန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ဂါဝေါကို 'ဂေါ'တည်၊ တို့သည် /တို့ကိုအနက်ပေး ပ-ဒု ယောဝိဘတ်သက်, ယောသုစ သုတ်ဖြင့် နောက်ယောဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ ၏အစိတ် ေ-ါ ကို ါ ဝပြု, ဂ်-ါသို့ကပ်,(ဂါဝယော) တတော ယောနမောတု သုတ်၌ပါသော တုသဒ္ဒါပိုဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ေ-ါပြု,ဝ်ေ-ါသို့ကပ်, ဂါဝေါပြီး၏။

၅၀-၈၄။ အ ယောရဿ မေကဝစနယော သွပိစ-ဧကဝုစ်ဝိဘတ်ယောဝိဘတ်, တို့ကြောင့်ဃမမည်သောဒီဃသရကိုရဿပြုသည် သိဝိဘတ်ကြောင့် မပြုသည်လည်းရှိသည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊ ဝဓုယော၊ ဒဏ္ဍိနော၊ သယမ္ဘူဝေါ။

ရုပ်တွက်။ ဣတ္ထိယောကို'ဣတ္ထိ' တည်တို့သည်/တို့ကို အနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်,တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ီ- ကိုပမှည့်, အယောရ ဿ မေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရဿပြု, ဣတ္ထိယောက ပြီး၏။

ဝဓုယောကို 'ဝဓူ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယော ဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ဝဓူ၏ ူကိုပမှည့်, ဤသုတ်ဖြင့် ူကို ုရဿဖြင့် ဝဓုယောကပြီး၏။

ဒဏ္ဍိနောကို'ဒဏ္ဍီ'တည်၊ ယော ဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့်ဒဏ္ဍီ၏ ီ- ကိုစျမှည့်, ဤသုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရဿပြု, ယောနံနော သုတ်ဖြင့်ပြုအပ်ပြီးသော စျ အမည်ရှိသော ိ- သရနောင် ယောဝိဘတ်ကို

http://www.dhammadownload.com

နောပြု, ဒဏ္ဍီနောကပြီး၏။ (သဝိဘတ်နှင့်လည်းစျလတော သဿနောဝါ သုတ်ဖြင့် ဒဏ္ဍီနော ရုပ်ရှိသည်။)

သယမ္ဘူဝေါကို 'သယမ္ဘူ' တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ, ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် သယမ္ဘူ၏ ||ကိုလမှည့်,ဤသုတ်ဖြင့် နောက်ယောကြောင့် ||ကို ||ရသပြု, လတော ဝေါကာရောစ သုတ်ဖြင့် လမည်သော | နောင် ယောဝိဘတ်ကို ဝေါပြု, သယမ္ဘူဝေါကပြီး၏။

၅၁-၈၈။ ယောသု တတနိကာရ လောပေသုဒီယံ- ပြုအပ်ပြီးသော နိအက္ခ

ရာ, ပြုအပ်ပြီးသော ကျေခြင်းရှိသော ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ရသသရကိုဒီယသရပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိ၊ ဘိက္ခု၊ ရတ္တိ၊ ယာဂု၊ အဋ္ဌ၊ အဋ္ဌနိ၊ အာယု၊ အာယူနိ။

သဗ္ဗာနိ၊ ယာနိ၊ တာနိ၊ ကာနိ၊ ကတမာနိ၊ ဧတာနိ၊ အမူနိ၊ ဣမာနိ။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂိကို'အဂ္ဂိ' တည်၊ တို့သည်/တို့ကို အနက်ပေး ယောဝိဘတ်

သက်,ဣဝဏ္ဏ, ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ိ ကို စျမှည့်,ယပတော စယောနံလောပေါ သုတ်ဖြင့်ယောဝိဘတ်ကိုချေ,ယောသုကတနိကာရ လောပေသုဒီယံသုတ်ဖြင့် ိ ကို ီ ဒီယပြု,အဂ္ဂိကပြီး၏။

ဘိက္ခုကို 'ဘိက္ခု' တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်, လမှည့်,ယပ တောစ ယောနံလောပေါသုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကိုချေ,ယောသုက တနိကာရ လောပေသု ဒီယံသုတ်ဖြင့် | ကို || ဒီယပြု, ဘိက္ခုပြီး၏။

ရတ္တိကို 'ရတ္တိ' တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်,တေဣတ္ထိချာ ပေါသုတ်ဖြင့် ရတ္တိ၏ ိ ကို ပမှည့်, ယပတောစယောနံလောပေါ သုတ်ဖြင့် ယောဝိ ဘတ်ကိုချေ,ယောသုကတနိကာရလောပေသုဒီယံ သုတ်ဖြင့် ိ ကို ီ ဒီယပြု, ရတ္တိကပြီး၏။

ယာဂုကို 'ယာဂု'တည်၊ ယောသက်,ပမှည့်,စီရင်ပါ။

အဋ္ဌကို 'အဋ္ဌ'တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်စျမှည့်စီရင်ပါ။

အာယုကို 'အာယု'တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်,စျမှည့်, စီရင်ပါ။

အဋ္ဌနိကို 'အဋ္ဌ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ် သက်,

http://www.dhammadownload.com

ယောနံနိပုံသကေဟိသုတ်ဖြင့် နပုလ္လိင်နောင်ယော ဝိဘတ်ကို နိပြု, ဤသုတ်ဖြင့် ိ ကို ီ ဒီယပြု, အဌိနိကပြီး၏။

သဗ္ဗာနိကို 'သဗ္ဗ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေးယော ဝိဘတ်သက်, အတောနိစ္စံသုတ်ဖြင့် နပုံလိင်အကာရန္တ နောင် ယော ဝိဘတ်ကို နိပြု ဤသုတ်ဖြင့် ၊ကို ါ ဒီယပြု။

ကာနိကို 'ကိ'တည်တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေးယော ဝိဘတ်သက် သေသေသုစ သုတ်ဖြင့် ဝပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော ယောဝိဘတ်ကြောင့် ကိသဒ္ဒါကို ကပြုအတောနိစ္စံ သုတ်ဖြင့် ယောကိုနိပြု ဤသုတ်ဖြင့် က၏ ၊ကို ါ ဒီယပြု ကာနိကပြီး၏။

၅၂-၉၂။ န္တ္ယသန္ကော်ယောသုစ-ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သု, နံ,ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း န္တ္ယပစ္စည်း၏အဆုံးဥကို အ, ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝန္တာ၊ ဂုဏဝန္တေ၊ ဂုဏဝန္တေသု၊ ဂုဏဝန္တာနံ၊ ဂုဏဝန္တေဟိ။

ရှုပ်တွက်။ ဂုဏဝန္တာကို 'ဂုဏဝန္တ' တည်၊ တို့သည် အနက်ပေး ယောဝိ ဘတ်သက်, န္တ္ယသန္ကော် ယောသုစ သုတ်ဖြင့် န္တ၏ ုကို၊ ပြု, သဗ္ဗယော နိနမာဇ သုတ်ဖြင့် အကာရန္တ ၊သရနောင်ပထမာ ယောဝိဘတ် ကို ါ ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဂုဏဝန္တာကပြီး၏။

ဂုဏဝန္တေကို 'ဂုဏဝန္တ' တည်၊ တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ် သက်, န္တ္ယသန္ကော် ယောသုစ သုတ်ဖြင့် န္တ၏ ုကို ၊သရပြု, သဗ္ဗယောနိ နမာဇသုတ်ဖြင့် ၊သရနောင် ဒုတိယာယောဝိဘတ်ကို ဇ-ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဂုဏဝန္တေက ပြီး၏။

၅၃-၉၆။ ယောသ္မကတ ရသောဈော-ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် မပြုပြင် အပ်ပင်ကို ရသဖြစ်သော ဈအမည်ရှိသော ဣသရကို အသရ ပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂယော၊ မုနယော၊ ဣသယော၊ ဂဟပတယော။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂယောကို 'အဂ္ဂ'တည်၊ တို့သည် / တို့ကိုအနက်ပေး ယော

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာစျလာသုတ်ဖြင့် အဂ္ဂိ၏ ိ ကိုစျမှည့် ယောသွကတ ရသောစျော သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကြောင့် စျမည်သော ိသရကို၊ သရပြု, အဂ္ဂယောကပြီး၏။

၅၄-၉၇။ ဝေဝေါသုလောစ- ဝေအပြု ဝေါအပြုတို့ကြောင့် မပြုပြင်ပင်ကို ရဿဖြစ်သော လမည်သော ဥသရကို အသရပြု သည်။

ပုံစံ။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခဝေါ၊ ဟေတဝေ၊ ဟေတဝေါ။

ရှင်းတွက်။ ဘိက္ခဝေါကို 'ဘိက္ခု' တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယော ဝိဘတ်သက်, ဣခွင်း, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ၊ကို လမှည့် လတော ဝေါကာရောစ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ဝေါပြု, ဝေဝေါသုလောစ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ် ဝေါအပြုကြောင့် လမည်သော ၊ သရကို ၊သရပြုက္ခ် ၊သရသို့ကပ်, ဘိက္ခဝေါကပြီး၏။

၅၆-၁၁၈။ ယပတောစ ယောနံလောပေါ- ယပနောင်,စျလတို့နောင် သက်သော ယောဝိဘတ်တို့ကိုအချို့ချေသည်။

ပုံစံ။ ကညာ၊ ရတ္တိ၊ဣတ္ထိ၊ ယာဂူ၊ ဝဓူ၊ အဂ္ဂိ၊ ဘိက္ခု။ သယမ္ဘု။ အဒ္ဒီ၊ အာယု။

ရှင်းတွက်။ ကညာကို 'ကညာ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်,အာယောသုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင် ဟောကညာ၏ ၊ကို ယမှည့် ယပတောစ ယောနံလောပေါ သုတ်ဖြင့် ယနောင်ယောဝိဘတ် ကိုချေ, ကညာကပြီး၏။

ရတ္တိကို 'ရတ္တိ' တည်၊ တို့သည် အနက်ပေးယော ဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ရတ္တိ၏ ိ ကို ပမှည့်, ဤသုတ်ဖြင့်ပနောင် ယော ဝိဘတ်ကိုချေ,ယောသု ကတနိကာရ လောပေသု ဒီဃ သုတ်ဖြင့် နောက် ယောဝိဘတ်ကျေခြင်းကြောင့် ပမည်သော ရတ္တိ၏ ိ သရကို ီ ဒီဃပြု, ရတ္တီကပြီး၏။

၅၇-၁၁၉။ လတော ဝေါကာရောစ- လအမည်ရှိသော ဥဝဏ်မှ နောင် ယောဝိဘတ်ကို အချို့အားဖြင့် ဝေါပြုသည်။ ကာရသဒ္ဒါပိုဖြင့် ယောဝိဘတ် ကိုနောပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဘိက္ခဝေါ၊ သယမ္ဘူဝေါ၊ ဟေတုနော၊ ဇန္တုနော။

ရှုပ်တွက်။ ဘိက္ခဝေါကို 'ဘိက္ခု'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ, ဝဏ္ဏာစ္စလာ သုတ်ဖြင့် ၊ ကိုလမှည့်, လတော ဝေါကာရောစ သုတ်ဖြင့် လမည်သော ၊ နောင် ယောဝိဘတ်ကို ဝေါပြု, ဝေဝေါသုလောစ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်၏ဝေါအပြုကြောင့် လအမည်ရှိသော ၊ ကို ၊ ပြု, ဘိက္ခဝေါကပြီး။

မှတ်ချက်။ ဘိက္ခဝေသည်အာလုပ်ယောဝိဘတ်သာဖြစ်၍ ဘိက္ခဝေါကာအာလုပ်-ပထမာ-ဒုတိယာ ယောဝိဘတ်သုံးခုလုံး ဖြစ်နိုင်သည်။

ဟေတုနောကို 'ဟေတု'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက် လမှည့်,လတော ဝေါ ကာရောစ သုတ်၌ပါသော ကာရသဒ္ဒါပိုဖြင့် ယောဝိဘတ်ကိုနောပြု,ဇန္တုနောကပြီး၏။

၅၈။-၁၂၁။ မယံယောမှိပဋမေ- ပဋမာဖြစ်သော ယောဝိဘတ်ကြောင့် ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို မယံပြုသည်။

ပုံစံ။ မယံ ဂစ္ဆာမ၊ မယံဒေမ။

ရှုပ်တွက်။ မယံကို 'အမှ'တည် တို့သည် အနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်, မယံယောမှိပဋမေ သုတ်ဖြင့် ပဋမာယောဝိဘတ်နှင့်တကွအမှ သဒ္ဒါကိုမယံပြု, မယံကပြီး၏။

၅၉-၁၂၂။ နှုသဿန္ဒော- ပဋမာဖြစ်သော ယောဝိဘတ်ကြောင့် နှုပစ္စည်းကို ယောဝိဘတ်နှင့် တကွ န္ဒော ပြုသည်။ ဝါ။ နှု၏ဥကိုသြပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝန္ဒောတိဌန္တိ။

ရှုပ်တွက်။ ဂုဏဝန္ဒောကို 'ဂုဏဝနှု' တည်၊ တို့သည်အနက်ပေးပဋမာ ယောသက်, နှုသဿန္ဒော သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ နှုကို န္ဒောပြု, ဂုဏဝန္ဒော ကပြီး၏။

၆၀-၁၃၂။ ယောသုဒ္ဒိန္ဒွေစ- ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဣတ္ထိလိင် ပုံလိင် နပုံလိင်မြစ်ကုန်သော ဒ္ဒိသဒ္ဒါတို့ကို ဒွေပြု သည်။ ဒွေစ၌စသဒ္ဒါဖြင့် ဒ္ဒိသဒ္ဒါကို ဒုဝေပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဒွေဣတ္ထိယော၊ ဒွေဓမ္မာ၊ ဒွေရူပါနိ၊ ဒုဝေ သမဏာ ဒုဝေ ဗြဟ္မဏာ၊ ဒုဝေ ဇနာ။

ရုပ်တွက်။ ဒွေဣတ္ထိယော၌ ဒွေကို 'ဒွိ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်,ယောသုဒ္ဓိန္ဒံဒွေစသုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ဒ္ဓိသဒ္ဒါ နှင့်တကွဒွေပြု ဒွေကပြီး၏။

စသဒ္ဒါရုပ်။ ဒုဝေသမဏာ၌ ဒုဝေကို 'ဒွိ'တည်၊ တို့သည် / တို့ကိုအနက် ပေးယောဝိဘတ်သက်, ယောသုဒ္ဓိန္ဒံဒွေစသုတ် စသဒ္ဒါပိုဖြင့် ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ ဒ္ဓိသဒ္ဒါကို ဒုဝေပြု, ဒုဝေသမဏာကပြီး၏။

၆၁-၁၃၃။ တိစတုန္ဒံ တိသော စတသော တယော စတ္တာရော တီဏိ စတ္တာရိ။ ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဣတ္ထိလိင် ပုံလိင်နပုံ လိင်ကိုဟောတိသဒ္ဒ်ာ စတုသဒ္ဒ်ာတို့ကို တိသော ပြု စတသော ပြု စတ္တာရော ပြု တီဏိ-စတ္တာရိပြုသည်။

ပုံစံ။ တိသော ဝေဒနာ၊ စတသော ဒိသာ၊ တယော ဇနာ၊ စတ္တာရော ပုရိသာ၊ တီဏိ အာယတနာနိ၊ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။

ရုပ်တွက်။ တိသောကို 'တိ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိ ဘတ်သက် တိစတုန္ဒံ တိသော စတသော တယော စတ္တာရော တီဏိ, စတ္တာရိ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ တိသဒ္ဒ်ာကိုတိသောပြု, တိသောကပြီး၏။

၆၂-၁၃၄။ ပဉ္စာဒီန မကာရော- ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဣတ္ထိလိင်, ပုံလိင်, နပုံလိင်ကိုဟောသော ပဉ္စ စသောသဒ္ဒ်ာသဒ္ဒါ တို့၏ အဆုံးအသရကို အသရပင်ထပ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဉ္စ၊ ဆ၊ သတ္တ၊ အဌ၊ နဝ၊ ဒသ။

ရုပ်တွက်။ ပဉ္စကို 'ပဉ္စ' တည်၊ တို့သည်/တို့ကို အနက်ပေး ယောဝိဘတ် သက်, ပဉ္စာဒီန မကာရော သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ ပဉ္စသဒ္ဒါ၏အဆုံးသရကို ၊ထပ်ပြုပဉ္စကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၃-၁၄၇။ ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသုဝေါနော။ ဒုတိယာ, စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပုဒ်နောင်ဖြစ်ကုန်သော တုမှ, သဒ္ဒါ အမှသဒ္ဒါ တို့ကို အစဉ်အတိုင်းဝေါပြု, နောပြုသည်။

ပုံစံ။ မဟာယဝေါဘိက္ခဝေ ဂမိဿာမိ၊ မာနောအဇ္ဇဝိကန္တိသု၊ ရညောသူဒါ မဟာနသေ။

ရုပ်တွက်။ ပဟာယဝေါ၌ဝေါကို 'တုမှ'တည်၊ တို့ကိုအနက်ပေးယောဝိဘတ် သက်, ပဒတောဒုတိယာစတုတ္ထီဆဋ္ဌီသုဝေါနော သုတ်ဖြင့် မဟာယပုဒ်နောင် တုမှသဒ္ဒါကို ယောဝိဘတ်သက်နှင့်တကွ ဝေါပြု, မဟာယဝေါကပြီး၏။

မာနောကို မာ-'အမှ' တည်၊ တို့ကိုအနက်ပေးယောဝိဘတ် သက်, ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသုဝေါနော သုတ်ဖြင့်မာပုဒ် နောင် အမှသဒ္ဒါကို ယောဝိဘတ်နှင့်တကွနောပြု, မာနောက ပြီး၏။

၆၄-၁၅၅- ယောသွနော- ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပုမ၏အဆုံးအသရကို ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ အာနောပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုမာနော၊ ဟေပုမာနော။

ရုပ်တွက်။ ပုမာနောကို 'ပုမ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိ ဘတ်သက် ယောသွနော သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်နှင့်တကွ ပုမသဒ္ဒါ၏ အဆုံး ၊သရကို ါနောပြု, ပုမာနောကပြီး၏။

၆၅-၁၅၇။ ဟိဝိဘတ္တိမှိစ- စဂ္ဂဟဏေန။ စသဒ္ဒါဖြင့် သိယော,အံယော ဟူသောဝိဘတ်တို့ကြောင့် မဃဝ, ယုဝသဒ္ဒါ၏ အစိတ်အသရ ကို အာနပြုသည်။

ပုံစံ။ မဃဝါနော၊ မဃဝါနာ၊ မဃဝါနံ၊ မဃဝါနေ။

ယုဝါနော၊ ယုဝါနာ၊ ယုဝါနံ ယုဝါနေ။

ရုပ်တွက်။ မဃဝါနာကို 'မဃဝ' တည်၊ တို့သည်အနက်ပေး ပထမာ ယောဝိဘတ်သက်, ဟိဝိဘတ္တိမှိစ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် ယောဝိ ဘတ်ကြောင့်မဃဝသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကို ါနပြု, သဗ္ဗယောနီနမာဇ သုတ်ဖြင့် ပထမာယောဝိဘတ်ကို ါ ပြု, နိခွင်း, ချေ, နိ ါ သို့ကပ်, မဃဝါနာကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၆-၁၆၂။ ဝါယွပ္ပဋ္ဌမော-တုမှသဒ္ဒါ, အမှသဒ္ဒါတို့နောင် ပဋ္ဌမာမဟုတ် သော ဒုတိယာယောဝိဘတ်ကို အာကံပြုသည်။ ဝါသဒ္ဒါက ပဋ္ဌမာ ဒုတိယာ ယောဝိဘတ်တို့ကို အံပြုအာနံလည်းပြုသည်။

ပုံစံ။ တုမှာကံ ပဿာမိ၊ အမှာကံ ပဿသိ။

ရုပ်တွက်။ တုမှာကံကို 'တုမှ' တည်၊ တို့ကိုအနက်ပေး ဒုတိယာယော ဝိဘတ်သက်,ဝါယွပ္ပဋ္ဌမော သုတ်ဖြင့် တုမှသဒ္ဒါနောင်ယော ဝိဘတ်ကို ါ ကံ ပြု, မ်ခွင်း, ၊ကြွင်း,ချေ, မ်ှ ါ သို့ကပ်, တုမှာကံပြီး၏။

ဝါရုပ်ပုံစံ။ တုမှံ၊ တုမှာနံ၊ အမှံ၊ အမှာနံ။

ရုပ်တွက်။ တုမှံကို 'တုမှ' တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေးယောဝိဘတ် သက်,ဝါယွပ္ပဋ္ဌမောသုတ်၌ပါသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် တုမှသဒ္ဒါနောင် ယောဝိဘတ်ကို ၊ ပြု, ခွင်း, ချေ, ကပ် တုမှံကပြီး၏။

တုမှာနံကို 'တုမှ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်, ဝါယွပ္ပဋ္ဌမော သုတ်၌ပါသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့်တုမှသဒ္ဒါ နောင်ယော ဝိဘတ်ကို ါ နံပြု, မ်ခွင်း,ချေ,မ်ှ ါ သို့ကပ်, တုမှာနံက ပြီး၏။

၆၇-၁၆၄။ သဗ္ဗနာမ ကာရတေ ပဋ္ဌမော- သဗ္ဗနာမ် အကာရန္တနောင် ပဋ္ဌမာယောကိုဧပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗေ၊ ယေ၊ တေ၊ ကေ၊ တုမှေ၊ အမှေ၊ ဣမေ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗေကို 'သဗ္ဗ'တည်၊ တို့သည်အနက်ပေး ပဋ္ဌမာယောဝိဘတ် သက်,သဗ္ဗနာမကာရတေပဋ္ဌမောသုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌမာယောဝိဘတ် ကိုဧပြု,ဗ္ဗ်ခွင်း၊ကြွင်း,သရလောပေါစသောသုတ်ဖြင့် ၊သရကိုချေ, ဧကို ဧဟုပကတိပြု, ဗ္ဗ်ဧသို့ကပ်,သဗ္ဗေကပြီး၏။

ကေကို 'ကိ' တည်၊ တို့သည် အနက်ပေးပဋ္ဌမာ ယောဝိဘတ် သက်, သေသေသုစသုတ်ဖြင့် ကိကိုကပြု, ဤသုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ဧပြု,က်ခွင်း,ချေ,ကပ်,ကေ ကပြီး၏။

၆၈-၁၆၅။ ဒွန္ဒဋ္ဌာဝါ။ ဒွန်သမာသ်၌တည်သော သဗ္ဗနာမ်အကာရန္တနောင် သက်သောပဋ္ဌမာ ယောဝိဘတ်ကို ဧပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ကတရကတမေ၊ ကတရကတမာ။

ရုပ်တွက်။ ကတရကတမေကို 'ကတရကတမ' ဟုတည်၊ တို့သည် အနက်ပေးပဌမာယောဝိဘတ်သက်, ဒွန္ဒဌာဝါသုတ်ဖြင့် ပဌမာယော ဝိဘတ်ကို ဧပြု မ်ခွင်းချေ, ကပ်ဧမပြုလျှင် သဗ္ဗယောနီနမာဧသုတ်ဖြင့် ပဌမာယောဝိဘတ် ကိုအာပြု, ကတရကတမာဖြစ်သည်။

၆၉-၁၆၆။ နာညံသဗ္ဗနာမိကံ။ ဒွန်၌တည်သောသဗ္ဗနာမ်၏နောင်ပဌမာယောဝိဘတ်ကိုဧအပြုမှတပါး သံသာနံစသော အစီအရင်များမပြုလုပ်ရဟုတားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ ပုဗ္ဗာပရာနံ ပုဗ္ဗုတ္တရာနံ။

ရှေ့သုတ်၏အစီအရင်မြဲ၏ဟု ထောက်ခံရာရောက်သည်။

၇၀-၁၉၀။ ယောနမာနော- ဗြဟ္မ,အတ္တ, သခ,ရာဇစသော သဒ္ဒါတို့နောင်သက်သောယောဝိဘတ်တို့ကို အာနောပြုသည်။

ပုံစံ။ ဗြဟ္မာနော၊ အတ္တာနေ၊ သခါနော၊ ရာဇာနော။

ရုပ်တွက်။ ဗြဟ္မာနောကို 'ဗြဟ္မ' တည်၊ တို့သည်/တို့ကို အနက်ပေးယောဝိဘတ်သက်ယောနမာနောသုတ်ဖြင့် ဗြဟ္မသဒ္ဒါနောင် ယောဝိဘတ်ကို ါ နောပြု, ဟ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, ချေ, ဟ်ါ နောသို့ကပ်, ဗြဟ္မာနောက ပြီး၏။

၇၁-၁၉၁။ သခတော စာယောနော-သခသဒ္ဒါနောင်ယောဝိဘတ်တို့ကို အာယောပြု,နောပြုသည်။

ပုံစံ။ သခါယော၊ သခိနော။

ရုပ်တွက်။ သခါယောကို 'သခ'တည်၊ တို့သည် / တို့ကိုအနက်ပေးယောဝိဘတ်သက်, သခတော စာယောနောသုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါနောင်ယောဝိဘတ် ါယောပြု, ခ်ခွင်း, ၊ကြွင်းချေ,ခ် ါယောသို့ကပ်, သခါယောက ပြီး၏။

သခိနောကို 'သခ'တည်၊ တို့သည် / တို့ကို အနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်, သခတော စာယောနောသုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါနောင်ယော ဝိဘတ်သက်ယောဝိဘတ်ကိုနောပြု, သခန္တသိနော နာနံသေသု သုတ်ဖြင့် နော

http://www.dhammadownload.com

အပြုကြောင့်ရှေ့ သခသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကို ိ ပြု,သခိနော ကပြီး၏။

၇၂-၁၉၄။ သခန္တသိနောနာနံသေသု- နောအပြု, နံသဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏ အစိတ်သရကိုက္ကသရပြုသည်။

ပုံစံ။ သခိနော၊ သခိနာ၊ သခိနံ၊ သခိဿ။

ရုပ်တွက်။ သခိနောကို 'သခ'တည်၊ တို့သည်၊ တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်, သခတောစာယောနောသုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါနောင် ယောဝိဘတ်ကို နောပြု,သခန္တသိနောနာနံသေသုသုတ်ဖြင့် နောအပြုကြောင့်ရှေ့သခသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကို ိ ပြု,သခိနောကပြီး၏။

၇၃-၂၀၅။ တတောယောနမောတု။ ထိုအာရအပြုမှနောင်ဖြစ်ကုန်သော ယောဝိဘတ်ကိုသြပြုသည်။ တုသဒ္ဒါဖြင့်အာရအပြု မဟုတ်သောသဒ္ဒါနောင်လည်း သြပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထာရော၊ ပိတရော၊ မာတရော၊ ဘာတရော၊ ကတ္တာရော။

တုဂ္ဂဟဏပုံစံ။ စတုရော ဇနာ၊ ဂါဝေါ၊ ဥဘောပုရိသာ။

ရုပ်တွက်။ သတ္ထာရောကို 'သတ္ထု'တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်, အညေသွာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် သတ္ထု၏ အဆုံး ၊ ကို ါ ရပြု, (သတ္ထာရယော) တတောယောနမောတု သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ေါ ပြု, ရ်ခွင်း,ချေ, ကပ်,သတ္ထရောကပြီး၏။

ဥဘောကို 'ဥ ဘ'တည်၊ ယောဝိဘတ်သက်, တတော ယောနမောတု သုတ်၌ပါသော တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ေါ ပြု, ဘ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, ဥဘောကပြီး၏။

၇၄-၂၀၉။ ပိတာဒီန မသိမှိ- သိမှတပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပိတုအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏အစိတ်ဥသရကို အာရအပြု၏အာသရကို အရဿပြုသည်။

ပုံစံ။ ပိတရာ၊ မာတရာ၊ ပိတရော၊ မာတရော၊ ဘာတရော။

ရုပ်တွက်။ ပိတရောကို 'ပိတု' တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေးယောဝိဘတ်သက်, အညေသွာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကြောင့် ပိတု၏

http://www.dhammadownload.com

အဆုံး ၊ ကို ၂ ရပြု, ပိတာဒီနမသိမှိ သုတ်ဖြင့် ထို ၂ ရအပြု၏ ၂ ကို ၊ရဿပြု, တတောယောနမောတု သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို-ေါ ပြု, ရ်-ေါသို့ကပ်, ပိတရောကပြီး၏။

၇၅-၂၁၇။ ယောနံနိနပုံသကေဟိ- နပုံလိင်တို့နောင်ဖြစ်ကုန်သော ယောဝိဘတ်တို့ကို ဝိကပ်အားဖြင့်နိပြုသည်။

ပုံစံ။ အဌီနိ၊ အာယူနိ။

ရှုပ်တွက်။ အဌီနိကို 'အဌိ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကို အနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်,ယောနံနိ နပုံသကေဟိသုတ်ဖြင့် နပုံလိင်နောင်ယောဝိဘတ်ကိုနိပြု,ယောသုကတ နိကာရလောပေသုဒီယံ သုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်နိအပြုနှောင်းသောကြောင့် အဌိ၏ ိ- ကို ီ- ဒီယပြု, အဌီနိကပြီး၏။

၇၆-၂၁၈။ အတောနိစ္စံ-နပုံလိင်အကာရန္တ နောင်ဖြစ်ကုန်သော ယောဝိဘတ်တို့ကို နိအမြဲပြုသည်။

ပုံစံ။ ယာနိ၊ ယာနိ၊ တာနိ၊ တာနိ၊ ကာနိ၊ ကာနိ၊ ဘယာနိ၊ ရှုပါနိ။

ရှုပ်တွက်။ ယာနိကို 'ယ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိသတ်သက်,အတောနိစ္စံသုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကိုနိပြု, ယ်ခွင်း, ၊ကြွင်း (ယ်၊ နိ) ယောသုကတနိကာရ လောပေသုဒီယံ သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၊သရကို ၂ ဒီယပြုယ် ၂သို့ကပ်,ယာနိကပြီး၏။

၇၇-၂၂၅။ ယောနံနော- ပြုအပ်ပြီးသော ရဿရှိသောဈအမည်ရှိဣသရ နောင်ဖြစ်ကုန်သော ယောဝိဘတ်တို့ကိုနောပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒဏ္ဍိနော၊ ဘောဂိနော၊ ဟေဒဏ္ဍိနော၊ ဟေဘောဂိနော။

ရှုပ်တွက်။ ဒဏ္ဍိနောကို 'ဒဏ္ဍီ'တည်၊ တို့သည်/တို့ကိုအနက်ပေး ယောဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာဈလာသုတ်ဖြင့် ဒဏ္ဍီ၏ ီ- ကိုဈမှည့်, အယောရဿ မေကဝစနယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် ဃမဟုတ် သော ီ- ကို ိ- ရဿပြု, ယောနံနောသုတ်ဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို နောပြု, ဒဏ္ဍိနော ကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အံဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၇၈-၇၅။အဝံမှိစ- အံဝိဘတ်ကြောင့်လည်း ဂေါသဒ္ဒါ၏ အစိတ်ဩသရကို အာဝ-ပြု,အဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝံ၊ ဂဝံ။

ရုပ်တွက်။ ဂါဝံကို 'ဂေါ'တည်၊ ကိုအနက်ပေး အံဝိဘတ်သက်, အဝံမှိစ သုတ်ဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏အစိတ် ေါ ကို ါဝပြု,(ဂါဝ၊)ဝ်ခွင်း, သရလောပေါ မာ ဒေသပစ္စယာဒိမှိသရလောပေတုပကတိသုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊သရကိုချေ၍ နောက် ၊ ကိုလည်း ၊ ဟုပကတိပြု,ဝ် ၊ သို့ကပ်, ဂါဝံကပြီး၏။

၇၉-၇၆။ အာဝဿုဝါ- အံဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏အစိတ်ဩကိုအပြု, အာဝ၏ အစိတ် အသရကို ဥပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝုံ။

ရုပ်တွက်။ ဂါဝုံကို'ဂေါ'တည်၊ ကိုအနက်ပေးအံ(၊) ဝိဘတ်သက်,အဝံမှိစ သုတ်ဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ အစိတ် ေါကို ါ ဝပြု,အာဝဿုဝါ သုတ်ဖြင့် အာဝအပြုဖြစ်သော ဝ၏၊ ကို ၊ ပြု, (ဂါဝုံ၊) ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ၊ ကိုလမှည့် အံမောနိဂ္ဂဟိတိစျလပေဟိ သုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ်ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု,ဂါဝုံပြီး။

၈၀-၈၁။ သုဟိနာသုစ-စသဒ္ဒါဖြင့်-ဂေါဏနံမှိဝါ, သုဟိနာသုစ ဤ၂သုတ် တို့၌ တိုက်ရိုက်ပါသော ဝိဘတ်တို့မှ ကြွင်းကျန်သမျှ သိစသော ရှေ့နောက် ဝိဘတ်ရှစ်လုံးတို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏံ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏံကို 'ဂေါ'တည်၊ကိုအနက်ပေး ၊ ဝိဘတ်သက်,သုဟိနာ သုစ သုတ်ပါစသဒ္ဒါဖြင့်နောက် ၊ ဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ ကို ဂေါဏပြု,ဏ ၊ သို့ကပ်, ဂေါဏံကပြီး၏။

၈၁-၈၂။ အံမောနိဂ္ဂဟိတံစျလပေဟိ- စျ,လ,ပ တို့မှနောက်ဖြစ်သော အံဝိဘတ် မအက္ခရာကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အဂ္ဂိ၊ ဣသိ၊ ဂဟာပတိ၊ ဒဏ္ဍိ၊ မဟေသိ၊ ဘိက္ခုံ၊ ပဋုံ၊ သယမ္ဘုံ၊ ရတ္တိ၊ ဣတ္ထိ၊ ဝခုံ၊ ပုလ္လိဂိ၊ ပုမ္ဘာဝေါ၊ပုဏ်ောကိလော။

ရုပ်တွက်။ အဂ္ဂိကို 'အဂ္ဂိ'တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်,ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာသုတ်ဖြင့်အဂ္ဂိ၏ိ-ကိုစျမှည့်,အံမောနိဂ္ဂဟိတံစျလပေ ဟိ သုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ်ကိုနိဂ္ဂဟိတ်ပြု, အဂ္ဂိကပြီး၏။

ဂဟပတိကို 'ဂဟပတိ'တည်၊ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ် သက်, တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ဂဟပတိ၏ ိ- ကိုပမှည့်, အံမောနိဂ္ဂဟိ တံ စျလပေဟိ သုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘတ်ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု, ဂဟပတိကပြီး၏။

ဘိက္ခုံကိုဘိက္ခုတည်၊ ကိုအနက်ပေး ၊ ဝိဘတ်သက်,ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ဘိက္ခု၏ ၊ ကိုလမှည့်, အံမောနိဂ္ဂဟိတံ စျလပေဟိသုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘတ် ကိုနိဂ္ဂဟိတ်ပြု,ဘိက္ခုံကပြီး၏။

၈၂-၈၃။သရလောပေါ မာဒေသ ပစ္စယာဒိမှိသရလောပေတုပကတိ။ အံဝိဘတ်, အာဒေသ, ပစ္စည်း,အာဂုံသရကြောင့် ရှေ့သရကို ချေ၍ နောက်သရကိုပကတိပြုသည်၊ ရှေ့သရမကျေသည်လည်း ရှိသည်။

ပုံစံ။ ပုရိသံ၊ ပုရိသေ၊ ပါပံ၊ ပါပေ၊ ပါပိယော၊ ပါပိဋ္ဌော။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသံကို 'ပုရိသ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, သ်ခွင်း, (ပုရိသ်၊) သရလောပေါ မာဒေသပစ္စယာဒိမှိ စသော ဤ သုတ်ဖြင့် ရှေ့၊ သရကိုချေ၍ နောက်၊ ကိုပကတိပြု, သ်၊ သို့ကပ်, ပုရိသံက ပြီး၏။

၈၃-၈၄။ အယောရဿမေက ဝစနယောသွပိစ- ဧကဝုစ်ဝိဘတ်,ယော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဃမဟုတ်သောဒီဃသရကို ရဿပြုသည်။ သိဝိဘတ်၌ မပြုရ။

ပုံစံ။ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဝခုံ၊ ဝဓုယော၊ ဝဓုယာ။

ရုပ်တွက်။ ဣတ္ထိကို 'ဣတ္ထိ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, တေဣ တ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိ၏ိ-ကို ပမှည့်, အယောရဿမေက ဝစနယောသွပိစ သုတ်ဖြင့်ိ-ကို ိ- ရဿပြု, (ဣတ္ထိ၊) အံမောနိဂ္ဂဟိတံစျ လပေဟိသုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ်ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု, ဣတ္ထိကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၈၄-၉၃။ သဗ္ဗဿဝါအံသေသု- အံဝိဘတ်, သဝိဘတ်တို့ကြောင့် အလုံးစုံသော နွှုပစ္စည်းကို ဝိကပ်အားဖြင့် အသရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတိမံ၊ ဘိက္ခုံ၊ ဗန္ဓုမံ၊ ရာဇာနံ။

ရုပ်တွက်။ သတိမံကို 'သတိမန္ဓု' တည်၊ ကိုအနက်ပေး ၊ ဝိဘတ်သက်, သဗ္ဗဿဝါအံသေသုသုတ်ဖြင့် အလုံးစုံသောန္ဓုကို ၊သရပြု, သရလောပေါ စသော သုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊သရကိုချေနောက်၊ ကိုပကတိပြု, မ်၊ သို့ကပ်, သတိမံကပြီး၏။

၈၅-၁၂၉။ ဣမဿိဒမံသိသု နပုံသကေ- အံဝိဘတ်, သိဝိဘတ်တို့ကြောင့် နပုံလိင်၌သက်သော ဣမသဒ္ဒါကို ဣဒံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣဒံစိတ္တံ ပဿသိ၊ ဣဒံစိတ္တံတိဋ္ဌတိ။

ရုပ်တွက်။ ဣဒံကို 'ဣမ'တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, ဣမဿိဒမံသိသုနပုံသကေ သုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဣမကို ဣဒံပြု, ဣဒံက ပြီး၏။

၈၆-၁၃၀။ အမုဿာဒုံ- အံဝိဘတ်, သိဝိဘတ် တို့ကြောင့် နပုံလိင်၌သက်သော အမုသဒ္ဒါကို အဒုံပြုသည်။

ပုံစံ။ အဒုံပုပ္ပံပဿသိ၊ အဒုံပုပ္ပံဝိရောစတိ။

ရုပ်တွက်။ အဒုံကို 'အမု' တည်၊ ကိုအနက်ပေး ၊ ဝိဘတ်သက်, အမုဿာဒုံ သုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘတ်နှင့်တကွ အမုသဒ္ဒါကို အဒုံပြု,အဒုံက ပြီး၏။

၈၇-၁၄၃။ တံမမံမှိ- အံဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော တုမှသဒ္ဒါကို တံပြု, အမှသဒ္ဒါကိုမံပြုသည်။

ပုံစံ။ တံ၊ မံ။

ရုပ်တွက်။ တံကို 'တုမှ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ သက်, တံမမံမှိသုတ် ဖြင့် ၊ ဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တံပြု, တံကပြီး၏။

၈၈-၁၄၄။ တဝံမမဉ္ဆနဝါ- အံဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော တုမှသဒ္ဒါကို တဝံပြု, အမှသဒ္ဒါကို မမံပြုသည်။

ပုံစံ။ တုဝံပဿသိ၊ မမံပဿသိ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ တဝံကို 'တုမှ' တည်၊ကိုအနက်ပေး၊ဝိဘတ်သက်, တဝံမမဥ္ဇန ဝါ သုတ်ဖြင့် ၊ဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တဝံပြု, တဝံက ပြီး၏။

၈၉-၁၄၆။ တုမှသတုဝံ တွမံမှိ။ အံဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော တုမှသဒ္ဒါကို တုဝံပြု,တွံပြုသည်။

ပုံစံ။ ကလိင်ရသတုဝံမညေ၊ ကဌသတွံမညေ။

ရုပ်တွက်။ တုဝံကို 'တုမှ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ဝိဘတ်သက်, တုမှသတုဝံတွမံမှိသုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ်နှင့်တုမှသဒ္ဒါကို တုဝံပြု, တုဝံပြီး၏။

၉၀-၁၄၆။ နအံမှိ- အံဝိဘတ်ကြောင့် ပုဒ်မှနောက်ဖြစ်ကုန်သော ဝိဘတ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော တုမှသဒ္ဒါကို တေပြု, အမှသဒ္ဒါကို မေပြုခြင်းတို့ကို တားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ ပသေယျတံ ဝဿသတံအာရောဂျံသောမံဗြဝီတိ။

ရုပ်တွက်။ တံကို 'တုမှ' တည် ၊ကိုအနက်ပေး၊ဝိဘတ်သက်, တေမေကဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် တုမှသဒ္ဒါကိုဝိဘတ်နှင့်တကွ တေပြုမည် ဖြစ်သော်လည်း၊ဝိဘတ်အရာ၌မပြုရ, တံမမံမှိ သုတ်ဖြင့် တုမသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တကွ တံပြု, တံကပြီး၏။

၉၁-၁၇၅။ တဿဝါနတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော လိင်တို့နောင် တသဒ္ဒါကို အချို့နပြုသည်။

ပုံစံ။ နာယ၊ တာယ၊ နံ၊ တံ၊ နေ၊ တေ။

ရုပ်တွက်။ နံကို 'တ'တည်၊ကိုအနက်ပေး၊ဝိဘတ်သက်, တဿဝါ နတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ သုတ်ဖြင့် တကို နပြု,နဲခွင်း, ၊ကြွင်းချေ,နဲ၊သို့ကပ်, နံက ပြီး၏။

၉၂-၁၈၈။ ဗြဟ္မတ္ထသခရာဇာဒိတော အမာနံ- ဗြဟ္မ, အတ္တ, သခ, ရာဇ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နောင်ဖြစ်သော အံဝိဘတ်ကို အချို့အာနံ ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဗြဟ္မာနံ၊ အတ္တာနံ၊ သခါနံ၊ ရာဇာနံ။

ရုပ်တွက်။ ဗြဟ္မာနံကို 'ဗြဟ္မ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ဝိဘတ်သက်, ဗြဟ္မတ္ထ သခရာဇာ ဒိတောအမာနံသုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ်ကို ါနံပြု, ဟ္မ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, ဗြဟ္မာနံ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၉၃-၁၉၆။ သုနမံသုဝါ- သုဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, အံဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏ အဆုံးအသရကို ဝိကပ်အားဖြင့်အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သခါရေသု၊ သခါရာနံ၊ သခါရံ။

ရုပ်တွက်။ သခါရံကို 'သခ'တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, သုနမံသုဝါ သုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကို ါ ရပြု, (သခါရ)ရ်ခွင်း, ကြွင်းချေ, ရ်၊ သို့ကပ်, သခါရံကပြီး၏။

၉၄-၂၀၀။ အညေသွာရတ္တံ -သိမှတစ်ပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် သတ္တု ပိတု အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးဥသရကို အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္တာရံ၊ ပိတရံ၊ မာတရံ၊ ဘာတရံ၊ ကတ္တာရံ။

ရုပ်တွက်။ သတ္တာရံကို 'သတ္တု'တည်၊ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, အညေ သွာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် သတ္တု၏ အဆုံး ၊ သရကို ါ ရပြု, (သတ္တာရ၊) ရ်ခွင်း, ချေ,ရ်၊ သို့ကပ်၊ သတ္တာရံကပြီး၏။

၉၅-၂၁၁။အတ္တန္တောဟိသို့မနတ္တံသုတ်၏အနတ္တဘာဝသဒ္ဒါ -အလုံးစုံသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် အတ္တသဒ္ဒါကို သကပြုသည်။

ပုံစံ။ သကော၊ သကာ၊ သကံ၊ သကေ။

ရုပ်တွက်။ သကံကို 'အတ္တ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, အတ္တန္တော ဟိသို့မနတ္တံ သုတ်ပါ အနတ္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် အတ္တကိုသကပြု, က်ခွင်းချေ, ကပ်,သကံ ကပြီး၏။

၉၆-၂၂၃။ အံယမီတော ပသညတော- ပအမည်ရသော ဤသရ နောင် အံ ကိုယံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိံ။

ရုပ်တွက်။ ဣတ္ထိယံကို 'ဣတ္ထီ' တည်၊ ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထီ၏-ကို ပမှည့်, အံယမီတော ပသညတော သုတ်ဖြင့် ပမည်သော-သရနောင်၊ ဝိဘတ်ကိုယံပြု, အယော ရဿ မေကဝစနယောသွပိစ သုတ်ဖြင့်-သရကို-ရဿပြု, ဣတ္ထိယံ ကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၉၃-၂၂၄။ နံ့ဈတော ကတရသာ-ပြုအပ်ပြီးသော ရသဖြစ်သော ဈမည်သောဣသရနောင် အံဝိဘတ်ကို နံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒဏ္ဍီနံ၊ ဘောဂိနံ။

ရှုပ်တွက်။ ဒဏ္ဍီနံကို 'ဒဏ္ဍီ' တည်၊ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာဈလာ သုတ်ဖြင့် ဒဏ္ဍီ၏-ကို ဈမှည့်, အယောရသ မေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်ဖြင့်-ကို-ရသပြု, နံ့ဈတော ကတရသာ သုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘက်ကိုနံပြု, ဒဏ္ဍီနံကပြီး၏။

၉၈-၂၂၉။ သေသေသုစ- ဝပစ္စည်းမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းဝိဘတ်တို့ ကြောင့်လည်း ကိသဒ္ဒါကို ကပြုသည်။

ပုံစံ။ ကံပကာရံ ကထံ။

ရှုပ်တွက်။ ကံကို'ကိ' တည်၊ကိုအနက်ပေး၊ ဝိဘတ်သက်,သေသေသု သုတ်ဖြင့် ကိသဒ္ဒါကို ကပြု, ဂ်ခွင်း, ဣ, ကပ်, ကံကပြီး၏။

တတိယာနာဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၉၉-၃၄။ ယောသုသုတ်စသဒ္ဒါဖြင့်- နာ,သ္မာ, သ္မိ,သုဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ အစိတ်ဩကို အာဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝေန၊ ဂါဝါ၊ ဂါဝေ၊ ဂါဝေသု။

ရှုပ်တွက်။ ဂါဝေနကို 'ဂေါ' တည်ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, ယောသုစ သုတ်ပါစသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ေ-ကို ါဝပြု, (ဂါဝနာ) အတောနေန သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ဧနပြု,ဝ်ဧသို့ကပ်, ဂါဝေနကပြီး၏။

၁၀၀-၈၁။ သုဟိနာသုစ-သုဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်, နာဝိဘတ်တို့ကြောင့် လည်း ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏေသု၊ ဂေါဏေဟိ၊ ဂေါဏေန။

ရှုပ်တွက်။ ဂေါဏေနကို 'ဂေါ' တည်ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, သုဟိနာသုစ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြု, အတောနေန သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကိုဧနပြု, ဏ်ခွင်း,ဣ, ဏ်ဧသို့ကပ်, ဂေါဏေနက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၀၁-၈၄။ အယောရသ မေကဝစနယောသွပိစ- ဧကဝုစ်ဝိဘတ်,

ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ယမဟုတ်သော ဒီယသရကို ရသပြု သည်။ သိဝိဘတ် နှောင်ရာ၌မပြုရ။

ပုံစံ။ ဣတ္ထိယာ၊ ဒဏ္ဍိနာ၊ ဝဓုယာ၊ သယမ္ဘုနာ။

ရှုပ်တွက်။ ဣတ္ထိယာကို 'ဣတ္ထိ ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,

တေဣတ္ထိချာပေါ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိ၏ိ-ကိုပမှည့်, အယောရသ မေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်ဖြင့်ိ-ကိုိ-ရသပြု, ပတောယာသုတ်ဖြင့် ပမည်သော ိ- နောင်နာဝိဘတ်ကို ယာပြု, ဣတ္ထိယာကပြီး၏။

ဒဏ္ဍိနာကို 'ဒဏ္ဍီ' တည်၊ ဖြင့် အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ဒဏ္ဍီ၏ီ-ကို စျမှည့်, အယောရသမေက ဝစနယောသွပိစသုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရသပြု, ဒဏ္ဍိနာကပြီး၏။

၁၀၂-၉၈။ မာတုလာဒီန မာနတ္ထမီကာရေ-အာနတ္ထသဒ္ဒါ- အာနတ္ထသဒ္ဒါ

ပိုဖြင့် ယော, နာ, သဝိဘတ်တို့ကြောင့် နဒီသဒ္ဒါ၏ဒီကို ဇော, ဇာဝိဘတ်နှင့် တကွပြုသည်။

ပုံစံ။ နဇော သန္ဒန္တိ၊ နဇာ ကတံ တရဏီ၊ နဇာ နေရဉ္ဇာယတီရေ။

ရှုပ်တွက်။ နဇာကို 'နဒီ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,

မာတုလာဒီန မာနတ္ထမီကာရေ သုတ်ပါ အာနတ္ထသဒ္ဒါပိုဖြင့် နာဝိဘတ်ကြောင့် နဒီ၏ ဒီသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဇာပြု, နဇာကပြီး၏။

၁၀၃-၁၀၃။ အတော နေန- အကာရန္တနောင် နာဝိဘတ်ကို ဧနပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗေန၊ ယေန၊ တေန၊ ကေန၊ အနေန၊ ပုရိသေန။

ရှုပ်တွက်။ သဗ္ဗေနကို 'သဗ္ဗ'တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,

အတော နေန သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကိုဧနပြု, ဗ္ဗ၌ဗင်း, ဗျ, ဗ္ဗ၌ကပ်, သဗ္ဗေနကပြီး၏။

၁၀၄-၁၀၅။ သောဝါ- အကာရန္တနောင် နာဝိဘတ်ကို သောပြုသည်။

ပုံစံ။ အတ္ထသော ဓမ္မဇာနာတိ၊ ဗျဉ္ဇနသော အတ္ထံဇာနာတိ။ အက္ခရသော၊

သုတ္တသော၊ ပဒသော၊ ယသ သော၊ ဥပါယသော၊ သဗ္ဗသော၊ ထာမသော။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ အတ္ထသောကို 'အတ္ထ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, သောဝါ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို သောပြု, အတ္ထသောကပြီး၏။

၁၀၅-၁၁၁။ ဃတော နာဒီနံ- ဃအမည်ရှိသော အာမှနောင်ဖြစ်ကုန်သော နာစသောဝိဘတ် ၅လုံးကိုအာယပြုသည်။

ပုံစံ။ ကညာယ ကတံ ကမ္မံ၊ ကညာယ ဒီယတေ၊ ကညာယနိဿဋ္ဌံဝတ္ထံ ကညာယ ပရိဂ္ဂဟော၊ ကညာယ ပတိဋ္ဌိတံသီလံ။

ရုပ်တွက်။ ကညာယကို 'ကညာ'တည်၊ဖြင့် အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, အာယော သုတ်ဖြင့် ကညာ၏ ါကိုဃမှည့်, ဃတောနာဒီနံ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ါ ယပြု, သရလောပေါ စသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ါ ကိုချေ, နောက် ါယကို ပကတိပြု, ည ါယသို့ကပ်, ကညာယကပြီး၏။

၁၀၆-၁၁၂။ ပတောယာ- ပအမည်ရှိသော ဣဝဏ် ဥဝဏ်နောင်ဖြစ်သော နာ စသော ဝိဘတ်၅-လုံးကို ယာပြုသည်။

ပုံစံ။ ရတ္တိယာ၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဒေဝိယာ၊ ဓေနုယာ၊ ယာဂုယာ၊ ဝဓုယာ။

ရုပ်တွက်။ ရတ္တိယာကို 'ရတ္တိ'တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, ပတောယာ သုတ်ဖြင့် ရတ္တိ၏ ၀ ကိုပမှည့်, ပတောယာသုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ယာပြု,ရတ္တိယာကပြီး၏။

၁၀၇-၁၂၇။ တောတိတာ သသ္မိနာသု-သဝိဘတ်, သ္မိဝိဘတ်,နာဝိဘတ် တို့ကြောင့် န္တုသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ တောပြု,တိပြု, တာပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝတော၊ ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝတာ။

ရုပ်တွက်။ ဂုဏဝတာကို 'ဂုဏဝန္တု' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,တောတိတာ သသ္မိနာသု သုတ်ဖြင့် န္တုသဒ္ဒါကို နာဝိဘတ် နှင့်တ[illegible] တာပြု, ဂုဏဝတာကပြီး၏။-

၁၀၈-၁၃၇။နာမ္ဒိရညာဝါ- နာဝိဘတ်ကြောင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တ[illegible] ရညာပြုသည်။

ပုံစံ။ တေနရညာကတံ၊ ရာဇေနဝါကတံ။

ရုပ်တွက်။ ရညာကို 'ရာဇ' တည်၊ နာဝိဘတ်သက်, နာမ္ဒိရညာဝါ သုတ်[illegible] နာဝိဘတ်နှင့်တကွ ရာဇသဒ္ဒါကို ရညာပြု, ရညာကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၀၉-၁၄၅။ နာမှိတယာမယာ- နာဝိဘတ်ကြောင့် တုမှသဒ္ဒါအမှသဒ္ဒါတို့ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ တယာပြု, မယှာပြုသည်။

ပုံစံ။ တယာ၊ မယာ ကတံ။

ရုပ်တွက်- တယာကို 'တုမှ' တည်၊သည်အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တရိစ သုတ်ဖြင့် အဝုတ္တကတ္တားအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် နာဝိဘတ် သက်, နာမှိတယာ မယာသုတ်ဖြင့်တုမှသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တကွ တယာပြု, တယာကပြီး၏။

၁၁၀-၁၅၀။ ဝါတတိယေစ- တတိယာဧကဝုစ်ဝိဘတ်ကြောင့်လည်း ပုဒ်နောင်ဖြစ်ကုန်သော တုမှ, အမှသဒ္ဒါတို့ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ တေ မေပြုသည်။

ပုံစံ။ ကတံတေပါပံ၊ ကတံမေပါပံ။

ရုပ်တွက်။ တေကို 'တုမှ'တည်၊ သည်အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တရိစ သုတ်ဖြင့် အဝုတ္တကတ္တားအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ်နာဝိဘတ် သက်, ဝါတတိယေစ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တေပြု, တေကပြီး၏။

၁၁၁-၁၅၉။ ဥနာမှိစ- နာဝိဘတ်ကြောင့်လည်း ပုမသဒ္ဒါ၏အဆုံးအသရကိုဥပြု, အာပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုမာနာ၊ ပုမုနာ၊ ပုမေနဝါ။

ရုပ်တွက်။ ပုမာနာကို 'ပုမ' တည်၊ဖြင့် အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, ဥနာမှိစ သုတ်ဖြင့် ပုမ၏အစိတ် ၊သရကို ါ ပြု, ပုမာနာက ပြီး၏။

ပုမုနာကို 'ပုမ' တည်၊ ဖြင့် အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, ဥနာမှိစ သုတ်ဖြင့် ပုမ၏အဆုံး ၊သရကို ု သရပြု, ပုမုနာကပြီး၏။

၁၁၂-၁၆၀။ အကမ္မန္တဿစ- နာဝိဘတ်ကြောင့် ကမ္မသဒ္ဒါ၏'အဆုံးအသရကိုလည်း အသရပြု, ဥသရပြုသည်။ စသဒ္ဒါပိုဖြင့် နာဝိဘတ်, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့်မယဝ, ယုဝသဒ္ဒါ၏ အစိတ်အကိုအာပြုသည်။

ပုံစံ။ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မနာ၊ ကမ္မေနဝါ။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ ကမ္မုနာကို 'ကမ္မ'တည်ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,
အကမ္မန္တတဿစ သုတ်ဖြင့် ကမ္မသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကိုဥသရပြု,
ကမ္မုနာကပြီး၏။

ကမ္မနာကို 'ကမ္မ' တည်၊ နာဝိဘတ်သက်, အကမ္မန္တဿစ သုတ်ဖြင့်
ကမ္မ၏အဆုံး ကို ၊သရထပ်ပြု, ကမ္မနာကပြီး၏။

စသဒ္ဒါပုံစံ။ မယဝါနာ၊ မယဝေနဝါ။ ယုဝါနာ၊ ယုဝေနဝါ။

ရှုပ်တွက်။ မယဝါနာကို 'မယဝ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,
အကမ္မန္တဿစ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် မယဝ၏အဆုံး သရကို ါ သရပြု,
မယဝါနာပြီး၏။

၁၁၃-၁၇၁။ အနိမိနာမ္မိစ- နာဝိဘတ်ကြောင့် အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကို
အမြဲအန ပြု ဣမိပြုသည်။

ပုံစံ။ အနေန ဧမ္မဒါနေန သုခိတာ ဟောတုသာပဇာ။
ဣမိနာ ဗုဒ္ဓပူဇေန၊ ပတ္တာန အမတံပဒံ။

ရှုပ်တွက်။ အနေနကို 'ဣမ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်,
အနိမိနာမ္မိစ သုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို အနပြု(အနနာ) အတော နေန
သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ဇနပြု, နိဒ္ဓင်းချေ, ကပ်အနေနကပြီး၏။

၁၁၄-၁၈၁။ မနောဂဏာ ဒိတော သ္မိနာနမိအာ -မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါ
နောင်ဖြစ်ကုန်သော သ္မိဝိဘတ်ကို ဣပြု, နာဝိဘတ်ကို အာပြုသည်။

ပုံစံ။ မနသိ၊ သိရသိ၊ မနသာ၊ သိရသာ၊ ဝစသာ၊ ဝယသာ၊ ယသသာ၊
တေဇသာ၊ ဥရသာ၊ ထာမသာ။

ရှုပ်တွက်။ မနသာကို 'မန' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, မနော
ဂဏာဒိတော သ္မိနာနမိအာ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ါပြု,
သသရေဝါ ဂမောသုတ်ဖြင့် သ်လာ, သ်-ါသ္မိကပ်, မနသာကပြီး၏။

၁၁၅-၁၉၄။ သခန္ဓသိနော နာနံသေသု- နောအပြု, နာဝိဘတ်,နံဝိဘတ်,
သဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏အဆုံးအသရကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ သခိနော၊ သခိနာ၊ သခိနံ၊ သခိသ။

http://www.dhammadownload.com

ရူပ်တွက်။ သခိနာကို 'သခ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, သခန္ဓသိနောနာ နံသေသု သုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါ၏ ၊ ကို ိ ပြု, သခိနာက ပြီး၏။

၁၁၆-၁၉၈။ ဥတ္ထံသနာသု- သဝိဘတ်, နာဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဗြဟ္မ သဒ္ဒါ၏ အဆုံးအသရကို ဥသရပြုသည်။

ပုံစံ။ ဗြဟ္မုနော၊ ဗြဟ္မုနာ။

ရူပ်တွက်။ ဗြဟ္မုနာကို 'ဗြဟ္မ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, ဥတ္ထံသနာသုသုတ်ဖြင့် ဗြဟ္မ၏'အဆုံး ၊သရကို ၊သရပြု, ဗြဟ္မုနာက ပြီး၏။

၁၁၇-၂၀၇။ နာအာ- အာရအပြုနောင် နာဝိဘတ်ကိုအာပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထာရာ၊ ပိတရာ၊ မာတရာ၊ ဘာတရာ၊ ဓီတရာ၊ ကတ္တာရာ၊ ဝတ္ထာရာ။

ရူပ်တွက်။ သတ္ထာရာကို ' သတ္ထ' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, အညေသွာရတ္ထံ သုတ်ဖြင့် သတ္ထ၏အဆုံး ၊ ကို ၊ ရပြု, (သတ္ထာရနာ) နာအာ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ၊ သရပြု, ရ်ခွင်းချေ,ကပ်, သတ္ထာရာက ပြီး၏။

ပိတရာကို 'ပိတု' တည် ၍တွက်, မာတရာကို မာတုတည်၍ တွက်လေ။

၁၁၈-၂၀၉။ ပိတာဒီန မသိမ္မိ- သိမ္ပတစ်ပါးသော ဝိဘတ်ကြောင့် ပိတု အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏အာရ၏ အာကိုအရသပြုသည်။

ပုံစံ။ ပိတရာ၊ မာတရာ၊ ဘာတရာ၊ ဓီတရာ၊ ပိတရော။ မာတရော၊ ဘာတရော၊ ဓီတရော။

ရူပ်တွက်။ ပိတရာကို 'ပိတု' တည်၊ ဖြင့်အနက်ပေး နာဝိဘတ်သက်, အညေသွာရတ္ထံ သုတ်ဖြင့် ပိတုသဒ္ဒါ၏ ၊ သရကို ၊ ရပြု, ပိတာဒီနမသိမ္မိ သုတ်ဖြင့် ၊ ရအပြု၏ ၊ ကို ၊ရသပြု, နာအာသုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ၊ သရပြု, ရ ၊သို့ ကပ်, ပိတရာပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

တတိယာ, ပဠမိ ဟိုဝိဘတ်ကို စီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁၁၉-စ၁။ သုဟိနာသုစ- သုဝိဘတ်, ဟိုဝိဘတ်, နာဝိဘတ် တို့ကြောင့် လည်း ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏာပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏောသု၊ ဂေါဏောဟိ၊ ဂေါဏောန။

ရှုပ်တွက်။ ဂေါဏောဟိကို 'ဂေါ' တည်၊ တို့ဖြင့်/တို့မှအနက်ပေး ဟိုဝိဘတ်သက်, သုဟိနာသုစ သုတ်ဖြင့် ဟိုဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏာပြု, သုဟိသွကာရောဇ သုတ်ဖြင့် ဟိုဝိဘတ်ကြောင့် ဏ၏အစိတ် ।ကို ဇပြု ဂေါဏောဟိကပြီး၏။

၁၂၀-စ၉။ သုနုံဟိသုစ- သုဝိဘတ်,နုံဝိဘတ်, ဟိုဝိဘတ် တို့ကြောင့် ရဿသရတို့ကို ဒီဃပြု၍ အချို့မပြုသည်လည်းရှိသည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိသု၊ အဂ္ဂိနုံ၊ အဂ္ဂိဟိ၊ ရတ္တိသု၊ ရတ္တိနုံ၊ ရတ္တိဟိ၊ ဘိက္ခုသု၊ ဘိက္ခုနုံ၊ ဘိက္ခုဟိ၊ ပုရိသာနုံ။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂိဟိကို 'အဂ္ဂि' တည်၊တို့ဖြင့်/တို့မှအနက်ပေးဟိုဝိဘတ်သက်, သုနုံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ဟိုဝိဘတ်ကြောင့် အဂ္ဂိသဒ္ဒါ၏အစိတ် ိ ကို ီ- ဒီဃပြု, အဂ္ဂိဟိကပြီး၏။

၁၂၁-၉၀။ ပဠာ ဒီန မတ္တံ- သုဝိဘတ်, နုံဝိဘတ်, ဟိုဝိဘတ်, တို့ကြောင့် ပဠအစ အဌာရသ အဆုံးရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးသရ ကို အသရပင်ထပ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဠသု၊ ပဠနုံ၊ ပဠဟိ၊ ဆသု၊ ဆနုံ၊ ဆဟိ။

ရှုပ်တွက်။ ပဠဟိကို 'ပဠ' တည်၊ တို့ဖြင့်/တို့မှအနက်ပေး ဟိုဝိဘတ်သက်, ပဠာဒီနမတ္တံသုတ်ဖြင့် နောက်ဟိုဝိဘတ်ကြောင့် ပဠ၏ ।သရကို ।သရပြု, ပဠဟိကပြီး၏။

၁၂၂-၉၂။ ရ္ဓသဿန္ဓော ယောသုစ။ ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်ဂင်း, သု, နုံ, ဟိုဝိဘတ်တို့ကြောင့်ဂင်း၊ ရ္ဓပစ္စည်း၏အဆုံးဥသရကို အသရပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝန္ဓော၊ ဂုဏဝန္ဓေ၊ ဂုဏဝန္ဓေသု၊ ဂုဏဝန္ဓာနုံ၊ ဂုဏဝန္ဓေဟိ။

http://www.dhammadownload.com

ရူပ်တွက်။ ဂုဏာဝန္တေဟိကို 'ဂုဏာဝန္တ' တည်၊ တို့ဖြင့်/တို့မှအနက်ပေး ဟိဝိဘတ်သက်, နှုတ်ယူသည့်ဩဘာသုစသုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကြောင့် နှုတ်၏ ၊ သရကို ၊သရပြု, သုဟိသွကာရောဇ သုတ်ဖြင့်ဟိကြောင့် ဝန္တ၏အဆုံး သရကို ဇပြု, ဂုဏာဝန္တေဟိကပြီး၏။

၁၂၃-၉၉။ သွာဟိ သ္မိံ မှာဘိမ္ဟိ ဝါ- အလုံစုံးသော လိင်နောင်ဖြစ်ကုန်သော သ္ဝါဝိဘတ်ကိုမှာ, ဟိဝိဘတ်ကိုဘိ, သ္မိဝိဘတ်ကိုမှ အပြုတို့ကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရိသမှာ၊ ပုရိသသ္ဝာ၊ ပုရိသေဟိ၊ ပုရိသေဘိ၊ ပုရိသမ္ဟိ၊ ပုရိသသ္မိ။

ရူပ်တွက်။ ပုရိသေဘိကို 'ပုရိသ' တည်၊ တို့ဖြင့်အနက်ပေးဟိဝိဘတ်သက်, သုဟိကာရောဇသုတ်ဖြင့် သ္ဝ၏အစိတ် ၊သရကိုဇပြု, သ္ဝေဟိ ကပြီး၏။

၁၂၄-၁၀၁။ သုဟိသ္ဝကာရောဇ- သုတ်ဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့်အ အက္ခရာကို ဇပြုသည်။

ပုံစံ။ သ္ဝေသု၊ ယေသု၊ တေသု၊ ကေသု၊ ပုရိသေသု၊ ဣမေသု၊ကုသလေသု၊ ဣမေဟိ၊ ကုသလေဟိ၊ တုမှေဟိ၊ အမှေဟိ။

ရူပ်တွက်။ သ္ဝေဟိကို 'သ္ဝ' တည်၊ တို့ဖြင့်/တို့၏အနက်ပေး ဟိဝိဘတ် သက်, သုဟိသ္ဝကာရောဇ သုတ်ဖြင့် သ္ဝ၏အစိတ် ၊သရကို ဇ-ပြု သ္ဝေဟိကပြီး၏။

၁၂၅-၁၅၁။ ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော- တတိယာ ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်ကြောင့် ပုဒ်နောင်ဝိဘတ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော တုမှသဒ္ဒါကိုဝေါ, အမှသဒ္ဒါကို နောပြုသည်။

ပုံစံ။ ကတံဝေါကမ္မံ၊ ကတံနောကမ္မံ။

ရူပ်တွက်။ ဝေါကို'တုမှ' တည်၊ တို့ဖြင့်အနက်ပေး ဟိဝိဘတ်သက်, ဗဟု ဝစနေသုဝေါနော သုတ်ဖြင့် တုမှသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဝေါပြု, ဝေါပြီး၏။ နောကို 'အမှ'တည်၊ ဟိဝိဘတ်သက်, ဤသုတ်ဖြင့်အမှသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွနောပြု, နောပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၂၆-၁၅၇။ ဟိဝိဘတ္တိမှိစ-ဟိဝိဘတ်ကြောင့်လည်း ပုမသဒ္ဒါ၏အဆုံး အကို အာနေပြုသည်။ စသဒ္ဒါဖြင့်သိယော, အံယောဝိဘတ် တို့ကြောင့် မယဝ, ယုဝသဒ္ဒါ၏အစိတ်အကိုအာနပြု, ၍သဝိဘတ်သွာ ဝိဘတ် တို့ကြောင့်ပုမ, ကမ္ပ, ထာမသဒ္ဒါ, တို့၏အစိတ်အကို ဥပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုမာနေဟိ၊ ပုမာနေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ပုမာနေဟိကို 'ပုမ'တည်၊ တို့ဖြင့်အနက်ပေး ဟိဝိဘတ်သက်, ဟိဝိဘတ္တိမှိစ သုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ပုမသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကို ါနေပြု, ပုမာနေဟိကပြီး၏။

၁၂၇-၁၆၉။ ရာဇဿ ရာဇု သုနံဟိ သုစ။ သုဝိဘတ်,နံဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ် ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ရာဇကို ရာဇုပြု, မပြုသည်လည်းရှိ၏။

ပုံစံ။ ရာဇူသု၊ ရာဇူနံ၊ ရာဇူဟိ။

ရုပ်တွက်။ ရာဇူဟိကို 'ရာဇ'တည်၊ ဟိဝိဘတ်သက်, ရာဇဿရာဇုသုနံဟိ သုစသုတ်ဖြင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ရာဇုပြု, သုနံဟိသုစသုတ်ဖြင့် ရာဇု၏ ၊ကို ူ ဒီယပြု, ရာဇူဟိကပြီး၏။

၁၂၈-၁၉၅။ အာရော ဟိမှိဝါ- ဟိဝိဘတ်ကြောင့် သခ၏အဆုံး အသရကို ဝိကပ်အားဖြင့် အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သခါရေဟိ၊ သခေဟိ။

ရုပ်တွက်။ သခါရေဟိကို 'သခ' တည်၊ ဟိဝိဘတ်သက်, အာရောဟိမှိဝါ သုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါ၏ အဆုံးသရကို ါရပြု, ခွင်း, ချေ, ကပ်, (သခါရ ဟိ) သုဟိသွကာရောဧ သုတ်ဖြင့် နောက်ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ရ၏ ၊သရကို ဧပြု, သခါရေဟိကပြီး၏။

၁၂၉-၂၀၀။ အညေသွာရတ္တံ- သိမှတစ်ပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် သတ္တူ ပိတုအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏အဆုံးဥကို အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္တာရေဟိ၊ ပိတရေဟိ၊ မာတရေဟိ၊ ဘာတရေဟိ၊ ကတ္တာရေဟိ။

ရုပ်တွက်။ သတ္တာရေဟိကို 'သတ္တူ' တည်၊ တို့ဖြင့်/တို့မှအနက်ပေး ဟိဝိဘတ်သက်, အညေသွာရတ္တံသုတ်ဖြင့် သတ္တူ၏အစိတ် ၊ကို ါရပြု,

http://www.dhammadownload.com

သုဟိသွကာရော ဧသုတ်ဖြင့်ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ရ၏အစိတ် ၊သရကိုဧပြု, သတ္ထာရေဟိကပြီး၏။

၁၃၀-၂၁၁။ အတ္ထန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ- ဟိဝိဘတ်ကြောင့် အတ္တသဒ္ဒါ၏ အဆုံးအသရကို အနပြုသည်။

ပုံစံ။ အတ္တနေဟိ၊ အတ္တနေဘိ။

ရုပ်တွက်။ အတ္တနေဟိကို 'အတ္တ' တည်၊ ဟိဝိဘတ်သက်, အတ္တန္တောဟိ သ္မိမနတ္တံသုတ်ဖြင့် နောက်ဟိဝိဘတ်ကြောင့် အတ္တသဒ္ဒါ၏ အဆုံး ၊သရကို ၊နပြု, သုဟိသွကာရောဧသုတ်ဖြင့် နဏ်အစိတ် ၊သရကိုဧပြု, အတ္တနေဟိကပြီး၏။

စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီသဝိဘတ်ကို စီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁၃၁-၆၁။ သာဂမော သေ- သဝိဘတ်ကြောင့် သလာခြင်းကိုစီရင်သည်။

ပုံစံ။ ပုရိသဿ၊ အဂ္ဂိဿ၊ ဣသိဿ၊ ဘိက္ခုဿ၊ သယမ္ဘုဿ၊ အဘိဘုဿ။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသဿကို 'ပုရိသ' တည်၊ ယောက်ျားအား၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သာဂမောသေသုတ်ဖြင့် နောက်သဝိဘတ် ကြောင့် ရှေ့၌သ်လာ, ပုရိသဿကပြီး၏။

၁၃၂-၆၂။ သံသာသွေက ဝစနေသုစ- ဧကဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြုသာ အပြုတို့ကြောင့်လည်း သလာသည်။

ပုံစံ။ ဧတိဿံ၊ ဧတိဿာ၊ ဣမိဿံ၊ ဣမိဿာ၊ တိဿံ၊ တိဿာ၊ တဿံ၊ တဿာ။

ရုပ်တွက်။ ဧတိဿာကို 'ဧတာ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေးသဝိဘတ် သက် အာယောသုတ်ဖြင့် ဧတာ၏ ၊ ကို ယမှည့်, ယပတော သ္မိသာနံ သံသာသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုသာပြု ဧတိမာသမိ သုတ်ဖြင့် ဧတာ၏ ၊ ကို ိ ပြု(ဧတိသာ) သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ် သာအပြု နှောင်းသောကြောင့် ရှေ့၌ သ်လာ, ဧတိဿာကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၃-၆၃။ ဧတိမာသမိ-ကေဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြုသာ အပြုတို့ကြောင့် ဧတော,ဣမာသဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးအာကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ ဧတိသံ၊ ဧတိသာ၊ ဣမိသံ၊ ဣမိသာ။

ရှုပ်တွက်။ မိသံကို 'ဣမာ' တည်၊ အား/၏ အနက်ပေး သဝိဘတ်သက် အာယော သုတ်ဖြင့် ဣမာ၏ ါ ကို ယမှည့် ယပတော သို့သာနံသံသာ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုသာပြု ဧတိမာသမိ သုတ်ဖြင့် ဣမာ၏ ါ ကို ိ ပြု (ဣမိသာ) သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်သာအပြု ကြောင့် ရှေ့၌သလာ ဣမိသာကပြီး၏။

၁၃၄-၆၄။ တသာဝါ- ဧကဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြု, သာအပြုတို့ ကြောင့် တာသဒ္ဒါ၏ အဆုံးအာကိုအချို့ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ တိသံ၊ တသံ၊ တိသာ၊ တသာ။

ရှုပ်တွက်။ တိသာကို 'တာ' တည်အာ/၏ အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, အာယောသုတ်ဖြင့် တာ၏ါသရကို ယမှည့်, ယပတော သို့သာနံသံသာ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုသာပြု, တသာဝါသုတ်ဖြင့် တာ၏ ါ သရကို ိ သရပြုသံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်သာအပြုကြောင့် ရှေ့၌ သ်လာ, တိသာကပြီး၏။

၁၃၅-၆၅။ တတော သသ ဿာယ- ထိုတာ, ဧတော, ဣမာသဒ္ဒါတို့ နောင်ဖြစ်သော သဝိဘတ်ကို ဿာယပြုသည်။

ပုံစံ။ တိဿာယ၊ ဧတိဿာယ၊ ဣမိဿာယ။

ရှုပ်တွက်။တိဿာယကို'တာ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, တတောသသဿာယ သုတ်ဖြင့် သကိုဿာယပြု, တသာဝါ သုတ်ဖြင့် တာ၏အဆုံး ါသရကို ိ သရပြု, တိဿာယကပြီး၏။

၁၃၆-၆၆။ယောရသံ-ကေဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြု,သာအပြုတို့ကြောင့် ယမည်သော အာကိုအရသပြုသည်။

ပုံစံ။ တသံ၊ တသာ၊ ယသံ၊ ယသာ၊ သဗ္ဗသံ၊ သဗ္ဗသာ။

ရှုပ်တွက်။ တသာကို 'တာ' တည် ।အား/၏အနက်ပေးသဝိဘတ်သက်,

http://www.dhammadownload.com

အာယောသုတ်ဖြင့်တာ၏ ါကို ယမှည့်, ယပတော သို့သာနံသံ သာ သုတ်ဖြင့် သကိုသာပြု, သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် ရှေ့၌သ် လာ, ယောရဿံသုတ်ဖြင့် ယမည်သော ါသရကို ၊ရဿပြု, တဿာက ပြီး၏။

၁၃၇-၇၃။ ဂါဝသေ- သဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏အစိတ်ဩကို အာဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝဿ။

ရှုပ်တွက်။ ဂါဝဿကို 'ဂေါ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, ဂါဝသေသုတ်ဖြင့် နောက်သဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ေါ ကို ါ ဝပြု, သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့် ရှေ့၌သ်လာ, ဂါဝသေကပြီး၏။

၁၃၈-၇၅။ အဝံမှိစ- စသဒ္ဒါဖြင့် ဂါဝသေ, ယောသုစ ရှေ့ ၂သုတ်တို့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော ယောနှစ်လုံးနာ, သနှစ်ဖြာ, သွာ, သို့, သုဟူ သော ဝိဘတ် ရှစ်လုံးတို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ဩကို အဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂဝဿ၊ ဂဝေါ၊ ဂဝေန၊ ဂဝါ၊ ဂဝေ၊ ဂဝေသု

ရှုပ်တွက်။ ဂဝဿကို 'ဂေါ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေးသဝိဘတ်သက်, အဝံမှိစသုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် ဂေါ၏ေါကို ၊ဝပြု, (ဂဝသ) သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့် ရှေ့၌သလာ, ဂဝဿကပြီး၏။

၁၃၉-၈၁။ သုဟိနာသုစ- စသဒ္ဒါဖြင့်ဂေါဏနံမှိဝါ, သုဟိနာသုစနှစ်သုတ် တို့၌ တိုက်ရိုက်ပါသောဝိဘတ်တို့မှ ကြွင်းကျန်သမျှ သိစသော ဝိဘတ် တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏအပြုဌင်း, နံဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဂေါသဒ္ဒါကို ဂုအပြုကို ဌင်းပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ၊ ဂေါဏံ၊ ဂေါဏေ၊ ဂေါဏဿ၊ ဂေါဏေမှာ ဂေါဏမှိ၊ ဂုနွံ၊ ဂဝယေဟိ၊ ဂဝယေဘိ။

ရှုပ်တွက်။ ဂေါဏဿကို'ဂေါ'တည်၊အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သုဟိနာသုစသုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါပိုဖြင့် နောက်သဝိဘတ် ကြောင့် ရှေ့ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြု, သာဂမောသေသုတ်ဖြင့် ရှေ့၌သလာ, ဂေါဏဿပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၄၀-၉၃။ သဗ္ဗဿဝါ အံသေသု- အံဝိဘတ် သဝိဘတ်တို့ကြောင့်အလုံး စုံသောန္တုပစ္စည်းကို ဝိကပ်အားဖြင့်အသရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတိမံဘိက္ခုံ၊ သတိမန္တံဝါဘိက္ခုံ၊ ဗန္ဓုမံရာဇာနံ၊ သတိမဿဘိက္ခု နော၊ သတိမတောဘိက္ခုနောဝါ၊ ဗန္ဓုမဿရညောသုက်။

ရုပ်တွက်။ သတိမဿကို 'သတိမန္တု' တည်၊ သဝိဘတ်သက်,သဗ္ဗဿဝါ အံသေသု သုတ်ဖြင့် အလုံးစုံသောန္တုကို ၊သရပြု,မ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့်သ်လာ သတိမဿကပြီး၏။

၁၄၁-၉၈။ မာတုလာဒီန မာနတ္တ မီကာရေ-အနတ္တသဒ္ဒါ- ပိုဖြင့်ယော, နာ, သဝိဘတ်တို့ကြောင့် နဒီသဒ္ဒါ၏ဒီကိုဇွော, ဇွာဝိဘတ်နှင့် တကွ ပြုသည်။

ပုံစံ။ နဇွော သန္ဒန္တိ၊ နဇွာကတံတရဂီ၊ နဇွာ နေရဥရာယ တီရေ။

ရုပ်တွက်။ နဇွာကို 'နဒီ' တည်၊ သဝိဘတ်သက်, မာတုလာဒီနမာ နတ္တမီ ကာရေသုတ်ပါသော အာနတ္တသဒ္ဒါပိုဖြင့် နဒီ၏ ဒီကိုဝိဘတ်နှင့် တကွ ဇွာပြု, နဇွာကပြီး၏။

၁၄၂-၁၀၉။ အာယစတုတ္ထေက ဝစနဿတု- အကာရန္တမှ နောက်ဖြစ်သော စတုတ္ထီသဝိဘတ်ကို အချို့အာယပြုသည်။ တုသဒ္ဒါဖြင့် သဝိဘတ်ကို တ္ထံပြုသည်။

ပုံစံ။ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ရုပ်တွက်။ အတ္ထာယကို 'အတ္ထ' တည်ငှာဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သဝိဘတ်သက်,အာယစတုတ္ထေက ဝစနဿတု သုတ်ဖြင့် သဝိ ဘတ်ကို ါ ယပြု, တ္ထ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, ချေ, တ္ထ်ါသရကို ကပ်, အတ္ထာယ ကပြီး၏။

အတ္ထတ္ထံကို 'အတ္ထံ' တည်၊ ငှာအနက်ပေးသဝိဘတ်သက်, အာယစတုတ္ထေက ဝစနေဿတု သုတ်ပါ တုသဒ္ဒါဖြင့် သဝိဘတ်ကို တ္ထံပြု, အတ္ထတ္ထံကပြီး၏။

၁၄၃-၁၁၁။ ဃတော နာဒီနံ- ဃမည်သော အာမှနောင်ဖြစ်ကုန်သော နာစသော ဝိဘတ်၅-လုံးကို အာယပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ကညာယ ကတံ ကမ္မံ၊ ကညာယဒီယတေ၊ ကညာယနိသဇ္ဇံဝတ္ထံ၊ ကညာယပရိဂ္ဂဟော။

ရှုပ်တွက်။ ကညာယကို 'ကညာ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, အာယောသုတ်ဖြင့် ကညာ၏ ါ ကို ယမှည့်, ယတောနာ ဒီနံ သုတ်ဖြင့် သကို ါယပြု, သရလောပေါမာဒေသပစ္စယာဒိမှီ စသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ါသရကိုချေ, နောက် ါ ကို ပကတိပြု, ည် ါ သို့ကပ်, ကညာယက ပြီး၏။

၁၄၄-၁၁၂။ ပတောယာ- ပမည်သော ဣဝဏ်, ဥဝဏ်နောင်ဖြစ်သော နာစသောဝိဘတ်၅-လုံးကို ယာပြုသည်။

ပုံစံ။ ရတ္တိယာ၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဒေဝိယာ၊ ဓေနုယာ၊ ယာဂုယာ၊ ဝဓုယာ။

ရှုပ်တွက်။ ဣတ္ထိယာကို 'ဣတ္ထိ' တည်၊အာ/၏အနက်ပေးသဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိဆျာပေါသုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိ၏ ိ ကို ပမှည့်, ပတောယာ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုယာပြု, အယောရသ မေကဝစနယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် ပမည်သော ိ ကို ိ ရသပြု, ဣတ္ထိယာက ပြီး၏။

၁၄၅-၁၁၃။ စျလတော သဿနောဝါ- စျလတို့နောင်ဖြစ်သော သဝိဘတ်ကိုအချို့, နောပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိနော၊ အဂ္ဂိဿ၊ သခိနော၊ သခိဿ၊ ဒဏ္ဍိနော၊ ဒဏ္ဍိဿ၊ ဘိက္ခုနော၊ ဘိက္ခုဿ၊ သယမ္ဘုနော၊ သယမ္ဘုဿ။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂိနောကို 'အဂ္ဂိ' တည်၊အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ၊ ဥဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် အဂ္ဂိ၏ ိ ကိုစျမှည့်, စျလတောသဿနောဝါ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုနောပြု, အဂ္ဂိနောကပြီး၏။

၁၄၆-၁၂၀။ အမှဿ မမ် သဝိဘတ္တိဿ သေ- သဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို မမ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ မမ်ဒီယတေ ပုရိသေန၊ မမ် ပရိဂ္ဂဟော။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ မမံကို 'အမှ'တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, အမှ
သဿ မမံသဝိဘတ္တိဿသေ သုတ်ဖြင့်သဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို
မမံပြု, မမံကပြီး၏။

၁၄၇-၁၂၃။ န္တဿသေဝါ- သဝိဘတ်ကြောင့် သဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တု
ပစ္စည်းကို ဝိကပ်အားဖြင့် န္တဿပြုသည်။

ပုံစံ။ သီလဝန္တဿ ဈာယိနော၊ သီလဝတော ဈာယိနောဝါ။

ရုပ်တွက်။ ဂုဏဝန္တဿကို 'ဂုဏဝန္တု' တည်၊ အားအနက်ပေး သဝိဘတ်
သက်, န္တဿသေဝါသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တုပစ္စည်းကို န္တဿပြု,
ဂုဏဝန္တဿကပြီး၏။

၁၄၈-၁၂၇။ တောတိတာသ္မိံနာသု- သဝိဘတ်, သ္မိံဝိဘတ်, နာဝိဘတ်
တို့ကြောင့် န္တုပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ တောပြု, တိပြု, တာပြု သည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝတော၊ ဂုဏဝန္တဿ၊ ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝန္တသ္မိံ၊ ဂုဏဝတာ၊
ဂုဏဝန္တေန။

ရုပ်တွက်။ ဂုဏဝတောကို 'ဂုဏဝန္တု' တည်၊အား/၏အနက်ပေး သဝိ
ဘတ်သက်, တောတိတာသ္မိံနာသု သုတ်ဖြင့်န္တုပစ္စည်းကို သဝိဘတ်နှင့်တကွ
တောပြု, ဂုဏဝတောကပြီး၏။

၁၄၉-၁၃၅။ ရာဇဿ ရညောရာဇိနောသေ- သဝိဘတ်နှင့်တကွရာဇသဒ္ဒါ
ကို ရညောပြု, ရာဇိနောပြုသည်။

ပုံစံ။ ရညော၊ ရာဇိနော။

ရုပ်တွက်။ ရညောကို 'ရာဇ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်,
ရာဇဿ ရညောရာဇိနောသေ သုတ်ဖြင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ဝိဘတ် နှင့်တကွ
ရညောပြု, ရညောကပြီး၏။

၁၅၀-၁၄၁။ တဝ မမသေ- သဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တဝပြု,
အမှသဒ္ဒါကို မမပြုသည်။

ပုံစံ။ တဝ၊ မမ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ တဝကို 'တုမှ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, တဝမမသေ သုတ်ဖြင့် တုမှသဒ္ဒါကို သဝိဘတ်နှင့်တကွ တဝပြု, တဝကပြီး၏။

၁၅၁-၁၄၂။ တုယှံ မယှဥ္စ- သဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကိုတုယှံပြု, အမှသဒ္ဒါကို မမံပြုသည်။

ပုံစံ။ တုယှံ၊ မယှံ ဓနံ ဒီယတေ။

ရုပ်တွက်။ တုယှံကို 'တုမှ' တည်၊ အားအနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, တုယှံ မယှဥ္စသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို တုယှံပြု, တုယှံပြီး။

၁၅၂-၁၄၈။ တေမေက ဝစနေသုစ- စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီဧကဝုစ်ဝိဘတ်တို့ ကြောင့်လည်း ပုဒ်နောင်ဝိဘတ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော တုမှ သဒ္ဒါကို တေ အမှသဒ္ဒါကို မေပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒဒါမိတေ ဂါမဝရာနိပဥ္စ၊ ဒဒါဟိမေ ဂါမဝရံ၊ ဣဒံတေ ရဋ္ဌံ၊ အယံ မေပုတ္တော။

ရုပ်တွက်။ တေကို 'တုမှ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, တေမေကဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် တုမှသဒ္ဒါကို သဝိဘတ်နှင့် တကွ တေပြု, တေပြီး။

၁၅၃-၁၅၇။ ဟိဝိဘတ္တိမှိစ စသဒ္ဒါ- ဖြင့်သဝိဘတ်, သွာဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပုမ, ကမ္မ, ထာမ သဒ္ဒါတို့၏အစိတ်အသရကို ဥသရပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုမုနော၊ ပုမုနာ၊ ကမ္မုနော၊ ကမ္မုနာ၊ ထာမုနော၊ ထာမုနာ။

ရုပ်တွက်။ ပုမုနောကို 'ပုမ' တည်၊ ယောဂ်ျားအား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, ဟိဝိဘတ္တိမှိစ သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ပုမ၏အစိတ်၊သရကို ၊ သရပြု, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာဈလာသုတ်ဖြင့်မှန်၏ ၊ကို လမှည့်, ဈလတော သဿနောဝါ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုနောပြု, ပုမုနောကပြီး၏။

၁၅၄-၁၅၇။ သဿံ- တုမှသဒ္ဒါ အမှသဒ္ဒါ နောင်ဖြစ်သော သဝိဘတ်ကို အံပြုသည်။

ပုံစံ။ တုမှံဒီယတေ၊ တုမှံပရိဂ္ဂဟော၊ အမှံဒီယတေ၊ အမှံပရိဂ္ဂဟော။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ တုမ္ဟကု 'ပုဒ္ဓ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်,
သဿံသုတ်ဖြင့် တုမ္ဟသဒ္ဒါနောင် သဝိဘတ်ကို ၊ ပြု, မ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, တုမ္ဟံကပြီး၏။

၁၅၅-၁၆၃။ **သဿ သ္မိ သံသာ သ္ဝတ္ထ -သ, သ္ဝာ, သ္မိဝိဘတ်, သံအပြု, သာအပြုတို့ကြောင့် အလုံးစုံသော လိင်၌တသဒ္ဒါကို အ,ပြု သည်။**

ပုံစံ။ အသ၊ တသ၊ အသ္ဝာ၊ တသ္ဝာ၊ အသ္မိ၊ တသ္မိ၊ အသံ၊ အသာ၊ တသံ၊ တသာ။

ရှုပ်တွက်။ အသကို 'တ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သဿ သ္မိ သံသာ သ္ဝတ္ထသုတ်ဖြင့် နောက်သဝိဘတ်ကြောင့် တသဒ္ဒါကို အပြု, သာဂမောသေသုတ်ဖြင့် ရှေ့၌သ်လာ, အသကပြီး၏။

၁၅၆-၁၇၇။ **ဣမသဒ္ဒသ္ဝ-** သ,သ္ဝာ, သ္မိဝိဘတ်, သံအပြု, သာအပြုတို့ ကြောင့် အလုံးစုံသော လိင်တို့၌ဝိကပ်အားဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို လည်း အ,ပြုသည်။

ပုံစံ။ အသ၊ ဣမသ၊ အသ္ဝာ၊ ဣမသ္ဝာ၊ အသ္မိ၊ ဣမသ္မိ၊ အသံ၊ ဣမသံ၊ အသာ၊ ဣမိသာ။

ရှုပ်တွက်။ အသကို 'ဣမ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, ဣမ သဒ္ဒသ္ဝ သုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို အ, ပြု, သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့် သလာ,အသကပြီး၏။

၁၅၇-၁၇၉။ **ယပတော သ္မိသာနံ သံသာ-ယ, ပမည်သော သ္ဝနာမ်ပုဒ် တို့နောင်ဖြစ်ကုန်သော သ္မိဝိဘတ်ကိုသံ, သဝိဘတ်ကိုသာ ဝိကပ် အားဖြင့်ပြုသည်။**

ပုံစံ။ သ္ဝသံ၊ သ္ဝသာ၊ သ္ဝာယံ၊ သ္ဝာယ၊ ဣမိသံ၊ ဣမိသာ၊ဣမာယံ၊ ဣမာယ၊ အမုသံ၊ အမုသာ။

ရှုပ်တွက်။ သ္ဝသာကို 'သ္ဝ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, အာယောသုတ်ဖြင့် သ္ဝာ၏ ၊ ကို ယမ္ဗည်, ယပတော သ္မိသာနံသံသာ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုသာပြု, ယောရသံသုတ်ဖြင့် ယ မည်သော ၊သရကို ၊ရသပြု,သာဂမောသေသုတ်ဖြင့် သလာ, သ္ဝသာကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၅၈-၁၈၂။ သဿစော- မနောဂိုဏ်သဒ္ဒါတို့နောင်ဖြစ်ကုန်သောသဝိဘတ် ကိုသြပြုသည်။

ပုံစံ။ မနသော၊ ထာမသော၊ တပသော။

ရုပ်တွက်။ မနသောကို 'မန' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သဿစော သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကို ေ-ါပြု, သသရေဝါဂမော သုတ်ဖြင့် သလာ, သ်ေ-ါသို့ကပ်, မနသော ကပြီး၏။

၁၅၉-၁၈၄။ သ သရေဝါ ဂမော- နောက်သရကြောင့် မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း သဒ္ဒါတို့နောင်ပြယုဂ်အားလျော်စွာ သအက္ခရာလာသည်။

ပုံစံ။ မနသာ၊ ဝစသာ၊ မနသိ၊ ဝစသိ၊ မနသော၊ ဝစသော။

ရုပ်တွက်။ မနသာကို 'မန' တည်၊ နာဝိဘတ်သက်, မနောဂဏာဒိတော သို့နာနမိအာသုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ါ ပြု, သသရေဝါဂမော သုတ်ဖြင့် နောက်နာဝိဘတ် ါသရအပြုကြောင့် ရှေ့၌ သလာ, သ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, မနသာ ကပြီး၏။

၁၆၀-၁၈၇။ သေသေ သုန္တုဝ- သိမှကြွင်းသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့၏ န္တသဒ္ဒါကို န္တု ကဲ့သို့ငဲ့သည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆတော၊ မဟတော၊ ဂစ္ဆတိ၊ မဟတိ၊ ဂစ္ဆတာ၊ မဟတာ။

ရုပ်တွက်။ ဂစ္ဆတောကို 'ဂစ္ဆန္တ' တည်၊အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သေသေ သုန္တုဝ သုတ်ဖြင့် န္တ ကို န္တုကဲ့သို့ ငဲ့, တောတိတာ သသို့နာသု သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုန္တုနှင့်တကွ တောပြု, ဂစ္ဆတောကပြီး၏။

၁၆၁-၁၉၄။ သခန္တသိ နော နာနံ သေသု- နောအပြု, နာဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, သဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏ အဆုံး အသရကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ သခိနော၊ သခိနာ၊ သခိနံ၊ သခိဿ။

ရုပ်တွက်။ သခိဿကို 'သခ' တည်၊အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သခန္တသိနော နာနံသေသု သုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါ၏ ၊သရကို ိ ပြု, သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့် ရှေ့၌သ်လာ, သခိဿကပြီး၏။

၁၆၂-၁၉၈။ ဥတ္တံ သနာသု- သဝိဘတ်, နာဝိဘတ် တို့ကြောင့် ဗြဟ္မသဒ္ဒါ ၏အဆုံးအသရကို ဥသရပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဗြဟ္ဟုနော၊ ဗြဟ္ဟုနာ။

ရုပ်တွက်။ ဗြဟ္ဟုနောကို'ဗြဟ္ဟ' တည်၊အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, ဥတ္တံသနာသုသုတ်ဖြင့် ဗြဟ္ဟသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊သရကို ၊ ပြု, (ဗြဟ္ဟုသ) ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာသုတ်ဖြင့် ၊ သရကို လမှည့်, စျလတော သဿနောဝါ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုနောပြု, ဗြဟ္ဟုနောကပြီး၏။

၁၆၃-၂၀၃။ ဥသသ္မိ သလောပေါစ- သဝိဘတ်ကြောင့် သတ္ထုပိတုအစရှိ သောသဒ္ဒါတို့၏ဥသရကိုဝိကပ်အားဖြင့် ဥပြု၍သဝိဘတ်ကို လည်း ချေသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထု၊ သတ္ထုဿ၊ ပိတု၊ ပိတုဿ၊ သတ္ထုနောဒီယတေ ပရိဂ္ဂဟောဝါ ပိတုနော ဒီယတေ ပရိဂ္ဂဟောဝါ။

ရုပ်တွက်။ သတ္ထုကို 'သတ္ထု' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, ဥသသ္မိသလောပေါစသုတ်ဖြင့် သတ္ထုသဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊ ကို ၊ ပြု၍ သဝိဘတ်ကိုလည်း ချေ, သတ္ထုကပြီး၏။

၁၆၄-၂၀၄။ သက္ကမန္ဓာ တာဒီနဥ္ဇ- သက္ကမန္ဓာတုအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ လည်း အဆုံးဥကိုဥပြု၍ သဝိဘတ်ကိုလည်း ချေသည်။

ပုံစံ။ သက္ကမန္ဓာတု ဣဝအဿရာဇိနော ဝိဘဝေါ ကတ္တု၊ ဂန္ဓု၊ ဒါတု။

ရုပ်တွက်။ သက္က မန္ဓာတုကို 'သက္က မန္ဓာတု' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ်သက်, သက္ကမန္ဓာတာ ဒီနဥ္ဇသုတ်ဖြင့် သက္ကမန္ဓတု သဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊ ကို ၊ပြု၍ သဝိဘတ်ကိုလည်းချေ, သက္ကမန္ဓာတုက ပြီး၏။

၁၆၅-၂၁၃။ သဿနော- အတ္တသဒ္ဒါနောက်ဖြစ်သော သဝိဘတ်ကိုနော ပြုသည်။

ပုံစံ။ အတ္တနော။

ရုပ်တွက်။ အတ္တနောကို 'အတ္တ' တည်၊ အား/၏အနက်ပေး သဝိဘတ် သက်, သဿနောသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုနောပြု, အတ္တနောကပြီး၏။

စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ်နံဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁၆၆-၆၇။ နောစဒ္ဒါဒိတော နံမှိ- နံဝိဘတ်ကြောင့် ဒွိ, စတုအစအဌာရသ အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့နောင်လည်း နအက္ခရာလာသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဒွိန္ဒံ၊ တိန္ဒံ၊ စတုန္ဒံ၊ ပဥ္စန္ဒံ၊ ဆန္ဒံ၊ သတ္တန္ဒံ၊ အဋ္ဌန္ဒံ၊ နဝန္ဒံ၊ ဒသန္ဒံ။

ရုပ်တွက်။ ဒွိန္ဒံကို 'ဒွိ' တည်၊ တို့အား/တို့၏အနက်ပေးနံဝိဘတ်သက်,နော စဒွါဒိတော နံမှိသုတ်ဖြင့် ဒွိသဒ္ဒါနောင် နလာ, ဒွိန္ဒံကပြီး၏။

၁၆၇-၇၇။ တတောနမံ ပတိမှာ လုတ္တေစ သမာသေ- ပတိသဒ္ဒါကြောင့် အလုတ္တဖြစ်သော သမာသ်၌လည်း ထိုဂေါသဒ္ဒါနောင်ဖြစ်သော နံဝိဘတ်ကို အံပြုပြီး(အလုတ္တ) စသဒ္ဒါဖြင့် သမာသ်မဟုတ်ရာ၌လည်း နံဝိဘတ်ကို အံပြုပြီး ဂေါသဒ္ဒါ၏ ဩကိုအဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂဝံ ပတိ။

စသဒ္ဒါ။ ဂဝံ။

ရုပ်တွက်။ ဂဝံ ပတိကို 'ဂေါပတိ' တည်၊ တို့အား/တို့၏အနက်ပေးနံ ဝိဘတ်သက်,တတောနမံ ပတိမှာ လုတ္တေစသမာသေ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကို ၊ ပြု၍ဂေါသဒ္ဒါ၏ ေါ သရကိုလည်း ၊ဝပြု, ဝ ၊သို့ကပ်, ဂဝံပတိ ကပြီး၏။

၁၆၈-၈၀။ ဂေါဏနံမှိဝါ- နံဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဝိကပ်အားဖြင့် ဂေါဏပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏာနံ သတ္တန္ဒံ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏာနံကို 'ဂေါ' တည်၊ တို့အား/တို့၏အနက်ပေး နံဝိဘတ် သက်,ဂေါဏနံမှိဝါသုတ်ဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါဏ၏ ၊ကို ၊သရပြု, ဂေါဏာနံကပြီး၏။

၁၆၉-၈၆။ ဥဘာဒိတော နမိန္ဒံ- ဥဘအတူရှိသော သဒ္ဒါသင်္ချာမှနောက် ဖြစ်သော နံဝိဘတ်ကို ဣန္ဒံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဥဘိန္ဒံ၊ ဒုဝိန္ဒံ။

ရုပ်တွက်။ ဥဘိန္ဒံကို 'ဥဘ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, ဥဘာဒိတော နမိန္ဒံ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကို ိ- နွံ, ပြု, ဘ်ခွင်း, ချေ,ဘ် ိ-သို့ကပ်, ဥဘိန္ဒံကပြီး၏။

၁၇၀-၈၇။ ဣဏ္ဏ မိဏ္ဏန္ဒံ တီဟိ သင်္ချာဟိ- တိဟူသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့ မှနောက်ဖြစ်သော နံဝိဘတ်ကို ဣဏ္ဏံပြု, ဣဏ္ဏန္ဒံပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏန္နံ။

ရှုပ်တွက်။ တိဏ္ဏံကို 'တ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, ဏ္ဏဏ္ဏ မိဏ္ဏန္နံတီဟိ သခ်္ခ်ာဟိသုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကို ိ- ဏ္ဏံပြု, တ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, သရနှုလာပေါ စသောသုတ်ဖြင့် နောက် ိ- သရကြောင့် ရှေ့ ၊သရကိုချေ, ၎နောက် ိ-ကို ပကတိပြု, က် ိ- သို့ကပ်, တိဏ္ဏံကပြီး၏။

၁၇၁-၈၉။ **သုနံဟိသုစ-** သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် ရှေ့သရတို့ကို ဒီဃ ပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိသု၊ အဂ္ဂိနံ၊ အဂ္ဂိဟိ၊ ရတ္တိသု၊ ရတ္တိနံ၊ ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂိနံကို 'အဂ္ဂि' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သုနံဟိစသုတ်ဖြင့် အဂ္ဂि ိ- ၏ ီ- ကို ဒီဃပြု, အဂ္ဂိနံကပြီး၏။

၁၇၂-၉၀။ **ပဠာဒီန မတ္ထံ-** သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပဠုအစအဌာရသ အဆုံးရှိသော သခ်္ခ်ာသဒ္ဒါတို့၏အဆုံးအသရကို အသရထပ် ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဠုသု၊ ပဠုန္နံ၊ ပဠုဟိ၊ ဆသု၊ ဆန္နံ၊ ဆဟိ။

ရှုပ်တွက်။ ပဠုန္နံကို 'ပဠု' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, ပဠာဒီနမတ္ထံသုတ်ဖြင့် ပဠုသဒ္ဒါ၏ ၊သရကို ၊သရထပ်ပြု, နောစဒ္ဒါဒိတောနံမှ် သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့၌ နအက္ခရာလာ, ပဠုန္နံကပြီး၏။

၁၇၃-၉၂။ **ရ္ဓ ဿဿ္ဓော ယောသုစ-** ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် ၄င်း, သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့်၄င်း ရ္ဓပစ္စည်း၏အစိတ်ဥသရကို အသရပြု သည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝန္ဓော့သု၊ ဂုဏဝန္ဓာနံ၊ ဂုဏဝန္ဓော့ဟိ၊ ဂုဏဝန္ဓာ၊ ဂုဏဝန္ဓော့။

ရှုပ်တွက်။ ဂုဏဝန္ဓာနံကို 'ဂုဏဝန္ဓ' တည် ၊နံဝိဘတ်သက်, ရ္ဓ်ဿ်ဿ်ရ်ယော သုစ သုတ်ဖြင့် နောက်နံဝိဘတ်ကြောင့် ရ္ဓ၏အစိတ် ၊ကို ၊ပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် နောက်နံဝိဘတ်ကြောင့် ဝန္ဓ၏ ၊သရကို ၊ဒီဃပြု, ဂုဏဝန္ဓာနံပြီး။

၁၇၄-၁၀၂။ **သဗ္ဗနာမာနံ နံမှိစ-** နံဝိဘတ်ကြောင့် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ အ အက္ခရာကို ဧပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံ၊ ယေသံ၊ ယေသာနံ၊ တေသံ၊ တေသာနံ၊ ဣမေသံ၊ ဣမေသာနံ၊ ကေသံ၊ ကေသာနံ။

ရူပ်တွက်။ သဗ္ဗေသံကို 'သဗ္ဗ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သဗ္ဗနာမာနံ နံမှိစ သုတ်ဖြင့် သဗ္ဗ၏အဆုံး ၊သရကို ဧပြု, သဗ္ဗတော နံသံသာနံ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကို သံပြု, သဗ္ဗေသံကပြီး၏။ သဗ္ဗေသာနံ၌ သာနံပြုပါ။

၁၇၅-၁၂၈။ နံမှိတံဝါ- နံဝိဘတ်ကြောင့် နျှပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဝိကပ်အားဖြင့် တံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝတံ၊ ဂုဏဝန္တာနံ၊ သတိမတံ၊ သတိမန္တာနံ။

ရူပ်တွက်။ ဂုဏဝတံကို 'ဂုဏဝန္တ'တည်၊ နံဝိဘတ်သက်,နံမှိတံဝါ သုတ်ဖြင့် နျှပစ္စည်းကို နံဝိဘတ်နှင့်တကွ တံပြု, ဂုဏဝတံကပြီး၏။

၁၇၆-၁၃၆။ ရည်နံမှိဝါ- နံဝိဘတ်ကြောင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ရည်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ရည် ရာဇူနံ ဣဒံရဋ္ဌံဝါ။

ရူပ်တွက်။ ရည်ကို 'ရာဇ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, ရည်နံမှိဝါသုတ်ဖြင့် နံ ဝိဘတ်နှင့်တကွ ရာဇသဒ္ဒါကို ရည်ပြု, ရည်ကပြီး၏။

၁၇၇-၁၄၇။ ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသု ဝေါနော -ဒုတိယာ, စတုတ္ထီ, ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပုဒ်နောင်ဖြစ်သော တုမှသဒ္ဒါအမှ သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဝေါပြု, နောပြုသည်။

ပုံစံဒုတိယာ၊ ပဟာယဝေါ ဘိက္ခဝေ ဂမိဿာမိ မာနောအဇ္ဇဝိကန္တိသု ရညော သူဒါ မဟာနသေ။

စတုတ္ထီ။ ဓမ္မံဝေါဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ၊ သံဝိဘဇေထ နော ရဇ္ဇေန။

ဆဋ္ဌီ။ တုဌော သမိဝေါ ဘိက္ခဝေ ပကတိယာ သတ္ထာနော ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော။

ရူပ်တွက်။ ဝေါကို 'တုမှ' တည်၊ တို့အား/တို့၏အနက်ပေး နံဝိဘတ်သက်, ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသုဝေါနော သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ် နှင့်တကွ တုမှသဒ္ဒါကို ဝေါပြု, ဝေါကပြီး၏။

နောကို 'အမှ' တည်၊ တို့အား/တို့၏အနက်ပေး နံဝိဘတ်, ပဒတော

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယာ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသုဝေါနောသုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို နောပြု, နောကပြီး၏။

၁၇၈-၁၆၁။ တုမှမှေဟိ နမာကံ- တုမှသဒ္ဒါ အမှသဒ္ဒါတို့နောင် နံဝိဘတ်ကို အာကံပြုသည်။

ပုံစံ။ တုမှာကံ၊ အမှာကံ။

ရုပ်တွက်။ တုမှာကံကို 'တုမှ' တည်၊ တို့အား/တို့၏အနက်ပေး နံဝိဘတ်သက်, တုမှမှေဟိ နမာကံ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကို ါကံပြု, မ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, တုမှာကံပြီး၏။

၁၇၉-၁၆၈။ သဗ္ဗတော နံသံသာနံ- အလုံးစုံသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နောင် နံဝိဘတ်ကို သံပြုသာနံပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံ၊ သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗာသာနံ၊ ယေသံ၊ ယေသာနံ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗေသံကို 'သဗ္ဗ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သဗ္ဗနာနံ နံမှိစ သုတ်ဖြင့် သဗ္ဗ၏အဆုံး ၊သရကို ဧပြု, သဗ္ဗတောနံသံသာနံ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကိုသံပြု, သဗ္ဗေသံကပြီး၏။

၁၈၀-၁၆၉။ ရာဇဿ ရာဇု သုနံဟိသုစ- သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ရာဇုပြုသည်, မပြုသောနေရာလည်းရှိသည်။

ပုံစံ။ ရာဇူသု၊ ရာဇူနံ၊ ရာဇူဟိ၊ ရာဇူဘိ။

ရုပ်တွက်။ ရာဇူနံကို 'ရာဇ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, ရာဇဿရာဇုသုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် နောက်နံဝိဘတ်ကြောင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ရာဇုပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ရာဇု၏ ၂သရကို ။ ဒီဃပြု, ရာဇူနံကပြီး၏။

၁၈၁-၁၇၀။ သဗ္ဗဿိ မဿေဝါ- သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကို ဝိကပ်အားဖြင့် ဧပြုသည်။

ပုံစံ။ ဧသု- ဣမေသု, ဧသံ၊ ဣမေသံ၊ ဧဟိ၊ ဣမေဟိ၊ ဧဘိ၊ ဣမေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ဧသံကို 'ဣမ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သဗ္ဗဿိမဿေဝါသုတ်ဖြင့် ဣမ သဒ္ဒါကိုဧပြု, သဗ္ဗတောနံသံသာနံသုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကို သံပြု, ဧသံက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၈၂-၁၉၄။ သခန္တ ဿိနော နာနံသေသု- နောအပြု, နာဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, သဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏ အဆုံးအသရကို ဣသရ ပြုသည်။

ပုံစံ။ သခိနော၊ သခိနာ၊ သခီနံ၊ သခိဿ။

ရုပ်တွက်။ သခီနံကို 'သခ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သခန္တဿိနော နာနံသေသုသုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါ၏အစိတ် ၊သရကို ိ- သရပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် နံဝိဘတ်ကြောင့် သခိ၏ ိ- ကို ီ- ဒီဃပြု, သခီနံကပြီး၏။

၁၈၃-၁၉၆။ သုနမံသုဝါ -သုဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, အံဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏အဆုံးအကို ဝိကပ်အားဖြင့်အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သခါရေသု၊ သခေသု၊ သခါရာနံ၊ သခီနံ၊ သခါရံ၊ သခံ။

ရုပ်တွက်။ သခါရာနံကို 'သခ' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သုနမံသုဝါ သုတ်ဖြင့် နောက်နံဝိဘတ်ကြောင့် သခ၏ ၊သရကို ါရပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ရ၏ ၊သရကို ါဒီဃပြု, သခါရာနံကပြီး၏။

၁၈၄-၂၀၁။ ဝါနမှိ- နံဝိဘတ်ကြောင့် သတ္ထု, ပိတုအစရှိသော သဒ္ဒါတို့ ၏အဆုံးဥသရကို ဝိကပ်အားဖြင့် အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထာရာနံ၊ ပိတရာနံ၊ မာတာနံ၊ ဘာတရာနံ။

ရုပ်တွက်။ သတ္ထာရာနံကို 'သတ္ထု' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, ဝါနံမှိ သုတ်ဖြင့် သတ္ထု၏ ၊ သရကို ါရပြု, (သတ္ထာရနံ) သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ရ၏အဆုံး၊ သရကို ါဒီဃပြု, သတ္ထာရာနံကပြီး၏။

၁၈၅-၂၀၂။ သတ္ထုနတ္ထဉ္စ- နံဝိဘတ်ကြောင့် သတ္ထုသဒ္ဒါ, ပိတုသဒ္ဒါ တို့၏ အဆုံးဥကို အသရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထာနံ၊ ပိတာနံ၊ မာတာနံ၊ ဘာတာနံ၊ ကတ္တာနံ။

ရုပ်တွက်။ သတ္ထာနံကို 'သတ္ထု' တည်၊ နံဝိဘတ်သက်, သတ္ထုနတ္ထဉ္စ သုတ် ဖြင့်သတ္တု၏အဆုံး ၊ သရကို ၊သရပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ၊သရကို ါဒီဃပြု, သတ္ထာနံကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

သွာဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁၈၆-၆၈။ အမာပတော သွီသွာနံဝါ- ပအမည်ရှိသော ဣဝဏ်နောင်ဖြစ်
သော သွီဝိဘတ်ကို အံ, သွာဝိဘတ်ကိုအာ ဝိကပ်အားဖြင့် ပြုသည်။

ပုံစံ။ မတ္တုံ၊ မတိယံ၊ မတ္တုာ၊ မတိယာ၊ နိုကတ္ကုံ၊ နိုကတိယံ။

ရှုပ်တွက်။ မတ္တုာကို 'မတ္ကွီ' တည်၊ မှအနက်ပေး သွာဝိဘတ်သက်,
တေဣ္ဣတ္ထိ ခ္ဟာပေါသုတ်ဖြင့် မတ္ကွီ၏ ီ ပမှည့်, အမာပတော သွီ
သွာနံဝါသုတ် ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို ါပြု, ပသည်ဿစသုတ်ဖြင့်
သွာဝိဘတ်အပြုဖြစ်သော ါ သရကြောင့် ပမည်သော ီ ကို ယပြု, တ္ကွီ - ါ
သို့ကပ်, ဗျဉ္ဇနော စဝိသညော ဂေါသုတ်၌ ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် တ္ကဗျည်း ၂
လုံးတွင် ၁ လုံးကို ချေ, မတ္ကာကပြီး၏။

၁၈၇-၇၄။ ယောသုစ စသဒ္ဒါ- နာ, သွာ, သွီ, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့်
ဂေါသဒ္ဒါ၏သြကို အာဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝေနာ၊ ဂါဝါ၊ ဂါဝေ၊ ဂါဝေသု။

ရှုပ်တွက်။ ဂါဝါကို 'ဂေါ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, ယောသုစသုတ်ပါစ
သဒ္ဒါဖြင့် သွာဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ေ-ါ ကို ါ ဝပြု, သွာ သွီနံဝါ
သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို ါ ပြု, ဝ ါ သို့ကပ်, ဂါဝါကပြီး၏။

၁၈၈-၇၅။ အဝံမ္ပိစ စသဒ္ဒါဖြင့်- ဂါဝသေ, ယောသုစဟူသော ရှေ့ ၂
သုတ်တို့၌ ဆိုခဲ့သောယောနှစ်လုံး, နာ, သနှစ်ဖြာ, သွာ, သွီ, သုဟူသော
ဝိဘတ်ရှစ်လုံးတို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏သြကို အဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂဝဿ၊ ဂဝေါ၊ ဂဝေနာ၊ ဂဝါ၊ ဂဝေ၊ ဂဝေသု။

ရှုပ်တွက်။ ဂဝါကို 'ဂေါ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, အဝံမ္ပိစသုတ်ပါသော
စသဒ္ဒါဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ေ-ါ ကို ၊ဝ်ပြု, သွာ သွီနံဝါသုတ်ဖြင့်
သွာဝိဘတ်ကို ါ ပြု, ါ သရသို့ကပ်, ဂဝါကပြီး၏။

၁၈၉-၈၁။ သုဟိနာသုစ- ကြွင်းသောသိအစရှိကုန်သော ရှေ့နောက်
ဝိဘတ်ရှစ်လုံးတို့ကြောင့်ဂင်း အကြွင်းမဟုတ်သော ဤနှစ်သုတ်ပါ
နံဟိလေးလုံးတို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြု, ဂဝယ, ဂုပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ၊ ဂေါဏံ၊ ဂေါဏော၊ ဂေါဏသ၊ ဂေါဏမှာ၊ ဂေါဏမှိ၊ ဂုန္ဓံ၊ ဂဝယေဟိ၊ ဂဝယေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏမှာကို 'ဂေါ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, သုဟိနာသုစ သုတ်၌ ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဂေါကို ဂေါဏပြု, သွာဟိသွိနံမှာ ဘိမှိဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို မှာပြု, ဂေါဏမှာကပြီး၏။

၁၉၀-၉၉။ သွာဟိသွိနံမှာ ဘိမှိဝါ- အလုံးစုံသော လိင်မှနောက်ဖြစ်ကုန် သောသွာဝိဘတ်, သွိဝိဘတ်ကို အစဉ်အတိုင်းမှာပြု, ဘိပြု, မှိပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရိသမှာ၊ ပုရိသသွာ၊ ပုရိသေဘိ၊ ပုရိသေဟိ၊ ပုရိသမှိ၊ ပုရိသသွိ။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသမှာကို 'ပုရိသ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, သွာဟိသွိနံမှာ ဘိမှိဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကိုမှာပြု, ပုရိသမှာကပြီး၏။

၁၉၁-၁၀၆။ ဒီယောရေဟိ-ဒီယသဒ္ဒါ, ဩရသဒ္ဒါတို့နောင်ဖြစ်သော သွာဝိဘတ်ကို ဝိကပ်အားဖြင့်သောပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒီယသော၊ ဩရသော၊ ဒီယမှာ၊ ဩရမှာ။

ရုပ်တွက်။ ဒီယသောကို 'ဒီယ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, ဒီယောရေဟိ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို သောပြု, ဒီယသောကပြီး၏။

၁၉၂-၁၀၈။ သွာ သွိနံဝါ- အကာရန္တနောင်ဖြစ်ကုန်သော သွာဝိဘတ်ကို, အာ, သွိဝိဘတ်ကိုဧ ဝိကပ်အားဖြင့်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရိသာ၊ ပုရိသသွာ၊ ပုရိသေ၊ ပုရိသသွိ။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသာကို 'ပုရိသ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, သွာသွိနံဝါသုတ် ဖြင့်သွာဝိဘတ်ကို ါပြု, သခွင်း, ချေ, ကပ်, ပုရိသာကပြီး၏။

၁၉၃-၁၁၀။ တယောနေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ- သဗ္ဗနာမ် အကာရန္တတို့နောင် ဖြစ်ကုန်သော သွာ, သွိ, သဝိဘတ်တို့ကို အာအပြု, ဧအပြု, အာယအပြုသုံးပါးတို့ကို တားမြစ်သည်။ အနည်းငယ်ဖြစ်သည်လည်း ရှိသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗသွာ၊ သဗ္ဗသွိ၊ သဗ္ဗသ၊ ယသွာ၊ ယသွိ၊ ယသ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗသွာကို 'သဗ္ဗ' တည်၊ သွာဝိဘတ်သက်, သွာသွိနံဝါသုတ် ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို ါ ပြုမည်ဖြစ်သောလည်း သဗ္ဗနာမ် ဖြစ်နေ

http://www.dhammadownload.com

သောကြောင့် တယောနေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိသုတ်က တားဖြစ်သောကြောင့် မပြုရ သဗ္ဗ သွာကပြီး၏။

၁၉၄-၁၁၁။ ဃတော နာဒီနံ- ဃမည်သောအာမှနောင်ဖြစ်ကုန်သော နာစသော ဝိဘတ် ၅လုံးကို အာယပြုသည်။

ပုံစံ။ ကညာယကတံ ကမ္မံ၊ ကညာယဒီယတေ၊ ကညာယနိဿဋံဝတ္ထံ ကညာယပရိဂ္ဂဟော။

ရုပ်တွက်။ ကညာယကို 'ကညာ' တည်၊ မှအနက်ပေး သွာဝိဘတ်သက်, အာယော သုတ်ဖြင့် ကညာ၏ ါကို ဃမှည့်, ဃတော နာဒီနံသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို ါယပြု, သရလောပေါ စသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ါ ကိုချေ, နောက် ါ ကိုပကတိပြု, ည် ါ ယသို့ကပ်, ကညာယကပြီး၏။

၁၉၅-၁၁၂။ ပတောယာ- ပအမည်ရှိကုန်သော ဣဝဏ်, ဥဝဏ်နောင်ဖြစ် ကုန်သောနာစသောဝိဘတ် ၅လုံးကို ယာပြုသည်။

ပုံစံ။ ရတ္တိယာ၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဓေနုယာ၊ ဝဓုယာ၊ ယာဂုယာ။

ရုပ်တွက်။ ရတ္တိယာကို 'ရတ္တိ' တည်၊ မှအနက်ပေး သွာဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိချာပေါသုတ်ဖြင့် ိ- ကိုပမှည့်, ပတောယာသုတ်ဖြင့် သွာကို ယာပြု, ရတ္တိယာကပြီး၏။

၁၉၆-၁၇၆။ သသွာ သွီ သံသာ သွတ္တံ -သ, သွာ, သွီဝိဘတ်, သံအပြုသာ အပြုတို့ကြောင့် အလုံးစုံသော လိင်တို့၌တသဒ္ဒါကို ဝိကပ်အားဖြင့် အပြုသည်။

ပုံစံ။ အဿ၊ တဿ၊ အသွာ၊ အသွီ၊ တသွီ၊ အဿံ၊ တဿံ၊ အဿာ၊ တဿာ။

ရုပ်တွက်။ အသွာကို'တ'တည်၊သွာဝိဘတ်သက်,သသွာသွီသံသာသွတ္တံ သုတ်ဖြင့် တသဒ္ဒါကို အပြု, သွာသွီနံဝါသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို ါပြုမည် ဖြစ်သောလည်း တယောနေဝစသဗ္ဗနာမေဟိ သုတ်က တားမြစ် သောကြောင့် မပြုရအသွာကပြီး၏။

၁၉၇-၁၇၇။ ဣမသဒ္ဒဿစ- သ, သွာ, သွီဝိဘတ်, သံအပြု, သာအပြု တို့ကြောင့်အလုံးစုံသော လိင်တို့၌ဝိကပ်အားဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကိုလည်း အ,ပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အဿ၊ ဣမဿ၊ အသ္မာ၊ ဣမသ္မာ၊ အသ္မိံ၊ ဣမသ္မိံ၊ အဿံ၊ ဣမိဿံ၊ အဿာ၊ ဣမဿာ။

ရှုပ်တွက်။ အသ္မာကို 'ဣမ'တည်၊ သ္မာဝိဘတ်သက်, ဣမသဒ္ဒဿစသုတ် ဖြင့်ဣမသဒ္ဒါကို အပြု, အသ္မာကပြီး၏။

၁၉၈-၂၀၀။ အညေသ္မာရတ္ထံ- သိမ္ပတပါးသော ဝိဘတ်ကြောင့် သတ္တု ဝိတုအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ အဆုံးဥသရကို အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထာရံ၊ ပိတရံ၊ မာတရံ၊ ဘာတရံ၊ သတ္ထာရာ၊ ပိတရာ၊ မာတရာ၊ ဘာတရာ။

ရှုပ်တွက်။ သတ္ထာရာကို'သတ္ထု'တည်၊ သ္မာဝိဘတ်သက်, အညေသ္မာရတ္ထံ သုတ်ဖြင့် သတ္ထု၏ ု သရကို ါ ရပြု, သ္မာသ္မိံနံဝါ သုတ်ဖြင့် သ္မာဝိ ဘတ်ကို ါ ရပြု, ရ်ခွင်း, ဒ္ဒေ, သတ္ထာရာကပြီး၏။

၁၉၉-၂၁၄။သ္မာနာ-အတ္တသဒ္ဒါနောင်ဖြစ်သော သ္မာဝိဘတ်ကိုနာပြုသည်။

ပုံစံ။ အတ္တနာ။

ရှုပ်တွက်။ အတ္တနာကို 'အတ္တ'တည်၊ သ္မာဝိဘတ်သက်, သ္မာနာ သုတ်ဖြင့် သ္မာဝိဘတ်ကိုနာပြု, အတ္တနာကပြီး၏။

၂၀၀-၂၁၅။ ဒ္ဒလတောစ- ဒ္ဒလတို့မှနောက်ဖြစ်သော သ္မာဝိဘတ်ကို နာပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိနာ၊ ဒဏ္ဍိနာ၊ ဘိက္ခုနာ၊ သယမ္ဘုနာ။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂိနာကို 'အဂ္ဂि'တည်၊ သ္မာဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာဒ္ဒလာ သုတ်ဖြင့် အဂ္ဂि၏ိ-ကို ဒ္ဒမှည့်, ဒ္ဒလတောစသုတ်ဖြင့် သ္မာဝိဘတ် ကိုနာပြု, အဂ္ဂိနာကပြီး၏။

၂၀၁-၂၇၀။ အမှတုမ္ဘန္ဓရာဇေပြတ္ထတ္ထသခသတ္ထုပိတာဒီဟိသ္မာနာဝ-

အမှတုမ္ဘန္ဓပစ္စယန္ဓရာဇေပြတ္ထအတ္ထသခသတ္ထုပိတု အစရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ နောင်သက်သောသ္မာဝိဘတ်ကို နာဝိဘတ်ကဲ့သို့ငဲ့သည်။

ပုံစံ။ မယာ၊ တယာ၊ ဂုဏာဝတာ၊ ရညာ၊ ပြတ္ထုနာ၊ အတ္ထနာ၊ သခိနာ၊ သတ္ထာရာ၊ ပိတရာ၊ မာတရာ၊ ဘာတရာ၊ ဓီတရာ၊ ကတ္တာရာ၊ ဝတ္တာရာ။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ မယာကို 'အမှ' တည်၊ မှအနက်ပေး သွာဝိဘတ်သက်, ဤသုတ်ဖြင့်သွာဝိဘတ်ကို နာဝိဘတ်ကဲ့သို့ ငဲ့(အမှနာ) နာမ္ပိတယာ မယာ သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို မယာပြု, မယာကပြီး၏။

သွီ ဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၂၀၂-၆၂။ **သံသာသွေက ဝစနေသုစ-** ကေဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြု, သာအပြုတို့ကြောင့်လည်း သလာသည်။

ပုံစံ။ **တေသံ၊ တေသာ၊ ဣမိသံ၊ ဣမိသာ၊ တသံ၊ တသာ၊ ဣသံ၊ ဣသာ။**

ရှုပ်တွက်။ **တေသံ**ကို '**တော**' တည်၊ သွီဝိဘတ်သက်, အာယော သုတ်ဖြင့် ဣမာ၏ ၁ကို ယမှည့်, ယပတောသွီသာနံသံသာ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို သံပြု, **တေ**မာသမိ သုတ်ဖြင့် ဣမာ၏ ၁ ကို ိ သရပြု, သံသာသွေက ဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သလာ, ဣမိသံကပြီး၏။

၂၀၃-၆၃။ **တေ**မာသမိ- ကေဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြု, သာအပြု တို့ကြောင့် **တော**, ဣမာသဒ္ဒါတို့၏အဆုံးအာကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ **တေသံ၊ တေသာ၊ ဣမိသံ၊ ဣမိသာ။**

ရှုပ်တွက်။ **ဣမိ**သံကို '**ဣမာ**' တည်၊ သွီဝိဘတ်သက်, အာယော သုတ်ဖြင့် ဣမာ၏ ၁ ကိုယမှည့်, ယပတော သွီသာနံသံသာ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို သံပြု, **တေ**မာသမိသုတ်ဖြင့် ဣမာ၏ ၁ ကို ိ သရပြု, သံသာသွေကဝစနေ သုစသုတ်ဖြင့်သလာ, ဣမိသံကပြီး၏။

၂၀၄-၆၄။ **တ**သာ၀ါ- ကေဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြု, သာအပြုတို့ ကြောင့် **တာ**သဒ္ဒါ၏အဆုံးအာကိုအချို့ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ **တသံ၊ တသာ၊ ဣသံ၊ ဣသာ။**

ရှုပ်တွက်။ **ဣ**သံကို '**ဣတာ**' တည်၊ သွီ ဝိဘတ်သက်, အာယော သုတ်ဖြင့် **ဣ**တာ၏ ၁ ကိုယမှည့်, ယပတော သွီသာနံသံသာ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို သံပြု, **ဣ**သာ၀ါသုတ်ဖြင့် **ဣ**တာ၏ ၁ ကို ိ ပြု, သံသာသွေကဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့်သလာ, သ်သ်သို့ကပ်, ဣသံကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၀၅-၆၆။ ယောရသံ- ဧကဝုစ်ဖြစ်ကုန်သော သံအပြုသာအပြုတို့ ကြောင့်ယမည်သော အာသရကို အရသပြုသည်။

ပုံစံ။ တသံ၊ တသာ၊ ယသံ၊ ယသာ၊ သဗ္ဗသံ၊ သဗ္ဗသာ။

ရုပ်တွက်။ တသံကို 'တာ' တည်၊ သို့ဝိဘတ်သက်, အာယောသုတ်ဖြင့် တာ၏ ါ ကို ယမှည့်, ယပတော သို့သာနံသံသာသုတ်ဖြင့် ယနောင်သို့ ဝိဘတ်ကိုသံပြု,သံသာသွေကဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သ်လာ, သ်-သံသို့ကပ်, ယောရသံ သုတ်ဖြင့် သံအပြုကြောင့် ယမည်သော ါကို ၊ရသပြု, တသံကပြီး၏။

၂၀၆-၆၈။ အမာပတော သို့သွာနံဝါ- ပအမည်ရှိသော ဣဝဏ်နောင်ဖြစ် သောသို့ဝိဘတ်ကိုအံ, သွာဝိဘတ်ကိုအာ ဝိကပ်အားဖြင့် ပြုသည်။

ပုံစံ။ မတျံ၊ မတိယံ၊ မတျာ၊ မတိယာ၊ နိကတျံ၊ နိကတိယံ။

ရုပ်တွက်။ မတျံကို 'မတ္တိ' တည် ၊သို့ဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိချာပေါသုတ် ဖြင့် ိ- ကိုပမှည့်, အမာပတောသို့သွာနံဝါသုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ၊ပြု, ပသညဿစသုတ်ဖြင့် ပမည်သော ိ-ကို၂ ပြု, တ္တိ၊ သို့ကပ်, ဗျဥ္ဇနောစဝိသညော ဂေါသုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် တ္တ၂ ၂-နှစ်လုံးတွင် ၁လုံးကို ချေ, မတျံကပြီး၏။

၂၀၇-၆၉။ အာဒိတော ဩစ-အာဒိသဒ္ဒါနောင်ဖြစ်သော သို့ဝိဘတ်ကို အံပြုဩပြုသည်။

ပုံစံ။ အာဒိံ၊ အာဒေါ။

ရုပ်တွက်။ အာဒိံကို 'အာဒိ' တည်၊ သို့ဝိဘတ်သက်, အာဒိတော ဩစသုတ် ဖြင့်သို့ဝိဘတ်ကို ၊ပြု, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာစျလာသုတ်ဖြင့် အာဒိ၏ိ-ကို စျမှည့်, နိဂ္ဂဟိတံစျလာပေဟိ သုတ်ဖြင့် ၊ ကိုနိဂ္ဂဟိတ်ပြု, အာဒိံပြီး၏။

၂၀၈-၇၄။ ယောသုစ စသဒ္ဒါ- ဖြင့်နာ, သွာ, သို့, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ဩကို အာဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝေနာ၊ ဂါဝါ၊ ဂါဝေ၊ ဂါဝေသု။

ရုပ်တွက်။ ဂါဝေကို 'ဂေါ' တည်၊ သို့ဝိဘတ်သက်, ယောသုစ သုတ်၌

http://www.dhammadownload.com

ပါသောစသဒ္ဒါဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ အစိတ်ေါ ကို ါ ဝပြု, သွာသွီနံဝါ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို ဧပြု, ဂါဝေကပြီး၏။

၂၀၉-၇၈။ ဩသရေစ-စသဒ္ဒါဖြင့်- သွီဝိဘတ်, ယောဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဥဝဏ်ကို ဥဝ, အဝ, ဥရပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘုဝိ၊ ပသဝေါ၊ ဂုရဝေါ၊ စတုရော။

ရုပ်တွက်။ ဘုဝိကို 'ဘူ' တည်၊ သွီဝိဘတ်သက်, ဩသရေစ သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဘူ၏ ူကို ု ဝပြု, တတောသွီမိ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို ိ- ပြုပြီး ဝ် ိ- သို့ကပ်, ဘုဝိကပြီး၏။

၂၁၀-၈၁။ သုဟိနာသုစ- စသဒ္ဒါဖြင့်- ဂေါဏနံမှိဝါ, သုဟိနာသုစ ဤ နှစ်သုတ်တို့၌ တိုက်ရိုက်ပါသော ဝိဘတ်တို့မှ ကြွင်းကျန်သမျှ သိစသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါကို ဂေါဏပြုနံဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဂေါကို ဂုပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ၊ ဂေါဏံ၊ ဂေါဏေ၊ ဂေါဏသ၊ ဂေါဏမှာ၊ ဂေါဏမှိ၊ ဂုနွံ၊ ဂဝယေဟိ၊ ဂဝယေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏမှိကို 'ဂေါ' တည်၊ သွီဝိဘတ်သက်, သုဟိနာသုစ သုတ်၌ ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဂေါကို ဂေါဏပြု, သွာဟိသွီနံမှာ ဘိမှိဝါ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကိုမှိပြု, ဂေါဏမှိကပြီး၏။

၂၁၁-၉၉။ သွာ ဟိသွီနံမှာ ဘိမှိဝါ- အလုံးစုံသော လိင်မှနောက်ဖြစ်ကုန် သောသွာဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်, သွီဝိဘတ်ကို အစဉ်အတိုင်းမှာပြု, ဘိပြု, မှိပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရိသမှာ၊ ပုရိသေဘိ၊ ပုရိသမှိ။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသမှိကို 'ပုရိသ' တည်၊ သွီဝိဘတ်သက်, သွာဟိသွီနံမှာ ဘိမှိဝါသုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို မှိပြု, ပုရိသမှိကပြီး၏။

၂၁၂-၁၀၀။ နတိမေဟိ ကတာ တာရေဟိ-ပြုအပ်ပြီးသော အ- အဖြစ် ရှိကုန်သော တသဒ္ဒါ- ဣမသဒ္ဒါနောင် သွာဝိဘတ်, သွီဝိဘတ်တို့ကို မှာအပြု, မှိအပြုတို့ကို တားမြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အသွာဌာနာဘယံဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသွိဌာနေ တိဌတိ။

ရုပ်တွက်။ အသွိကို 'တ' တည်၊ သွိဝိဘတ်သက်, သသွာသွိသံသာသွတ္တံ သုတ်ဖြင့် တကို အ, ပြု, သွာဟိသွိနံဝါမှာဘိမှိဝါ သုတ်ဖြင့် သွိဝိဘတ် မှိပြုမည် ဖြစ်သော်လည်း နတိမေဟိကတာကာရေဟိသုတ်က တားမြစ်သော ကြောင့် မပြုရအသွာကပြီး၏။

၂၁၃-၁၀၈။ သွာသွိနံဝါ- အကာရန္တ နောင်ဖြစ်ကုန်သော သွာဝိဘတ်ကို အာပြု, သွိဝိဘတ်ကို ဧပြုကို ဝိကပ်အားဖြင့်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရိသာ၊ ပုရိသသွာ၊ ပုရိသေ၊ ပုရိသသွိ။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသေကို 'ပုရိသ' တည် ၊သွိဝိဘတ်သက်, သွာသွိနံဝါသုတ် ဖြင့်သွိဝိဘတ်ကို ဧပြု, သ်ခွင်း, ချေ,ကပ်, ပုရိသေကပြီး၏။

၂၁၄-၁၁၀။ တယောနေဝစသဗ္ဗနာမေဟိ- သဗ္ဗနာမ်အကာရန္တတို့နောင် ဖြစ်ကုန်သောသွာ, သွိ, သဝိဘတ်တို့ကို အာ, ဧ, အာယအပြုတို့ကို မပြုရဟုတားမြစ်သည်။ အနည်းငယ်ပြုသည်လည်းရှိသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗသွာ၊ သဗ္ဗသွိ၊ သဗ္ဗဿ၊ ယသွာ၊ ယသွိ၊ ယဿ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗသွိကို 'သဗ္ဗ' တည်၊ သွိ ဝိဘတ်သက်, သွာသွိနံဝါ သုတ်ဖြင့် သွိဝိဘတ်ကို ဧပြုမည်ဖြစ်သော်လည်း သဗ္ဗနာမ်သဒ္ဒါဖြစ်၍ တယော နေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ သုတ်ကတားမြစ်သောကြောင့် မပြုရ, သဗ္ဗသွိကပြီး၏။

၂၁၅-၁၁၁။ ဃတောနာ ဒီနံ- ဃမည်သော အာမှနောင်ဖြစ်ကုန်သော နာစသောဝိဘတ် ၅-လုံးကို အာယပြုသည်။

ပုံစံ။ ကညာယ ကတံကမ္မံ၊ ကညာယဒီယတေ၊ ကညာယနိဿဋ္ဌံဝတ္ထံ၊ ကညာယ ပရိဂ္ဂဟော၊ ကညာယပတိဋ္ဌိတံ သီလံ။

ရုပ်တွက်။ ကညာယကို 'ကညာ' တည်၊ ၌အနက်ပေးသွိဝိဘတ်သက်, အာဃော သုတ်ဖြင့် ကညာ၏ ါကို ဃမှည့်, ဃတောနာဒီနံ သုတ်ဖြင့် သွိဝိဘတ်ကို ါ ယပြု, သရလောပေါ စသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ါသရကို ချေ၍ နောက် ါ ကိုပကတိပြု, ည် ါ ယသို့ကပ်, ကညာယပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၁၆-၁၁၂။ ပတောယာ- ပအမည်ရှိကုန်သော ဣဝဏ်ဥဝဏ်နှောင်ဖြစ်ကုန်သောနာစသော ဝိဘတ်၅-လုံးကို ယာပြုသည်။

ပုံစံ။ ရတ္တိယာ၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဓေနုယာ၊ ဝဓုယာ၊ ယာဂုယာ။

ရှုပ်တွက်။ ဣတ္ထိယာကို 'ဣတ္ထိ' တည်၊ ၌ အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, တေဣတ္ထိဣာပေါ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိ၏ ိ ကို ပမ္ပည့်, အယောရသ မေကဝစနယောသွဝိစ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိ၏ ိ ကို ိ- ရသပြု, ပတောယာ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ယာပြု, ဣတ္ထိယာကပပြီး၏။

၂၁၇-၁၂၇။ တောတိတာသသို့နာသု- သဝိဘတ်, သို့ဝိဘတ်, နာဝိဘတ် တို့ကြောင့်နှုတ်ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ တောပြု,တိပြု,တာပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏာဝတော၊ ဂုဏာဝန္တသ၊ ဂုဏာဝတိ၊ ဂုဏာဝန္တသို့၊ ဂုဏာဝတာ၊ ဂုဏာဝန္ဒေန။

ရှုပ်တွက်။ ဂုဏာဝတိကို 'ဂုဏာဝန္တ' တည်၊ ၌အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, တောတိတာ သသို့နာသု သုတ်ဖြင့် နှုတ်ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့် တကွတိပြု, ဂုဏာဝတိကပြီး၏။

၂၁၈-၁၃၈။ သို့မှိုရညေ ရာဇိနိ- သို့ဝိဘတ်နှင့်တကွ ရာဇသဒ္ဒါကို ရညေပြု, ရာဇိနိပြုသည်။

ပုံစံ။ ရညေ၊ ရာဇိနိသိလ်တိဌတိ။

ရှုပ်တွက်။ ရညေကို 'ရာဇ' တည်၊ ၌ အနက်ပေးသို့ဝိဘတ်သက် သို့မှိုရ ညေရာဇိနိ သုတ်ဖြင့် သို့-ဝိဘတ်နှင့်တကွ ရာဇသဒ္ဒါကို ရညေပြု ရညေကပြီး၏။

၂၁၉-၁၃၉။ တုမ္ဘ မှာကံတယိမယိ- သို့ဝိဘတ်နှင့်တကွ တုမ္ဘသဒ္ဒါကို တယိ, အမ္ဘသဒ္ဒါကို မယိပြုသည်။

ပုံစံ။ တယိ၊ မယိ။

ရှုပ်တွက်။ တယိကို 'တုမ္ဘ' တည်၊ ၌ အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, တုမ္ဘာကံ တယိမယိ သုတ်ဖြင့် တုမ္ဘသဒ္ဒါကို သို့ဝိဘတ်နှင့်တကွ တယိပြု, တယိပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၂၀-၁၅၆။ အာနေသျှိမှိဝါ- သျှိဝိဘတ်နှင့်တကွ ပုမသဒ္ဒါ၏အသရကို အာနေပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုမာနေ ၊ပုမေဝါ။

ရုပ်တွက်။ ပုမာနေကို 'ပုမ' တည်၊ ၌အနက်ပေး သျှိဝိဘတ်သက်, မ်ခွင်း, ၊ကြွင်း, အာနေသျှိမှိဝါ သုတ်ဖြင့် သျှိဝိဘတ်နှင့်တကွ ၊သရကို အာနေပြု, ပုမာနေပြီး၏။

၂၂၁-၁၇၆။သသ္မာသျှိ သံသာ သွတ္တံ- သဝိဘတ်, သ္မာဝိဘတ်, သျှိဝိဘတ်, သံအပြု, သာအပြုတို့ကြောင့် အလုံးစုံသော လိင်တို့၌ တသဒ္ဒါကိုအချို့အ, ပြုသည်။

ပုံစံ။ အဿ၊ တဿ၊ အသ္မာ၊ တသ္မာ၊ အသျှိ [illegible] ၊ တဿံ၊ အဿာ၊ တဿာ။

ရုပ်တွက်။ အသျှိကို 'တာ' တည်၊ ၌အနက် [illegible] ဘတ်သက်,သသ္မာ သျှိသံသာသွတ္တံ သုတ်ဖြင့် သျှိဝိဘတ်ကြောင့် တသဒ္ဒါကို အပြု, အသျှိက ပြီး၏။

၂၂၂-၁၇၇။ ဣမ သဒ္ဒဿစ- သသ္မာ သျှိဝိဘတ်သံအပြု, သာအပြုတို့ ကြောင့်အလုံးစုံသော လိင်၌ ဣမသဒ္ဒါကိုလည်း အချို့အပြု သည်။

ပုံစံ။ အဿ၊ ဣမဿ၊ အသ္မာ၊ ဣမသ္မာ၊ အသျှိ၊ ဣမသျှိ၊ အဿံ၊ ဣမိဿံ အဿာ၊ ဣမဿာ။

ရုပ်တွက်။ အသျှိကို 'ဣမ' တည်၊ ၌အနက်ပေး သျှိဝိဘတ်သက်၊ဣမသဒ္ဒ ဿစ သုတ်ဖြင့် သျှိဝိဘတ်ကြောင့် ဣမသဒ္ဒါကို အ, ပြု, အသျှိ ကပြီး၏။

၂၂၃-၁၇၉။ ဃပတော သျှိသာနံ သံသာ- ဃအမည်, ပအမည်ရှိသော သဗ္ဗနာမ်တို့မှနောက်ဖြစ်ကုန်သော သျှိဝိဘတ်ကို သံ, သဝိဘတ် ကိုသာ, အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗဿာ၊ သဗ္ဗာယံ၊ သဗ္ဗာယ၊ ဣမိဿံ၊ ဣမိဿာ၊ ဣမာယံ၊ ဣမာယ၊ အမုဿံ၊ အမုဿာ၊ အမုယံ၊ အမုယာ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗဿံကို သဗ္ဗာ' တည်၊ ၌အနက်ပေး သျှိဝိဘတ်သက်,

http://www.dhammadownload.com

အာယော သုတ်ဖြင့် သဗ္ဗာ၏ ါကို ဃမှည့်, ဃပတော သို့သာနံ သံသာ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို သံပြု, ယောရဿံသုတ်ဖြင့် ဃမည်ရှိသော ါကို ၊ရဿပြု, သံသာသွေကဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် သံအပြုကြောင့်သ်လာ, သ်သံသို့ကပ်, သဗ္ဗဿံကပြီး၏။

၂၂၄-၁၈၀။ နေတာ ဟိ သို့မာယယာ- ထိုယ, ပအမည်ရှိသော သဗ္ဗနာမ်တို့မှနောက်ဖြစ်သော သို့ဝိဘတ်ကို အာယပြု, ယာအပြုတို့ကို မဖြစ်ဟုတားမြစ်သည်။

ပုံစံ။ ဧတိဿံ ၊ဧတာယံ ၊ကျမိဿံ ၊ကျမာယံ ၊အမုဿံ ၊အမုယံ။

၂၂၅-၁၈၁။ မနောဂဏာဒိတော သို့နာနမိအာ- မနောဂိုဏ်းသဒ္ဒါတို့နောင် အစဉ်အတိုင်းသို့ဝိဘတ်ကို ကျပြုနာဝိဘတ်ကို အာပြုသည်။

ပုံစံ။ မနသိ၊ မနသာ၊ သိရသိ၊ သိရသာ၊ ဝစသိ၊ ဝစသာ။

ရုပ်တွက်။ မနသိကို 'မန' တည်၊ ၌အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, မနောဂဏာဒိတော သို့နာနမိအာသုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ိ ပြု, သသရေဝါဂမော သုတ်ဖြင့် နောက်ိ-သရကြောင့် ရှေ့၌သ်လာ, သ်ိ-သို့ ကပ်, မနသိကပြီး၏။

၂၂၆-၁၉၂။ သို့မေ- သခသဒ္ဒါမှ နောင်ဖြစ်သော သို့ဝိဘတ်ကိုဧပြုသည်။

ပုံစံ။ သခေ။

ရုပ်တွက်။ သခေကို 'သခ' တည် ၌အနက်ပေးသို့ဝိဘတ်သက်, သို့မေ သုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါနောင်သို့ဝိဘတ်ကို ဧပြု, ခခွင်း, ချေ,ခ်-ဧသို့ကပ်, သခေက ပြီး၏။

၂၂၇-၁၉၇။ ဗြဟ္မတော တုသို့နိ- ဗြဟ္မသဒ္ဒါမှလည်း နောင်ဖြစ်သော သို့ဝိဘတ်ကို နိပြုသည်။

တုသဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မ, စမ္မ, မုဒ္ဓ, အဒ္ဓ စသော သဒ္ဒါတို့နောင်လည်း သို့ဝိဘတ်ကိုနိပြုသည်။

ပုံစံ။ ဗြဟ္မနိ။

ကမ္မနိ၊ စမ္မနိ၊ မုဒ္ဓနိ၊ အဒ္ဓနိ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဗြဟ္ဓနိကို 'ဗြဟ္ဓ' တည်၊ ၌ အနက်ပေး သွီဝိဘတ်သက်, ဗြဟ္ဓတောတုသွီနိ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို နိပြု, ဗြဟ္ဓနိက ပြီး၏။

ကမ္မနိကို'ကမ္မ'တည်၊ ၌ အနက်ပေး သွီဝိဘတ်သက်, ဗြဟ္ဓ တောတုသွီနိ သုတ်ပါ တုသဒ္ဒါဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို နိပြု, ကမ္မနိကပြီး၏။

၂၂၈-၂၀၆။ တတော သွီမိ- ထိုအာရအပြုမှနောက်ဖြစ်သော သွီဝိဘတ်ကို ဣပြုသည်၊ တတော သဒ္ဒါဖြင့် အာရမှတပါးသော သဒ္ဒါမှ နောက်လည်း သွီဝိဘတ်ကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထရိ၊ ပိတရိ၊ မာတရိ၊ ဓီတရိ၊ ဘာတရိ၊ ကတ္တရိ၊ ဝတ္တရိ၊ ဘုဝိ။

ရုပ်တွက်။ ဘတ္ထရိကို 'သတ္ထု' တည်၊ ၌အနက်ပေး သွီဝိဘတ်သက်, အညေသွာရတ္တံသုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကြောင့်သတ္ထု ၏ ၊ သရကို ါ ရပြု, တတောသွီမိ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို ိ-ပြု (သတ္ထာရ ိ-)အာရော ရဿမိကာ ရေသုတ်ဖြင့် ါ ရ၏ ါ ကို ၊ရဿပြု, ရ်ခွင်းချေ, ကပ်, သတ္ထရိကပြီး၏။

၂၂၉-၂၀၈။ အာရော ရဿမိကာရေ- ဣအက္ခရာကြောင့် အာရအပြု၏ အာကိုအရဿပြုသည်။

ပုံစံ။ သတ္ထရိ၊ ပိတရိ၊ မာတရိ၊ ဓီတရိ၊ ကတ္တရိ၊ ဝတ္တရိ။

ရုပ်တွက်။ ပိတရိကို 'ပိတု' တည်၊ ၌အနက်ပေး သွီဝိဘတ်သက်,အညေ သွာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် ပိတုသဒ္ဒါ၏ ၊ သရကို ါ ရပြု, (ပိတာရ) တတောသွီမိသုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို ိ-ပြု, အာရောရဿမိကာရေ သုတ်ဖြင့် ိ-ကြောင့် ါ ရ၏ ါကို ၊ရဿပြု, ရ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, ပိတရိ ကပြီး၏။

၂၃၀-၂၁၂။ တတော သွီနိ။ ထိုအတ္တသဒ္ဒါမှနောက်ဖြစ်သော သွီဝိဘတ် ကိုနိပြုသည်။

ပုံစံ။ အတ္တနိ။

ရုပ်တွက်။အတ္တနိကို 'အတ္တ' တည်၊ ၌ အနက်ပေးသွီဝိဘတ်သက်,တတော သွီနိ သုတ်ဖြင့် သွီဝိဘတ်ကို နိပြု, အတ္တနိကပြီး၏။

၂၃၁-၂၁၆။ ဃပတော သွီယံဝါ- ဃ, ပတို့မှနောက်ဖြစ်သော သွီဝိဘတ် ကိုအချို့ယံပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ကညာယ်၊ ကညာယ၊ ရတ္တိယ်၊ ရတ္တိယာ၊ ဣတ္ထိယ်၊ ဣတ္ထိယာ။

ရှုပ်တွက်။ ကညာယ်ကို 'ကညာ' တည်၊ ၌အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, အာယော သုတ်ဖြင့် ကညာ၏ ါကို ယမှည့်, ယပတော သို့ယ်ဝါ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ယ်ပြု,ကညာယ်ကပြီး၏။

၂၃၂-၂၂၆။ **သို့နိ-** ပြုအပ်ပြီးသော စျအမည်ရှိသော ဣဝဏ်မှနောက်ဖြစ် သောသို့ဝိဘတ်ကို နိပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒဏ္ဍိနိ၊ ဘောဂိနိ။

ရှုပ်တွက်။ ဒဏ္ဍိနိကို 'ဒဏ္ဍီ' တည်၊ ၌အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ဒဏ္ဍီ၏ ီ- ကိုစျမှည့်, အယောရသ မေကဝစန ယောသွပိစသုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကြောင့် စျအမည်ရှိသော ီ- ကို ီ- ရသပြု, သို့နိ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို နိပြု, ဒဏ္ဍိနိကပြီး၏။

၂၃၃-၂၁၀။ **တယာတယီနံ တကာရော တွတ္ထံဝါ-** တယာ တယီပြုတို့၏ တကို အချို့တွပြုသည်။

ပုံစံ။ တွယာ၊ တွယီ။

ရှုပ်တွက်။ တွယီကို တုမှတည်၊ ၌အနက်ပေး သို့ဝိဘတ်သက်, တယီမယီ သုတ်ဖြင့် တုမှသဒ္ဒါကို သို့ဝိဘတ်နှင့်တကွ တယီပြု, တယာတ ယီနံတကာ ရောတွတ္ထံဝါ သုတ်ဖြင့် တကိုတွပြုတွယီကပြီး၏။

သုဝိဘတ်ကိုစီရင်ရာ သုတ်နှင့်ရှုပ်မျှား

၂၃၄၊ ၇၄။ **ယောသုစ စသဒ္ဒါဖြင့်** နာဝိဘတ်, သ္ဘာဝိဘတ်, သို့ဝိဘတ်, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ အစိတ်ဩကိုအာဝပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂါဝေန၊ ဂါဝါ၊ ဂါဝေ၊ ဂါဝေသု။

ရှုပ်တွက်။ ဂါဝေသုကို "ဂေါ" တည်၊ တို့၌အနက်ပေး သုဝိဘတ်သက်, ယောသုစ သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် နောက်သုဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသ ဒ္ဒါ၏ - ေါ ကို -ါ ဝ ပြု သုဟိဟိသွ ကာရောဇ သုတ်ဖြင့် ဂါဝ၏အဆုံး- သရ ကိုဇပြု ဂါဝေသုကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၃၅၊ ၇၅။ **အဝံမှိစ စသဒ္ဒါ** - အံစသည်မှကြွင်းသော ရှေ့သုတ်တို့၌ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သအစရှိသော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ဩကိုအဝ ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂဝဿ၊ ဂဝေါ၊ ဂဝေန၊ ဂါဝါ၊ ဂဝေ၊ ဂဝေသု။

ရုပ်တွက်။ ဂဝေသုကို "ဂေါ"တည်၊ တို့၌ အနက်ပေး သုဝိဘတ်သက် အဝံမှိစ သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့်ဂေါသဒ္ဒါ၏-ါကို ၊ဝပြု, သုဟိသွကာရောဧ သုတ်ဖြင့်ဝ၏ (အစိတ်) ၊သရကိုဧပြု ဂဝေသုကပြီး၏။

၂၃၆၊ ၈၁။ **သုဟိနာသုစ-** သုဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်, နာဝိဘတ်တို့ကြောင့် လည်း ဂေါသဒ္ဒါကိုအချို့ဂေါဏပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏေသု၊ ဂေါဏေဟိ၊ ဂေါဏေဘိ၊ ဂေါဏေန။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏေသုကို "ဂေါ" တည်၊ တို့၌ အနက်ပေး သုဝိဘတ်သက်, သုဟိနာသုစ သုတ်ဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါကိုဂေါဏပြု, သုဟိသွကာရော ဧသုတ်ဖြင့်ဏ၏ ၊သရကိုဧပြု, ဂေါဏေသုကပြီး၏။

၂၃၇၊ ၈၉။ **သုနံဟိသုစ-** သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် သရတို့ကိုဒီဃပြုသည် အချို့မပြုသည်လည်းရှိ၏။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိသု၊ အဂ္ဂိနံ၊ အဂ္ဂိဟိ၊ ရတ္တိသု၊ ရတ္တိနံ၊ ရတ္တိဟိ၊ ဘိက္ခူသု၊ ဘိက္ခူနံ၊ ဘိက္ခူဟိ၊ (ပုရိသေသု)၊ ပုရိသေဟိ၊ ပုရိသာနံ။

စသဒ္ဒါဖြင့် သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် သရတို့ကိုဒီဃမပြုရဟုတား မြစ်သည်။

ပုံစံ။ သုခေတ္တေသု ဗြဟ္ဟစာရီသု၊ ဓမ္မမက္ခာသိ ဘဂဝါ၊ ဘိက္ခူနံဒတ္ဒာသ ကေဟိပါဏိဘိ၊

ရုပ်တွက်။ အဂ္ဂိသုကို " အဂ္ဂိ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် နောက်သုဝိဘတ်ကြောင့် အဂ္ဂိ၏ ိ- ကို ီ- ဒီဃပြု၊ အဂ္ဂိသု ကပြီး၏။

၂၃၈၊ ၉၀။ **ပဉ္စာဒီနမတ္တံ** - သု, နံ, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့် ပဉ္စအစရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့၏ အစိတ် အသရကို အသရဘဲထပ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပဉ္စသု၊ ပဉ္စနံ၊ ပဉ္စဟိ၊ ဆသု၊ ဆနံ၊ ဆဟိ၊ သတ္တသု၊ သတ္တနံ၊ သတ္တဟိ။

ရုပ်တွက်။ ပဉ္စသုကို " ပဉ္စ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့်နောက်သုဝိဘတ်ကြောင့် ပဉ္စသဒ္ဒါ၏ ၊သရကိုဒီဃပြုမည်ဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သော်လည်းမပြုရ ပဋ္ဌာဒိန မတ္တံ သုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌာ၏ ၊သရကို ၊သရပင်ပြု၊ ပဋ္ဌသုကပြီး၏။

၂၃၉၊ ၉၂။ နှုသဿန္ဓော ယောသုစ- ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်လည်းကောင်း သုဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့်ရင်း နှုပစ္စည်း၏ဥကိုအ,ပြု သည်။

ပုံစံ။ ဂုဏဝန္တာ၊ ဂုဏဝန္တေ၊ ဂုဏဝန္တေသု၊ ဂုဏဝန္တာနံ၊ ဂုဏဝန္တေဟိ။

ရှုပ်တွက်။ ဂုဏဝန္တေသုကို "ဂုဏဝန္တု" တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, နှုသဿန္ဓော ယောသုစသုတ်ဖြင့် နှုပစ္စည်း၏ ု ကို ၊သရပြု, သုဟိသွကာရောဇ သုတ် ဖြင့်နှု၏ ၊သရကိုဇပြု, ဂုဏဝန္တေသုကပြီး၏။

၂၄၀၊ ၁၀၁။ သုဟိသွကာရောဇ- သုဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ်တို့ကြောင့်အသရ ကိုဇပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗေသု၊ ယေသု၊ တေသု၊ ကေသု၊ ပုရိသေသု၊ ဣမေသု။

ရှုပ်တွက်။ သဗ္ဗေသုကို " သဗ္ဗ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, သုဟိသွကာ ရောဇ သုတ်ဖြင့် သဗ္ဗ၏အဆုံး ၊သရကိုဇပြု, သဗ္ဗေသုကပြီး၏။

၂၄၁၊ ၁၅၈။ သုသ္မိမာဝါ- သုဝိဘတ်ကြောင့် ပုမသဒ္ဒါ၏အစိတ်အသရကို အချို့အာပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုမာသု၊ ပုမေသုဝါ။

ရှုပ်တွက်။ ပုမာသုကို " ပုမ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, သုသ္မိမာဝါသုတ် ဖြင့် ပုမ၏အစိတ် ၊သရကို ါ သရပြု, ပုမာသုကပြီး၏။

၂၄၂၊ ၁၆၀။ အကမ္မန္တသဿ-စသဒ္ဒါ- နာဝိဘတ်, သုဝိဘတ်တို့ကြောင့် မယဝ, ယုဝသဒ္ဒါတို့၏အစိတ် အသရကို အချို့အာပြုသည်။

ပုံစံ။ မယဝါနာ၊ မယဝါသု၊ မယဝေန၊ မယဝေသု၊ ယုဝါနာ၊ ယုဝါသု၊ ယုဝေသု၊ ယုဝေနဝါ။

ရှုပ်တွက်။ မယဝါသုကို " မယဝ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, အကမ္မန္တ သဿ သုတ်ဌပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် မယဝ၏အစိတ် ၊သရကို ါ ပြု၊မယ ဝါသု ကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၄၃၊ ၁၆၉။ ရာဇဿ ရာဇုသုနံဟိသုစ- သုဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ် တို့ကြောင့် အချို့ရာဇသဒ္ဒါကို ရာဇုပြုသည်။

ပုံစံ။ ရာဇူသု၊ ရာဇူနံ၊ ရာဇူဟိ၊ ရာဇူဘိ။

စသဒ္ဒါတားမြစ်ပုံ။ ရာဇေသု၊ ရာဇာနံ၊ ရာဇေဟိ၊ ရာဇေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ရာဇူသုကို " ရာဇ" တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, ရာဇဿ ရာဇု သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ရာဇသဒ္ဒါကို ရာဇုပြု, သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် သုဝိ ဘတ်ကြောင့်ရာဇု၏ ၊ သရကို ။ ဒီဃပြု ရာဇူသုကပြီး၏။

၂၄၄၊ ၁၇၀။ သဗ္ဗဿိမဿေဝါ- သုဝိဘတ်, နံဝိဘတ်, ဟိဝိဘတ် တို့ကြောင့် အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကို အချို့ဧပြုသည်။

ပုံစံ။ ဧသု၊ ဣမေသု၊ ဧသံ၊ ဣမေသံ၊ ဧဟိ၊ ဧဘိ၊ ဣမေဟိ၊ ဣမေဘိ။

ရုပ်တွက်။ ဧသုကို " ဣမ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက် သဗ္ဗဿိ မဿေဝါ သုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို ဧပြု, ဧသုကပြီး၏။

၂၄၅၊ ၁၉၉။ သုနမံသုဝါ- သု, နံ, အံဝိဘတ်တို့ကြောင့် သခသဒ္ဒါ၏ အစိတ်အသရကို အချို့အာရပြုသည်။

ပုံစံ။ သခါရေသု၊ သခေသု၊ သခါရာနံ၊ သခီနံ၊ သခါရံ၊ သခံ။

ရုပ်တွက်။ သခါရေသုကို " သခ " တည်၊ သုဝိဘတ်သက်, သုနမံသုဝါ သုတ်ဖြင့် သခသဒ္ဒါ၏အစိတ် ၊သရကို ါ ရပြု, သုဟိသွကာရောဧ သုတ်ဖြင့် ါရ၏, သရကို ဧပြု, သခါရေသုကပြီး၏။

၂၄၆၊ ၂၂၂။ ပုမဿ လိဂ်ါဒီသု သမာသေသု- သမာသ်တို့၌ လိဂ်သဒ္ဒါစ သည်တို့ကြောင့် ပုမသဒ္ဒါ၏အဆုံးအသရကိုချေသည်။

ပုံစံ။ ပုလ္လိဂ်၊ ပုမ္ဘာဝေါ၊ ပုက်ောကိလော။

ရုပ်တွက်။ ပုလ္လိဂ်ကို ပုမလိဂ်တည်၊ မ်ခွင်းပုမဿ လိဂ်ါဒီသု သမာ သေသု သုတ်ဖြင့် ပုမ၏အဆုံး ၊သရကိုချေ, ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ ဈလာသုတ် ဖြင့်ပုမ်၏ ၊ ကိုလမှည့်, အံမောနိဂ္ဂဟိတံဈလာပေဟိ သုတ်ဖြင့် မ်ကို နိဂ္ဂ ဟိတ်ပြု, (ပုံလိဂ်)၊ ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂေ သုတ်၌ပါသော ဝါသဒ္ဒါဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို လပြု, နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် လကိုနောက်လိသို့ကပ်၊ ပုလ္လိဂ် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၂၄၇၊ ၇၈။ ဩသရေစ - နောက်သရကြောင့် လုတ္တသမာသ်၌ (ဂေါ သဒ္ဒါ၏) အစိတ်ဩကို အဝ ပြုသည်။

စသဒ္ဒါဖြင့် သို့ဝိဘတ်, ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့် (ဥဝဏ်)အဆုံးရှိသော လိင်၌ အချို့ဥကို ဥဝ, အဝ, ဥရပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂဝဿကံ၊ ဂဝေဥကံ၊ ဂဝါဇိနံ။

စသဒ္ဒါပုံစံ။ ဘုဝိ၊ ပဿဝေါ၊ ဂုရဝေါ ၊စတုရော၊

ရုပ်တွက်။ ဂဝဿကံ ကို " ဂေါ၊ဿကံ " ဟုပုဒ်ဖြတ်။ ဩသရေစ သုတ်ဖြင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ ေ-ါကို ၊ဝပြု, ဂ် ၊သို့ကပ်ဝ်ကို၊ သို့ကပ်, ဂဝဿကံ ကပြီး၏။

စသဒ္ဒါရုပ်။ စတုရောကို " စတု " တည်၊ ယော ဝိဘတ်သက်, ဩသရေ စသုတ်၌စသဒ္ဒါဖြင့် စတု၏ ၊ ကို ၊ ရပြု, တတောယောနမောတု သုတ်၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ေ-ါ ပြု ရ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, စတုရော ကပြီး၏။

၂၄၈၊ ၇၉။ တဗ္ဗိပရီတူပပဒေ ဗျဥ္ဇနေစ- နောက်ဗျည်းကြောင့် ပုဒ်၏အနီး၌ တည်ရှိသော အဝသဒ္ဒါဩသဒ္ဒါကို ဝိပရိတ် ဥပြုသည်။ မဖြစ်သည် လည်းရှိသည်။

ပုံစံ။ ဥဂ္ဂတေ၊ သူရိယေ၊ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ။

ရုပ်တွက်။ ဥဂ္ဂတေကို " အဝဂတေ " ဟုပုဒ်ဖြတ်၊ တဗ္ဗိပရီ တူပပဒေ ဗျဥ္ဇနေစ သုတ်ဖြင့် အဝကိုဩ၏ဝိပရိတ်ဥပြု (ဥဂတေ)ပရ ဒွေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် ဂလာ ဥဂ္ဂတေက ပြီး၏။

၂၄၉၊ ၁၈၅။ သန္တသဒ္ဒဿသော ဘေဗော စန္တေ- ဘကြောင့်လည်းသန္တကို သပြု၍ဗလည်းလာသည်။ စသဒ္ဒါဖြင့် သန္တကိုအချို့သပြုသည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗိရေဝ သမာသေထ၊ သဗ္ဗိကုဗ္ဗေထ သန္တဝံ၊ သတံသဒ္ဓမ္မမညာယ၊ သေယျောဟောတိ နပါပိယော။

စသဒ္ဒါပုံစံ။ သက္ကာရော၊ သက္ကတော။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗိကို " သန္တ " လိင်တည်၊ ဟိဝိဘတ်သက်၊ သ္မာဟိသို့နံ မှာ ဘိမှိဝါသုတ်ဖြင့်ဟိကိုဘိပြု သန္တသဒ္ဒဿသောဘေဗောစန္တေသုတ် ဖြင့် သန္တကိုသပြု၍ဗလာသဗ္ဗိ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

စသဒ္ဒါရုပ်။ သက္ကာရောကို၊ " သန္တကာရော တည်၊ သန္တသဒ္ဒဿသော ဘေဗောစန္တေသုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သန္တကိုကပြု ပရဒွေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့်သဒိသ ဒွေဘော်ကလာသက္ကာရောကပြီး။

နာမ်စတုတ္ထပိုင်းနှင့်ပဉ္စမပိုင်းလာပစ္စည်းကို စီရင်ရာသုတ်နှင့်ရုပ်။

၂၅၀၊ ၂၃၇။ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော- ဣတ္ထိလိင်၌ဖြစ်သော အကာရန္တနောင်အာ ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗာ၊ ယာ၊ သာ၊ ကာ၊ ကတရာ။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗာကို "သဗ္ဗ" တည်၊ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော သုတ်ဖြင့် -ါ ပစ္စည်းသက်, ဗ္ဗခွင်း, ချေ, ကပ်(သဗ္ဗာ)တဒ္ဓိတ သမာ သကိတကာ နာမံဝါ တဝေတုနာဒီသုစ သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သဗ္ဗာဟူသော ဣတ္ထိပစ္စ ယန္တသဒ္ဒါကို နာမ်ဟုငဲ့, သည်အနက်ပေးသိဝိဘတ်သက်, သေသ တောလောပံ ဂသိပိ သုတ်ဖြင့် သိကိုချေ၊ သဗ္ဗာကပြီး၏။

၂၅၁၊ ၂၃၈။ နဒါဒိတောဝါဤ - ဣတ္ထိလိင်၌ဖြစ်သော နဒသဒ္ဒါလျှင်အတူ ရှိသော အကာရန္တသဒ္ဒါမှနောက်၌ဎင်း၊ နဒမဟုတ်သောဥကာရန္တ၊ ဩကာရန္တသဒ္ဒါမှနောက်၌ဎင်း ဤပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ နဒီ၊ မဟီ၊ ကုမာရီ၊ တရုဏီ၊ သခီ၊ ဣတ္ထီ။

ရုပ်တွက်။ နဒီကို " နဒ " တည်၊ နဒါဒိတောဝါဤ သုတ်ဖြင့် ီ- ပစ္စည်း သက်, ခွင်း, ချေ, ကပ်(နဒီ), တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာနာမံဝါတ ဝေတု နာဒီသုစ သုတ်၌စသဒ္ဒါဖြင့် နဒီဟူသော ဣတ္ထိပစ္စယန္တသဒ္ဒါကို နာမ်ငဲ့ သည်ဟုအနက်ပေးသိဝိဘတ်သက်, အာလပနေ သိဂသညော သုတ်ဖြင့် အာလုပ်သိကိုဂမှည့်, သေသတောလောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုချေ, နဒီကပြီး၏။

၂၅၂၊ ၉၈။ မာတုလာဒီန မာနတ္တမီကာရေ ဤအက္ခရာပစ္စည်းကြောင့် မာတုလ နှင့်တူသော သဒ္ဒါတို့၏အစိတ်အ, ကိုအာနပြုသည်။

ပုံစံ။ မာတုလာနီ၊ အယျကာနီ၊ ဝရုဏာနီ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ မာတုလာနီကို " မာတုလ " တည်၊ နဒါဒိတောဝါ ဤ သုတ်ဖြင့် ိ- စွည်းသက်, မာတုလာဒီန မာနတ္တမီကာရေ သုတ်ဖြင့် မာတုလ သဒ္ဒါ၏အဆုံး ၊ကို -ါ နပြု, နခွင်း, ချေ, နကို ိ- သို့ ကပ်(မာတုလာနီ) နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, မာတုလာနီကပြီး၏။

၂၅၃၊ ၂၃၉။ ဏဝဏိတဏေယျ ဏန္တူဟိ- ဣတ္ထိလိင်၌ဖြစ်ကုန်သော ဏဝ, ဏိက, ဏေယျ, ဏပစ္စည်းန္တု အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့နောင် ဤပစ္စည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ မာဏဝီ၊ နာဝိဏီ၊ ဝေနတေယျီ၊ ကုန္တေယျီ၊ ဂေါတမီ၊ ဂုဏဝတီ၊

ရုပ်တွက်။ မာဏဝီကို "မာဏဝ" တည်၊ ဏဝဏိကဏေယျ ဏန္တူဟိ သုတ်ဖြင့် ိ- ပစ္စည်းသက်, ဝ်ခွင်း, ချေ, ကပ်(မာဏဝီ) နာမ်ငဲ့ သိသက်, သေသတော လောပံ ဂသိပိ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကိုချေ, မာဏဝီကပြီး၏။

၂၅၄၊ ၂၄၀။ ပတိဘိက္ခုရာဇီ ကာရန္တေဟိ ဣနီ- ဣတ္ထိလိင်၌ဖြစ်ကုန်သော ပတိ, ဘိက္ခု ရာဇ, ဤကာရန္တသဒ္ဒါတို့မှ နောင် ဣနီပစ္စည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ ဂဟပတာနီ၊ ဘိက္ခုနီ၊ ရာဇိနီ၊ ဟတ္ထိနီ၊ ဒဏ္ဍိနီ၊ မေဓာဝိနီ၊ တပဿိနီ။

ရုပ်တွက်။ ဂဟပတာနီကို " ဂဟပတိ " တည်၊ ပတိဘိက္ခုရာဇီ ကာရ နွေဟိ ဣနီ သုတ်ဖြင့် ိ- နိပစ္စည်းသက်, ပတိဿိနိမှိသုတ်ဖြင့် ပတိသဒ္ဒါ ၏အဆုံး ိ- သရကို ၊သရပြု(ဂဟပတ ိ- နီ) တ်ခွင်း, ကြွင်း, ဝါပရော အသရူပါ သုတ်ဖြင့် ၊သရမှနောက်ဖြစ်သော ိ- သရကိုချေ၊ (ဂဟပတ်၊ နီ) ပုဗ္ဗောစသုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၊သရကို ါ ဒီဃပြု, တ်- ါသို့ကပ်, (ဂဟပတာ နီ)နာမ်ငဲ့ သိသက်, ချေ, ပြီး၏။ ဘိက္ခုနီကို "ဘိက္ခု"တည်၊ ိ-နီပစ္စည်း သက်, ဝါပရောအသရူပါ သုတ်ဖြင့် ိ- သရကိုချေ၊ (ဘိက္ခုနီ) နာမ်ငဲ့ သိသက်၊ ချေ ဘိက္ခုနီကပြီး၏။

၂၅၅၊ ၉၁။ ပတိဿိနိမှိ- ဣနိပစ္စည်းကြောင့် ပတိသဒ္ဒါ၏အစိတ်ဣကိုအ ပြုသည် ပုံစံ၊ ဂဟပတာနီ။

၂၅၆၊ ၂၄၁။ န္တုဿတမီကာရေ ဤအက္ခရာပစ္စည်းကြောင့် န္တုပစ္စည်းကို အချို့တပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဂုဏဝတီ၊ ဂုဏဝန္တီ၊ ကုလဝတီ၊ ကုလဝန္တီ၊ သတိမတီ၊ သတိမန္တီ မဟတီ၊ မဟန္တီ၊ ဂေါတ္တမတီ၊ ဂေါတ္တမန္တီ။

ရုပ်တွက်။ ဂုဏဝတီကို " ဂုဏဝန္တု " တည်၊ ဏဝ ဏိက ဏေယျ ဏန္တူဟိသုတ်ဖြင့် ီ- ပစ္စည်းသက်, နွှုဿတမီကာရေသုတ်ဖြင့် နွှုပစ္စည်းကိုတပြု၊ တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်(ဂုဏဝတီ)နာမ်ငဲ့ သိသက်ချေ, ဂုဏဝတီကပြီး၏။

၂၅၇၊ ၂၄၂။ ဘဝတော ဘောတော - ဤအက္ခရာပစ္စည်းကြောင့် ဘဝန္တ သဒ္ဒါကိုဘောတပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘောတိအယျေ၊ ဘောတိကညေ၊ ဘောတိ ခရာဒိယေ။

ရုပ်တွက်။ ဘောတိကို " ဘဝန္တ " တည်၊ နဒါဒိတောဝါဤ သုတ်ဖြင့် ီ- ပစ္စည်းသက်, ဘဝတော ဘောတော သုတ်ဖြင့် ဘဝန္တသဒ္ဒါကိုဘော တပြု, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်(ဘောတီ)နာမ်ငဲ့, အာလုပ်သိဝိဘတ်သက်, ဂမှည့်, ဣဝဏ္ဏဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ဘောတီ၏ ီ- ကိုစျမှည့်, စျ လပါ ရဿံ သုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရဿပြု, သေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂသိကိုချေ, ဘောတိကပြီး၏။

၂၅၈၊ ၂၄၇။ တွာဒယော ဝိဘတ္တိ သညာယော- တောစသော ပစ္စည်းတို့ကို ဝိဘတ်အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗတော၊ ယတော၊ တတော၊ ကုတော၊ အတော၊ ဣတော၊ သဗ္ဗဒါ၊ ယဒါတဒါ။

တောပစ္စည်းပဉ္စမီအနက်

၂၅၉၊ ၂၄၈။ တွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ- ပဉ္စမီဝိဘတ်အနက်၌ အချို့တော ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗတော၊ ယတော၊ တတော၊ ကုတော၊ အတော၊ ဣတော၊ သဗ္ဗဒါ၊ ယဒါ၊ တဒါ။

၂၆၀၊ ၂၃၀။ တြတော ထေသုစ- တြပစ္စည်း, တောပစ္စည်း, ထပစ္စည်းတို့ ကြောင့်ကိသဒ္ဒါကို ကုပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ကုတြ၊ ကုတော၊ ကုတ္ထ။

ရုပ်တွက်။ ကုတောကို " ကိ " တည်၊ မှအနက်ပေး တောပစ္စည်းသက်,
တွာဒယော ဝိဘတ္တိသညာယော သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းကို ဝိဘတ်မှည့်,
တြတောထေသုစ သုတ်ဖြင့် ကိသဒ္ဒါကို ကုပြု, ကုတော ကပြီး၏။

၂၆၁၊ ၂၃၁။ သဗ္ဗသေ တဿ ကာရောဝါ- တောပစ္စည်း,
ထပစ္စည်းတို့ကြောင့်အလုံးစုံသော ဧတသဒ္ဒါကို အချိုအ, ပြုသည်။

ပုံစံ။ အတော၊ အတ္ထ၊ ဧတ္တော၊ ဧတ္ထ။

ရုပ်တွက်။ အတောကို " ဧတ " တည်၊ မှအနက်ပေး ကွစိတောပဉ္စမျတ္ထေ
သုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီအနက်၌တော ပစ္စည်းသက်, တွာဒယော ဝိဘတ္တိ
သညာယော သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်မှည့်, သဗ္ဗသေတဿ ကာရောဝါသုတ်
ဖြင့်နောက် တောပစ္စည်းကြောင့်ဧတသဒ္ဒါကိုအ, ပြု, အတောကပြီး၏။

၂၆၂၊ ၂၃၃။ ဧတော ထေသုစ- တောပစ္စည်း, ထပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း
အလုံးစုံသော ဧတသဒ္ဒါ အချို့ဧပြုသည်။

ပုံစံ။ ဧတ္တော၊ အတော၊ ဧတ္ထ၊ အတ္ထ။

ရုပ်တွက်။ ဧတ္တောကို " ဧတ "တည်၊ မှအနက်ပေးတောပစ္စည်းသက်,
ဧတောထေသုစ သုတ်ဖြင့် ဧတသဒ္ဒါကိုဧပြု, (ဧတော)ပရဒွေဘာဝေါ
ဌာနေသုတ်ဖြင့် သဒိသဒွေဘော် တ်လာ, ဧတ္တောက ပြီး၏။

၂၆၃၊ ၂၃၄။ ဣမဿိ ထံဒါနိဟတော ဓေသုစ- ထံ, ဒါနိ, ဟ, တော, ဓ
ပစ္စည်းငါးပစ္စည်းတို့ကြောင့် အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကိုဣပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထံ၊ ဣဒါနိ၊ ဣဟ၊ ဣတော၊ ဣဓ။

ရုပ်တွက်။ ဣတောကို "ဣမ"တည်၊ မှအနက်ပေး, တောပစ္စည်းသက်,
ဝိဘတ်အမည်မှည့်, ဣမဿိထံဒါနိဟတော ဓေသုစ သုတ်ဖြင့်တော
ပစ္စည်းကြောင့် ဣမသဒ္ဒါကို ဣပြု, ဣတောကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

သတ္ထမီအနက်

၂၆၄၊ ၂၄၉။ တြထ သတ္ထမိယာ သဗ္ဗနာမေဟိ- သတ္ထမီဝိဘတ်အနက်၌ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့မှ နောင် တြပစ္စည်း, ထပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗတြ၊ သဗ္ဗတ္ထ၊ ယတြ၊ ယတ္ထ၊ တြတ၊ တတ္ထ။

၂၆၅၊ ၂၃၀။ တြတော ထေသုစ- တြပစ္စည်း, တောပစ္စည်း, ထပစ္စည်းတို့ ကြောင့်ကိ သဒ္ဒါကို ကုပြုသည်။

ပုံစံ။ ကုတြ၊ ကုတော၊ ကုတ္ထ။

ရှင်းတွက်။ ကုတြကို " ကိ " တည်၊ ၌အနက်ပေး တြထသတ္ထမိယာ သဗ္ဗနာမေဟိသုတ်ဖြင့်တြပစ္စည်းသက်, တွာဒယောဝိဘတ္ထိသညာ ယောသုတ်ဖြင့်ဝိဘတ်မှည့်, တြတော ထေသုစ သုတ်ဖြင့်နောက်တြ ပစ္စည်းကြောင့်ကိ သဒ္ဒါကို ကုပြု, ကုတြကပြီး၏။

၂၆၆၊ ၂၃၁။ သဗ္ဗသော တသ ကာရောဝါ- တောပစ္စည်း, ထပစ္စည်းတို့ ကြောင့်အလုံးစုံသော ဧတသဒ္ဒါကိုအချို့ အ, ပြုသည်။

ပုံစံ။ အတော၊ အတ္ထ၊ ဧတ္တော၊ ဧတ္ထ။

ရှင်းတွက်။ အတ္ထကို "ဧတ" တည်၊ ၌အနက်ပေး ထပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, သဗ္ဗသော တသ ကာရောဝါ သုတ်ဖြင့် နောက်ထ ပစ္စည်းကြောင့် ဧတသဒ္ဒါကိုအပြု, ဝဂ္ဂေယောသာ ယောသာ နံတတိယ ပဌမာသုတ်ဖြင့် အသဒ်သဒ္ဒေးဘော်တ်လာ, အတ္ထကပြီး၏။

၂၆၇၊ ၂၃၂။ တြေနိစ္စံ၊ တြပစ္စည်းကြောင့်အလုံးစုံသော ဧတသဒ္ဒါကို အသဒ္ဒါအမြဲပြုသည်။

ပုံစံ။ အတြ

ရှင်းတွက်။ အတြကို " ဧတ " တည်၌အနက်ပေး, တြပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, တြေနိစ္စံသုတ်ဖြင့် တြပစ္စည်းကြောင့်ဧတသဒ္ဒါကို အ, ပြု, အတြကပြီး၏။

၂၆၈၊ ၂၃၃။ ဧတော ထေသုစ- တော, ထပစ္စည်းတို့ကြောင့် အလုံးစုံသော ဧတသဒ္ဒါကိုအချို့ဧပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဧတ္ထော၊ အတော၊ ဧတ္ထ၊ အတ္ထ။

ရုပ်တွက်။ ဧတ္ထကို " ဧတ " တည်၊၌အနက်ပေး ထပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, ဧတော ထေသုစဖြင့် ဧတကို ဧပြု, အသဒိသဒွေး ဘော်တ်, လာဧတ္ထကပြီး၏။

၂၆၉၊ ၂၅၀။ သဗ္ဗတောဓိ- သတ္တမီအနက် သဗ္ဗသဒ္ဒါနောင်ဓိပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗဓိ၊ သဗ္ဗသို့။

ရုပ်တွက်။ သဗ္ဗဓိကို " သဗ္ဗ " တည်၊ ၌အနက်ပေး သဗ္ဗတောဓိသုတ်ဖြင့်ဓိပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, သဗ္ဗဓိကပြီး၏။

၂၇၀၊ ၂၅၁။ ကိသ္မာဝေါ- သတ္တမီအနက် ကိသဒ္ဒါနောင် ဝပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကွဂတောသိ တွံ ဒေဝါနံ ပိယတိဿ။

၂၇၁၊ ၂၂၇။ ကိဿကဝေစ- ဝပစ္စည်းကြောင့် ကိသဒ္ဒါကိုကပြုသည်။

ပုံစံ။ ကွဂတောသိတွံဒေဝါနံ ပိယတိဿ။

ရုပ်တွက်။ ကွကို " ကိ " တည်၊ ကိသ္မာဝေါသုတ်ဖြင့် ဝပစ္စည်းသက်, သတ္တမီဝိဘတ်အမည်မှည့် ကိဿကဝေစ သုတ်ဖြင့် ကိသဒ္ဒါကို ကပြု, (က၀)က်ခွင်း, (က်၊ ၀)တေသုဝုဒ္ဓိ လောပါဂမ ဝိကာရ ဝိပရိတာ ဒေသာ လောပါဂမာစ ဟူသော သုတ်ကြီးဖြင့် ၊ သရကိုချေ, က်ဝသို့ကပ်, ကွကပြီး၏။

၂၇၂၊ ၂၅၂။ ဟိဟံ ဟိဆ္ဆနံ၊ သတ္တမီအနက် ကိသဒ္ဒါနောင် ဟံပစ္စည်း ဟိဆ္ဆနံပစ္စည်းတို့သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ၊ ကုဟိ၊ ကုဟံ၊ ကုဟိဆ္ဆနံ။

၂၇၃၊ ၂၂၈။ ကုဟိဟံသုစ- ဟိပစ္စည်း, ဟံပစ္စည်း, တို့ကြောင့်ကိသဒ္ဒါကို ကုပြုသည်။

ပုံစံ။ ကုဟိဂစ္ဆသိ၊ ကုဟံ ဂစ္ဆသိ။

စသဒ္ဒါဖြင့် ဟိဆ္ဆနံပစ္စည်း, ဒါစနံပစ္စည်းတို့ကြောင့် ကိသဒ္ဒါကို ကုပြုသည်။

ပုံစံ။ ကုဟိဆ္ဆနံ၊ ကုဒါစနံ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ကုဟိကို " ကိ " တည်၊ ၌အနက်ပေး ဟိဟံဟိခွနံသုတ်ဖြင့် ဟိပစ္စည်းသက်, ကုဟိဟံသုစ သုတ်ဖြင့် ဟိပစ္စည်းကြောင့် ကိသဒ္ဒါကို ကုပြု, ကုဟိ ပြီး၏။

စသဒ္ဒါရုပ်။ ကုဟိခွနံကို " ကိ "တည်၊ ဟိဟံဟိခွနံသုတ်ဖြင့် ဟိခွနံ ပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, ကုဟိဟံသုစ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် ကိကိုကုပြု, ကုဟိခွနံကပြီး။

၂၇၄၊ ၂၅၃။ တမှာစ- သတ္တမီအနက် တသဒ္ဒါနောင် ဟိပစ္စည်း ဟံပစ္စည်း တို့သာသက်သည်။

ပုံစံ။ တဟိ၊ တဟံ။

ရုပ်တွက်။ တဟိကို " တ " တည်၊ ၌ အနက်ပေး တမှာစသုတ်ဖြင့် ဟိပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, တဟိကပြီး၏။

၂၇၅၊ ၂၅၄။ ဣမသွာ ဟဓာစ- သတ္တမီအနက် ဣမသဒ္ဒါနောင်ဟပစ္စည်း ဓပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဣဟ၊ ဣဓ။

၂၇၆၊ ၂၃၄။ ဣမသိထံဒါနိဟတောဓေသုစ- ထံ, ဒါနိ, ဟ, တော,ဓငါး ပစ္စည်းတို့ကြောင့် အလုံးစုံသော ဣမကိုဣပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထံ၊ ဣဒါနိ၊ ဣဟ၊ ဣတော၊ ဣဓ။

ရုပ်တွက်။ ဣဟကို " ဣမ " တည်၊ ၌အနက်ပေး ဣမသွာ ဟဓာစ သုတ်ဖြင့်ဟပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ် အမည်မှည့်, ဣမသိထံဒါနိဟ တောဓေသုစသုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို ဣပြု, ဣဟကပြီး၏။

၂၇၇၊ ၂၅၅။ ယတောဟိ- သတ္တမီအနက် ယသဒ္ဒါနောင်ဟိပစ္စည်းသက် သည်။

ပုံစံ။ ယဟိ။

ရုပ်တွက်။ ယဟိကို " ယ " တည်၊ ယတောဟိ သုတ်ဖြင့်ဟိပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, ယဟိကပြီး၏။

၂၇၈၊ ၂၅၆။ ကာလေ- နောက်သုံးသုတ်တို့ဖြင့် သက်သောငါးပစ္စည်းတို့ သည်အခါဟုသောအနက်မှာ သက်သည်ဟုညွှန်ပြသည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၇၉၊ ၂၅၇ ကိသဗ္ဗညေက ယကုဟိဒါဒါစနံ- အချိန်အခါဟောသတ္တမီ အနက်၌ကိ, သဗ္ဗ, အည, ဧက, ယ, ကုသဒ္ဒါတို့နောင်ဒါပစ္စည်း ဒါစနံ ပစ္စည်းတို့သက်သည်။

ပုံစံ။ ကဒါ၊ သဗ္ဗဒါ၊ အညဒါ၊ ဧကဒါ၊ ယဒါ၊ ကုဒါစနံ။

၂၈၀၊ ၂၂၉။ သေသေသုစ- ဝပစ္စည်းမှကြွင်းသော ဝိဘတ်ပစ္စည်း တို့ကြောင့်လည်းကိုကိုကပြုသည်, မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။

ပုံစံ။ ကောပကာရော ကထံ၊ ကံပကာရံကထံ။

ရှုပ်တွက်။ ကဒါကို " ကိ " တည်၊ ၌အနက်ပေး ကိသဗ္ဗညေကယကု ဟိဒါဒါစနံဟုသော သုတ်ဖြင့်ကိသဒ္ဒါနောင်ဒါပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ် အမည်မှည့်သေသေသုစ သုတ်ဖြင့်ကိသဒ္ဒါကိုကပြု, ကဒါကပြီး၏။

၂၈၁၊ ၂၅၃။ တမ္ဘာဒါနိစ- အချိန်အခါဟော သတ္တမီအနက် တသဒ္ဒါနောင် ဒါနိပစ္စည်း, ဒါပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ တဒါနိ၊ တဒါ။

ရှုပ်တွက်။ တဒါနိကို " တ " တည်၊ တမ္ဘာဒါနိစ သုတ်ဖြင့် ဒါနိပစ္စည်း သက်, ဝိဘတ်မှည့်, တဒါနိကပြီး၏။

၂၈၂၊ ၂၅၉။ ဣမသ္မာ ရဟိဓုနာဒါနိစ- အချိန်အခါဟော သတ္တမီအနက် ဣမသဒ္ဒါနောင်ရဟိ, ဓုနာ, ဒါနိပစ္စည်းတို့သက်သည်။

ပုံစံ။ ဧတ ရဟိ၊ အဓုနာ, ဣဒါနိ။

၂၈၃၊ ၂၃၅။ အဓုနာမ္ဟိစ- ဓုနာပစ္စည်းကြောင့်အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကို အမြဲအ, ပြုသည်။

ပုံစံ။ အဓုနာ။

ရှုပ်တွက်။ အဓုနာကို "ဣမ" တည်၊ ဣမသ္မာရဟိဓုနာဒါနိစသုတ်ဖြင့် ဓုနာပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, အဓုနာမ္ဟိစသုတ်ဖြင့်ဓုနာ ပစ္စည်း ကြောင့်ဣမသဒ္ဒါကိုအ, ပြု အဓုနာကပြီး၏။

၂၈၄၊ ၂၃၆။ တေရဟိမ္ဟိ- ရဟိပစ္စည်းကြောင့်အလုံးစုံသော ဣမသဒ္ဒါကို ဧတေပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဧတရဟိ။

ရုပ်တွက်။ ဧတရဟိကို " ဣမ " တည်၊ ဣမသွာ ရဟိဓုနာဒါနိစ သုတ်ဖြင့်ရဟိပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, ဧတရဟိမှိသုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကိုဧတပြု, ဧတရဟိကပြီး၏။

၂၈၅၊ ၂၃၄။ ဣမသိ ထံဒါနိဟတောဓေသုစ- ထံ, ဒါနိ, ဟတော, ဓေါ်းပစ္စည်းတို့ကြောင့် အလုံးစုံသောဣမသဒ္ဒါကိုဣပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣတ္ထံ၊ ဣဒါနိ၊ ဣဟ၊ ဣတော၊ ဣဓ။

ရုပ်တွက်။ ဣဒါနိကို "ဣမ"တည်၊ ဣမသွာ ရဟိဓုနာ ဒါနိစ သုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါနောင်ဒါနိပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, ဣမသိထံဒါနိဟတောဓေသုစသုတ်ဖြင့် ဣမသဒ္ဒါကို ဣပြု, ဣဒါနိကပြီး၏။

၂၈၆၊ ၂၆၀။သဗ္ဗဿသောဒါမှိဝါ- ဒါပစ္စည်းကြောင့် သဗ္ဗသဒ္ဒါကိုအချို့သပြုသည်။

ပုံစံ။ သဒါ၊ သဗ္ဗဒါ။

ရုပ်တွက်။ သဒါကို " သဗ္ဗ "တည်၊ ၌အနက်ပေး ကိ သဗ္ဗညေက ယကုဟိဒါဒါစနံ သုတ်ဖြင့် ဒါပစ္စည်းသက်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်, သဗ္ဗဿသောဒါမှိဝါ သုတ်ဖြင့်သဗ္ဗသဒ္ဒါကိုသပြု, သဒါကပြီး၏။

ဣယဣဌပစ္စည်းတို့တိုစီရင်ရာသုတ်နှင့် ရုပ်များ

၂၈၇၊ ၂၆၂။ ဝုမုဿဇောဣယိဌေသု- ဣယ, ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့်ဝုမုသဒ္ဒါကိုဇပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇေယျော၊ ဇေဌော။

ရုပ်တွက်။ ဇေယျောကို "ဝုမု" တည်၊ တဒ္ဓိတ်ပိုင်းလာ ဝိသေသေ တရတမိသိကိယိဌါသုတ်ဖြင့် ိ- ယပစ္စည်းသက်, ဝုမုဿဇော ဣယိဌေသုသုတ်ဖြင့်နောက် ိ- ယပစ္စည်းကြောင့် ဝုမုသဒ္ဒါကိုဇပြု, ဇ်ခွင်း, သရ လောပေါစသောသုတ်ဖြင့်ရှေ့၊ သရကိုချေ, နောက် ိ- သရကိုပကတိ မပြုရ, ကွစာသဝဏ္ဏံလုတ္တေ သုတ်ဖြင့် နောက် ိ- သရကိုဧအဝဏ်ပြု,

http://www.dhammadownload.com

နယေပရံယုတ္တေသုတ်ဖြင့် သရကင်းသောဇ်ဗျည်းကို ဧသို့ကပ်, ယဒွေ ဘော်လာ, နာမ်ငဲ့သိသက်, ေ-ါပြု, ယျေ-ါသို့ကပ်ဇေယျောပြီး။

၂၈၈၊ ၂၆၃။ ပသတ္ထသ သောစ- ဣယ, ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့် ပသတ္ထ သဒ္ဒါကိုသပြုသည်။

ပုံစံ။ သေယျော၊ သေဌော၊ ဇေယျော၊ ဇေဌော။

ရုပ်တွက်။ သေယျောကို "ပသတ္ထ"တည်၊ ဝိသေသေ တရတမိသိကိ ယိဌာသုတ်ဖြင့် ိ- ယပစ္စည်းသက်, ပသတ္ထသသောစ သုတ်ဖြင့် ပသတ္ထသဒ္ဒါကိုသပြု, သ်ခွင်း, သရလော ပေါ စသောသုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊သရကို ချေ, နောက် ိ- သရကိုပကတိမပြုရ ကွစာသဝဏ္ဏံလုတ္တေ သုတ်ဖြင့် ိ- သရကိုဧအဝဏ်ပြု, သ်ဧ-သို့ကပ်, ယ်ဒွေဘော်လာ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ယျ်ေ-ါသို့ကပ် သေယျောကပြီး၏။

၂၈၉၊ ၂၆၄။ အန္တိကဿနေဒေါ- ဣယ, ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့် အန္တိက သဒ္ဒါကိုနေဒပြုသည်။

ပုံစံ။ နေဒိယော၊ နေဒိဌော။

ရုပ်တွက်။ နေဒိယောကို " အန္တိက " တည်၊ ိ- ယပစ္စည်းသက်, အန္တိ ကဿနေဒေါသုတ်ဖြင့် အန္တိကသဒ္ဒါကိုနေဒပြု, ဒ်ခွင်း ၊ချေ, ဒ် ိ- သို့ ကပ်,နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ယ်ေ-ါသို့ကပ် နေဒိယောကပြီး၏။

၂၉၀၊ ၂၆၅။ ဗာဋ္ဌဿ သာဓော- ဣယ, ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဗာဋ္ဌသဒ္ဒါ ကိုသာဓပြုသည်။

ပုံစံ။ သာဓိယော၊ သာဓိဋ္ဌော။

ရုပ်တွက်။ သာဓိယောကို " ဗာဋ္ဌ " တည်၊ ိ- ယပစ္စည်းသက်, ဗာဋ္ဌ ဿသာဓော သုတ်ဖြင့် ဗာဋ္ဌသဒ္ဒါကိုသာဓပြု, ဝ်ခွင်း, ချေ, မ်- ိ-သို့ ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိေ-ါပြု, ယေ-ါသို့, သာဓိယောကပြီး၏။

၂၉၁၊ ၂၆၆။ အပွသကဏ်- ဣယ, ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့် အပွသဒ္ဒါကို ကဏ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ကဏိယော၊ ကဏိဌော။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်၊ ကဏိယောကို " အပ္ပ " တည်၊ ိ- ယပစ္စည်းသက်, အပ္ပ ဿကဏ် သုတ်ဖြင့် အပ္ပသဒ္ဒါကိုကဏ်ပြု, ဏ် ိ- သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိ-ေါပြုယ-ေါသို့ကပ် ကဏိယောကပြီး၏။

၂၉၂၊ ၂၆၇။ ယုဝါနဉ္စ- ဣယ ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့် ယုဝသဒ္ဒါကို ကဏ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ကနိယော၊ ကနိဌော။

ရုပ်တွက်။ ကနိယောကို " ယုဝ " တည် ိ- ယပစ္စည်းသက်, ယုဝါ နဉ္စသုတ်ဖြင့် ယုဝသဒ္ဒါကိုကဏ်ပြု, ဏ်- ိ- သို့ကပ်, တေသုဝုဒ္ဓိ စသော သုတ်ကြီးဖြင့်ဏကြီးကို နဝယ်ပြု, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိ-ေါပြု, ယ်-ေါ သို့ကပ်ကနိယောပြီး။

၂၉၃၊ ၂၆၈။ ဝန္တုမန္တု ဝီနဉ္စလောပေါ- ဣယ, ဣဌပစ္စည်းတို့ကြောင့်ဝန္တု, ပစ္စည်း, မန္တုပစ္စည်းဝီပစ္စည်းတို့ကိုချေသည်။

ပုံစံ။ ဂုဏိယော၊ ဂုဏိဌော၊ သတိယော၊ သတိဌော၊ မေဓိယော၊ မေဓိဌော။

ရုပ်တွက်။ ဂုဏိယောကို "ဂုဏဝန္တု" တည်၊ ိ- ယပစ္စည်းသက်, ဝန္တုမန္တု ဝီနဉ္စလောပေါသုတ်ဖြင့်ဝန္တုပစ္စည်းကိုချေ, (ဂုဏ -ိယ)ဏ်ခွင်းချေ၊ ဏ် ိ- သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိ-ေါပြု, ယ-ေါသို့ကပ်ဂုဏိယောက ပြီး၏။

သတိယောကို " သတိမန္တု " တည်၊ ိ- ယပစ္စည်းသက်, ဝန္တု မန္တု ဝီနဉ္စလောပေါ သုတ်ဖြင့် မန္တုပစ္စည်းကို ချေ, တ်ခွင်းချေ, တ် ိ- သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, -ေါပြု, ယ်-ေါသို့ကပ်, သတိယောက ပြီး၏။

မေဓိယောကို" မေဓာဝီ" တည်၊ ိ-ယပစ္စည်းသက်, ဝန္တုမန္တု ဝီနဉ္စလောပေါ သုတ်ဖြင့် ဝီပစ္စည်းကိုချေ, ဓ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, -ေါပြု, ယ-ေါ သို့ကပ်မေဓိယောကပြီး၏။

၂၉၄၊ ၂၆၉။ ယဝတံတလဏဒတာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ စလဥဇတာရတ္တံ- ယ အက္ခရာရှိကုန်သောတ, လ, ဏ, ဒအက္ခရာတို့၏ ဗျည်းတို့ကို အစဉ်အတိုင်းစ, လ, ဥ, ဇပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဗာဟုသစ္စံ၊ ပဏ္ဏိစ္စံ၊ ဝေပုလ္လံ၊ ကာရုညံ၊ ကောသလ္လံ၊ နေပုညံ၊ သာမညံ၊ သောဟဇ္ဇံ။

၂၉၅၊ ၂၆၁။ အဝဏ္ဏောယေလောပဠ- တဒ္ဓိတ်ယပစ္စည်းကြောင့် အ, ဝဏ်ကိုချေသည်။

ပုံစံ။ ဗာဟုသစ္စံ၊ ပဏ္ဏိစ္စံ၊ ဝေပုလ္လံ၊ ကာရုညံ၊ ကောသလ္လံ၊ နေပုညံ၊ သာမညံ၊ သောဟဇ္ဇံ။

ရူပ်တွက်။ ဗာဟုသစ္စံကို " ဗာဟုသတ + ယ"တည်, တ်ခွင်း, (ဗာဟုသတ်၊ ယ) အဝဏ္ဏောယေ လောပဠသုတ်ဖြင့် ရှေ့၊ သရကိုချေ, တ်ဗျည်းကိုယသို့ ကပ်,(ဗာဟုသတ္ဗ) ယဝတံတလဏဒကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိစလဉ္ဇကာရတ္တံသုတ်ဖြင့် တ္ဗကိုစပြု, သဒ်သဒ္ဒေးဘော်စ်လာ, (ဗာဟုသစ္ဗ)နာမ်ခဲ့, သိသက်, သိ'ဟုသောသုတ်ဖြင့် သိကို ၊ ပြု, စ်ခွင်း, ।ကြွင်း, သရလောပေါစသောသုတ်ဖြင့် ရှေ့ ।သရကိုချေ, နောက် ၊ ကိုပကတိပြု, စ်ခ် ၊ သို့ကပ် ဗာဟုသစ္စံကပြီး၏။

အာဒေသအပြုတူသုတ်နှင့်ရူပ်များ

* ၁။ အ, ပြုသောသုတ်ရူပ်များ။

သုတ်	ရူပ်
၁။ ပဠာဒီနမတ္ထံ	- ပဠသု၊ ပဠန်ခ်ံ၊ ပဠဟိ။
ဎင်းသုတ်အတ္ထံဘာဝနိဒ္ဒေသ	- စတာသန်ခ်ံ။
၂။ ပတိသိနိမ္ဗ	- ဂဟပတာနီ။
၄။ ရ္ဓသဏ္ဌော ယောသုစ	- ဂုဏဝန္ဓောသု၊ ဂုဏဝန္ဓာနံ။
ဎင်းသုတ်စသဒ္ဒါ	- ဂုဏဝန္ဓသ္မိ၊ ဂုဏဝန္ဓေန။
ဎင်းသုတ်အန္ဓသဒ္ဒါ	- ဂုဏဝန္ဓိ။
၅။ သဗ္ဗသ္ဝဝါအံသေသု	- သတိမံဘိက္ခု။
၆။ သိမ္ဗိဝါ	- ဟိမဝန္ဓော ပဗ္ဗတော။
၇။ ယောသ္ဝကတရသောဒ္ဓော	- အဂ္ဂယော၊ ဏ္ဍသယော။

http://www.dhammadownload.com

၈။ ဝေဝေါသုလောစ	▪ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခဝေါ။
၉။ သခတော ဝသော၀ါ	▪ ဘောသခ။
၁၀။ အဝဏ္ဏာစရေ	▪ ဘောဝုဏ္ဏ၀။
၁၁။ ပဠာဒီနမကာရော	▪ ပဠ၊ ပဠ၊ ဆ၊ ဆ။
၁၂။ အကမ္ပန္ဌသစ	▪ ကမ္ပနာ။
၁၃။ သသ္ဟာသ္ပိသ်သာသ္ပတ္ထံ	▪ အသ၊ အသ္ဟာ အသ္ပိ၊ တသ တသ္ဟာ တသ္ပိ။
၁၄။ ဣမသဒ္ဒသစ	▪ အသ၊ အသ္ဟာ၊ အသ္ပိ၊ ဣမသ ဣမသ္ဟာ။
၁၅။ သတ္ထုနုတ္ထဠ	▪ သတ္ထာနံ၊ ဝိတာနံ။
၁၆။ သဗ္ဗသောတသ ကာရော၀ါ	▪ အတော၊ အတ္ထ။
၁၇။ ကြေနိစ္ဆ	▪ အတြ။
၁၈။ အဝုနာမ္ပိစ	▪ အဝုနာ။
*၂။ အံပြုသော သုတ်ရှစ်များ	
၁။ အမာပတောသ္ပိသ္ဟာနံ၀ါ	▪ မတ္ဏ၊ မတိယံ။
၂။ အာဒိတော ဩစ	▪ အာဒိ။
၎င်းသုတ်စသဒ္ဒါ	▪ ဗာရာဏသိ။
၃။ တတောနမ်ပတိမ္ဟာလုတ္ထေ	▪ ဂ၀ံပတိ။
စသမာသေ	
၎င်းသုတ်စသဒ္ဒါ	▪ ဂ၀ံ။
၄။ အံနပုံသကေ	▪ ဝုဏ္ဏ၀ံ။
၅။ အဝဏ္ဏာစရေ	▪ ဘောဝုဏ္ဏ၀ံ။
၆။ အမာလပနေကဝစနေ	▪ ဟေပုမ်ံ။
၇။ သမာသေစ ဝိဘာသာ	▪ ဣတ္ထိပုမ် နပုံသကာနိ။
၈။ ဝါယွ ပ္ပဋ္ဌမောသုတ်ဌ ဝါသဒ္ဒါ	▪ တုမ်၊ အမ္ပ။
၉။ သဿ	▪ တုမ္ပ ဒိယတေ။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ သိမ့် ဂစ္ဆန္တာဒီနံ ဆ္ဌသဒ္ဒေါ်အံ - ဂစ္ဆံ။
၁၁။ သီ - သဇ္ဇံ၊ ယံ။
* ၃။ အဒုံပြုသောသုတ်
    ၁၊ အမုဿာဒုံ - အဒုံပုပ္ပံ ပဿတိ။
* ၄။ အနပြုသောသုတ်ရှုပ်များ
    ၁၊ အနိမ့်နာမ့်စ - အနေနဓမ္မဒါနေန။
    ၂၊ အတ္ထန္ဟောဟိသ့ိမနတ္ထံ - အတ္ထနေဟိ။
* ၅။ အယံပြုသောသုတ်ရှုပ်
    ၁၊ အနပုံသကဿာယံသိမ့် - အယံပုရိသော
* ၆။ အယပြုသောသုတ်ရှုပ်
    ၁၊ ဗျလာန မိသုဝါသရေဝါ - ဝတ္ထုတ္ထယံ။
    သုတ်ဌ်ဝါသဒ္ဒါ
* ၇။ အဝပြုသောသုတ်ရှုပ်များ
    ၁၊ အဝံမ့်စ - ဂဝံ။
    ၎င်းသုတ်စသဒ္ဒါ - ဂဝဿ၊ ဂဝေါ၊ ဂဝေ။
    ၂၊ တတောနမ်ပတိမ္ဘာလုတ္ထေ - ဂဝံပတိ၊ ဂဝံ။
    စသမာသေ
* ၈။ အဟံပြုသောသုတ်
    ၁၊ တ္ဝမဟံသိမ့်စ - အဟံ
* ၉။ အာပြုသောသုတ်ရှုပ်များ
    ၁၊ အမာပတောသ့ိသ္ဝာနံဝါ - မတ္ဘာ၊ မတိယာ။
    ၂၊ အာဒိတောဩစသုတ် - ဒိဝါစ။
    စသဒ္ဒါ
    ၃၊ သဗ္ဗယောနိနမာဇ - ပုရိသာ၊ ရှုပါ။
    ၄၊ သ္ဝာသ့ိနံဝါ - ပုရိသာ။
    ၅၊ သခတော ဝသ္ဝေါ - ဘောသခါ။

http://www.dhammadownload.com

၆၊ အာသိမှိ - ဂုဏဝါ။
၇၊ အဝဏ္ဏာစဂေ - ဘောဂုဏဝါ။
၈၊ ပုမန္တသသိမှိ - ပုမာတိဌတိ။
ဂင်းသုတ်အန္တသဒ္ဒါ - မဃဝါ၊ ယုဝါ။
၉၊ သုသွိ(မာ)ဝါ - ပုမာသု။
၁၀၊ ဥနာမှိစ - ပုမာနာ။
၁၁၊ အကမ္မန္တသစ-စသဒ္ဒါ - မဃဝါနာ၊ ယုဝါနာ။
၁၂၊ မနောဂဏာဒိတော သွိနာနမိအာ - မနသာ၊ ဝစသာ။
ဂင်းသုတ်အာဒိသဒ္ဒါ - ဗိလသာ။
၁၃၊ သျာစ - ဗြဟ္မာ၊ အတ္တာ။
၁၄၊ သတ္ထုပိတာဒီနမာသိသွိ သိလောပေါစ - သတ္ထာ၊ ပိတာ။
၁၅၊ နာအာ - သတ္ထာရာ။
၁၆၊ အကာရပိတာဒျန္တာနမာ - ဘောပုရိသာ။

*၁၀။ အာကံပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁၊ တုမှမှေဟိနမာကံ - တုမှာကံ၊ အမှာကံ။
၂၊ ဝါယွပ္ပဌမော - တုမှာကံ၊ အမှာကံ။

*၁၁။ အာနံပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁၊ ဝါယွပ္ပဌမောသုတ်ဝါသဒ္ဒါ - တုမှာနံ၊ အမှာနံ။
၂၊ ဗြဟ္မတ္ထသခရာဇာဒိတော အမာနံ - ဗြဟ္မာနံ၊ အတ္တာနံ။

*၁၂။ အာနပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁၊ မာတုလာဒီနမာနတ္ထ မီကာရေ - မာတုလာနီ။
၂၊ ဟိဝိဘတ္ထိမှိစသုတ်စသဒ္ဒါ - မဃဝါနော၊ မဃဝါနာ။

http://www.dhammadownload.com

*၁၃။ အာနေပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ အာနေသို့မှိဝါ - ပုမာနေ။

၂၊ ဟိဝိဘတ္တိမှိစ - ပုမာနေဟိ။

*၁၄။ အာနောပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ ယောသွာနော - ပုမာနော။

၂၊ ယောနမာနော - ဗြဟ္မာနော၊ အတ္တာနော။

*၁၅။ အာယပြုသော သုတ်ရုပ်များ

၁၊ အာယစတုတ္ထေကဝစန ဿတု - အတ္တာယ၊ ဟိတာယ။

၂၊ ဃတောနာဒီနံ - ကညာယ။

*၁၆။ အာယောပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သခတောစာယောနော - သခါယော။

*၁၇။ အာရပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ အာရောဟိမှိဝါ - သခါရေဟိ။

၂၊ သုနမံသုဝါ - သခါရေသု။

၃၊ အညေသွာရတ္ထံ - သတ္ထာရံ။

၄၊ ဝါနံမှိ - သတ္ထာရာနံ။

*၁၈။ အာဝပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ ဂါဝသေ - ဂါဝဿ။

ဎင်းသုတ်စသဒ္ဒါ - ဂါဝေန၊ ဂါဝါ။

၂၊ အဝံမှိစ - ဂါဝံ။

၃၊ ယောသုစ - ဂါဝါ။

*၁၉။ ဣပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ ဧတိမာသမိ - ဧတိဿံ၊ ဧတိဿာ၊ ဣမိဿံ။

၂၊ တဿာဝါ - တိဿံ၊ တိဿံ။

၃၊ နျှဿနွှောယောသုစသုတ် - ဂုဏဝန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

အန္တ-သဒ္ဒါ

၄၊ သခတော ဂဿေဝါ - ဘောသခီ။

၅၊ မနောဂဏာဒိတောသွိနာနမိအာ - မနသိ။

ရင်းသုတ်အာဒိသဒ္ဒါ - ဗိလသိ။

၆၊ သခန္ထဿိနောနာနံသေသု - သခိနော၊ သခိနာ၊ သခီနံ။

၇၊ တတောသွိမိ - သတ္ထရိ။

ရင်းသုတ်တတောသဒ္ဒါ - ဘုဝိ။

၈၊ ပိတာဒီနမသိမ္ဒိသုတ် - မာတိတော၊ ပိတိတော။

အသိမ္ဒိသဒ္ဒါ

၉၊ ဣမဿိထံဒါနိဟတော - ဣတ္ထံ၊ ဣဒါနိ၊ ဣဟ။

ဓေသုစ

*၂၀။ ဣဏ္ဏံ, ဣဏ္ဏန်ပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ ဣဏ္ဏမိဏ္ဏန်တီဟိသချာ်ဟိ - တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏန်။

*၂၁။ ဣဒံပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဣမဿိဒမံသိသုနပုံသကေ - ဣဒံစိတ္တံပဿိ။

*၂၂။ ဣနိပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ အဂ္ဂိဿိနိ - ပုရတောအဂ္ဂိနိ။

*၂၃။ ဣန်ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဥဘာဒိတောနမိန်ဒ - ဥဘိန်ဒ၊ ဒုဝိန်ဒ။

*၂၄။ ဣမိပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ အနိမိနာမ္ဒိစ - ဣမိနာဗုဒ္ဓပူဇေန။

*၂၅။ ဣယပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ စျလာနမိယုဝါသရေဝါ - တိယန္တိ၊ ပစ္ဆိယာဂါရေ။

*၂၆။ ဤပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သခတော ဂဿေဝါ - ဘောသခီ။

http://www.dhammadownload.com

*၂၇။ ဥပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ အာဝသုဝါ - ဂါဝုံ။

၂၊ တဋ္ဌိပရိတ္ဌပပဒေဗျဉ္ဇနေစ - ဥဂ္ဂတေ။

၃၊ ဟိဝိဘတ္ထိမ္ပိစသုတ်၌စသဒ္ဒါ- ပုမုနော၊ ပုမုနာ။

၄၊ ဥနာမ္ပိစ - ပုမုနာ။

၅၊ အတမ္ဘန္ဓသစ - ကမ္ဘုနာ။

၆၊ ဥတ္တံသနာသု - ဗြဟ္မုနော၊ ဗြဟ္မုနာ။

၇၊ ဥသသ္မိသလောပေါစ - သတ္ထု၊ သတ္ထုသ။

၈၊ သဏ္ဌမန္ဒာတာဒီနဉ္ဉ - ကတ္တု၊ ဂန္ဒု။

*၂၈။ ဥဘပြု၊ ဥဘယပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယောသုဒ္ဓိန္ဒ္ဒေစသုတ်၌စသဒ္ဒါ - ဥဘိန္ဒ်ဥဘယေဟိ။

*၂၉။ ဥရပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ ဩသရေစသုတ်စသဒ္ဒါ - ဂုရဝေါ၊ စတုရော။

*၃၀။ ဥဝပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ ဗျလာနမိယုဝါသရေဝါ - ဘိက္ခုဝါသနေ နိသီဒတိ။

၂၊ ဩသရေစသုတ်စသဒ္ဒါ - ဘုဝိ။

*၃၁။ ဇ-ပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ သုဟိသ္ဝတာရောဇ - သဗ္ဗေသု၊ ယေသု။

၂၊ သဗ္ဗနာမာနံနံမ္ပိစ - သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံ။

၃၊ သဗ္ဗယောနိနမာဇ - ပုရိသေ။

၄၊ သ္ဝာသ္မိနံဝါ - ပုရိသေ၊ ပုရိသသ္မိ။

၅၊ သခတောဂသ္မေဝါ - ဘောသခေ။

၆၊ ယတေစ - ဘောတိအယ္ယေ။

၇၊ သဗ္ဗနာမကာရတေပဋ္ဌမော- သဗ္ဗေ။

၈၊ ဒ္ဒန္ဒ္ဒ္ဒါဝါ - ကတရကတမေ။

၉၊ သဗ္ဗသိမသ္မေဝါ - ဇေသု၊ ဣမေသု။

http://www.dhammadownload.com

၁၀၊ သို့မေ - သခေ။
၁၁၊ ဗြဟ္မတောဂဿစ - ဗြဟ္မေ
၁၂၊ ဧတောထေသုစ - ဧတ္တော၊ ဧတ္ထ။
*၃၂။ ဧတ-ပြုသောသုတ်ရုပ်
၁၊ ဧတ ရဟိမှိ - ဧတရဟိ။
*၃၃။ ဧနပြုသောသုတ်ရုပ်
၁၊ အတော နေန - သဗ္ဗေန၊ ယေန။
*၃၄။ ဩပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁၊ အာဒိတောဩစ - အာဒေါ။
ဂင်းသုတ်စသဒ္ဒါ - ရတ္တောစ။
၂၊ သော - သဗ္ဗော၊ ယော။
၃၊ သဿစော - မနသော။
၄၊ ဧတေသမောလောပေ - မနောမယံ။
ဂင်းသုတ်အာဒိသဒ္ဒါ - အာပေါသမေန။
၅၊ တတောယောနမောတု - သတ္ထာရော၊ ပိတာရော။
ဂင်းသုတ်တုသဒ္ဒါ - စတုရောဇနာ။
*၃၅။ ကဏ်ပြုသောသုတ်ရုပ်
၁၊ အပ္ပဿကဏ် - ကဏိယော၊ ကဏိဌော။
*၃၆။ ကန်ပြုသောသုတ်ရုပ်
၁၊ ယုဝါနဉ္စ - ကနိယော၊ ကနိဌော။
*၃၇။ ကုပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁၊ ကုဟိဟံသုစ - ကုဟိ၊ ကုဟံ။
ဂင်းသုတ်စသဒ္ဒါ - ကုဟိဉ္စနံ၊ ကုဒါစနံ။
၂၊ ကြတောထေသုစ - ကုတြ၊ ကုတော၊ ကုတ္ထ။
*၃၈။ ဂဝယပြုသောသုတ်ရုပ်
၁၊ သုဟိနာသုစသုတ်စသဒ္ဒါ - ဂဝယေဟိ။

http://www.dhammadownload.com

*၃၉။ ဥပြုသောသုတ်

၁၊ သုဟိနာသုစ သုတ်စသဒ္ဒါ - ဂုန္ဓ။

*၄၀။ ဂေါဏပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ ဂေါဏနံမ္ပိဝါ - ဂေါဏာနံသတ္တန္ဓ။

ဎင်းသုတ်လာယောဝဝိဘာဝ- ဂေါဏာဘူတာနံ။

၂၊ သုဟိနာသုစ - ဂေါဏောသု၊ ဂေါဏောဟိ။

ဎင်းသုတ်စသဒ္ဒါ - ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ။

*၄၁။ စပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယဝတံတလဏဒကာရာနံ - ဗာဟုသစ္စံ၊ ပဏ္ဍိစ္စံ

ဗျဥ္ဇနာနိစလဥဇကာရတ္ထံ

*၄၂။ စတသော စတ္ထာရော စတ္ထာရိပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ တီ စတုန္ဓ တိသော စတသော တယော စတ္ထာရော တိဏိ စတ္ထာရိ။

စတသော၊ စတ္ထာရော၊ စတ္ထာရိ

*၄၃။ ဇ-ပြုသော သုတ်ရှုပ်များ

၁၊ ဝုမ္ဘသဏော ဣယိဒ္ဓေသု - ဇေယ္ယော၊ ဇေဒ္ဓော။

၂၊ ပသတ္ထသသောစ - ဇေယ္ယော၊ ဇေဒ္ဓော။

၃၊ ယဝတံ၊ ပ၊ ဇကာရတ္ထံ - သောဟဇ္ဇံ။

*၄၄။ ဇ္ဇာ, ဇ္ဇော-ပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ မာတုလာဒီနမာနတ္ထမီကာ - နဇ္ဇာ၊ နဇ္ဇော။

ရေသုတ်အာနတ္ထသဒ္ဒါ

*၄၅။ ဥ-ပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယဝတံ၊ ပ၊ ဇကာရတ္ထံသုတ်- ကာရုည်။

*၄၆။ တံ-ပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ နံမ္ပိတံဝါ - ဂုဏာဝတံ။

၂၊ တံမမံမ္ပိ - တံမံ။

*၄၇။ တပြုသောသုတ်ရှုပ်

http://www.dhammadownload.com

၁၊ နျှုဿတမီကာရေ - ဂုဏဝတီ။

*၄၈။ တယာပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ နာမှိတယာမယာ - တယာ။

*၄၉။ တယိ-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တုမှမှာကံတယိမယိ - တယိ။

*၅၀။ တယော- ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တိစတုနှံ့တိဿောစတ - တယော။

ဿောတယောစတ္တာရောတီဏိစတ္တာရိ

*၅၁။ တဝံ-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တဝံမမဥ္စနဝါ - တဝံ။

*၅၂။ တဝပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တဝမမသေ - တဝ။

*၅၃။ တာ-ပြုတိပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တောတိတာသသ္မိနာသု - ဂုဏဝတာ၊ ဂုဏဝတိ။

*၅၄။ တိဿော၊ တီဏိပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တိစတုနှံ့။ ပ။ တီဏိစတ္တာရိ- တိဿော၊ တီဏိ။

*၅၅။ တုယှံ-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တုယှံ မယှဥ္စ - တုယှံ။

*၅၆။ တုဝံ-ပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ တွမဟံသိမှိစသုတ်စသဒ္ဒါ - တုဝံ။

၂။ တုမှဿတုဝံတွမမှိ - တုဝံ။

*၅၇။ တေပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ တေမေက ဝစနေသုစ - တေ။

၂။ ဝါတတိယေစ - တေ။

*၅၈။ တောပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တောတိတာသသ္မိနာသု - ဂုဏဝတော။

http://www.dhammadownload.com

*၅၉။ တ္ထံ-ပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ အာယစတုတ္ထေကဝစန - အတ္ထတ္ထံ၊ ဟိတတ္ထံ။
ဿတုသုတ်တုသဒ္ဒါ

*၆၀။ တ္ဝံပြုသောသုတ်များ

၁၊ တွမဟံ သိမ္ဗိစ - တ္ဝံ။

၂၊ တုမ္ဘဿ တုဝံတွမမ္ပိ - တ္ဝံ။

*၆၁။ တ္ဝ-ပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ တယာတယိနံတကာရော - တ္ဝ။
တွတ္ထံ၀ါ

*၆၂။ ဒုဝိပြုဝေပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယောသုဒ္ဓိနန္ဒေစသုတ်စသဒ္ဒါ- ဒုဝိ၊ ဒုဝေ။

*၆၃။ ဒ္ဝယပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယောသုဒ္ဓိနန္ဒေစသုတ်စသဒ္ဒါ- ဒ္ဝယံ။

*၆၄။ ဒ္ဝေပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယောသုဒ္ဓိနန္ဒေစ - ဒ္ဝေ။

*၆၅။ နံပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ နံစ္ဘတောတတရသာ - ဒဏ္ဍိနံ။

*၆၆။ နပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊တဿဝါနတ္ထံ သတ္ထတ္ထ - နာယ၊ တာယ။

*၆၇။ နာပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ သ္ဝာနာ - အတ္ထနာ။

၂၊ စ္ဝလတောစ - အဂ္ဂိနာ။

၃၊ အမ္ဘတုမ္ဘန္ဒ္ဝရာဇပြဟ္ဝတ္ထ - ပြဟ္ဝနာ၊ အတ္ထနာ။
သခသတ္ထုပိတာဒီဟိသ္ဝာနာ၀

*၆၈။ နိပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ ပြဟ္ဝတောတုသ္ဝိနိ - ပြဟ္ဝနိ၊ ကမ္ဗနိ။

http://www.dhammadownload.com

၂။ တတောသွဲနိ - အတ္တနိ။
၃။ ယောနံနိနပိုသတေဟိ - အဌီနိ။
၄။ အတောနိစ္စံ - ယာနိ၊ တာနိ။
၅။ သွဲနိ - ဒဏ္ဍိနိ၊ ဘောဂိနိ။

*၆၉။ နိဂ္ဂဟိတ်ပြုသောသုတ်ရုပ်
၁။ အံမောနိဂ္ဂဟိတံစျလပေဟိ - အဂ္ဂိ၊ ဏ္ဍသိ။

*၇၀။ နေဒပြုသောသုတ်ရုပ်
၁။ အန္တိကဿနေဒေါ - နေဒိယော၊ နေဒိဌော။

*၇၁။ နောပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁။ စျလတော သဿနောဝါ - အဂ္ဂိနော၊ အဂ္ဂိဿ။
၂။ လတောဝေါကာရောစသုတ်ပါ တာရ သဒ္ဒါ - ဇန္တုနော။
၃။ ပဒတောဒုတိယာစတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီသုဝေါနော - နော။
၄။ ဗဟုဝစနေသုဝေါနော - နော။
၎င်းသုတ်ဗဟုဝစနသဒ္ဒါ - နော။
၅။ သခတောစာယောနော - သခိနော။
၆။ သဿနော - အတ္တနော။
၇။ ယောနံနော - ဒဏ္ဍိနော၊ ဘောဂိနော။

*၇၂။ န္တဿပြုသောသုတ်ရုပ်များ
၁။ န္တသေဝါ - သီလဝန္တဿစျာယိနော။

*၇၃။ န္တု-ပြုသောသုတ်ရုပ်
၁။ သေသေသုန္တုဝ - ဂစ္ဆတော၊ မဟတော။

*၇၄။ န္တော-ပြုသောသုတ်ရုပ်
၁။ န္တုဿန္တော - ဂုဏဝန္တောတိဌန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

*၇၅။ ပကတိပြုသောသုတ်

၁၊ သရလောပေါမာဒေသပစ္စ - ပုရိသံပုရိသေ။
ယာဒိမှိသရလောပေတုပကတိ

*၇၆။ ဘဒ္ဒေဘန္တေပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဘောဂေတုသုတ်ပါတုသဒ္ဒါ- ဘဒ္ဒေ၊ ဘန္တေ။

*၇၇။ ဘိ-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သွာဟိသ္မိနံမှာဘိမှိဝါ - ပုရိသေဘိ။

*၇၈။ ဘောပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဘောဂေတု - ဘော။

*၇၉။ ဘောတပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဘဝတောဘောတော - ဘောတိ။

*၈၀။ ဘောတာ, ဘောတော, ဘောန္တ, ဘောန္တော, ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဘောဂေတုသုတ်ပါတုသဒ္ဒါ- ဘောတာ, ဘောတော, ဘောန္တ,
ဘောန္တော။

*၈၁။ မံပြုသော သုတ်ရုပ်

၁၊ တံမမံမှိ - မံ။

*၈၂။ မပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ယဝတံတလဏဒကာရာနံ - ဩပမ္မံ
ဗျဥ္ဇနာနိစလဥဇကာရတ္တံသုတ်ပါကာရသဒ္ဒါ

*၈၃။ မမံပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ အမှဿမမံသဝိဘတ္တိဿသေ - မမံ။

၂၊ တဝံမမဥ္စနဝါ - မမံ။

*၈၄။ မယံပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ မယံယောမှိပဌမေ - မယံ။

*၈၅။ မယာပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ နာမှိတယာမယာ - မယာ။

10A

http://www.dhammadownload.com

*၈၆။ မယိ-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တုမှမှာတံတယိမယိ - မယိ။

*၈၇။ မယှံပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တုယှံမယှဥ - မယှံ။

*၈၈။ မေပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ တေမေကဝစနေသုစ - မေ။

၂၊ ဝါတတိယေစ - မေ။

*၈၉။ မှာ၊ မှိပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သွာဟိသွိနံမှာဘိမှိဝါ - ပုရိသမှာ၊ ပုရိသမှိ။

*၉၀။ ယံပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ ဃပတောသွိယံဝါ - ကညာယံ၊ ကညာယ။

၂၊ အံယမီတော ပသညတော - ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိ။

*၉၁။ ယပြုသောသုတ်

၁၊ ယဝကာရာစ - အဂျာဂါရံ။

၂၊ ပသညဿစ - ပထဗျာ။

*၉၂။ ယာပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ပတောယာ - ရတ္တိယာ။

*၉၃။ ရပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သွာနာသုတ်တတောသဒ္ဒါ - အတြဇော၊ အတြဇံ။

*၉၄။ ရည်-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ရည်နံမှိဝါ - ရည်။

*၉၅။ ရညာပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ နာမ်ရညာဝါ - ရညာ။

*၉၆။ ရညေပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သွိမှိရညေရာဇိနိ - ရညေ။

http://www.dhammadownload.com

*၉၇။ ရညောပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ရာဇဿရညောရာဇိနောသေ- ရညော။

*၉၈။ ရာဇိနိပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ သိမ္ဗိမ္ဗိရညေရာဇိနိ - ရာဇိနိ။

*၉၉။ ရာဇိနောပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ရာဇဿရညောရာဇိနောသေ - ရာဇိနော။

*၁၀၀။ရာဇုပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ ရာဇဿရာဇု သုနုဟိသုစ - ရာဇုသု။

*၁၀၁။လပြုသောသုတ်

၁၊ ယဝတံတလဏဒတာရာနံ - ဝေပုလ္လံ။

ဗျဥ္ဇနာနိစလဥ္ဇဏာရတ္ထံ

*၁၀၂။ဝပြုသေသုတ်ရှုပ်

၁၊ ယဝကာရာစ - စက္ခာယတနံ၊ သွာဂတံ။

*၁၀၃။ဝိပရိတ်(၃)ပြုသောသုတ်ရှုပ်

၁၊ တဗ္ဗိပရိတ္တပဒေဗျဥ္ဇနေစ - ဥဂ္ဂတေသူရိယေ။

*၁၀၄။ဝေ ဝေါပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ အာတရတသာလတော - ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခဝေါ။

ယွာလပနဿဝေဝေါ

၂၊ လတော ဝေါတာရောစ - ဘိက္ခဝေါ။

၃၊ ပဒတောဒုတိယာစတုတ္ထီ - ဝေါ။

ဆဋ္ဌီသုဝေါနော

၄၊ ဗဟုဝစနေသုဝေါနော - ဝေါ။

ဂင်းသုတ်ဗဟုဝစနသဒ္ဒါ - ဝေါ။

*၁၀၅။သံပြုသောသုတ်ရှုပ်များ

၁၊ သဗ္ဗတောနံသံသာနံ - သဗ္ဗေသံ၊ ယေသံ။

၂၊ ယပတောသ္မိသာနံသံသာ - သဗ္ဗသံ။

http://www.dhammadownload.com

*၁၀၆။သံအပြုံ,သာအပြုတို့ကြောင့်စီရင်သောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ သံသာသွေ့ကဝစနေသုစ - ဇတိသံ၊ ဇတိသာ။

၂၊ ဇတိမာသမိ - ဇတိသံ။

၃၊ တသာဝါ - တိသံ။

၄၊ ယောရသံ - တသံ။

*၁၀၇။သပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ အမုသမောသံ - အသုဇရာ၊ အမုကောရာဇာ။

၂၊ ဇတဇေသံတော - ဇသောပုရိသော၊ သောပုရိသော။

၃၊ သန္ဓသဒ္ဒသသောဘေဗောစန္ဓေ - သဒ္ဓိရေဝ။

ဇင်းသုတ်စသဒ္ဒါ - သဗ္ဗာရော။

၄၊ သဗ္ဗသသောဒါမ္ပိဝါ - သဒါ၊ သဗ္ဗဒါ။

၅၊ ပသတ္ထသသောစ - သေယ္ယော၊ သေဋ္ဌော။

*၁၀၈။သကပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ အတ္ထန္ဓောဟိသ္ဝိမနတ္ထံသုတ် - သကော၊ သကာ။

အနတ္ထဘာဝနိဒ္ဒေသ

*၁၀၉။သာ-ပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ယပတောသ္ဝိသာနံသံသာ - သဗ္ဗသာ၊ ဣမိသာ။

*၁၁၀။သာဝပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ ဗာဠ္ဟသသာဝော - သာဝိယော၊ သာဝိဌော။

*၁၁၁။သာနံပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ သဗ္ဗတောနံသံသာနံ - သဗ္ဗသာနံ။

*၁၁၂။သော-ပြုသောသုတ်ရုပ်များ

၁၊ သောဝါ - အတ္ထသောဝမ္ပံဇာနာတိ

၂၊ ဒီယောရေဟိ - ဒီယသော

*၁၁၃။ဿာယပြုသောသုတ်ရုပ်

၁၊ တတောသဿသယ - တိဿာယ။

ဤတွင်နာမ်ပိုင်းပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

မှန်တန်စွာ ကြိုးစားသူအား
ဤလောကကြီးက နေရာပေးဖို့
အဆင်သင့်ရှိသည်။

စိတ်ဆက်အမှာစာ ကာရက ဂျမ်းအညွှန်း

ကတ္တုကမ္မဋ္ဌံ ကြိယံကရောတိ အဘိနိပ္ပာ ဒေတီ တိ ကာရကောဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကတ္တား, ကံ၌တည်သော ကြိယာကို ပြီးစေတတ်သော ကြိယာ နိပ္ပာဒန သတ္တိသည် ကာရကမည်၏ ဟူသည်နှင့် အညီ ကာရက သည်လည်း ကတ္တုကာရက, ကမ္မကာရက,ကရဏကာရက, သမ္ပဒါနကာရက, အပါဒါနကာရက, ဩကာသကာရက အားဖြင့် ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏ ဟူ၍ သဒ္ဒါကြီးပုဒ်စစ်စုံဆရာတော်၏ အာဘော်အရ သော်လည်းကောင်း ရှုပသိဒ္ဓိဆရာတော်၏ အာဘော အရ သော်လည်းကောင်း နည်းမီ၍ ဤကာရက ကဏ္ဍ၌ ပဌမာ ဝိဘတ်အနက်, ပဌမာဝိဘတ်သက်တဲ့ သုတ်နှင့်ပဌမာဝိဘတ်ကို စီရင်ရာသုတ်, ရုပ်တို့ကို ကတ္တား စုဟူ၍ တစ်စုတစ်စည်းထဲ တွင်ပြထားပါသည်။ ထိုနည်း တူစွာကမ္မစုဟူသော အမည်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ် စသည်ဖြင့် ဝိဘတ်စုနှစ်သွယ်အလိုက် ကာရက အသီး သီးကိုဆက်တိုက် လေ့လာမှတ်သားရအောင် ပြုစုထား ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၁၂၈ ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သခေ်ပကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မုဒ္ဓဿ။

ပဌမာဝိဘတ်သက်သောသုတ်နှင့်စီရင်သောသုတ်

၁၊ ၂၈၄လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ။ သုဒ္ဓနာမ် သဒ်္ဂါ ဥပသာရ နိပါတ်သမာသ် တဒ္ဓိတ်ကိတ်ပြီးသဒ္ဒါသည် အနက်ထူးထွေမပါ သကတ်ဒြဗ် လိင်ဟူသောအနိပ္ပန္ဒ လိင်္ဂတ္ထမျှရှိသည်ရှိသော် ထိုအတ္ထမတ္ထကို ထွန်းပြခြင်း အကျိုးငှါ လိင်မှနောင် ပဌမာ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ပုရိသော၊ ပုရိသာ၊ ဧကော၊ ဒွေ။

၂၊ ၂၈၂ ယောကာရေတိ သဟေတု။ အကြင်ကာရကသည် ကတ္တားတပါး ကိုပြုစေတက်စေခိုင်းတက်၏ ထိုကာရကကို ဟေတုကတ္တားဟူ၍ အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ သော ပုရိသော တံပုရိသံ ကမ္မံ ကာရေတိ။

ရုပ်တွက်။ ပုရိသောကို "ပုရိသ" တည်၊ ယောကာရေတိ သဟေတု သုတ်ဖြင့်ပုရိသကိုဟေတုကတ္တားအမည်မှည့်, လိင်္ဂတ္ထေပဌမာသုတ်ဖြင့်ပုရိသနောင် သိဝိဘတ်သက်, သောသုတ်ဖြင့်သိကို -ါပြု, သ် ခွင်း, ချေ, ကပ် ပုရိသောကပြီး၏။

၃၊ ၂၈၅ အာလပနေစ။ အာလုပ်အနက် အပိုအလွန်ရှိသော လိင်အနက် ကိုဟောသော သဒ္ဒါ၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ဘော ပုရိသ၊ ဘဝန္တော ပုရိသာ၊ ဘောရာဇ၊ ဘဝန္တောရာဇာနော။

၄၊ ၉။ ပရသမညာ ပယောဂေ။ ယောသ, အယောသ, လောပ, သဝဏ္ဏ, သရူပ, သံယောဂ လိင်္ဂစသည်တို့ကို အမည်မှည့်သည်။

ရုပ်တွက်။ ဘောပုရိသကို " ပုရိသ "တည်၊ အိုဟူ၍ အနက်ပေးသော ကြောင့်ပရသပညာ ပယောဂေ သုတ်ဖြင့် အာလုပ်အနက် အပိုရှိသော လိင်အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါမှနောက်၌ ပဌမာဧကဝုစ် သိဝိဘက်သက်, အာလပနေသိ ဂသညော သုတ်ဖြင့် သိကိုဂအမည်မှည့်, အကာရပိတာ ဒျန္တာနမာ သုတ်ဖြင့် သ၏ အဆုံး ၊ကို -ါပြု, အာကာရောဝါ သုတ်ဖြင့် -ါကို ၊ရဿပြု, သေသတော လောပံဂသိပိ သုတ်ဖြင့် ဂ,သိကိုချေ, ဘောပုရိသ ကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဒုတိယာ ဝိဘတ်သက်သောသုတ်နှင့်စီရင်သောသုတ်များ

၅၊ ၂၉၇၊ ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ။ အဝုတ္တကံအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ၊ ဂါဝံဟနတိ ဝီ ဟယော လုနာတိ၊ သတ္ထံ ကရောတိ၊ ဃဋ္ဋံကရောတိ။

၆၊ ၂၈၀၊ ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ။ အကြင်ကာရကသည် ပြုအပ်, မြင်အပ်, ကြားအပ်၏ထိုကာရကကို ကံအမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဆတ္တံ ကရောတိ၊ ရထံ ကရောတိ၊ ရူပံ ကရောတိ၊ သဒ္ဒံကရောတိ။

ရုပ်တွက်။ ဂါဝံကို " ဂေါ " တည်၊ ယံကရောတိ တံ ကမ္မံသုတ်ဖြင့် ဂေါ သဒ္ဒါကို ကံအမည်မှည့်, ကိုဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ သုတ်ဖြင့် ကံ အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက်, အဝံမှိစ သုတ်ဖြင့်, ဝိဘတ်ကြောင့် ဂေါသဒ္ဒါ၏ -ါကို -ါဝ်ပြု, ဝ်-၊ သို့ကပ်, ဂါဝံ ကပြီး၏။

ဆတ္တံကို " ဆတ္တ တည်၊ " ယံကရောတိ တံကမ္မံသုတ်ဖြင့် ဆတ္တကိုကံ အမည်မှည့်, ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက်, တ္တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်ဆတ္တံက ပြီး၏။

၇၊ ၂၉၈၊ ကာလဒ္ဓါန မစ္ဆန္တ သံယောဂေ။ ကာလအစွန့်တို့၏ ဒြပ်, ဂုဏ်, ကြိယာတို့နှင့် မပြတ်ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ကာလဒဗ္ဗအစ္စန္တ သံယောဂေ။ မာသံ မံသောဒနံ ဘုဥ္ဇတိ။

အဒ္ဓါန။ ယောဇနံ ဝန ရာဇိ၊ ယောဇနံ ဒီဃော ပဗ္ဗတော။

အစ္စန္တ။ သံဝစ္ဆရေ ဘောဇနံ ဘုဥ္ဇတိ၊ မာသော သေသော ဘုဥ္ဇတိ။

ရုပ်တွက်။ မာသံကို " မာသ တည်၊ " ပတ်လုံးဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အစ္စန္တသံယောဂအနက်ကိုအလိုရှိရကား ကာလဒ္ဓါန မစ္စန္တသံယောဂေသုတ်ဖြင့် အစ္စန္တ သံယောဂ အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက်, သ်ခွင်း, ချေ, ကပ်၊ မာသံကပြီး၏။

၈၊ ၂၉၉၊ တမ္မပ္ပဝစနီယ ယုတ္ထေ။ ကမ္မပ္ပဝစနီယ အမည်ရှိသောဥပသာရ ပုဒ် နိပါတ်ပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလ္လာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ။ အဗ္ဘုဂ္ဂ တောပဗ္ဗဇိတ မနုပဗ္ဗဇိသု။

ရှုပ်တွက်။ ပဗ္ဗဇိတံကို " ပဗ္ဗဇိတ " တည်၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယ ယုတ္တော သုတ်ဖြင့် အနုဟူသော ကမ္မပ္ပဝစနီယ၏ယှဉ်ရာ ပဗ္ဗဇိတ သဒ္ဒါနောင် ဒုတိယာဧက ဝုစ်၊ ဝိဘတ်သက်, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်ပဗ္ဗဇိတံပြီး၏။

၉၊ ၃၀၀။ ဂတိပုဒ္ဓိဘုဇ ပဌဟရ ကရသယာဒီနံ ကာရိတေဝါ- ဂမုဓာတ်, ဗုဓဓာတ်, ဘုဇဓာတ်, ပဌဓာတ်, ဟရဓာတ်, ကရ-ဓာတ်, သီ-အစရှိသော အကမ္မကဓာတ်တို့သည် ကာရိုက်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်လတ်သော် ကာရိုက်ကံ အနက်၌ဒုတိယာ အံဝိဘတ်အချို့သက်သည်။

ပုံစံ။ ပုရိသော ပုရိသံ (ဂါမံ) ဂါမယတိ၊ ပုရိသောပုရိသေနဝါ။ ပုရိသော ပုရိသဿဝါ။ ဧဝံဗောဓယတိ၊ ဘောဇယတိ၊ ပါဌယတိ၊ ဟာရယတိ၊ ကာရယတိ၊ သယာပယတိ။

ရှုပ်တွက်။ ပုရိသံကို "ပုရိသ"တည်၊ ကိုဟူ၍ အနက်ပေးရသောကြောင့် ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ သုတ်ဖြင့် ပုရိသကို ကံ အမည်မှည့်, ဂတိဘုဒ္ဓိဘုဇ ပဌဟရ ကရ သယာဒီနံ ကာရိတေဝါ သုတ်ဖြင့် ဒုတိယာ ဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက်, သ်ခွင်း, ချေ, ကပ် ပုရိသံက ပြီး၏။

၁၀၊ ၃၀၆၊ တွစိ ဒုတိယာဆဋ္ဌီနမတ္ထေ- ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အနက်တို့၌ အချို့ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ အပိသုမံ အဂ္ဂိဝေဿန တိသော ဥပမာ ပဋိဘံသု။

ရှုပ်တွက်။ မ်ကို " အမှ " တည်၊ ၏ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သာမီ အနက်ကို အလိုရှိရကား ကွစိဒုတိယာဆဋ္ဌီနမတ္ထေ သုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက်, တံမမမ္ပိ သုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘတ် နှင့်တကွ အမ္ပသဒ္ဒါကိုမ်ပြု မ်က ပြီး၏။

၁၁၊ ၃၀၇။ တတိယာ သတ္တမီနဉ္စ - တတိယာ, သတ္တမီဝိဘတ်တို့၏ အနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ သစေမံ သမဏောဂေါတမော အာလပိဿတိ၊တွဉ္စ မံနာဘိဘာသသိ၊

http://www.dhammadownload.com

ဧဝံတတိယတ္ထေ။

ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံ နိဝါသေတ္တာ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဧဝံ သတ္တ မျတ္ထေ။

ရှုပ်တွက်။ မံကို " အမှ " တည်၊ နှင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် တတိယာ သတ္တမီနဋ္ဌ သုတ်ဖြင့် တတိယာ ဝိဘတ်အနက်၌ ဒုတိယာ ဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက် , တံမမှိသုတ်ဖြင့်၊ ဝိဘတ်နှင့် တကွအမှ သဒ္ဒါကို မံပြု, မံ ပြီး၏။

ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံကို " ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယ " တည်၊ ၌ဟူ၍ အနက်ပေးသော ကြောင့် တတိယာ သတ္တမီ နဋ္ဌ သုတ်ဖြင့် သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်၌ ဒုတိယာ ဧကဝုစ် ၊ ဝိဘတ်သက်, ယ်ခွင်း, ဣ, ကပ်ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံက ပြီး၏။

တတိယာဝိဘတ် သက်တဲ့အနက် စီရင်ရာသုတ်များ

၁၂၊ ၂၈၆။ ကရဏေတတိယာ- ကရဏ ကာရက ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ အဂ္ဂိနာ ကုဋ္ဌိ စျာပေတိ၊ မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ မနသာစေ ပသန္နေန၊ ကာယေန ကမ္မံ ကရောတိ။

တရိုဏ်းအမည် မှည့်သောသုတ်

၁၃၊ ၂၇၉။ ယေနဝါ ကယိရတေတံ တရဏံ- အကြင်ပြုကြောင်း, မြင်ကြောင်း, ကြားကြောင်း ဖြစ်သော ကာရကကို ကရိုဏ်း အမည် မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဒဏ္ဍေန ဝိဟိံ လုနာတိ၊ ဝါသိယာ ကဋ္ဌံ တစ္ဆတိ၊ စက္ခုနာ ရှုပ် ပဿတိ၊ သော တေန သဒ္ဒံ သုဏာတိ။

ရှုပ်တွက်။ အဂ္ဂိနာကို " အဂ္ဂိ " တည်၊ ဖြင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ယေနဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ သုတ်ဖြင့် အဂ္ဂိကို ကရိုဏ်း အမည်မှည့်, ကရဏေ တတိယာ သုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်း အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အဂ္ဂိနာက ပြီး၏။

ဒဏ္ဍေနကို " ဒတ္တ " တည်၊ ယေနဝါကယိရတေ တံကရဏံ သုတ်ဖြင့် ဒတ္တကို ကရိုဏ်း အမည်မှည့်, ကရဏေ တတိယာသုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ် သက်,

http://www.dhammadownload.com

အတော နေနသုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ၉-နပြု, တ္တ်ခွင်း, ချေ, တ္တ် ဧနသို့ ကပ် ဒတ္တေနက ပြီး၏။

သုဒ္ဓကတ္တား အမည်မှည့် သောသုတ်

၁၄၊ ၂၈၁။ ယောတရောတိ သကတ္တာ- အကြင်ကာရကသည် ကိုယ်တိုင် ပြုတတ်၏ ထိုကာရကကို ကတ္တားအမည် မှည့်သည်။

ပုံစံ။ အဟိနာဒဋ္ဌော နရော၊ ဂရုဋ္ဌေနဟတော နာဂေါ၊ ရညာဟတော ပေါသော။

၁၅၊ ၂၈၈။ ကတ္တရိစ- အဝုတ္တကတ္တား ကာရက အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ ရညာ ဟတော ပေါသော၊ ယက္ခေန ဒိန္ဓော ဝရော၊ အဟိနာဒဋ္ဌော နရော။

ရုပ်တွက်။ ရညာကို "ရာဇ"တည်၊ သည်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တား အနက်ကို အလိုရှိရကား ယောကရောတိ သကတ္တာ သုတ်ဖြင့် ရာဇကို ကတ္တား အမည်မှည့်, ကတ္တရိစသုတ်ဖြင့် ကတ္တား အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, ရညာ နာမှိဝါ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့် တကွ ရာဇသဒ္ဒါကို ရညာပြု, ရညာကပြီး၏။

အဟိနာကို " အဟိ " တည်၊ ယောကရောတိ သကတ္တာ သုတ်ဖြင့် အဟိကို သုဒ္ဓကတ္တု ကာရက အမည်မှည့်, သည်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တရိစ သုတ်ဖြင့် အဝုတ္တကတ္တား အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အဟိနာက ပြီး၏။

၁၆၊ ၂၈၇။ သဟာဒိယော ဂေစ- သဟအစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့် ယှဉ်ရာ လိင်, သဟသဒ္ဒါ တို့၏ အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ သဟာပိဂဂ္ဂေန သံယော ဥပေါသထံကရေယျ၊ ဝိနာပိဂဂ္ဂေန၊ မဟတာ ဘိက္ခု သံယေန သဒ္ဓိံ။

ရုပ်တွက်။ ဂဂ္ဂေနကို " ဂဂ္ဂ " တည်၊ နှင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သဟာဒိ ယောဂေစ သုတ်ဖြင့် တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အတောနေန သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ဧ-နပြု, ဂ္ဂ ခွင်း, ချေ, ကပ်, ဂဂ္ဂေန ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၇၊ ၂၈၉ ။ ဟေတွတ္ထေစ- ဟိတ်အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌ တတိယာ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ အန္ဓေန ဝသတိ၊ ဓမ္မေန ဝသတိ၊ ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ၊

ရုပ်တွက်။အန္ဓေနကို "အန္ဓ" တည်၊ ကြောင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဟိတ်အနက်ကို အလိုရှိရကား ဟေတွတ္ထေစ သုတ်ဖြင့် ဟိတ် အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အတော နေန သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ဧ-နပြု, နွ ခွင်း, ချေ, ကပ် အန္ဓေန ပြီး၏။

၁၈၊ ၂၉၀။ သတ္တမျတ္ထေစ- သတ္တမီဝိဘက်၏ အနက်၌လည်း တတိယာ ဝိဘတ် သတ်သည်။

ပုံစံ။ တေန ကာလေန၊ တေန သမယေန။

ရုပ်တွက်။ တေနကို "တ" တည်၊ ၌ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာ သအနက်ကို အလိုရှိရကား ယောဓာရောတမောကာသံ သုတ်ဖြင့် တသဒ္ဒါကို ဩကာသအမည်မှည့်, သတ္တမျတ္ထေစသုတ်ဖြင့် ဩကာသ အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အတောနေနသုတ်ဖြင့် နာဝိဘက်ကို ဧ-နပြု, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ် တေန ပြီး၏။

၁၉၊ ၂၉၁။ ယေနင်္ဂဝိကာရော- အနာရှိသော အစိတ်အင်္ဂါဖြင့် အပေါင်း ဖြစ်သော တစ်ကိုယ်လုံး၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို မှတ်သားသော အင်္ဂဝိကာရ လက္ခဏာ၌ တတိယာ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ အက္ခိနာ ကာဏော၊ ဟတ္ထေနကုဏီ၊ ကာဏံ ပဿတိ။

ရုပ်တွက်။ အက္ခိနာကို "အက္ခိ" တည်။ ဖြင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ယေနင်္ဂ ဝိကာရော သုတ်ဖြင့် အင်္ဂဝိကာရ အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အက္ခိနာက ပြီး၏။

၂၀၊ ၂၉၂။ ဝိသေသနေစ- ဝိသေသ အနက်၌လည်း တတိယာ ဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ ဂေါတ္တေန ဂေါတမော နာထော၊ သုဝဏ္ဏေန အဘိရူပေါ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါတ္တေနကို "ဂေါတ္တ" တည်၊ အားဖြင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ဝိသေသနေစသုတ်ဖြင့် ဝိသေသအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အတော နေနသုတ်ဖြင့် နာဝိဘက်ကို ဧ-နပြု, တ္တ်ခွင်း, ချေ, ကပ် ဂေါတ္တေန ပြီး၏။

၂၁၊ ၃၁၅။ မဏ္ဍိ တုဿု ကွေသု တတိယာစ- မဏ္ဍိတအနက်, ဥဿုက္က အနက်တို့ကို သိအပ်သော် တတိယာဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘက် နှစ်မျိုးသက် သည်။

ပုံစံ။ ဥဏေန ပသီဒိတော၊ ဥဏသို့ ဝါ ပသီဒိတော။

ရုပ်တွက်။ ဥဏေနကို "ဥဏ" တည်၊ မဏ္ဍိတုဿုကွေသုတတိ ယာစ သုတ်ဖြင့် မဏ္ဍိတ ဥဿုက္က အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ ဥဏ သဒ္ဒါနောင်တတိယာ ဧကဝုစ် နာဝိဘတ်သက်, အတောနေန သုတ်ဖြင့် နာဝိဘတ်ကို ဧ-နပြု, ဏ်ခွင်းချေကပ်, ဥဏေနကပြီး၏။

စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်တဲ့ အနက်စီရင်ရာ သုတ်များ

၂၂၊ ၂၉၃။ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ- သမ္ပဒါနကာရ သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ ဗုဒ္ဓဿဝါ ဓမ္မဿဝါ သံဃဿဝါ ဒါနံဒေတိ။

၂၃၊ ၂၇၆။ ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါတံ သမ္ပဒါနံ- ပေးလိုရာ, နှစ်သက်ရာ, ဆောင်ပေးရာ ဖြစ်သော ကာရကကို သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ သမဏဿ စီဝရံ ဒဒါတိ၊ သမဏဿ ရောစတေ သစ္စံ၊ ဒေဝဒတ္တဿ သုဝဏ္ဏဆတ္တံ ဓာရယတေ ယညဒတ္တော။

ရုပ်တွက်။ ဗုဒ္ဓဿကို " ဗုဒ္ဓ" တည်၊ အားဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ယဿဒါတုကာမောရောစတေ ဓာရယတေဝါတံ သမ္ပဒါနံ သုတ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓကို သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်, သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ သုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက်, သာဂမောသေသုတ်ဖြင့် သ် လာ, သ် သသို့ကပ် ဗုဒ္ဓဿက ပြီး၏

သမဏဿကို "သမဏ" တည်၊ အားဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ယဿဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေဝါတံ သမ္ပဒါနံသုတ်ဖြင့် သမဏကို သမ္ပဒါန်အမည်မှည့်, သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်သက်, သာဂမောသေသုတ်ဖြင့် သ်လာ, (သ်)-သ သို့ကပ် သမဏဿ ကပြီး၏။

၂၄၊ ၂၇၇။ သိလာဃ ဟနူဌာသပဓာရ ပိဟ ကုဓဒုဟိသော ဿူယ ရာဓိက္ခ ပစ္စာ သုဏ အနု ပတိဂိဏ ပုဗ္ဗ ကတ္တာရော စနတ္ထ တဒတ္ထ တုမတ္ထာ လမတ္ထ မညာ နာဒရပ္ပါဏိနီ ကတျတ္ထကမ္မနီ အာသီသတ္ထ သမ္မုတိ ဘိယျ သတ္ထမျ တ္ထေသုစ - သိလာဃဓာတ်, ဟနုဓာတ်, ဌာဓာတ်,

သပဓာတ်, ဓာရဓာတ် , ပိဟဓာတ် , ကုဓဓာတ် , ဒုဟဓာတ် , ဣဿဓာတ်, ဥဿူယဓာတ် , ရာဓိက္ခဓာတ် , ဣက္ခ ဓာတ်, တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ လည်းကောင်း , ပတိ + အာ ပုဗ္ဗသုဓာတ်, အနု + ပတိ ပုဗ္ဗ ဂေဓာတ်တို့၏ ရှေ့ဝါကျ၌ ကတ္တား ပြောဆိုခြင်းအနက် ရှိသော ဓာတ်, ထိုကြိယာ၏ ကြိုဟောသော တုံပစ္စည်းအနက် ဟောသဒ္ဒါ, အလံသဒ္ဒါ အနက်ဟော သဒ္ဒါ , မနဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ , မလေးစားအပ် တွာအနက်ဟော မဟုတ်သော သဒ္ဒါ၌ လည်းကောင်း , ဂတိအနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏ ကံ၌ လည်းကောင်း, တောင်းတခြင်း အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ယှဉ်ရာ, သမ္မုတိ သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ, ဘိယျသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ, သတ္တမီ ဝိဘတ်၏ အနက်ဟော သဒ္ဒါတို့၌ လည်းကောင်း သမ္ပဒါန် အမည် မှည့်သည်။

ပုံစံ၊ သိလာဃ။ ဗုဒ္ဓဿ သိလာ ဃတေ။

ဟနု၊ ဟနုတေ တုယှ မေဝ၊

ဌာ၊ ဥပတိဌေယျ သကျ ပုတ္တာနံ ဝမုကီ၊

သပဓာတ်၊ တုယှံသပတေ၊ မယှံ သပတေ။

ဓာရဓာတ်၊ သုဝဏ္ဏံတေ ဓာရယတေ။

ပိဟဓာတ်၊ ဗုဒ္ဓဿ အညတိတ္ထိယာ ပိဟယန္တိ။

ကုဓဓာတ်၊ ကောဓ ယတိ ဒေဝဒတ္တဿ။

ဒုဟဓာတ်၊ ဒုဟယတိ ဒိသာနံ မေဃော။

http://www.dhammadownload.com

ဣသမောတ်၊ တိတ္ထိယာ သမဏာနံ ဣသယန္တိ ဂုဏဂိဒ္ဓေန။
ဥသူယမောတ်၊ ဒုဇ္ဇနာ ဂုဏဝန္တာနံ ဥသူယန္တိ ဂုဏ ဂိဒ္ဓေန
ကာဥသူယာ ဝိဇာနတံ။
ရာဓောတ်၊ အာရာဓော ဟံ ရညော၊ ကယျာဟံ အယျာနံ အပရဇ္ဇာမိ၊ စက္ခုံ
ဇနသ ဒဿနာယ တံဝိယမညေ။
ဣတ္ဒမောတ်၊ အာယသ္မတော ဥပါလိတ္ထေရသ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော
ဥပတိသော။
ပတိပုဗ္ပ၊ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ၊ တေဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စသောသုံ၊
ပတိ- သုမောတ်ဥုံ။
အာပုဗ္ပသုမောတ်၊ အာသုဏန္တိ ဗုဒ္ဓသ ဘိက္ခူ။
အနု + ပုဗ္ပဂေမောတ်၊ ဘိက္ခု ဇနံ ဓမ္မံ သာဝေတိ၊ တသ ဘိက္ခုနော
ဇနော အနုဂိဏာတိ၊ ပတိဂိဏာတိ။
အာရောစနအနတ်၊ အာရောစယာမိဝေါ ဘိက္ခဝေ၊ အာမန္တယာမိဝေါ
ဘိက္ခဝေ။
တဒတ္ထ၊ ဦနသ ပါရိပူရိယာ တံစီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ပံ။
ဗုဒ္ဓသ အတ္ထာယ, ဓမ္မသ အတ္ထာယ, သံဃသ အတ္ထာယ, ဇီဝိတံ
ပရိစ္စဇာမိ။
တုမတ္ထ၊ လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာသ သုခါယ ဒေဝမနုသာနံ
ဗုဒ္ဓေါလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
အလမတ္ထ၊ အလံမေဗုဒ္ဓေါ၊ အလံ မေ ရဇ္ဇံ
ပဋိတ္ဒိတ္ထ၊ အလံတေ ရူပံ ကရဏီယံ၊ အလံမေ ဟိရည သုဝဏ္ဏေန။
မညတိပ္ပယောဂ၊ ကဋ္ဌသတုဝံမညေ၊ ကလိဂ်ရသ တုဝံ မညေ။
အနာဒရ၊ သုဝဏ္ဏံ ဝိယတံမညေ။
အပ္ပါ ဏီန၊ ဂဒြတံ တုဝံ မညေ။
ဂတိအနတ်၊ ဂါမသ ပါဒေနဂတော၊ အပ္ပေါ သဂ္ဂါယ ဂစ္ဆတိ။
အာသီသတ္ထ၊ အာယသ္မတော ဒီဃာယုကော ဟောတု။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မုတိ၊ အညတြ သံဃသမ္မုတိယာ ဘိက္ခု- ဝိပ္ပဝတ္ထုံန ဝဋ္ဌတိ။

ဘိယျ၊ ဘိယျော သော မတ္တာယ။

သတ္ထမျတ္ထ၊ တုယှဉ္စသ အာဝိကရောမိ။

အတ္ထဂ္ဂဟဏ။ ဗဟူသု အက္ခရပ္ပယော ဂေသူ ဒိသတိ
တံယထာ ဥပမံတေ ကရိသာမိ။

သာရတ္ထ၊ ဒေသေတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဘိက္ခူနံ။

စဂ္ဂဟဏ၊ ဘိက္ခု သံဃသ ပဘူ အယံဘဂဝါ။

၂၅၊ ၂၉၄။ နမောယောဂါဒီသွပိစ- နမော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာအစရှိသည် တို့၌လည်း စတုတ္ထီ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ နမောတေ ဗုဒ္ဓဝီရတ္ထု သောတ္ထိ ပဇာနံ။

ရှုပ်တွက်။ တေကို "တုမှ" တည်၊ နမော ယောဂါဒီသွပိစ သုတ်ဖြင့် နမောသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာတုမှ သဒ္ဒါနောင် စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက်, တေမေကဝစနေသုစ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့် တကွ တုမှ သဒ္ဒါကို တေပြု, တေက ပြီး၏။

ပဉ္စမီဝိဘတ်အနက် စီရင်ရာ သုတ်များ။

၂၆၊ ၂၅၅။ အပါဒါနေ ပဉ္စမီ - အပါဒါနကာရက အ ပါဒါန် အနက်၌ ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ ပါပါ စိတ္တံ နိဝါရယေ၊ အဗ္ဘာမုတ္တောဝ စန္ဒိမာ။

အပါဒါန်အမည်မှည့်သော သုတ်

၂၇၊ ၂၇၁။ ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာ ဒတ္တေဝါ တဒပါဒါနံ။

အကြင်ကာရကမှ ဖဲခွာရာ , ဘေးဖြစ်ရာ , အတက်ကို သင်ယူရာ ဖြစ်၏ ထိုကာရကကို အပါဒါန် အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော၊ စောရာဘယံ ဇာယတေ၊ အာစရိ ယုပဇ္ဇာ ယေဟိ သိက္ခံ ဂဏ္ဍာတိ သိသော။

ရှုပ်တွက်။ ဂါမာကို "ဂါမ" တည်၊ ယသ္မာဒပေတိ ဘယမာ ဒတ္တေဝါ တဒပါဒါနံ သုတ်ဖြင့် ဂါမကို အပါဒါန်အမည်မှည့် မှဟူ၍ အနက်ပေး သောကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီ သုတ်ဖြင့် ပဉ္စမိဧကဝုစ် သွာဝိဘတ်သက်,

http://www.dhammadownload.com

(ဂါမသွာ) သွာသွိ နံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘက်ကို-ါပြု, မ်ခွင်း, သရလော ပေါစသော သုတ်ဖြင့် မ၏ ၊ကိုချေ, နယေပရံ ယုတ္တေသုတ်ဖြင့် မ် -ါ သို့ကပ် ဂါမာက ပြီး၏။

၂၈၊ ၂၉၆။ ကာရဏတ္ထေစ- ကာရဏ အနက်၌လည်း ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ စတုန္ခံ အရိယသစ္စာနံ ယထာ ဘူတံ အဒဿနာ။

ရုပ်တွက်။ အနနုဗောဓာကို "အနနု ဗောဓ" တည်၊ ကြောင့်ဟူ၍ အနက် ပေးသောကြောင့် ကာရဏတ္ထေ စသုတ်ဖြင့် ကာရဏအနက်၌ ပဉ္စမီဧက ဝုစ်သွာဝိဘတ်သက် , သွာ သွိ နံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါပြု , မ်ခွင်း , ချေ , ကပ် အနုဗောဓာက ပြီး၏။

၂၉၊ ၂၇၂။ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂ ယောဂါဒီသွပိစ- ဓာတ် , နာမ် , ဥပသာရ ပုဒ် , နိပါတ် ပုဒ်တို့၏ ယှဉ်ရာ ပုဒ်အစရှိသည်တို့၌ အပါဒါန် အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဓာတူန ပယောဂ ပရာပုဗ္ဗ ဇိဓာတ်။

ဗုဒ္ဓသွာ ပရာဇေန္တိ အည တိတ္ထိယာ။

ရုပ်တွက်။ ဗုဒ္ဓသွာကို "ဗုဒ္ဓ" တည်၊ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂယောဂါ ဒီသွ ပိစသုတ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓကို အပါဒါန်အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသော ကြောင့် အပါဒါနေပဉ္စမီ သုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီဧကဝုစ်သွာဝိဘတ်သက် , ဗုဒ္ဓ သွာက ပြီး၏။

ပပုဗ္ဗ ဘူဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ။ ဟိမဝတာ ပဘဝန္တိ ပဉ္စမဟာနဒိယော။

နာမပွယောဂ။ ဥရသွာ ဇာတော ပုတ္တော။

ရုပ်တွက်။ ဥရသွာကို "ဥရ" တည်၊ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂယောဂါ ဒီသွ ပိစ သုတ်ဖြင့် ဥရကို အပါဒါန်အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသော ကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီဧကဝုစ် သွာဝိဘက်သက် , ဥရသွာ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဥပသဂ္ဂယောဂပုံစံ။ အပသာလာယ အာယန္တိ ဝါဏိဇာ၊

ရုပ်တွက်။ သာလာယကို " သာလာ" တည်၊ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂယော ဂါဒီ သွပိစ သုတ်ဖြင့် သာလာကို အပါဒါန်အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက် , အာယော သုတ်ဖြင့် လာ၏ -ါ ကို ယ အမည်မှည့် , ယတောနာဒီနံ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါ ယပြု , လခွင်း , ချေ , ကပ် သာလာယက ပြီး၏။

အာဒိဂ္ဂဟဏပုံစံ ကာရက နှစ်ပါးအလယ်ပုံစံ၊

ဣတော ပဘ္ဘသွာ ဝိဇ္ဇတိ မိဂံ လုဒ္ဒကော။

ရုပ်တွက်။ ပဘ္ဘသွာကို "ပဘ္ဘ" တည်၊ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂ ယောဂါဒီ သွပိစ သုတ်ဖြင့် ပဘ္ဘကို အပါဒါန် အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီ သုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် သွာဝိဘက်သက်, ပဘ္ဘသွာက ပြီး၏။

အပိဂ္ဂဟဏနိပါတ ပုံစံ။ ရဟိတာ မာတုဇာပုညံ ကတွာ ဒါနံ ဒေတိ။

ရုပ်တွက်။ မာတုဇာကို "မာတုဇာ" တည်၊ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂ ယောဂါ ဒီသွပိစ သုတ်ဖြင့် မာတုဇာကို အပါဒါန်အမည်မှည့် မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီဧကဝုစ် သွာ ဝိဘတ်သက် အာယောသုတ်ဖြင့် ဇာ၏ -ါ ကို ယမှည့် ယာတော နာဒီနံ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါပြု ဇခွင်း, ချေ, ကပ် မာတုဇာက ပြီး၏။

စဂ္ဂဟဏန အညတ္ထပုံစံ။ ယတောဟံ ဘဂိနိ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော။

ရုပ်တွက်။ ယတောကို "ယ" တည်၊ ဓာတုနာမာန မုပသဂ္ဂယောဂါ ဒီသွ ပိစ သုတ်ဖြင့် ယကို အပါဒါန် အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းသက် ,တွာဒယော ဝိဘတ္တိ သညာယော သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းကို ဝိဘတ်အမည်မှည့် , ယတောက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၀၊ ၂၇၃။ ရက္ခဏတ္ထာန မိစ္ဆိတံ - စောင့်ရှောက်ခြင်း , တားမြစ်ခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏ အယှဉ်၌ အလိုရှိအပ်သော ကာရကကို အပါဒါန်အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ကာကေ ရက္ခန္တိ တဏ္ဍုလာ။

ရှုပ်တွက်။ တဏ္ဍုလာကို " တဏ္ဍုလ" တည်၊ ရက္ခဏတ္ထာန မိစ္ဆိတံ သုတ်ဖြင့် တဏ္ဍုလကို အပါဒါန် အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် သွာ ဝိဘတ်သက် , သွာသို့ နံဝါသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို ါ ပြု , လ်ခွင်း , ချ , ကပ် တဏ္ဍုလာက ပြီး၏။

၃၁၊ ၂၇၄။ ယေနဝါဒဿနံ - အကြင်ကာရကသည် မမြင်ခြင်း အဒဿနကြီယာကို အလိုရှိ၏ ထိုကာရကကို အပါဒါန်အမည်မှည့်သည်၊ ဝါသဒ္ဒါ သည်သတ္တမီ ဝိဘတ်လည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ ဥပဇ္ဈာယာ အန္တရ ဓာယတိသိသော။

ဝါပုံစံ။ ဇေတဝနေ အန္တရ ဓာယတိ ဘဂဝါ။

ရှုပ်တွက်။ ဥပဇ္ဈာယာကို " ဥပဇ္ဈာယ" တည်၊ ယေနဝါဒဿနံ သုတ်ဖြင့် ဥပဇ္ဈာယာကို အပါဒါန်အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသော ကြောင့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီဧကဝုစ် သွာဝိဘတ်သက် , သွာသို့နံ ဝါသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါ ပြု , ခွင်း , ချ , ကပ် ပြီး၏။

၃၂၊ ၂၇၅။ ဒူရန္တိ ကဒ္ဒကာလ နိမ္မာန တ္ထာလောပ ဒိသာယောဂ ဝိဘတ္တာ ရပ္ပ ယောဂ သုဒ္ဒပ္ပမောစနဟေတု ဝိဝိတ္တပ္ပမာဏ ပုဗ္ဗယောဂ ဗန္ဓနဂုဏ ဝစန ပဥ္စကထန ထောကာ ကတ္ထု သုစ။ အဝေးဟောသဒ္ဒါ, အနီးဟော သဒ္ဒါ , ခရီးကို တိုင်းတာ , အခါကို ပိုင်းခြား ရာ , တ္ထာ ပစ္စန္တပုဒ် ကြောသော ကံအာဓာရ အရာ ၊ အရပ်မျက်နှာ ဟော သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ , ခွဲခြားဝေဖန်ရာ , ရှောင်ကြဉ်ခြင်း အနက်ရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ , စင်ကြယ်ရာ , လွတ်မြောက်သော ဟိတ်အနက်ရှိ သောသဒ္ဒါ ကင်း ဆိတ်ရာ , တိုင်းတာရာ , ပုဗ္ဗသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ , နှောင်ဖွဲ့ ကြောင်းဂုဏ်ကို ပြောဆိုကြောင်းအရာ ,

http://www.dhammadownload.com

မေးမြန်းအပ်သော အရာ , ပြော ဆိုအပ်သော အရာ , အနည်းငယ်ဟူသော အနက်ဟောသဒ္ဒါ , ဟေတု ကတ္တား မဟုတ်သော ဟိတ်အနက်ဟော သဒ္ဒါတို့၌လည်း အပါဒါန် အမည်မှည့် သည်။

ဒူရယောဂ ပုံစံ။ ကိဝဒူရော ဣတော နဥကာရဂါမော။ အာရကာတေ မေယပုရိသာ ဣမသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ။

ရုပ်တွက်။ ဣတောကို "ဣမ" တည်၊ ဒူရန္တိ ကဒ္ဓကာလနိမ္မာန(ပ) ထောကာ ကတ္တူ သုစသုတ်ဖြင့် ဣမကို အပါဒါန်မှည့် , ကွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းသက် , တွာဒယော ဝိဘတ္တိသညာ ယောသုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းကို ပဉ္စမီဝိဘတ် အမည်မှည့် , ဣမသိ ထံဒါနိ ဟတော ဓေသုစသုတ်ဖြင့် ဣမကို ဣပြု , ဣတောက ပြီး၏။

အန္တိကတ္ထပုံစံ။ အန္တိကံဂါမာ၊ အာသန္နံဂါမာ သမီပံဂါမာ။

ရုပ်တွက်။ ဂါမာကို "ဂါမ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် ဂါမကို အပါဒါန်မှည့် , အပါဒါနေ ပဉ္စမီ သုတ်ဖြင့် သ္မာဝိဘတ်သက် , သ္မာဝိဘတ် ကို ါ ပြု , မ်ခွင်း , ချေ , ကပ် ဂါမာ ကပြီး၏။

အဒ္ဓနိမ္မာန။ ဣတော မထုရာယ စတူသု ယောဇနေသု သင်္ကသံနာမ နာဂရံ အတ္ထိ။

ရုပ်တွက်။ မထု ရာယကို "မထုရာ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် မထုရာကို အပါဒါန်အမည်မှည့် , မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါ ဒါနေ ပဉ္စမီ သုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် သ္မာဝိဘတ်သက် , အာယော သုတ်ဖြင့် မထုရာ၏ -ါ ကို ယမည်မှည့် , ယတောနာဒီနံသုတ်ဖြင့် သ္မာ ဝိဘတ်ကို -ါ ပြု , အယောရဿ မေကဝစန ယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် ယ အမည်ရှိသော -ါ ကို ၊ ရဿပြု , ရ်ခွင်း , ချေ , ကပ် မထုရာယက ပြီး၏။

ကာလနိမ္မာန ပုံစံ။ ဣတော ဘိက္ခဝေ ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿီနာမ ဘဂဝါ လောကေ ဥဒပါဒိ။

ရုပ်တွက်။ ဣတော တွက်ခဲ့ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

တွာလောပ (ပုံစံ) ကမ္မာဓိတရဏ။ ပါသာဒါ သက်မေယျ၊ ပါသာဒံ အဘိ ရုဟိတွာဝါ အာသနာ ဝုဋ္ဌ ဟေယျ၊ အာသနေ နိသီဒိတွာပါ။

ရုပ်တွက်။ ပါသာဒါကို "ပါသာဒ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသောသုတ်ဖြင့် ပါသာဒကို အပါဒါန်မှည့်၊ အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာ ဝိဘတ်သက်, သွာသွီ နံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါ ပြု , ဒ်ခွင်း, ချေ , ကပ် ပါသာဒါကပြီး၏။

ဒိသာယောဂပုံစံ။ အဝစိတော ယာဝဥပရိဘဝဂ္ဂ မန္တရေ ဗဟူသတ္တနိကာယာဝသန္တိ။

ရုပ်တွက်။ အဝစိတောကို "အဝစိ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် အဝစိကို အပါဒါန် အမည့်မှည့် , ကွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းသက် , တွာဒယော ဝိဘတ္တိ သညာယော သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းကို ဝိဘတ်အမည်မှည့် , အဝစိတော ကပြီး၏။

ဝိဘတ္ထပုံစံ။ ယတော ပဏီတ တရောဝါ ဝိသိဋ္ဌ တရောဝါ နတ္ထိ။

ရုပ်တွက်။ ယတော "ယ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် ယကို အပါဒါန်အမည်မှည့် , တောပစ္စည်းသက် , ဝိဘတ်မှည့် , ယတော ကပြီး၏။

အာရတိပ္ပယောဂပုံစံ။ ဂါမဓမ္မာ ဝသလဓမ္မာ အသဒ္ဓမ္မာ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ။

ရုပ်တွက်။ အသဒ္ဓမ္မာကို " အသဒ္ဓမ္မ " တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် အသဒ္ဓမ္မကို အပါဒါန် မှည့် , မှအနက်ပေး အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက် , သွာသွီ နံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ် -ါ ပြု , မ္ပ်ခွင်း , ချေ , ကပ် အသဒ္ဓမ္မာက ပြီး၏။

သုဒ္ဓ။ လောဘနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ သုဒ္ဓေါ အသံသဋ္ဌော အနုပကုဒ္ဓေါ ၊ အဂရဟိတော။

ရုပ်တွက်။ လောဘနိယေဟိကို "လောဘနိယ" တည်၊ ဒူရန္တိကစသော သုတ်ဖြင့် လောဘနိယကို အပါဒါန်မှည့် , အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီ ဗဟုဝုစ်ဟိဝိဘတ်သက် , သုဟိသွကာရောဇ သုတ်ဖြင့် ယ၏ အစိတ် ၊ ကို ေ- ပြု , လောဘနိယေဟိပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ပမောစနပုံစံ။ ပရိမုတ္တော ဒုက္ခသွာတိ ဝဒါမိ။ နတေ မုစ္စန္တိ မစ္စုနာ။

ရုပ်တွက်။ ဒုက္ခသွာကို "ဒုက္ခ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် ဒုက္ခကို အပါဒါန်မှည့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာ ဝိဘတ်သက် , ဒုက္ခသွာ ကပြီး၏။

ဟေတွတ္ထပုံစံ။ ကသွာဟေတုနာ၊ ကသွာနု တုမှံ ဒဟရာ နမီယရေ ကသွာ ဣဓေဝ မရဏံ ဘဝိဿတိ။

ရုပ်တွက်။ ကသွာကို " ကိံ " တည်, ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့် ကိံကို အပါဒါန်မှည့် , အပါဒါ နေပဉ္စမီ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက် , ကိဿ ကဝေစ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် ကိံကို ကပြု , ကသွာ ကပြီး၏။

ဝိဝိတ္တတ္ထပုံစံ။ ဝိဝိတ္တော ပါပကာ ဓမ္မာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။

ရုပ်တွက်။ ပါပကာကို "ပါပက" တည်၊ ဒူရန္တိ စသော သုတ်ဖြင့် ပါပကကို အပါဒါန် အမည်မှည့် , အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက်, သွာသွိ နံဝါသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါ ပြု , က်ခွင်း , ချေ , ကပ် ပါပ ကာက ပြီး၏။

ပုဗ္ဗယောဂပုံစံ။ ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ

ရုပ်တွက်။ သမ္ဗောဓာကို "သမ္ဗောဓ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသောသုတ်ဖြင့် သမ္ဗောဓကို အပါဒါန်မှည့် , အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက်, သွာသွိ နံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာကို -ါ ပြု , ခွင်း ချေ , ကပ် . . . သမ္ဗောဓာ ကပြီး၏။

ဗန္ဓနတ္ထပုံစံ - သတသွာ ဗန္ဓော နရော။

ရုပ်တွက်။ သတသွာကို " သတ " တည်၊ ဒူရန္တိက စသောသုတ်ဖြင့် သတကို အပါဒါန်မှည့် အပါဒါနေပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက် , သတသွာ ကပြီး၏။

ဂုဏဝစန- ပုညာယ သုဂတိံ ယန္တိ ၊ စာဂါယ ဝိပုလံ ဓနံ။ ပညာယဝိမုတ္တိ မနော။

ရုပ်တွက်။ ပုညာယကို " ပုညာ " တည်၊ ဒူရန္တိက စသော သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ပုညာကို အပါဒါန်မှည့် , အာပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက်, အာယောသုတ်ဖြင့် ပုညာ၏ -ါ ကို ယမှည့် , ယတော နာဒီနံသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ် ကို -ါယပြု , အယောရဿ မေကဝစနယော သွပိစ သုတ်ဖြင့် ယ မည်သော -ါကို ၊ ရဿပြု , ခွင်း , ချေ , ကပ်-ပုညာယ က ပြီး၏။

ပဥ္ဇေကထနေ ကမ္မာမိက ရဏေသုပုံစံ- ကုတော ဘဝံ အာဂစ္ဆတိ၊ ပါဋလိ ပုတ္တတော။

ရုပ်တွက်။ ကုတောကို " ကိံ " တည်၊ ဒူရန္တိက စသောသုတ်ဖြင့် ကိံ ကို အပါဒါန်မှည့် , ကွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ သုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းသက်, တွာဒယော ဝိဘတ္တိ သညာယောသုတ်ဖြင့် တောပစ္စည်းကို ဝိဘတ်မှည့်, တတြတောထေသုစ သုတ်ဖြင့် ကိံ ကို ကုပြု , ကုတော က ပြီး၏။

ထောကပုံစံ။ ထောကာ မုစ္စန္တိ၊ အပွမတ္တကာ မုစ္စန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ထောကာကို " ထောက" တည်၊ ဒူရန္တိကစသော သုတ်ဖြင့် ထောကကို အပါဒါန်မှည့် အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်သက် သွာသွိုနံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါ ပြု , ခွင်း, ချေ , ကပ် ထောကာ က ပြီး၏။

အကတ္တရိစပုံစံ။ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဥပသန္နတ္တာ ဝိပုလတ္တာ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။

ရုပ်တွက်။ ကတတ္တာကို " ကတတ္တ" တည်၊ ဒူရန္တိက စသောသုတ်ဖြင့် ကတတ္တကို အပါဒါန်မှည့် , အပါဒါနေ ပဉ္စမီသုတ်ဖြင့် သွာ ဝိဘတ်သက်, သွာသွိုနံဝါ သုတ်ဖြင့် သွာဝိဘတ်ကို -ါ ပြု , တ္တ် ခွင်း , ချေ , ကပ် ကတတ္တာ က ပြီး၏။

ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ် အနက် စီရင်ရာ သုတ်များ

၃၃၊ ၃၀၁။ သာမိသွိုဆဋ္ဌီ - သာမိသမ္ဗန် အနက် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဝီသော ၊ အတ္တနော မုခံ။

http://www.dhammadownload.com

သာမီအမည်မှည့်သော သုတ်

၃၄၊ ၂၈၃။ ယဿဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံသာမီ - အကြင်ဥစ္စာရှင်၏ သိမ်းပိုက် အပ်သော ဥစ္စာတည်း တို ဥစ္စာရှင်ကို သာမီ မည်သည်။

ပုံစံ။ တဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တော ၊ တဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ။

ရုပ်တွက်။ ဘိက္ခုနောကို " ဘိက္ခု " တည် ၊ ယဿဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံသာမီ သုတ်ဖြင့် ဘိက္ခုကို သာမီအမည်မှည့် , ၏ ဟူ၍ အနက် ပေးသော ကြောင့် သာမိသို့ ဆဋ္ဌီသုတ်ဖြင့် သာမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက်, ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာစျလာ သုတ်ဖြင့် ဘိက္ခု၏ ၊ ကို လ မှည့် , စျလတော သဿနောဝါ သုတ်ဖြင့် သကို နောပြု , ဘိက္ခုနောက ပြီး၏။

၃၅၊ ၃၀၃။ သာမိဿရာ ဓိပတိ ဒါယာဒသက္ခီ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေ ဟိစ- သာမီ , ဣဿရ , အဓိပတိ , ဒါယာဒ , သက္ခီ , ပတိဘူ , ပသုတ , ကုသလသဒ္ဒါတို့နှင့်လည်း ယှဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်လည်းကောင်း သတ္တမီဝိဘတ် လည်းကောင်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏာနံ သာမီ၊ ဂေါဏေသု သာမီ၊ ဂေါဏာနံ ဣဿရော ၊ ဂေါဏေသုဣဿရော။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏာနံ ကို " ဂေါဏ " တည်၊ သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာ ဒသက္ခီ ပတိဘူပသုတ ကုသလေဟိစ သုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် နံသက် , သုနံဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ဂေါဏ၏ အစိတ် ၊ ကို -ါ ဒီဃပြု , ဂေါဏာနံက ပြီး၏။

၃၆၊ ၃၀၄။ နိဒ္ဓါ ရဏေစ - နိဒ္ဓါရဏအနက် နိဒ္ဓါရဏ သမုဒ ယ လိင်နောင်လည်းဆဋ္ဌီ၊ သတ္တမီဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ - ကဏ္ဍာ ဂါဝီနံ သမ္ပန္နခီရတမာ၊ ကဏ္ဍာ ဂါဝီသုသမ္ပန္နခီရတမာ၊ သမာနာရီနံ ဒဿနီယ တမာ။

ရုပ်တွက်။ ဂါဝီနံကို " ဂါဝီ " တည်၊ ယဿဝါ ပရိဂ္ဂဟောတံသာမီ သုတ်ဖြင့် ဂါဝီကိုသာမီမှည့် , တွင်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် နိဒ္ဓါ

http://www.dhammadownload.com

ရဏအနက်၌ နိဒ္ဒါရဏေစသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌ ဗဟုဝုစ် နံဝိဘတ်သတ်, ဂါဝီနံက ပြီး၏။

၃၇၊ ၃၀၅။ အနာဒရေစ - အနာဒရ အနက်ကို သိအပ်သည်ရှိသော် ဆဋ္ဌ , သတ္တမီ နှစ်မျိုးလုံးသက်သည်။

ပုံစံ - ရှဒတော ဒါရကဿပဗွဒ္ဓိ ၊ ရှဒန္ဓသို့ ဒါရကေ ပပ္ပဒ္ဓိ။

ရှုပ်တွက် -ရှဒတောကို " ရှဒန္ဓ " တည်၊ စဉ်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အနာဒရေစ သုတ်ဖြင့် ရှဒန္ဓနောင် ဆဋ္ဌ ဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက်, သေသေ သုန္ဓ၀ သုတ်ဖြင့် န္ဓကို န္ဓကဲ့သို့ , တောတိတာ သသို့ နာသု သုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်နှင့် တကွ န္ဓကို တောပြု , ရှဒတောက ပြီး၏။

၃၈၊ ၃၀၈။ ဆဋ္ဌစ - တတိယာ သတ္တမီ ဝိဘတ်၏အနက်၌လည်း ဆဋ္ဌ ဝိဘတ်အချို့သက်သည်။

ပုံစံ။ ကုတော မေ ကလျာဏော၊ ကတံ မေ ပါပံ။ ကုသလာ နစ္စဂီတသ သိက္ခိတာ စတုရိတ္ထိယော။

ဆောင်- ဆဋ္ဌ ကတ္တာ ၊ ရံခါပြားမူ ၊ ကတ္တား တတိယာနှင့် တူမြဲ။

ရှုပ်တွက် - မေကို " အမှ " တည်၊ သည်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တားအနက်ကို အလိုရှိရကား ဆဋ္ဌသုတ်ဖြင့် တတိယဝိဘတ်၏ အနက်၌ ဆဋ္ဌ ဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက် တေမေက ဝစနေသုစ , သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ အမှသဒ္ဒါကို မေပြု မေက ပြီး၏။

နစ္စဂီတသကို နစ္စဂီတတည်၊ ၌ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာ သအနက်ကို အလိုရှိရကား ဆဋ္ဌစ သုတ်ဖြင့် သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက် ၌ဆဋ္ဌ ဧကဝုစ် သဝိဘတ်သတ် သာဂမောသေ သုတ်ဖြင့် သလာ နစ္စ ဂီတသ ကာ ပြီး၏။

၃၉၊ ၃၀၉။ ဒုတိယာ ပဋ္ဌမီနဉ္စ - ဒုတိယာ, ပဋ္ဌမီဝိဘတ်တို့၏ အနက်၌လည်း အချို့သော အရာ၌ ဆဋ္ဌဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော သဟဿာ ကမ္မဿ ကတ္တာရော ဧဝံဒုတိ ယတ္ထေ၊ အဿဝနတာ ဧမ္မဿ ပရိ ဟာယန္တိ၊ သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ တဿကို " တ " တည်၊ ကိုဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့်
ဒုတိယာ ပဋ္ဌမိနဋ္ဌ သုတ်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ်
သဝိဘတ်သက် , သာဂမော သေသုတ်ဖြင့် သ်လာ , တဿက ပြီး၏။
ဆောင်- ဆဋ္ဌီကမ္မ , ရံခါပြုမူ , ကမ္မဒုတိယာ နှင့် တူမြဲတည်။
ဓမ္မဿကို "ဓမ္မ" တည်၊ မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဒုတိယာ မိနဋ္ဌ
သုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌမိဝိဘတ်၏ အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက် သာဂ
မောသေသုတ်ဖြင့် သ်လာ , ဓမ္မဿ ကပြီး၏။

သတ္တမိဝိဘတ်နှင့် ဆိုင်ရာ သုတ် အစီရင်မျှား။

၄၀၊ ၃၀၂။ ဩကာသေသတ္တမီ- ဩကာသကာရက , ဩကာသအနက်၌
သတ္တမိဝိဘတ်သက်သည်။
ပုံစံ၊ ဂန္ဓိရေ ဩဒကန္ဓိကေ၊ ပါပသ္မိ ရမတိ မနော။

ဩကာသအမည်မှည့်သောသုတ်။

၄၁၊ ၂၇၈။ ယောဓာရော တမောကာသံ- အကြင်ကာရကသည် ကြိယာ၏
မှီရာဖြစ်သော ကတ္တားကံတို့၏ တည်ရာဖြစ်၏ ထိုကာရကကို ဩကာသ
အမည်မှည့်သည်။
ဗျာပိတာဓာရပုံစံ။ ဇလေသုခီရံ တိဋ္ဌတိ၊ တိလေသုတေလံ။
ရှုပ်တွက်။ ဇလေသုကို "ဇလ"တည်၊ ယောဓာရော တမောကာသံ
သုတ်ဖြင့် ဇလကို ဩကာသ အမည်မှည့် , တို့၌ ဟူ၍အနက်
ပေးသောကြောင့် ဩကာသေ သတ္တမီ သုတ်ဖြင့် ဩကာသအနက်၌
သတ္တမီဗဟုဝုစ် သုဝိ ဘတ်သက် , သုဟိသွကာရောဇ သုတ်ဖြင့် လ၏ ၊ ကို
ဇ-ပြု , ဇလေသုက ပြီး၏။
ဩပသီလေသိကာ ဓာရပုံစံ။ ပရိယင်္ကေ်ရာဇသေတိ၊ အာသနေ
ဥပဝိဋ္ဌော သံယော။
ရှုပ်တွက်။ ပရိယင်္ကေ်ကို "ပရိယင်္ကာ" တည်၊ ယောဓာရောတမောကာသံ
သုတ်ဖြင့် ပရိယင်္ကာကို ဩကာသ အမည်မှည့် , ၌ဟူ၍ အနက်ပေး
သောကြောင့် ဩကာသေသတ္တမီ သုတ်ဖြင့် ဩကာသအနက်၌- သတ္တမီ

http://www.dhammadownload.com

ဧကဝုစ်သို့ဝိဘတ်သက် , သွာသို့နံဝါ သုတ်ဖြင့် သို့ ဝိဘတ်ကို ၎-ပြု , ပရိယင်္ကေက ပြီး၏။

ဝေသယိကာဓာရပုံစံ။ ဘူမီသု မနုဿာ စရန္တိ၊ အန္တလိက္ခေ ဝါယူဝါယန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ဘူမီသုကို "ဘူမိ" တည်၊ ယောဓာရော တမော ကာသံ

သုတ်ဖြင့် ဘူမိကို ဩကာသ အမည်မှည့် , တို့၌ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသေ သတ္တမီ သုတ်ဖြင့် သတ္တမီဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် , သုနံ ဟိသုစ သုတ်ဖြင့် မိ၏ အစိတ် ိ- ကို ီ- ဒီဃပြု , ဘူမီသုက ပြီး၏။

သာမီပိကာဓာရပုံစံ။ ဝနေ ဟတ္တိနော စရန္တိ ၊ ဂင်္ဂါယံဃောသော တိဋ္ဌတိ။

ရုပ်တွက်။ ဝနေကို "ဝန" တည်၊ ယောဓာရော တမောကာ သံ သုတ်ဖြင့်

ဝနကို ဩကာသ အမည်မှည့် , ၌ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသေသတ္တမီ သုတ်ဖြင့် သတ္တမီဧကဝုစ် သို့ဝိဘတ်သက် , သွာသို့နံဝါ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ၎-ပြု , ဝနေ ပြီး၏။

၄၂၊ ၃၀၃။ သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာဒ သက္ခီ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေ ဟိစ- သာမိ , ဣဿရ , အဓိပတိ , ဒါယာဒ , သက္ခီ , ပတိဘူ ,

ပသုတ, ကုသလ သဒ္ဒါတို့နှင့်လည်း ယှဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်လည်းကောင်း သတ္တ မီဝိဘတ် လည်းကောင်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဂေါဏာနံ အဓိပတိ၊ ဂေါနေသုအဓိပတိ၊

ဂေါဏာနံ ဒါယာဒေါ၊ ဂေါဏေသု ဒါယာဒေါ။

ရုပ်တွက်။ ဂေါဏေသုကို "ဂေါဏ" တည်၊ ယောဓာရော တမော ကာသံ

သုတ်ဖြင့် ဂေါဏကို ဩကာသ အမည်မှည့် , တို့၌ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် သာမိဿရာ ဓိပတိ ဒါယာဒ သက္ခီ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေ ဟိစ သုတ်ဖြင့် သတ္တမီဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် , သုဟိသွ ကာရောဧသုတ်ဖြင့် ဏ၏ အစိတ် ၊ ကို ၎-ပြု , ဂေါဏေသုက ပြီး၏။

၄၃၊ ၃၀၄။ နိဒ္ဓါရဏေစ- နိဒ္ဓါရဏအနက် နိဒ္ဓါရဏ သုမုဒါယ လိင်နောင်

လည်းဆဋ္ဌီ , သတ္တမီဝိဘတ် သက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ မနုဿာနံ ခတ္တိယော သူရတမော၊ မနုဿေသု ခတ္တိယော သူရတမော။ ပထိကာနံ ဓာဝန္တော သီယတမော၊ ပထိကေသု ဓာဝန္တော သီယတမော။

ရုပ်တွက်။ မနုဿေသုကို " မနုသ" တည်၊ ယောဓာရော တမော ကာသံ သုတ်ဖြင့် မနုသကို ဩကာသ အမည်မှည့် , တို့၌ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် နိဒ္ဓါရဏေစသုတ်ဖြင့် သတ္တမီ ဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက်, သ်လာ, သုဟိသွကာရော ဧသုတ်ဖြင့် သ၏အစိတ် ၊ ကို ၎-ပြု , မနုဿေသု ကပြီး၏။

၄၅၊ ၃၁၀။ ကမ္မကရဏ နိမိတ္တတ္တေသု သတ္တမီ။ ကံ , ကရိုဏ်း , နိမိတ် အနက်တို့၌ သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်သည်။

ကမ္မတ္ထပုံစံ။ သုန္ဒရာဝုသော ဣမေ အာဇီဝကာ ဘိက္ခူသု အဘိဝါဒေန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ဘိက္ခူသုကို "ဘိက္ခု" တည်၊ တို့ကိုဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကံအနက်ကို အလိုရှိရကား ကမ္မကာရဏနိမိတ္တတ္တေသု သတ္တမီ သုတ်ဖြင့် ကံအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် , သုနံ ဟိသုစ သုတ်ဖြင့် ဘိက္ခု၏ ၊ ကို ၊ ဒီယပြု , ဘိက္ခူသုက ပြီး၏။

တရဏတ္ထပုံစံ။ ဟတ္တေသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ၊ ပတ္တေသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ။ ပထေသုဂစ္ဆန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ဟတ္တေ သုကို " ဟတ္ထ " တည်၊ တို့ဖြင့် ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိုဏ်း အနက်ကို အလိုရှိရကား ကမ္မကရဏ နိမိတ္တ တ္တေ သုသတ္တမီသုတ်ဖြင့် သတ္တမီ ဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် , သုဟိ သွကာ ရောဧ သုတ်ဖြင့် ဟတ္ထ၏ ၊ကို ၎-ပြု , ဟတ္တေသုက ပြီး၏။

နိမိတ္တတ္ထပုံစံ။ ဒိပိ စမ္မေသု ဟညတေ ၊ ကုဋ္ဌ ရော ဒန္တေသု ဟညတေ။

ရုပ်တွက်။ စမ္မေသုကို " စမ္မ " တည်၊ တို့ကြောင့်ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် နိမိတ်အနက်ကို အလိုရှိရကား ကမ္မကရဏ နိမိတ္တတ္တေ သုသတ္တမီ သုတ်ဖြင့် သတ္တမီဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် , သုဟိသွကာရော ဧသုတ်ဖြင့် စမ္မ၏၊ ကို ၎-ပြု , စမ္မေသုက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၆၊ ၃၁၀။ သမ္ပဒါနေစ ၊ သမ္ပဒါန် အနက်၌ လည်း သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ သံယေဒိန္ဒံ မဟပ္ပလံ၊ သံယေဂေါတမီဒေဟိ၊ သံယေတေ ဒိန္ဒေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ။

ရုပ်တွက်။ သံယေကို " သံယ " တည်၊ အားဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါနေစ သုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါအနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် သို့ဝိဘတ်သက် , သ္မာသို့နံဝါ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ေ-ပြု , ယခွင်း , ချေ, ကပ် သံယေက ပြီး၏။

၄၇၊ ၃၁၂။ ပဉ္စမျတ္ထေစ၊ ပဉ္စမီဝိဘတ်၏ အပါဒါန်၌လည်း သတ္တမီဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ကဒလီသု ဂဇေ ရက္ခန္တိ

ရုပ်တွက်။ ကဒလီသုကို " ကဒလီ " တည်၊ တို့မှဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ပဉ္စမျတ္ထေစ သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ သတ္တမီ ဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် ကဒလီသု၊ ပြီး၏။

၄၈၊ ၃၁၃။ ကာလဘာဝေသုစ ၊ ကာလအနက် , ဘာဝလက္ခဏ အနက် တို့၌လည်း သတ္တမီဝိဘတ်သက် သက်သည်။

ကာလပုံစံ။ ပုဗ္ဗဏှ သမယေ ဂတော သာယနှသမယေ အာဂတော။

ဘာဝလက္ခဏပုံစံ။ ဘိက္ခူသု ဘောဇိယ မာနေသု ဂတော ၊ ဘုတ္တေသု အာဂတော ဂေါသုဒုယှမာနေသု ဂတော ၊ ဒုဒ္ဓါသု အာဂတော။

ရုပ်တွက်။ ပုဗ္ဗဏှသမယေကို " ပုဗ္ဗဏှသမယ" တည်၊ ၌ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကာလဘာ ဝေသုစ သုတ်ဖြင့် ကာလအနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် သို့ဝိဘတ်သက် , သ္မာသို့နံဝါ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ေ-ပြု , ယ်ခွင်း , ချေ , ကပ် ပုဗ္ဗဏှ သမယေက ပြီး၏။ ဒုယှမာနေသုကို "ဒုယှမာန" တည်၊ ကာလဘာဝေသုစ သုတ်ဖြင့် ဘာဝလက္ခဏအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် သုဝိဘတ်သက် , သုဟိသွကာရော ဧသုတ်ဖြင့် နဏ် ၊ကို ဧ ပြု ဒုယှမာနေသုက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၉၊ ၃၁၄။ ဥပဓျာမိ ကိသရဝစနေ။ အဓိက အနက်ကို ဟောသော

ဥပ သဒ္ဒါ၏၊ ယှဉ်ရာပုဒ် ဣသရ အနက်ကို ဟောသော အဓိသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာပုဒ်တို့၌ သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ဥပခါရိယံ ဒေါဏော၊ ဥပနိက္ခေ ကဟာပဏံ အဓိပြဟ္မ ဒတ္တော

ပဌာလာ အဓိနစ္စေသု ဂေါတမီ။ အဓိဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ။

ရှုပ်တွက်။ ခါရိယံကို " ခါရီ " တည်၊ ဥပဓျာမိကိသရဝ စနေသုတ်ဖြင့်

ဥပသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာခါရီ သဒ္ဒါနောင်သို့ ဝိဘတ်သက် , တေဏ္ဍတ္ထိချာ ပေါ သုတ်ဖြင့် ဏ္ဍတ္ထိလိင်ဟော ီ- ကိုပမ္ပည် , အယောရသ မေကဝ စနယော သွပိစသုတ်ဖြင့် ီ- ကို ိ- ရသပြု , ယပတော သို့ယံဝါ သုတ်ဖြင့် , သို့ဝိဘတ်ကို ယံပြု , ခါရိယံက ပြီး၏။

ပြဟ္မဒတ္တောကို " ပြဟ္မ ဒတ္တ " တည်၊ ဥပဓျာမိ ကိသရ ဝစနေ သုတ်ဖြင့် အဓိသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ ပြဟ္မဒတ္တ သဒ္ဒါနောင် သို့ ဝိဘတ်သက်, သ္ဟာသို့ နံဝါ သုတ်ဖြင့် သို့ဝိဘတ်ကို ေ- ပြု , တ္တ ခွင်း , ချ , ကပ် ပြဟ္မ ဒတ္တောက ပြီး၏။

၅၀၊ ၃၁၅။ မဏ္ဍိတုဿ ဣသု ဣတိယာစ။ ကြည်လင်ခြင်းအနက် ,

အားထုတ်ခြင်းအနက် တို့ကို သိအပ်ကုန်သည်ရှိသော် တတိယာ ဝိဘတ်, သတ္တမီဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ဥဏောန ပသီဒိတော ၊ ဥဏာသို့ဝါ ပသီဒိတော ၊ ဥဏောန

ဥဿုဏ္ဏော၊ ဥသို့ဝါဥသု ဣတ္တော တထာဂတောဝါ

တထာဂတ ဂေါတ္တောဝါ။

ရှုပ်တွက်။ ဥဏာသို့ကို " ဥဏာ " တည်။

မဏ္ဍိတုဥသု ဣသုတတိယာစ သုတ်ဖြင့် မဏ္ဍိတဥသုဣ အနက် ရှိသော ဥဏာ သဒ္ဒါနောင် သတ္တမီကေဝုစ် သို့ ဝိဘတ်သက် , ဥဏာသို့ ကပြီး၏။

ကာရကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

တောင်းတာလုပ်က အမျှားအတွက်ကြည့်။
မတောင်းတာလုပ်တ ကိုယ့်အတွက်ကိုကြည့်။

အာချာတ်ဂျမ်း စိတ်ဆက်အမှာစာ

ကြိယ်အာချာယတိ အာစိက္ခတိတိ အာချာတ်ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကြိယာကိုပဓာနအားဖြင့် ဟောတတ်သော ပုဒ်သည် အာချာတ်ပုဒ်မည်၏။ ပြယုဂ်ကား ပုရိသော မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ အစရှိသည်၌ တိအစရှိသည်တည်း ဤ၌ တိဝိဘတ် သည် ပုရိသော ဟူသော ကတ္တားဟောဘ၏ ဂမုဓာတ်သည် သွားခြင်း ကြိယာကိုဟော၏ ထိုသို့ဓာတ်သာကြိယာကို ဟောငြားသော် လည်း ဓာတ်သည် ဝိဘတ်နှင့် ကင်းရ၍ မဖြစ်နိုင် သောကြောင့် နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် တိဝိဘတ်လည်း ဟော သည်မည်၏ ဟူသောသာ မည်လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါး သာဝိသေသ လက္ခဏာအားဖြင့်ယံတိကာလံတိပုရိသံ ကြိယာ ဝါစီတိကာရကံ။

အတိလိဂ် ဒွိဝစနံ၊ တဒါချာတန္တိ ဝုစ္စတိ (ရူ-၂၅၇)

ဟူသောရူပသိဒ္ဓိလာ ဂါထာနှင့်အညီ

(၁) ကာလသုံးပါးရှိခြင်း
(၂) ပုရိသ်သုံးပါးရှိခြင်း
(၃) ကြိယာကိုဟောခြင်း
(၄) ကာရက သုံးပါးရှိခြင်း
(၅) လိင်သုံးပါးမရှိခြင်း
(၆) ဝုစ်နှစ်ပါးရှိခြင်း ဤလက္ခဏာအင်္ဂါတို့နှင့်ပြည့်စုံ

http://www.dhammadownload.com

သောပုဒ်သည် အာချာတ်ပုဒ်မည်သည်။

ထိုကဲ့သို့ အာချာတ်ကျမ်းကို ဤကျမ်းငယ်၌ ဝိဘတ်, ပစ္စယ, အဘ္ဘာသ ဓာတု, သရဟုအသီးသီးကဏ္ဍများခွဲ၍ ဝိဘတ်ကဏ္ဍမှာ ဆိုလျှင်, ဝိဘတ်အမည်မှည့်သောသုတ်, ဝိဘတ်သက်သောသုတ်, စီရင်သော သုတ်ဟုသုံးမျိုးစီကို ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ, ပရောက္ခာ, ဟိယျတ္တနီ၊ အဇ္ဇတနီ, ဘဝိ ဿန္တိ ကာလာတီပတ္တိ ဝိဘတ်ဟူ၍ ရှစ်မျိုးသောဝိဘတ်ကဏ္ဍက တစ်တွဲ

ပစ္စည်းမှာဆို ဓာတုနိဿိဋ ပစ္စယ ကဏ္ဍကတစ်တွဲ

ဝိကရဏပစ္စယ ကဏ္ဍကတစ်တွဲ

အဘ္ဘာသဖြင့် စီရင်ရာ ကဏ္ဍကတစ်တွဲ

ဓာတ်ဖြင့်စီရင်ရာ ကဏ္ဍကတစ်တွဲ

သရဖြင့်စီရင်ရာ ကဏ္ဍကတစ်တွဲဟူ၍ ခုနှစ်မျိုးသော တွဲစပ်ပုံတို့ဖြင့် ကဏ္ဍစုံအောင်ပြုစုထားပါသည် သောတုဇန အပေါင်းတို့။

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁၊ ၄၀၆။ အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ ဆ ပရသ ပဒါနိ- ထိုတဒ္ဓိတ်ကျမ်း၏

အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဆိုလတ္တံကုန်သော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့တွင် ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သောခြောက်ပုဒ်ခြောက်ပုဒ်တို့သည် ပရသပုဒ်မည် ကုန်၏။

ပုံစံ။ တိ အန္တိ, သိထ, မိမ။

ပရသပုဒ်ဟူသော အမည်သည် ကတ္တရိ ပရသပဒံသုတ်၌ ပရသပုဒ်ဟု ခေါ်ဆိုသုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၊၄၀၇။ ပရာဏာ့တ္ထ နောပဒါနိ- နောက်ဌ်ဖြစ်ကုန်သော ခြောက်ပုဒ်တို့
သည် အတ္ထနောပုဒ်မည်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ တေ အန္တေ, သေ ဒ္ဝေ, ဇ မ္ဟေ။

အတ္ထနောဟူသော အမည်သည် အတ္ထနောပဒါနိဘာဝေစ ကမ္မနိ
သုတ်ဌ် အတ္ထနောပုဒ်ဟု ခေါ်ဆိုသုံးစွဲရခြင်း အကျိုးရှိသည်။

၃၊ ၄၀၈။ ဒ္ဝေဒ္ဝေပဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမ ပုရိသာ- ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ်နှစ်ပုဒ်တစ်တွဲ
တို့သည် ပဌမပုရိသ်, မဇ္ဈိမပုရိသ် ဥတ္တမပုရိသ်မည်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ ပဌမပုရိသ် မဇ္ဈိမပုရိသ် ဥတ္တမပုရိသ်

ဧကဝုစ်	ဗဟုဝုစ်	ဧကဝုစ်	ဗဟုဝုစ်	ဧကဝုစ်	ဗဟုဝုစ်
တိ	အန္တိ	သိ	ထ	မိ	မ
တေ	အန္တေ	သေ	ဒ္ဝေ	ဇ	မ္ဟေ

၄၊၄၀၉။ သဗ္ဗေသ မေကာဘိဓာနေ ပရော ပုရိသော- အလုံးစုံသော
ပုရိသ်နှစ်ပါးသုံးပါးတို့၏ တူသောကာလ, တူသော ကြိယာကို
ဟောသည် ရှိသော်နောက်ဖြစ်သော ပုရိသ်ကိုယူရမည်။

ပုံစံ။ သော စ ပဌတိ၊ တ္ဘု ပဌသိ၊ တုမ္ဟေ ပဌထ။
သော စ တ္ဘု ပဌသိ၊ သောစ တ္ဘု တုမ္ဟေ ပဌထ။

၅၊ ၄၁၀။ နာမမ္ပိပယုဇ္ဇ မာနေပိ တုလျာ ဓိကရဏော ပဌမော- တူသော
တည်ရာရှိသော နာမသဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်၄င်း တိုက်ရိုက်
မယှဉ်အပ်သော်၄င်း ပဌမပုရိသ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ပယုဇ္ဇမာန- သော ဂစ္ဆတိ၊ တေ ဂစ္ဆန္တိ။
အပ္ပယုဇ္ဇမာန- ဂစ္ဆတိ ၊ ဂစ္ဆန္တိ။

၆၊ ၄၁၁။ တုမ္ဟေ မဇ္ဈိမော- တူသော တည်ရာအနက်ရှိသော တုမ္ဟသဒ္ဒါကို
တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်၄င်း, တိုက်ရိုက်မယှဉ်အပ်သော်၄င်း
မဇ္ဈိမပုရိသ် သက်သည်။

ပုံစံ။ ပယုဇ္ဇမာန - တ္ဝံယာသိ၊ တုမ္ဟေ ယာထ။
အပ္ပယုဇ္ဇမာန- ယာသိ၊ ယာထ။

http://www.dhammadownload.com

၇၊ ၄၁၂။ အမှေ ဥတ္တမော- တူသောတည်ရာအနက်ရှိအမှသဒ္ဒါကို တိုက်ရိုက်ယှဉ်အပ်သော်၄င်း, တိုက်ရိုက်မယှဉ်အပ်သော်၄င်း ဥတ္တမပုရိသ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ပယုဇ္ဇမာန- အဟံ ယဇာမိ၊ မယံ ယဇာမ။
အပ္ပယုဇ္ဇမာန- ယဇာမိ၊ ယဇာမ။

ဆရာတော်၏ ဝါကျရေးသားနည်း။

နာမယောဂစသည်။ နာမသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်တွဲရသော အာချာတ်ကြိယာပုဒ်ကို 'နာမယောဂ' ဟုခေါ်၏။ တုမှသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်တွဲရသော အာချတ်ကြိယာကို 'တုမှယောဂ' ဟုလည်းကောင်း, အမှသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်တွဲရသော အာချတ်ကြိယာကို 'အမှယောဂ' ဟုလည်းကောင်းခေါ်သည် (နာမ-နာမသဒ္ဒါနှင့်+ယောဂ-ယှဉ်သော ကြိယာ၊ တုမှ-တုမှသဒ္ဒါနှင့်+ယောဂ-ယှဉ်သော ကြိယာ၊ အမှ-အမှသဒ္ဒါနှင့်+ယောဂ-ယှဉ်သောကြိယာ) ဤစကားစဉ်အရ ပုရိသ်ဟူသော နာမည်သည် အာချာတ်ဝိဘတ်များ၏အမည်တည်း၊ နာမယောဂစသော (ခေတ်သုံး) နာမည်သည် အာချာတ်ကြိယာတစ်ပုဒ်လုံး၏နာမည်တည်း။

ကတ္တား, ကံ, ကြိယာ။ ကတ္တား, ကံ, ကြိယာ တို့၏အသွားအလာကို နားလည်သောဉာဏ်သည် ပိဋကတ်တော်၏ အခြေခံမျိုးစေ့ပေတည်း၊ ထိုမျိုးစေ့အောင်မြင်ကြီးပွားဖို့ရန် သင်တို့၏ သမ္မာဆန္ဒဖြင့် ဉာဏ်တည်းဟူသောမျိုးစေ့ကလေးများကို မပုတ်မသိုးပိုးမထိုးအောင် ကြိုးစား၍ စောင့်ရှောက်ကြလော။

ယခုထိုကတ္တား, ကံ, ကြိယာ ထားနည်းကိုပြတော့မည်။

(ဆောင်) ၁။ထိုထိုဝါကျ, တွေ့သမျှ၌, အရတူစွာ, တခုသာ, ဟောရာမှတ်လေမှင့်။
၂။ဟောရာဟောရာ, ပဌမာ, မှန်စွာ အမြဲချင့်။
၃။မဟောကတ္တား, တတိယာ, ကံမှာဒုတိနှင့်။
၄။မဟောသမျှ, အဝုတ္တ၌, သဒ္ဒသုံးသွယ်, ဝုစ်နှစ်သွယ်လဲလှယ်သွင်း၍ဆင့်။

http://www.dhammadownload.com

၅။ဟောသမျှရှိ, ဟောဂညိဖို့, နာမမှိစ, သုံးသုတ်မျှ,
နှုတ်ရတက်စေသင့်။

ဝါကျ။ ကတ္တား, ကံ, ကြိယာကိုခွဲခြားရာ၌ 'သည်-တို့သည်' ဟုအနက်ဆို
ရသော နာမ်ပုဒ်ကို ကတ္တား, 'ကို-တို့ကို' ဟုအနက်ဆိုရသော
နာမ်ပုဒ်ကို ကံ, အာချာတ်ပုဒ်များနှင့် ကိတ်ပုဒ်အချို့ကို ကြိယာဟုမှတ်၊
ထိုကဲ့သို့ ကတ္တား, ကံ, ကြိယာသုံးမျိုးလုံးဖြစ်စေ, ကတ္တားနှင့်ကြိယာဖြစ်စေ
ထိုက်သလိုပါဝင်သော 'ယောကျာ်းသည်လမ်းကိုသွား၏' စသော
မြန်မာစကားတစ်ရပ် 'ပုရိသော မဂ္ဂं ဂစ္ဆတိ' စသော ပါဠိစကားတစ်ရပ်ကို
တစ်ဝါကျဟုခေါ်၏။
စကားအခွန်းအနည်းအများလိုက်၍ ဝါကျအတိုအရှည်ကွဲပြား၏။

ဝုတ္တ, အဝုတ္တ။ ဝါကျတစ်ခုတစ်ခု၌ ကြိယာသည် အချုပ်အခြာတည်း။
သို့အတွက် ထိုထိုဝါကျတွေ့သမျှ၌ ကြိယာနှင့်အနက်အားဖြင့်
အရတူသော (တုလျာဓိကရဏဖြစ်သော) ကတ္တားဖြစ်စေ, ကံဖြစ်စေ,
တစ်ခုခုသာ ဟောရာဝုတ္တဖြစ်၏။ တုလျာဓိကရက, ဖြစ်သမျှ, ဝုတ္တ ဟူ၍မှတ်'
ကြိယာနှင့်အနက်အားဖြင့် မတူကြလျှင် ကြိယာ၏ဟောရာ မဟုတ်သော
အဝုတ္တဟူ၍မှတ်။

ဟောမဟော။ ပါဠိလို-ဝုတ္တ, အဝုတ္တ, မြန်မာလို ကြိယာကဟောအပ်,
မဟောအပ်ဟူရာ၌ လူတစ်ဖက်သားနားလည်အောင် ပြောပြမှုကို
'ဟော-ပြော-ပြသည်' ဟုဆိုရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ထိုထိုကြိယာကိုမြင်ရ ကြားရ
သဖြင့် သိရနားလည်ရသော အနက်ဟူသမျှကို ထိုကြိယာ၏ ဟောသည်-
ပြောသည်-ပြသည်ဟု မှတ်၊ ကြိယာက ဟောတတ်, သိစေ တတ်သည်
၊အနက်က ဟောအပ်သိစေအပ်သည်။ 'ဝါ-ဝုတ္တဖြစ်သည်' ဟူလို၊ ထိုကဲ့သို့
ကြိယာက မသိစေအပ်(မဟောအပ်) သော အနက်သည် အဝုတ္တဖြစ်၏။

ပုရိသောနှင့်ဂစ္ဆတိ အနက်တူပုံ။ ပုရိသော မဂ္ဂं ဂစ္ဆတိ၌ 'ဂစ္ဆတိ-သွား၏'
ဟု အနက်ဆိုပြီးလျှင် ဂစ္ဆတိဟူသော ကြိယာဖြင့် အဘယ်အနက် ကို

http://www.dhammadownload.com

သိရသေးသလဲဟု စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ပါဠိလို 'ဂစ္ဆတိ' မြန်မာလို 'သွား၏-သွားတတ်၏' ဟူသော အသံကိုကြားရလျှင် 'ဒူလာပါဒရက်စွဲ၍ ပုံလဲနေသူမဟုတ်, သွားနိုင်လာနိုင်သွားစွမ်းနိုင်သော သတ္တိရှိသူ' ဟု သတ္တိကို ရှေးဦးစွာသိရသည် မဟုတ်လော။ ထိုသွားစွမ်း နိုင်သော သတ္တိသည် လမ်းပေါ်မှာတည်သည်မဟုတ်, ယောကျာ်းပေါ်မှာ တည်သည် ထို့ကြောင့်ဂစ္ဆတိဟူသော ကြိယာဖြင့် သွားနိုင်သော (ကတ္တုသတ္တိခေါ်) သတ္တိနက်နှင့်သွားတတ်သော ဒြဗ်နက် ဤ ၂-နက်ကို သိရ၏။ ထိုအနက်များကို ဂစ္ဆတိ ကြိယာက ဟောသည်ဟုမှတ်။ ဂစ္ဆတိအရ သွားတတ်သူမှာ 'မည်သူမည်ဝါ' ဟုမထင်ရှားသေး၊ ထို့ကြောင့် ပုရိသောဟု ထည့်စွက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဂစ္ဆတိနှင့်ပုရိသော သဒ္ဒါတို့သည် သွားတတ်သူ ယောကျာ်းဒြဗ်ကို ဟောရာ၌ အနက်ချင်း တူမျှခြင်းဖြင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်ကြသည်။

ဤစကားစဉ်အရ-ဂစ္ဆတိ ကြိယာသည် သွားစွမ်းနိုင်သော ကတ္တုသတ္တိနှင့် ထိုသတ္တိ၏တည်ရာ ယောကျာ်းဒြဗ်ကို မုချအားဖြင့် ဟော၏၊ ပုရိသော သဒ္ဒါကား ဂစ္ဆတိက မုချအားဖြင့် မဟောနိုင် မသိစေနိုင်၊ သို့သော် ယောကျာ်းဒြဗ်နက်ကို အကြောင်းပြု၍ ပုရိသော သဒ္ဒါကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဟောရာရောက်သည်။ ဤနည်းအရ ပုရိသော သဒ္ဒါလည်း ဂစ္ဆတိကြိယာက ဟောအပ်သော ဝုတ္တဖြစ်ရလေသည်။ လမ်းဒြဗ်နှင့်မဂ္ဂ သဒ္ဒါကိုကား ဂစ္ဆတိကြိယာက မဟောပြနိုင် မသိစေနိုင်သောကြောင့် လမ်းဒြဗ်နှင့်မဂ္ဂ သဒ္ဒါကို အဝုတ္တဟု ဆိုရလေသည်။

မှတ်ချက်။ အနက်နှင့်သဒ္ဒါတွင် အနက်ကအကြောင်းရင်းဖြစ်၍ ကာရဏတည်း၊ ထိုအနက်ကြောင့် သဒ္ဒါအမျိုးမျိုးပေါ်ပေါက်ရသဖြင့် သဒ္ဒါက အကျိုးဖလတည်း၊ အကြောင်းအနက်၏ ဝုတ္တဟူသော နာမည်ကို အကျိုးသဒ္ဒါပေါ်တင်စား၍ ပုရိသောသဒ္ဒါကိုလည်း ဝုတ္တဟုခေါ်ဝေါ်ရခြင်း သည်ကာရဏူပစာရမည်၏။ ယခုကာလ၌ကား ပုရိသောသဒ္ဒါကို ဂစ္ဆတိကြိယာက မုချအားဖြင့်ဟောသည်ဟု ထင်မှားကြလေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဟောရာ ဟောရာ ပဌမာ။ ကြိယာသည် ကတ္တားကိုဟောသော ကြိယာ, ကံကိုဟော ဟောသော ကြိယာဟု ၂-မျိုးရှိ၏။ ကတ္တားကို ဟောရာ၌ ကတ္တားကို ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ပါဠိစီရသည်။ ပုံစံကား 'ပုရိသော ဂစ္ဆတိ' တည်း၊ ကံကိုဟောရာ၌လည်းကံကို ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့်ပင် ပါဠိစီ ရသည်။ ပုံစံကား 'မဂ္ဂေါ ဂစ္ဆီယတေ' တည်း။ ထိုသို့ဟောရာ၌ ကြိယာနှင့် ကတ္တား, ကြိယာနှင့်ကံတို့သည် ဧကဝုစ်ဗဟုဝုစ်ချင်းများသော အားဖြင့် တူကြရ သည်။

မဟော ကတ္တား, တတိယာ, ကံမှာ ဒုတိနှင့်။ ကြိယာမဟောအပ်သော အဝုတ္တကတ္တားကို တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ပါဠိစီရမည်။ ပုံစံကား 'ပုရိသေန ဂစ္ဆီယတေ' တည်း၊ ကြိယာသည် မဟောအပ်သော အဝုတ္တကံကို ဒုတိယဝိဘတ်ဖြင့် ပါဠိစီရမည်။ ပုံစံကား 'မဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ' တည်း၊ ဤကဲ့သို့ မဟောအပ်သော ကတ္တားကံတို့မှာ ကြိယာနှင့်ဧကဝုစ်ချင်း ဗဟုဝုစ်ချင်း တူကြသည်ဖြစ်စေ, မတူကြသည်ဖြစ်စေ နေနိုင်လေတော့သည်။

ဆတ်ဦးအံ။ 'မဂ္ဂေါ ဂစ္ဆီယတေ ဟူသော ကံဟောဝါကျ၌' ဂစ္ဆီယတေ-သွားအပ်၏' ဟူသော စကားကို စဉ်းစားပါသွားအပ်သည်ဟူရာ၌ 'သွားထိုက်သည် သွားကောင်းသည်, သွားလို့ဖြစ်သည်' ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ သောကြောင့်လမ်းဒြဗ်ကို ဟောပြောကြောင်းသိသာသည်မဟုတ်လော၊ ထိုကြောင့် ဂစ္ဆီယတေ ကြိယာသည် သွားအပ်သွားထိုက်သည်ဟူသော ကမ္မသတ္တိနှင့်သွားအပ်သော လမ်း, ဒြဗ်, ဤနှစ်ချက်ကို မုချအားဖြင့်ဟော ၏။မဂ္ဂေါဟူသော သဒ္ဒါကိုကား လမ်း, ဒြဗ်ကို အကြောင်းပြု၍ ကာရဏူ ပစာရအားဖြင့် ဟောသည်။ မဂ္ဂေါသဒ္ဒါလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဝုတ္တဖြစ်သည်ဟူလို။

မဟောသမျှ, အဝုတ္တ၌, သဒ္ဒသုံးသွယ် ဝုစ်နှစ်သွယ်။ မဟောအပ်သော အဝုတ္တကတ္တား, ကံ, တို့၌ နာမ, တုမှ, အမှ ဟူသော သဒ္ဒ၃-မျိုးကိုလည်း ကောင်း ဧကဝုစ်ဗဟုဝုစ် ၂-မျိုးကို လည်းကောင်းလဲလှယ်၍ အဆင့်ဆင့် သွင်းနိုင်သည်။

ဟောသမျှရှိ ယောဂညှိဖို့, နာမမှိစ, သုံးသုတ်မျှ။ ဟောအပ်သမျှ

http://www.dhammadownload.com

ဝုတ္တကတ္တားကံတို့နှင့် ယောဂဖြစ်သော (ယှဉ်ဘတ်ဖြစ်သော) ကြိယာကို (တဲ့, မတဲ့) နှိုင်းညှိဖို့ရာ နာမမှိပယုဇွမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဌမော, တုမှေမဇ္ဈိမော, အမှေဥတ္တမော, ဆိုဥ-သုတ်ကို နှုတ်တက်ရပါစေ၊ ထိုသုံးသုတ်ကိုသတိပြုပါ-ဟူလို။ ဆိုလိုရင်းကား 'ဝုတ္တကတ္တား ကံတို့၌ ပုရိသော-ပုရိသာ-မဂ္ဂေါမဂ္ဂါဟု နာမသဒ္ဒါကို ယှဉ်စပ်ထားလျှင် နာမမှိ ပယုဇွမာနေပိတုလျာဓိကရဏေ ပဌမောသုတ်အရ ကြိယာ၌ ပဌမပုရိသ် ဖြစ်တဲ့ တိ, အန္တိ, တေ, အန္တေဝိဘတ်များသက်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဝုတ္တကတ္တား ကံတို့၌ တွံ-တုမှေဟု တုမှသဒ္ဒါကို ယှဉ်စပ်ထားလျှင် တုမှေမဇ္ဈိ မောသုတ်အရ မဇ္ဈိမပုရိသ်ဖြစ်တဲ့ 'သိ, ထ, သေ, ဝှေ' ဝိဘတ်များသက် ရမည်။ ဝုတ္တကတ္တားကံတို့၌ အဟံ-မယံဟု အမှသဒ္ဒါကို ယှဉ်စပ်သုံးစွဲထားလျှင် အမှေဥတ္တမောသုတ်အရ ဥတ္တမပုရိသ်ဖြစ်တဲ့ မိမ, ဧမှေဝိဘတ်များ ဧကဝုစ်ချင်း, ဗဟုဝုစ်ချင်းလည်းတူ သက်ရမည် ဟူလို။

ပရဿပုဒ်, အတ္တနောပုဒ်ထားနည်း။ ကတ္တားကို ဟောရာ၌ 'ကတ္တရိ ပရဿပဒံ' သုတ်အရတိ, အန္တိ, သိထ, မိမဟူသော ပရဿပုဒ် ဝိဘတ် များသက်၍ဘောကိုဖြစ်စေ ကံကိုဖြစ်စေ ဟောရာ၌'အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစ ကမ္မနိသုတ်အရ အတ္တနောပုဒ်ဖြစ်တဲ့' တေအန္တေ, သေဝှေ, ဧမှေ' ဝိဘတ်များ သက်ရမည်ဟုမှတ်နှင့်ပါ၊ နောင်အခါ အတ္တနောပုဒ်မှ ပရဿပုဒ်ပြောင်းပုံကို သိရပေလိမ့်မည်။ ဘောဟော၏ သဘောကိုလည်း နောက်မှပြပေအံ့။

ဤဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်အားလုံးကိုနားလည်ဖို့ရာ လာလတ္တံသော ဇယားကွက်ပုံစံများကို ညွှန်ပြ၍ ဆရာတို့က အဓိပ္ပါယ်ပြောပြကြပါ။

နာမယောဂ ဧကဝုစ်

ကတ္တားဟော ၆-ဝါကျ			ကံဟော ၆-ဝါကျ		
ပုရိသော	မဂ္ဂံ	ဂစ္ဆတိ။	ပုရိသေန	မဂ္ဂေါ	ဂစ္ဆီယတေ။
ပုရိသော	မဂ္ဂေ	ဂစ္ဆတိ။	ပုရိသေဟိ	မဂ္ဂေါ	ဂစ္ဆီယတေ။
ပုရိသော	တံ	ဂစ္ဆတိ။	တယာ	မဂ္ဂေါ	ဂစ္ဆီယတေ။
ပုရိသော	တုမှေ	ဂစ္ဆတိ။	တုမှေဟိ	မဂ္ဂေါ	ဂစ္ဆီယတေ။
ပုရိသော	မံ	ဂစ္ဆတိ။	မယာ	မဂ္ဂေါ	ဂစ္ဆီယတေ။

http://www.dhammadownload.com

ပုရိသော အမှေ ဂစ္ဆတိ။ အမှေဟိ မဂ္ဂေါ ဂစ္ဆိယတေ။

ပုရိသောဟူသော ဝုတ္တကတ္တား, မဂ္ဂေါဟူသော ဝုတ္တကံတို့က ဧကဝုစ်နာမသဒ္ဒါများ ဖြစ်သောကြောင့် နာမိမှိပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိက ရဏော ပဌမောသုတ်အရ ဂစ္ဆတိ, ဂစ္ဆိယတေ ဟူသော ကြိယာများ၌ ပထမပုရိသ်ဧကဝုစ် ဝိဘာတ်များ သက်ရပုံ

'ဟောရာ ဟောရာ ပဌမာ' အရ ထိုဝုတ္တ ကတ္တား, ဝုတ္တကံတို့၌ ပုရိသော မဂ္ဂေါဟု ပဌမာ ဝိဘာတ်သက် ရပုံ 'မဟော ကတ္တား, တတိယာ ကံမှာ ဒုတိယနှင့်' အရ အဝုတ္တကတ္တား ၌ ပုရိသေနစသည်ဖြင့် တတိယာဝိဘာတ်သက်၍ အဝုတ္တကံ၌ မဂ္ဂံစသည်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘာတ် သက်ပြီးလျှင် 'မဟောသမ္ပုအဝုတ္တ၌ သဒ္ဒသုံးသွယ်, ဝုစ်နှစ်သွယ်, လဲလှယ်သွင်း၍ ဆင့်' အရ နာမ, တုမှ, အမှ သဒ္ဒါ ၃-မျိုး ဧကဝုစ် ဗဟုဝုစ် ၂-မျိုး လဲလှယ်ထားပုံကိုကြည့်ပါ။

ကတ္တားဟော ၆ ဝါကျအနက်ပေးပုံ

ပုရိသော-ယောကျ်ားသည်၊ မဂ္ဂံ-လမ်းကို, မဂ္ဂေလမ်းတို့ကို တံ-သင်လမ်းကို တုမှေ, သင်လမ်းတို့ကို မံ ငါလမ်းကို၊အမှေ ငါလမ်းတို့ကို ဂစ္ဆတိ သွား၏။

ကံဟော ၆ ဝါကျအနက်ပေးပုံ

ပုရိသေန-ယောကျ်ားသည်၊ ပုရိသေဟိ-ယောကျ်ားတို့သည်၊ တယာသင်သည် တုမှေ-သင်တို့သည်၊ မယာ-ငါသည်၊ အမှေဟိ ငါတို့သည်၊ မဂ္ဂေါလမ်းကို ဂစ္ဆိယတေ-သွားအပ်၏ နောက်နောက်ဝါကျ များ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း အနက်ပေးရမည်။ ဤကတ္တားကံ ခွဲခန်း၌ အနက်နေသင့် မသင့်နှိုင်းယှဉ် ဖွယ်မလို၊ သဒ္ဒါနေသင့်မသင့်ကိုသာ နှိုင်းယှဉ်ပါလေ

ထိုသဒ္ဒါ အနေနဲ့ တန်သော ပါဠိများကို ဝိဌကတ်တော်၌ အလိုက်သင့်တွေ့ရလတ္တံ့။

http://www.dhammadownload.com

နာမယောဂ ဗဟုဝုစ်

ကတ္တားဟော ၆-ဝါကျ			ကံဟော ၆-ဝါကျ		
ပုရိသာ	မဂ္ဂं	ဂစ္ဆန္တိ။	ပုရိသေန	မဂ္ဂါ	ဂစ္ဆိယန္တေ။
ပုရိသာ	မဂ္ဂေ	ဂစ္ဆန္တိ။	ပုရိသေဟိ	မဂ္ဂါ	ဂစ္ဆိယန္တေ။
ပုရိသာ	တံ	ဂစ္ဆန္တိ။	တယာ	မဂ္ဂါ	ဂစ္ဆိယန္တေ။
ပုရိသာ	တုမှေ	ဂစ္ဆန္တိ။	တုမှေဟိ	မဂ္ဂါ	ဂစ္ဆိယန္တေ။
ပုရိသာ	မံ	ဂစ္ဆန္တိ။	မယာ	မဂ္ဂါ	ဂစ္ဆိယန္တေ။
ပုရိသာ	အမှေ	ဂစ္ဆန္တိ။	အမှေဟိ	မဂ္ဂါ	ဂစ္ဆိယန္တေ။

ပုရိသာဟူသော ဝုတ္တကတ္တား-မဂ္ဂါဟူသော ဝုတ္တံတို့က ဗဟုဝုစ်နာမသဒ္ဒါများဖြစ်သောကြောင့် ဂစ္ဆန္တိ-ဂစ္ဆိယန္တေ ဟူသော ကြိယာများ၌ ပဌမပုရိသ် ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်များ သက်ရပုံ

ဝုတ္တကတ္တား ဝုတ္တကံတို့၌ ပဌမာ ဝိဘတ်သက်၍ အဝုတ္တ ကတ္တား, အဝုတ္တကံတို့၌ တတိယာ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သက်ပြီးလျှင် သဒ္ဒဝု-သွယ်, ဝုစ်၂-သွယ် လဲလှယ်သွင်းထားပုံကို ကြည့်ပါ။

တုမှယောဂ ဧကဝုစ်

ကတ္တားဟော ၆-ဝါကျ			ကံဟော ၆-ဝါကျ		
တွံ	မဂ္ဂं	ဂစ္ဆသိ။	ပုရိသေန	တွံ	ဂစ္ဆိယသေ။
တွံ	မဂ္ဂေ	ဂစ္ဆသိ။	ပုရိသေဟိ	တွံ	ဂစ္ဆိယသေ။
တွံ	တံ	ဂစ္ဆသိ။	တယာ	တွံ	ဂစ္ဆိယသေ။
တွံ	တုမှေ	ဂစ္ဆသိ။	တုမှေဟိ	တွံ	ဂစ္ဆိယသေ။
တွံ	မံ	ဂစ္ဆသိ။	မယာ	တွံ	ဂစ္ဆိယသေ။
တွံ	အမှေ	ဂစ္ဆသိ။	အမှေဟိ	တွံ	ဂစ္ဆိယသေ။

တွံ ဟူသော ဝုတ္တကတ္တား, ဝုတ္တကံတို့က ဧကဝုစ်သဒ္ဒါများဖြစ်သောကြောင့် ဂစ္ဆသိ-ဂစ္ဆိယသေ ဟူသော ကြိယာများ၌ 'တုမှေ မရှိမောသုတ်' အရ မရှိမပုရိသ် ဧကဝုစ်ဝိဘတ်များသက်ရပုံ

ဝုတ္တကတ္တား ဝုတ္တကံဖြစ်သော တွံ၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်၍ မဂ္ဂံစသော အဝုတ္တကံ၌ ဒုတိယာ-ပုရိသေန စသော အဝုတ္တကတ္တား၌

http://www.dhammadownload.com

တတိယာသက်ပြီးလျှင် သဒ္ဒ-ဥသွယ် ဝုစ်၂-သွယ် လဲလှယ်ပုံကို ကြည့်ပါ။

တုမှယောဂ ဗဟုဝုစ်

ကတ္တားဟော ၆-ဝါကျ			ကံဟော ၆-ဝါကျ		
တုမှေ	မဂ္ဂံ	ဂစ္ဆထ။	ပုရိသေန	တုမှေ	ဂစ္ဆိယဒ္ဓေ။
တုမှေ	မဂ္ဂေ	ဂစ္ဆထ။	ပုရိသေဟိ	တုမှေ	ဂစ္ဆိယဒ္ဓေ။
တုမှေ	တံ	ဂစ္ဆထ။	တယာ	တုမှေ	ဂစ္ဆိယဒ္ဓေ။
တုမှေ	တုမှေ	ဂစ္ဆထ။	တုမှေဟိ	တုမှေ	ဂစ္ဆိယဒ္ဓေ။
တုမှေ	မံ	ဂစ္ဆထ။	မယာ	တုမှေ	ဂစ္ဆိယဒ္ဓေ။
တုမှေ	အမှေ	ဂစ္ဆထ။	အမှေဟိ	တုမှေ	ဂစ္ဆိယဒ္ဓေ။

တုမှေ ဟူသော ဝုတ္တကတ္တား, ဝုတ္တကံတို့က ဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါများဖြစ်သောကြောင့် မရှိမပုရိသ် ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်များ သက်ရပုံ

ဝုတ္တကတ္တား ကံတို့၌ မဌမာဝိဘတ်သက်၍ မဂ္ဂံစသော အဝုတ္တကံတို့၌ ဒုတိယာဝိဘတ် ပုရိသေနစသော အဝုတ္တ ကတ္တားတို့၌ တတိယာ ဝိဘတ်သက်ပြီးလျှင် သဒ္ဒ၃-သွယ်, ဝုစ်၂-သွယ် လဲလှယ်ပုံကို ကြည့်ပါ။

အမှယောဂ ဧကဝုစ်

ကတ္တားဟော ၆-ဝါကျ			ကံဟော ၆-ဝါကျ		
အဟံ	မဂ္ဂံ	ဂစ္ဆामि။	ပုရိသေန	အဟံ	ဂစ္ဆိယေ။
အဟံ	မဂ္ဂေ	ဂစ္ဆामि။	ပုရိသေဟိ	အဟံ	ဂစ္ဆိယေ။
အဟံ	တံ	ဂစ္ဆामि။	တယာ	အဟံ	ဂစ္ဆိယေ။
အဟံ	တုမှေ	ဂစ္ဆामि။	တုမှေဟိ	အဟံ	ဂစ္ဆိယေ။
အဟံ	မံ	ဂစ္ဆामि။	မယာ	အဟံ	ဂစ္ဆိယေ။
အဟံ	အမှေ	ဂစ္ဆामि။	အမှေဟိ	အဟံ	ဂစ္ဆိယေ။

အဟံဟူသော ဝုတ္တကတ္တား, ဝုတ္တကံတို့က ဧကဝုစ်အမှ သဒ္ဒါများဖြစ်သောကြောင့် 'အမှေ ဥတ္တမော' သုတ်အရဥတ္တမပုရိသ် ဧကဝုစ်ဝိဘတ်များသက်ရပုံ

မဂ္ဂံစသော အဝုတ္တကံတို့၌ ဒုတိယာဝိဘတ်, ပုရိသေနစသော

http://www.dhammadownload.com

အဝုတ္တကတ္တာတို့၌ တတိယာဝိဘတ်သက်ပြီးလျှင် သဒ္ဒ၃-သွယ် ဝုစ်၂-သွယ် လဲလှယ်ပုံကိုကြည့်ပါ။

အမှယောဂ ဗဟုဝုစ်

တတ္တားဟော ၆-ဝါကျ			ကံဟော ၆-ဝါကျ		
မယံ	မဂ္ဂံ	ဂစ္ဆာမ။	ပုရိသေန	မယံ	ဂစ္ဆီယာမှေ။
မယံ	မဂ္ဂေ	ဂစ္ဆာမ။	ပုရိသေဟိ	မယံ	ဂစ္ဆီယာမှေ။
မယံ	တံ	ဂစ္ဆာမ။	တယာ	မယံ	ဂစ္ဆီယာမှေ။
မယံ	တုမှေ	ဂစ္ဆာမ။	တုမှေဟိ	မယံ	ဂစ္ဆီယာမှေ။
မယံ	မံ	ဂစ္ဆာမ။	မယာ	မယံ	ဂစ္ဆီယာမှေ။
မယံ	အမှေ	ဂစ္ဆာမ။	အမှေဟိ	မယံ	ဂစ္ဆီယာမှေ။

မယံဟူသော ဝုတ္တကတ္တား, ဝုတ္တကံတို့က ဗဟုဝုစ်အမှ သဒ္ဒါများ ဖြစ်သောကြောင့် ဥတ္တမပုရိသ် ဗဟုဝုစ်ဝိဘများ သက်ရပုံ

မဂ္ဂံဟူသော ဝုတ္တကတ္တား, ဝုတ္တကံတို့၌ ဒုတိယာ ဝိဘတ်, ပုရိသေန စသော အဝုတ္တကတ္တား တို့၌ တတိယာ ဝိဘတ်သက်ပြီးလျှင် သဒ္ဒ၃-သွယ် ဝုစ်၂-သွယ် လဲလှယ်ပုံကို ကြည့်ပါ။

အာချတ်ကျမ်း ရှုပ်ပြီးအောင် စီရင်သော သုတ်များအတွဲ

ပစ္စုပ္ပန် ဝိဘတ်အစီအရင်များ

ပစ္စုပ္ပန်ကာလသည် ဝတ္တမာန်, ပဉ္စမီ, သတ္တမီ ဟုသုံးမျိုးသက်နိုင်ရာ ဤ ၌ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်နှင့်ဆိုင်ရာကို ဦးစွာပြပါမည်။ ထိုသို့ပြရာ၌ ဝိဘတ် တို့၏ အစဉ်အတိုင်းပြုရာ သုတ်တို့ကို ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ပြစီရင် ပါမည်။

၈၊ ၄၁၃။ ကာလေ- နောက်ဆိုလတ္တံသော ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့သည် သင့် လျော်ရာ ကာလ၌ သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ 'ကာလေ' ဣစ္စေတံ အဓိကာရတ္ထံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၊ ၄၁၄။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ- ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော အခါကာလ၌ ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ပါဋလိပုတ္တံ ဂစ္ဆတိ၊ သာဝတ္ထိ ပဝိသတိ။

၁၀၊ ၄၂၃။ ဝတ္တမာနာ တိ အန္တိ, သိထ မိမ၊ တေ အန္တေ သေ ဝှေ ဧမှေ-

http://www.dhammadownload.com

တိအန္တိ, သိထ, မိမ, တေ အန္တေ, သေဝှေ, ဧမှေ ဟူသော တဆယ့်နှစ်ပုဒ် တို့သည် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် မည်ကုန်သည်။

၁၁၊ ၄၅၆။ **တတ္တရိ ပရဿ ပဒံ-** ကတ္တားအနက်၌ ပရဿပုဒ်ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ကရောတိ၊ ပစတိ၊ ပဌတိ၊ ဂစ္ဆတိ။

ရုပ်တွက်ရာ၌ ရုပ်ပြီးအောင်စီရင်သော သုတ်တို့၏ အဝင်အထွက်ကို မှာထားချက်နှင့်ဝန်ခံတောင်းပန်ချက်

ရုပ်တွက်သည် ဆိုရာဝယ် ဤအာချာက်ကဏ္ဍ၌ တည်ပုဒ် မှန်သမျှကို ဓာတ်အမည်မှည့်ရပါသည်။ ထိုသို့ဓာတ်အမည် မှည့်သည့် သုတ်ကား ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါဖြစ်၍, ဓာတ်အမည်ရသွားသော တည်ပုဒ်ကား, ဧကဿရပုဒ် ဘူ, နီ၊, သုစသည်တို့၎င်း

အနေကဿရပုဒ် ကရ ပစ ပဌ စသည်တို့ဟူ၍ ၎င်းနှစ်မျိုးရာ ထိုတွင်အနေကဿရဓာတ်ဖြစ်လျှင် ဓာတ်၏အဆုံးသရကို ချေရပါသည်။

ထိုကိစ္စကို စီရင်သောသုတ်ကား။

ဓာတုဿန္တော လောပေါနေကသရဿသုတ်ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့အဆုံးသရချေခြင်းကို ပြုပြီးမှ ရုပ်တည်ပုံအမျိုးအစားအလိုက် ဓာတုပစ္စယ, ဓာတ်၏အနက်ကို ဟောသော ပစ္စည်းများသက်ရလျှင်

ဓာတ်၏အဆုံးသရချေပြီးသော် ရုပ်တွက်ရာ၌ ပါဝင်ရာပစ္စည်းကို ဆိုင်ရာသုတ်ဖြင့်သက်ပြီးမှ သက်ဆိုင်ရာဝိဘတ်ကို သက်ဆိုင်ရာသုတ်ဖြင့် သက်၍ ရုပ်ပြီးအောင်စီရင်ရသော ရုပ်ပုံစံကတစ်မျိုးနှင့်

ပစ္စည်းက ဓာတုပစ္စယမျိုးမဟုတ် ဝိကရဏပစ္စယ- ဓာတ်တို့ကိုဂိုဏ်း အားဖြင့် အသီးသီးကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သော ပစ္စည်းများဖြစ်လျှင် ဓာတ်၏ အဆုံးသရချေပြီးသော် ဆိုင်ရာဝိဘတ်ကိုအရင်သက်၍ပြီးမှ ပစ္စည်းများကို သက်ဆိုင်သလို သက်,ပြီးမှ သင့်သလိုသုတ်များ ဝင်၍ရုပ်ပြီးအောင် တွက်ရသော ပုံစံက တစ်မျိုးဖြင့် နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ ထိုသို့နှစ်မျိုးသော ရုပ်တွက်ပုံတွင် ဓာတ်အမည်မှည့် ရသောသုတ်နှင့်ဓာတ် ၏အဆုံးသရကို

http://www.dhammadownload.com

ချေရသော သုတ်တို့ကား ရှုပ်တွက်တိုင်းအစတွင် စိရင်ရာ သုတ်တို့ဖြစ်ပါသဖြင့် ဤကျမ်းငယ်အာချာက်ရှုပ်တွက်ရာ၌ အစိရင်များသောသုတ်တို့ကို အကျယ်မရေးတော့ဘဲ အစရှုပ်တွက်မှာသာ သက်ဆိုင်ရာသုတ်များကို အကျယ်ရေးသား၍ နောက်ရှုပ်တွက်များ၌ စိရင်ရာအတိုချုပ်အကျဉ်းကိုသာ ရေးထားပါသည်။ ဤသို့သော အစိအရင်းကလည်း အခြေပြုသဒ္ဓါစာအုပ်ပါ အတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ကြွင်းကျန်၍ဖြစ်စေ၊ ပိုလွန်သွား၍ဖြစ်စေ၊ အမှားတစ်စုံတစ်ရာပါရှိခဲ့သော် စာရေးသူ၏ ချို့ယွင်းချက်သာဖြစ်ပါလိမ့်မည် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်၍ ဖတ်ရှုကြပါ လျှောက်ထားတောင်းပန် အပ်ပါသည်။

ဤနေရာ၌ ဓာတုပစ္စယ စီရပ်ရာရှုပ်နှင့်ဝိကရဏပစ္စယစီရင်ရာ ရှုပ်နှစ်မျိုးကို ဥပမာအနေန အကျယ်တွက်ပြလိုက်ပါရစေ

ကရောတိ- ဝိကရဏ ပစ္စယ စီရင်ရာသုတ်ရှုပ်။

ကရောတိကို 'ကရ' တည်၊ 'ကရ-ကရဏော' ပြုခြင်းအနက်၌၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။ ဣတိအတွေ့-ဤအနက်၌ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ သုတ်ဖြင့် ကရကို ဓာတ်အမည်မှည့်, ဓာတုဿန္တော လောပေါနေက သရ ဿသုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်၏အဆုံး ၊သရကို ချေ, ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ သုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလအနက်၌ ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, (ကရ် တိ) တနာဒိတော ဩယိရာသုတ်ဖြင့် ဓာတ်နောင် ဝ-ါ ပစ္စည်းသက်, ရ်ဝ-ါ သို့ကပ်, ကရောတိကပြီး၏။

တိတိက္ခတိ-ဓာတုပစ္စယ စီရင်ရာရှုပ်။

တိတိက္ခတိကို 'တိဇ' တည်၊ 'တိဇ-ခန္တိယ' သည်းခံခြင်း အနက်၌ ဘူဝါဒ ယောဓာတဝေါ သုတ်ဖြင့် တိဇကို ဓာတ်အမည်မှည့်, ဓာတုဿန္တောလောပေါ နေကသရဿသုတ်ဖြင့် တိဇဓာတ်၏အဆုံးသရကိုချေ, တိဇဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာဝါသုတ်ဖြင့် တိဇနောင်ခပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာနမေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါသုတ်ဖြင့် တိ၏ဒွေဘော်တိလာ ကောခေစသုတ်ဖြင့် နောက်ခပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်ဇ်ကို ကပြု, ဂ်-ခသို့ကပ်,

http://www.dhammadownload.com

(တိတိကွ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္ဒေသုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ တိဝိဘတ်သက်, တိတိကွတိကပြီး၏။

၁၂၊ ၅၂၀။ ပြူတော ဤတိမှိ- တိဝိဘတ်ကြောင့် ပြူဓာတ်မှ နောက် ဤအကွရာလာသည်။

ပုံစံ။ ပြဝီတိ။

ရုပ်တွက်။ ပြဝီတိကို 'ပြူ' တည်၊ ပြူ- ဝိယတ္တိ ယံဝါစာယံ' ဟူသောအနက်၌ဓာတ်မှည့် ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါသုတ်ဖြင့် ပြူကို ဓါတ်အမည် မှည့်, ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္ဒေသုတ်ဖြင့် တိဝိဘတ်သက်,ဘူဝါဒိတော အသုတ် ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, လောပဥ္စေတ္ထမကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းကိုချေ, ပြူတော ဤတိမှိသုတ်ဖြင့် ပြူဓာတ်နောင်-လာ, အညေသု စသုတ်ဖြင့် ပြူ၏ ။ ကို ၎-ါပြု ဩအဝသရေသုတ်ဖြင့် ၎-ါကို ၊ဝ်ပြု ဝ်-သို့ကပ်။

၁၃၊ ၅၀၆။ သဗ္ဗတ္ထာ သဿာဒိလောပေါစ- အလုံစုံသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ ကြောင့်အသဓာတ်၏ အစအသရကိုချေသည်။

ပုံစံ။ သိယာ၊ သန္တိ၊ သန္တေ၊ သမာနော။

ရုပ်တွက်။ သန္တိကို 'အသ' တည်၊ ဘုဝိ ထင်ရှားရှိခြင်းဟုသော အနက်၌ ဘူဝါဒယော တဝေါသုတ်ဖြင့် အသကို ဓာတ်မှည့်ဓာတုဿန္တော လောပေါနေကသရဿဟူသော သုတ်ဖြင့် အသဓာတ်၏ အဆုံး ၊သရကို ချေ, ဝတ္တမာန် အန္တိဝိဘတ်သက်, ပစ္စည်းသက်, (အသ် ၊ အန္တိ) ၊ပစ္စည်းချေ, သဗ္ဗတ္ထာ သဿာဒိလောပေါစသုတ်ဖြင့် အသဓာတ်၏အစ အသရချေသ် ၊နွှိဝိဘတ်သို့ကပ် သန္တိကပြီး၏။

၁၄၊၄၉၆။ သိမှိစ- သိဝိဘတ်ကြောင့် အသဓာတ် ဓာတွန်သကို ချေသည်။

ပုံစံ။ ကောနုတွမသိ မာရိသ။ တွမသိ-တွံ၊ သိ။

ရုပ်တွက်။ အသိကို 'အသ' တည်၊ ဘူဝါဒယော ဓာတယောသုတ်ဖြင့် အသကိုဓာတ်မှည့်, ဓာတုဿန္တော လောပေါနေက သရဿ သုတ်ဖြင့် အသဓာတ်၏ အဆုံးသရချေ,ဝတ္တမာန် သိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒယောဓာတဝေါ သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း သက်, လောပဥ္စေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်းချေသိမှိစ သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတွန်သ်ကို ချေအသိက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၅၊ ၄၉၃။ ထဿ တ္ထတ္ထံ- အသဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော ထဝိဘတ်ကို တ္ထပြုပြီးဓာတွန်ကိုလည်း ချေသည်။

ပုံစံ။ အတ္ထ။

ရုပ်တွက်။ အတ္ထကို 'အသ' တည် ၊အသ-ဘုဝိ-ဟူသောအနက်၌ ဓာတ် အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ,ဝတ္တမာန်ထဝိဘတ်သက်, အပစ္စည်းသက်, အ, ပစ္စည်းချေ ထဿ တ္ထတ္ထံသုတ်ဖြင့် ထဝိဘတ်ကို တ္ထပြု၍ သ်ဓာတွန်ကိုလည်း ချေ, အတ္ထပြီး၏။

၁၆၊ ၄၇၈။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု- ဟိဝိဘတ် မိဝိဘတ် မဝိဘတ်တို့ကြောင့် အစိတ်အသရကိုအာဒီဃ ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂစ္ဆာမိ၊ ဂစ္ဆာမ၊ ဂစ္ဆာမှေ။

ရုပ်တွက်။ ဂစ္ဆာမိကို 'ဂမု' တည်၊ ဂတိမှိ-သွားခြင်း ဟူသောအနက်ဓာတ် အမည်မှည့်, ဂမုဓာတ်၏ အဆုံး ၊ သရချေ, ဝတ္တမာန် မိဝိဘတ် သက်, ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါသဗ္ဗာသုသုတ်ဖြင့် နောက်မိ ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆ်ပြု, ပစ္စည်းသက်, အကာရော ဒီဃံဟိမိမေသုသုတ်ဖြင့် မိဝိဘတ်ကြောင့် ၊သရကို ၊ ဒီဃပြု, စ္ဆ် -ါ သို့ကပ် ဂစ္ဆာမိကပြီး၏။ ဂစ္ဆာမကား မဝိဘတ်သက် ရုံသာ။

၁၇၊ ၄၈၂။ ဒါဒန္ထဿ မိမေသု- မိဝိဘတ် မဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဒါဓာတ်၏ အစိတ်အာကို အံပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒမ္မိ၊ ဒမ္မ။

ရုပ်တွက်။ ဒမ္မိကို 'ဒါ' တည်၊ ဒါနေ-ပေးလှူခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ် အမည်မှည့်, ဝတ္တမာန် မိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်းသက်, လောပဉ္စေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်းချေ , ဒါဒန္ထဿ မိမေသု သုတ်ဖြင့် နောက်မိဝိဘတ်ကြောင့် ဒါဓာတ်၏ ၊ ကို ၊ပြု (ဒံ မိ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါဝဂ္ဂေ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ပဝဂ္ဂန္တမ် ပြု, မမိသို့ကပ်, ဒမ္မိကပြီး၏။ ဒမ္မကား မဝိဘတ်သက်ရုံသာ။

၁၈၊ ၄၉၂။ အသသ္မာ မိမာနံ မှိမှန္တလောပေါစ- အသဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော မိဝိဘတ်ကို မှိပြု မဝိဘတ်ကိုမှပြု၍ အသဓာတ်၏ ဓာတွန်သကို လည်း ချေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အမှိ၊ အမှ၊ အသို၊ အသွ။

ရုပ်တွက်။ အမှိကို 'အသ' တည်၊ဘုဝိ-ဟူသော အနက်၌ဓာတ်အမည်မှည့်

အသဓာတ်၏အဆုံး ၊သရချေ, ဝတ္တမာန်မိဝိဘတ်သက် အပစ္စည်းသက်, အပစ္စည်းချေ, အသသွာ မိမာနံ မှိမှန္တလောပေါစ သုတ်ဖြင့် မိဝိဘတ်ကို မှိပြု, အသဓာတ်၏ ဓာတွန်သ်ကိုလည်းချေ, အမှိကပြီး၏။

အမှကို 'အသ' တည် ဘုဝိ-ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည် မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် မဝိဘတ်သက်, အပစ္စည်းသက်, အပစ္စည်း ချေ, အသသွာမိမာနံမှိမှ နွှလော ပေါစ သုတ်ဖြင့် မဝိဘတ်ကို မှပြု၍ အသဓာတ်၏ သ်ဓာတွန်ကိုချေ အမှကပြီး၏။

တေဝိဘတ်အစီရင်

၁၉၊ ၄၅၃။ အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေစကမ္မနိ- အတ္တနောပုဒ်တို့သည် ဘောက်အနက်တို့၌ သက်ရမည်ဟု ညွှန်ပြသည်။

ပုံစံ။ ဥစ္စတေ၊ ဥစ္စန္တေ၊ မဇ္ဇတေ၊ မဇ္ဇန္တေ၊ ယုဇ္ဇတေ၊ ယုဇ္ဇန္တေ၊ ကုဇ္ဇတေ၊ ကုဇ္ဇန္တေ၊ လဗ္ဘတေ၊ လဗ္ဘန္တေ၊ ကယျတေ၊ ကယျန္တေ။

ရုပ်တွက်။ ဥစ္စတေကို 'ဝစ' တည်၊ ဝိယတ္တိယံဝါစာယံဟူသော အနက်၌

ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် တေဝိဘတ်သက်, ဘဝကမ္မေ သုယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, ဝသဝဟာဒီနမုကာရော ဝဿယေ သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဝ ၏အစိတ် ၊ကို ၊ ပြု(ဝုစယတေ) တဿ စဝဂ္ဂယကာရ ဝကာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့်တကွ ယပစ္စည်းကို စပြုပရဒွေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် စ၏သဒိသဒွေး ဘော်စ်လာ ဝုစ္စတေ ကပြီး၏။

ဝုစ္စန္တေကို 'ဝစ' တည်၊ ဝိယတ္တိယံဝါစာယံဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် အန္တေဝိဘတ်သက်, ဘဝကမ္မေ သုယော သုတ်ဖြင့်ယပစ္စည်းသက်, ဝသဝဟာ ဒီနမုကာရော ဝဿယေ သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဝ၏ အစိတ် ၊သရကို ၊ သရပြု (ဝုစ ယ အန္တေ) တဿ စဝဂ္ဂယကာရ ဝကာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့်တကွ ယပစ္စည်းကို

http://www.dhammadownload.com

စပြု ပရဒွေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် စ၏ သဒိသဒွေးဘော် စ်လာ စ္စ် ၊သို့ ကပ်ဝုစ္စန္တေကပြီး၏။

၂၀၊ ၅၁၈။ အတ္တနောပဒါနိ ပရဿ ပဒတ္တံ- အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်တို့ကို အချို့အရာ၌ပရဿပုဒ်အဖြစ် ပြန်စေသည်။

ပုံစံ။ ဝုစ္စတိ၊ လဗ္ဘတိ၊ ပစ္စတိ၊ ကရီယတေ၊ လဗ္ဘတေ၊ ပစ္စတေ။

ရုပ်တွက်။ ဝုစ္စတိကို 'ဝစ' တည်၊ ဝိယတ္တိယံဝါစာယံ ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် တေဝိဘတ်သက်, ယပစ္စည်းသက်, ဝသဝဟာဒီနမုကာရော ဝဿယေ သုတ်ဖြင့် ဝ၏အစိတ် ၊သရကို ၊ သရပြု (ဝုစယတေ) တဿ စဝဂ္ဂယကာရ ဝကာ ရတ္တံသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စနှင့်တကွ ယပစ္စည်းကို စပြု ပရဒွေဘာဝေါဌာနေ သုတ်ဖြင့် စ၏ သဒိသဒွေးဘော်စ်လာ (ဝုစ္စတေ) အတ္တနောပဒါနိ ပရဿ ပဒတ္တံ သုတ်ဖြင့် အတ္တနောပုဒ်တေ ဝိဘတ်ကို ပရဿပုဒ်တိပြန် ဝုစ္စတိကပြီး၏။

၂၁၊၄၅၄။ ကတ္တရိစ- အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်တို့သည် ကတ္တား အနက်၌လည်း သက်နိုင်သည်။

ပုံစံ။ မညတေ၊ ရောစတေ၊ သောစတေ၊ ဗုဇ္ဈတေ၊ ဇာယတေ။

ရုပ်တွက်။ မညတေကို 'မန' တည်၊ မန-ဉာဏေနသိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန်တေဝိဘတ်သက် ဒီဝါဒိတောယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်(မန်ယတေ) တထာ ကတ္တရိစ သုတ်ဖြင့် ကတ္တား အနက်၌သက်သော ယပစ္စည်းကို ဓာတွန်-နှင့်တကွ ဥပြုသဒိသ ဒွေးဘော်ဥလာ, မညတေကပြီး၏။

ပဉ္စမီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရုပ်ပြီးအောင် ပြုသော သုတ်အစီရင်များ

၂၂၊ ၄၁၅။ အာဏတျာ သိဌေနုတ္တကာလေ ပဉ္စမီ- ကာလသုံးပါး၌ စေခိုင်းခြင်းအနက် တောင်းတခြင်းအနက်၌ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ ကရောတု ကုသလံ၊ သုခံတေ ဟောတု။

၂၃၊ ၄၂၄။ ပဉ္စမီ တု အန္တု, ဟိထ, မိမ, တံ အန္တံ, ဿုဝှေါ, ဧ အာမသေ- တု, အန္တု, ဟိ, ထ, မိ, မ, တံ, အန္တံ, ဿု, ဝေါ, ဧ, အာမသေ ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည် ပဉ္စမီဝိဘတ်မည်ကုန်သည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၄၊ ၄၉၅။ တုဿတ္ထုတ္ထံ+အပြုခံ- အသဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တုဝိဘတ်ကို တ္ထုပြုပြီး ဓာတုန်ကိုလည်းချေသည်။

ပုံစံ။ အတ္ထု။

ရှုပ်တွက်။ အတ္ထုကို 'အသ' တည်၊ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အာဏာတျာသိဒ္ဓေနုတ္ထကာလေ ပဌမီသုတ်ဖြင့် တုဝိဘတ်သက်, ।ပစ္စည်း သက်, လောပဌေတ္ထမကာရော သုတ်ဖြင့် ।ပစ္စည်းကိုချေ, တုဿတ္ထု တ္ထံ သုတ်ဖြင့် တုဝိဘတ်ကို တ္ထုပြု၍ ဓာတုန်သ်ကိုလည်းချေ, အတ္ထုကပြီး၏။

၂၅၊ ၄၇၆။ ဂမိဿန္ဟော ဣ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု- ခပ်သိမ်းကုန်သောဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏အစိတ်မကို အချို့ဆုပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆတု၊ ဂမေတု။

ရှုပ်တွက်။ ဂစ္ဆတုကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမ္ဗိ' ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ု သရချေ, တု ဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္ဟော ဣ္ဆောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတုန်မကို ဆုပြု, ဘူဝါဒိတော အသုတ်ဖြင့် ।ပစ္စည်းသက်, ဆု ।သို့ကပ်, ဂစ္ဆတုကပြီး၏။

၂၆၊ ၄၇၈။ အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု- ဟိဝိဘတ်, မိဝိဘတ်, မဝိဘတ်တို့ကြောင့် အသရကို အာဒီဃပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂစ္ဆာမိ၊ ဂစ္ဆာမ၊ ဂစ္ဆာမ္ဟေ။

ရှုပ်တွက်။ ဂစ္ဆာဟိကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမ္ဗိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အာဏာတျာသိဒ္ဓေ နုတ္ထကာလေ ပဌမီသုတ်ဖြင့် ပဌမီ ဟိဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္ဟော ဣ္ဆောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဟိကြောင့် ဓာတုန်မကို ဆုပြု, ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် ।ပစ္စည်း သက်, အကာရော ဒီဃံဟိမိမေ သုတ်ဖြင့် ।ကို ।ဒီဃပြုဆု ।သို့ကပ်, ဂစ္ဆာဟိကပြီး၏။

၂၇၊ ၄၇၉။ ဟိလောပံဝါ- ဟိဝိဘတ်သည် အချို့သော အရာ၌ ချေရသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆ-ဂစ္ဆာဟိ၊ ဂမယ-ဂမယာဟိ။

ရှုပ်တွက်။ ဂစ္ဆကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ပတိမ္ဗိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အာဏာတျာသိဒ္ဓေ နုတ္ထကာလေ ပဌမီသုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္ဟော ဣ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတုန်မ်ကို ဆုပြု,

http://www.dhammadownload.com

ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, ၆ ၊သို့ကပ်, ဟိလောပ်ဝါ သုတ်ဖြင့် ဟိဝိဘတ်ကို ချေ, ဂ၆ကပြီး၏။

သတ္တမီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော သုတ်အစီရင်များ။

၂၈၊ ၄၁၆။ အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ- ကာလသုံးပါး၌ ခွင့်ပြုခြင်း, ကြိုစည်ခြင်း အနက်တို့၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ တွဲ ဂ၆ဩ ယျာသိ၊ ကိမဟံ ကရေယျာမိ။

၂၉၊ ၄၂၅။ သတ္တမီ ဧယျ ဧ ယျ, ဧယျာသိ ဧယျာထ, ဧယျာမိ ဧယျာမ၊ ဧထ, ဧရ, ဧထော, ဧယျာဝှေ, ဧယ်ျ ဧယျာမ္ဟေ- ဧယ်ျ, ဧယ်ျ, ဧယျာသိ, ဧယျာထ, ဧယျာမိ, ဧယျာမ, ဧထ, ဧရ, ဧထော, ဧယျာဝေါ, ဧယ်ျ, ဧယျာမ္ဟေ ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည် သတ္တမီဝိဘတ်မည် ကုန်သည်။

၃၀၊ ၄၇၆။ ဂမိဿန္ဟော ဣဿာဝါသတ္ထာသု- ခပ်သိမ်းကုန်သော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏အစိတ်မကို အချို့ဆုပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂဣ္ဆယျ-ဂမေယျ။

ရှုပ်တွက်။ ဂဣ္ဆယျကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ် အမည်မှည့်, အဆုံး (သရချေ, အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ သုတ်ဖြင့် ယျေဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္ဟော ဣဿာဝါသတ္ထာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို ဆ်ပြု, ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, လောပဣ္ဆေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းကို ချေ, ၆ ဘို့ ကပ် ဂဣ္ဆယျ ကပြီး၏။

၃၁၊ ၅၀၆။ သတ္ထတ္ထာ သဿာဒိလောပေါစ- အလုံးစုံသော ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ ကြောင့်အသဓာတ်၏ အစ အကိုချေသည်။

ပုံစံ။ သိယာ၊ သန္ဓိ၊ သန္ဓေ၊ သမာနော။

ရှုပ်တွက်။ သိယာကို 'အသ' တည်၊ 'အသ-ဘုဝိ' ထင်ရှားရှိခြင်း အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အနုမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီသုတ် ဖြင့် ယျေဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, သတ္ထတ္ထာ သဿာ ဒိလောပေါစ သုတ်ဖြင့် အသ်ဓာတ်၏ အ, ကိုချေ, လောပဣ္ဆေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းကိုချေ, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ယျေဝိဘတ် ကို ိ ယာပြု, သ် ိ သို့ကပ်, သိယာကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အမှာ။ သိယုံကို တွက်လိုလျှင် ဧယျုံဝိဘတ်သက်၍ ကွစိဓာတုသုတ်ကြီး ဖြင့် ဧယျုံကို ိ- ယုံပြုသာထူး၏။

၃၂၊ ၅၀၈။ ဧယျဿ ဉာတော ဣယာဉာ- ဉာ ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ဧယျဝိဘတ်ကို ဣယာပြု, ဉာပြု, သည်။

ပုံစံ။ ဇာနိယာ၊ ဝိဇာနိယာ၊ ဇညာ။

ရုပ်တွက်။ ဝိဇာနိယာကို 'ဝိပုဗ္ဗပဒ-ဉာ' တည်၊ 'ဉာ-အဝဗောဓနေ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီ သုတ်ဖြင့် ဧယျဝိဘတ်သက်, ကိယာဒိတောနာ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းသက်, (ဝိဉာနာဧယျ) ဧယျာဿ ဉာတော ဣယာဉာ သုတ်ဖြင့် ဧယျဝိဘတ်ကို ိ- ယာပြု, ဉာဿ ဇာဇံနာ သုတ်ဖြင့် ဉာဓာတ်ကို ဇာပြု, နဲခွင်း ါ ချေ, နဲ ကို ိ- သို့ ကပ်, ဝိဇာနိယာ ပြီး၏။

ဇညာကို 'ဉာ' တည်၊ 'ဉာ-အဝဗောဓနေ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဧယျဝိဘတ်သက်, ကိယာဒိတောနာ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းသက်, (ဉာ နာ ဧယျ) နာဿလောပေါ ယကာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းချေ, ဧယျဿ ဉာတော ဣယာဉာ သုတ်ဖြင့် ဧယျ ဝိဘတ်ကို ဉာပြု, (ဉာ ဉာ) ဉာဿ ဇာဇံနာ သုတ်ဖြင့် ဉာဓာတ်ကို ဇံပြု, ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို စဝဂ္ဂန္တ ဉ်ပြု, ဉ် ကို ဉာ သို့ကပ်, ဇညာပြီး၏။

အတိတ်ဝိဘတ်ကဏ္ဍ

ပရောက္ခာ ဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရုပ်ပြီးအောင် ပြုသော သုတ်အစီရင်များ။

၃၃၊ ၄၁၇။ အပ္ပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာ တီတေ- မျက်ကွယ်ဖြစ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကာလ၌ ပရောက္ခာဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ သုပိနေ ကိလမာဟ၊ ဧဝံ ကိလ ပေါရာဏာဟု။

၃၄၊ ၄၂၆။ ပရောက္ခာ အဥ, ဧ တ္ထ, အံမှ၊ တ္ထ ရေ, တ္ထောဝေါ, ဣံမှေ- အ, ဥ, ဧ, တ္ထ, အံ, မှ, တ္ထ, ရေ, တ္ထော, ဝေါ, ဣံ, မှေ ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ် တို့သည် ပရောက္ခာဝိဘတ် မည်ကုန်သည်။

http://www.dhammadownload.com

၃၅၊ ၄၃၅။ ပြ||ဘုန မာဟာဘူဝါ ပရောဗ္ဗာယံ- ပရောဗ္ဗာ ဝိဘတ်ကြောင့် ပြ||ဓောတ်ကို အာဟ, ဘူဓောတ် ကို ဘူဝပြု ကုန်သည်။

ပုံစံ။ အာဟ၊ အာဟု၊ ဗဘူဝ၊ ဗဘူဝု။

ရှုပ်တွက်။ **အာဟကို 'ပြ||' တည်၊ 'ပြ||-ဝိယတ္တိ ယံဝါစာယံ' ဟူသော အနက်၌** ဓာတ်မှည့် အပစ္စတ္တေ ပရောဗ္ဗာတီတေ သုတ်ဖြင့် ပရောဗ္ဗာ ၊ဝိဘတ်သက်, ပြ||ဘုနမာဟာဘူဝါ ပရောဗ္ဗာယံ သုတ်ဖြင့် ပြ||ဓောတ်ကို အာဟ်ပြု, ဟ် ၊သို့ ကပ်, အာဟကပြီး၏ (အာဟုဒ်၌ ဥဝိဘတ်သက်၍ တွက်ပါ)။

ဗဘူဝကို 'ဘူ' တည်၊ 'ဘူ-သတ္တာယံ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အပစ္စတ္တေ ပရောဗ္ဗာတီတေ သုတ်ဖြင့် ၊ဝိဘတ်သက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကာသရာနံ ဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် ဘူဓောတ်၏ ဒွေးဘော်ဘူလာ, (ဘူ ဘူ၊) ပုဗ္ဗော ဗ္ဗာသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ဘူကို အဗ္ဗာသမှည့်, အန္တသိဝဏ္ဏာ ကာရောဝါ သုတ်ဖြင့် အဗ္ဗာသ၏ အစိတ် || ကို ၊ပြု, ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမ တတိယာ သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထဗ္ဗရာ ဘကို တတိယ ဗ္ဗရာဝ်ပြု, (ဗဘူ၊) ပြ|| ဘုန မာဟာဘူဝါ ပရောဗ္ဗာယံသုတ်ဖြင့် ဘူဓောတ်ကို ဘူဝ်ပြု, ဝ် ၊သို့ ကပ်, ဗဘူဝကပြီး၏။

၃၆၊ ၅၁၆။ ဣကာရာ ဂမော အသပ္ပဓာတုကမ္ဘိ- ပ, ဇစ်, ဘ, ကာဟူသော အသပ္ပဓာတ် ဝိဘတ်၄-သွယ်ကြောင့် အချို့အရာ၌ ဣအဗ္ဗရာ လာသည်။

ပုံစံ။ ဂမိဿတိ၊ ကရိဿတိ၊ လဘိဿတိ၊ ပစိဿတိ၊ ဗဘူဝိတ္ထ၊ ဘဝိတ္ထ။

ရှုပ်တွက်။ **ဗဘူဝိတ္ထကို 'ဘူ' တည်၊ 'ဘူ-သတ္တာယံ' ဟူသော အနက်၌** ဓာတ်မှည့်, ပရောဗ္ဗာ တ္ထဝိဘတ်သက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကာသ ရာနံ ဒွေဘာဝေါသုတ်ဖြင့် ဘူဓောတ်၏ ဒွေးဘော်ဘူလာ, အဗ္ဗာသမှည့်, အန္တသိ ဝဏ္ဏာ ကာရောဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဗာသ || ကို ၊သရပြု, ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမတတိယာသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထဗ္ဗရာဘကို တတိယဗ္ဗရာ ဝ်ပြု, ပြ||ဘုနမာ ဟာဘူဝါပရောဗ္ဗာယံ သုတ်ဖြင့် ဘူဓောတ်ကို ဘူဝ်ပြု, ဣကာရာဂမော အသပ္ပဓာတုကမ္ဘိ သုတ်ဖြင့် ပရောဗ္ဗာ တ္ထဝိဘတ် ကြောင့် ိ သရလာ, ဝ် ိ သို့ကပ်, ဗဘူဝိတ္ထက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဟိယျတ္တနီ ဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရုပ်ပြီးအောင် ပြုသော သုတ်အစီရင်းများ

၃၇၊ ၄၁၈။ ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနီ- ယမန်နေ့ (မနေ့က)

မှစ၍ မျက်မှောက်၊ မျက်ကွယ် နှစ်သွယ်သော အတိတ်ကာလ၌ ဟိယျတ္တနီ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ သော အဂမာ မဂ္ဂံ၊ တေ အဂမူ မဂ္ဂံ။

၃၈၊ ၄၂၇။ ဟိယျတ္တနီ အာဦ, ဩ တ္ထ, အံ မှာ၊ တ္ထ တ္ထုံ, သေ ဝှံ, ဏ္ဍံ, မှသေ-

အာ, ဦ, ဩ, တ္ထ, အံ, မှာ, တ္ထ တ္ထုံ, သေ, ဝှံ, ဏ္ဍံ, မှ သေဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည် ဟိယျတ္တနီ ဝိဘတ်မည်ကုန်သည်။

၃၉၊ ၅၁၉။ အကာရာ ဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီကာလာတိပတ္တီသု-

ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်အချို့အရာ၌ ဓာတ်၏အစ၌ အအက္ခရာလာသည်။

ပုံစံ။ အဂမာ၊ အဂမီ၊ အဂမိဿာ၊ အဘဝါ၊ အဘဝီ၊ အဘဝိဿာ။

ရုပ်တွက်။ အဂမာကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,

အဆုံးသရချေ, ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေဟိယျတ္တနီ သုတ်ဖြင့် ါ ဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ချေ, အကာရာ ဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တီ သုဟူသော သုတ်ဖြင့် အာဝိဘတ်ကြောင့် ဂမုဓာတ်အစ၌ အ, လာ(အဂမ်ါ) မ်ါ သို့ကပ်, အဂမာကပြီး၏။ အဂမူ၌ ဥူ ဝိဘတ်သက်၍ တွက်ရမည်။

အဘဝါကို 'ဘူ' တည်၊ 'ဘူ-သတ္တာယံ' ဟူသော အနက်၌ ဘူကို ဓာတ်မှည့်, ဟိယျတ္တနီ ါ ဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ၊ပစ္စည်းချေ, အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတ္တနီကာလာတိပတ္တီသု သုတ်ဖြင့်ါ, ဝိဘတ် ကြောင့် ဘူဓာတ်ရှေ့၌ အ, လာ, အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ူ ကို-ါ ဝုဒ္ဓိပြု ဩအဝသရေ သုတ်ဖြင့် -ါကို ၊ဝ်ပြု, ဝ်-ါသို့ကပ်, အဘဝါကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင် ပြုသော သုတ်အစီရင်များ။

၄၀၊ ၄၁၉။ သမီပေဇ္ဇတနီ- ယမန်နေ့မှစ၍ မျက်မှောက်မျက်ကွယ် နှစ်သွယ်သော အတိတ်ကာလ၌ အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ သော မဂ္ဂ အဂမီ၊ တေ မဂ္ဂ အဂမုံ။

၄၁၊ ၄၂၈။ အဇ္ဇတနီ ဤ၌ဉ်, သြ ဣ, ဏ္ဍ မှာ, အာ, ဦ, သေ ဝုံ, အံ မှေ- ဤ, ဉ်, သြ, ဣ, ဏ္ဍ မှာ, အာ, ဦ, သေ, ဝုံ, အံ မှေ ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ် တို့သည် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်မည် ကုန်သည်။

၄၂၊ ၄၇၆။ ဂမိဿန္ဟော ဣ္ဘောဝါ သဗ္ဗာသု- ခပ်သိမ်းကုန်သော ပစ္စည်းဝိဘတ်တို့ ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏အစိတ်မကို အချို့ဆုပြုသည်။

ပုံစံ။ အဂစ္ဆိ၊ အဂမီ။

ရှုပ်တွက်။ အဂစ္ဆိကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမ္ပိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး (သရရှေ့, သမီပေဇ္ဇတနီ သုတ်ဖြင့် ီ- ဝိဘတ် သက်, ဂမိဿန္ဟော ဣ္ဘောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတုန်မ်ကို ဣ်ပြု ဣ် ီ- သို့ကပ် အကာရာ ဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိ ပတ္တိသု သုတ်ဖြင့် နောက် ီ- ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်၏အစ၌ အ, လာ အဂစ္ဆိကပြီး၏။

၄၃၊ ၄၇၇။ ဝစသဇ္ဇတနိမ္ပိ မကာရောသြ- အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ်ကြောင့် ဝစဓာတ်၏ အစဝ၏ အသရကို သြပြုသည်။

ပုံစံ။ အဝေါစိ၊ အဝေါစုံ။

ရှုပ်တွက်။ အဝေါစိကို 'ဝစ' တည်၊ 'ဝစ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ' ဟူသော အနက်ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ।သရရှေ့, သမီပေဇ္ဇတနီသုတ်ဖြင့် ီ- ဝိဘတ်သက်, ।ပစ္စည်းသက်, ရှေ့, ဝစသဇ္ဇတနိမ္ပိ မကာရောသြ သုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ကြောင့် ဝစဓာတ်၏အစဝ၏ ।ကိုဝ-ပြု, (ဝေါစိ- အကာရာ ဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီကာလာတိ ပတ္တိသု သုတ်ဖြင့် နောက် ီ- ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတ်အစ၌ အ, လာ, စ် ီ- သို့ ကပ် အဝေါစိကပြီး။ အမှာ- အဝေါစုံ၌ ဉ် ဝိဘတ်သက်ရုံသာထူး၏။

http://www.dhammadownload.com

၄၄၊ ၄၉၇။ လဘသ္မာ ဤ ဣ နံ ဏ္ဍ ဏ္ဌ- လဘဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ဤဝိဘတ်ကို ဏ္ဍပြု, ဣဝိဘတ်ကို ဏ္ဌပြုပြီး ဓာတုန်ကိုလည်း ချေသည်။

ပုံစံ။ အလဏ္ဍ၊ အလဏ္ဌ၊ လဏ္ဍ၊ လဏ္ဌ။

ရူပ်တွက်။ အလဏ္ဍကို 'လဘ' တည်၊ 'လဘ- လာဘေ' ရခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရေချ, သမိပေဇ္ဇတနီ သုတ်ဖြင့် ဒိ ဝိဘတ်သက်, ချေ, အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိသု သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ၌ အ, လာ, လဘ သ္မာ ဤ ဣ နံ ဏ္ဍ ဏ္ဌ သုတ်ဖြင့် ဒိ ဝိဘတ်ကို ဏ္ဍပြု၍ ဓာတုန်ဘကိုလည်းချေ, ဏ္ဍ ၊သို့ကပ် အလဏ္ဍကပြီး၏။

အမှာ- အလဏ္ဌ၌ ဣဝိဘတ်ကို ဏ္ဌပြုရုံသာ ထူး၏။

၄၅၊ ၄၉၈။ ကုသသ္မာ ဒီ ဒ္ဓိ- ကုသဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ဤဝိဘတ်ကို ဒ္ဓိပြု၍သဓာတုန်ကိုလည်းချေသည်။

ပုံစံ။ အကြောဒ္ဓိ။

ရူပ်တွက်။ အကြောဒ္ဓိကို အာပုဗ္ဗပဒ 'ကုသ' တည်၊'ကုသ-အကြောသေ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သမိပေဇ္ဇတနီ သုတ်ဖြင့် ဒိ ဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, အညေသုစသုတ်ဖြင့် ကု၏ အဆုံး ၊ ကို ၎ ဝုဒ္ဓိပြု, ၊ပစ္စည်းချေ, ကုသသ္မာ ဒီ ဒ္ဓိသုတ်ဖြင့် ဒိ ဝိဘတ်ကို ဒ္ဓိပြု, ဓာတုန်သ်ကိုချေ, (အာကောဒ္ဓိ) ပရေဒ္ဓေဘာဝေါ ဌာနေ သုတ်ဖြင့် က၏ သဒိသဒ္ဓေးဘော်ဂ်လာ, ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် အာကို အရသပြု, အကြောဒ္ဓိကပြီး၏။

ဤအကြောဒ္ဓိရူပ်ကို တနည်းကြံရသော်

အကြောဒ္ဓိကို 'ကုသ' တည်၊ 'ကုသ-အကြောသေ' ဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သမိပေဇ္ဇတနီသုတ်ဖြင့် ဒိ ဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ကု၏ အဆုံး ၊ ကို ၎ ဝုဒ္ဓိပြု, ၊ပစ္စည်းချေ, အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိ ပတ္တိသု သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ၌ အ, လာ, ကုသသ္မာ ဒီ ဒ္ဓိသုတ်ဖြင့် ဒိ ဝိဘတ်ကို ဒ္ဓိပြု,

http://www.dhammadownload.com

ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေသုတ်ဖြင့် ကမ်း ဒွေးဘော်ကလာ အကျော်ဆုံက ပြီး၏။

၄၆၊ ၄၉၁။ ကရဿ ကာသတ္ထ မဇ္ဈတနိမ္မိ- အဇ္ဈတနိဝိဘတ်ကြောင့်
ကရဓာတ်ကို ကာသပြုသည်။

ပုံစံ။ အကာသိ၊ အကာသုံ၊ အကရိ၊အကရုံ။

ရှုပ်တွက်။ **အကာသိကို 'ကရ' တည်၊ 'ကရ-ကရဏေ' ပြုခြင်း ဟူသောအ**
နက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သမိပေဇ္ဈတနိ သုတ်ဖြင့် ိ-
ဝိဘတ်သက်, ကရဿ ကာ သတ္ထမဇ္ဈတနိမ္မိ သုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်ကို
ကာသပြု, အကာရာဂမော ဟိယျတ္ထနိ အဇ္ဈတနိကာလာတိ ပတ္ထိသု သုတ်ဖြင့်
ဓာတ်၏အစ၌ အအကွ,ရာလာ, တနာဒိတော သြယိရာ သုတ်ဖြင့်
သြပစ္စည်းသက်, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် သြပစ္စည်းကိုချေ, ၍ ိ- ကို လည်း
ိ- ရသပြုသ် ိ- သို့ကပ် အကာသိကပြီး၏။

၄၇၊ ၅၀၄။ သဗ္ဗတော ဥ ဏ္ဍ သု- ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော
ဥဝိဘတ်ကို ဏ္ဍသုပြုသည်။

ပုံစံ။ ဥပသက်မိ်သု၊ နိသိဒိ်သု။

ရှုပ်တွက်။ **ဥပသက် မိ်သုကို ဥပရှေ့သံရှေ့ရှိသော 'ကမု' တည်၊**
'ကမု-ပဒဝိဏ္ဍေပေ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရေချေ,
သမိပေဇ္ဈတနိ သုတ်ဖြင့် ဥဝိဘတ်သက် သဗ္ဗတော ဥဏ္ဍသု သုတ်ဖြင့်
ဥဝိဘတ်ကို ိ- သုပြု မ် ိ- သို့ကပ်, နိဂ္ဂဟိတ်ကို ကဝဂ္ဂန္တ င်ပြု, ဥပသက်မိ်
သုကပြီး၏။

၄၈၊ ၅၀၇။ အသဗ္ဗဓာတု ကေဘူ- အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်တို့ကြောင့်
အသဓာတ်ကို ဘူပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘဝိတ္ထ၊ ဘဝိဿတိ၊ ဘဝိဿန္တိ။

ရှုပ်တွက်။ **ဘဝိတ္ထကို 'အသ' တည်၊ 'အသ-ဘူဝိ' ဟူသော** အနက်၌
ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သမိပေဇ္ဈတနိသုတ်ဖြင့် တ္ထဝိဘတ်သက်
အသဗ္ဗဓာတု ကေဘူ သုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် အသဓာတ် ကို
ဘူပြု အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ဘူ၏ ူ ကို သြဝုဒ္ဓိပြု, သြအဝသရေ သုတ်ဖြင့်
သြကို ၊ဝ်ပြု (ဘဝတ္ထ) ဏ္ဍကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမ္မိ သုတ်ဖြင့် ရှေ့၌

http://www.dhammadownload.com

ိ လာ ဝ် ိ သို့ကပ်, ဘဝိတ္ထ ကပြီး၏။

၄၉၊ ၅၁၆။ ဣကာရာ ဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ- ပ, အဇ်, ဘ, ကာ ဟူသော အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်၄သွယ်ကြောင့် အချို့အရာ၌ ဣအက္ခရာလာ သည်။

ပုံစံ။ ဗဘူဝိတ္ထ, ဘဝိတ္ထ, ဘဝိဿတိ, အဘဝိဿာ။

ရုပ်တွက်။ ဘဝိတ္ထ တွက်ပြီးခဲ့ပြီ။

၅၀၊ ၅၁၉။ အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိ ပတ္တီသု- ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် အချို့အရာ၌ အလာသည်။

ပုံစံ။ အဂမာ၊ အဂမီ၊ အဂမိဿာ၊ အဘဝါ၊ အဘဝီ၊ အဘဝိဿာ။

ရုပ်တွက်။ အဘဝါကို 'ဘူ' တည်၊ 'ဘူ-သတ္တာယံ' ထင်းရှားရှိခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဇ္ဇတနီ ါ ဝိဘတ်သက်, အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ဘ၏ ူ ကို ဩဝုဒ္ဓိပြု ဩအဝသရေ သုတ်ဖြင့် ဩကို ၊ဝ်ပြု (ဘဝ် ါ) အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တီသု သုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနီ ါ ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတ်၏ ရှေ့၌ အအက္ခရာလာ, ဝ-ါ သို့ကပ်, အဘဝါကပြီး၏။

၅၁၊ ၄၂၀။ မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေစ- ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ ဝိဘတ်တို့သည် အလုံးစုံသော ကာလ၌မာ- ပဋိသေဓနှင့်ယှဉ်သော် သက်ကုန် သည်။ စသဒ္ဒါဖြင့် ပဉ္စမီ ဝိဘတ်လည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ မာ ဂမာ၊ မာဝစာ၊ မာဂမီ၊ မာဝစီ။

စသဒ္ဒါ ပုံစံ။ မာ ဂစ္ဆာဟိ။

ရုပ်တွက်။ မာ ဂမာကို မာ'ဂမု'တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံး ၊ သရချေ, ဟိယျတ္တနီ ါ ဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ချေ, မ် ါ သို့ကပ် မာ ဂမာကပြီး၏။

မာဂမီကို မာ'ဂမု' တည်၊ ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံး ၊ သရချေ,အဇ္ဇတနီ ိ ဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ချေ, မ ိ သို့ကပ် မာဂမီကပြီး၏။

မာ ဂစ္ဆာဟိကို မာပုဗ္ဗပဒ 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပဉ္စမီ ဟိဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ဂမိဿန္တော

http://www.dhammadownload.com

စ္ဆောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆပြုသည်။

အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု သုတ်ဖြင့် နောက်ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ၊ကို ၊ ဒီဃပြု စ္ဆ ၊ သို့ကပ်, မာ ဂစ္ဆာဟိကပြီး၏။

အနာဂါတ် ဝိဘတ်ကဏ္ဍ။

ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရုပ်ပြီးအောင် ပြုသော သုတ်အစီရင်များ။

၅၂၊ ၄၂၁။ အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ- အနာဂါတ်ဖြစ်သော အခါ၌ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်သက်သည်။

ပုံစံ။ သော ဂစ္ဆိဿတိ၊ ကရိဿတိ၊ တေ ဂစ္ဆိဿန္တိ၊ ကရိဿန္တိ။

၅၃၊ ၄၂၉။ ဘဝိဿန္တိ ဿတိ ဿန္တိ, ဿသိ ဿထ, ဿာမိ ဿာမ၊ ဿတေ ဿန္တေ, ဿသေ ဿဝှေ, ဿံ ဿာမှေ- ဿတိ, ဿန္တိ, ဿသိ,

ဿထ, ဿာမိ, ဿမ, ဿတေ, ဿန္တေ, ဿသေ, ဿဝှေ, ဿံ, ဿာမှေ ဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည် ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ် မည်ကုန်သည်။

၅၄၊ ၄၇၆။ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု- ခပ်သိမ်းကုန်သော ဝိဘတ် ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏ အစိတ်မကို အချို့ စ္ဆပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆိဿတိ၊ ဂမိဿတိ။

၅၅၊ ၅၁၆။ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတု ကမှိ- ပ, အဇ်, ဘ, ကာ ဟူသောအသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်၄သွယ် ကြောင့် အချို့အရာ၌ ဣအက္ခရာ လာသည်။

ပုံစံ။ဂမိဿတိ၊ ကရိဿတိ၊ လဘိဿတိ၊ ပစိဿတိ။

ရုပ်တွက်။ ဂစ္ဆိဿတိကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသော အနက်၌

ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အနာဂတေဘဝိဿန္တိသုတ်ဖြင့် ဘဝိ ဿန္တိ ဿတိဝိဘတ်သက်,ဂမိဿန္တောစ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့်ဓာတွန်မ် ကို စ္ဆပြု, ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ သုတ်ဖြင့် နောက်ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့၌ ဣလာ, စ္ဆ ိ- သို့ကပ်, ဂစ္ဆိဿတိ ကပြီး၏(ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသုသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မကို စ္ဆ မပြုလျှင် ဂမိဿတိဖြစ်သည်)

တရိဿတိကို 'တရ' တည်၊ 'တရ-ကရဏေ'ပြုခြင်း ဟူသောအနက်၌

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ သုတ်ဖြင့် ဿတိဝိဘတ်သက်, ဣကာရာ ဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ သုတ်ဖြင့် နောက်ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့၌ ိ- လာ, ရ် ိ- သို့ကပ်, ကရိဿတိကပြီး၏။

၅၆၊ ၄၈၀။ ဟောတိဿရေ ဟောဟေ ဘဝိဿန္တိ မှိဿ ဿစ- ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ကြောင့်ဟူ ဓာတ်၏ အစိတ်ဥူ သရကို ဧဟပြု, ဩဟပြု, ဧပြုခြင်းကို စီရင်၍ ဿဝိဘတ်ကိုလည်း အချို့ချေသည်။

ပုံစံ။ ဟေ ဟိတိ၊ ဟေ ဟိန္တိ၊ ဟော ဟိတိ၊ ဟော ဟိန္တိ၊ ဟေ တိ၊ ဟေန္တိ၊ ဟေ ဟိ ဿတိ၊ ဟေ ဟိ ဿန္တိ၊ ဟော ဟိဿတိ၊ ဟော ဟိ ဿန္တိ၊ ဟေ ဿတိ၊ ဟေ ဿန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ဟေ ဟိ တိ ကို 'ဟူ' တည်၊ 'ဟူ-သတ္တာယံ' ဟူသော အနက်၌

ဓာတ်မှည့်, အနာဂတေဘဝိဿန္တိ သုတ်ဖြင့် ဿတိ ဝိဘတ်သက်, ဟောတိ ဿရေဟောဟေဘဝိဿန္တိမှိဿဿစ သုတ်ဖြင့် ဟူဓာတ်၏ အဆုံး ူ ကို ဧဟ်ပြု၍ ဿကိုလည်းချေ, ဟ် ေ-သို့ကပ်, ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ သုတ်ဖြင့် ိ- လာ, ဟ် ိ- သို့ကပ်, ဟေ ဟိ တိကပြီး၏။

အမှာ-ဟောဟိ တိ၌ ဟူ၏ ဥကို ေ-ါ ဟပြု, ဟေ တိ၌ ဟူ၏ ူ ကို ဧပြု ရုံသာထူး၏။ ဿကို မချေဘဲ ဧဟ, ဩဟ,ဧပြုလျှင် ဟေဟိ ဿတိ, ဟောဟိ ဿတိ, ဟေ ဿတိဟု ရုပ်များဖြစ်သည်တွက်လေ။

အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်များ နှောင်းရာ၌ ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ သုတ်က ိ- လာမည်၊ ထို့ကြောင့် ကပ်ဖို့ရာ သရရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်များ နှောင်းရာ ရုပ်တို့၌ ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် အပစ္စည်းမသက်ရဟု ရူပသိဒ္ဓိ ကဆိုသည်။

၅၇၊ ၄၈၁။ ကရဿ သပစ္စယဿ ကာဟော- ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ကြောင့် ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော ကရဓာတ်ကို အချို့ကာဟ ပြု၍ ဿကိုလည်း အမြဲချေသည်။

ပုံစံ။ ကာဟတိ၊ ကာဟိတိ၊ ကာဟသိ၊ ကာဟိသိ၊ ကာဟာမိ၊ ကာဟာမ။

ရုပ်တွက်။ ကာဟတိကို ' ကရ'၊ 'ကရ-ကရဏေ' ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်,

အဆုံးသရချေ, အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ သုတ်ဖြင့် ဿတိဝိဘတ်သက်,

http://www.dhammadownload.com

တနာဒိတော သြယိရာသုတ်ဖြင့် သြပစ္စည်းသက်, ကရဿသပစ္စဿကာဟော သုတ်ဖြင့် ကရ်ဓာတ်ကို သြပစ္စည်းနှင့်တကွ ကာဟပြု၍ သကိုလည်းချေ, ကာဟတိကပြီး၏။

အမှာ။ ကာဟိတိ၌ ကာဟပြုပြီးနောက် ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုက မှိ သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အဆုံး၌ ိ လာ,ဟ်ခွင်း, ချေ, ဣပ်ရုံသာထူး၏။

၅၈၊ ၅၀၇။အသဗ္ဗဓာတုကေဘူ- အသဗ္ဗဓာတ်ဝိဘတ်ကြောင့် အသဓာတ်ကို အချို့ဘူပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘဝိဿတိ၊ ဘဝိဿန္တိ။

ရှုပ်တွက်။ ဘဝိဿတိကို 'အသ' တည်၊ 'အသ-ဘုဝိ' ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့် အသဓာတ်၏အဆုံး ၊သရချေ, အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ သုတ်ဖြင့် ဿတိဝိဘတ်သက်, ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အဆုံး၌ ိ လာ, အသဗ္ဗဓာတုကေဘူသုတ်ဖြင့် အသ် ဓာတ်ကို ဘူပြု, အညေသုစသုတ်ဖြင့် ဘူ၏ ူ ကို ေ-ါ ဝုဒ္ဓိပြု, ဩအဝသရေ သုတ်ဖြင့် နောက် ိ သရကြောင့် ေ-ါ ကို ၊ဝ်ပြု, ဝ် ိ သို့ကပ်, ဘဝိဿတိကပြီး၏။ဘဝိဿန္တိ၌ ဿန္တိဝိဘတ်သက်၍ တွက်ပါလေ။

ကာလာတိ ပတ္တိဝိဘတ်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင် ပြုသော သုတ်အစီရင်များ။

၅၉၊ ၄၂၂။ ကြိယာတိပန္နေ တိတေ ကာလာတိပတ္တိ- ကြိယာမဖြစ်ဘဲ လွန်၍သွားသော အတိတ်ကာလ၌ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ် သက်သည်။

ပုံစံ။ သော စေတံ ယာနံ အလဘိဿာ၊ အဂစ္ဆိဿာ၊ တေစေတံ ယာနံ အလဘိသ်သု၊ အဂစ္ဆိသ်သု။

၆၀၊ ၄၃၀။ ကာလာတိပတ္တိ ဿာ သ်သု, ဿေ ဿထ, ဿံ ဿာမှာ၊ ဿထ ဿိသု, ဿသေ ဿ ဥ, ဿိ ဿာမှ ဿေ- ဿာ, သ်သု, ဿေ, ဿထ, သ်, ဿာမှာ, ဿထ, ဿိ သု,ဿသေ, ဿ ဥ, ဿိ, ဿာမှ ဿေဟူသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပုဒ်တို့သည် ကာလာတိ ပတ္တိ ဝိဘတ် မည်ကုန်သည်။

၆၁၊ ၄၇၆။ ဝမိဿန္ဟော ဣ္ဆာဝါ သဗ္ဗာသု- ခပ်သိမ်းကုန်သော ဝိဘတ်ပစ္စည်း တို့ကြောင့် ဂမုဓာတ်၏ မကို အချို့ဆုပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အဂစ္ဆိဿာ၊ အဂမိဿာ။

၆၂၊ ၅၁၆။ ဣကာရာ ဂမော အသဗ္ဗဓာတု တမှိ- ပ အဇ်, ဘ, ကာ ဟူသော အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်၄သွယ် ကြောင့် အချို့အရာ၌ ဣလာသည်။

ပုံစံ။ ဂမိဿတိ၊ ကရိဿတိ၊ လဘိဿတိ၊ ပစိဿတိ။

၆၃၊ ၅၁၉။ အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိ ပတ္တီသု- ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့် အချို့အရာ၌ ဓာတ်အစ၌အ အကွရာလာသည်။

ပုံစံ။ အဂမာ၊ အဂမီ၊ အဂမိဿာ၊ အဂစ္ဆာ၊ အဂစ္ဆီ၊ အဂစ္ဆိဿတိ၊ အဂစ္ဆိဿာ။

ရုပ်တွက်။ အဂစ္ဆိဿာကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု- ဂတိမှိ' ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ၊ သရချေ, ကြိယာတိပန္နေတီတေ ကာလာတိပတ္တိ သုတ်ဖြင့် ကာလာတိပတ္တိ ဿာဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆိပြု, ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုက မှိ သုတ်ဖြင့် ဓာတ်နောင် ိ- လာ, စ္ဆ ိ- သို့ကပ်, (ဂစ္ဆိဿာ) အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိ ပတ္တီသု သုတ်ဖြင့် နောက်ကာလာ တိပတ္တိဿာ ဝိဘတ်ကြောင့် ဓာတ်၏ အစ၌ အ အကွရာလာ, အဂစ္ဆိဿာ ကပြီး၏။

၆၄၊ ၅၀၇။ အသဗ္ဗဓာတု ကေဘူ- အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်ကြောင့် အသဓာတ်ကို အချို့ဘူပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘဝိဿကိ၊ ဘဝိဿန္တိ၊ အဘဝိဿာ၊ အဘဝိဿံသု။

ရုပ်တွက်။ အဘဝိဿာကို 'အသ' တည်၊ 'အသ-ဘူဝိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကြိယာတိ ပန္နေတီတေ ကာလာတိ ပတ္တိ သုတ်ဖြင့် ဿာဝိဘတ်သက်, အသဗ္ဗဓာတုကေဘူ သုတ်ဖြင့် အသ်ကို ဘူပြု, အညေသု စသုတ်ဖြင့် ဘူ၏ ။ ကို ေါ်ပြု, ဩအဝသရေ သုတ်ဖြင့် ေါ် ကို ၊ဝ်ပြု, ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမှိ သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏ အဆုံး၌ ိ- လာ, ဝ် ိ- သို့ကပ်, အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တီသု သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ၌အ, အကွရာအဘဝိဿာ ကပြီး၏။

၆၅၊ ၄၃၁။ ဟိယျတ္တနီ သတ္တမီ ပဥ္စမီ ဝတ္တ မာနာ သဗ္ဗဓာတုတံ- ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဥ္စမီဝတ္တမာန် ဝိဘတ်လေးသွယ်တို့သည် သဗ္ဗဓာတ်မည် ကုန်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ အဂမာ၊ ဂစ္ဆေယျ၊ ဂစ္ဆတု၊ ဂစ္ဆတိ။

ရုပ်တွက်။ အဂမာကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု- ပတိမှိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,

အဆုံး ၊ သရချေ, ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စကွေ ဟိယျတ္တနီ သုတ်ဖြင့် ၊ ဝိဘတ်သက်, အကာရာဂမော ဟိယျတ္တနီ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိ ပတ္တီသု သုတ်ဖြင့် ဓာတ်၏အစ၌ အ, အကွရာလာ, မ်၊ သို့ ကပ်, အဂမာကပြီး၏။

ဂစ္ဆေယျကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသော အနက်၌ ဓတ်မှည့် အဆုံး ၊ သရချေ, အနုမတိ ပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမီသုတ်ဖြင့် သတ္တမီ ဧ-ယျ ဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဂမ်၏ မ် ဓာတွန်ကို စ္ဆ်ပြု စ္ဆ် ဧ- သို့ ကပ်, ဂစ္ဆေယျကပြီး၏။

ဂစ္ဆတုကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှ အဆုံး ၊ သရချေ, အာဏတျာ သိဋ္ဌေ နုတ္တနုကာလေ ပဥ္စမီသုတ်ဖြင့် ပဥ္စမီ တုဝိဘတ်သက်, ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆ်ပြု ၊ပစ္စည်းသက်, စ္ဆ် ၊သို့ကပ် ဂစ္ဆတုကပြီး၏။

ဂစ္ဆတိကို 'ဂမု' တည်၊ 'ဂမု-ဂတိမှိ' ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံး ၊ သရချေ, ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္ဒေ သုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက် ၊ပစ္စည်းသက်, ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါ သဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆ်၊ စ္ဆ် ၊သရသို့ကပ်, ဂစ္ဆတိကပြီး၏။

ပစ္စည်းကဏ္ဍ

၆၆၊ ၄၃၂။ ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ - ဓာတ်, လိင်တို့မှ

နောက်ဖြစ်သော သဒ္ဒါတို့ကို ပစ္စည်းတို့ဟူ၍ သိထိုက်ကုန်၏။

ပုံစံ။ ကရောတိ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ယော ကောစိ ကရောတိ၊ တံအညော

"ကရောဟိ ကရောဟိ" ဣစ္စေဝံဗြဝီတိ၊ အထဝါ ကရောန္တံ ပယော ဇယတိ- ကာရေတိ။ သံယော ပဗ္ဗတမိဝ အတ္တာန မာစရတိ - ပဗ္ဗတာယတိ။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

၆၇၊ ၄၅၅။ ဓာတုပ္ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော - ဝိဘတ်တို့သည်

ဓာတ်အနက်၌ညွှန်ပြစီရင်အပ်သော ခအစ ကာရိတ်ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

အဆုံးရှိသော ပစ္စည်းတို့ နောင်သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ တိတိကွတိ၊ ဇဂုစ္ဆတိ၊ ဝိမံသတိ၊ သမုဒ္ဒါယတိ၊ ပုတ္ထိယတိ၊ ကာရေတိ၊ ပါစေတိ။

အဓိပ္ပါယ် - ဤနှစ်သုတ်တွင် ဓာတုလိင်္ဂေါ်ဟိ ပရာပစ္စယာသုတ် ကားဓာတ်, လိင်မှနောက်ဖြစ်သော သဒ္ဒါတို့ကို ပစ္စည်းတို့ဟူ၍ သိပါဟုညွှန်ပြ၍ ဓာတုပွစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော သုတ်ကား အာချာက်ကျမ်း၌ ဓာတုပစ္စယ ပစ္စည်းနှင့် အ-အစရှိသော ဝိကရဏပစ္စည်းဟု နှစ်မျိုးရှိရာ၌ ခ, ဆသအစရှိသော ဓာတုပစ္စယ ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်မသက်ခင် သက်၍ ဘူဝါဒိတောအသုတ် စသည် ဖြင့်သက်သော ဝိကရဏ ပစ္စည်းများသည် ဝိဘတ်သက်ပြီးမှ သက် ပါဟုညွှန်ပြသည်။

ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းကဏ္ဍ၌ ဓာတုပစ္စယပစ္စည်းကို ဦးစွာပြ စီရင်ပါမည်။

ခပစ္စည်း ဆပစ္စည်း သပစ္စည်းတို့နှင့်ဆိုင်ရာ ရုပ်ပြီးအောင်ပြု သုတ်အစီရင်များ။

၆၈၊ ၄၃၃။ တိဇဂုပကိတ မာနေဟိ ခဆသာဝါ - တိဇဓာတ်, ဂုပဓာတ်, ကိတဓာတ်, မာနဓာတ်တို့နောင် ပိုင်ခြားသော အားဖြင့်, အချို့ခ, ဆ, သပစ္စည်းများ သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ တိတိက္ခတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ ဝိမံသတိ။

၆၉၊ ၄၃၄။ ဘုဇယသ ဟရ သု ပါဒီတိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု - ဘုဇဓာတ်, ယသဓာတ်, ဟရဓာတ်, သုဓာတ်, ပါဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်တို့ မှနောင်တုံ့ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သော ဣစ္ဆာအနက်၌ အချို့သက်သည်။

ပုံစံ။ ဘောတ္တုမိစ္ဆတိ - ဗဘုက္ခတိ၊ ယသိတုမိစ္ဆတိ - ဇိယစ္ဆတိ၊ ဟရိတု မိစ္ဆတိ - ဇိဂီသတိ၊ သောတု မိစ္ဆတိ - သုဿုသတိ၊ ပါတုမိစ္ဆတိ- ပိဝါသတိ။

ခပစ္စည်းနှင့် ဆိုင်ရာရုပ်ပြီးအောင် စီရင်ရာသုတ်

၇၀၊ ၄၃၅။ ကောခေစ - ခပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်ဗျဉ်းကို ကပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ တိတိက္ခတိ၊ ဗုဘုက္ခတိ။

ရုပ်တွက်။ တိတိက္ခတိကို " တိဇ " တည်၊ " တိဇ - ခန္တိယံ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံး ၊သရချေ , တိဇဂုပကိတ မာနေဟိ ခဆသာဝါ သုတ်ဖြင့် ခပစ္စည်းသက် ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် တိ၏ ဒွေဘော်တိလာ ကောခေစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန် ဇ်ကိုက်ပြု, က်ခသို့ကပ်, (တိတိက္ခ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္ဒေသုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, တိတိက္ခတိက ပြီး၏။

ဗုဘုက္ခတိကို " ဘုဇ " တည်၊ "ဘုဇ - ပါလနဗျဝဟရ ဏေသု" ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ၊သရကိုချေ, ဘုဇဃသဟရ သုပါဒီဟိတု မိစ္ဆတ္ထေသု သုတ်ဖြင့် ခပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန မေကဿရာ နံဒွေဘာဝေါသုတ်ဖြင့် ဘု၏ဒွေးဘော် ဘုလာ, (ဘုဘု. ဇ်. ခ) ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ဘုကို အဗ္ဘာသမှည့်, ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမတတိယာ သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထ ကျရာဘကို တတိယကျရာ ဗပြု, ကောခေစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဇ် ကို က်ပြု (ဗုဘုက်ခ) က်-ခသို့ကပ်, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဗုဘုက္ခတိက ပြီး၏။

ဆပစ္စည်း

၇၁၊ ၄၇၂။ ဗျဥ္ဇနန္တဿ စော ဆပ္ပစ္စယေသုစ - ဆပစ္စည်း တို့ကြောင့် ဓာတွန်ဗျဉ်းကိုစပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ ဇိဃစ္ဆတိ။

ရုပ်တွက်။ ဇိဂုစ္ဆတိကို "ဂုပ" တည်၊ "ဂုပ - နိန္ဒာယံ" ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇဂုပကိတ မာနေဟိ ခဆသာဝါ သုတ်ဖြင့် ဆပစ္စည်းသက်, (ဂုပ်-ဆ) ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါသုတ်ဖြင့် ဂု၏ဒွေးဘော် ဂုလာ, ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ဂုကို အဗ္ဘာသမှည့် , ကဝဂ္ဂဿစဝဂ္ဂေါ သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသဂကိုဇပြု, (ဂုပ်-ဆ) အန္တဿိ ဝဏ္ဏာ ကာရော ဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး ၊ ကို ိ ပြု (ဇိဂုပ်ဆ) ဗျဥ္ဇနန္တဿ စော ဆပ္ပစ္စယေသုစ သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ဓာတွန်ပ်ကိုစ်ပြု, စ်-ဆသို့ကပ်, ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ဇိဂုစ္ဆတိက ပြီး၏။

ဇိယစ္ဆတိကို "ယသ"တည်၊ "ယသ=အဒနေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရေချေ, ဘုဇယသဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေ သုစ သုတ်ဖြင့် ဆပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိစသော သုတ်ဖြင့် ယ၏ ဒွေးဘော် ယလာ, အဗ္ဘာသအမည်မှည့် , ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမ တတိယာ သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထကွရာ ယကို တတိယ ကွရာ ဂပြု, ကဝဂ္ဂသ စဝဂ္ဂေါသုတ်ဖြင့် ကဝဂ်ဂကို စဝဂ်ဇပြု (ဇ ယ သ ဆ) အန္တသိဝဏ္ဏာ ကာရော ဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏အဆုံး ၊ကို ိ ပြု, ဗျဉ္ဇနန္တသစော ဆစ္စယေသုစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန် သ်ကိုစ် ပြု, စ်-ဆ သို့ကပ်, (ဇိယစ္ဆ) တိဝိဘတ်သက်, ဇိယစ္ဆတိကပြီး။

တိကိစ္ဆတိကို " ကိတ " တည်၊ "ကိတ = ရောဂါပန ယနေ " ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇဂု ပကိတ မာနေဟိ ခဆသာဝါ သုတ်ဖြင့် ဆပစ္စည်းသက်, ကိ၏ ဒွေးဘော် ကိလာ, အဗ္ဘာသမှည့်, မာနကိတာနံ ဝတတ္တံဝါသုတ်ဖြင့် ကကိုတပြု, ဗျဉ္ဇနန္တသ စော ဆပ္ပစ္စယေသုစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်တ် ကိုစ် ပြု, စ်-ဆ သို့ကပ်, (တိကိစ္ဆ) တိဝိဘတ်သက်, တိကိစ္ဆတိက ပြီး၏။

သပစ္စည်း

၇၂။ ၄၆၇။ တတောပါမာနာနံ ဝါမံသေသု = သပစ္စည်းတို့ကြောင့်

အဗ္ဘာသမှ နောက်ဖြစ်ကုန်သော ပါဓာတ်ကို ဝါပြု, မာနတတ်ကို မံပြုသည်။

ပုံစံ။ ပိဝါသတိ၊ ဝီမံသတိ။

ရုပ်တွက်။ ပိဝါသတိကို " ပါ " တည်၊ " ပါ = ပါနေ " သောက်ခြင်း

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဘုဇယသဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု၊ သုတ်ဖြင့် သပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန စသော သုတ်ဖြင့် ပါ၏ဒွေးဘော် ပါလာ, (ပါပါသ) အဗ္ဘာသမှည့်, တတော

http://www.dhammadownload.com

ပါမာ နာနံ ဝါမံသေသု သုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသမှနောက်ဖြစ်သော ပါဓာတ် ကိုဝါပြု, အန္တသိ ဝဏ္ဏာကာရောဝါသုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသ၏ အဆုံး -ါ ကို ိ ပြု (ဝိဝါသ) ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဝိဝါသတိကပြီး၏။

ဝိမံသတိကို "မာန" တည်၊ "မာန=ဝိမံသာယံ" စုံစမ်းခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇဂုပကိတ မာနေဟိခစာသာဝါ သုတ်ဖြင့် သပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိစသော သုတ်ဖြင့် မာ၏ဒွေးတော် မာလာ, အဘ္ဘာသမှည့်, တတော ပါမာ နာနံ ဝါမံသေသု သုတ်ဖြင့် မာနဓာတ်ကို မံပြု, (မာ မံသ) မာန ကိတာနံ ဝတတ္တံဝါသုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသဖြစ်သော မာ၏ မကိုဝပြု, အန္တသိ ဝဏ္ဏာ ကာရောဝါ သုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသ၏ -ါ ကို ိ ပြု (ဝိမံသ) ဝတ္တမာန် တိဘတ်သက်, ဝိမံသတိကပြီး၏။

၃၃၊ ၄၃၄။ ဟရဿ ဂီသေ = သပစ္စည်းကြောင့် ဟရဓာတ်ကို ဂီပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇိဂီသတိ၊ ဝိဇိဂီသတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဇိဂီသတိကို " ဟရ " တည်၊ " ဟရ = ဟရဏော "

ဆောင်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘုဇ ဃသဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု သုတ်ဖြင့် သပစ္စည်းသက်, ဟရဿ ဂီသေသုတ်ဖြင့် ဟရဓာတ်ကို ဂီပြု, ကွဓာဒိဝဏ္ဏာန စသော သုတ်ဖြင့် ဂီ၏ ဒွေးတော် ဂီလာ, အဘ္ဘာသမှည့်, ကဝဂ္ဂသ စဝဂ္ဂေါသုတ်ဖြင့် ကဝဂ်ဂကို စဝဂ် ဇ ပြု, (ဇိဂီသ) ရဿော ဟူသော သုတ်ဖြင့် အဘ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော ိ ကို ိ ရဿပြု, တိဝိဘတ်သက်, ဇိဂီသတိက ပြီး၏။

အာယပစ္စည်း

၃၄၊ ၄၃၅။ အာယနာမတော ကတ္ထုပမာနာ ဒါစာရေ = ကတ္တား၏ ဥပမာန ဖြစ်သော နာမ်ပုဒ် နောင်ပြုကျင့်ခြင်းအနက်၌ အာယ ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သံယော ပဋတမိဝ အတ္တာန မာစရတိ = ပဋတာယတိ။

http://www.dhammadownload.com

တဋ္ဌာကံ သမုဒ္ဒမိဝ အတ္တာန မာစရတိ = သမုဒ္ဒါယတိ၊ သဒ္ဒေါစိ စိစ္စိဋ္ဌမိဝ အတ္တာနမာစရတိ = စိစ္စိဋ္ဌာယတိ။ ဧဝမညေပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

ရုပ်တွက်။ ပဗ္ဗတာယတိကို " ပဗ္ဗတ" တည် ၊ အာယနာမတော

ကတ္တူ ပမာနာဒါစာရေသုတ်ဖြင့် ပဗ္ဗတနောင် -ါ ယပစ္စည်း, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, (ပဗ္ဗတာယ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် အနက်၌ တိဝိဘတ်သက်, ပဗ္ဗတာ ယတိက ပြီး၏။

ဤယစ္စည်း

၇၅၊ ၄၃၆။ ဤယူပမာနာစ = ကံ၏ ဥပမာနဖြစ်သော နာမ်ပုဒ်နောင်ပြုကျင့်ခြင်း အနက်၌ ဤယပစ္စည်းသက် သည်။

ပုံစံ။ အဆတ္တံ ဆတ္တမိဝ အာစရတိ=ဆတ္တီယတိ၊ အပုတ္တံ ပုတ္တမိဝ အာစရတိ ပုတ္တီယတိ။

ရုပ်တွက်။ ဆတ္တီ ယတိကို " ဆတ္တ " တည်၊ ဤယူပမာနာစ သုတ်ဖြင့် ဆတ္တနာမ်ပုဒ်နောင် အာစာရ အနက်၌ -ီ ယပစ္စည်းသက်, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, (ဆတ္တီယ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ သုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဆတ္တီယတိ, ပြီး၏။

၇၆၊ ၄၃၇။ နာမမှာ တ္တိစ္ဆတ္ထေ = ဥပမာ မဟုတ်သော နာမ်ပုဒ်နောင် မိမိဖို့ရာ အလိုရှိခြင်း အနက်၌ ဤယပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ အတ္တနော ပတ္တမိစ္ဆတိ = ပတ္တီယတိ။ ဧဝံဝတ္ထီယတိ၊ ပရိက္ခာရီ ယတိ။

ရုပ်တွက်။ ပတ္တီယတိကို "ပတ္တ"တည်၊ နာမမှာ တ္တိစ္ဆတ္ထေသုတ်ဖြင့် ပတ္တဟူသော နာမ်နောင် -ီ ယပစ္စည်းသက်, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, (ပတ္တီယ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန်တိဝိ ဘတ်သက်, ပတ္တီယတိက ပြီး၏။

ဏေပစ္စည်းဏယပစ္စည်းဏာပေပစ္စည်း ဏာပယ ပစ္စည်း။

၇၇၊ ၄၃၈။ ဓာတူဟိ ဏေဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေတွ

http://www.dhammadownload.com

ထွေ-အကြောင်းကြိယာဟူသော အနက်၌ဏေပစ္စည်းဏယပစ္စည်း ဏာပေ ပစ္စည်း ဏာပယပစ္စည်းများ သက်၍ မုချကာရိတ် အမည်လည်း မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ယော ကောစိကရောတိ၊ တံအညော "ကရောဟိ ကရောဟိ" ဣစ္စေဝံပြဝိတိ။ အထဝါက ရောန္တံ ပယော ဇယတိ - ကာရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ။

၇၈၊ ၄၈၃။ အသံယော ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ - ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် သံယုတ်အဆုံးမရှိသော ဓာတ်၏ အစသရကို ဝုဒ္ဓိပြုသည်။

ပုံစံ။ ကာရေတိ၊ ကာရေန္တိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရယန္တိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပန္တိ၊ ကာရာပယတိ၊ ကာရာပယန္တိ။

ရှုပ်တွက်။ ကာရေတိကို "ကရ" တည်၊ "ကရ-ကရဏေ" ပြုခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဓာတူဟိဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေသုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်းသက်၍ ကာရိတ်အမည်လည်းမှည့်, ကာရိတာနံဏော လောပ်သုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ချေ, ရ-သို့ကပ်, အသံယောဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေသုတ်ဖြင့် ကဋ္ဌရှိသော ၊ကို ၁ ဝုဒ္ဓိပြု, (ကာရေ) ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ကာရေတိက ပြီး၏။

ပါစေတိကို " ပစ " တည်၊ " ပစ-ပါဏေ "ချက်ခြင်း , ကျက်ခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဓာတူဟိ ဏေဏယ ဏာပေ ဏာပယကာရိ တာနိဟေတွတ္ထေ သုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်းသက်၍ ကာရိတ်လည်းမှည့်, ကာရိတာနံဏော လောပ် သုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ချေ, စ-သို့ကပ်, အသံယော ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ပ၏ ၊ကို ၁ ဝုဒ္ဓိပြု (ပါစေ) ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ် သက်, ပါစေတိက ပြီး၏။

သယာပေတိကို "သီ"တည်၊ "သီ-သယေ" အိပ်ခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတူဟိကော ဏယစသော သုတ်ဖြင့် ဏာပေ ပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်လည်းမှည့်, ကာရိတာနံ ကောလောပ်သုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ချေ, အသ်ယော ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေသုတ်ဖြင့် သိဒ္ဓရှိသော ီ ကို ဧဝုဒ္ဓိပြု, တေ အာဝါကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ဧကို ါ ယပြု, (သာယ် ါ ပေ) ယ်-ါ သို့ကပ်, ဝတ္ထုမာန် တိဝိဘတ်သက်, သာယာပေတိကပြီး၏။

သာဝေတိကို "သု"တည်၊ သု သဝနေ ကြားနာခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတူဟိ ကောဏယစသော သုတ်ဖြင့် ဏောပစ္စည်းသက် ကာရိတ်အမည်လည်းမှည့်, ကာရိတာနံ ကောလောပ်သုတ်ဖြင့် ဏ် အနုဗန်ချေ, အသ်ယော ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ သုတ်ဖြင့် သု၏ အစိတ် ု ကို ေ-ါ ဝုဒ္ဓိပြု, တေအာဝါ ယာ ကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ေ-ါ ကို ါ ဝ်ပြု, ဝ်ေ- သို့ကပ်, (သာဝေ) ဝတ္ထုမာန် တိဝိဘတ်သက်, သာဝေတိကပြီး၏။

အမှာ = ကာရယတိ၌ ဏယပစ္စည်း, ကာရာပေတိ၌ ဏာပေ ပစ္စည်း, ကာရာပယတိ၌ ဏာပယပစ္စည်းသက်၍ တွက်ပါလေ။

ဏယပစ္စည်း အာရ ပစ္စည်း, အာလပစ္စည်း

၇၉၊ ၄၃၉။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယောစ = ဓာတ်၏သဘော ရှိသော နာမသဒ္ဒါမှနောင် ဏယပစ္စည်းသက်၍ ကာရိတ် အမည်လည်းမှည့်သည်။ စသဒ္ဒါစဋ္ဌဟကောနဖြင့် အာရ, ပစ္စည်း, အာလပစ္စည်းသက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ ဟတ္ထိနာ အတိဂ္ဂမတိ မဂ္ဂ = အတိဟတ္ထယတိ၊ ဝိဏာယဥပ ဂါယတိဂီတံ=ဥပဝီဏယတိ၊ ဒဠ္ဍကရောတိ ဝိရိယံ = ဒဠ္ဍယတိ၊ ဝိသုဒ္ဓါဟောတိရတ္တိ ဝိသုဒ္ဓယတိ။

စဋ္ဌဟကပုံစံ။ သန္ဓံ ကရောတိ = သန္ဓာရတိ၊ ဥပဂ္ဂမံ ကရောတိ =ဥပဂ္ဂမာလတိ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဒဋ္ဌယတိကို "ဒဋ္ဌ" တည်၊ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာဏယောစ သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်လည်းမှည့်, ကာရိ တာနံဏော လောပံသုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ချေ, (ဒဋ္ဌ ၊ ယ) ဋ္ဌခွင်း, ၊ ချေ, နောက် ၊သို့ကပ်, (ဒဋ္ဌယ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္ဒေသုတ်ဖြင့် တိဝိဘတ်သက်, ဒဋ္ဌယတိက ပြီး၏။

ဝိကရဏ ပစ္စည်းများကဏ္ဍ

ဤဝိကရဏ ပစ္စည်းများကိုပြရာ အခန်းကဏ္ဍ၌ ဓာတ် တို့ကို ဂိုဏ်းအားဖြင့် ကွဲပြားအောင်ပြုတတ်သော ပစ္စည်းစုကို ဝိကရဏ ပစ္စည်းဟု ပထမမှတ်သားရပါမည်။ ထိုဝိကရဏ ပစ္စည်း များကို စီရင်သော သုတ်အလိုက် ခွဲခြားသည်ရှိသော် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း ရုဓာဒိဂိုဏ်း ဒိဝါဒိဂိုဏ်း သွာဒိဂိုဏ်း ကိယာဒိဂိုဏ်း ဂဟာဒိဂိုဏ်း တနာဒိဂိုဏ်း စုရာဒိဂိုဏ်း ဟူ၍ ဂိုဏ်းရှစ်ပါးရှိပါ၏။

ထို့ကြောင့် အစဉ်အားဖြင့် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း စသည်ဖြင့် အစဉ် အားဖြင့် ပြပါမည်။

၁၊ ဘူဝါဒိဂိုဏ်း အပစ္စည်း

၈၀၊ ၄၄၅။ ဘူဝါဒိတောအ = ဘူအစရှိသော ဓာတ်မှ နောင် ကတ္တား အနက်၌ အပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဘဝတိ၊ ပဌတိ၊ ပစတိ၊ ဇယတိ။

ရုပ်တွက်။ ပစတိကို " ပစ " တည်၊ " ပစ=ပါကေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, (ပစ်တိ) ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, ဓာတွန်စ်ကို ၊ သို့ကပ်, ပစတိကပြီး၏။

၈၁၊ ၄၈၅။ အညေသုစ= ကာရိတ်မှ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် လည်း သံယုဂ်အဆုံး မရှိသော ဓာတ်တို့၏ သရတို့ကို ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ စသဒ္ဒါဖြင့် ဏုပစ္စည်း၏ သရကို ဝုဒ္ဓိအပြု ဆည်းသည် (ဝါ)ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇယတိ၊ ဟောတိ၊ ဘဝတိ။

http://www.dhammadownload.com

စဂ္ဂဟဏပုံစံ။ အဘိသုဏောတိ။

ရုပ်တွက်။ ဇယတိကို " ဇိ " တည်၊ "ဇိ=ဇယေ" အောင်နိုင်ခြင်း

ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒိတော အသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက် အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ဇိဓာတ်၏ ိ- ကို ဧ ဝုဒ္ဓိပြု, ဧအယ သုတ်ဖြင့် ဧကို ၊ ယပြုဇ် ၊ သို့ကပ်, ဇယတိ ကပြီး၏။

၈၂၊ ၅၁၀။ လောပဥ္စေတ္တ မကာရော = အပစ္စည်းသည် ကျေခြင်းသို့ လည်းကောင်း၊ဧအပြုသို့လည်းကောင်းပိုင်းခြားသော အားဖြင့် ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝဇ္ဇေမိ ၊ ဝဒေမိ၊ ဝဇ္ဇာမိ၊ ဝဒါမိ၊ တိဌတိ၊ ပိဝတိ။

ရုပ်တွက်။ ဝဇ္ဇေမိကို " ဝဒ " တည်၊ " ဝဒ = ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ"

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် မိဝိဘတ် သက်, ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ သုတ်ဖြင့် ဝဒဓာတ်ကို ဝဇ္ဇပြု, လောပဥ္စေတ္တမကာရော သုတ်ဖြင့်၊ ပစ္စည်းကို ဧ-ပြု, ဇ္ဇ် ခွင်းချေ, ကပ်, ဝဇ္ဇေမိက ပြီး၏။

တိဌတိကို " ဌာ " တည်၊ "ဌာ = ဂတိနိဝတ္တိမှိ" ရပ်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါသုတ်ဖြင့် ဌာကို ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက် ဘူဝါဒိတော အသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, ဌာတိဌော သုတ်ဖြင့် ဌာဓာတ်ကို တိဌပြု, လော ပဥ္စေတ္တ မကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ ပစ္စည်းကိုချေ , တိဌတိကပြီး၏။

၂ ရုဓာဒိဂိုဏ်းအပစ္စည်း

၈၃၊ ၄၆၆။ ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဥ္စ = ရုဓအစရှိသော ဓာတ်မှနောင် ကတ္တားအနက်၌ အပစ္စည်းသက်၍ ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လည်း လာသည်။

စဂ္ဂဟဏသဒ္ဒါ = ရုဓအစရှိသော ဓာတ်မှနောင် ကတ္တားအနက်၌ ဣ, ဤ, ဧ, ဩ ပစ္စည်းများလည်း သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ ရုန္ဓတိ၊ ဆိန္ဒတိ၊ ဘိန္ဒတိ။

http://www.dhammadownload.com

စဂ္ဂဟဏပုံစံ။ ရုန္ဓိတိ၊ ရုဒ္ဓိတိ၊ ရုန္ဓေတိ၊ ရုန္ဓောတိ၊ သုမ္ဘောတိ။

ရုပ်တွက်။ ရုန္ဓတိကို " ရုဓ " တည်၊ " ရုဓ = အာဝရဏေ "

ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ , တိဝိဘတ်သက်, (ရုဓ်တိ) ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဥ္စ သုတ်ဖြင့်၊ ပစ္စည်းသက်၍ ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ (ရုံ ဓ်၊ တိ) ဓ် ၊သို့ကပ်, ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂေ သုတ်ဖြင့် ရုနောက်၌ ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ နပြုန် ဓသို့ ကပ်, ရုန္ဓတိက ပြီး၏။

စဂ္ဂဟဏရုပ်တွက်။ ရုန္ဓိတိကို " ရုဓ " တည်၊ "ရုဓ = အာဝရဏေ"

ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, (ရုဓ်တိ) ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဥ္စသုတ်ပါ စဂ္ဂဟဏ သဒ္ဒါဖြင့် ိ- ပစ္စည်းသက်၍ သုတ်ရင်းဖြင့် ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ (ရုံဓ် ိ- တိ) ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေသုတ်ဖြင့် ရုနောက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ နပြုန် ဓ် သို့ကပ် နှ် ိ- သို့ကပ်, ရုန္ဓိတိက ပြီး၏။ ရုန္ဓိတိစသော ရုပ်များကို ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းသက်၍ တွက်လေ။

၃၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း။ ယပစ္စည်း

၈၄၊ ၄၄၇။ ဒိဝါဒိတော ယော= ဒိဝုအစရှိသော ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ကတ္တားဟော အနက်၌ ယပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဒိဗ္ဗတိ၊ သိဗ္ဗတိ၊ ယုဇ္ဇတိ၊ ဝိဇ္ဇတိ၊ ဗုဇ္ဇတိ။

၈၅၊ ၄၄၄။ တထာ ကတ္တရိစ = ထိုတဿစဝဂ္ဂသုတ်, ပုဗ္ဗရူပဥ္စ သုတ်တို့၌ စီရင်သည့်အတိုင်း ကတ္တားအနက်၌လည်း ဒိဝါဒိယ ပစ္စည်းကို စဝဂ်အပြု, ယအပြု, ဝအပြု, ပုဗ္ဗရုပ် အပြုတို့ပြု ကုန်သည်။

ပုံစံ။ ဗုဇ္ဇတိ၊ ဝိဇ္ဇတိ၊ မညတိ၊ သိဗ္ဗတိ။

ရုပ်တွက်။ ဒိဗ္ဗတိကို " ဒိဝု " တည်၊ " ဒိဝု = ကီဋ္ဌာဝိဇိဂိသာ ဗျဝ ဟာရဇုတိထုတိ ဂတီသု" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည့်မှည့် , အဆုံး ၊ သရကိုချေ, တိဝိဘတ်သက်, ဒိဝါဒိတော ယောသုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ယပစ္စည်းသက်, တထာဂတ္တရိစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဝ်နှင့် တကွ ယပစ္စည်းကို ဝပြု, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကသရာနံ ဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် ဝ် ၏ ဒွေးဘော်ဝ်လာ, ဒေါ်ဃသစ သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ဝ ၂လုံးကို ဗ ၂ လုံးပြု ဒိဗ္ဗတိက ပြီး၏။

ဗုဒ္ဓတိကို " ဗုဒ္ဓ" တည်၊ " ဗုဓ- အဝဂမနေ " ထိုးထွင်း ၍သိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါသုတ်ဖြင့် ဗုဓကို ဓာတ်မှည့်, အဆုံး၊ သရချေ, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, (ဗုဓ်၊ တိ) ဒိဝါဒိတောယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, (ဗုဓ်ယတိ) တထာ ဂတ္တရိစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဓ်နှင့်တကွ ယပစ္စည်းကို ဈပြု, (ဗုဈတိ) ဈ၏အသဒိသ ဒွေးဘော်ဇ်လာ, ဗုဒ္ဓတိကပြီး၏။ (ကံဟော ယပစ္စည်းဖြင့် ဗုဒ္ဓတေဟု ရှုပ်ရှိ၏။)

၄။ သွာဒိဂိုဏ်းဏုပစ္စည်း ဏာပစ္စည်းဉဏာပစ္စည်း

စ၆၊ ၄၄စ။ သွာဒိတော ဏုဏာ ဉဏာစ- သုအစရှိသော ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ကတ္တားအနက်၌ ဏုပစ္စည်း, ဏာပစ္စည်း, ဉဏာ ပစ္စည်းတို့ သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ အဘိသုဏောတိ၊ အဘိသုဏာတိ၊ သံဝုဏောတိ၊ သံဝုဏာသိ၊ အာဝုဏောတိ၊ အာဝုဏာတိ၊ ပါပုဏောတိ၊ ပါပုဏာတိ။

ရှုပ်တွက်။ အဘိသုဏောတိကို အဘိရှေ့ရှိသော " သု " တည်၊ "သု-သဝနေ" ကြားနာခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိ ဝိဘတ်သက်, သွာဒိတော ဏုဏာဉဏာစ သုတ်ဖြင့် ဏုပစ္စည်း သက်, (အဘိသုဏုတိ) အညေသုစ သုတ်ပါ စသဒ္ဒါဖြင့် ဏု၏ အစိတ် ု ကို ေ-ါ ဝုဒ္ဓိပြု အဘိသုဏောတိက ပြီး၏။ (အဘိသုဏာ တိ၌ ဏာပစ္စည်းသက်ရုံသာ)

ပါပုဏာတိကို ပရှေ့ရှိသော " အပ " တည်၊ " အပ - ပါပုဏနေ" ရောက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရ ချေ, တိဝိဘတ်သက်, (ပအပ်တိ) သွာဒိတော ဏုဏာ ဉဏာစ သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ုဏာပစ္စည်းသက်, ဓာတွန်ပ်ကို ု သို့ကပ်, (ပအပု ဏတိ)၊ ပ်ခွင်း, သရာ သရေလောပံ သုတ်ဖြင့် ၊ ကိုချေ, ဒီဃံ သုတ်ဖြင့် နောက်၊ သရကို ါ ဒီဃပြု , ပ်ကို ါ သို့ကပ်, ပါပုဏာတိ ကပြီး၏။ (ပနှင့် အပကို သန္ဓိစပ်သော အရာဖြစ်သောကြောင့် သန္ဓိသုတ်များဖြင့် စီရင်ရသည်ဟု အခြေပြု ဆရာတော်မှာထား သည်။

၅။ ကိယာဒိဂိုဏ်းနာပစ္စည်း

၈၇၊ ၄၄၉။ ကိယာဒိတော နာ- ကီအစရှိသော ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ကတ္တားအနက်၌ နာပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကိဏာတိ၊ ဇိနာတိ၊ ဓုနာတိ၊ မုနာတိ၊ လုနာတိ၊ ပုနာတိ။

ရုပ်တွက်။ ကိဏာတိကို " ကီ " တည်၊ " ကိ - ဒဗ္ဗဝိနိမယေ " ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက်, ကိယာဒိတောနာ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းသက်, (ကီနာတိ) ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ကီ၏ အဆုံး ီ- သရကို ိ- ရဿပြု၍ နကိုလည်း ဏကြီးပြု , ကိဏာ တိကပြီး၏။

၈၈၊ ၅၀၉။ နာဿ လောပေါ ယကာရတ္တံ - ဉာဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော နာပစ္စည်းကို ချေခြင်းရင်း ယအက္ခရာ၏ အဖြစ် ရင်းအချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇညာ၊ နာယတိ။

ရုပ်တွက်။ ဇညာကို "ဉ"တည်၊ "ဉ-အဝဗောဓနေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဧယျဝိဘတ်သက်, ကိယာ ဒိတောနာ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းသက်, နာဿလောပေါ ယကာရတ္တံ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းကို ချေ, (ဉ ဧ ယျ) ဧယျဿဉာတော ဣယာဉ သုတ်ဖြင့် ဧယျဝိဘတ်ကို ဉပြု (ဉ ဉ) ဉဿဇာဇံနာသုတ်ဖြင့် ဉဓာတ် ကိုဇံပြု, ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို စဝဂ္ဂန္တဉ်ပြုဉ် ဉသို့ကပ် ဇညာက ပြီး၏။

နာယတိကို " ဉ " တည်၊ "ဉ-အဝဗောဓနေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက်, ကိယာဒိတောနာ သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

နာပစ္စည်းသက်, နာဿလောပေါယကာ ရတ္တံသုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းကို ယပြု, ဉာဿဇာဇံနာ သုတ်ဖြင့်ဉာဓာတ်ကို နာပြု, နာယတိက ပြီး၏။

၆။ ဂဟာဒိဂိုဏ်း၊ ပွပစ္စည်းဏ္ဍာပစ္စည်း။

၈၉၊ ၄၅၀။ ဂဟာဒိတော ပွဏ္ဍာ = ဂဟအစရှိသော ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ကတ္တားအနက်၌ ပွပစ္စည်း ဏ္ဍာပစ္စည်း တို့သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ ဃေပွတိ၊ ဂဏ္ဍာတိ။

၉၀၊ ၄၈၉။ ဂဟဿဃေပွေ = ပွပစ္စည်းကြောင့် ဂဟဓာတ်ကိုဃေပြုသည်။

ပုံစံ။ ဃေပွတိ။

ရုပ်တွက်။ ဃေပွတိကို "ဂဟ" တည်၊ "ဂဟ=ဥပါဒါနေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, ဂဟာဒိတော ပွဏ္ဍာသုတ်ဖြင့် ပွပစ္စည်းသက်, ဂဟဿ ဃေပွေသုတ်ဖြင့် ဂဟဓာတ်ကို ဃေပြု ဃေပွတိက ပြီး၏။

၉၁၊ ၄၉၀။ ဟလောပေါ ဏ္ဍာမှိ = ဏ္ဍာပစ္စည်းကြောင့် ဂဟဓာတ်၏ ဟကို ချေသည်။

ပုံစံ။ ဂဏ္ဍာတိ။

ရုပ်တွက်။ ဂဏ္ဍာတိကို "ဂဟ"တည်၊ "ဂဟ=ဥပါဒါနေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, ဂဟာဒိတော ပွဏ္ဍာသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍာပစ္စည်းသက်, ဟလောပေါ ဏ္ဍမှိသုတ်ဖြင့် ဟကိုချေ, ဂဏ္ဍာတိက ပြီး၏။

၇။ တနာဒိဂိုဏ်း ဩ ပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်း

၉၂၊ ၄၅၁။ တနာဒိတော ဩယိရာ = တနုအစရှိသော ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ကတ္တားအနက်၌ ဩပစ္စည်း, ယိရပစ္စည်းတို့သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ တနောတိ၊ တနောဟိ၊ ကရောတိ၊ ကယိရတိ၊ ကယိရာဟိ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ တနောတိကို " တနု " တည်၊ " တနု- ဝိတ္ထာရေ"

ချဲ့ခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး၊ သရချေ, တိဝိဘတ်သက်, တနာဒိတောသြယိရာ သုတ်ဖြင့် ၎-ါ ပစ္စည်းသက်, နှ-ါ သို့ကပ်, တနောတိက ပြီး၏။

ကယိရတိကို "ကရ"တည်၊ " ကရ-ကရဏေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, တနာဒိတော သြယိရာ သုတ်ဖြင့် ယိရ ပစ္စည်းသက်, (ကရ် ယိရတိ) ကွစိ ဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ရ်ချေ, ကယိရတိကပြီး၏။

၉၃၊ ၅၁၁။ ဥတ္တမော ကာရော - သြပစ္စည်းကို အချို့ဥပြုသည်။

ပုံစံ။ ကုရုတေ၊ ကရောတိ၊ တနုတေ၊ တနောတိ။

ရုပ်တွက်။ ကုရုတေကို " ကရ " တည်၊ " ကရ - ကရဏေ" ဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္ဓေသုတ်ဖြင့် တေဝိဘတ်သက်, တနာဒိတော သြယိရာ သုတ်ဖြင့် သြပစ္စည်းသက်, ဥတ္တမောကာရော သုတ်ဖြင့် သြ ပစ္စည်း ကို ၊ ပြု ရ် ၊ သို့ကပ်, ကရဿာ ကာရောစ သုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်၏ အစက ၏၊ ကို ၊ ပြု ကုရုတေက ပြီး၏။

၈။ စုရာဒိဂိုဏ်း၊ ဏေပစ္စည်း ဏယပစ္စည်း

၉၄၊ ၄၅၂။ စုရာဒိတော ဏေ ဏယာ - စုရအစရှိသော ဓာတ်မှ

နောက်ဖြစ်သော ကတ္တားအနက်၌ ဏေပစ္စည်း ဏယပစ္စည်း တို့သက် ကုန်သည် ကရိတ်လည်းမှည့်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ စောရေတိကို " စုရ " တည်၊ " စုရ-ထေယျေ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, စုရာဒိတော ဏေဏယာ သုတ်ဖြင့် ဏေ ပစ္စည်းသက်၍ ကာရိတ်လည်းမှည့်, (စု ရ် ဏေ တိ) အသံယော ဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် စု၏ အစိတ် ၊ ကို ၎-ါ ဝုဒ္ဓိပြု , (စောရ်ဏေတိ) ကာရိတာနံ ဏော လောပံသုတ်ဖြင့် ဏ်

http://www.dhammadownload.com

အနုဗန်ချေ, ရ် ၉-သို့ကပ် စောရေတိကပြီး၏။

ကာရိတ်ပစ္စည်း

ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်ဆိုင်ရာရုပ်ပြီးအောင်ပြုသောသုတ်အစီရင်များ

၉၅၊ ၄၃၈။ ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေ တွတ္ထေ ။ အကြောင်းကြိယာ ဟူသောအနက်၌ ဏေပစ္စည်း ဏယပစ္စည်း ဏာပေပစ္စည်း ဏာပယပစ္စည်းများသက်၍ မုချ ကာရိတ် အမည် လည်းမှည့်သည်။

ပုံစံ။၊ ယော ကောစိ ကရောတိ၊ တံအညော " ကရောဟိ ကရောဟိ" ဣစ္စေဝံဗြဝီတိ။ အထဝါ ကရောန္တံ ၊ပယော ဇယတိ=ကရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ။

၉၆၊ ၄၈၃။ အသံယော ဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ ။ ကာရိတ် ပစ္စည်း ကြောင့် သံယုဂ်အဆုံးမရှိသော ဓာတ်ကိုဝုဒ္ဓိပြုသည်။

ပုံစံ။ ကာရေတိ၊ ကာရေန္တိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရယန္တိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပေန္တိ၊ ကာရာပယတိ၊ ကာရာပယန္တိ။

၉၇၊ ၅၂၃။ ကာရိတာနံ ဏော လောပံ ။ ကာရိတ်ပစ္စည်းတို့၏ အနုဗန်ကိုချေသည်။

ပုံစံ။ ကာရေတိ၊ ကာရယတိ၊ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ။

သာသနတ္ထံ သမုဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ မယာချာတံ သမာသတော။
သကံဗုဒ္ဓိ ဝိသေသေန ၊ စိန္တယန္တု ဝိစက္ခဏာ။

ရုပ်တွက်။ ကာရေတိကို " ကရ "တည်၊ "ကရ=ကရဏေ" ပြုခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဓာတူဟိဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယကာရိတာနိဟေ တွတ္ထေသုတ်ဖြင့် ဏေ ပစ္စည်း သက်, ၍ကာရိတ်လည်းမှည့် , ကာရိတာနံဏောလောပံ သုတ်ဖြင့် ဏအနုဗန်ချေ, ရ်-သို့ကပ် အသံယော ဂန္တဿဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် သံယုဂ်အဆုံးမရှိသော ကရဓာတ်မှ က၏အဆုံး၊ သရကို

http://www.dhammadownload.com

ါသရပြု, ကာရေတိက ပြီး၏။

၉၈၊ ၄၃၉။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယောစ = ဓာတ်၏ သဘောရှိသော နာမသဒ္ဒါမှနောင် ဏယပစ္စည်းသက်၍ ကာရိတ် အမည်လည်း မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဟတ္တိနာ အတိက္ကမတိ မဂ္ဂံ = အတိဟတ္ထယတိ၊ ဝီဏာယ ဥပဂါယတိ ဂီတံဥပဝီဏယတိ၊ ဒဋ္ဌကရောတိ ဝီရိယံ = အဋ္ဌယတိ၊ ဝိသုဒ္ဓါ ဟောတိ ရတ္တိ ဝိသုဒ္ဓယတိ။

ရုပ်တွက်။ ဒဋ္ဌယတိကို " ဒဋ္ဌ "တည်၊ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဏယော စသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်လည်းမှည့်, ကာရိတာနံ ဏော လောပံသုတ်ဖြင့် ဏအနုဗန်ချေဋ္ဌခွင်း, ချေ, နောက်၊ သို့ကပ်, (ဒဋ္ဌယ) ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ဒဋ္ဌယတိက ပြီး၏။

၉၉၊ ၄၈၄။ ယဋာဒီနံဝါ = ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် သံယုဂ်အဆုံးမရှိ ကုန်သော ယဋအစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏ သရကို အချို့ဝုဒ္ဓိပြု သည်။

ပုံစံ။ ယာဋေတိ၊ ယဋေတိ၊ ယာဋယတိ၊ ယဋယတိ၊ ယာဋာပေတိ၊ ယဋာပေတိ၊ ယဋာပယတိ၊ ယာဋာပယတိ၊ ဂါမေတိ၊ ဂမေတိ။

ရုပ်တွက်။ ယာဋေတိကို " ယဋ " တည်၊ " ယဋ = ဤဟာယံ " အားထုတ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, စုရာဒိတော ဏေဏယာသုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်း သက်, ကာရိတ်လည်းမှည့်, ကာရိတာနံ ဏောလောပံ သုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ချေ, ၎်-ေ သို့ကပ်, ယဋာဒီနံဝါသုတ်ဖြင့် ယ၏ ၊ ကို ါ ဝုဒ္ဓိပြု, ယာဋေတိကပြီး၏။

၁၀၀၊ ၄၈၆။ ဂုဟဒုသာနံ ဒီယံ = ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် ဂုဟဓာတ်, ဒုသဓာတ်တို့၏ အစိတ်သရကို ဒီယပြုသည်။

ပုံစံ။ ဂူဟယတိ၊ ဒူသယတိ။

ရုပ်တွက်။ ဂူဟယတိကို " ဂုဟ " တည်၊ " ဂုဟ=သံဝရဏေ"

http://www.dhammadownload.com

စောင့်စည်းဖုံးအုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရ ချေ, ဓာတူဟိဏေ ဏယ စသော သုတ်ဖြင့် ဏယ ပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်, ကာရိတာနံ ဏောလောပံ သုတ်ဖြင့် ဏ် အနုဗန်ချေ, ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံသုတ်ဖြင့် ဂုဟ်ဓာတ် ဂု၏ ၊ ကို ။ ဒီဃပြု, ဟ်၊ သို့ကပ်, (ဂူဟယ) ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဂူဟယတိက ပြီး၏။

ဒူသယတိကို " ဒုသ " တည်၊ " ဒုသ = အပ္ပိတိမှိ " မနှစ် သက်ခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဓာတူ ဟိဏေဏယ စသောသုတ်ဖြင့် ဏယပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်လည်း မှည့်, ကာရိတာနံ ဏောလောပံသုတ်ဖြင့် ဏ် အနုဗန်ချေ, သ်၊ သို့ကပ်, ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ သုတ်ဖြင့် ဒုသဓာတ်၏ ၊ ကို ။ ဒီဃပြု, (ဒူသယ) ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဒူသယတိက ပြီး၏။

၁၀၁၊ ၅၁၅။ တေ အာဝါယာ ကာရိတေ = ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်

ဩကို အာဝ, ပြုဧကို အာယပြုသည်။

တေ အာဝါယာ ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်း မဟုတ်သော ပစ္စည်းများကြောင့်လည်း ဧကိုအာယပြုသည်။

ပုံစံ။ လာဝေတိ၊ နာယေတိ၊ သာဝေတိ။

ယောဂဝိဘာဂပုံစံ။ ဂါယတိ၊ ဂါယန္တိ။

ရုပ်တွက်။ လာဝေတိကို " လု " တည်၊ " လု= ဆေဒနေ" ဖြတ်ခြင်း

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတူဟိဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ သုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်းသက်, ကာရိတ် လည်းမှည့်, ကာရိတာနံ ဏောလောပံ သုတ်ဖြင့် ဏ် အနုဗန်ချေ, အသံယော ဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် လု၏ အစိတ် ၊ ကို ဩဝုဒ္ဓိပြု, တေအာဝါယာ ကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ဩကို ါ ဝ် ပြု (လာ ဝ် ေ-) ဝ်ကို ေ-သို့ကပ်, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, လာဝေတိ ကပြီး၏။

နာယေတိကို " နီ " တည်၊ " နီ=ပါပဏေ" ရောက်စေခြင်း

http://www.dhammadownload.com

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတူဟိဏော ဏယစသော သုတ်ဖြင့် ဏောပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်လည်းမှည့်, ကာရိတာန် ဏောလောပ် သုတ်ဖြင့် ဏ် အနုဗန်ချေ, အသ်ယော ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ သုတ်ဖြင့် နီ၏ ီ ကို ေ- ဝုဒ္ဓိပြု, တေ အာဝါယာ ကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ေ-ကို ါ ယပြု (နာယေ-) ယ်ေ-သို့ကပ်, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, နာယေတိက ပြီး၏။

ဘောအနက်, ကံအနက်ဟော ယပစ္စည်း
ဘောကံဟော ယပစ္စည်းနှင့်ဆိုင်ရာရှုပ်ပြီးအောင်စီရင်သော
သုတ်များ။

၁၀၂။ ၄၄၀။ ဘာဝကမ္မေသုယော = ဓာတ်တို့မှနောက်ဖြစ်သော
ကံအနက်၌ ယပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဌိယတေ၊ ဗုဇ္ဈတေ၊ ပစ္စတေ၊ လဗ္ဘတေ၊ ကရိယတေ၊ ယုဇ္ဇတေ၊ ဥစ္စတေ။ ဘူယတေ။

ရှုပ်တွက်။ ဘူယတေကို " ဘူ " တည်၊ "ဘူ=သတ္တာယံ " ထင်ရှား ရှိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန်တေ ဝိဘတ် သက်, ဘာဝကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, ဘူယတေ ကပြီး၏။

၁၀၃၊ ၄၄၁။ တဿ စဝဂ္ဂယကာရဝကာရတ္တံ သဓာတွန္တသ= ဓာတ်၏
အစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော ထိုယပစ္စည်း၏ စဝဂ်, ယ, အက္ခရာ
အဖြစ်ကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝုစ္စတေ၊ ဝုစ္စန္တေ၊ ဥစ္စတေ၊ ပစ္စတေ၊ မဇ္ဇတေ၊ ယုဇ္ဇတေ၊ ဗုဇ္ဈတေ။ ကုဇ္ဈတေ၊ ဥဇ္ဈတေ၊ ဟညတေ၊ ကယျတေ၊ ဒိဗ္ဗတေ၊ ဒိဗ္ဗန္တေ။

ရှုပ်တွက်။ ပစ္စတေကို " ပစ " တည်၊ " ပစ = ပါကေ " ချက်ခြင်း ကျက်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတုဿန္တော လောပေါ နေကဿရဿသုတ်ဖြင့် ပဓာတ်၏ အဆုံး၊ သရကို ချေ, (ပစ်) ဝတ္တမာန် တေဝိဘတ်သက်, (ပစ်တေ)၊ ဘာဝကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့်ယပစ္စည်းသက်, (ပစ်ယတေ) တဿစဝဂ္ဂယကာရ ဝကာရတ္တံ

http://www.dhammadownload.com

သဓာတွန္တဿ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့် တကွယပစ္စည်းကို စပြု, (ပစတေ) ပရဒွေဘာ ဝေါဌာနေသုတ်ဖြင့် စ ၏ သဒိသဒွေးဘော် စ်လာ, ပစ္စတေက ပြီး၏။

ယုဇ္ဇတေကို " ယုဇ " တည်၊ " ယုဇ = ယောဂေ " ယှဉ် ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတုဿန္တော စသော သုတ်ဖြင့် ယုဇ၏ အဆုံးသရကို ချေ, (ယုဇ်) ဝတ္တမာန် တေဝိဘတ်သက်, ယပစ္စည်းသက်, (ယုဇ်ယတေ) တဿစဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ သဓာတွန္တဿသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဇ်နှင့်တကွ ယပစ္စည်းကိုဇ် ပြု, သဒိသဒွေးဘော် ဇ်လာ, ယုဇ္ဇတေကပြီး၏။

ဗုဇ္ဈတေကို " ဗုဓ " တည်၊ " ဗုဓ = အဝဂမနေ " ထိုး ထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေဝိဘတ်သက်, ဘာဝကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, တဿစဝဂ္ဂစသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့်တကွ ယကိုစျပြု, ဝဂ္ဂေ ဃောသာ ဃောသာနံ တတိယပဌမာသုတ်ဖြင့် စျ၏ အသဒိသ ဒွေးဘော်ဇ်လာ, ဗုဇ္ဈတေက ပြီး၏။

ဟညတေကို " မာန "တည်၊ "ဟန=ဟိသာဂတီသု" ညှင်းဆဲခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေဝိ ဘတ်သက်, ယပစ္စည်းသက်, တဿ စဝဂ္ဂစသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်နှင့်တကွ ယကိုဥပြု, သဒိသ ဒွေးဘော် ဥလာ, ဟညတေ ကပြီး၏။

ကယျတေကို" ကရ " တည်၊ " ကရ = ကရဏေ " ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေဝိဘတ် သက်, ယပစ္စည်းသက်, တဿ စဝဂ္ဂစသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ရ် နှင့်တကွယကို ယပြု, သဒိသဒွေးဘော်ယ်လာ, ကယျတေက ပြီး၏။

၁၀၄၊ ၄၄၂။ ဣဝဏ္ဏာ ဂမော ဝါ = ထိုဘော, ကံ ဟောယ ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်မှနောင်၌ အချို့ဣဝဏ်လာသည်။

ပုံစံ။ ကရီယတေ၊ ကရီယတိ၊ ဂစ္ဆီယတေ၊ ဂစ္ဆီယတိ၊ ဂမိယျတေ။

ရုပ်တွက်။ ကရီယတေကို " ကရ " တည်၊ " ကရ=ကရဏေ" ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရရေး, တေဝိဘတ်သက်, ဘာဝကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, (က ရ် ယ တေ) ဣဝဏ္ဏာ ဂမောဝါသုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်နောင် ီ လာ, ရ် ီ သို့ကပ် ကရီယတေက ပြီး၏။

ဂမိယျတေကို " ဂမု " တည်၊ " ဂမု-ဂတိမ္မိ" ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံးသရရေး, တေဝိဘတ်သက်, ယပစ္စည်း သက်, (ဂမ်ယတေ) ဣဝဏ္ဏာ ဂမောဝါသုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကြောင့် ီ လာ, (ဂ မိ ယ တေ) ပရဒ္ဒေဘာဝေါဌာနေသုတ်ဖြင့် သဒ်သ ဒ္ဒေးဘော်ယ်လာ, ဂမိယျတေကပြီး၏။

၁၀၅၊ ၄၄၃။ ပုဗ္ဗရူပဗ္ဗ - ထိုဘော, ကံဟော ယပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ်အဖြစ်

ဟူသော ရှေ့ဓာတွန်၏ ရူပ်သွင်သဏ္ဌာန်၏ အဖြစ်သို့ အချို့ပြု သည်။

ပုံစံ။ ဝုမုတေ၊ ဖလ္လတေ၊ ဒမ္မတေ၊ သက္ကတေ လဗ္ဘတေ၊ ဒိဿဂေမ္မတေ။

ရှုပ်တွက်။ သက္ကတေကို " သက " တည်၊ " သက - သာမတ္ထေ"

စွမ်းနိုင်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရရေး, တေဝိ ဘတ်သက်, ဘာဝကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, (သက် ယတေ) ပုဗ္ဗရူပဗ္ဗသုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ်ကပြု, ကိုက-သို့ကပ်, သက္ကတေကပြီး၏။ ဂမ္မတေကို " ဂမု " တည်၊ " ဂမု - ဂတိမ္မိ " ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရရေး, တေဝိဘတ် သက်, ယပစ္စည်းသက်, ပုဗ္ဗရူပဗ္ဗသုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗရူပ် ဓာတွန်မ်ကဲ့သို့ မပြု, မ်မသို့ကပ် ဂမ္မတေကပြီး၏။

၁၀၆၊ ၄၈၇။ ဝ စ ဝ သ ဝဟာဒီနမုကာရော ဝဿ ယေ - ဘော,

ကံ ဟောယပစ္စည်းကြောင့် ဝစဓာတ်, ဝသဓာတ်, ဝဟဓာတ်, အစရှိ သောဓာတ်တို့၏ ဝအက္ခရာ ဝ၏ အဆုံး၊ သရကို ဥပြုသည်။

ပုံစံ။ ဥစ္စတေ၊ ဝုစ္စတေ၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝုဿတေ၊ ဝုဿတိ၊ ဝုယ္ဟတေ၊ ဝုယ္ဟတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဥစ္စတေကို " ဝစ " တည်, " ဝစ- ဝိယတ္တိယံဝါစာယံ"

http://www.dhammadownload.com

ပိပြင်းသောစကားကို ဆိုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး သရချေ, တေဝိဘတ်သက်, ဘာဝကမ္မေသု ယော သုတ်ဖြင့် ယ ပစ္စည်းသက်, (ဝစ် ယ တေ) ဝစဝသဝဟာ ဒီနမုကာရော ဝဿယေ သုတ်ဖြင့်ဝ် ဗျည်းကို ဥပြု, (ဥ၊စ်ယတေ) ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ।သရကို ချေ, (ဥစ်ယတေ) တဿ စဝဂ္ဂ စသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့်တကွ ယပစ္စည်းကို စပြု, သဒ်သ ဒ္ဒေးဘော်စ် လာ, ဥစ္စတေကပြီး၏။

ဝုစ္စတေကို "ဝစ" တည်၊ " ဝစ-ဝိယတ္တိ ယံ ဝါစာယံ" ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေဝိဘတ်သက်, ယပစ္စည်းသက်, ဝစဝသဝဟာ ဒီနမုကာရော ဝဿယေ သုတ်ဖြင့် ဝ ၏ ၊ ကို ၊ ပြု, (ဝုစ်ယတေ) တဿ စဝဂ္ဂစသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့်တကွ ယပစ္စည်းကိုစပြု, စ၏ သဒ်သဒ္ဒေးဘော်စ်လာ, ဝုစ္စတေကပြီး၏။

ဝုဿတေကို " ဝသ " တည်၊ "ဝသ- နိ ဝါသေ" နေခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေဝိဘတ်သက်, ယပစ္စည်းသက်, ဝစဝသဝဟာ ဒီနမုကာရော ဝဿယေ သုတ်ဖြင့် ဝ ၏ ၊ သရကို ၊ သရပြု, (ဝုသ် ယတေ) ပုဗ္ဗရူပဠ္ဆ သုတ်ဖြင့် ယကို ပုဗ္ဗရူပ်သပြု, သ်-သ သို့ကပ်, ဝုဿတေက ပြီး၏။

ဝုစ္စတိကို " ဝစ " တည်၊ " ဝစ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ " ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ।သရချေ, ဝတ္တမာန်တေ ဝိဘတ်သက်, ယ ပစ္စည်းသက်, ဝစဝသဝဟာ ဒီနမုကာရော ဝဿ ယေသုတ်ဖြင့် ဝ ၏ ၊ ကို ၊ ပြု, (ဝုစ်ယတေ) တဿစဝဂ္ဂ စသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်နှင့်တကွ ယကို စပြု, သဒ်သဒ္ဒေးဘော်စ်လာ, (ဝုစ္စတေ) အတ္တနော ပဒါနိ ပရဿပဒတ္တံ သုတ်ဖြင့် တေဝိဘတ် ကိုတိ ဝိဘတ်ပြု

http://www.dhammadownload.com

ဝုစ္စတိက ပြီး၏။

၁၀၇၊ ၄၈၈။ ဟ၀ိ၀ရိယ၀ေ လော၀ါ- ဘောက်ဟော ယ၀စ္စည်းကြောင့် ဟ၏ဝိ၀ရိတ်ဟူသောဟနှင့်ယကို ရှေ့နောက်ပြန်ခြင်းကို ပြု၍ ယ၀စ္စည်းကိုလည်း အချို့လပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝုလ္ဘတိ၊ ဝုယ္ဘတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဝုလ္ဘတေကို " ၀ဟ "တည်၊ " ၀ဟ-ပါ၀ဏော" ရောက်စေခြင်း

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေ၀ိဘတ် သက်, ယ၀စ္စည်းသက်, ၀စ၀သ၀ဟာ ဒီနမုကာရော ၀ဿ၀ေ သုတ်ဖြင့် ၀ ၏ ၊ ကို (ပြု (ဝုတ်ယတေ)၊ ဟ၀ိ၀ရိယ၀ေ လော၀ါသုတ်ဖြင့် ဟနှင့် ယကို ရှေ့နောက် ပြန်၍ (ဝုယ္ဘတေ) ယ ကိုလည်း လပြု, ဝုလ္ဘတေက ပြီး၏။

၁၀၈၊ ၅၀၂။ ယမ္ပိ ဒါဓာတ္ဝာ ဟာ ပါ မ၀ မ၀ာဒီနမီ - ဘော,

ကဲ့ဟော ယ၀စ္စည်းကြောင့် ဒါဓာတ်, ဓာဓာတ်, မာဓာတ်, ဌာဓာတ်, ဟာဓာတ်, ပါဓာတ် မ၀ဓာတ်, မ၀ဓာတ် အစရှိသည်တို့၏ အစိတ်သရကို ဤပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒီယတိ၊ ဓီယတိ၊ မီယတိ၊ ဌီယတိ၊ ဟီယတိ၊ ပီယတိ၊ မဟီယတိ၊ မ၀ီယတိ၊ ဒီယတေ၊ ဓီယတေ၊ မီယတေ၊ ဌီယတေ၊ ဟီယတေ၊ ပီယတေ၊ မဟီယတေ၊ မ၀ီယတေ။

ရှုပ်တွက်။ ဒီယတေကို " ဒါ " တည် " ဒါ - ဒါနေ " ပေးလျှခြင်း

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန်တေ၀ိဘတ်သက်, ဘာ၀ကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့် ယ ပစ္စည်းသက်, ယမ္ပိ ဒါဓာတ္ဝာဟာ ၀ါမ၀ာမ၀ာ ဒီနမီသုတ်ဖြင့် ဒါဓာတ်၏ ါ သရ ကို ီ- ဒီယသရပြု, ဒီယတေ ကပြီး၏။

ဒီယတိ၌ ဒီယတေ ရှုပ်ဖြစ်ပြီးသော် အတ္တနောပဒါနိ ပရ၀ပဒတ္တံသုတ်ဖြင့် တေ၀ိဘတ်ကို တိ၀ိဘတ်ပြန်လျှင် ဒီယတိ ဖြစ်၏။

အမှာ- ဆရာတော်၏မှာထားချက်

http://www.dhammadownload.com

ဓီယတေကို ဓာတည်၊ " ဓာ-ဓာရဏေ " ဟူသော အနက် စသည်ဆို၊ မီယတေကို မာတည်၊ " မာ-မာနေ" စသည်ဆို၊ ဌီယ တေကိုဌာတည် ဌာ- ဂတိနိဝတ္တိမှိစသည်ဆို၊ ပဟီယတေကို ပရှေး ရှိသော ဟာတည် " ဟာ - စာဂေ " စသည်ဆို ပီယတေကို ပါတည်၊ " ပါ - ပါ နေစသည်ဆို၊ မဟီယတေကို မဟတည်၊ " မဟ- ပူဇာယံဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, (အဆုံးသရကို မချေရ) တေဝိဘတ်သက်, ယပစ္စည်းသက်, မထီယတေကို မထ တည် " မထ- ဝိလောလနေစသည်ဆို၍ ရုပ်တွက်ကြပါလေ။

၁၀၉၊ ၅၀၃။ ယဇဿာ ဒိဿီ - ဘော, ကံဟောယ ပစ္စည်းကြောင့် ယဇဓာတ်၏ အစယကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣဇ္ဇတေ မယာ ဗုဒ္ဓေါ။

ရုပ်တွက်။ ဣဇ္ဇတေကို " ယဇ " တည်၊ "ယဇ-ဒေဝပူဇာ သင်္ဂတိ ကရဏ ဒါနေသု " နတ်ကို ပူဇော်ခြင်း, အပေါင်းအစုပြုခြင်း ပေးလှူးခြင်းတို့ ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တေဝိဘတ်သက်, ဘာဝကမ္မေသုယော သုတ်ဖြင့် ယပစ္စည်းသက်, ယဇဿာ ဒိဿိသုတ်ဖြင့် ယဇဓာတ်၏ ယကို ဣပြု, တဿ စဝဂ္ဂယကာ ရဝကာရတ္တံသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဇ်နှင့်တကွ ယကို ဇပြု, သဒိသဒွေးဘော်ဇ်လာ, ဣဇ္ဇတေက ပြီး၏။

အဗ္ဘာသ ကဏ္ဍ

အဗ္ဘာသနှင့်ဆိုင်ရာ ရုပ်ပြီးအောင်ပြုသော သုတ်အစီရင်များ

၁၁၀၊ ၄၅၈။ ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ- ဓာတ်၏ အစဖြစ်သော ဝဏ္ဏတို့၏ တူသော သရရှိကုန်သော် အချို့ အရာ၌ ဒွေးဘော်ဟုသော နှစ်လုံးပြုသည်။

ပုံစံ။ တိတိက္ခတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆတိ၊ ဝီမံသတိ၊ ဗုဘုက္ခတိ၊ ပိဝါ သတိ၊ ဒဒ္ဒလ္လတိ၊ ဒဒါတိ၊ ဇဟာတိ၊ စင်္ကမတိ၊ သုဿူသတိ၊ ဗဟူဝ။

ရုပ်တွက်။ သုဿူသတိကို " သု " တည်၊ " သု-သဝနေ" ကြားနာ

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း၌ ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဘုဇယသ ဟရ သုပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု သုတ်ဖြင့် သပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာန မေက ဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် သု၏ ဒွေးဘော်သုလာ, (သုသုသ) ပရဒွေဘာဝေါဌာနေသုတ်ဖြင့် သ၏သဒိသဒွေးဘော် သလာ, ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် သု၏အဆုံး ၊ ကို ။ ဒီဃပြု, (သုဿူသ) တိဝိဘတ်သက်, သုဿူသတိကပြီး၏။

၁၁၁၊ ၄၅၉။ ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာ သော = ဒွေးဘော်ပြုထားသော ရှေ့ဓာတ် တစ်လုံးကို အဗ္ဘာသ အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဒဓာတိ၊ ဒဒါတိ၊ ဗဘူဝ။

ရုပ်တွက်။ ဒဒါတိကို " ဒါ " တည်၊ " ဒါ=ဒါနေ " ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒိတော အသုတ်ဖြင့်၊ ပစ္စည်းသက် (ဒါ ၊ တိ) ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါသုတ်ဖြင့် ဒါ၏ ဒွေးဘော်ဒါလာ, (ဒါ ဒါ၊ တိ) ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာသောသုတ်ဖြင့် ရှေ့ဒါကို အဗ္ဘာသမှည့်, ရဿော သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော ါ ကို၊ ရဿပြု, လောပဆွေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့်၊ ပစ္စည်းကိုချေ, ဒဒါတိက ပြီး၏။

၁၁၂၊ ၄၆၀။ ရဿော = အဗ္ဘာသ၌ဖြစ်သော ဒီဃသရကို ရဿသရ ဖြစ်အောင်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒဓာတိ၊ ဇဟာတိ။

ရုပ်တွက်။ ဒဓာတိကို " ဓာ "တည်၊ " ဓာ=ဓာရဏေ" ဆောင်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိ ဝိဘတ်သက် ၊ပစ္စည်းသက်, ကွဓာဒိ ဝဏ္ဏာနမေက ဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် ဓာ၏ဒွေးဘော်ဓာလာ, ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ဓာကို အဗ္ဘာသမှည့် ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမ တတိယာ သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထကျခရာဓ်ကို တတိယ ကျခရာဒ်ပြု, (ဒါဓာ၊ တိ) ရဿော သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ ဖြစ်သော ဒါ၏ ါ ကို ၊ ရဿပြု, လောပဆွေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်းကိုချေ, ဒဓာတိကပြီး၏။

၁၁၃၊ ၄၆၁။ ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမ တတိယာ= အဘ္ဘာသ၌

ဖြစ်ကုန်သော ဒုတိယကွရာကို ပဌမကွရာ, စတုတ္ထကွရာကို တတိယကွရာပြု ကုန်သည်။

ပုံစံ။ စိစ္ဆေဒ၊ ဗုဘုကွတိ၊ ဗဘူဝ၊ ဒဓာတိ။

ရုပ်တွက်။ စိစ္ဆေဒကို " ဆိဒိ " တည်၊ " ဆိဒိ=ဒွိဓာကရဏေ" နှစ်

ပိုင်းပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဆိဒိကို ဓာတ်မှည့်, ဓာတု ဿန္တော စသော သုတ်ဖြင့် အဆုံး ိ သရချေ, အပစ္စကွေ ပရောကွာ တီတေ သုတ်ဖြင့် ပရောကွာ ၊ဝိဘတ်သက်, (ဆိဒ်၊) ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေက ဿရာနံဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် ဆိ၏ ဒွေဘော်ဆိလာ, (ဆိဆိဒ်၊) ပုဗ္ဗောဘ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ဆီကို အဘ္ဘာသမှည့်, ဒုတိယ စတုတ္ထာ နံ ပဌမတတိယာ သုတ်ဖြင့် ဒုတိယကွရာဆ်ကို ပဌမ ကွရာစ်ပြု, (စိဆိဒ်)၊ အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ဆိ၏ ိ ကို ေ-ဝုဒ္ဓိပြု, (စိဆေဒ်၊) ဝဂ္ဂေယောသာ ယောသာနံ တတိယ ပဌမာ သုတ်ဖြင့် ဆ၏ အသဒိသ ဒွေးဘော်စ်လာ, ဒ်၊ သို့ကပ်, စိစ္ဆေဒကပြီး၏။

၁၁၄၊ ၄၆၂။ ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ= အဘ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော ကဝဂ်ကို စဝဂ် ပြုသည်။

ပုံစံ။ စိကိစ္ဆတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ဇိယစ္ဆတိ၊ ဇိဂီသတိ၊ ဇင်္ဂမတိ၊ စင်္ကမတိ။

ရုပ်တွက်။ စိကိစ္ဆတိကို " ကိတ " တည်၊ " ကိတ = ရောဂါပနယ နေ"

ရောဂါကိုပါယ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ကိတကို ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇဂုပကိတ မာနေဟိ ခဆသာဝါသုတ်ဖြင့် ကိတ ဓာတ်နောင် ဆပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာ ဝေါသုတ်ဖြင့်ကိ၏ ဒွေးဘော်ကိလာ, (ကိကိတ်ဆ)၊ ပုဗ္ဗော ဘ္ဘာသောသုတ်ဖြင့် ရှေ့ကိကို အဘ္ဘာသမှည့်, ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ သုတ်ဖြင့် ကဝဂ်က်ကို စဝဂ်စ်ပြု, (စိကိတ်ဆ)၊ ဗျဉ္ဇနန္တဿ စော ဆပစ္စယေသုစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်တ်ကိုစ်ပြုစ် ဆသို့ကပ်, (စိကိစ္ဆ) ဝတ္တမာနာ

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်ဖြင့် တိဝိဘတ်သက်, စိကိစ္ဆတိက ပြီး၏။

၁၁၅၊ ၄၆၃၊ မာနကိတာနံ ဝတတ္တံဝါ = အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်ကုန်သော မာနဓာတ်၊ ကိတဓာတ်တို့၏ ဝ အဖြစ်, တအဖြစ် အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝီမံသတိ၊ တိကိစ္ဆတိ။

ရုပ်တွက်။ တိကိစ္ဆတိကို " ကိတ " တည်၊ " ကိတ=ရော ဂါပနယ နေ"

ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇဂုပကိတ မာနေ ဟိခဆသာဝါ သုတ်ဖြင့် ဆပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံဒွေဘာဝေါသုတ်ဖြင့် ကိ၏ ဒွေးဘော်ကိလာ,(ကိကိတ်ဆ) အဗ္ဘာသမှည့်, မာနကိတာနံ ဝတတ္တံဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော က်ကိုတ်ပြု, ဗျဥ္ဇနန္တဿ စော ဆပစ္စယေသုစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်တ်ကိုစ်ပြု, တိဝိဘတ်သက်, တိကိစ္ဆတိကပြီး၏။

ဝီမံသတိကို " မာန " တည်၊ " မာန= ဝီမံသာယံ " စုံစမ်းခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇဂုပကိတမာနေဟိ ခဆသာဝါ သုတ်ဖြင့် သပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန စသော သုတ်ဖြင့် မာ၏ ဒွေဘော်မာလာ, အဗ္ဘာသမှည့်, တတောပါမာနာနံ ဝါမံသေသု သုတ်ဖြင့် မာနဓာတ်ကိုမံပြု, (မာမံသ) မာနကိတာနံ ဝတတ္တံဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော မ်ကိုဝ်ပြု, အန္တဿိဝဏ္ဏာ ကာရောဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး ါ သရကို ီ သရပြု, (ဝီမံသ) ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဝီမံသတိ ကပြီး၏။

၁၁၆၊ ၄၆၄။ ဟဿ ဇော = အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော ဟကို ဇပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇဟာတိ၊ ဇုဟွတိ၊ ဇုဟောတိ၊ ဇဟာရ။

ရုပ်တွက်။ ဇဟာတိကို " ဟာ " တည် " ဟာ = စာဂေ " စွန့်ခြင်း

ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့် တိဝိဘတ်သက် ၊ပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန စသော သုတ်ဖြင့် ဟာ၏ ဒွေးဘော် ဟာလာ, (ဟာ ဟာ၊ တိ) ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ဟာကို အဗ္ဘာသ၏ မှည့်,

http://www.dhammadownload.com

ဟဿဇောသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသဖြစ်သော ဟ်ကို ဇ်ပြု, ရသော သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသဖြစ်သော ါ ကို ၊ရဿပြု, လောပဥ္စေတ္ထ မကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းကိုချေ, ဇဟာတိကပြီး၏။

၁၁၇၊ ၄၆၅။ အန္တသိဝဏ္ဏာ ကာရောဝါ - အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော အစိတ် သရကို ဣဝဏ် ပြု, အ, ပြုကိုအချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇိဂုဇ္ဆတိ၊ ပိဝါသတိ၊ ဝီမံသတိ၊ ဇိယစ္ဆတိ၊ ဗဘူဝ၊ ဒဓာတိ။

ရုပ်တွက်။ ဇိ ဂုစ္ဆတိကို " ဂုပ " တည်၊ " ဂုပ-နိန္ဒာယံ" ကဲ့ရဲ့ခြင်း ဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဇ ဂုပကိတမာနေ ဟိခဆသာဝါ သုတ်ဖြင့် ဆပစ္စည်းသက်, (ဂုပ်ဆ) ကွစာဒိဝဏ္ဏာန စသောသုတ်ဖြင့် ဂု၏ဒွေးဘော်ဂုလာ, ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသမှည့်, ကဝဂ္ဂဿစဝဂ္ဂေါသုတ်ဖြင့် ဂ်ကိုဇပြု, (ဇုဂုပ်ဆ) အန္တသိဝဏ္ဏာ ကာရောဝါသုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး ၊ ကို ိ- ပြု, (ဇိဂုပ်ဆ) ဗျဥ္ဇနန္တဿ စော ဆပစ္စယေသုစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ပ်ကို စ်ပြု, စ်ကိုဆသို့ကပ်, (ဇိဂုစ္ဆ) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေသုတ်ဖြင့် တိဝိဘတ်သက်, ဇိဂုစ္ဆတိက ပြီး၏။

ဇိယစ္ဆတိကို " ယသ " တည်၊ " ယသ- အဒနေ" စားခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘုဇယသဟရသု ပါဒီဟိ တုမိစ္ဆတ္ထေသု သုတ်ဖြင့် ဆပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာန မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် ယ၏ ဒွေးဘော် ယလာ, ပုဗ္ဗော ဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ရှေ့ယကို အဗ္ဘာသမှည့်, ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ ပဌမ တတိယာသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထက္ခရာ ယကို တတိယ က္ခရာ ဂ် ပြု, ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါသုတ်ဖြင့် ဂ ကို ဇ ပြု, အန္တသိ ဝဏ္ဏာကာရောဝါ သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး ၊ ကို ိ- ပြု, (ဇိယသ်ဆ) ဗျဥ္ဇနန္တဿ စောဆပစ္စယေ သုစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန် သ်ကိုစ်ပြု, စ်ကို ဆသို့ကပ်, (ဇိယစ္ဆ) ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ဇိယစ္ဆတိကပြီး၏။

၁၁၈၊ ၄၆၆။ နိဂ္ဂဟိတဥ္စ - အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး၌ အချို့နိဂ္ဂဟိတ် လာသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ စက်မတိ၊ စဉ္စလတိ၊ ဇင်မတိ။

ရုပ်တွက်။ စက်မတိကို " ကမု " တည်၊ " ကမု- ပဒဝိကွေပေ " ခြေကိုပစ်ခြင်း, သွားခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ၊ သရချေ, တိဝိဘတ်သက်, ၊ ပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိ ဝဏ္ဏာနစသော သုတ်ဖြင့် က၏ ဒွေးဘော်ကလာ, ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော သုတ်ဖြင့် ကကို အဗ္ဘာသမှည့်, ကဝဂ္ဂဿစဝဂ္ဂေါသုတ်ဖြင့် ကကို စပြု, မ်၊ သို့ကပ်, (စကမတိ) နိဂ္ဂဟိတဉ္စ သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ် လာ, (စံကမတိ) ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ကဝဂ္ဂန္တ "င်"ပြု, င် ကိုကသို့ကပ်, စက်မတိက ပြီး၏။

၁၁၉၊ ၄၆၇။ တတော ပါမာနာနံ ဝါမံသေသု - သပစ္စည်းတို့ကြောင့် အဗ္ဘာသမှ နောက်ဖြစ်ကုန်သော ပါဓာတ်ကို ဝါပြု, မာနဓာတ်ကို မံပြုသည်။

ပုံစံ။ ပိဝါသတိ၊ ဝီမံသတိ။

ရုပ်တွက်။ ပိဝါသတိကို " ပါ " တည်၊ " ပါ - ပါနေ " သောက်ခြင်း စောင့်ရှောက်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဘုဇယသဟ ရသုပါဒီဟိတု မိစ္ဆတ္ထေသု သုတ်ဖြင့် သပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိဝဏ္ဏာ နစသော သုတ်ဖြင့် ပါ၏ ဒွေးဘော်ပါလာ, (ပါပါသ) အဗ္ဘာသမှည့်, တတောပါမာနာနံ ဝါမံသေသု သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသမှ နောက်ဖြစ် သော ပါကို ဝါပြု, အန္တသိဝဏ္ဏာ ကာရောဝါ သုတ်ဖြင့် အဗ္ဘာသ၏ အဆုံး ါ ကို ိ- ပြု, (ပိဝါသ) ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ပိဝါသတိက ပြီး၏။

ဓာတ်ကဏ္ဍ

ဓာတ်ဆိုင်ရာဖြင့် ရုပ်ပြီးအောင်ပြုသော သုတ်အစီရင်များ

ဓာတ်အမည်မှည့်သောသုတ်

၁၂၀၊ ၄၅၇။ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ - ဘူအစရှိကုန်သော သဒ္ဒါတို့ကို ဓာတ်အမည်မှည့်သည်။

ပုံစံ။ ဘဝတိ၊ ဘဝန္တိ၊ စရတိ၊ စရန္တိ၊ ပစတိ၊ ပစန္တိ၊ စိန္တယတိ၊ စိန္တ ယန္တိ၊ ဟောတိ၊ ဟောန္တိ ၊ဂစ္ဆတိ ၊ဂစ္ဆန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ ဘဝတိကို " ဘူ " တည်၊ " ဘူ-သတ္တာယံ" ဟူသော အနက်၌ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါသုတ်ဖြင့် ဘူကို ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒိတော အသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, အညေသုစ သုတ်ဖြင့် ဘူ၏ ူ ကို ေ-ါ ဝုဒ္ဓိပြု, ဩအဝ သရေ-သုတ်ဖြင့် ေ-ါ ကို၊ ဝ် ပြုဝ် ၊သို့ကပ်, ဘဝတိကပြီး၏။

၁၂၁၊ ၄၆၈။ ဌာတိဌော- ဌာဓာတ်ကို တိဌ အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ တိဌတိ၊ တိဌတု ၊တိဌေယျ ၊တိဌေယျုံ။

ရှုပ်တွက်။ တိဌတိကို "ဌာ"တည်၊ "ဌာ-ဂတိနိဝတ္တိမှိ" သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါသုတ်ဖြင့် ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက် ၊ပစ္စည်းသက်, ဌာတိဌော သုတ်ဖြင့် ဌာဓာတ်ကို တိဌပြု, လောပဠေတ္တမကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းကို ချေ, တိဌတိက ပြီး၏။

၁၂၂၊ ၄၆၉။ ပါ ပိဝေါ - ပါဓာတ်ကို ပိဝ အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပိဝတိ၊ ပိဝတု၊ ပိဝေယျ၊ ပိဝေယျုံ။

ရှုပ်တွက်။ ပိဝတိကို " ပါ " တည်၊ " ပါ-ပါနေ" သောက်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက် ၊ပစ္စည်းသက်, ပါပိ ဝေါသုတ်ဖြင့် ပါဓာတ်ကို ပိဝပြု, လောပဠေတ္တမကာရော သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းကိုချေ, ပိဝတိက ပြီး၏။

၁၂၃၊ ၄၇၀။ ဉာဿ ဇာ ဇ နာ- ဉာကို ဇာပြု, ဇပြု, နာပြု, တို့ကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဇာနာတိ၊ ဇာနေယျ၊ ဇာနိယာ၊ ဇညာ၊ နာယတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဇာနာတိကို " ဉ " တည်၊ "ဉ-အဝဗောဓနေ " ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိဝိဘတ်သက်, ကိယာဒိတောနာ သုတ်ဖြင့် နာပစ္စည်းသက်, ဉာဿဇာဇနာ သုတ်ဖြင့် ဉာဓာတ်ကို ဇာပြု, ဇာနာတိက ပြီး၏။

၁၂၄၊ ၄၇၁။ ဒိသဿ ပဿ ဒိဿဒက္ခာဝါ - ဒိသဓာတ်ကို ပဿပြု, ဒိဿပြု, ဒက္ခပြုကို အချို့ပြုကုန်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစ။ ပဿတိ၊ ဒိဿတိ၊ ဒက္ခတိ၊ အဒက္ခ။

ရုပ်တွက။ ပဿတိကို " ဒိသ " တည်၊ " ဒိသ-ပက္ခဏေ"

ကြည့်ရှုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက် ၊ပစ္စည်းသက်, ဒိသဿ ပဿဒိဿ ဒက္ခာဝါ သုတ်ဖြင့် ဒိသဓာတ်ကို ပဿပြု, သ်ခွင်း ချေ, ကပ်, ပဿတိက ပြီး၏။

၁၂၅၊ ၄၉၉။ ဒါဓာတုဿဒဇ္ဇံ - ဒါဓာတ်၏ ဒဇ္ဇအပြုကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစ။ ဒဇ္ဇာမိ၊ ဒဇ္ဇေယျ ၊ဒဒါတိ ၊ဒဒေယျ။

ရုပ်တွက်။ ဒဇ္ဇာမိကို " ဒါ " တည်၊ " ဒါ-ဒါနေ " ပေးလှူခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန်မိဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ချေ, ဒါဓာတုဿဒဇ္ဇံသုတ်ဖြင့် ဒါဓာတ်ကို ဒဇ္ဇပြု, အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု သုတ်ဖြင့် နောက်မိဝိဘတ်ကြောင့် ဒဇ္ဇ၏ အဆုံး ၊သရကို ါဒီဃပြု, ဒဇ္ဇာမိကပြီး၏။

၁၂၆၊ ၅၀၀။ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ- ဝဒဓာတ်၏ ဝဇ္ဇအပြုကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစ။ ဝဇ္ဇာမိ၊ ဝဇ္ဇေယျ၊ ဝဒါမိ၊ ဝဒေယျ။

ရုပ်တွက။ ဝဇ္ဇာမိကို " ဝဒ " တည်၊ " ဝဒ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊

ပီပြင်ထင်ရှားသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန် မိဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ချေ, ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ သုတ်ဖြင့် ဝဒဓာတ်ကို ဝဇ္ဇပြု, အကာရောဒီဃံ ဟိမိမေသု သုတ်ဖြင့် ဝဇ္ဇ၏အဆုံး ၊သရကို ါ ဒီဃ သရပြု, ဝဇ္ဇာမိကပြီး၏။

၁၂၇၊ ၅၀၁။ ဂမိဿ ဃမ္မံ- ဂမုဓာတ်၏ ဃမ္မအပြုကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဃမ္မတု၊ ဃမ္မာဟိ၊ ဃမ္မာမိ။

ရုပ်တွက။ ဃမ္မတုကို " ဂမု " တည်၊ "ဂမု-ဂတိမှိ" လားခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ၊ သရချေ, ပဉ္စမီတုဝိ ဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ဂမိဿ ဃမ္မံသုတ်ဖြင့် ဂမုကို ဃမ္မ်ပြု မ္မ် ၊သို့ကပ် ဃမ္မတုက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၂၈၊ ၅၀၅။ ဇရ မရာနံ ဇီရ ဇိယျ မိယျာ ဝါ = ဇရဓာတ်, မရဓာတ်တို့၏ ဇီရပြု, ဇိယျပြု, မိယျပြုတို့ကို အချို့ ပြုကုန် သည်။

ပုံစ။ ဇီရတိ၊ ဇီရန္တိ၊ ဇိယျတိ၊ ဇိယျန္တိ၊ မိယျ၊ မိယျန္တိ၊ မရတိ၊ မရန္တိ။

ရုပ်တွက်။ ဇီရတိကို " ဇရ " တည်၊ " ဇရ= ဝယောဟာနိမှိ " အရွယ်၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး သရချေ, ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ဇရမရာနံ ဇီရ ဇိယျမိယျာဝါ သုတ်ဖြင့် ဇရ်ဓာတ်ကို ဇီရ်ပြု, ရ် ၊သို့ကပ်, ဇီရတိက ပြီး၏။

၁၂၉၊ ၅၁၂။ ကရဿ ကာရောစ= ကရဓာတ်၏ အသရကို ဥပြုခြင်းကို အချို့ပြုသည်။

ပုံစံ။ ကုရုတေ၊ ကရောတိ၊ ကုဗ္ဗန္တိ၊ ကယိရတိ။

ရုပ်တွက်။ ကုဗ္ဗန္တိကို " ကရ " တည်၊ " ကရ=ကရဏေ" ပြုခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အန္တိဝိဘတ်သက်, တနာဒိသောသြယိရာ သုတ်ဖြင့် ေ-ါ ပစ္စည်းသက်, ဥတ္တမောကာ ရောသုတ်ဖြင့် ေ-ါ ပစ္စည်းကို ၊ ပြု, ကရဿ ကာရောစ သုတ်ဖြင့် က၏ ၊ ကို ၊ ပြု, ဣဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာ စျလာသုတ်ဖြင့် ၊ ကို လမှည့်, ယဝကာရာစ သုတ်ဖြင့် ၊ ကို ဝ ပြု, ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ရ် အနုဗာန်ကိုချေ, ဝ၏ သဒိသဒွေးဘော် ဝ်လာ, ဒေါဓဿစ သုတ်၌ ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် ဝွနှစ်လုံးကို ဗွနှစ်လုံးပြု ကုဗ္ဗန္တိက ပြီး၏။

ဓာတ်အစိတ်အဆုံးသရကိုချေသောသုတ်။

၁၃၀၊ ၅၂၁။ ဓာတုဿန္တော လောပေါနေကသရဿ= များသောသရ ရှိသောဓာတ်၏ အစိတ်သရကို အချို့အရာ၌ချေသည်။

ပုံစံ။ ဂစ္ဆတိ၊ သရတိ၊ မရတိ။

ရုပ်တွက်။ ဂစ္ဆတိကို ' ဂမု ' တည်၊ 'ဂမု=ဂတိမှိ' လားခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်း သက်, ဂမိဿန္တောစ္ဆောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့်ဂမု၏ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆ်ပြု, စ္ဆ်၊ သို့ကပ်, ဂစ္ဆတိက ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၃၁၊ ၅၂၁။ သုတ်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာထာချက်

ဓာတ်သည် ဘူ, ဟူ, သိ, နီ စသောဓာတ်များကဲ့သို့ သရတစ်လုံး သာပါသော ဧကသရဓာတ်, ဂမု, ပစ, လဘ, ကိလိသ စသည်ကဲ့သို့ သရ ၂လုံး ၃လုံးပါသော အနေကသရဓာတ်ဟု ၂မျိုးရှိရာ ဤသုတ်အရာ၌ အနေက သရဓာတ်၏အဆုံးသရကို ချေသည်။

ထိုရာတွင် ကွစိဓာတုသုတ်မှ ကွစိသဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် အနေကသရဓာတ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း 'ကေလေ' စသောဓာတ်များ၏ အဆုံးဧသရစသည်ကို မချေရ၊ ဆိုလိုရင်းကား ကေလာ ယတိစသည်ဖြင့် ရှုပ်ရှိရမည်ဖြစ်၍ ကေလေ၌ဧကို ချေကအာယ ပြုစရာ သရမရှိတော့ သို့အတွက်ကြောင့် ဧကိုမချေရ ဟူလို။

၁၃၂၊ ၅၂၂။ ဣသု ယမုန မန္ဓော ဘ္ဗောဝါ။ ဣသုဓာတ်, ယမုဓာတ်တို့ အဆုံးကို အချို့, ဘ္ဗပြုသည်။

ပုံစံ။ ဣစ္ဆတိ၊ နိယစ္ဆတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဣစ္ဆတိကို 'ဣသ'တည်၊ 'ဣသု-ဣစ္ဆာကန္တိသု' လိုချင်ခြင်း၊

နှစ်သက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, ဓာတုသဒ္ဒော လောပေါ နေကသရဿ သုတ်ဖြင့် အဆုံး ု သရကိုချေ, ဝတ္တမာန် တိဝိဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ဣသုယမုနမန္ဓော ဘ္ဗောဝါ သုတ်ဖြင့် ဣသုဓာတ်၏ အဆုံးသ် ဓာတွန်ကို ဘ္ဗပြု, ဘ္ဗ ၊သို့ကပ် ဣစ္ဆတိက ပြီး၏။

နိယစ္ဆတိကို နိ ရှေးရှိသော 'ယမု' တည်၊ 'ယမု-ဥပရမေ' ရှောင်ကြဉ်ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တိဝိ ဘတ်သက်, ၊ပစ္စည်းသက်, ဣသုယမုန မန္ဓော ဘ္ဗောဝါ သုတ်ဖြင့် ယမုဓာတ်၏ မ်ဓာတွန်ကို ဘ္ဗပြု, ဘ္ဗ ၊သို့ကပ်, နိယစ္ဆတိကပြီး၏။

သရကဏ္ဍ

သရနှင့်ဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးအောင်ပြုသော သုတ်အစီရင်များ

၁၃၃၊ ၅၁၃။ ဩအဝသရေ။ သရနောင်ဩကို အဝပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ စဝတိ၊ ဘဝတိ။

ရုပ်တွက်။ စဝတိကို 'စု' တည်၊ ' စု=စဝနေ' ရွှေ့လျောခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့်, ၊ပစ္စည်းသက်, အညေသုစ သုတ်ဖြင့်စု၏ ၊ ကို ေ-ါ ဝုဒ္ဓိပြု, ဩအဝသရေ သုတ်ဖြင့် ေ-ါကို၊ ဝ်ပြု, (စဝ်၊တိ) ဝ် ၊သို့ ကပ် စဝတိကပြီး၏။

၁၃၄၊ ၅၁၄။ ဧအယ = သရကြောင့် ဧကို အယပြုသည်။

ပုံစံ။ နယတိ၊ ဇယတိ။

ရုပ်တွက်။ နယတိကို 'နီ' တည်၊ ' နီ=ပါပဏေ' ရောက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဝတ္တမာန်တိဝိဘတ်သက်, ဘူဝါဒိတောအ သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, အညေသုစ သုတ်ဖြင့် နီ၏ ီ- ကို ေ-ဝုဒ္ဓိပြု, ဧအယ သုတ်ဖြင့် ေ-ကို ၊ယ်ပြု, (နယ်၊ တိ,) ယ်၊ သို့ကပ်, နယတိက ပြီး၏။

ကာရီယ ၅ ချက် စီရင်သောသုတ်ကြီး။

၁၃၅၊ ၅၁၇။ ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိ ပစ္စယာနံ ဒီဃဝိပရီတာ ဒေသလောပါ ဂမာစ= ဓာတ်ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့၏ အချို့အရာ၌ ရဿ၏ဒီဃပြုခြင်း, ဒီဃ၏ရဿပြန်ခြင်း, အာဒေသ ပြုခြင်း, ကျေခြင်း, လာခြင်း တို့ကိုလည်း ပြုကုန်သည်။

ပုံစံ။ ဇာယတိ၊ ကရေယျ၊ ဇာနိယာ၊ သိယာ၊ ကရေ၊ ဂစ္ဆေ၊ ဇညာ၊ ဝက္ခေတ၊ ဒက္ခေထ၊ ဒိစ္ဆတိ၊ အဂစ္ဆိ၊ အဂစ္ဆုံ၊ အဟောသိ၊ အဟေသုံ၊ ဣစ္စေဝမာဒီနိ၊ အညာနိပိသာဓနာ နိယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ကစ္စည်းကျမ်း၌ သုတ်ကြီးလေးသုတ်။

၁။ တေသုဝုဒ္ဓိလောပါ ဂမဝိကာရ ဝိပရီတာ ဒေသာစ။

၂။ ကွစိဓာတု ဝိဘတ္တိ ပစ္စယာနံ ဒီဃဝိပရီတာ ဒေသ လောပါ ဂမာစ။

၃။ ပစ္စယာ ဒနိဌာနိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ။

၄။ ယဒနုပပန္နာ နိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ။

http://www.dhammadownload.com

ဤကွစိဓာတု သုတ်ကြီး၏ အစီရင် ဝိသုဒ္ဓါရုံသုတ်နက် လင်္ကာ။ ယပစ္စယ, နှောင်းက ဒီယာ၊ ပရောက္ခာကြောင့်, အဗ္ဘာမဟု, ဂမု ဒီယာ၊ နာပစ္စည်း, သံယောဂကြောင့်, ရဿပြုလတ်, ဟိယျဇ္ဇတ်အာ, ဤဥုမှာကို, ရဿာပြုရ, နှောင်းအဇ္ဇကြောင့်, ဂမကို ဂါ, စ္ဆမှာကား ဆ္ဆ, ဟိယျ တ္ထကို, ထတစ်လုံးသာ၊ အဇ္ဇအာမှာ, ဒွေဘာတ္ထပြု, တိမိ တုမိ, ဧယျေ ယျာသိ, ဧယျာမိ ဧယျံ, ရှစ်တန်ဧပြု, နှစ်ခု အန္တေ, အန္တိ ရေတည်း၊ ဆုံးသေ အန္တ, ဧကို အ-မှတ်, ဟိယျဇ္ဇတ် သြ, ပြုလော အ-ဣ၊ ဗြူတိ အာဟ, နောက်တိ အ-ပြု, အန္တိဥတည်း၊ နှစ်ခု ဧသြ, ပရောသရ, ကြေရမြဲမှတ် ဟိယျဇ္ဇတ်ပါ, တ္ထနှင့်မှာ ကြောင့်, ဥလာရဘိအစရှိကို ကွစိဓာတု, သုတ်ကြီးပြုသည်, ငါးစု ကာရီယအစဉ်တည်း။

မိတ်ဆက်အမှာစာ ကိတ်ကျမ်းအညွှန်း

သိဿာနံ ကခ်ီကိရတိ အပနေတီတိ ကိတံဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် အညီ တပည့်သားတို့၏ ယုံမှားခြင်းကို ဖျောက်တတ်သောဓာတ်နှင့် ပစ္စည်းချဉ်း၍ ကိတ်ပြီးလတ်သော် ဝါကျအနက်အတွင်း ငုပ်မငုပ်သော နာမ်သည် ကိတ်နာမ် မည်၏။ ဤသို့သော ကိတ်နာမ်မည်သော ကျမ်း၌ ကိတ်ပစ္စည်းများ၏ အနက်ကား ကတ္တုသာဓန, ကမ္မသာဓန, ကရဏသာဓန, သမ္ပဒါနသာဓန, အပါဒါနသာဓန အဓိကရဏ သာဓန, ဘာဝသာဓနဟု ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသို့အစဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကစ္စည်းအစဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း ဤရွှေစည်းမျဉ်း သဒ္ဒါ သခေ်ပ ကျမ်း၌ မစီရင်ဘဲ သာဓနသတ္တိ၊ ကြိယာကို ဖေါ်ပြသော အနက်ကို ဟောသော ပစ္စည်းတို့ကို ဆုပ်ကိုင်၍ ပစ္စည်းအက္ခရာ စဉ်အလိုက် အ-ပစ္စည်းသက်သော သုတ်, အပစ္စည်းကြောင့်/ အပစ္စည်း ကို စီရင်သော သုတ်စသည်ဖြင့် ရုပ်တစ်ရုပ်ပြီးအောင် ပစ္စည်းသတ်တဲ့ သုတ် ထိုပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ စီရင်သမျှသုတ်တို့ဟူ၍ အတွဲလိုက် အတွဲပြု စီရင် ထားပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ထို့ကြောင့် ပုစ္ဆကဆရာတို့၏ ဘယ်ပစ္စည်းသက်သောသုတ်၊ စီရင်သော သုတ်ဟူ၍ ပစ္စည်းကိုကိုင်၍ တက်လာသော အမေးပုစ္ဆာတို့ကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုနိုင်ရန် ဤကျမ်းငယ်က တာဝန်ယူဖြေရှင်းသွားပါလိမ့်မည်။ သင်တို့ဘက်က ဂရုစိုက်လေ့လာ၍ ကြိုးစားမှုလေးတော့လိုပါလိမ့်မည် ဖြစ်ပါကြောင်း အမှာပါးလိုက်ပါရစေတော့။

အပစ္စည်းကို သက်သောသုတ်နှင့် အပစ္စည်းကို စီရင်ရာသုတ်ရုပ်များ

၁။ ၅၂၅။ သညာယမ နု = နာမည်ကိုဟောရာဝယ်

အစ၌ကံပုဒ်ပါရှိသော ဓာတ်နောင် အပစ္စည်းသက်၍ ကံပုဒ်၏ အဆုံး၌ နုအက္ခရာလည်းလာ သည်။

ပုံစံ။။ အရိဒမေတီတိ အရိန္ဒမော၊ ရာဇာ၊ ဝေဿံတရတီတိ ဝေဿန္တရော၊ ရာဇာ၊ တဏ္ဍံကရောတီတိ တဏ္ဍက်ရော၊ ဘဂဝါ။ မေဓံ ကရောတီတိ မေဓက်ရော ဘဂဝါ။

၂။ ၃၅၇။ နု နိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေ = ကံပုဒ်၏ အဆုံး၌လာသော နုအက္ခရာကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုသည်။

ပုံစံ။။ အရိဒမေတီတိ အရိန္ဒမော၊ ရာဇာ။ ဝေဿံတရတီတိ ဝေဿန္တရော၊ ရာဇာ။ ပဘံ ကရောတီတိ ပဘက်ရော၊ ဘဂဝါ။

ရုပ်တွက်။ အရိန္ဒမောကို အရိသဒ္ဒူပ ပဒ 'ဒမု'တည်၊

'ဒမု=ဒမနေ' ဆုံးမခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ၊ သရချေ, (အရိဒမ်၊) သညာယမနုသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်၍ ကံပုဒ်၏အဆုံး၌ နုလာ, (အရိနုဒမ်၊) နုနိဂ္ဂဟိတံ ပဒန္တေသုတ်ဖြင့် နုကိုနိဂ္ဂဟိတ်ပြု, (အရိဒမ်၊) ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂေသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ'န်'ပြု, န်ကိုဒသို့ကပ်, မ်ကိုလည်း ၊သို့ကပ်,(အရိန္ဒမ) တဒ္ဓီတ သမာသ ကိတကာ နာမံဝါ တဝေတုနာဒီသုစသုတ်ဖြင့် အရိန္ဒမပုဒ်ကို နာမ်ပုဒ်ကဲ့သို့ငဲ့ သိသက်, သော ဟူသော သုတ်ဖြင့် သိ-ါပြု,မ်ခွင်းချေ,ကပ် အရိန္ဒမောကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

အပစ္စည်း

၃။ ၅၂၆။ ပုရေဒဒါစက္ကံ = အစ၌ ပုရသဒ္ဒါ အစရှိသော 'ဒဒ' ဓာတ်နောင် အ-ပစ္စည်းသက်၍ ပုရသဒ္ဒါ၌ ရ၏အကို ကျံပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရေဒါနံ အဒါသီတိ ပုရိန္ဒဒေါ၊ ဒေဝရာဇာ

ရုပ်တွက်။ ပုရိန္ဒဒေါ - ကို ပုရသဒ္ဒူပ ပဒ'ဒဒ'တည်၊ ဒဒ=ဒါနေ-ပေးခြင်းဟူ သော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ ပုရေဒဒါစက္ကံ သုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်,၍ ပုရ၏အဆုံး ၊သရကို ိ-ပြု, (ပုရိဒဒ်) ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂေသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တ 'နဲ'ပြု,နဲ ဒသို့ကပ်, ဒကိုလည်း ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ခွင်း, ချေ, ကပ်, ပုရိန္ဒဒေါကပြီး၏။

၄။ ၅၂၇။ သဗ္ဗတော ဏ္ဍုတွာဝီဝါ = အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင် အပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။တံကရောတီတိ တက္ကရော၊ ဟိတံကရောတီတိ ဟိတက္ကရော။

ရုပ်တွက်။ တက္ကရော-ကို တသဒ္ဒူ ပဒ 'ကရ'တည် ကရ=ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သဗ္ဗတော ဏ္ဍု တွာဝီဝါသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, ရ်ကို ၊သို့ကပ်, (တကရ) ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေသုတ်ဖြင့် က၏သဒိသဒွေဘော် ကလာ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါ ပြု၊ရ်ခွင်း,ချေ,ကပ်,တက္ကရောကပြီး၏။

ရုပ်တွက်။ ဝိနယော-ကို ဝိပုဗ္ဗ'နီ'တည်၊ နီ=ပါပဏေ-ဆုံးမခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,သဗ္ဗတောဏ္ဍုတွာဝီဝါသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်, အညေသုစ သုတ်ဖြင့် နီ၏ ီ-ကို ေ-ဝုဒ္ဓိပြု, ဧအယသုတ်ဖြင့် ေ-ကို အယပြု, ယ,အသို့ကပ် 'ဝိနယ' နာမ်ငဲ့, သိသက်' ေ-ါပြု,ယခွင်း,ချေ, ကပ်,ဝိနယောကပြီး၏။

၅။ ၅၅၃။ ဣတ္ထိယ မတိယဝေါဝါ = ဣတ္ထိလိင်ကိုဟောသော အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင်, အချို့အပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဇီရတီတိဇရာ, ဣတ္ထိလိင် ကတ္တားဟော

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဇရာ-ကို 'ဇရ'တည်၊ ဇရ = ဝယောဟာနိမှိ-အရွယ်၏

ဆုတ်ယုတ်ခြင်း, တနည်းရောဂေ-နာကျင်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဣတ္ထိယ မတိယဝေါဝါသုတ်ဖြင့် အပစ္စည်း သက်,ရ် ၊သို့ကပ်, ဣတ္ထိယမတောအာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် -ါပစ္စည်းသက်, ရ်ခွင်း,ချေ,ကပ်, (ဇရာ)နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ဇရာ ကပြီး၏။

ပညာ -ကို ပပုဗ္ဗ'ဉာ'တည်၊ ဉာ=ဉာဏေ-သိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အပစ္စည်း သက်,ဉ်ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဉ် ဒွေဘော်လာ,(ပည) နာမ်ငဲ့, -ါပစ္စည်းသက်, ခွင်း,ချေ,ကပ်, ပညာကပြီး၏။

အာဝီပစ္စည်း။

၆။ ၅၂၇။ သဗ္ဗတောဏ္ဍုတွာဝီဝါ = အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင် အာဝီပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဘယံပဿတီတိ ဘယဒဿာဝီ။ ကတ္တားဟော။

ရုပ်တွက်။ ဘယဒဿာဝီ-ကို ဘယသဒ္ဒူပဒ'ဒိသ' တည်၊ဒိသပက္ခဏေ ကြည့်ရှုခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဤသုတ်ဖြင့် -ါဝီပစ္စည်းသက်, ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ဒိသကို ဒဿ်ပြု, သ်ကို -ါသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ဘယဒဿာဝီကပြီး၏။

၇။ ၅၃၂။ တဿီလာ ဒီသု ဏီ တွာဝီစ= တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရိတာဟူသော အနက်သုံးပါးတို့၌ အာဝီပစ္စည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ ဘယံ ပဿိတုံ သီလံ ယဿ သမဏဿ,သော ဟောတိ သမဏောဘယဒဿာဝီ။

ရုပ်တွက်။ ဘယဒဿာဝီ -ကိုဘယသဒ္ဒူပဒ, 'ဒိသ'တည်၊ ဒိသ ပက္ခဏေ-ကြည့်ရှုခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တဿီလာ ဒီသု ဏီတွာဝီစ၊ သုတ်ဖြင့် -ါဝီပစ္စည်းသက်, ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ဒိသကို ဒဿ်ပြု ဿ်,ကို -ါသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ဘယ ဒဿာဝီကပြီး၏။

အနီယပစ္စည်း။

၈။ ၅၄၀။ ဘာဝကမ္မေသုတဗ္ဗာနီယာ = ဘောဟောကံဟော

အနက်တို့၌ အနီယပစ္စည်းသက်သည်၊ ကရဏီယံစသည် "တဗ္ဗာနီယာ" ဟူသော ဒွိကရဏယောဂဝိဘာဂဖြင့် - ကတ္တား ကရိုဏ်းစသော အနက်များ၌ လည်း ထိုက်သလိုသက်နိုင်သေးသည်။

ရုပ်တွက်။ ဘဝနီယံ-ကို'ဘူ'တည်၊ ဘူ-သတ္တာယံ-ထင်ရှားခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်၊ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာသုတ်ဖြင့် အနီယပစ္စည်းသက် ၊အညေသုစသုတ်ဖြင့် ဘ၏စိတ် ။ကို ၊-ါဝုဒ္ဓိပြု ဩအဝသရေသုတ်ဖြင့် ၊-ါကို ၊ဝပြု-ဝ် ၊သို့ကပ် နာမ်ငဲ့,သိသက်,၊ပြု

အာသနီယံ၌ကါး-အာသ,ဓာတ်၊ အနီယပစ္စည်းသက်၍တွက်ပါ။

၉။ ၅၄၉။ ရဟာဒိတောဏ = ကရဏီယံ၌ ဤသုတ်ဖြင့် နကိုဏပြု သည်။

အန္တပစ္စည်း

၁၀၊၅၆၅။ဝတ္တမာနေမာနန္တာ= ပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ အန္တပစ္စည်း သက်သည်

ပုံစံ။ ဂစ္ဆန္တာ-ကို 'ဂမု'တည်၊ ဂမု-ဂတိမှိ-လားခြင်းဟူသော အနက်၌

ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာနေ မာနန္တာသုတ်ဖြင့် အန္တပစ္စည်း သက်, ဘူဝါဒိတောအသုတ်ဖြင့် ၊ပစ္စည်းသက်,(ဂမ်၊အန္တ) ဂမိဿန္တော စ္ဆောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကိုစ္ဆပြု, သရလောပေါ သုတ်ဖြင့် ရှေ့ ၊သရကိုချေ, စ္ဆ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်,၊-ါပြု,ခွင်း,ချေ, ကပ်,ဂစ္ဆန္တောကပြီး၏။

ဣပစ္စည်း။

၁၊။ ၅၅၁။သညာယံဒါဓာတောဣ =အမည်သညာ ဟောသော ဒါ, ဓာ ဓာတ်တို့နောင် ဣပစ္စည်းသက်သည်၊

http://www.dhammadownload.com

၂၂၂ ရွှေစည်းမျဉ်းသဒ္ဒါ သင်္ခေပကျမ်း

ပုံစံ။ ပဌမံ အာဒီယတီတိ အာဒိ ဥဒကံဒတီတိ ဥဒဓိ။

ရုပ်တွက်။ အာဒိ-ကို အာပုဗ္ဗ ဒါ, တည်၊ ဒါ=ဒါနေ-ပေးခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်၊ သညာယံဒါဓာတောက္ကဟူသောသုတ်ဖြင့် ိ-ပစ္စည်းသက်, ဒ်ခွင်း,ချေ,ဒ်ိ-သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်,ချေ,အာဒိ, ကပြီး၏။

ဥဒဓိကို ဥဒကသဒ္ဒူပ ပဒ'ဓာ'တည်၊ ဥဒကဓိဟု ရုပ်ဖြစ်သည့်အခါ တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် ဥဒကကို ဥဒပြု,ပုလ္လိင် ရတ္တာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သည်။

က္ကနပစ္စည်း။

၁၁။၅၅၈။ ဇိတောက္ကနသဗ္ဗတ္ထ=အလုံးစုံသော ကာလ ကတ္တား အနက်ကိုဟောသော ဇိဓာတ်နောင် က္ကန ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ဇိနာတိ, အဇိနိ ဇိနိဿတီတိဇိနော။

ရုပ်တွက်၊ ဇိနောကို 'ဇိ'တည်၊ ဇိ=ဇယေ-အောင်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဇိတောက္ကနသဗ္ဗတ္ထသုတ်ဖြင့် က္ကပစ္စည်းသက်၊ ဇ်ခွင်း, ိ-ချေ, ဇ်ကိုိ-သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့သိသက်, ေါ်ပြု, ဇိနောကပြီး၏။

၁၂။၅၅၉။ သုပတောစ= ကတ္တားအနက်ဘောအနက်ကို ဟောသော သုပဓာတ်နောင် က္ကနပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သုပတီတိ သုပိနံ၊ သုပီယတေ, သုပိနံ။

ရုပ်တွက်။ သုပိနံ-ကို 'သုပ'တည်၊ သုပ=သယေ-အိပ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သုပတောစသုတ်ဖြင့် က္ကနပစ္စည်း သက်, ပ်ကိုိ-သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,သိကို ၊ပြု,နဲ ၊သို့ကပ်, သုပိနံက ပြီး၏။

က္ကကပစ္စည်း။

၁၃။၅၇၀။ ဘဗ္ဗေက္ကက= ဖြစ်ထိုက်၏ဟူသော အနာဂါတ် အနက်ဟော ဂမုဓာတ်နောင် က္ကက ပစ္စည်းသက်သည်၊

ပုံစံ။ ဂမိဿတိ ဂန္တုံ ဘဗ္ဗောတိ ဂမိကော 'ဘိက္ခူ'

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ဂမိကောကို 'ဂမု'တည်၊ ဂမု-ဂတိမှိ လားခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး သရကိုချေ, ဘဗ္ဗေဏ္ဍကသုတ်ဖြင့် ိ-က ပစ္စည်းသက်, မ, ိ-သို့ကပ်, (ဂမိက)နာမ်ငဲ့ သိသက်,ေ-ါပြု,ကခွင်း,ချေ, ကပ်, ဂမိကော ကပြီး၏။

ကွိပစ္စည်း။

၁၄။၅၃၀။ ကွိစ- အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင်ကွိပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သမ္ဘဝတီတိသမ္ဘူ။

၁၅။၆၃၉။ ကွိလောပေါစ-ကွိပစ္စည်းကို ချေ၍ သင့်ရာအစီအရင်ဖြင့် ဝန်ကျစေခြင်းကိုပြုသည်။

ရုပ်တွက်။ သယမ္ဘူ-ကို သံပုဗ္ဗ'ဘူ'တည်၊ ဘူ-သတ္တာယံ ထင်ရှားရှိခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ကွိစသုတ်ဖြင့် ကွိပစ္စည်းသက်၊ ကွိလောပေါစသုတ်ဖြင့် ကွိပစ္စည်းကိုချေ, (သံဘူ) ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ပဝဂ္ဂန္တ'မ်'ပြု, မ်ကို ဘူသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သေသတောလောပံဂသိပိသုတ်ဖြင့် သိကိုချေ, သမ္ဘူကပြီး၏။

၁၆။၆၁၅။ ဓာတွန္တဿလောပေါကွိမှိ- ကွိပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်၏အစိတ် ဗျည်းကိုချေသည်။

ပုံစံ။ ဘုဇေန ဂစ္ဆတီတိ ဘုဇဂေါ၊ ဥရေန ဂစ္ဆတီတိဥရဂေါ။

ရုပ်တွက်။ ဘုဇဂေါကို ဘုဇသဒ္ဒူပပဒ'ဂမု'တည်၊ ဂမု-ဂတိမှိ-လားခြင်း ဟူသောအနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကွိစသုတ်ဖြင့် ကွိပစ္စည်းသက်, ဓာတွန္တဿလော ပေါကွိမှိသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကိုချေ၊ ကွိလောပေါစသုတ်ဖြင့် ကွိပစ္စည်းကို ချေ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ခွင်း, ချေ, ကပ်ဘုဇဂေါကပြီး၏။

၁၇။၆၁၆။ ဝိဒန္တေဦ- ကွိပစ္စည်းကြောင့် ဝိဒဓာတ်၏ အဆုံး၌ ဥူလာသည်။

ပုံစံ။ လောကံဝိဒတိ ဇာနာတီတိ- လောကဝိဒူ၊

ရုပ်တွက်။ လောကဝိဒူကို လောကသဒ္ဒူပ ပဒ'ဝိဒ'တည်၊ ဝိဒ-ဉာဏေ

http://www.dhammadownload.com

သိခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ ကွိစသုတ်ဖြင့် ကွိပစ္စည်းသက်, ဝိဒနွှေဉီသုတ်ဖြင့် ဝိဒဓာတ်၏ အဆုံး၌ ||လာ(ဝဒ်||ကွို) ကွိလောပေါစသုတ်ဖြင့် ကွိပစ္စည်းကို ချေ,ဒ်||သို့ကပ်, နာမ်ခဲ့, သိသက်, ချေ,လောကဝိဒူကပြီး၏။

ကာရပစ္စည်း

၁၈။၆၀၄။ အက္ခရေဟိကာရ- အက္ခရာတို့နှောင် ကာရပစ္စည်းသက်သည်။ အ-ဇ၀ အကာရော ရှုပ်တွက်။ အကာရောကို 'အ'တည်၊ အက္ခရေဟိကာရသုတ်ဖြင့် အက္ခရာနှောင် ကာရပစ္စည်းသက်, နာမ်ခဲ့, သိသက်, ၊ါပြု, အကာရောကပြီး၏။

ခ-ပစ္စည်း။

၁၉။၅၆၀။ ဤသံဒုသုဟိခ- ဤသံနိပါတ်ရှေ့ရှိသောဓာတ်, ဒုရှေ့ရှိသော ဓာတ်, သုရှေ့ရှိသော ဓာတ်များနှောင် ခပစ္စည်းသက် သည်။

ပုံစံ။ ဤသံကရီယတေတိ ဤသက္ကရံ, ဒုကွေန ကရီယတေတိ ဒုက္ကရံ, သုခေန ကရီယတေတိ သုကရံ။

ရှုပ်တွက်။ ဤသက္ကရံ ကို ဤသံသဒ္ဒ||ပ ပဒ'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏော-ပြု||ခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဤသံဒုသူဟိခ သုတ်ဖြင့် ခပစ္စည်းသက်, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ခ်အနုဗန်ကိုချေ, (ဤသံကရ်)ရ် ၊သို့ကပ်, ကဒ္ဒေဘော်လာ, ဗျဉ္ဇနေစသုတ်ဖြင့် သံ၌နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ, (ဤသက္ကရ) နာမ်ခဲ့,သိသက်,သိကို ၊ပြု ရ် ၊သို့ကပ်, ဤသက္ကရံပြီး၏။ ဒုက္ကရံ, သုကရံလည်း လွယ်ပြီ။

ဏအက္ခရာစဉ်။ ဏပစ္စည်းသက်သော သုတ်

၂၀။၅၂၄။ ဓာတုယာကမ္မာဒိမှိနော-အစ၌ ကံပုဒ်ရှိသော ဓာတ်နှောင် ဏ ပစ္စည်းသက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ကမ္မံ ကရောတီတိ ကမ္မကာရော၊ ဧဝံကုမ္ဘကာရော။

၂၁။ ၆၂၁။ ကာရိတံဝိယဏာနု ဗန္ဓော- ဏအနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို ကာရိတ် ပစ္စည်းသို့ငဲ့ (မှည့်)သော သုတ်တည်း။

ပုံစံ၊ ဒါဟော၊ ဒေဟော၊ ဝါဟော၊ ဗာဟော၊ စာဂေါ။

၂၂။၅၂၃။ ကာရိတာနံဏောလောပံ- ဤသုတ်သည် အာချာက် မုချကာရိတ်, ရုဋ္ဌိကာရိတ်ပစ္စည်းတို့၏ ဏအနုဗန်ကိုချေသည်။

ရုပ်တွက်။ ကုမ္ဘကာရောကို ကုမ္ဘ သဒ္ဒူပ ပဒ'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, (ကုမ္ဘကရ်) ဓာတုယာကမ္မာဒိမှိဏော, သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတံဝိယဏာနုဗန္ဓော သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းကို ကာရိတ်အမည်မှည့်, ကာရိတာနံဏောလောပံသုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ကိုချေ, (ကုမ္ဘကရ်) အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် က၏ ၊ကို -ါဝုဒ္ဓိပြု, ရ်-ါသို့ကပ်,(ကုမ္ဘကာရ) တဒ္ဓိတသမာသ (စသော)သုတ်ဖြင့် ကုမ္ဘကာရ ကိတ်ပုဒ်ကို နာမ်ကို ကဲ့သို့ငဲ့သည် သိသက်,သိကို ေ-ါပြု, ရ်ခွင်း, သရလော ပေါစသော သုတ်ဖြင့် ရ၏ ၊ကိုချေရ် ေ-ါသို့ကပ် ကုမ္ဘကာရော က ပြီး၏။

၂၃။၅၂၈။ဝိသရုဇ ပဒါဒိတော ဏ- ဝိသဓာတ်, ရုဇဓာတ်, ပဒဓာတ် အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် ဏပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ပဝီသတီတိ ပဝေသော၊ ရုဇတီတိရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပ္ပါဒေါ။

ရုပ်တွက်။ ပဝေသောကို ပပုဗ္ဗ'ဝိသ'တည်၊ ဝိသ-ပဝေသနေ ဝင်ခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံး၊သရချေ ဝိသရုဇ ပဒါဒိတောဏ သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတံဝိယဏာနုဗန္ဓော သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းကို ကာရိတ်ပစ္စည်းကဲ့သို့ငဲ့, ကာရိတာနံဏောလောပံသုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗန်ကိုချေ,သ် ၊သို့ကပ်(ပဝိသ)အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိကာ ရိတေသုတ်ဖြင့် ဝိ၏ိ-ကို ေ-ဝုဒ္ဓိပြု, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု ,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ပြီး၏။ ကျန်ရုပ်များကို ဆိုင်ရာသုတ်တို့နှင့် မှတွက်ပြမည်။

http://www.dhammadownload.com

၂၄။ ၅၂၉။ ဘာဝေစ= ဘောအနက်ကိုဟောသော အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင် ဏပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဘဝနံဘာဝေါ၊ ပစ္စတေ ပါကော၊ ပစ္စနံ ပါကော။

ရုပ်တွက်။ ဘာဝေါကို 'ဘူ'တည်၊ ဘူ=သတ္တာယံဖြစ်ခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဘာဝေစ သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့ ဏအနုဗန်ချေ, အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေသုတ်ဖြင့် ဘူ၏ ။ကို ေ-ါဝုဒ္ဓိပြု,(ဘော၊) တေအာဝါယာ ကာရိတေသုတ်ဖြင့် ေ-ါကို -ါဝပြု,ဝ်ကို ၊သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ဝခွင်း,ချေ,ကပ်, ဘာဝေါကပြီး၏။

ပါကောကို 'ပစ'တည်၊ ပစ=ပါကေ-ချက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏ်အနုဗန်ချေ, (ပစ်၊)ပ၏၊ ကို -ါဝုဒ္ဓိပြု, ကဂါစဇာနံသုတ်ဖြင့် စ်ကိုက်ပြု,က် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်, ပါကောကပြီး၏။

ဏွု ပစ္စည်းသက်သော သုတ်

၂၅။၅၂၇။ သဗ္ဗတောဏွုတွာဝီဝါ= အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင့်ဏွုပစ္စည်း သက်သည်၊

ပုံစံ။ ကရောတီတိ ကာရကော, ရထံ ကရောတီတိ ရထကာရကော။

ရုပ်တွက်။ ကာရကောကို 'ကရ'တည်၊ ကရ=ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်၊ အဆုံး သရချေ, သဗ္ဗတောဏွုတွာဝီဝါ သုတ်ဖြင့် ဏွုပစ္စည်းသက်, ကာရိတံဝိယဏာနုဗန္ဓောသုတ်ဖြင့် ဏ အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့, အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေသုတ်ဖြင့် က၏ ၊ကို-ါ ဝုဒ္ဓိပြု, (ကာရ်ဏွု) အနကာ ယု ဏွုနံသုတ်ဖြင့် ဏွုကို ၊က,ပြုရ်ကို ၊သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်, ေ-ါပြု, ကခွင်း,ချေ,ကပ်, ကာရကောကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဏီပစ္စည်း သက်သောသုတ်

၂၆။ ၅၃၂။တသီလာဒီသု ဏီတွာဝီစ=တသီလ,တဒ္ဓမ္မ,

တသာခုကာရိတာ ဟူသောအနက်သုံးပါးတို့၌ ဏီပစ္စည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ ဖြဟ္မံ စရိတုံ သီလံ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သော ဟောတိ ပုဂ္ဂလော ဖြဟ္မစာရီ။

ဖြဟ္မံ စရိတုံ သီလံ ယဿာတိ ဖြဟ္မစာရီ (တသီလဝိဂ္ဂြိုလ်)

ဖြဟ္မံ စရိတုံ ဓမ္မော ယဿာတိ ဖြဟ္မစာရီ (တဒ္ဓမ္မဝိဂ္ဂြိုလ်)

ဖြဟ္မံ စရိတုံ သာခုကာရိတာ ယဿာတိ ဖြဟ္မစာရီ (တသာခု ကာရိတာ ဝိဂ္ဂြိုဟ်)

ရုပ်တွက်။ ဖြဟ္မစာရီကို ဖြဟ္မ သဒ္ဒါူပ ပဒ'စရ'တည်၊ စရ=စရဏေ- ကျင့်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တသီလာ ဒီသုဏီတွာဝီစသုတ်ဖြင့် ဏီပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏအနုဗန်ချေ, စ၏ ၊ကို -ါဝုဒ္ဓိပြု, ရ်ကို ိသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ဖြဟ္မစာရီက ပြီး၏။

ဏုကပစ္စည်း။ သက်သောသုတ်

၂၇။ ၅၃၆။ ဟနတျာဒီနံဏုကော = တသီလ, တဒ္ဓမ္မ,

တသာခုကာရိတာ ဟူသော အနက်သုံးပါးတို့၌ ဟနစသော ဓာတ်တို့၏ အဆုံးမှာ ဏုက ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ အာဟနန သီလော အာဃာတုကော၊ ကရဏသီလော ကာရုကော။

ရုပ်တွက်။ အာဃာတုကောကို အာပုဗ္ဗ 'ဟန'တည်၊ ဟန=ဟိံသာ ဂတီသု - ညှဉ်းဆဲခြင်း,ဂတိအနက်ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အ ဆုံးသရချေ, ဟနတျာ ဒီနံဏုကောသုတ်ဖြင့် ဏုကပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏ အနုဗန်ချေ, ဟနဿဃာတောသုတ်ဖြင့် ဟန်ဓာတ်ကို ဃာတ်ပြု,တ် ကို ုသို့ကပ်, သိသက်, သိ ောပြု, ကခွင်း,ချေ,ကပ်, အာဃာတုကော ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ကာရုကောကို 'ကရ'တည်၊ အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် က၏၊ ကို-ါဝုဒ္ဓိပြု။

ဏျ ပစ္စည်း။ သက်သောသုတ်

၂၈။ ၅၄၁။ ဏျောစ- ဘောအနက်,ကံအနက်ဟောသော

အလုံးစုံသော ဓါတ်တို့နောင် ဏျပစ္စည်းသက်သည်။ စသဒ္ဒါဖြင့် တေယျပစ္စည်းကို ဆည်း၍ (ဝါ)သက်၍လည်း ရုပ်ရှိသေး, ဉာတေယျံစ သည်။

ပုံစံ။ ကတ္တဗ္ဗံ ကာရိယံ၊ ဇေတဗ္ဗံ ဇေယျံ၊ ဉာတဗ္ဗံ ဉာတေယျံ။

ရုပ်တွက်။ ကာရိယံကို 'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏေ ပြုခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်၊ အဆုံးသရချေ, ဏျောစသုတ်ဖြင့် ဏျပစ္စည်းသက် ကာရိတ်ငဲ့, ဏအနုဗန်ချေ အသံယောဂန္တဿ စသောသုတ်ဖြင့် က၏၊ ကို-ါဝုဒ္ဓိပြု, ယထာဂမမိကာရော သုတ်ဖြင့် ိ-လာ,ရ် ိ-သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ံပြု, ကာရိယံကပြီး၏။

ဏအနုဗန်ကြောင့် စီရင်သော သုတ်များ

၂၉။၅၉၀။ဏမှိရန္ဓဿဇောဘာဝကရဏေသု- ဘောအနက်,

ကရိုဏ်းအနက်တို့၌ စီရင်အပ်သော ဏအနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့် ရန္ဓဓာတ်၏ အဆုံးန္ဓကို ဇပြုသည်။

ပုံစံ။ ရဥ္ဇနံရာဂေါ၊ ရန္တိဇတေနာတိရာဂေါ။

ရုပ်တွက်။ ရာဂေါကို-'ရန္ဓ'တည်၊ ရန္ဓ-ရာဂေ-တပ်မက်ခြင်းဟူသော

အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏ ပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်, ဏအနုဗန်ချေ, ဏမှိရန္ဓဿဇော ဘာဝ ကရဏေသု သုတ်ဖြင့် ရန္ဓဓာတ်၏နွကို ဇပြု, အသံယောဂန္တ ဿဝုဒ္ဓိ ကာရိတေသုတ် ဖြင့် ရ၏အဆုံး ၊ကို -ါဝုဒ္ဓိပြု, ကဂါစ ဇာနံသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဇ်ကိုဂ်ပြု, ဂ်ကို ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်, ေ-ါပြု, ခွင်း,ချေ, ကပ်,ရာဂေါပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ရဥ္ဇတီတိရာဂေါ-ဟု ကတ္တုသာဓနဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ကား ကတ္တားအနက်
ဟောဏပစ္စည်းသက်၍ ဤသုတ်၌ ဘာဝကရဏေသု သုတ်ကို
ဖြုတ်၍ ဏမှိရန္ဓဿဇောဟူသော ဒွိဓာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့်
ရန္ဓ၏ နွကို ဇပြုသည်။

၃၀။၅၉၁။ ဟနဿဃာတော- ဏအနုဗန်ရှိသောပစ္စည်းကြောင့်
ဟနဓာတ်ကိုဃာတပြုသည်။

ပုံစံ။ ဥပနဟီတိဥပဃာတော-ပါဏဃာတိ၊ ဂေါဃာတကော

ရှုပ်တွက်။ ဥပဃာတောကို ဥပ-သဒ္ဒူပ ပဒ'ဟန'တည်၊ ဟန-ဟိသာ
ဂတီသု- ညှဉ်းဆဲခြင်း, လာခြင်း, ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,
အဆုံးသရချေ, ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်,
ဏအနုဗန်ချေ, ဟနဿဃာတောသုတ်ဖြင့် ဟန်ဓာတ်ကို ဃာတ်ပြု,
တ်ကို ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေါ်ပြု, တခွင်း, ချေ,ကပ်,
ဥပဃာတောပြီး၏။

ပါဏဃာတီ- ကို ပါဏ သဒ္ဒူပ ပဒ'ဟန'တည်၊ ဟန-ဟိသာဂတီသု-
ဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တဿီလာဒီသု
ဏီတွာ ဝိစသုတ်ဖြင့် ဏီပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်, ဏအနုဗန်ချေ,
ဟနဿဃာတောသုတ်ဖြင့် ဟန်ဓာတ်ကိုဃာတပြု, တ်ကို ီ-သို့ကပ်
နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ပါဏဃာတီကပြီး၏။

ဂေါဃာတကော- ကို ဂေါသဒ္ဒူပ ပဒ'ဟန'တည်၊ ဟန-ဟိသာဂတီသု-
ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ,
သဗ္ဗတောဏွုတွာဝိဝါ သုတ်ဖြင့် ဏွုပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်အမည်မှည့်,
ဟနဿဃာတော သုတ်ဖြင့် ဟနဓာတ်ကို ဃာတပြု,
အနကာယုဏွုနံသုတ်ဖြင့် ဏွုပစ္စည်းကို ၊ကပြု-တ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,
သိသက်, ေါ်ပြု,ခွင်း, ချေ,ကပ်,ဂေါဃာတကောကပြီး၏။

၃၁။ ၅၉၂။ဝဓောဝါသဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝိဘတ်ပစ္စည်း
တို့ကြောင့်ဟနဓာတ်ကို ဝဓပြုသည်၊ ဝိကပ်ဖြင့်သာ -

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဟနတီတိဝဓော ဝဓကော, အဝဓိ။

ရုပ်တွက်။ ဝဓောကို 'ဟန'တည်၊ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ,
ဝိသရုဇပဒါဒိတောဏ သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, (ဘောဟောဖြစ်လျှင် ဘာဝေစဖြင့်သက်) ကာရိတ်မှည့်, ဏအနုဗန်ချေ, ဝဓောဝါသဗ္ဗတ္ထ သုတ်ဖြင့် ဟန်ကိုဝဓ်ပြု,ဓ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဒေါ်ပြု, ခွင်းချေ, ကပ်, ဝဓောကပြီး၏။

ဝဓကော-၌ ဏွု ပစ္စည်းသက်ရုံသာ။ **အဝဓိ-၌** ဏီပစ္စည်းသက်ရုံသာ။

၃၂။၅၉၃။ အာကာရန္တာနမာယော- ဏအနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့် အာ
အက္ခရာအဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်အာကို အာယပြုသည်၊

ပုံစံ။ ဒဒါတီတိဒါယကော, ဓည်မိနာတီတိ ဓညမာယော။
ဒါနံ ဒဒါတီတိ ဒါန ဒါယော

ရုပ်တွက်။ ဒါနံဒဒါတီတိ ဒါနဒါယော ဒါနဒါယောကို ဒါနသဒ္ဒူပ
ပဒ'ဒါ'တည်၊ ဒါ-ဒါနေ-ပေးလှူခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဝိသရုဇပဒါဒိတောဏသုတ် ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်, ဏအနုဗန်ချေ, အာကာရန္တာနမာ ယောသုတ်ဖြင့် ဒါ၏အဆုံး -ါကို -ါယပြု,ယ် ၊သို့က ပ်, (ဒါနဒါယ)နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဒေါ်ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဒါနဒါယောကပြီး၏။

ဓညမာယော ကို ဓညသဒ္ဒူပ ပဒ'မာ'တည်၊ မာ-ပရိမာဏေ-
နှိုင်းယှဉ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့် ဝိသရုဇ ပဒါဒိတောဏ သုတ်ဖြင့် ဏ ပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်မှည့်, ဏ အနုဗန်ချေ, အာကာရန္တာန မာယောသုတ်ဖြင့် မာ၏-ါကို -ါယပြု,နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဒေါ်ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဓညမာယောကပြီး၏။

ဒါယကော ကို 'ဒါ'တည်၊ ဒါ-ဒါနေ ပေးလှူခြင်းဟူသော အနက်၌
ဓာတ်မှည့်, သဗ္ဗတောဏွုတွာဝီဝါသုတ်ဖြင့် ဏွုပစ္စည်းသက် အာကာရန္တာနမာယောသုတ်ဖြင့် ဒါ၏ -ါကို-ါယပြု၊ အနကာယုဏွုနံ

http://www.dhammadownload.com

သုတ်ဖြင့် ဏွု ပစ္စည်းကို ၊ကပြု၊ ယ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဂ-ါပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဒါယကောပြီး၏။

ဒါယိကာ ကို ဒါတည်၊ ဒါ=ဒါနေ-ပေးလှူခြင်းဟူသောအနက်၌

ဓာတ်မှည့်, ဏွုပစ္စည်းသက်, အာကာရန္တာန မာယောသုတ်ဖြင့် ဒါ၏ -ါကို -ါယပြု၊(ဒါယဏွု)အနကာယုဏွုနံသုတ်ဖြင့် ဏွုပစ္စည်းကို ကပြု,ယ် ၊သို့ကပ်,(ဒါယက)တေသုဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့် ယ၏အစိတ် ၊ကို -ိပြု, နာမ်ငဲ့, ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် -ါပစ္စည်းသက်, က-ါသို့ကပ်, ဒါယိကာကပြီး၏။

ဏွုပစ္စည်းအကအပြု၏ဆောင်ပုဒ်။

ဏွုအက, ပြုသမျှနှင့်, ကပစ္စည်းစု,နှောင်းရာရှုလျက်, တေသုဝုဒ္ဓိ, သုတ်ဖြင့်ဖိ၍, အဣပြုပြီး အာပစ္စည်း သက်,နည်းဣတ္ထိလိင်, အရကျက်ပါ။

၃၃။၅၉၄။ ပုရသမုပ ပရိဟိ ကရောတိဿ ခခရာဝါတ ပစ္စယေသုစ

=ဏပစ္စည်းကြောင့် ပုရ,သံ, ဥပ,ပရိသဒ္ဒါတို့မှ နောက်ဖြစ်သော ကရဓာတ်ကို ခပြု, ခရပြု,ကိုအချို့သဖြင့်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပုရေ ကရိယတီတိ ပုရက္ခတော, ပရိသမန္တတော ကရောတီတိ ပရိက္ခာရော။

ရှုပ်တွက်။ ပုရက္ခါတောကို ပုရ-သဒ္ဒူပပဒ 'ကရ'တည်၊ ကရ=ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝိသရုဇ ပဒါဒိတောဏသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏအနုဗန်ချေ, ဤသုတ်ဖြင့် ကရ်ကိုခရ်ပြု, အသံယော ဂန္တဿဝုဒ္ဓိကာ ရိတေသုတ်ဖြင့် ခ၏ ၊ကို-ါဝုဒ္ဓိပြု,ရ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, ဝဂ္ဂေယော သာယောသာနံ တတိယ ပဌမာသုတ်ဖြင့် ခ၏အသဒိသဒ္ဒေဘော် ကလာ, သိသက်, ဂ-ါပြု, ခွင်း,ချေ, ကပ်,ပုရက္ခတောကပြီး၏။ ပရိက္ခာတော၌ ပရိရှေ့ရှိသော ကရဓာတ်တည်ယုံသာ။

http://www.dhammadownload.com

၃၄။၆၁၃။ဂဟသယရဏောဝါ- ဏ ပစ္စည်းကြောင့် ဂဟဓာတ်ကို ဝိကပ်အားဖြင့် ယရပြုသည်။

ပုံစံ။ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဂဏှာတိတိယရံ။

ရှုပ်တွက်။ ယရံ ကို 'ဂဟ'တည်၊ ဂဟ - ဥပါဒါနေ- ယူခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရကိုချေ, ဝိသရဇ ပဒါဒိတောဏ သုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏအနုဗန်ချေ, ဂဟသယရ ဏောဝါ သုတ်ဖြင့် ဂဟ်ကို ယရ်ပြု, ရံ ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,ယရံကပြီး၏။

၃၅။၅၄၃။ဘူတောဗ္ဗ - ဘူဓာတ်နောင် ဏျပစ္စည်းကိုဓာတွန်ဥူးနှင့် တကွ အဗ္ဗပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘဝိတဗ္ဗော ဘဗ္ဗော, ဘဝိဘဗ္ဗံ-ဘဗ္ဗံ။

ရှုပ်တွက်။ ဘဗ္ဗောကို 'ဘူ'တည်၊ ဘူ-သတ္တာယ်-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, ဏျာစသုတ်ဖြင့် ဏျပစ္စည်းသက်, ဘူတောဗ္ဗဟူသော သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဥူးနှင့်တကွ ဏျကို ၊ဗ္ဗပြု,ဘ ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဘဗ္ဗောကပြီး၏။ ဘဗ္ဗံကား နပုလ္လိင်, ဘဗ္ဗာကား ဣတ္ထိလိင် အရာအာ ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသည်။

၃၆။၅၄၄။ ဝဒ မဒ ဂမု ယုဇ ဂရဟာတာရာဒီဟိ ဇမ္ဗဂ္ဂယ္ဟေယျာ ဂါရောဝါ- ဝဒဓာတ် မဒဓာတ်, ဂမုဓာတ်, ယုဇဓာတ်, ဂရဟဓာတ်၊ အာကာရန္တ ဓာတ်တို့မှ နောက်ဖြစ်သော ဏျပစ္စည်း၏ အစိတ် ဓာတွန်နှင့်တကွ ဇပြု, မှပြု, ဂ္ဂပြု, ယှပြု, ဃျအပြု, တို့ကို ဝိကပ်အားဖြင့် ပြုကုန်၍ ဂရသဒ္ဒါကိုလည်း ဂါရပြုသည်။

ပုံစံ။ဝတ္တာဗ္ဗံ ဝဇ္ဇ၊ မဒနီယံ မဇ္ဇ၊ ဂမနီယံ ဂမ္မ၊ ယောဇနီယံ ယောဂ္ဂ၊ ဂရဟိတဗ္ဗံဂါရယ္ဟ၊ ဒါတဗ္ဗံဒေယ္ယ၊ ပါတဗ္ဗံပေယ္ယ၊ ဟာတဗ္ဗံ ဟေယ္ယ၊ မာတဗ္ဗံမေယ္ယ၊ ဉာတဗ္ဗံဉေယ္ယ၊ ဣတ္ထေ၀ မာဒိ။

ရှုပ်တွက်။ ဝဇ္ဇံကို 'ဝဒ'တည်၊ 'ဝဒ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ' ပြီပြင်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရ

http://www.dhammadownload.com

ချေ, ကျောစသုတ် ဖြင့် ကျပစ္စည်းသက်, ဝဒမဒဂမု ယုဇဂရဟာ ကာရာ ဒီဟိဇမ္ဗဝ္ဂယေ့ယျာ ဂါရောဝါသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန်ဒ်ကို ဇပြု, နာမ်ငဲ့ သိသက်, သီသုတ်ဖြင့် သိကို ၂ပြု,ဇ်ခွင်းချေ, ကပ် ဝဇ္ဇကပြီး၏။

ဂမ္ဘံကို 'ဂမု'တည်၊ 'ဂမု- ဂတိမ္ဘိ' လားခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကျောစသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းသက်, ဝဒမဒဂမုစသော သုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန်မ်ကို မ္ဘပြု,နာမ်ငဲ့ သိသက်, ၂ပြု, မ္ဘ်ခွင်း,ချေ,ကပ် ဂမ္ဘံကပြီး၏။

ယောဂ္ဂံကို 'ယုဇ'တည်၊ 'ယုဇ-ယောဂေ' ယှဉ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, ကျောစသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, အသံယော ဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေသုတ်ဖြင့် ယု၏ အစိတ် ကိုဝေါဝုဒ္ဓိပြု, ဝဒမဒဂမုယုဇစသော ဤသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းနှင့်တကွ ဓာတွန်ဇ်ကို ဂ္ဂပြု, နာမ်ငဲ့ သိသက်, ၂ပြု, ဂ္ဂ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, ယောဂ္ဂံက ပြီး၏။

ဂါရယ္ဟံကို 'ဂရဟ'တည်၊ ဂရဟ-နိန္ဒာယံ'ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကျောစသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းသက်, ဝဒမဒ ဂမုယုဇ ဂရ'ဟာ ကာရာဒီဟိစသော ဤသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းနှင်တကွ ဓာတွန်ဟ်ကို ယှပြု၍ ဂရကိုလည်း ဂါရပြု, (ဂါရယ္ဟ) နာမ်ငဲ့ သိသက်, ၂ပြု,ယ္ဟ်ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဂါရယ္ဟံကပြီး၏။

ဒေယ္ယံကို 'ဒါ'တည်၊ 'ဒါ-ဒါနေ'ပေးလှူခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ကျောစသုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းသက်, ဝဒမဒဂမုစသော ဤ သုတ်ဖြင့် ကျပစ္စည်းနှင့်တကွ ဒါ၏ ါ ကို ေ-ယျပြု, (ဒေယ္ယ) နာမ်ငဲ့ သိသက်, ၂ပြု,ယ္ယ်ခွင်း,ချေ,ကပ် ဒေယ္ယံကပြီး၏။

၃၇။ ၆ဝ၄။ ဒဟာသေဒါဇ္ဇ- ကာ ပစ္စည်းကြောင့် ဒဟာဓာတ်၏ ဒကို အချို, ဇ ပြုသည်။

ပုံစံ။ ပရိဒဟာနံ ပရိဇ္ဇာဟော

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ ပရိဇ္ဇာဟောကို ပရိပုဗ္ဗ 'ဒဟ'တည်၊ ဒဟ- ဘသ္မီ ကရဏော-
ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏာပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ဒဲ့, ဏာအနုဗန်ချေ, (ပရိဒဟ်၊) ဒဟသဒေါ်ဋ္ဌ သုတ်ဖြင့် ဒကို ဌပြု၊ အသံယော ဂန္ဓသဝုဒ္ဓိ ကာရိတေသုတ်ဖြင့် ဌ၏အဆုံး ၊ကို-ဝုဒ္ဓိပြု, ဟါသ္ပိကပ်, နာမ်ဒဲ့, သိသက်, ဝေါ်ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်, ပရိဇ္ဇာဟောကပြီး၏။

ဥ၈။ဓ၁၈။ နက ဂတ္တံစဇာဏ္ဍမ္ပိ - ဏ္ဍပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန် စ,ဇ, အက္ခရာတို့ကို က,ဂ,မပြုရ ဟုတားမြစ်သည်၊

ပုံစံ။ ပစတိတိပါစကော, ယဇတိတိ ယာဇကော။

ရှုပ်တွက်။ ပါစကောကို 'ပစ'တည်၊ ပစ-ပါဏောချက်ခြင်းဟူသော
အနက်၌ဓာတ်မှည့်, သဗ္ဗတောဏ္ဍတ္ထာဝိဝါသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍပစ္စည်း သက်, ကာရိတ်ဒဲ့, ဏာအနုဗန်ချေ, အသံယောဂန္ဓသ ဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ပ၏အဆုံး ၊ကို-ဝုဒ္ဓိပြု, ကဂါစဇာနံသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်ကို ကပြုသင့်သော်လည်း နကဂတ္တံစ ဇာဏ္ဍမ္ပိသုတ်က တားမြစ်သော ကြောင့် မပြုရ, အနကာယုဏ္ဍုနံ သုတ်ဖြင့် ဏ္ဍုကို ၊ကပြု,စ် ၊သ္ပိကပ်, နာမ်ဒဲ့,သိသက်,ဝေါ်ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ပါစကောက ပြီး၏။

ယာဇကော ကို ယဇတည်၊ ယဇ-ဒေဝပူဇာ သင်္ဂတိကရဏ
ဒါနေသု- နတ်ကို ပူဇော်ခြင်း အပေါင်းအစုပြုခြင်း ပေးလှူခြင်း
အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဏ္ဍုပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ဒဲ့, အသံယော ဂန္ဓသဝုဒ္ဓိကာရိတေသုတ်ဖြင့် ယ၏အဆုံး ၊ကို-ဝုဒ္ဓိပြု, ကဂါစဇာနံ သုတ်ဖြင့် ဏာအနုဗန်ရှိသောပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်ဇ်ကို ဂပြုမည် ဆိုသော်လည်း နကဂတ္တံစ ဇာဏ္ဍမ္ပိသုတ်က ဏ္ဍုပစ္စည်း နှောင်းရာ၌ မပြုရ ဟုတားမြစ်သောကြောင့် မပြုရ, အနကာ ယုဏ္ဍုနံသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍုကို ၊ကပြု,ဇ် ၊သ္ပိကပ်, နာမ်ဒဲ့, သိသက်, ဝေါ်ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,ယာ ဇကောကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၃၉။၆၂၂။ အနကာယု ဏွုနံ - ဏွုပစ္စည်းကို ၊ကပြုသည်၊

ပုံစံ။ ကရောတီတိကာရကော။

ရုပ်တွက်။ ကာရကောကို 'ကရ'တည်၊ ကရ- ကရဏော- ပြုခြင်း ဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံးသရချေ, သဗ္ဗတောဏွုတွာ ဝီဝါသုတ်ဖြင့် ဏွုပစ္စည်းသက်, ကာရိတံဝိယဏါနုဗန္ဓောသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ငဲ့, အသံယောဂန္တဿဝုဒ္ဓိကာရိတေသုတ်ဖြင့် နောက်ကာရိတ် ပစ္စည်းကြောင့် က၏အဆုံး ၊ကို-ါဝုဒ္ဓိပြု, အနကာယုဏွုနံသုတ်ဖြင့် ဏွုကို ၊ကပြု,က ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်, ကာရကော ကပြီး၏။

၄၀။၆၂၃။ ကဂါစဇာနံ - ဏ အနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်စ်ကို ကပြုဇ်ကို ဂပြုသည်။

ပုံစံ။ ပစ္စတေပါကော, ပစ္စနံပါကော, ယောစနံယောဂေါ။

ရုပ်တွက်။ ပါကောကို 'ပစ'တည်၊ ပစ-ပါကေချက်ခြင်းဟူသော အနက်၌

ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်း သက်, ကာရိတံဝိယဏာနုဗန္ဓောသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းကို ကာရိတ်ငဲ့, ကာရိတာနံဏောလောပံသုတ်ဖြင့် ဏအနုဗန်ချေ, (ပစ်၊) အသံယော ဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိကာရိတေသုတ်ဖြင့် ပ၏အဆုံး ၊ကို-ါဝုဒ္ဓိပြု, ကဂါစဇာနံသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ်ကို က်ပြုက် ၊သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,ပါကောကပြီး၏။

ယောဂေါ ကို 'ယုဇ'တည်၊ ယောဂေ-ယှဉ်ခြင်းဟူသောအနက်၌

ဓာတ်မှည့် အဆုံးသရချေ, ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏအနုဗန်ချေ, အသံယောဂန္တဿဝုဒ္ဓိ ကာရိတေသုတ်ဖြင့် ယ၏အစိတ် ၊ကို ေ-ါဝုဒ္ဓိပြု, (ယောဇ်၊) ကဂါစဇာနံသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဇ်ကို ဂ်ပြု,ဂ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ, ကပ်,ယောဂေါကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

တအက္ခရာစဉ် တပစ္စည်း။ သက်သောသုတ်

၄၁။ ၅၅၅။ အတီတေတတဝန္တုတာဝီ = အတိတ်ကာလဟော အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင်တပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ အဟဝီတိဟုတော, ဟုတဝါ, ဟုတာဝီ။

ရုပ်တွက်။ ဟုတောကို 'ဟု'တည် ဟု=ဒါနဒနဟဗျပ္ပဒါနေသု-ပေးလှူခြင်း, စားခြင်း,ယဇ်စာပေးခြင်းတို့၌ ဓာတ်မှည့် အတီတေတ တဝန္တုတာဝီ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၎-ါပြု, ဟုတောကပြီး၏။

၄၂။၅၅၆။ဘာဝကမ္မေသုတ - အတိတ်ကာလဘောအနက် ကံအနက် ဟောသော အလုံးစုံသောဓာတ်နောင် တပစ္စည်းသက် သည်။

ပုံစံ။ ဟသနံ ဟသိတံ, သယနံ သယိတံ။

၄၃။၆၀၅။ယထာဂမမိကာရော= ဘုရားပါဋိတော်ဓာတ်နောင်ဂ္ဂ အက္ခရာလာခြင်းကို စီရင်သည်။

ရုပ်တွက်။ ဟသိတံ ကို 'ဟသ'တည်၊ ဟသ= ဟာသနေ - ရယ်ရွှင်ခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေ သုတသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ယထာဂမမိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ-လာ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု, ဟသိတံကပြီး၏။

၄၄။၅၅၇။ ဗုဓဂမာဒိတ္တေကတ္တရိ = ဗုဓ,ဂမု, အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အနက်ကို သိအပ်သည်ရှိသော် အလုံးစုံသော ကာလ ကတ္တား အနက် နောင်တပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သဗ္ဗဓမ္မေဗုဇ္ဈတိ အဗုဇ္ဈိ ဗုဇ္ဈိဿတီတိဗုဒ္ဓေါ, သုန္ဒရံ ဂစ္ဆတီတိ သုဂတော။

၄၅။၅၇၆။ ဓဗဘဟေဟိဓဗာစ = ဓ,ဗ,ဘကုန်း ဟ,အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့နောင် တပစ္စည်းကို ဓပြု,ဗပြုသည်,

ရုပ်တွက်။ ဗုဒ္ဓေါ ကို 'ဗုဓ'တည်၊ အဝဂမနေ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း အနက်၌ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, ဗုဓဂမာဒိတ္တေကတ္တရိ သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

တပစ္စည်းသက်, ဓပဘဟေဟိဓပာစသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကိုဓပြု, ဟစတုတ္ထာနမန္တာန ဒေါဓေသုတ်ဖြင့် ဓအပြုကြောင့် ဓာတွန်ဓ် စတုတ္ထ အက္ခရာကို ဒပြု,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေါ်ပြု,ဗုဒ္ဓေါကပြီး၏။

တဝေပစ္စည်းတုံပစ္စည်း။

၄၆။၅၆၁။ ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာန ကတ္တုကေသု တဝေတုံဝါ -

တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော ဣစ္ဆါအနက်၌ ဟောသောဓာတ်တို့ ရှိကုန်လတ် သော် အလုံးစုံသော ကတ္တားအနက် နောင်တဝေပစ္စည်း တုံ ပစ္စည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ သောပုညာနိ ကာတဝေဣစ္ဆတိ,သောပုညာနိ ကာတုံဣစ္ဆတိ။

ရုပ်တွက်။ ကာတဝေ ကို'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဣစ္ဆတ္ထေသုသမာန ကတ္တု ကေသုတဝေတုံဝါသုတ်ဖြင့် တဝေပစ္စည်းသက် တဝေတုနာဒီသုကာ သုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်ကို ကာပြု,ငှါဟူ၍ အနက်ပေးသော သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထီဧကဝုစ်သဝိဘက်သက်, သဗ္ဗာသမာဝုသော ပသဂ္ဂနိပါတာဒီဟိ စသုတ်ဖြင့် သဝိဘက်ကိုချေ, ကာတဝေကပြီး၏။

ရုပ်တွက်။ ကာတုံ ကို'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်၊ အဆုံးသရချေ,ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာနကတ္တု ကေသုတဝေတုံဝါသုတ်ဖြင့် တုံ ပစ္စည်းသက်, တဝေတုနာဒီသုကာ သုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်ကို ကာပြု,ငှါဟူသော အနက်၌ စတုတ္ထီ သဝိဘက်သက်, သဗ္ဗာသမာဝုသောစသောသုတ်ဖြင့် သဝိဘက်ကိုချေ, ကာတုံကပြီး၏။

တဗ္ဗပစ္စည်း။

၄၇။၅၄၀။ဘာဝကမ္မေသုတဗ္ဗာနီယာ - ဘောအနက် ကံအနက်တို့၌

အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင် တဗ္ဗပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဘဝိတဗ္ဗံ-အာသိတဗ္ဗံ ဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ကတ္တဗ္ဗံ ဂန္တဗ္ဗံ။

http://www.dhammadownload.com

၄၈။၅၉၉။ ဂမခန ဟနာဒီနံ တုံ တဗ္ဗာဒီသုန = တုံ ပစ္စည်း

တဗ္ဗပစ္စည်း အစရှိသောပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမ,ခန,ဟန, အစရှိသော ဓာတ် တို့၏ အစိတ် မအက္ခရာ နအက္ခရာတို့ကို နပြုသည်။

ရုပ်တွက်။ ဂန္တဗ္ဗံ ကို 'ဂမု'တည်၊ ဂတိမှိ-လားခြင်းဟူသောအနက်၌

ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတဗ္ဗာနီယာသုတ်ဖြင့် တဗ္ဗပစ္စည်းသက်, ဂမခန ဟနာဒီနံ တုံ တဗ္ဗာဒီသုနသုတ်ဖြင့် တဗ္ဗပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်မ်ကို နပြု,နိ်တသို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,သိကို ၊ပြု,ချေ,ကပ်ဂန္တဗ္ဗံပြီး၏။

တိပစ္စည်း။

၄၉။၅၅၂။တိ ကိစ္စာ'သိဌေ = နာမည်ဟောအလုံးစုံသော ဓာတ်တို့၌

တောင်းတခြင်းအနက်နောင် တိပစ္စည်သက်သည်။ ကိတ်ပစ္စည်း လည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဇိနောဇနံဗုဇ္ဈတူတိ ဇိနဗုဒ္ဓိ၊ ဓနံအဿဘဝတူတိ ဓနဘူတိ။

ရုပ်တွက်။ ဇိနဗုဒ္ဓိ ကိုဇိနသဒ္ဒူပ ပဒ'ဗုဓ'တည်၊ အဝဂမနေ-ထိုးတွင်း၍

သိခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ,တိကိစ္စာ သိဌေသုတ်ဖြင့် တိပစ္စည်းသက်, ဓပဘဟေဟိဓပာစသုတ်ဖြင့် တကိုဓပြု, ဟစတုတ္ထာန မန္တာနဒေါဓေသုတ်ဖြင့် ဓအပြုကြောင့် ဓာတွန်စတုတ္ထ အက္ခရာဓ်ကို ဒပြု,ဒ် ဓ်သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ချေ, ဇိနဗုဒ္ဓိကပြီး၏။

နန္ဒကော ကို'နန္ဒ'တည်၊ နန္ဒနေ နှစ်သက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တိကိစ္စာသိဌေသုတ်ဖြင့်ဏ္ဍုပစ္စည်းသက်, အနကာယုဏ္ဍုနံ သုတ်ဖြင့် ဏ္ဍုကို ၊ကပြု, ဒခွင်း,ချေ,ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေါ်ပြု,ခွင်း, ချေ,ကပ်,နန္ဒကောကပြီး၏။

၅၀။၅၅၃။ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ- ဣတ္ထိလိင်ကိုဟောသော အလုံးစုံသောဓာတ်တို့နောင်တိပစ္စည်းသက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ မညတိတိ မတိ။

၅၁။၅၈၅။ဇနာဒီနမာတိမ္ပိစ - တပစ္ဆည်းကြောင့်လည်းကောင်း

တိပစ္ဆည်းကြောင့်လည်းကောင်း ဇနအစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဗျည်းကို အာပြုသည်။

ပုံစံ။ အဇနိတိ ဇာတော၊ ဇနနံဇာတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဇာတောကို 'ဇန'တည်၊ 'ဇန-ဇနနေ' ဖြစ်ခြင်း, အသံပြုခြင်း

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေ တ တဝန္တ္ဒ တာ ဝိသုတ်ဖြင့် တပစ္ဆည်းသက်, ဇနာဒီနမာတိမ္ပိစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်နှ်ကို ါ ပြု,ဇ်ခွင်း, ချေ, ကပ်, နာမ်ငဲ့ သိသက်, သိ-ါပြု, တ်ခွင်း, ချေ, ကပ် ဇာတောကပြီး၏။

ဇာတိကို 'ဇန'တည်၊ 'ဇန-ဇန နေ'ဖြစ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်အဆုံးသရချေ, ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ သုတ်ဖြင့် တိပစ္ဆည်းသက်, ဇနာဒီနမာတိမ္ပိစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်နှ်ကို ါပြု,ဇ်ခွင်းချေ, ကပ် (ဇာတိ) နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ဇာတိကပြီး၏။

၅၂။၅၈၇။ရကာရောစ - တပစ္ဆည်းကြောင့်လည်းကောင်း

တိပစ္ဆည်းကြောင့်လည်းကောင်း ဓာတွန်ရ်အက္ခရာကို ချေသည်။

ပုံစံ။ ပကာရေန ကရီယတိတိ ပကတော၊ ပဌမ် ကရီယတိတိပကတိ။

ဝိသရီယတိတိ ဝိသတော၊ ဝိသတိ။

ရှုပ်တွက်။ ပကတောကို - ပပုဗ္ဗ 'ကရ'တည်၊ 'ကရ-ကရဏော'ပြုခြင်း

ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေတ သုတ်ဖြင့် တပစ္ဆည်းသက်, ရကာရောစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ရ်ကိုချေ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိ-ါပြု,တ်ခွင်း,ချေ,ကပ် ပကတော ကပြီး၏။

ပကတိကိုပပုဗ္ဗ'ကရ'တည်၊ 'ကရ-ကရဏော'ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဓာတ်၏အဆုံးသရချေ, ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ သုတ်ဖြင့် တိပစ္ဆည်းသက်, ရကာရောစသုတ်ဖြင့် ရ်ဓာတွန်ကိုချေ (ပကတိ) နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ပကတိကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၃။၅၈၈။ဌာပါနမီဤစ - တပစ္စည်းကြောင့် လည်းကောင်း

တိပစ္စည်းကြောင့်လည်းကောင်း ဌာဓာတ်, ပါဓာတ်တို့၏ အဆုံး သရကို အစဉ်အတိုင်း ဣပြု ဤပြုသည်။

ပုံစံ။ယတြဌိတော၊ ဌိတိ၊ ပီတော၊ ပီတိ။

ရုပ်တွက်။ ဌိတောကို 'ဌာ' တည်၊ 'ဌာ-ဂတိနိဝတ္တိမှိ' သွားခြင်း၏

ဆုစ်နစ်ခြင်း, ရပ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အတီတေတ တဝန္တုတာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဌာပါနမိ ဤစသုတ်ဖြင့် ဌာ၏အဆုံး ါကို ီ- ပြုနာမ်ငဲ့, သိသက်, သိ-ါပြု, တ်ခွင်းချေ, ကပ် ဌိတောကပြီး၏။

ပီတောကို 'ပါ'တည်၊ ပါ-ပါနေ' သောက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ဘာဝကမ္မေသုတ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဌာပါနမိ ဤစသုတ်ဖြင့် ပါဓာတ်၏ ါကို ီ-ပြု, နာမ်ငဲ့, သိသက်, -ါပြု,တ် ခွင်း, ချေ, ကပ် ပီတောကပြီး၏။ ဌိတိပီတိတို့၌ တိပစ္စည်းသက်၍တွက်လေ။

၅၄။၅၈၉။ဂမခန ဟန ရမာဒီန မန္တော - တပစ္စည်းတို့ကြောင့်

ဂမု,ခနု,ဟန,ရမု,အစရှိသော ဓာတ်တို့၏အစိတ်ကို အချို့ ချေသည်။

ရုပ်တွက်။ မတိ ကို မနုတည်၊ မန-ဉာဏေ- သိခြင်းဟူသောအနက်၌

ဓာတ်မှည့်အဆုံးသရချေ, ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါသုတ်ဖြင့် တိပစ္စည်း သက်, ဂမခနဟနရမာဒီနမန္တောသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်နဲ့ကိုချေ, မတိက ပြီး၏။

တုပစ္စည်း။

၅၅။၅၂၇။သဗ္ဗတောဏ္ဍုတွာဝီဝါ-အလုံးစုံသော ဓာတ်တို့နောင်တု ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကရောတီတိ ကတ္တတ္တာ, တဿကတ္တာတီတိ ကတ္တတ္တာ,

ဘောဇနံဒဒါတီတိ ဘောဇနဒါ တာ, ကရောတီတိကတ္တာ။

http://www.dhammadownload.com

၅၆။၆၁၉။ကရဿစ တတ္တံ တုသ္မိ = တုပစ္စည်းကြောင့် ကရဓာတ်၏ အဆုံး ရအက္ခရာကိုတပြုသည်,

ရုပ်တွက်။ကတ္တာ ကို ကရတည်၊ ကရ=ကရဏေ-ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သဗ္ဗတောဏ္ဍုတွာဝီဝါ သုတ်ဖြင့် တုပစ္စည်းသက်, ကရဿစ တတ္တံတုသ္မိသုတ်ဖြင့် တုပစ္စည်း ကြောင့် ကရ၏ဓာတွန်ရ်ကို တ်ပြု,တ် တုသ္မိ,ကပ်, ကတ္တု နာမ်ငဲ့, သိသက်, သတ္ထုပိတာဒီနမာ သိသ္မိသိလောပေါစသုတ်ဖြင့်တ္တု၏ ၊ကို -ါပြု, သိဝိဘက်ကိုချေ, ကတ္တာကပြီး၏။

၅၇။၅၃၂။တဿီလာဒီသုဏီတွာဝီစ = တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရိတာဟူသော အနက်သုံးပါးတို့၌ တုပစ္စည်း သက်သည်။

ပုံစံ။ ပသယှ ပဝတ္တိတုံ သီလံ ယဿရညော သော ဟောတိ,ရာဇာ ပသယှ ပဝတ္တာ၊

ရုပ်တွက်။ ပသယှပဝတ္တာ ကို ပသယှ သဒ္ဒူပ ပဒ ပပုဗ္ဗ 'ဝတု' တည်၊ ဝတု=ဝတ္တနေ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရ ချေ, တဿီလာဒီသု ဏီတွာဝီစသုတ်ဖြင့် တုပစ္စည်းသက်, (ပသယှပတ်တု)တ် တုသ္မိ ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်, သတ္ထုပိတာဒီနမာသိ သ္မိသိလောပေါစ သုတ်ဖြင့် တု၏ ၊ကို -ါပြု, သိကိုလည်းချေ, ပသယှ ပဝတ္တာကပြီး၏။

တုကပစ္စည်း။

၅၈။၅၆၉။အာဂမာတုကော = အာရှေးရှိသောဂမုဓာတ်နောင် တုက ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ အာဂစ္စတီတိ အာဂန္တုကော။

ရုပ်တွက်။ အာဂန္တုကော ကို အာရှေးရှိသော 'ဂမု'တည်၊ ဂတိမှိ- လားခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အာဂမာတုကော သုတ် ဖြင့် တုကပစ္စည်းသက်, ဂမခန ဟနာဒီနံတုံတဗ္ဗာဒီသုန သုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

နောက်တုက ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်မ်ကိုန်ပြု, နှ် တုကသို့ကပ်, (အာဂန္တုက) နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေါ်ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,အာဂန္တုကောပြီး၏။

တုံပစ္စည်း။

၅၉။၅၆၂။အရဟသက္ကာဒီသုစ= အရဟအနက် သက္ကအနက်စသည် ရှိကုန်လတ်သော အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင်, တုံပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကောတံနိန္ဒိတု မရဟတိ, သက္ကာ ဇေတုံ ဓနေနဝါ။

ရုပ်တွက်။ နိန္ဒိတုံ ကို 'နိန္ဒ'တည်၊ နိန္ဒ = ဂရဟာယံ - ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အရဟသက္ကာဒီသုစသုတ်ဖြင့် နိန္ဒဓာတ် နောင် တုံပစ္စည်းသက်, ယထာဂမ မိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ-လာ, ငှာဟူသော အနက်ကိုရသောကြောင့် သဝိဘက်သက်, ချေ, နိန္ဒိတုံ ကပြီး၏။

ဇေတုံ ကို 'ဇိ'တည်၊ ဇ= ဇယေ အောင်ခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အရဟသက္ကာဒီသုစသုတ်ဖြင့် တုံ ပစ္စည်းသက်, အညေသုစသုတ်ဖြင့် ဇိ၏ ိ-ကို ေ-ဝုဒ္ဓိပြု, ဇေတုံကပြီး၏။

၆၀။၅၆၃။ ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသုစ = အလံသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏ဟူသော အနက်ရှိလတ်သော် အလုံးစုံသော သဒ္ဒါနောင်တုံ ပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ အလမေဝဒါနာနိဒါတုံ အလမေဝ ပုညာနိကာတုံ။

ရုပ်တွက်။ ဒါတုံ ကို'ဒါ'တည်၊ ဒါ=ဒါနေ-ဟူသော အနက်၌ဓါတ်မှည့်, ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသုစသုတ်ဖြင့် တုံ ပစ္စည်းသက်, ငှါဟူ၍ အနက်ပေးရသောကြောင့် သဝိသက်သက်, ချေ, ဒါတုံကပြီး၏။

တုနပစ္စည်း, တွာနပစ္စည်း, တွာပစ္စည်း သက်သောသုတ်။

၆၁။၅၆၄။ပုဗ္ဗကာလေ ကကတ္တုကာနံ တုနတွာနတွာဝါ = တူသော ကတ္တားရှိသော ရှေ့နောက်ကြိယာတို့တွင် ရှေ့ကြိယာ၌ တုနပစ္စည်း, တွာနပစ္စည်း, တွာပစ္စည်း, အချို့သက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ကာတုန ကမ္ပံ ဂစ္ဆတိ၊ သတ္ထာ သုတွာန ဓမ္မံဒေသန္တိ၊ ရိပုံဇိတွာန ဝသတိ၊ သုတွာ ဇာနိဿာမ၊

ရုပ်တွက်။ ကာတုန ကို 'ကရ'တည်၊ ကရ- ကရဏော-ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေ ကကတ္တုကာနံ တုန တွာန တွာဝါသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းသက် တဝေတုနာဒိသုကာ သုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းကြောင့် ကရ်ဓာတ်ကို ကာပြု, (ကာတုန) ငှါဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သဝိဘက်သက်,ချေ, ကာတုနကပြီး၏။ ကတွာန၌ တွာနပစ္စည်း, ကတွာ၌တွာပစ္စည်း, သက်ရုံသာ မထူးတော့ပြီ။

တ,တုန,တွာန,တွာ ပစ္စည်းကိုပြုသောသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၆၂။၅၇၂။သာသဒိသတော တဿရိဌောစ - သာသဓာတ်, ဒိသဓာတ် တို့နောင် တပစ္စည်းကို ရိဌ ပြုသည်။

ပုံစံ။အနုသိဌော သောမယာ ဒိဋ္ဌံမေရှုပံ- စသဒ္ဒါဖြင့် တပစ္စည်းကို ရဌပြု, တုံပစ္စည်းကို ရဋ္ဌံလည်း ပြုသေးသည်။

ပုံစံ။ ဒဿနီယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဒဋ္ဌုံ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ သမဏာနံ။

၆၃။၅၃၉။ရမှိရန္တောရာဒိနော - ရ အနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့် ရ် အနုဗန် အပိုင်းအခြားရှိသော ဓာတ်တို့၏ အဆုံးဓာတွန်ကို ချေသည်။

ရုပ်တွက်။ အနုသိဌော ကို အနုပုဗ္ဗ'သာသ'တည်၊ သာသ- အနုသိဌိမှိ- သွန်သင်ခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သာသဒိသတော တဿရိဌောစ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ရိဌပြု, ရမှိရန္တောရာဒိနော သုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်သ်ကိုချေ, (အနုသာ-ဌ)သ်ခွင်း, ချေ,ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေါ်ပြု,အနုသိဌောပြီး၏။ ဒိဋ္ဌံကို ဒိသတည်၍ တွက်လေ။

http://www.dhammadownload.com

၆၄။၅၇၃။သာဒိသန္တ ပုစ္ဆဘန္ဇဟံသာ ဒီဟိဌော = သအဆုံးရှိသော

ဓာတ်ပုစ္ဆဓာတ်, ဘန္ဇဓာတ်ဟံသ အစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်တ ပစ္စည်းကို ရှေ့ဓာတွန်နှင့်တကွ ဌပြု

ပုံစံ - တုဌော၊ အဟိနာ ဒဌော နရော၊ မယာပုဌော

ရုပ်တွက်။ တုဌော- ကို 'တုသ-တည်၊ တုသ-ပီတိမှိ-နှစ်သက်,

ဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတ-သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သာဒိသန္တ ပုစ္ဆဘန္ဇဟံသာဒီဟိဌော - သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်သ်နှင့်တကွ ပစ္စည်းကိုဌပြု, နာမ်ငဲ့သိသက်,ဂေါပြုခွင်း,ချေ,ကပ်, တုဌော-ကပြီး၏။

ပုဌော- မေးအပ်သူ, ဘဋ္ဌံ- ကြိတ်ချေအပ်သောဝတ္ထု, ဟဌော- ရွှင်လန်း သူ-ကံအနက်၌ ဘာဝကမ္မေသုတ - သုတ်ဖြင့်တပစ္စည်းသက်, ဟဌော- မေးတတ်ပြီ- ကတ္တားဟောပုဒ်၌ အတီတေ တ တဝန္တုတာဝီ - သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်သည်။

ရုပ်တွက်။ ပုဌော ကို 'ပုစ္ဆ,တည်၊ ပုစ္ဆ-ပုစ္ဆနေ - မေးခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတ-သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သာဒိသန္တပုစ္ဆဘန္ဇဟံသာဒီဟိဌော-သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်စ္ဆ်နှင့်တကွ တပစ္စည်းကိုဌပြု, နာမ်ငဲ့,သိသက်,သိကို ဂေါပြု,ပုဌော ပြီး၏။

ဘဋ္ဌံ- ဘန္ဇတည်၊ ဘန္ဇအဝမဒ္ဒနေ- ဟုဆိုဓာတွန်နှင့် တကွ တပစ္စည်းကို ဌ-ပြု၊

ရုပ်တွက်။ ဟဌော ကို 'ဟံသ,တည်,ဟံသ-ပီတိမှိ နှစ်သက်

ဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတ ကံအနက်, အတီတေ တ တဝန္တု ကာဝီ-သုတ်, ကတ္တားအနက်၊ တပစ္စည်းသက်, သာဒိသန္တပုစ္ဆဘန္ဇ ဟံသာဒီဟိဌော-သုတ်ဖြင့် သ်ဓာတွန်နှင့်တကွ တကိုဌပြု, ဗျဉ္ဇနေစ-သုတသဒ္ဒါဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ, နာမ်ငဲ့,သိသက်, ဂေါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဟဌောပြီး-။

http://www.dhammadownload.com

၆၅။၅၇၄။ဝသတော ဝုဋ္ဌ - ဝသဓာတ်နောင်တပစ္စည်းကို ရှေ့ဓာတွန်သနှင့်တကွ ဝုဋ္ဌပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝုသံဝုဋ္ဌော -

ရုပ်တွက် - ဝုဋ္ဌော ကို 'ဝသ,တည်၊ ဝသ-နိဝါသေ-နေခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေ တတဝန္တုတာဝီ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဝသတောဝုဋ္ဌ-သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်သ်နှင့်တကွ တပစ္စည်းကို ဝုဋ္ဌပြု, ၌ခွင်း, ချေ, ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေါ်ပြု, ဝုဋ္ဌော ပြီး။

အမှာ - အဓိဝတ္ထာ၌ အဓိပုဗ္ဗ'ဝသ,တည်,တပစ္စည်း၊ ဝတ္ထဗ္ဗံ-၌ 'ဝသ, တည်,တဗ္ဗ- ပစ္စည်း နိဝတ္ထံ-၌ နိပုဗ္ဗ'ဝသ,တည်၊ တပစ္စည်း, ကွစိဓာတု- သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတွန်သ်နှင့်တကွ တကိုတ္ထပြုသည်။ (ကညာဒိဂိုဏ်း)

၆၆။၅၇၅။ဝဿဝါဝု - တပစ္စည်းကြောင့် ဝသဓါတ်၏ ဝကို အချို့ဥပြုသည်။

ပုံစံ - ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဥဋ္ဌော။ ဝုဋ္ဌော

ရုပ်တွက်။ ဥသိတော ကို ဝသတည်၊ ဝသနိဝါသေ-နေခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေတ တဝန္တုတာဝီ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဝဿဝါဝုသုတ်ဖြင့် ဝသဓါတ်၏ ဝကို ဥပြု,(ဥသ်တ) ယထာကမမိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ- လာ,နာမ်ငဲ့, သိသတ် ေါ်ပြု, တေါ်သို့ကပ်,ဥသိတောပြီး ဝုသိတော၌သန္ဓိစပ်သော အရာ မဟုတ်သောကြောင့် ဋီကာ၊ တို့၌တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် ဣလာကြသည်။

၆၇။၅၇၆။ဓ,ပဘဟေဟိဓဗာစ - ဓ,ပ,ဘ,ဟ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့ နောင်တပစ္စည်းကို ဓ,ပပြုသည်။

ပုံစံ။ ယထာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ ဝမ္ဗေဘိက္ခု၊ လဒ္ဓံမေ ပတ္တစီဝရံ၊ အဂ္ဂိနာဒဖုံဝနံ။

http://www.dhammadownload.com

၆၈။၆၁၁။ဟစတုတ္ထာနမန္တာနဒေါဓေ = ဓအပြုကြောင့် ဓာတ်၏
အဆုံးဖြစ်ကုန်သော ဟ,အက္ခရာစတုတ္ထအက္ခရာတို့ကို ဒပြုသည်၊
ပုံစံ သန္ဒဒ္ဓေါ၊ ကုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ယုဒ္ဓေါ၊သိဒ္ဓေါ၊
ရုပ်တွက်။ဗုဒ္ဓေါကို'ဗုဓ'တည်၊ဗုဓ= ဥာဏော-သိခြင်းဟူသောအနက်၌
ဓါတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ,ဗုဓဂမာဒိတ္ထေကတ္တရိသုတ်ဖြင့် တ
ပစ္စည်းကို ဓပြု, ဟစတုတ္ထာနမန္တာနဒေါဓေသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ကို
စတုတ္ထအက္ခရာ ဒပြု,ဒ် ဓသို့ကပ်,(ဗုဒ္ဓ)နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ,
ကပ်, ဗုဒ္ဓေါပြီး။
၆၉။၆၁၂။ဆောပကာရေ = ပ အက္ခရာကြောင့် ဓာတ်၏အဆုံးဖြစ်
ကုန်သော ဟ အက္ခရာ စတုတ္ထအက္ခရာတို့ကို ဆပြုသည်။
ပုံစံ။ ဒယှတီတိ ဒမ္ဘော၊ ဝုမ္ဘတီတိဝုမ္ဘော။
ရုပ်တွက်။ဝုမ္ဘော ကို'ဝမ္ဘ'တည်၊ ဝမ္ဘ-ဝမ္ဘနေ-တိုးပွားခြင်းဟူသော
အနက်၌ ဓါတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ,အတီတေတ တဝန္တုတာဝီ
သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသတ်, ဓ ပ ဘဟေဟိဓပာစသုတ်ဖြင့် တကို
ပပြု,ဆော ပ ကာရေ သုတ်ဖြင့် ပအပြုကြောင့် ဓါတွန်မ်ုကိုဆ် ပြု,ဆ်
ကိုပသို့ကပ်, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဝ၏၊ ကို ၊ပြု, နာမ်ငဲ့,သိသက်,
ေ-ါပြု,ခွင်,ချေ, ကပ်, ဝုမ္ဘောကပြီး၏၊
ရုပ်တွက်။ ဒမ္ဘံ ကို'ဒမ္ဘ'တည်၊ ဒဒမ္ဘန လောင်မြိုက်ခြင်းအနက်၌
ဓါတ်မှည့် ဘဝကမ္မေသုတသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသတ် ဓ ပ ဘဟေဟိ
ဓပာစ သုတ်ဖြင့် တကို ပပြု,ဆောပကာရေသုတ်ဖြင့် ပအပြုကြောင့်
ဓါတွန် မ်ုကို ဆ ပြု,ဆ်သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,
ဒမ္ဘံပြီး၏။
၇၀။၅၇၇။ဘန္ဓတောဂ္ဂေါစ = ဘန္ဓဓာတ်နောင်တပစ္စည်းကိုရှေ့ဓာတွန်
နှင့်တကွ ဂ္ဂပြုသည်။
ရုပ်တွက်၊ ဘဂ္ဂေါ = ကို ဘန္ဓတည် ဘန္ဓအဝမဒ္ဒနေ ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးခြင်း
ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘဝကမ္မေသုတ

http://www.dhammadownload.com

သုတ်ဖြင့် ဓာတ်တွန်နှင့်တကွ တပစ္စည်းကို ဂွပြု, နာမ်ခဲ့, သိသက် ဧ-ပြု, ဘဂ္ဂေါ်ပြီး၏။

၇၁။၅၇၈။ဘုဇ္ဈင်ဒန် မန္ဒောနော, ဒ္ဒိစ - ဘုဇ္ဈအစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အဆုံးဗျဉ်းကိုချေ၍ တပစ္စည်းကို ဒွေဘော်နှစ်လုံး ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဘုတ္တော, ဘုတ္တာဝီ ဝတ္တော သတ္တော, ရတ္တော။

ရှုပ်တွက်။ ဘုတ္တော ကို'ဘုဇ'တည်, ဘုဇ-ပါလနဗျဝဟာရဏော-

စောက်ရှောက်ခြင်း, စားခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေ တဝန္တတာဝီ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဘုဇ္ဈင်ဒန် မန္ဒောနောဒ္ဒိစသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ကို ချေ၍ တ၏ဒွေးဘော်လည်းလာ, နာမ်ခဲ့, သိသက်, သိ-ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,။

ဘုတ္တဝါ၌ တဝန္တ, ဘုတ္တာဝီ၌ တာဝီပစ္စည်းသက်၍ ရှုပ်တွက်ရမည်။

၇၂။ ၅၇၉။ ဝစဝါဝု - ဝစဓာတ်၏ဝကို အချို့ဥပြု၍ စဗျဉ်းကို ချေ, ပြီး, တပစ္စည်းကို ဒွေဘော်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝုတ္ထွံ ဘာဝဝတာ ဥတ္ထွံဝါ။

ရှုပ်တွက်။ ဥတ္ထွံ ကို'ဝစ'တည်, ဝစ-ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ပြီပြင်သော

စကားကို ပြောဆိုခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဝစဝါဝုသုတ်ဖြင့် ဝကို ပြု, ဓာတွန်စ်ချေ, တ၏ဒွေဘော်တလာ, (ဥတ္ထ)နာမ်ခဲ့,သိသက်, ၊ပြု, ဥတ္ထွံ ပြီး၏။ ဝုတ္ထွံ၌ကား ဝုသိတံကဲ့သို့ ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဝ်လာ

၇၃။ ၅၇၀။ဝုပါဒိန္ဓ - ဝုပအစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ဓာတွန်ပကိုချေ ၍ တပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြုသည်။

ပုံစံ။ သုဝုတ္တော, စတ္တော, လိတ္တော, သန္ဓတ္တော, ဥတ္တော,

ရှုပ်တွက်။ သုဝုတ္တော ကို သုပုဗ္ဗ 'ဝုပ'တည်, ဝုပ-ဂေါပနေ -

စောင့်ရှောက်ခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး သရချေ, (ကံအနက်) ဘာဝကမ္မေသုတဖြင့် (အတိတ်ကတ္တားအနက်) အတီတေ တတဝန္တ တာဝီသုတ်ဖြင့် တ ပစ္စည်းသက်, ဝုပါဒိန္ဓသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်

http://www.dhammadownload.com

ပ်ကိုချေ, တ၏ဒွေဘော်တလာ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု, သုဂုတ္တော ကပြီး၏။

၇၄။၅၈၁။တရာဒီဟိက္ကဏ္ဏော - တရအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် တပစ္စည်းကို က္ကဏ္ဏပြု၍ ဓာတွန် ဗျဉ်းကိုလည်းချေ,သည်။

ပုံစံ။ တရတီတိ တိဏ္ဏော, ဥတ္တရ တီတိ ဥတ္တိဏ္ဏော၊

ရုပ်တွက်။ တိဏ္ဏော ကို'တရ'တည်၊ တရ-တရဏော- ကူခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, အတီတေတတဝန္တု တာဝီ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်,တရာဒီဟိက္ကဏ္ဏောသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ိ-ဏ္ဏပြု,ဓာတွန်ရ်ကိုလည်းချေ,(တိ-ဏ္ဏ)တခွင်း,ချေ, ကပ်,နာမ်ငဲ့, သိသက်,ေ-ါပြု, တိဏ္ဏောကပြီး၏။

၇၅။၅၈၂။ ဘိဒါဒိတောက္ကန္ဒအန္ဒဤဏာဝါ - ဘိဒအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် တပစ္စည်းကို အချို့ က္ကန္ဒ,အန္ဒ,ဤဏပြု၍ အဆုံးဓာတွန်ကိုလည်းချေသည်။

ပုံစံ။ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာတိ ဘိန္ဒော, ဆိန္ဒီ ယတီတိ ဆိန္ဒော, သုဌုဆာဒီယတီတိ သုဆန္ဒော, ရောဒတီတိရုန္ဒော,

ရုပ်တွက်။ ဘိန္ဒော ကို 'ဘိဒ'တည်၊ ဘိဒ-ဝိဒါရဏော-ဖောက်ခွဲခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ,(ကံအနက်) ဘာဝကမ္မေ သုတသုတ်ဖြင့် (အတိတ်ကတ္တားအနက်) အတီတေတ တဝန္တု တာဝီ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဘိဒါဒိတောက္ကန္ဒအန္ဒ ဤဏာဝါသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို က္ကန္ဒပြု၍ ဓာတွန်ဒ်ကိုလည်းချေ, ဘခွင်း, ချေ, ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ဘိန္ဒောက ပြီး၏။

ရုပ်တွက်။ ဆိန္ဒော- ကို 'ဆဒ'တည်၊ ဆဒ-အပဝါရဏော-ပါယ်ရှား ဖုံးအုပ်ခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေ သုတ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဘိဒါဒိတော က္ကန္ဒအန္ဒ ဤဏာ ဝါသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ိ-န္ဒပြု၍ ဓာတွန်ဒ်ကိုလည်းချေ, ဆခွင်း, ချေ, ကပ်,

http://www.dhammadownload.com

(ဆိန္ဒ)နာမ်ငဲ့, ဘိသက်, ၊-ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဆိန္နော ပြီး၏။

ရုပ်တွက်။ ခီဏာ- ကို 'ခီ'တည်၊ ခီ-ခယေ-ကုန်ခမ်းခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အတီတေတတဝန္တုတာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဘဒါဒိတော ဣန္ဒအန္ဒ ဤဏာဝါသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ီ-ဏပြု ၍ ဓာတွန်ီ-ကိုချေ, ခ်ကိုီ-သို့ကပ်, (ခီဏ) နာမ်ငဲ့, ဣတ္ထိယမတောအာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် -ါပစ္စည်းသက်, ဏ-ါသို့ကပ်, ခီဏာ ကပြီး၏။

၇၆။၅၈၃။သုသ ပစ သကတော ကွဏ္ဍာစ သုသဓာတ် ပစဓာတ် သကဓာတ် တို့နောင်တပစ္စည်းကို ကွပြုဣပြု၍ ဓာတွန်ဗျဉ်းကိုလည်းချေ။

ပုံစံ။ သုဿတီတိ သုက္ခံ၊ ကဋ္ဌံ၊ ပစ္စတီတိ ပက္ကံ၊ သကတိသမတ္ထေတိ သက္ကော, ပူဇေတီတိသက္ကော။

ရုပ်တွက်။ သုက္ခံ- ကို'သုသ'တည်၊ သုသ=သောသနေ ခြောက်သွေ့ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အတီတေ တတဝန္တု တာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သုသ ပစ သကတော ကွဏ္ဍာစသုတ်ဖြင့် တ ပစ္စည်းကို ကွပြု၍ ဓာတွန်ကိုလည်းချေ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်, သုက္ခံကပြီး၏။

ရုပ်တွက်။ပက္ကံ- ကို'ပစ'တည်၊ ပစ-ပါကေ-ချက်ခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေတတဝန္တုတာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သုသ ပစ သကတော ကွဏ္ဍာစသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ဣပြု၍ ဓာတွန်စ်ကိုလည်းချေ, ခွင်း,ချေ,ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်, ၊ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်, ပက္ကံ ကပြီး၏။

၇၇။၅၈၄။ပက္ကမာဒီဟိန္တောစ = ပပုဗ္ဗကမုအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် တပစ္စည်းကို နွှပြုပြီး အဆုံးသရကိုချေသည်, စသဒ္ဒါဖြင့် ကမုဓာတ်, ခရဓာတ်နောင်လည်း တိပစ္စည်းကို နွှိပြု၍, အဆုံးဗျဉ်းကိုချေသည်။

ပုံစံ။ ပက္ကမတီတိ ပက္ကန္တော, ဝိဗ္ဗမတီတိဝိဗ္ဗန္တော,

http://www.dhammadownload.com

စသဒ္ဒါပုံစံ။ ကန္တိ၊ ခန္တိ၊

ရုပ်တွက်။ ပက္ကန္တော- ကို ပပုဗ္ဗ'ကမု'တည်၊ ပဒဝိကွေပေ- ကိုယ်ကို ပစ်လွှတ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေ တတ ဝန္တုတာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ပက္ကမာဒီဟိန္တော စသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို နွှပြု, ဓာတွန်မ်ကိုလည်းချေ, (ပကန္တ) သဒိသဒ္ဒေဘော် ကလာ,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ပက္ကန္တော က ပြီး၏။

ရုပ်တွက်။ သင်္ကန္တိ - ကို သံပုဗ္ဗ'ကမု'တည်၊ ပဒဝိကွေပေ- ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဣတ္ထိယ မတိယဝေါဝါ သုတ်ဖြင့် တိပစ္စည်းသက်, ပက္ကမာဒီဟိန္တောစသုတ်၌ပါသော စသဒ္ဒါဖြင့် တိပစ္စည်းနွှိပြု, ဓာတွန်မ်ကိုလည်းချေ, ဝဂ္ဂန္တံ ဝါဝဂ္ဂေသုတ်ဖြင့် သနောက်ရှိ နိဂ္ဂဟိတ်ကိုကဝဂ္ဂန္တင်ပြုနာမ်ငဲ့, သိသက်,ချေ,သင်္ကန္တိက ပြီး၏။

၇၈၊ ၅၈၉။ဟန္တေဟိ ဟောဟဿဋ္ဌောဝါအဒဟနဟာနံ - ဒဟဓာတ် နဟဓာတ်မှတပါးကုန်သော ဟအဆုံးရှိသော ဓာတ်မှ နောင်တ ပစ္စည်းကို ဟပြု၍ ဓာတွန်ဟကို ဋပြုသည်။

ပုံစံ။ အာရုဟိတ္ထာတိအာရုဋ္ဌော, ဂါဋ္ဌော,ဗာဋ္ဌော,မူဋ္ဌော,

ရုပ်တွက် အာရုဋ္ဌောကို - အာပုဗ္ဗ 'ရုဟ'တည် ရုဟ-ဇနနေ- ဖြစ်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေတ တဝန္တုတာဝီသုတ်ဖြင့် တ ပစ္စည်းသက်, ဟန္တေဟိဟော ဟဿဋ္ဌောဝါ အဒဟနဟာနံသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ဟပြု, ဓာတွန်ဟ်ကိုလည်း ဋပြု, ဋ-ဟသို့ကပ်, (အာရုဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့, သိသက်,ေါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, အာရုဋ္ဌော ကပြီး၏။

ဂါဋ္ဌော 'ဂါဟူ'တည်၊ ဂါဟူ-ဝိလောဋ္ဌနေ - မွှေနောက်သက်ဝင်ခြင်းဟူ သော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံး ။ သရ ချေ, အတိတေတတဝန္တု တာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဟန္တေဟိဟောဟဿဋ္ဌောဝါ အဒဟန

http://www.dhammadownload.com

ဟာနံသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ဟပြု၍, ဓာတွန်ဟ်ကိုလည်း ဥပြု, ဥ-ဟသို့ကပ်, (ဂါဋ္ဌ)နာမ်, သိသက်, ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဂါဋ္ဌောက ပြီး၏။

ဗာဋ္ဌော- ကို 'ဗဟ'တည်၊ ဗဟ=ဝုဒ္ဓိ မှိ- ကြီးပွားခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တပစ္စည်းသက်, ဟန္တေ ဟိဟောစသည် သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ဟပြု၍ ဓာတွန်ဟ်လည်း ဥပြု, ဥ-ဟသို့ကပ်, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဗ၏ ၊ကို-ါပြု, နာမ်ငဲ့, သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း, ချေ,ကပ်,ဗာဋ္ဌော ကပြီး၏။

၇၉၊ ၅၉၇။သဗ္ဗေဟိတုနာဒီနံယော = အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင်တုန အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို 'ဝါ'အချို့သဖြင့် ယပြုသည်။

ပုံစံ။ အဘိဝန္ဒိယ, ဩဟာယ, ဥပနီယ, ပသီယ တုနာဒီနံ၌ အာဒိသဒ္ဒါပို့ဖြင့်တွာနပစ္စည်း, တွာပစ္စည်းများကို ယူသည်။

ရုပ်တွက်။ အဘိဝန္ဒိယ ကို အဘိပုဗ္ဗ'ဝန္ဒ'တည်၊ ဝန္ဒ-အဘိဝန္ဒနေ အလွန်ရှိခိုးခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေကကတ္တုကာနံ တုနတွာနတွာ ဝါသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်း သက်, သဗ္ဗေဟိတုနာဒီနံယောသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းကို ယပြု, ယထာဂမမိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ-လာ, နာမ်ငဲ့, သိသက်,ချေ,အဘိဝန္ဒိယ ကပြီး၏။

အဘိဝါဒိယ- ကို အဘိပုဗ္ဗ'ဝဒ'တည်၊ ဝဒ=ဝန္ဒနေ- ရှိခိုးခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေကကတ္တုကာ နံ တုန တွာန တွာဝါသုတ်ဖြင့် တုန ပစ္စည်းသက်, သဗ္ဗေဟိတုနာဒီနံ ယောသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းကို ယပြု, အညေသုစသုတ်ဖြင့် ဝ၏ ၊ကို -ါဝုဒ္ဓိပြု, ယထာဂမမိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ-လာနာမ်ငဲ့ သိသက်, ချေ,အဘိဝါဒိယ ကပြီး၏။

တစ်နည်းအဘိဝါဒိယ- ကို အဘိပုဗ္ဗ'ဝဒ'တည်၊ ဝဒ=ဝန္ဒနေ- မင်္ဂလာ စကားကို မိန့်ဆိုစေရာ ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံး သရချေ, ဓာတူဟိဏေဏယဏာပေ ကာပယ ကာရိ တာနိ ဟေတွတ္ထေ

http://www.dhammadownload.com

သုတ်ဖြင့် ဏေပစ္စည်းသက်၍ ကာရိတ်အမည်မှည့်, ကာရိတာနံဏော လောပ် သုတ်ဖြင့် ဏ်အနုဗာန်ချေ, အသံယော ဂန္ဓသဝုဒ္ဓိကာရိတေ သုတ်ဖြင့် ဝ၏ ।ကို-ဝုဒ္ဓိပြု, ဒ်-ဂ-သို့ကပ်, (အဘိဝါဒေ)တုန ပစ္စည်းသက်, ယပြု, (အဘိဝါဒေယ) ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် ဂ-ကို ိ-ပြု, အဘိဝါဒိယ ကပြီး၏။

စ၀၊ ၅၉၈။စနန္ဓေဟိရစ္ဆံ = စအက္ခရာ, နအက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်နောင် တုန, အစရှိသောပစ္စည်းတို့ကို ရစ္ဆအချို့ပြု၍ ရစ္ဆံ ဟူသော ဒ္ဒိဓာကာရဏယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် အခြားသောဓာတ်တို့ နောင်လည်း ရစ္ဆပြုသည်။

ပုံစံ။ ဝိဝိစ္ဆ, အာဟစ္ဆ, ဥဟစ္ဆ, ပတိစ္ဆ, သက္ကစ္ဆ,

ရှုပ်တွက်။ ဝိဝိစ္ဆကို = ဝိပုဗ္ဗ'ဝိစ'တည်၊ ဝိစ=ဝိဝေစနေ- ကင်းဆိတ်ခြင်း ဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့် အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တု ကာနံ တုနတွာနတွာဝါသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းသက်, စနန္ဓေဟိရစ္ဆံသုတ် ဖြင့် တုနပစ္စည်းကို ရစ္ဆပြု, (ဝိဝိစ်ရစ္ဆ)ရမ္ဘိရန္ဓောရာ ဒိနောသုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်စ်ကိုချေ, (ဝိဝိ၊စ္ဆ) ဝါပရောအသရှုပါသုတ်ဖြင့် နောက် ।ကိုချေ, သိသက်,ချေ,ဝိဝိစ္ဆပြီး၏။

အာဟစ္ဆကို = အာပုဗ္ဗ'ဟန'တည်၊ ဟန=ဟိသာဂတိသု- ညင်းဆဲခြင်း ဂတိအနက်ဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, တုန ပစ္စည်း သက်, စနန္ဓေ ဟိရစ္ဆံသုတ်ဖြင့် တုနကို ရစ္ဆပြု, (အာဟန်-ရစ္ဆ)ရမ္ဘိရန္ဓော ရာဒိနော သုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်နှ်ကိုချေ, သရာသရေ လောပ် သုတ်ဖြင့် ရှေ့သရကိုချေ,ဟ် ।သို့ကပ်, (အာဟစ္ဆ) သိသက်,ချေ,

စ၁၊ ၅၉၉။ဒိသာ သွာန သွာန္ဓလောပေါစ = ဒိသဓာတ်နောင် တုနပစ္စည်း တွာန တွာပစ္စည်းတို့ကို အချို့သွါနပြု သွာပြု၍ ဓာတွန်ကိုလည်း ချေ။

ပုံစံ။ ဒိသွာန, ဒိသွာ,

ရှုပ်တွက်။ ဒိသွာနကို = 'ဒိသ'တည်၊ ဒိသ=ပေက္ခဏေ- ကြည့်ရှုခြင်းဟူ

http://www.dhammadownload.com

သောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေ ကကတ္တု ကာနံ တုန တွာန တွာဝါသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းသက်, (တွာန တွာလည်း သက်နိုင်သည်) ဒိသာသွာန သွာန္တလောပေါစသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းကို သွာနပြု၍ ဓာတွန်သ်ကိုလည်းချေ, သိသက်,ချေ, ဒိသွာနကပြီး၏။ (ဒိသွာ၌တုနကို သွာပြုရုံသာမခက်ပြီ)

၈၂၊ ၆၀၀။မဟာဒဘေဟိမ္ဘယ္ဇဗ္ဘဒ္ဓါစ - မ,ဟ,ဒ,ဘ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့နောင်တုန အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို အချို့,မှပြု, ယှပြု,ဇပြု, ဗ္ဘပြု,ဒ္ဓါပြု၍,ဓာတွန်လည်းချေသည်။

ပုံစံ။ အာဂမ္ဘ, အာဂမိတွာ, သြဂ္ဂမ္ဘ, သြဂ္ဂမိတွာ, ပဂ္ဂယှ, ပဂ္ဂဏိတွာ, ဥပ္ပဇ္ဇ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ, အာရဗ္ဘ အာရဘိတွာ, အာရဒ္ဓ, အာရဘိတွာ,

ရှုပ်တွက်။ **အာဂမ္ဘကို** - အာပုဗ္ဗ'ဂမု'တည်၊ ဂမု-ဂတိမ္ဗိ- လားခြင်း ဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တု ကာနံ တုနတွာနတွာဝါသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်း သက်, မဟာဒဘေ ဟိမ္ဘယ္ဇဗ္ဘဒ္ဓါ စသုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းကို မ္ဘပြု၍ ဓာတွန်မ်ကိုလည်းချေ, သိသက်, ချေ, အာဂမ္ဘကပြီး၏။

ပဂ္ဂယှကို - ပပုဗ္ဗ'ဂဟ'တည်၊ ဂဟ-ဥပါဒါနေ-ယူခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေ စသည်သုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းသက်, မဟာဒသေဟိ ယှ ဇဗ္ဘဒ္ဓါစသုတ်ဖြင့် တုနကိုယှပြု၍ ဓာတွန်ဟ်ကိုချေ, ပရဒ္ဒေဘာဝေါဌာနေသုတ်ဖြင့် ဂ၏ဒ္ဒေဘော်ဂလာ, ပဂ္ဂယှ ကပြီး၏။

ဥပ္ပဇ္ဇကို - ဥပုဗ္ဗ'ပဒ'ဂတိမ္ဗိ, တုနပစ္စည်းကို ဇပြု၍ ဓာတွန်ဒ် ကိုလည်း ချေ, ပဒ္ဒေဘော်လာ, အာရဗ္ဘကို အာပုဗ္ဗ,ရဘ, အာရဗ္ဘေ, တုန ပစ္စည်းကို ဗ္ဘပြု၍ ဓာတွန်ဘ်ကိုလည်းချေ, လဒ္ဓါ,လဘ,လာဘော, တုန ပစ္စည်းကို ဒ္ဓါပြု၍ ဓာတွန်ဘ်ကိုလည်းချေ အလုံးစုံသောရှုပ်တို့၌ သိသက်,ချေ,။

http://www.dhammadownload.com

တဗွ,တဝေပစ္စည်းတု,တုန,တွာန,တွာ,- တဝန္တုပစ္စည်းတို့ ပြုကြောင်းရှုပ်။

စ၃၊ ၅၉၅။တဝေတုနာဒီသုကာ = တဝေ ပစ္စည်း, တုန ပစ္စည်း,
အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် တဗွပစ္စည်း - တုံပစ္စည်းတို့ကြောင့် ကရဓာတ်ကို ကာပြုသည်။

ပုံစံ။ ကာတဝေ - ကာတုံ၊ ကတ္တုံ၀ါ-ကာတုန-ကတ္တုံ၀ါ. . . ။

ရှုပ်တွက်။ ကာတဝေ - ကို 'ကရ,တည်-ကရ ကရဏော-ပြုခြင်းဟူသော
အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာန
ကတ္တုကေသုတဝေတုံ၀ါ- သုတ်ဖြင့် တဝေ-ပစ္စည်းသက်,တဝေတုနာ
ဒီသုကာ သုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်ကို ကာပြု, ဌာ ဟူ၍ အနက်ပေးသော
ကြောင့် သမ္ဘဒါနေစတုတ္ထီသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထီဧကဝုစ် သဝိဘတ်သက်,
သဗ္ဗာသမာဝုသောပသဂ္ဂ နိပါတာ- စသောသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကိုချေ,
ကာတဝေပြီး . . . ။

ရှုပ်တွက်။ ကာတုန = ကို'ကရ,တည်၊ ကရ ကရဏော-ပြုခြင်းဟူသော
အနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ၊ ဗုဇ္ဈကာလေက
ကတ္တုကာနံ တုန တွာနတွာ၀ါ - သုတ်ဖြင့် တုန- ပစ္စည်းသက်,
တဝေတုနာဒီကာ သုတ်ဖြင့် တုနပစ္စည်းကို ကာပြု,သိသက်,ချေ. . . ။

ကာတုံ-ကို = 'ကရ' တည်-ကရ-ကရဏော-ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌
ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာန
ကတ္တုကေသု တဝေတုံ၀ါ-သုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်းသက်, တဝေ
တုနာဒီသုကာ-သုတ်ဖြင့် ကရဓာတ်ကို ကာပြု, သဝိဘတ်
သက်,ချေ,. . ။

ကာတဗ္ဗံ-ကို- 'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏော ပြုခြင်းဟူသော အနက်၌
ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ,- ဘာ၀ကမ္မေသုတ ဗ္ဗာနီယာ-
သုတ်ဖြင့် တဗွ,ပစ္စည်းသက်,တဝေတုနာဒီသုကာ-သုတ်ဖြင့် ကရကို-
ကာပြု,နာမ်ဒဲ့,သိသက်,သိဝိဘတ်ကို အံပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ကာတဗ္ဗံ-
ပြီး. . . ၏။

http://www.dhammadownload.com

၈၄၊ ၁၉၆။ဂမ ခန ဟနာဒီနံ တုံတဗ္ဗာဒီသုန = တုံပစ္စည်း, တဗ္ဗပစ္စည်း အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမ ခန ဟန အစရှိသော ဓာတ်, တို့၏ အစိတ် မ အက္ခရာ, နအက္ခရာတို့ကို - နပြုသည်. . . ။

ပုံစံ။ ဂန္တုံ ဂမိတုံ ဂန္တဗ္ဗံ ဂမိတဗ္ဗံ ခန္တုံ ခနိတုံ- အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် တ အက္ခရာ အစ၌ပါသော တဝေ-တုန-တွာန-တွာပစ္စည်းများကို ယူ၍ ပြုသည်။

ရုပ်တွက်။ ဂန္တုံ = ကို ဂမု-တည်၊ ဂမု-ဂတိမှိ-လာခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာန ကတ္တုကေ သုတဝေတုံဝါ- သုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်းသက်, ဂမခနဟနာဒီနံ တုံတဗ္ဗာဒီသုန- သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို နပြု,နှ် တသို့ကပ်,သ သက်, ချေ-ဂန္တုံပြီး၏

ခန္တုံ ၌-'ခန'တည်, ခန-အဝဒါရဏေ- တူးဖောက်ခြင်းအနက်၌ ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဣစ္ဆတ္ထေသုသမာန ကတ္တုကေသုတ ဝေတုံဝါ-သုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်းသက်, ဂမ ခန ဟနာဒီနံတုံတဗ္ဗာ ဒီသုန- သုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန်နှ် ကိုနပြု, နှ်တုံသို့ကပ် - ခန္တုံ ပြီး၏. . . ။

ဟန္တုံ - ၌ - 'ဟန'-ဟိသာဂတီသု-ဆို၊ မန္တုံ-၌ မန-ဉာဏေ-ဟုဆို၊

ဂန္တဗ္ဗံ- စသည်၌ကား တဗ္ဗပစ္စည်းသက်ရုံသာ . . .

ဂန္တဝေ- စသည်၌ - ဣစ္ဆတ္ထေသု စသည်ဖြင့်သက်လျှင်ပြီး၏။

၈၅၊ ၆၀၆။ဒဓန္တတောယေကွစိ= တုန-စသောပစ္စည်းတို့ကြောင့် အာဂုံ ပါဋိအားလျော်စွာ ဒ-အက္ခရာ, ဓ-အက္ခရာအဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့ နောင် အချို့ယ လာသည်. . ။

ပုံစံ။ ဗုဒ္ဓေါလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ဓမ္မံဗုဇ္ဇိတွာ. . . ။

ရုပ်တွက်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ကို ဥ-ပုဗ္ဗ 'ပဒ,တည်၊ ဂတိမှိ-ဂတိအနက်၌

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်အမည်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေကကတ္တုကာနံ
တုန တွာန တွာဝါ - သုတ်ဖြင့် တွာပစ္စည်းသက်, ဒဓ္ကတောယောကွစိ-
သုတ်ဖြင့် ပဒဓာတ်နောင် ယ်လာ, (ဥပဒ်ယ်တွာ) တထာကတ္တရိစ-
သုတ်ဖြင့်. . ဒ်ဓာတွန်နှင့်တကွ-ယ်ကို ဇ် ပြု,-ယထာဂမမိကာရော-
သုတ်ဖြင့် ိ-လာ,ဇ် ိ-သို့ကပ်, ပရဒ္ဒေဘာဝေါ ဌာနေ သုတ်ဖြင့် ပ်လာ,
ဇ်လာ, သိသက်, ချေ, ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပြီး၏။

ဗုဒ္ဓိတွာ- ကို 'ဗုဓ'တည်၊ ဗုဓ-အဝဂမနေ- ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော
အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပုဗ္ဗကာလေ စသည်သုတ်ဖြင့်
တွာပစ္စည်းသက်, ဒဓ္ကတောယောကွစိသုတ်ဖြင့် ဗုဓဓာတ်နောင်
ယ်လာ,(ဗုဓ်ယ်တွာ) တထာကတ္တရိစ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်နှင့်တကွ ယ်ကို
ဗျပြု, ယထာဂမမိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ-လာ၍, ဗျ်ိ-သို့ကပ်,
အသဒ်ိသဒ္ဒေဘော်ဇလာ, ဗုဒ္ဓိတွာ ကပြီး။

၈၆၊ ၆၁၉။ကရဃသစတတ္ထံတုသ္မိ - တုပစ္စည်းကြောင့် ကရဓာတ်၏
ရအက္ခရာကို တပြုသည့် စသဒ္ဒါဖြင့် ဘရစသော ဓာတ်ကိုယူ
ပုံစံ။ ကရောတီတိကတ္တာ၊ ကရောန္တိတိ ကတ္တာရော
ရုပ်တွက်။ ကတ္တာဘူ- 'ကရ'တည်၊ - ကရဏော-
ပြုခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ,
သဗ္ဗတောဝဏ္ဏုတ္တာ ဝ ဝါ သုတ်ဖြင့် တုပစ္စည်းသက်,
ကရဃသစတတ္ထံတုသ္မိသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ရ်ကို တပြုတ် တုသ္မိကပ်,
နာမ်ငဲ့သိသက် သိလောပေါ်စသုတ်ဖြင့် တ္ထု၏ ုကို-ါပြု, သိကိုချေ, ကတ္တာ
ကပြီး၏။ (ဘရ ဘရဏော-ဆောင်ခြင်း မွေးခြင်း အနက်ဆို)

၈၇၊ ၆၂၀။တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ - တုံပစ္စည်း တုနပစ္စည်းတဗ္ဗ ပစ္စည်း
တို့ကြောင့် ကရဓာတ်၏ ရကိုအချို့, တပြုသည်။

ပုံစံ။ ကတ္တုံ ကာဝရံ ကတ္တုန ကာတုန-ကတ္တဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ။

ပုံစံ။ ကတ္တုံ ကို 'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏော- ဟူသောအနက်၌
ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဣစ္ဆတ္ထေသုသမာန ကတ္တုကေသုတ

http://www.dhammadownload.com

ဝေတုံ ဝါသုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်းသက်, တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ သုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်းကြောင့် ကရဓာတ်၏ရ်ကိုတပြု, နာမ်ငဲ့, သဝိဘတ်သက် သဗ္ဗာသမာဝုသော ပသဂ္ဂနိပါတာယောဂါ ဒီသွပိစ သုတ်ဖြင့် သကိုချေ ချေ, ကတ္တုံကပြီး၏။ (ကတ္တုံနှ၌တုနပစ္စည်း, ကတ္တဗ္ဗံ၌ တဗ္ဗပစ္စည်း သက်ရုံသာ)

မာနပစ္စည်း

၈၈၊ ၅၆၅။ဝတ္တမာနေမာနန္တာ = ပစ္စုပ္ပန်ကာလ အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင်မာနပစ္စည်းအန္တပစ္စည်းတို့ သက်ကုန်သည်။

ပုံစံ။ သရမာနော ရောဒတိ၊ ဂစ္ဆန္တောဂဏှာတိ။

ရှုပ်တွက်။ ဂစ္ဆမာနောကို = 'ဂမု'တည်၊ ဂမုး ဂတိမှိ-လားခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာနေ မာနန္တာသုတ်ဖြင့် မာနပစ္စည်းသက်, ဘူဝါဒိတောအသုတ်ဖြင့်၊ ပစ္စည်းသက်, (ဂမ်၊မာန) ဂမိသန္တောစ္ဆောဝါသဗ္ဗာသု သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်မ်ကို စ္ဆပြု,စ္ဆ ၊သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ဝေါ်ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဂစ္ဆမာနောကပြီး၏။

ဂစ္ဆန္တောကို - ဂမုတည်၊ ဂမုး ဂတိမှိ-ဂတိအနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝတ္တမာန်အန္တ ပစ္စည်းသက်, ၊ပစ္စည်းသက်,မ်ကိုစ္ဆပြု, သရလောပေါ်သုတ်ဖြင့်ရှေ့ ၊ကိုချေ,စ္ဆ ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဝေါ် ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဂစ္ဆန္တောကပြီး၏။

ယုပစ္စည်း

၈၉၊ ၆၂၂။အနကာယုဏျုနံ = ယုပစ္စည်းကိုအန,ပြုသည်။

ပုံစံ။ နန္ဒနံ,ကာရကော,

၉၀၊ ၅၃၃။သဒ္ဒကုဓ စလမဏ္ဍတ္ထ ရုစာဒီဟိယု = အသံပြုခြင်း အနက်ရှိ ဓာတ်, မျက်ရည်ထွက်ခြင်းအနက်ရှိဓာတ်, တုန်လှုပ်ခြင်း အနက်ရှိဓာတ်, တန်ဆာဆင်ခြင်းအနက်ရှိဓာတ်, စသောဓာတ်တို့နှင့် ရုစအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင် တဿီလ တဒ္ဓမ္မ တဿာဓုကာရိတာ ဟူသော အနက်သုံးပါးတို့၌ ယုပစ္စည်းသက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ယောသနသီလော ယောသနော, ဘာသနသီလော ဘာသနော, ကောဓနော, ဒေါသနော, စလနော, မဏ္ဍနော, ဝိဘူသနော, ရောစနော, ဇောတနော, ဝုမ္ဗနော။

ရုပ်တွက်။ ယောသနောကို 'ယုသ'တည်၊ ယုသ=သဒ္ဒေ-အသံပြုခြင်း ဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သဒ္ဒကုဓ စလ မဏ္ဍတ္ထရုစာဒီဟိယု သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းသက်, အညေသုစသုတ် ဖြင့် ယု၏အစိတ်ုကို ေ-ါဝုဒ္ဓိပြု,(ယောသယု) အနကာယုဏ္ဍုနံသုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းကို ၊နပြု,သ်၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်းချေ,ကပ်,။

ဘာသနောဌ်ဘာသ=ဝိယတ္တိယံဝါစာယံဟုဆို ဘာသနောကပြီး၏။

ကောဓနောကို 'ကုဓ'တည်၊ ကောပေ-အမျက်ထွက်ခြင်း, ရောသနော ကိုရုသ-ရောသနေ-ထွန်းပခြင်းအနက်,စလနောကို စလတည်၊ ကမ္ပနေ-တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်, ကမ္ပနောကို 'ကပိ'တည်၊ စလနေ-ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ယုပစ္စည်းသက်, နိဂ္ဂတိတဥ္စ သုတ်ဖြင့် ကနောက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ,ယုကို ၊နပြု,ပ်၊သို့ကပ်, နိဂ္ဂဟိတ်ကို ပဝဂ္ဂန္တမ ပြု,မ်ပ်သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်, ကမ္ပနောကပြီး၏။

၉၁၊ ၅၄၇။နန္ဒာဒီဟိယု= ဘောအနက် ကံအနက်ဟောနန္ဒအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်ယုပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ နန္ဒိယတေနန္ဒနံ, နန္ဒိတဗ္ဗံဝါ, နန္ဒနံ, ဂဟဏီယံ ဂဟဏံ။

ရုပ်တွက်။နန္ဒနံကို'နန္ဒ'တည်၊ နန္ဒ=သမိဒ္ဓိမှိ- ပြည့်စုံခြင်းဟူသောအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, နန္ဒာဒီဟိယုသုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းသက်, အနကာယုဏ္ဍုနံသုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းကို အနပြု,န္ဒ် အသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု, နန္ဒနံ ကပြီး၏။

၉၂။ ၅၄၈။ကတ္တု ကရဏ ပ ဒေသေသုစ = ကတ္တားအနက်, ကရိုဏ်း အနက်, အဓိကရဏအနက်တို့နောင် ယုပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကတ္တရိတာဝ-ရဇံ ဟရတီတိ ရဇောဟရဏံ, တောယံ,

http://www.dhammadownload.com

ကရဏောတာဝ- ကရောတိတေနာတိကရဏံ, ပဒေသေတာဝ-
တိဌန္တိ တသ္မိန္တိဌာနံ, ဧဝံသဗ္ဗတ္ထယောဇေတဗ္ဗာ,
ရှုပ်တွက်။ ဟရဏံ ကို 'ဟရ'တည်၊ ဟရ-ဟရဏော-ဆောင်ခြင်းဟူသော
အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကတ္တုကရဏ ပဒေသေသုစ
သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းသက်, အနကာယုဏ္ဍုန်သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းကို
အနပြု,ရ်၊သို့ကပ်,(ဟရန) ရဟာဒိတောဏသုတ်ဖြင့် နကိုဏပြု, နာမ်ခဲ့,
သိသက်, ပြု, ဟရဏံ ကပြီး၏။
ဌာနံကို 'ဌာ'တည်၊ ဌာဂတိနိဝတ္တိမှ-သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း
ရပ်ခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, ကတ္တုကရဏ ပဒေသေသုစ
သုတ်ဖြင့် အဓိကရဏအနက်၌ ယုပစ္စည်းသက်, အနကာယုဏ္ဍုန်
သုတ်ဖြင့် ယုကိုအနပြု, (ဌာ၊နှ)ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ၊ကိုချေ, နာမ်ခဲ့,
သိသက်, ၊ပြု, ဌာနံကပြီး၏။
၉၃၊ ၅၅၃။ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ- ဣတ္ထိလိင်ကိုဟောသော
အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင် ယုပစ္စည်းကို အချို့သက်သည်။
ပုံစံ။ စေတယတိတိစေတနာ, ဝေဒယတိတိ ဝေဒနာ။
ရှုပ်တွက်။ စေတနာကို - 'စိတ'တည်၊ စိတ - သဠေတနေ-
စေ့ဆော်ခြင်း အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ,
ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါသုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းသက်,
အနကာယုဏ္ဍုန်သုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းကို အနပြု, အညေသုစသုတ်ဖြင့်
စ၏ိ-ကို ဝ-ဝုဒ္ဓိပြု, ဣတ္ထိယမတောအာပစ္စယော သုတ်ဖြင့်
အာပစ္စည်းသက်, နာမ်ခဲ့, သိသက်, ချေ, စေတနာကပြီး၏။
ဝေဒနာကို 'ဝိဒ'တည်၊ ဝိဒ-အနုဘဝနေ- အစဉ်ခံစားခြင်း အနက်၌
ဓာတ်မှည့်, ယုပစ္စည်းသက်, ယုကိုအနပြု, ဝိ၏ိ-ကို ဝ-ဝုဒ္ဓိပြု,
အာပစ္စည်းသက်, နာမ်ခဲ့, သိသက်,ချေ, ဝေဒနာကပြီး၏။

ရအက္ခရာစဉ် ပစ္စည်းဆိုင်ရာ ရှုပ်ပြီးပုံ
ရပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

၉၄၊ ၅၃၈။သံဟနာညာယဝါရောယော - သံရှေ့ရှိသော ဟနဓာတ်နောင်၌ လည်းကောင်း, တစ်ပါးသော ဓာတ်နောင်လည်းကောင်း ရပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သမဂ္ဂံ ကမ္မံ သမုပဂစ္ဆတီတိသံယော, ပတိ ဟညတီတိ ပတိယော, သမန္တော နဂရသ ဗာဟိရေခညတီတိ ပရိခါ,။

ရှုပ်တွက်၊ သံယောကို - သံပုဗ္ဗ'ဟန'တည်၊ ဟန-ဟိသာဂတီသုညှင်းဆဲခြင်း, လားခြင်းဟူသော အနက်၌ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, သံဟနာညာယဝါရောယောသုတ်ဖြင့် ရပစ္စည်းသက်၍ ဟနဓာတ်ကို လည်း ဃပြု,(သံဃရ)ရမှိရန္တော ရာဒိနောသုတ်ဖြင့်ရ် အနုဗန်နှင့် တကွဃ၏ ၊ကိုချေ,ဃ၊သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း, ချေ,ကပ်, သံယောကပြီး၏။

ပရိက္ခာကို ပရိ ပုဗ္ဗ 'ခနု'တည်၊ ခနု-အဝ ဒါရဏေ-တူဖော်ခြင်း အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, ဤသုတ်ဖြင့်ရပစ္စည်းသက်, ရမှိရန္တော ရာဒိနောသုတ်ဖြင့်ရ် အနုဗန်နှင့်တကွ နကိုချေ, (ပရိခ၊)ခခွင်း,ချေ, (ပရိခ) ဝဂ္ဂေယောသာယောသာနံ တတိယပဌမာသုတ်ဖြင့် အသဒိသဒ္ဒေ ဘော်က်, လာ, ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် -ါပစ္စည်းသက်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ပရိက္ခာကပြီး၏။

ရှုပစ္စည်း

၉၅၊ ၅၃၄။ပါရာဒိဂမိမှာရှု - ပါရအစရှိသော ဂမုဓာတ်၏ တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရိတာ, အနက်သုံးပါးတို့နောင် ရှုပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဘဝဿပါရံဘဝပါရံ ဘဝပါရံဂန္တုံ သီလံယဿ ပုရိသဿ သောဟောတိ ပုရိသော ဘဝပါရဂူ

ရှုပ်တွက်။ ဘဝပါရ ဂူကို - ဘဝပါရသဒ္ဒူ ပ ပဒ'ဂမု'တည်၊ ဂမုဂတိမှိလာခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ပါရာ

http://www.dhammadownload.com

ဒိဂမိမှာရှု သုတ်ဖြင့် ရှုပစ္စည်းသက်, (ဘဝပါရဂမ်ရှု) ရမှိရန္တောရာဒိနော သုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်မ်ကိုချေ (ဘဝပါရဂူ) ဂခွင်း, ချေ,ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်,ချေ, ဘဝပါရဂူကပြီး၏။

၉၆၊ ၅၃၅။ဘိက္ခာဒိတောစ = ဘိက္ခအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်

တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရိတာ, အနက်သုံးပါးတို့နောင် ရှုပစ္စည်းသက် သည်။

ပုံစံ။ ဘိက္ခနသီလော ယာစနသီလောဘိက္ခု ဝိဇာနနသီလော ဝိညူ, ရုပ်တွက်။ ဘိက္ခုကို 'ဘိက္ခ'တည်၊ ဘိက္ခ=ယာစနေ-တောင်းခြင်းဟူသော

အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘိက္ခာဒိတောစသုတ်ဖြင့် ရှုပစ္စည်းသက်, ရမှိရန္တောရာဒိနောသုတ်ဖြင့်ရ် အနုဗန်ကိုချေ, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ူကို ုသရပြု,က္ခုသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ချေ, ဘိက္ခုက ပြီး၏။

ဝိညူကို ဝိပုဗ္ဗ'ဉာ'တည်၊ ဉာ=အဝဗောဓနေ- ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအနက်

၌ ဓာတ်မှည့်, ရှုပစ္စည်းသက်, ရမှိရန္တောရာဒိနော သုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန် နှင့်တကွ ဓာတွန် -ါကိုချေ, ဉ်ူသို့ကပ်, (ဝိဉူ)သဒိသဒ္ဒေ ဘော်ဉ်လာ (ဝိညူ)နာမ်ငဲ့, သိသက်,ချေ,ဝိညူက ပြီး၏။

ရမ္မပစ္စည်း

၉၇၊ ၅၃၁။ရောဒီဟိရမ္မော = ဓရဓာတ်နောင် ရမ္မပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဓရတိတေနာတိ ဓမ္မော, ကရိယတေ တန္တိ ကမ္မံ,

၉၈၊ ၅၃၉။ရမှိရန္တောရာဒိနော = ရ အနုဗန်ပစ္စည်းကြောင့်ရ် အနုဗန်

အပိုင်းအခြားရှိသော ဓာတ်တို့၏ အဆုံးဓာတွန်ကိုချေသည်။

ပုံစံ။ အန္တံကရောတီတိ အန္တကော, ဘာဝ-ပါရံ ဘဝပါရံ ဂန္တုံ,

သီလံယဿပုရိသဿ, သောဟောတိ ပုရိသော ဘဝပါရဂူ။

ရုပ်တွက်။ ဓမ္မောကို = 'ဓရ'တည်၊ ဓရ=ဓာရဏေ- ဆောင်ခြင်းအနက်၌

ဓာတ်မှည့် အဆုံးသရချေ, ဓရာဒီဟိရမ္မောသုတ်ဖြင့် ရမ္မပစ္စည်း သက်, (ဓရ်ရမ္မ) ရမှိရန္တောရာဒိနော သုတ်ဖြင့် ရ် အနုဗန်နှင့် တကွရ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ချေ, (၈၊မ္မ) ဓခွင်း(ဓ်။မ္မ) သရလောပေါစသောသုတ်ဖြင့် ၊ချေ,ဓ် ၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဓမ္မော ကပြီး၏။

ကမ္မံကို = 'ကရ'တည်၊ ကရ=ကရဏေ-ဟူသောသအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ရမ္မပစ္စည်းသက်, (ကရ်ရမ္မ)ရမှိရန္တောရာဒိနောသုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွရ်ကိုချေ, (က၊မ္မ)ကခွင်း, သရလောပေါစသည်သုတ် ဖြင့်၊ ချေ, က၊သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၊ပြု, ခွင်း,ချေ,ကပ်,ကမ္မံကပြီး၏။

ရိစ္စပစ္စည်း

၉၉၊ ၅၄၂။ကရမှာရိစ္စ = ကရဓာတ်၏ ဘောအနက်ကံအနက်တို့ နောင်ရိစ္စပစ္စည်းသက်သည်, ရိစ္စဟုသောယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဘရနောင် လည်း ရိစ္စပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကရီယတေ ကတ္တဗ္ဗံဝါ တိကိစ္စံ ဘရိယတေတိ ဘစ္စော၊

ရုပ်တွက်။ကိစ္စံကို = 'ကရ'တည် ကရ=ကရဏေ ပြုခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကရမှာရိစ္စသုတ်ဖြင့် ရိစ္စပစ္စည်းသက်, ရမှိရန္တောရာဒိနောသုတ်ဖြင့်ရ် အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်ရ်ကိုချေ, (က-ိစ္စ) ကခွင်း,ချေ,ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,i ပြု,ကိစ္စံကပြီး၏။

ဘစ္စောကို='ဘရ'တည်၊ဘရ=ဘရဏေ-ဆောင်ခြင်း မွေးမြူခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကရမှာရိစ္စသုတ်၌ ရိစ္စဟူသောဒ္ဒိဓာကရဏယောဂဝိဘာဂဖြင့် ရိစ္စပစ္စည်း သက်,ရ် အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်ရ်ကိုချေ, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ိ-ကိုချေ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ေ-ါပြု,ဘစ္စောကပြီး၏။

ရိရိယပစ္စည်း

၁၀၀၊၅၅၄။ကရတောရိရိယ = ကရဓာတ်၏ ဣတ္ထိလိင်နပုံလိင်တို့ကို ဟောအပ်သည်ရှိသော် အနက်နောင်အချို့ရိရိယပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ကရီယတေ ကတ္တဗ္ဗာဝါတိ ကိရိယာ, ကရဏီယံ ကိရိယံ။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ကိရိယာကို - 'ကရ'တည်၊ ကရ-ကရဏေပြုခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ကရတောရိရိယသုတ်ဖြင့် ရိရိယပစ္စည်းသက်, (ကရ်ရိရိယ)ရမှိရန္တောရာဒိနောသုတ်ဖြင့်ရ် အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်ရ်ကိုချေ, (က-ိရိယ)ကခွင်း,ချေ,ကပ်,ဣတ္ထိယ မတောအာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် -ါပစ္စည်းသက်, ယခွင်း, ချေ,ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်, သိကိုချေ, ကိရိယာ ကပြီး၏။

ကိရိယံ၌ကား အာပစ္စည်းမသက်ရဘဲ, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိပြုရုံသာ, ကိရိယ၌ က၏အဆုံး -ိကိုသုတ်ကြီးဖြင့်ချေ၍, ကကိုရိသို့ ကပ်လျှင် ကိရိယဖြစ်သည်။

ရတ္ထုပစ္စည်း

၁၀၁၊၅၆၆။သာသာဒီဟိရတ္ထု - သာသအစရှိသော ဓာတ်နောင် ရတ္ထုပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ သာသတီတိသတ္ထာ, သာသတိ ဟိသတိဝါသတ္ထာ,

ရုပ်တွက်။ သတ္ထာကို- 'သာသ'တည်၊ သာသ-အနုသိဋ္ဌိမှိ-

သွန်သင်ခြင်းအနက်၌ဓာတ်မှည့် အဆုံးသရချေ, သာသာဒီဟိရတ္ထုသုတ်ဖြင့် ရတ္ထုပစ္စည်းသက်, ရမှိရန္တောရာဒိနောသုတ်ဖြင့် ရ် အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်သ်ကိုချေ, (သာ၊ တ္ထု၊)သ်ခွင်းရချေ, သ်ကို၊သို့ကပ် နာမ်ငဲ့, သိသက်, သတ္ထုပိတာဒီနမာသိသို့သိလောပေါစသုတ်ဖြင့် သတ္ထုသဒ္ဒါ၏ အဆုံး ုကို ါပြု၍ သိကိုလည်းချေ, သတ္ထာ ကပြီး၏။

ရိတုပစ္စည်း

၁၀၂၊ ၅၆၇။ပါတိတောရိတု - ပါအစရှိသောဓာတ်နောင် ရိတုပစ္စည်းသက် သည်။

ပုံစံ။ ပါတိပုတ္တန္တိပိတာ

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်တွက်။ ပိတာကို = 'ပါ'တည်၊ ပါ=ရက္ခဏေ-စောင့်ရှောက်ခြင်း အနက်၌ဓာတ်မှည့်, ပါတိတောရိတုသုတ်ဖြင့် ရိတုပစ္စည်း သက်, ရမှိရန္တောရာ ဒိနောသုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွ -ါကိုချေ,ပ် ကို -ိသို့ကပ်,နာမ်ငဲ့သိသက်, သတ္ထုပိတာဒိနမာသိသ္မိ်သိလောပေါစသုတ်ဖြင့် တု၏ကို-ါပြု၍ သိဝိဘက်ကိုလည်းချေ, ပိတာကပြီး၏။

ရာတုပစ္စည်း

၁၀၃၊၅၆၈။မာနဒီဟိရာတု= မာနအစရှိသော ဓာတ်တို့နောင်ရာတုပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ ဓမ္မေန ပုတ္တံ မာနေတီတိ မာတာ, ပုဗ္ဗေဘာသတီတိဘာတာ, မာတာပိတူဟိ ဓာရီယတီတိဓီတာ။

ရုပ်တွက်။ မာတာကို = 'မာန'တည်၊ မာန= မာနနေ နှစ်သက်ခြင်း အနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, မာနာဒီဟိရာတုသုတ်ဖြင့် ရာတုပစ္စည်း သက်, ရမှိရန္တောရာဒိနောသုတ်ဖြင့် ရ်အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန်နိ်ကိုချေ, မ်ခွင်း,ချေ,ကပ်,နာမ်ငဲ့, သိသက်, သတ္ထု ပိတာဒိနမာသိမှိသိသ္မိ်သိလောပေါစသုတ်ဖြင့် တု၏ကို -ါပြု, သိဝိဘက်ကိုလည်းချေ, မာတာကပြီး၏ ဘာတာကို- ဘာသတည်၊ ဘာသဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံဟု အနက်ဆို)

တစ်သုတ်ခြင်းစီရင်သောသုတ်များ

၁၀၄၊၅၄၅။တေကိစ္စာ = တဗ္ဗ,အနီယ,ဏျ,တေယျ,ရိစ္စ, ငါးပစ္စည်းတို့ကို ကိစ္စပစ္စည်း မည်သည်ဟုပြသော သုတ်တည်း။

၁၀၅၊၅၄၆။အညေကိတ် = ကိစ္စ ပစ္စည်းမှတစ်ပါးသော ပစ္စည်းများသည် ကိတ်ပစ္စည်းမည်သည်ဟုပြသောသုတ်တည်း။

၁၀၆၊ ၅၅၀။ ဏာဒယောတေကာလိကာ = ဏစရှိသော ပစ္စည်းများသည် ကာလသုံးပါး၌ သက်နိုင်၏ဟု ညွှန်ပြသောသုတ်တည်း။

ပုံစံ။ကုမ္ဘံကရောတီတိကုမ္ဘကာရော=ဏအစရှိသော ပစ္စည်းများသည်, သဘောတူစွာပေါင်းရုံး၍ အကျဉ်းချုံးလိုက်လျှင် (၁၇) ပစ္စည်းသာရ၏။ထိုပစ္စည်းများကား-ဏ. အ. ဏွု. တု. အာဝီ.

http://www.dhammadownload.com

ကွ. ရမ္ဘကိရှုဏု ကာယုရာ တဗ္ဗ အနိယ ဏ္ဍ တေယ္ယ ရိစ္ဆာ တေကာလိကာ မတာ။

၁၀၇၊ ၅၇၁။ ပစ္ဆယာ ဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဒ္ဓန္တိ - အပြီးသို့မရောက်

တင်၍ နေကြကုန်သော ပစ္ဆည်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော သခ်ျာနာမ်-သမာသ် နာမ်- တဒ္ဓိတ်နာမ်-အာချာတ်ကိတ်သဒ္ဒါတို့ကို ဝန်မတင်စေရ ကျစေခြင်း, နိရုတ္တိလက္ခဏာရှိသော ဤမဟာသမယ သုတ်ကြီးပြီးကုန်သည်ဟု ပြသည်။

ပုံစံ။သခ်ျာယ်တာဝ-ဧကောစဒသစ ဧကာရသ- သခ်ျာယ်တာဝ

ဧကသ ဧကာဟောတိ၊ ဒသသ၊ ဒကာရသ၊ ရကာရာဒေသော ဟောတိ။ ဧကောစဒသစ ဧကာရသ။

နာမိကေတာဝ- ဣမသ္မိကာလေအဇ္ဇ အဇ္ဇ၊ သမာနေကာလေ သဇ္ဇ,သဇ္ဇ၊ အပရသ္မိကာလေ-အပရဇ္ဇ,အပရဇ္ဇ၊ သမာသေ တာဝ ဘူမိဂတော၊ အပါယဂတော, ဣသရကတံစသည်။

တဒ္ဓိတေတာဝ- ဝါသိဋ္ဌော၊ ဘာရဒ္ဒါဇော၊ ဘဂ္ဂဝေါ၊ မဏ္ဍဝေါ၊

အာချာတေတာဝ- အသဘာဝေတိ-ဓာတုတော ဝတ္တမာနေသု ဧကဝစန ဗဟုဝစနေသု ဧကဝစနသ တိသသော်ဟောတိ အန္တေနသဟ၊ ဗဟုဝစနသ အန္တိသ သုဟောတိ အန္တေန သဟ။ ဧဝမသ ဝစနီယော ဧဝမသု ဝစနိယာ။

အာဏတ္တိယ် ဟိသ သုဟောတိဝါ ။ ဂစ္ဆသု ဂစ္ဆာဟိ။ ကိတကေ တာဝ ဝဒ ဟနဣ္ဏစ္ဆေမာဒီဟိ ဓာတူဟိ ကပစ္ဆယောဟောတိ၊ ဝဒသ်ဝ ဝါဒေါ်ဟော တိ၊ ဟနသ်ဝ ယာတောဟောတိ ဝါဒကော၊ ယာတကော။ နဋ္ဌဓာတုတော တပစ္ဆယသ စ္ဆဋ္ဌဒေသာ၊ ဟောန္တိ အန္တေနသဟ၊ နစ္ဆံ နဋ္ဌံ။ ဣမ္ဘစ္ဆေဝ မာဒယော နိပါတနာသိဒ္ဓန္တိ။

ရှုပ်တွက်နစ္ဆံ - ကို'နတ'တည်၊ နတ-ဂတ္တဝိနာမေ-ကိုယ်ကို

ညွှန်စေခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတ သုတ်ဖြင့် တပစ္ဆည်းသက်, ပစ္ဆယာဒနိဋ္ဌာနိပါတနာ သိဒ္ဓန္တိသုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ဓာတွန် တ်နှင့်တကွ တပစ္စည်းကိုစွပ်ပြု, နာမ်ငဲ့, သိသက်, သိကို ၊ပြု,နိစ္စံကပြီး၏။ နင်ရှုံ့၌ 'နတ'တည်၊ တပစ္စည်းသက်၍ ရှုံ့ပြုရုံသာ။

၁၀၈၊ ၅၉၂။ ဝဓောဝါသဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်

ဟနဓောတ်ကို အချို့ဝဓေပြုသည်။

ပုံစံ။ ဟနတီတိဝဓော ဝဓကော အဝဓိအဟနိဝါ။

ရှုပ်တွက်။ ဝဓော- ကို'ဟန'တည်၊ ဟိ'သာဂတီသု-ညှင်းဆဲခြင်း

ဂတိအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဝိသရုဇပဒါဒိတောဏာ သုတ်ဖြင့် ဏာပစ္စည်းသက်,(ဘောဟောဖြစ်လျှင် ဘာဝေစသုတ်ဖြင့် သက်,) ကာရိတ်မှည့်, ဏာအနုဗန်ချေ, ဝဓောဝါသဗ္ဗတ္ထသုတ်ဖြင့် ဟန်ကို ဝမ်ပြု, မ်၊သို့ကပ်,နာမ်ငဲ့,သိသက်,ဝေါ်ပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ဝဓောကပြီး၏။

၁၀၉၊ ၆၀၁။ တဒ္ဓိတ သမာသကိတကာနာမံဝါ တဝေတုနာ ဒီသုစ-

တဝေတုနစသောနိပါတ်ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကို ကြဉ်၍, တဒ္ဓိတ်,သမာသ်, ကိတ်,သဒ္ဒါတို့ကို နာမ်သို့ရှုမှတ်ကြကုန်ဟု နာမည်ကို ညွှန်ပြသောသုတ်တည်း။

ပုံစံ။ ဝါသိဌော, ပတ္တဓမ္မော, ကုမ္ဘကာရော, ဂ္ဂစ္ဆေဝမာဒီဟိ။

အာတဝေတုနာဒီသု- အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် တွာန တွာ တုံ့ပစ္စည်းများကိုယူ,

ထိုပစ္စည်းဆုံးသောပုဒ်တို့၌ နာမ်ငဲ့ဖို့မလို နိပါတ်ပုဒ် များဖြစ်သော ကြောင့် နာမ်မငဲ့ဘဲ တတောစဝိဘတ္တိယောသုတ်၌ စသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝိဘတ်သက်နိုင်သည်။

ဆောင် - တဒ္ဓိတ်သမာသ်, ကိတ်သက်သက်တို့, ဒြပ်မစော

နာမ်သဘောနှင့် မရောမဆီ, လိမ်မမည်၍, ထို့ဤဝိဘတ် မသက်လက် ဘူး, ဝိဘက်မပါ ဖြစ်ပြန်ပါလည်း, ပုဒ်ရာမဝင်, သို့ဖြစ် အင်ကြောင့်, အစဉ်ဝိဘက်, ပိဋ္ဌကတ်၌, ရှိအပ်ရန်ကွဲ, မချန်နဲ့ နာမ်ငဲ့ ရလိမ့်မည်။

၁၁၀၊ ၆၀၂။ ဒုမ္ဘိဂရှ- နှစ်လုံးသော အက္ခရာအပေါင်းကြောင့်

ရှေ့အက္ခရာကို ဂရှမည်၏ဟု ညွှန်ပြသောသုတ်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဘိတွာ, ဆိတွာ, ဒတွာ, ဟုတွာ,

ရုပ်တွက်။ ဒတွာ = ကို'ဒါ'တည်၊ ဒါ=ဒါနေ-ပေးလှူခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, တွာပစ္စည်းသက်, ကွစာဒိမဇ္ဈုတ္တရာနံ သုတ်ဖြင့် ဒါ၏ -ါ ကို ၊ရသ့ပြု, သိသက်,ချေ,ဒတွာကပြီး၏။

၁၁၁၊၆၀၃။ဒီဃောစ = ဒီဃအက္ခရာကိုလည်း ဂရုမည်၏ဟုညွှန်ပြသောသုတ်တည်း။

ပုံစံ။ နာဂါ အာဟာရော နဒီ ဝဓူ တေဓမ္မာ ဩပနယိကော ဤရုပ်များမှာနာမ်ရုပ်များသာတည်း။

၁၁၂၊၆၀၄။အက္ခရေဟိကာရ= အက္ခရာဟောသဒ္ဒါတို့နောင်ကာရပစ္စည်းသက်သည်။

ပုံစံ။ အဧဝ အကာရော, အာဧဝအာကာရော, ယဧဝ ယကာရော,

ရုပ်တွက်။ အကာရော= ကို ကတည်၊ (ဓာတ်မဟုတ်၍ဓာတ်မမှည့်ရ) အက္ခရေဟိကာရသုတ်ဖြင့် ကအက္ခရာနောင်ကာရပစ္စည်းသက် နာမ်ငဲ့,သိသက်,ေ-ါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,အကာရောကပြီး၏။

၁၁၃၊၆၀၅။ယထာဂမမိကာရော = ဘုရားဟောပါဠိတော်ဓာတ်နောင်ဣအက္ခရာလာသည်ဟုစီရင်သည်။

ပုံစံ။ ကာရိယံ,ဘဝိတဗ္ဗံ,ဇနိတဗ္ဗံ,ဝိဒိတဗ္ဗံ,ကရိတွာ,ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ,ဂမိကော, လဘိတွာ,။

ရုပ်တွက်။ ကာရိယံ= ကို'ကရတည်၊ ကရ=ကရဏေ-ပြုခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်,အဆုံးသရချေ, ဏျောစသုတ်ဖြင့် ဏျပစ္စည်းသက်, ကာရိတ်ငဲ့, ဏအနုဗန်ချေ, (ကရ်) အသံယောဂန္တသစသော သုတ်ဖြင့် က၏၊ကို-ါဝုဒ္ဓိပြု, ယထာဂမမိကာရောသုတ်ဖြင့် ိ-လာ,ရ်, ိ-သို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, i ပြု,ကာရိယံ ကပြီး၏။

၁၁၄၊ ၆၀၇။ နိဂ္ဂဟိတသံယောဂါဒိနော = သံယုဂ်၌အစဖြစ်သောနအက္ခရာကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြုသည်။

ပုံစံ။ ရဂေါ် ဘဂေါ် သဂေါ်။

http://www.dhammadownload.com

ရှုပ်တွက်။ ရဂေါ= ကို 'ရန္ဓ'တည်၊ ရန္ဓ=ရာဂေ တပ်မက်ခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှ အဆုံးသရချေ, ဝိသရုဇ ပဒါဒိတောဏသုတ်ဖြင့် ဏပစ္စည်း သက်, ကာရိတ်အမည်မှည့်, ဏအနုဗန်ချေ, နိဂ္ဂဟိတ သံယောဂါဒိနော သုတ်ဖြင့် နကို နိဂ္ဂဟိတ် ပြု,(ရံ၎) ကဂါစဇာနံ သုတ်ဖြင့် ဇကိုဂ်ပြု,ဂ်ကို ,သို့ကပ်, နိဂ္ဂဟိတ်ကို ကဝဂ္ဂန္တင်ပြု, င်ကိုဂသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့,သိသက်, ဧါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ရဂေါကပြီး၏။

၁၁၅၊၆ဝ၉။သဒ္ဒသသီဒတ္တံ= အလုံးစုံသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းသက်ရာ ဌာနဿ်သဒ္ဒဓာတ်ကို သီဒပြုသည်။

ပုံစံ။ နိသိန္ဓော, နိသီဒတိ။

ရှုပ်တွက်။ နိသိန္ဓော = ကို နိပုဗ္ဗ'သဒ'တည်၊ သဒ= ဝိသရဏဂတျာဝသာ နေသု- ညှင်းဆဲခြင်းဂတိအနက် နစ်မြှုပ်ခြောက်ခြား ရှေ့ရှား ပင်ပန်းခြင်း တို့၌ ဓာတ်မှည့်, အတီတေတ တဝန္တတာဝိသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သဒ္ဒသသီဒတ္တံသုတ်ဖြင့် သဒ်ဓာတ်ကို သီဒပြု, ဘိဒါဒိတော ဣန္ဒအန္ဓ ဤဏဝါသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ိ-နှုပြု, ဓာတွန်ဒ် ကိုလည်းချေ, သခွင်း,ချေ,ကပ်(နိသိန္ဓ)နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဧါပြုခွင်း, ချေ,ကပ်, နိသိန္ဓော ကပြီး၏။

၁၁၆၊ ၆ဝ၀။ ယဇ္ဇ သရသိဒ္ဓေ = ဌအပြုကြောင့် ယဇဓာတ်၏ ယဌ်ပါသောသရကို ဣပြုသည်။

ပုံစံ။ ယိဌော, ယိဌာ,။

ရှုပ်တွက်။ ယိဌော = ကို 'ယဇ'တည်၊ ယဇ=ဒေဝပူဇာသင်္ဂတိ ကရဏဒါနေသု- နတ်တို့ကို ပူဇော်ခြင်း အပေါင်းအစုပြုခြင်း ပေးလှူခြင်းအနက်တို့၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, သာဒိသန္ဓ ပုစ္ဆ ဘန္ဓဟံသာဒီဟိဌောသုတ် ဖြင့် ဓာတွန်ဇနှင့် တကွတပစ္စည်းကို ဌပြု, (ယဌ) ယဇ္ဇ သရသိဒ္ဓေ သုတ်ဖြင့် နောက်ဌအပြုကြောင့် ရှေ့ယ၏၊ ကိုိ-ပြု(ယိဌ) နာမ်ငဲ့,သိသက်,ဧါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,ယိဌောကပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၁၇၊ ၆၁၁။ ဟစတုတ္ထာန မန္ဓာနဒေါဓေ - ဓအပြုကြောင့် ဓာတ်၏
အဆုံးဖြစ်ကုန်သော ဟအက္ခရာ စတုတ္ထာတို့ကို ဒပြုသည်။
ပုံစံ။ သန္ဓဒ္ဓေါ ကုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ ယုဒ္ဓေါ သိဒ္ဓေါ လဒ္ဓေါ
ရှုပ်တွက်။ သန္ဓဒ္ဓေါ ကို သံပုဗ္ဓ'နဟ'တည်၊ နဟ-ဗန္ဓနေ - ဖွဲ့ခြင်း
အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဓပဘဟေ ဟိဓပစသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းဓပြု, ဟစတုတ္ထာန မန္ဓာန ဒေါဓေသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဟ်ကိုဒ်ပြု, ဒ်-ဓသို့ကပ်, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၎ါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ်,နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တန်ပြု, နိ-နသို့ကပ်, သန္ဓဒ္ဓေါကပြီး၏။

ဝုဒ္ဓေါ- ကို'ဝဒ္ဓ'တည်၊ ဝဒ္ဓ-ဝဒ္ဓနေ-တိုးပွားခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, တပစ္စည်းသက်, ဓပဘဟေဟိ ဓပစသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကိုဓ်ပြု, ဟစတုတ္ထာန မန္ဓာနဒေါဓေသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဓ်ကိုဒ်ပြု, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဝ၏၊ ကို ;ပြု, နာမ်ငဲ့, သိသက်, ၎ါပြု, ခွင်း ချေ,ကပ်,ဝုဒ္ဓေါကပြီး၏။

ဗုဒ္ဓေါ- ကို 'ဗုဓ'တည်၊ ဗုဓ-အဝဂမနေ-အနက်ဆို ဗုဓဂမာဒိ ဗ္ဗေ့ကတ္ထရိ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဓပြု,စသည်။ ဗုဒ္ဓေါကပြီး၏။

ကုဒ္ဓေါ - ကို'ကုဓ'တည်၊ ကုဓ-ကောပေ-အမျက်ထွက်ခြင်း အနက်ဟုဆို

ယုဒ္ဓေါ- ကို 'ယုဓ'တည်၊ ယုဓ-သမ္ပဟာရေ-ပုတ်ခတ်ခြင်း အနက်

သိဒ္ဓေါ- ကိုသိဓတည်၊ သိဓ-သံသိဒ္ဓိမှ-ကောင်းစွာ ပြည့်စုံ အနက်

လဒ္ဓေါ- ကို'လဘ'တည်၊ လဘ-လာဘေ - ရခြင်းအနက်

၁၁ဓ၊ ၆၁၂။ ဆော ပကာရေ - ပအက္ခရာကြောင့် ဓာတ်၏
အဆုံးဖြစ်ကုန် သော ဟအက္ခရာ စတုတ္ထက္ခရာတို့ကို ;ပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ ဒယှတီတိဒမျော, ဝမုတီတိ ဝုမျော။

ရုပ်တွက်။ ဒမျော = ကို'ဒဟ'တည်၊ ဒဟ=ဘသို့ကရဏေ-ပြာဖြစ်အောင်

ပြုခြင်းအနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, ဘာဝကမ္မေသုတ သုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, ဓပဘဟေဟိ ဓဟာစသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းကို ပပြု, ဆောပကာရေသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဟ်ကိုဒ်ပြု, ဒုကို ပသို့ကပ်, (ဒမု)နာမ်ငဲ့, သိသက်, ဧါပြု, ခွင်း,ချေ, ကပ်, ဒမျောကပြီး၏။

ဝုမျော = ကို'ဝမု'တည်၊ ဝမု=ဝမုနေ-ကြီးပွားခြင်းဟူသော အနက်၌ ဓာတ်မှည့်, အဆုံးသရချေ, အတီတေတတဝန္တု တာဝီသုတ်ဖြင့် တပစ္စည်းသက်, တကို ပပြု, ဆောပကာရေသုတ်ဖြင့် ဓာတွန်ဒ်ကိုဒုပြု, ဒုကိုပသို့ကပ်, ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဝ၏ ၊ကိုပြု,နာမ်ငဲ့,သိသက်, ဧါပြု,ခွင်း,ချေ,ကပ် ဝုမျော ကပြီး၏။

ပစ္စယဝိဝိသုတ်များ အက္ခရာစဉ် စုစည်းမှု

* ၁အ - ပစ္စည်းသက်သော သုတ်များ

၁။ သညာယ မနု = အရိန္ဒမော

၂။ ပုရေဒဒါစက္ကံ = ပုရိန္ဒဒေါ

၃။ သဗ္ဗတော ဏ္ဍုတွာဝီဝါ = တက္ကရော။

၄။ ဏ္ဍတ္ထိယ မတိယဝေါဝါ = ဇရာ။

* ၂-အနီယ- ပစ္စည်းသက်သောသုတ်ရုပ်

၁။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ = ဘဝနီယံ၊ အာသနီယံ

*၃- အန္တ ပစ္စည်းသက်သောသုတ်ရုပ်

၁။ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ = ဂစ္ဆန္တော

*၄-အာဝီပစ္စည်းသက်သောသုတ်ရုပ်

၁။ သဗ္ဗတော ဏ္ဍုတွာဝီဝါ =

ဘယဒဿာဝီ

၂။ တဿီလာဒီသုဏီတွာဝီစ = ဘယဒဿာဝီ

http://www.dhammadownload.com

*၅- ဣပစ္စည်းသက်သောသုတ်ရုပ်

၁။ သညာယံ ဒါဓာတော ဣ = အာဒိ၊ ဥဒဓိ

*၆- ဣကပစ္စည်းသက်သော သုတ်ရုပ်

၁။ ဘဗ္ဗေဣက = ဂမိကော

*၇-ဣန-ပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဇိတောဣနသဗ္ဗတ္ထ = ဇိနော

၂။ သုပတောစ = သုပိနံ

*၈-ကာရပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ အက္ခရေဟိကာရ = အကာရော

*၉-ကိစ္စ-ပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ = ဘဝိတဗ္ဗံဘဝနီယံ

၂။ ဏျောစ = ကာရိယံ၊ ဇေယျံ

၃။ ကရမှာရိစ္စ = ကိစ္စံ

*၁၀-ကိတ် ပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ တိကိတ်စာသိဋ္ဌေ = ဇိနဗုဒ္ဓိ။ ဓနဘူတိ

*၁၁-ကွိပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ကွိစ = သမ္ဘူ၊ ဝိဘူ။

*၁၂-ခပစ္စည်းသက်သောသုတ်

၁။ ဤသံဒူသူဟိစ = ဤသက္ကရံ၊ ဒုက္ကရံ

*၁၃- ဇွပစ္စည်းဇ္ဇုပစ္စည်းများသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာသိဇ္ဇုန္တိ = အဇ္ဇ၊ အဇ္ဇု၊ သဇ္ဇ၊ သဇ္ဇု

*၁၄-ဏပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဓာတုယာ ကမ္မာဒိမှိဏော =ကမ္မကာရော။ ကုမ္ဘကာရော။

၂။ ဝိသရုဇ ပဒါဒိတော ဏ = ပဝေသော၊ ရောဂေါ။

http://www.dhammadownload.com

၃။ ဘာဝေစ = ပါကော၊ စာဂေါ။

*၁၅-ဏီပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ တဿီလာဒီသု ဏီတွာဝီစ = ဗြဟ္ဓစာရီ

*၁၆-ဏုကပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၂။ ဟနတျာဒီနံဏုကော = အာဃာတုကော။

*၁၇-ဏျပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ဏျောစ = ကာရိယံ၊ ဇေယျံ

*၁၈-ဏွုပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ သဗ္ဗတော ဏွုတွာဝီဝါ = ရထကာရကော။

*၁၉-တပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ အတီတေတ တဝန္တုတာဝီ = ဟုတော။

၂။ ဘာဝကမ္မေသုတ = ဂီတံ၊ နစ္စံ၊ ဘာသိတံ၊ ဒေသိတံ

၃။ ဗုဓဂမာဒိတ္ထေကတ္တရိ = ဗုဒ္ဓေါ၊ ဥာတော။

*၂၀-တာဝီပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ အတီတေတ တဝန္တုတာဝီ = ဟုတာဝီ၊ ဝုသိတာဝီ။

*၂၁-တိပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ တိကိတ်စာသိဋ္ဌေ = ဇိနဗုဒ္ဓိ၊ ဓနဘူတိ။

၂။ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ = မတိ။

*၂၂-တုပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ သဗ္ဗတော ဏွုတွာဝီဝါ = တက္ကတ္တာ။ ဘောဇနဒါတာ

၂။ တဿီလာဒီသု ဏီတွာဝီစ = ပသယှပဝတ္တာ

*၂၃-တဝေပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာန
ကတ္တုကေသုတဝေတုံဝါ = ပုညာနိကာတဝေ

http://www.dhammadownload.com

*၂၄-တဝန္တုပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ အတီတေတ တဝန္တုတာဝီ = ဟုတဝါ။ ဝုသိတဝါ

*၂၅-တဗ္ဗပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာနိယာ = ဘဝိတဗ္ဗံ၊ အာသိတဗ္ဗံ

*၂၆-တုံပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာနကတ္တုကေသု
တဝေတုံဝါ = သောတုံ၊ ကာတုံ

၂။ အရဟ သက္ကာ ဒီသုစ = နိန္ဒိတုံ၊ ဇေတုံ။

၃။ ပတ္တဝစနေအလမတ္ထေသုစ = ဒါနံ၊ ကာတုံ။

*၂၇- တုက ပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ အာဂမာ တုကော = အာဂန္တုကော။

*၂၈- တုနပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ပုဗ္ဗကာလေ ကကတ္တုကာနံ
တုနတွာန တွာဝါ = ကာတုန၊ အကာတုန

*၂၉- တေယျပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ဏျောစ-သုတ်ပါစသဒ္ဒါ = ဥာတေယျံ၊ ဒဋ္ဌေယျံ

*၃၀-တွာ ပစ္စည်းတွာန ပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ပုဗ္ဗကာလေ ကကတ္တုကာနံ
တုနတွာနတွာဝါ၊ သုတွာ = သုတွာန၊ ဇိတွာန

*၃၁- မာန ပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ = ဂစ္ဆမာနော၊ ဂစ္ဆန္တော

*၃၂-ယု ပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ သဒ္ဒကုဓ စလ မဏ္ဍတ္ထ
ရုစာဒီဟိယု = ဃောသနော၊ ဘာသနော

၂။ နန္ဒာဒီဟိယု = နန္ဒနံ၊ ဂဟဏံ။

၃။ ကတ္တုကရဏပဒေသသုစ = ရဇောဟရဏံ၊ ကရဏံ၊ ဌာနံ

http://www.dhammadownload.com

၄။ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ = စေတနာ - ဝေဒနာ

*၃၃- ရပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ သံဟနာ ညာယ ဝါရော ဃော = သံ ဃော ပရိက္ခာ။

*၃၄- ရူပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ပါရာဒိဂမိမှာရူ = ဘဝပါရဂူ။

၂။ ဘိက္ခာဒိတောစ = ဘိက္ခု ဝိညူ

*၃၅-ရာတု ရိတုပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ပါတိတောရိတု = ပိတာ

၂။ မာနာဒီဟိရာတု = မာတာ၊ ဓီတာ။

*၃၆-ရိရိယပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ကရတော ရိရိယ = ကိရိယာ၊ ကိရိယံ

*၃၇- ရိစ္စပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ကရမှာရိစ္စ = ကိစ္စံ

*၃၈- ရမ္ပပစ္စည်းသက်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ဓရာဒီဟိရမ္ပော = ဓမ္ပော၊ ကမ္ပံ

*၃၉- ရတ္ထု ပစ္စည်းသက်သောသုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ သာသာဒီဟိရတ္ထု = သတ္ထာ

ကိတ်ပစ္စယများပြုကြောင်း အပြုခံအပိုင်း

*၁-ကွိပစ္စည်းနောင်းရာ၌ စီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဓာတွန္တသလောပေါကွိမှိ = ဘုဇဂေါ၊ ဥရဂေါ။

၂။ ဝိဒန္ဒေဦ = လောကဝိဒူ

*၂- ဏပစ္စည်းကြောင့်စီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဏမှိရန္ဓသ ဇော ဘာဝ
ကရဏေသု = ရာဂေါ။

http://www.dhammadownload.com

၂။ ဟနဿ ယာတော - ဥပယာတော
၃။ ပုရသမုပ ပရိဟိ
ပဒတပစ္စယေသုစ - ပရိကွာရော
၄။ ဂဟဿ ယရကောဝါ - ပရိဌာဟော
၅။ ဒဟဿဒေါဇ - ပရိဌာဟော
၆။ ကဂါစဇာနံ - ပါကော၊ ယောဂေါ

*၃-ကျပစ္စည်းကိုစီရင်သောသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁။ ဘူတောဗ - ဘဗ္ဗော၊ ဘဗ္ဗံ
၂။ ဝဒမဒဂမုယုဇ(ပ)ယာဂါရောဝါ - ဝဒ္ဓံ၊ မဒ္ဓံ၊ ဂမ္ဗံ

*၄-ကျပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရှုပ်

၁။ နက ဂတ္တံစဇာကျမ္ပိ - ပါစကော၊ ယာဇကော

*၅-ကျပစ္စည်းကို စီရင်သော သုတ်နှင့်ရှုပ်

၁။ အနုကာယုကျွန်ံ - နန္ဒနံ၊ ကာရကော။

*၆-တပစ္စည်းကို စီရင်သောသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁။ သာသဒိသတော တဿရိဌ္ဌောစ - အနုသိဌ္ဌော၊ ဒိဌ္ဌံ။
၂။ သာဒိ သန္ဓပုဏ္ဏဘန္ဓ ဟန္ဓာဒိဟိဌ္ဌော - တုဌ္ဌော၊ ဒဌ္ဌော
၃။ ဝသတော ဥဌ - ဝဿံ ဝုဌ္ဌော
၄။ ဓပဘဟေဟိ ဓဟာဓ - ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝဟော။
၅။ ဘန္ဓတောဂ္ဂေါစ - ဘဂ္ဂေါ
၆။ ဘုဇာဒိန မန္ဓော နော ဒ္ဒိစ - ဘုတ္ကော၊ စတ္ကော။
၇။ ဝစဝါသု - ဝုတ္ကံ၊ ဥတ္ကံ
၈။ ဂုပါဒိနဥ - သုဂုတ္ကော၊ စတ္ကော
၉။ တရာဒိဟိ ဣဣ - တိ[illegible]၊ ဥတ္ကိဏ္ဏော။
၁၀။ ဘိဒါဒိတော ဣန္ဓအန္ဓဏ္ဏာဝါ - [illegible]ဓ္ဓော၊ သိန္ဓော။
၁၁။ သုသပစသကတော ဣဣ - သုဣ်ံ၊ ကဣ်ံ။

http://www.dhammadownload.com

၁၂။ ပက္ကမာဒိဟိန္တောစ - ပက္ကန္တော၊ ဝိဗ္ဘန္တော။
ဌင်းသုတ်စသဒ္ဒါ ကန္တိ၊ ခန္တိ။

*၇-တပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဝဿဝါဝု - ဝုသိတံ၊ ဥဌော
၂။ ဝစ ဝါဝု - ဥတ္တံ၊ ဂုတ္တံ၊
၃။ ဇနာဒီနမာတိမှိ - ဇာတော
၄။ ဂမ ခနဟန ရမာဒီန မန္တော - သုဂတော
၅။ ရကာရောစ - ပကတော
၆။ ဌာပါန မိဤစ - ဌိတော
၇။ ပုရသမုပပရီဟီ၊ ပ၊ တပစ္စယေသုစ - ပုရက္ခတော
၈။ နမကရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမှိ - ဂမိတော၊ ရမိတော။

ပစ္စည်း ၂ မျိုးကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

*၁-တပစ္စည်း,ဏပစ္စည်း ၂ မျိုးကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ ပရသမုပ ပရီဟိ
(ပ)တပစ္စယေသုစ - သခ်တော၊ သခ်ါရော။

*၂-တပစ္စည်း, တိပစ္စည်း ၂ မျိုးကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ ဇနာဒီန မာတိမှိစ - ဇာတော၊ ဇာတိ။
၂။ ဂမခနဟရ ရမာဒီန မန္တော - သုဂတော၊ သုဂတိ
၃။ ရကာရောစ - ပကတော၊ ပကတိ
၄။ ဌာပါန မိဤစ - ဌိတော၊ ဌိတိ။

*၃-တဗ္ဗပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သောသုတ်နှင့်ရုပ်များ

၁။ တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ - ကတ္တဗ္ဗံ၊ ကာတဗ္ဗံ

*၄-တုံပစ္စည်းကိုစီရင်သော သုတ်နှင့်ရုပ်

၁။ သာသဒိသတော တဿ
ရိဌောစသုတ်စသဒ္ဒါ - ဒဌုံ

http://www.dhammadownload.com

*၅-တုပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သောသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁။ ကရဿစတတ္ထံတုသ္မိ - ကတ္ထာ၊ ကတ္ထာရော။

*၆-တုနပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရှုပ်

၁။ တုံနတဗ္ဗေသုဝါ - ကတ္ထုန၊ ကာတုန

*၇-တုနာဒိ ပစ္စည်းကို စီရင်သောသုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁။ သဗ္ဗေဟိ တုနာဒိနံယော -အဘိဝန္ဒိယ၊ အဘိဝန္ဒိတ္ဝာ

၂။ စနေန္ဓေဟိ ရစ္ဆံ -ဝိဝိစ္ဆ၊ အာဟစ္ဆ၊ ဥဟစ္ဆ။

၃။ ဒိသာ သ္ဝာန သ္ဝာန္ဓလောပေါစ -ဒိသ္ဝာန၊ ဒိသ္ဝာ။

၄။ မဟ ဒဘေဟိ မ္ဗယ္ဟဇ္ဘဒ္ဓါစ - အာဂမ္ပ၊ အာဂမိတ္ဝာ။

*၈-တုနာဒိ ပစ္စည်းကြောင့် စီရင်သော သုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁။ တဝေတုနာ ဒိသုကာ - ကာတဝေ၊ ကာတုံ၊ ကာတုန

၂။ ဂမခန ဟနာဒီနံတုံ တဗ္ဘာဒိသုန - ဂန္တုံ၊ ဂန္ဓဗ္ဗံ၊ ခန္တုံ၊ ခန္ဓဗ္ဗံ

၃။ ဒန္ဓေတော ယော ကွစိ - ဥပ္ပ ဇ္ဇိ တ္ဝ၊ ဗုဇ္ဈိတ္ဝာ

၄။ တုံတုနတဗ္ဗေသုဝါ - ကတ္တုံ ကတ္ထုန၊ ကတ္ထဗ္ဗံ။

လောပဝိဓိသုတ်များ

ဓာတွန်ချေသော သုတ်နှင့်ရှုပ်များ

၁။ ရမ္ဗိရန္ဓော ရာဒိနော - အန္ဓကော ပါရဂူ

၂။ ဘုဇာဒီနမန္ဓော နောဒ္ဓိစ - ဘုတ္ထော၊ စတ္ထော

၃။ ဝစဝါဝု - ဝုတ္ထံ၊ ဥတ္ထံ

၄။ ဂုပါဒီနဥ္ဓ - သုဂုတ္ထော၊ စတ္ထော

၅။ တရာဒီဟိ ဏ္ဍဏ္ဏော - တိဏ္ဍော၊ ဥတ္ထိဏ္ဍော

၆။ ဘိဒါဒိတောဏ္ဍန္ဓအန္ဓဏ္ဍါဏာဝါ - ဘိန္ဓော၊ ဆိန္ဓော

၇။ သုသ ပစ သကတော ဏ္ဍကွ္ဘာစ - သုဏ္ဍံ၊ ကဋ္ဌံ။

၈။ ပဏ္ဍမာဒီဟိန္ဓော စ - ပဏ္ဍန္ဓော၊ ဝိဘ္ဘန္ဓော။

http://www.dhammadownload.com

၉။ ဂမခန ဟန ရမာဒိနမန္တော	=	သုဂတေ၊ သုဂတိ။
၁၀။ရကာရောစ	=	ပကတော ပကတိ
၁၁။ဒိသာသွာနသွာန္တလောပေါစ	=	ဒိသွာန၊ ဒိသွာ။
၁၂။မဟဒဘေဟိမ္မ ယုဇ္ဇဗ္ဘဒ္ဓါစ	=	အာဂမ္မ၊ အာဂမိတွာ
၁၃။ဓာတွန္တသ လောပေါကွိမှိ	=	ဘုဇဂေါ၊ တုရဂေါ။

ကိတ်ပြီး၏။
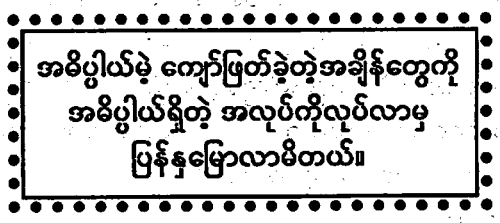
အဓိပ္ပါယ်မဲ့ ကျော်ဖြတ်ခဲ့တဲ့အချိန်တွေကို
အဓိပ္ပါယ်ရှိတဲ့ အလုပ်ကိုလုပ်လာမှ
ပြန်နှမြောလာမိတယ်။